AR-RAHEEQUL MAKHTUM

ЗАПЕЧАЋЕНИ РАЈСКИ НАПИТАК

ЖИВОТОПИС ПОСЛЕДЊЕГ БОЖИЈЕГ ПОСЛАНИКА МУХАММЕДА (САЖЕТАК)

www.islamic-invitation.com

ЗАПЕЧАЋЕНИ РАЈСКИ НАПИТАК

ЖИВОТОПИС ПОСЛЕДЊЕГ БОЖИЈЕГ ПОСЛАНИКА МУХАММЕДА (САЖЕТАК)

<Српски – Serbian – صربي >

Сафијјуррахман ел-Мубарекфури

Превод:

Амра Дацић

Ирфан Клица

Рецензија:

Љубица Јовановић

Фејзо Радончић

الرحيق المختوم

صفي الرحمن المباركفوري

ترجمة:

عمرة داتسيتش

عرفان كليتسا

مراجعة:

يوفانوفيتس ليوبيتسا

فيزو رادونتشيش

Животопис последњег Божијег посланика Мухаммеда

Први део: Мекански период

Реч аутора

Хвала Аллаху[1], Који је послао Свога Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, са вером истине. Послао га је као сведока, доносиоца радосних вести, као онога који опомиње, да, по Божијем наређењу, позива Богу и да буде светиљка која сија. Учинио га је најлепшим узором за онога који се нада Божијој милости и награди на Оном свету, и који пуно Бога спомиње.

Драги мој Боже, благослови и спас и мир донеси над нашим Послаником, нека су Божији

[1] Аллах је арапска реч која означава властито име Једног, Јединог, Истинског Бога који је јединствен у свему и није никакав назив за неког посебног Бога муслимана. Корен овог имена је у речи 'илах' која у арапском језику значи бог или божанство, било оно истинито или лажно. Додавањем одређеног члана 'Ел', добија се реч 'Ел-Илах' која је основа имена 'Аллах' којим се означава Један, Једини, Истински Бог који постоји, Створитељ и Господар свега, Једини Који заслужује да се обожава и Једини Кога Његови робови истински обожавају. Сва божанства мимо њега су лажна. Узвишени Бог у Исламу има мноштво лепих имена, а име Аллах упућује на сва остала Божија лепа имена. Хришћани и Јевреји који говоре арапским језиком исто тако Бога називају Аллах и то име користе у Библији.

благослов и мир над њим, његовом породицом, родбином, друговима и на оне који их следе у добрим делима до Судњег дана, и обилно их обаспи рекама Своје милости и задовољства.

Уистину радује и пружа велико задовољство то што је Исламска светска лига - Рабита на Конгресу Веровесниковог животописа, одржаном у Пакистану, објавила светско научно такмичење за најбољи Послаников, нека су Божији благослов и мир над њим, животопис. Тиме су хтели да подстакну писце и да систематизују њихове мисаоне напоре. Сматрам да је овај чин од вредности коју речи не могу да опишу. Заиста је Мухаммедов, нека су Божији благослов и мир над њим животопис, онако како то он заслужује, када прецизније погледамо, јединствен извор из кога теку потоци живота и среће исламског света, али и целог човечанства. Велику срећу и задовољство ми пружа то што могу да представим студију којом учествујем у овом благословљеном такмичењу, али се питам: где сам то ја и ко сам да бих могао да бацим зрак светлости на живот Првака претходних и будућих генерација, нека су Божији благослов и мир над њим?

Ја сам човек који доживљава велику срећу и задовољство да следи Посланика, како не бих

посрнуо у поноре тмина, како бих живео и умро као припадник његовог народа, и како би ми Бог опростио грехе на Судњем дану.

Мој начин писања ове књиге јесте то што сам сматрао да треба да буде средњег обима. Избегавао сам опширно излагање које може да замори, као и скраћивање које може да га обезвреди.

Боже мој, одреди нам оно што је добро и на овом свету и на Будућем! Заиста си Ти Онај Који пуно прашта и воли.

Сафијјуррахман ел-Мубаркфури, Индија

ПОЛОЖАЈ АРАПА

Животопис Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, означава посланицу коју је донео човечанству речју и делом, усмеравањем и понашањем. Тиме је окренуо критеријуме живота, па је зло заменио добрим и људе је извео из таме на светло, из обожавања створења у обожавање Аллаха, све док није променио ток историје и људских живота. Ова дивна слика не може да се употпуни осим поређењем окружења које је претходило овој Посланици са оним што се догађало после ње. То захтева, најпре, кратко упознавање са арапским народима и њиховим развојем пре Ислама, историјом племенских влада и система тог времена, уз упознавање вера, верских праваца, обичаја, традиције, политичких, социјалних и економских услова. Издвојили смо ову област у којој представљамо та поглавља:

Положај Арапа

Реч ел-ареб указује на пустиње, пустоши и неплодну земљу без воде и биља. Овим именом је од најстаријих времена названо Арабијско полуострво, као и његови становници. Арабијско

полуострво се на западу граничи са Црвеним морем и Синајским полуострвом, а на истоку са Арабијским заливом и делом јужног Ирака. Са југа је Арабијско море, које је продужетак Индијског мора. Са севера се граничи са Сиријом и делом Ирака, мада постоји разилажење око неких споменутих граница. Површина му се креће између милион и милион и три стотине квадратних миља. Арабијско полуострво заузима веома важан геостратешки положај у том делу света. Са свих страна је окружен пустињама и песком, због чега је постао попут заштићене тврђаве коју нису могли да окупирају странци, да њом овладају и у њу продру. Становници полуострва су од најстаријих времена увек били слободни, и поред тога што су се граничили са највећим светским империјама: Византијом и Персијом, чијим нападима не би могли да одоле да није ове заштитне бране.

У односу на спољашњи свет, налази се између два континента, позната у Старом свету. Са њима је везан копном и морем. Његова северозападна граница представља капију за улазак у Африку, а североисточна граница је кључ за Европу. Источна страна отвара врата Персијанцима, одатле ка средњој Азији, затим њеном југу и Далеком истоку. Морским путем се

граничи са свим осталим континентима, тако да у њеним лукама могу да уплове њихови бродови. Због оваквог географског положаја Арабије, њен север и југ су били пристаништа другим народима, центри трговине, културе, образовања, вере и уметности.

Арапски народи

Према пореклу од кога потичу, историчари Арапе деле на три групе.

1. Арапи 'Ел-Баиде'. То су стари Арапи. Они су потпуно нестали и није могуће доћи до детаља о њиховој историји. Њима припадају племена: Ад, Семуд, Тасм, Џедис, Имлак, Умејм, Џурхум, Хадур, Вебар, Абил, Џасим, Хадрамеут, и др.

2. Арапи 'Ел-Арибе', пореклом од Јешџуба ибн Ја'руба ибн Кахтана, а зову их и Арапи кахтаније. Арапи Ел-Арибе су народ Кахтана, а колевка им је Јемен.

3. Арапи 'Ел-Мустарибе', пореклом од Јишмаела и зову их Арапи аднаније.

Њихов прадеда посланик Ибрахим (Аврам), нека су Божији благослов и мир над њим, потиче из Ирака, из града званог Ур, на западној обали

Еуфрата, у близини Куфе. Ископине и истраживања су донели пуно података о овом граду, Аврамовој породици и верско-социјалном стању у тим градовима.

Познато је да је Аврам, нека су Божији благослов и мир над њим, отпутовао из тог града у Харан (или Харран), а одатле је отишао у Палестину. Њу је одабрао за центар свог мисионарства. Путовао је по крајевима Палестине и ван ње, и у једном од тих путовања, на ком је био са женом Саром, наишао је на једног тиранина. Сара је спадала међу најлепше жене, па је овај тиранин хтео да јој направи сплетку, али је она упутила дову[2] Аллаху, Који му је вратио сплетку. Тада је тиранин спознао да је Сара добра жена и да је на високом степену код Аллаха, па јој је дао Хаџеру (Агара)[3] да је служи, признајући тиме

[2] Дова (ар. ду'а) у језичком смислу значи позив. У терминолошком смислу то је молитва или молба која се упућује Узвишеном Богу речима. Она је суштина и срж обожавања. Она представља показивање немоћи, потребе и понизности према Узвишеном Богу од стране слабашног човека, који сам себи не може да помогне, кроз његово обраћање за помоћ Свемогућем Богу, Који је способан да му да све што ваља и да од њега отклони све што му штети. Дова се упућује само Узвишеном Богу.

[3] Познато је да је тај тиранин био египатски фараон и да је Агара била његова робиња. Велики писац и ауторитет, судија Мухаммед Сулејман ел-Менсурфури, је дао предност мишљењу да је била слободна жена, фараонова кћерка, доказујући то оним што су написали истраживачи од

Сарину вредност или бојећи се Божије казне. Сара ју је поклонила свом мужу Авраму, нека су Божији благослов и мир над њим. Ибрахим (Аврам) се вратио у свој центар у Палестини, па му је Аллах са Хаџером (Агаром) подарио сина Исмаила (Јишмаила). То је пробудило љубомору код Саре, па је Аврам, нека су Божији благослов и мир над њим, морао да удаљи Агару и њеног новорођеног сина. Аврам, нека су Божији благослов и мир над њим, је са њима отишао у Хиџаз и настанио их у неплодну долину код Божије Свете куће, која је тада изгледала само као мало уздигнуће изнад земље, попут брежуљка до ког су понекад долазиле поплаве и крниле га са десне и са леве стране.

Аврам их је оставио код једног дрвета изнад Земзема повише Кабе[4]. У Мекки тада није било

Јевреја и хришћана у коментарима на њихове свете књиге. (Рахметун лил-а/емин , 2/34-37) Ибн Халдун преноси разговор који се одиграо између Амра ибн Аса, Бог био задовољан њиме, и становника Египта који су му рекли: "Агара је била жена једног од наших краљева, па је дошло до ратова између нас и племена Ајну Шемс. У неким од тих ратова су победили они, убили су краља и заробили су му жену. Одатле је послата вашем оцу Авраму. (Тариху ибн Халдун, 2/77)

[4] Каба је први храм за људе на Земљи који је саграђен ради обожавања Узвишеног Бога. Њене темеље су поставили анђели или Адам, мир над њим, а саградио је Ибрахим (Аврам) са својим сином Исмаилом (Јишмаилом), мир над њим. Каба се налази у светом граду Мекки, и она је правац према коме се муслимани окрећу током обављања намаза (молитви). Муслимани се не клањају никаквом црном камену или Каби већ Господару Кабе, а то је Узвишени Бог.

никог, нити је имало воде. Аврам, мир над њим, је поред жене и сина оставио торбу са датулама и посуду са водом, а потом се вратио у Палестину. После свега неколико дана, нестало је хране и воде. Ту је, Аллаховом добротом, проврео бунар Земзема, и постао им је опскрба и извор живота за извесно време. Затим је дошло јеменско племе Џурхум ес-Саније које се настанило у Мекки по дозволи Јишмаилове мајке. Каже се да су пре тога лутали долинама око Мекке, а предање које бележи Бухарија прецизира да су населили Мекку после Јишмаиловог рођења, а пре него што је постао младић, и да су том долином и раније пролазили.[5]

Аврам, мир над њим, је са времена на време долазио у Мекку да обиђе остављену породицу. Не зна се тачно колико је било таквих путовања, а ауторитативни извори наводе четири:

1. Узвишени Аллах је споменуо у Кур'ану[6] да је Аврам у сну видео да треба да жртвује сина Јишмаила, и да је кренуо да изврши наредбу:

[5] Сахихул-Бухари; Китабул-енбиј'а, 3364.

[6] Кур'ан је арапска реч која је изведена из глагола читати. У терминолошком значењу Кур'ан је Божији говор објављен последњем Божијем посланику, Мухаммеду, мир над њим, на арапском језику преко анђела Џибрила (Гаврила), записан је у збиркама, његово читање

„И њих двојица послушаше, и кад га он челом према земљи положи, Ми га зовнусмо: 'О Ибрахиме, ти си се Објави (у сну) одазвао; а Ми овако награђујемо оне који добра дела чине; то је, заиста, било право искушење!' И курбаном (овном) великим га искуписмо.“ (Кур'ан, Редови, 103-107)

У Генези, и књизи Старога завета, наводи се да је Јишмаил старији од Исака тринаест година. Контекст казивања указује да се овај догађај десио пре Исаковога рођења, јер је прва вест о рођењу Исака споменута после навођења целог казивања о Јишмаилу. Ова прича садржи најмање једно Аврамово путовање пре Јишмаиловог пунолетства. Предање укратко говори да им се Јишмаил, пошто је постао младић и научио арапски од Џурхумлија, свидео, па су га оженили женом из њиховог племена. Његова мајка је умрла, а Аврам, мир над њим, је хтео да обиђе породицу коју је оставио у Мекки, па је дошао након Јишмаилове женидбе. Није нашао Јишмаила код куће, па је упитао његову жену о њиховом стању. Она му се пожалила на тегобан живот, а Аврам, мир над њим, јој је поручио да каже Јишмаилу да промени кућни праг.

представља богослужење, а његови изрази и значења су наднаравни. Кур'ан је последња Божија објава и упута целом човечанству.

Јишмаил је схватио очеву поруку, па се развео од ове жене и оженио се другом. Била је то кћерка Мудада ибн Амра, првака и поглавара Џурхума, према ставу већине.

Аврам, мир над њим, је након ове Јишмаилове женидбе поново дошао, и опет га није затекао код куће, па је упитао његову другу жену о њиховој ситуацији. Она се захвалила Узвишеном Богу на свему, а он је поручио Јишмаилу да овај пут причврсти кућни праг, после чега се вратио у Палестину.

Аврам, мир над њим, је поново дошао па је затекао Јишмаила како шиљи стрелу под крошњом једног дрвета у близини Земзем врела. Кренули су један према другом, као син према оцу и отац према сину. Срели су се након дугог времена. Стари, самилосни и сажаљиви отац се веома много ужелео сину, а добри и племенити син свом оцу. У овом периоду су саградили Кабу подигавши њене темеље, и Аврам је поручио људима да обављају хаџџ[7], онако како му је Узвишени Бог наредио.[8]

[7] Хаџџ или ходочашће у Мекки је пети темељ Ислама, а представља јединствено дело обожавања Бога који се манифестује телесном, срчаном и новчаном покорношћу и одрицањем у име Узвишеног Бога. Хаџџ је обавеза коју је дужан да изврши сваки имућан и физички способан муслиман и муслиманка, једном у животу. Хаџџ као верски чин доноси разноврсне благодати, добра и користи људима попут

Узвишени Бог је Јишмаилу са Мудадовом кћерком подарио дванаест синова. Синови су му: Набит (или Небајут), Кајдар, Едбаил, Мибшам, Мишма, Дума, Миша, Хадед, Тејма, Јетур, Нефлс, Кајдуман.

Од њих се разгранало дванаест племена. Неко време су сва боравила у Мекки. Већину потрепштина за живот су подмиривали трговином, набављајући робу у Јемену и извозећи је у Шам[9] и Египат. Ова племена су се потом раселила по читавој Арабији, па и ван ње. Многа су пала у заборав, изузев Набитовог и Кајдаровог племена. На северу Хиџаза процвала је цивилизација Набатејаца, Набитових потомака. Овај народ је основао јаку државу, а престоница им је била Ел-Бетра, древни град на југу Јордана. Овој набатејској држави су се покорили сви у њиховом окружењу, и нико није могао да им се супротстави све док нису дошли Византинци и док их нису покорили. Једна група истраживача на пољу генеалогије склона је мишљењу да су краљеви Гассанида, затим енсарије Евс и Хазреџ, потомци Набита, Јишмаиловог сина.

оглашавања Божије једноће – тевхида, опрост греха, међусобно упознавање и зближавање муслимана, учење и сазнавање верских прописа и много другога.

[8] Сахихул-Бухари, Китабул-енбија, 3364-3365.

[9] У подручје Шама спадају: данашња Палестина, Јордан, Либанон, Сирија и неки предели данашње Турске и Ирака.

Потомци Јишмаиловог сина, Кајдара, су остали у Мекки, где су се размножили. Од њих је потекао Аднан и његов син Меад. Од њега воде порекло Арапи аднаније. Аднан је двадесет први деда у узлазној породичној лози Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим.

Потомство Меада се размножило од његовог сина Незара, за кога се каже да је био његово једино дете. Меад је имао четворо деце, од којих су настала четири велика племена и то: Ијјад, Енмар, Реби'а и Мударр. Задња два су се разгранала на велики број огранака. Од Реби'е су настали Дубај'а и Есед, а од Еседа: Анзе и Џедиле. Од Џедилета су настала многобројна позната племена, попут: Абдул- кајс, Ен-Немр и потомци Ваила од којих су племена Бекр и Таглиб. Од потомака Бекра су: племе Кајс, Шејбан, Ханифе и друга. Од Анзета потиче племе Сауд, из ког су садашњи краљеви Саудијске Арабије. Племена која потичу од Мударра су се разгранала на два велика дела:

Кајс Ајлан ибн Мударр и Иљас ибн Мударр. Од Кајса Ајлана су настала племена: Сулејм, Хевазин, Секиф, Са'са'а и Гатафан. Од Гатафана су настала племена: Абс, Зубјан, Ешџе и Асур. Од Иљаса, Мударровог сина, су племена: Темим ибн

Мурре, Хузејл ибн Мудрике, племе Есед ибн Хузејме и Кинане ибн Хузејме, које се разгранало. Од Кинане потичу Курејшије, а то су потомци Фихра ибн Малика ибн Надра ибн Кинане.

Курејшије су се поделиле на многа племена, а међу најпознатијим су: Џумех, Сехм, Адијј, Махзум, Тејм, Зухре, и потомци Кусајја ибн Килаба, а то су: Абдуддар ибн Кусајј, Есед ибн Абдулузза ибн Кусајј и Абдуменаф ибн Кусајј. Од Абдуменафа ибн Кусајја имају четири огранка: Абдушемс, Неуфел, Ел-Мутталиб и Хашим. Аллах је одабрао Хашимову кућу да из ње потекне наш првак, Мухаммед ибн Абдуллах ибн Абдулмутталиб ибн Хашим, нека су Божији благослов и мир над њим.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао:

„Аллах је одабрао Исмаила од Ибрахимове деце, Кинане од Исмаилове деце, Курејшије од Кинанета, од Курејшија Хашимову децу, а од Хашимове деце је одабрао мене.“ [10]

[10] Муслим, Китабул-фада'ил" 4/ 1 782; Тирмизи, Китабул-менакиб, 544/3605 и 3606.

Преноси се од Аббаса ибн Абдулмутталиба да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рекао:

„Аллах је створио створења, а мени је дао да будем од најбоље лозе. Затим је одабрао племена, па ме је учинио од најбољег племена. Затим је одабрао куће, па ме је учинио од најбоље куће. Ја сам тако најбољи од њих и из најбоље куће.“

У другом предању стоји:

„Аллах је створио људе и учинио ме припадником најбоље групе. Затим је то поделио у две групе, а мене је учинио припадником боље. Затим их је поделио на племена и учинио ме припадником најбољег племена. Затим их је поделио на куће, па ме је учинио од најбоље куће и најбољим од њих.“ [11]

Када се проширило племе Аднана, раселило се по целој Арабији, тражећи места где има кише и вегетације. У Мекки и њеним предграђима су се настанили огранци племена Курејш. Били су распарчани и ништа их није везивало док се међу њима није истакао Кусајј ибн Килаб, који их је

[11] Тирмизи, Китабул-менакиб, 544, 3607 и 3608.

уjединио и учинио их угледним уздигавши њихову вредност.

Власт и управа код Арапа

Када се поjавио Веровесников, нека су Божиjи благослов и мир над њим, позив, код Арапа су владале две категориjе људи:

а) крунисани краљеви, коjи нису били самостални, и

б) племенски поглавари и вође коjи су имали све повластице и овласти као и краљеви. Већином су имали потпуну независност, мада су неки од њих били подређени крунисаном краљу.

Крунисани краљеви су били владари Јемена, Шамских висова (Гассаниди) и владари Хире. Остали владари полуострва нису имали круну.

Власт у Хиџазу

Јишмаил, мир над њим, jе био водећа личност у Мекки и стални поглавар Кабе целог свог живота.

Умро је у 137. години.[12] После њега је, по некима, на власт дошао један, а по другима двојица његових синова: Набит, а затим Кајдар. Неки кажу да је било обратно. После њих власт у Мекки је преузео њихов деда Мудад ибн Амр ел-Џурхуми. Тако је управљање Мекком прешло код Џурхумија, и остало је у њиховим рукама. Јишмаилова деца су била центар поштовања захваљујући своме оцу - градитељу Кабе, али они нису имали власт над Мекком.[13] Прошло је много времена, а Јишмаилови потомци нису играли неку значајнију улогу, све док племе Џурхум није ослабило пред појаву Набукодоносора. Од тада је почела над мекканским небом да сија политичка звезда Аднанија. Доказ томе је и Набукодоносорова битка против Арапа на Зати Ирку, када је војсковођа Арапа био лично Аднан, а не неко од Џурхумија.

Аднанови потомци су се растурили по Јемену после друге битке са Набукодоносором (587. п.н.е.), а Берхија, друг израилићанског веровесника Јеремије, је кренуо са Меадом у Харран у Шаму. Када је осетио Набукодоносоров притисак, Меад се

[12] Генеза, 25: 17., И Књига Старог Завета; Тарихут-табери, 1/314., и по једном ставу који наводе он, Ел-Ја'куби (1 /229.) , и други, Јишмаил је умро у 130. години.

[13] Сирету ибн Хишам, 1/ 111 - 113 . Ибн Хишам је споменуо само власт Набита од Јишмаилове, мир над њим, деце.

вратио у Мекку. Од Џурхума је затекао само Џеушема ибн Џулхумета, па се оженио његовом кћерком Му'аном, која му је родила Незара.[14] Стање Џурхума у Мекки се погоршало. Њихов живот је био све тежи, па су почели да чине насиље посетиоцима Мекке, и одобрили су растурање имовине Кабе.[15] Ови догађаји су љутили Аднаније. Када је дошло, племе Хуза'ах настанило се код пута Захран. Када су видели да Аднаније беже пред Џурхумијама, искористили су ту прилику и успоставили су власт уз помоћ огранака Аднанија - потомака Бекра ибн Абдуменафа ибн Кинанета, борећи се уз њих против Џурхумија све док их нису истерали из Мекке. Овладали су њоме средином другог века н.е. Када су Џурхумије биле приморане да напусте Мекку затворили су бунар Зем-зема и избрисали су његово место, а у њему су оставили закопане неке ствари. Ибн Исхак каже: „Амр б. ел-Харис б. Мудад ел-Џурхуми[16] је изашао да напусти Мекку носећи два златна срндаћа Кабе[17]

[14] Тарихут-табери, 1 /559-560., 2/271 ; Фетхул-Бари, 6/622.
[15] Тарихут-табери, 2/284.

[16] Ово није онај стари Мудад ел-Џурхуми који је споменут у казивању о Јишмаилу, мир над њим.
[17] Ел-Мес'уди каже: "Персијанци су у почетку давали иметак и дијаманте за Кабу. Персијанац Сасан ибн Бабик је поклонио два златна срндаћа, драгуље, сабље и много злата, па је Амр то закопао у бунар Земзема. Један део историчара је заузео став да су то Џурхумије

црни камен, и то је закопао у бунар Земзема. Он и припадници Џурхума који су са њим отишли су у Јемен, били су веома тужни што су се одвојили од Мекке и власти над њом. О томе је Амр рекао:

Као да између Хаџуна[18] и Сафе не беше пријатеља који ноћу бдије.

Ми смо били становници њени док нас зло богатство отерало није.[19]

Процењује се да је Јишамилово, мир над њим, време било двадесет векова пре нове ере, по чему је боравак Џурхумија у Мекки, отприлике, двадесет и један век, а владали су око двадесет векова.

Породица Хузаах је владала Мекком три стотине година. У току њихове владавине Аднаније су се расули по Неџду и обронцима Ирака и Бахрејна, а на обронцима Мекке споредно су били размештени огранци породице Курејш, који се деле на оне који стално ту бораве и на оне који су у

урадиле док су још биле у Мекки. Они нису имали пуно богатства, па да им се то припише, а могуће је и да је то учинио неко други, а Аллах најбоље зна." Мурудиуз-зехеб, 1 /242-243.

[18] Брдо повише Мекке. Ибн Хишам, Ес-Сиретун-небевијје, 1 / 115. , др. издање, 1955.
(оп. ред.)

[19] Ибн Хишам , 1 / 114- 115. , Тан'хут-табери, 2/285.

пролазу. Ту су били још неки раштркани староседеоци из племена Кинане. Аднаније нису имали никакву власт у Мекки све док није дошао Кусајј ибн Килаб. За Кусајја се прича да је његов отац умро док је он још био у мајчиној утроби. Њом се затим оженио човек из племена Узре, Ребиа ибн Харам. Он је одвео у свој крај на обронцима Шама. Када је Кусајј одрастао, вратио се у Мекку. Мекком је тада управљао Хулејл ибн Хабшијје из племена Хузаах. Кусај је запросио његову кћерку Хубу, па пошто јој се свидео Хулејле, оженио га је њоме. Након Хулејлеове смрти, дошло је до ратова између племена Хузаах и Курејш, што је омогућило Кусају да загосподари Мекком и Кабом. Постоје забележене три верзије о узроцима ратова између ова два племена.

Прва верзија:

Када је Кусајј добио пуно деце, стекао велико богатство, част и углед, а Хулејл умро, сматрао је да је он пречи од племена Хузаах и Бекр да преузме вођство над Мекком и Кабом, јер су Курејшије чистокрвни Арапи и прваци Јишмаилових потомака. Разговарао је са људима из племена Курејш и Кинане да истерају племена Хузаах и Бекр из Мекке, па су му се одазвали.

Друга верзија:

Хулејл је, како сматра племе Хузаах, опоручио Кусајју да управља Мекком и одржава Кабу, али то Хузаах није прихватило, па је дошло до рата међу њима.

Трећа верзија:

Хулејл је поклонио кћерки Хуби власт над Кабом и поставио је Ебу Губшана ел-Хузаија за њеног помоћника. Ебу Губшан је постао чувар Кабе уместо Хубе. Он је био мало поремећен, па када је Хулејл умро, Кусајј га је преварио и откупио је од њега управништво над Кабом за неколико камила или гутљај вина. Племе Хузаах није било задовољно овом купопродајом, па су покушали да забране Кусајју власт на Кабом. Кусајј је окупио људе из племена Курејш и Кинане да протера Хузаах из Мекке, па су га послушали.

Како год да је било, када је Хулејл умро, док су припадници Суфе радили свој уобичајени посао, дошао им је Кусајј са Курејшијама и Кинанијама код Акабе и рекао: „Ми смо заслужнији и достојнији за ове послове од вас." Борили су се против њега, али их је он надјачао и поразио. Кусајј их је први напао, па су повели жестоку битку у

којој је било пуно жртава на обе стране. Склопили су примирје и поставили Ја'мура ибн Ауфа из племена Бекр да им пресуди. Он је пресудио да је Кусајј пречи да води бригу о Каби од племена Хузаах и да му је сва крв коју је пролио у претходној бици опроштена, а да још поврх тога Хузаах и Бену Бекр морају да плате крварину. Такође, Кусајју је морало да се да управљање над Кабом.

Племе Хузаах је имало управу над Кабом 300 година, а Кусајј је преузео власт над Кабом и Мекком половином петог века н.е., тачније, 440. године н.е.[20] Тиме је Кусајј, а касније и Курејшије, потпуно преузео управу и извршну власт у Мекки. Кусајј је постао водећи верски ауторитет који се пита за Кабу, која је била посећивана од Арапа из свих крајева Арапског полуострва. Кусајј је у Мекку довео своје племе са разних страна, учинивши Мекку њиховом домовином. Сваком огранку племена Курејш дао је одређено место у њој. У Кусајјова достигнућа спада то што је основао Дарун-недва - Већницу са леве стране Кабе, окренувши врата ка Каби. Већница је била зборно место Курејшија, на коме су доносили

[20] Фетхул-Бари, 6/633., Ел-Мес'уди, 2/58., Калбу џезиретил-диезиретил-ареб, 232.

важне одлуке. Већница је пуно допринела Курејшијама, јер је била позорница где је уједињена њихова реч и где су решавани проблеми на леп начин.[21]

Почасне функције које је Кусајј обављао или надзирао су:

1. Управљање и председавање Већницом. Ту су се међусобно договарали око важних друштвених догађаја, као и око удаје кћерки.

2. Застава. Сваку заставу или бајрак за рат морао је да носи он или неко од његових синова, и о томе се одлучивало у Већници.[22]

3. Вођење каравана. Ниједна каравана Меккелија није излазила ради трговине или нечега другог, осим под његовим вођством, или неког од његових синова.

4. Покровитељство над Кабом. Нико није могао да отвори врата Кабе осим њега, и он је задужен за њено служење и чување.

---

[21] Сирету Ибни Хишам , 1 / 125., и Ихбарул-кирам би ахбарил-месдтидил-харам, 152 .

[22] Тј . није могла да се донесе одлука о рату против неког народа, осим уз његову дозволу. (оп. рец.)

5. Напајање ходочасника. Они су за ходочаснике корита пунили водом, засладивши је са мало датула и сувим грожђем. Одатле би људи пили када би стигли у Мекку.

6. Прехрана ходочасника. То је храна коју су спремали ради гостопримства. Кусајј је прописао становницима Мекке годишњи порез који су сви плаћали у данима хаџа, од којег би он правио храну за сиромашне ходочаснике који немају средства за пут.[23]

Кусајју се нико није супротстављао нити се усуђивао да било шта учини. Он је и у току живота, а и после смрти био попут некакве вере коју људи следе. Када је умро, његови синови су га наследили, па су и обављали његове послове, не разилазећи се. Али када је његов син Абдуменаф умро, његови синови су били ривали са својим стричевићима, синовима Абдуддара, око ових положаја. Тада су се Курејшије поделиле у два табора, па замало не заратише. Међутим, успоставили су примирје и међусобно су поделили власт. Напајање ходочасника, снабдевање храном и вођење каравана припадоше синовима Абдуменафа, а Већница, застава и покровитељство над Кабом, синовима Абдуддара. Каже се да су у

[23] Сирету Јбни Хишам, 1 / 1 30., Тарихул-ја'куби, 1 /2 40-24 1.

Већници учествовале обе стране, да би затим потомци Абдуменафа бирали на срећу[24] па је снабдевање ходочасника водом и храном припало Хашиму, а вођење каравана Абдушемсу. Хашим син Абдуменафа је целог живота водио бригу о снабдевању ходочасника водом и храном, а када је умро наследио га је његов брат Ел-Муталлиб син Абдуменафа. После њега је то преузео Абдулмутталиб син Хашимов, деда Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Од Абдулмуталиба су то преузели његови синови, а када је дошао Ислам о томе се бринуо Ел-Аббас, нека је Бог задовољан њим. По другој верзији, каже се да је Кусајј поделио позиције својим синовима, па су сходно томе после њега генерације то наслеђивале, а Аллах најбоље зна.[25]

Курејшије су имале и друге функције осим споменутих, које су међусобно делили. Формирали су нешто слично демократској мини држави. Имали су састав владе слично данашњем парламенту.

[24] Они су све важније одлуке доносили по традиционалном арапском обичају, бацањем коцке или извлачењем стрелица. (оп. рец.)

[25] Сирету Ибни Хишам , 1 / 129, 130, 137, 142, 178, 179, и Ел-Јакуби, 1 /241 .

Власт коју су имали остали Арапи

Раније смо говорили о сеоби племена Кахтанија и Аднанија и да су они међусобно поделили арапске пределе. Племена која су била у близини Хире, била су под надзором арапског краља у Хири, а она која су била у пустињи Шама, била су под надзором Гассанија. Овај надзор је, у ствари, био само на папиру, док тога није било у пракси. Бедуинска племена која су живела у унутрашњости арабијске пустиње су имала потпуну слободу. Свако племе је бирало свога племенског вођу, старешину, па је свако племе било као мини држава, а темељ њихове политичке бити је била племенска привржeност, чување међусобног интереса, чување земље и борба против непријатеља. Поглавар је у племену био на степену краља. Племе је поштовало реч старешине било у миру или рату, и није ни у ком случају одбијало покорност. Његова власт и мишљење били су ауторитативни као код јаког диктатора. Када би се он расрдио, са њим би се расрдило и хиљаде сабљи, које не питају зашто се расрдио. Једино је постојала родбинска конкуренција за власт, што је чинило да се међусобно такмиче у дарежљивости према људима, почашћивања госта, благости, показивању јунаштва, храбрости, одбрани обесправљених како

би стекли већи углед међу људима, посебно код песника, који су били гласноговорници племена. Тиме би се уздизали изнад ривала у престижу за власт.

Арапи су били веома речит народ. Нарочито су били надарени песништвом. Песници су заузимали посебно место у друштву. Они су језиком бранили племе, па њихов углед није ни у чему заостајао за угледом људи на власти.

Политичка ситуација у Арабији

Политичка ситуација три арапске покрајине које су граничиле са страним земљама била је слаба и у великој декаденцији. Људи су били подељени на племиће и робове, или владаре и поданике. Племићи, поготово странци, убирали су сав плен, док су робови трпели само штету. Прецизније речено: грађани су били попут њиве чије плодове убирају власти, а затим то улажу у своје сласти, страсти, жеље, тиранију и насиље. Обични људи су тумарали у слепоћи, а неправда им се чинила са свих страна, али нису имали коме да се пожале. Они су помирљиво подносили разне врсте понижења, тираније и патње. Власт је била тоталитарна, а људи обесправљени. Суседна

племена ових покрајина су била доста превртљива и нестабилна, понашајући се сходно својим променљивим прохтевима и циљевима. Некада би стајали на страну Ирачана, а некада на страну Шамљана. Стања племена у унутрашњости Арапског полуострва су, такође, била међусобно неповезана. Они су углавном били оптерећени међуплеменским размирицама и разилажењима по основи порекла и вере. Неко од њих би говорио:

Ја сам само припадник Газије[26],

Ако су криви - крив сам,

ако су прави - прав сам.

Они нису имали власт која би подржала њихову независност, нити су имали чему да се врате и ослоне у тешким временима. Арапи су владу Хиџаза веома ценили и поштовали, сматрајући је вођом и ослонцем верског центра. Та је влада у суштини била мешавина овосветког верског вођства, јер је међу Арапима судила у име верског вођства, а у харему Кабе и око њега је имала улогу владе која надзире испуњавања потреба ходочасника, спроводећи прописе Аврамовог верозакона. Они су имали организацију слично парламенту, као што смо већ навели, али је

[26] Арапско племе. (оп. рец.)

ова влада била слаба и није могла да носи терет, као што је то постало јасно на дану када су је напали Абесинци.

Вере код Арапа

Већина Арапа је исповедала Аврамову, мир над њим, веру, од кад су његови потомци одрасли у Мекки и раширили се по Арапском полуострву. Они су обожавали само Аллаха, држећи се закона Његове чисте вере. То је трајало једно извесно време док нису почели да заборављају Божије опомене и забране, мада је међу њима остало тевхида[27] (монотеизма) и неколико обреда ове вере, све док није дошао Амр ибн Лухајј, поглавар племена Хузаах. Он је одрастао чинећи добра дела, удељујући милостињу, и чувајући верске прописе, па су га људи заволели, и покорили су му се, сматрајући да је од највећих учењака и Божијих миљеника. Он је затим отпутовао у Шам и тамо је

[27] Тевхид је арапска реч која у језичком значењу значи учинити одређену ствар једном, издвојити је између осталих ствари. У терминолошком значењу ова реч представља концепт монотеизама, веровање да је Узвишени Бог Господар, Створитељ, Владар и Онај који управља свим питањима Његових створења, веровање да је Он Узвишени јединствен у Свом Бићу и Својим својствима у чему Му нико не личи, и веровање да само Он истински заслужује да буде обожаван и да је свако божанство мимо Њега лажно. Смисао живота и обавеза сваког човека јесте остварити тевхид, јер само ко га оствариући ће у Рај.

видео да становници Шама обожавају кипове, па му се то допало и поверовао је да су они у праву, јер је Шам место где су долазили посланици и где су објављене Божије књиге. Из Шама се вратио носећи са собом кипа званог Хубел, па га је постави унутар Кабе. Затим је позвао меккелије у многобоштво. Они су му се одазвали. За кратко време становници целог Хиџаза су почели да следе меккелије, јер су они власници Кабе и становници Харема. Хубел је био од ахата[28] у лику човека, са сломљеном левом руком. Курејшије су га таквог затекли, па су му направили руку од злата. Он је био први кип мушрика[29], кип кога су највише величали и сматрали насветијим.

Међу најстарије кипове у Каби убрајао се и Менат. Он је припадао племенима Хузејл и Хузаах, који је био на Мушеллелу, на обали Црвеног мора, према Кудејду.[30] Мушеллел је планински пролаз

[28] Врста драгог камена. (оп. рец.)

[29] Ширк у језичком смислу значи *приписивање*, *изједначавање* и *упоређивање*. У терминолошком смислу ширк представља обожавање неког другог мимо Бога преписујући му оно што је својствено само Богу. Ширк се због тога назива и многобоштвом, и то је највећи грех који води вечно у Пакао и којег Узвишени Бог неће да опрости осим ако се човек пре смрти не покаје. Ширк је супротан монотеизму и поништава сва добра дела. Примери великог ширка су: сматрање да Бог има сина, упућивање молитве неком другом мимо Богу, заветовање у нечије друго име мимо Божијег итд. Особа која чини ширк назива се мушриком.

[30] Кудејд је долина близу Мекке. (оп. рев.)

којим се спушта ка Кудејду. Затим су узели божанство Лата у месту Таифу, које је припадао племену Секиф и налазио се на месту левог минарета таифске џамије. Затим су божанство Узат набавили у долини Нахла еш-Шамије, повише места Зату Ирк. Тај кип су обожавали Курејшије, Бену Кинане и друга племена. Ова три кипа су била најпоштованија код Арапа.

Многобоштво је узимало све више маха и број кипова се стално повећавао. Било их је на сваком месту. Спомиње се да се Амру ибн Лухајау јавио џинн[31], који га је обавестио да су кипови из периода Нојевог, мир над њим, народа: Ведд, Сува, Јегус, Јеук и Неср закопани у Џидди. Он је отишао, ископао их и однео у место Тихама. За време ходочашћа их је дао разним племенима, па су их они понели у своја места.

Овим лажним божанствима су направили храмове које су величали попут Кабе. Они су имали своје чуваре којима су се доносили поклони као што се доносе Каби, мада су признавали

[31] Џинни су духовна бића која су првобитно, за разлику од човека који је створен од земље, створени од ватре. Они припадају невидљивом свету и човек не може да их види. Они се попут људи разликују, има их добрих и лоших, једу, пију, имају породице, и бирају између пута добра и пута зла. Иблис или шејтан (сотона или ђаво), Бог га проклео, је од џинна.

предност Кабе над њима.[32] Друга племена су ишла истим путем, па су себи узели кипове за богове и направили су им храмове попут наведених.

Овако су се кипови и њихова улога раширили на Арапском полуострву тако да је свако племе имало једног кипа, а затим и свака кућа. И Свети храм су напунили киповима. Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, ослободио Мекку, нашао је 360 кипова. Ударао их је штапом док нису попадали, а затим је наредио да се изнесу из Кабе и спале. У унутрашњости Кабе су, такође, били кипови и слике. Постојао је кип у лику Ибрахима (Аврама) и Исмаила (Јишмаила), мир над њима, а у њиховим рукама су биле стрелице. Сви кипови су уклоњени и све слике су избрисане на Дану ослобођења Мекке.[33] Људи су лутали у овој заблуди. Ебу Реџа ел-Утариди, Бог био задовољан њим, је рекао: „Обожавали смо камен, па када бисмо нашли бољи, бацили бисмо први. Ако не бисмо нашли камен, сакупили бисмо гомилу прашине, а затим бисмо довели овцу и помузли је на ту гомилу, и онда би обредно кружили око ње.“[34]

---

[32] Сирету Ибн Хишам , 83.

[33] Сахиху-Бухари, 1 610, 2 478, 3 351 , 3 352, 4 287, 4 288 и 4 720.
[34] Сахиху-Бухари, 4 376.

Укратко, многобоштво и обожавање кипова су постали једно од највећих обележја џахилијетског[35] друштва, а они су сматрали да су на вери Ибрахима (Аврама), мир над њим. Идеја о ширку и обожавању кипова је код њих настала на следећој основи: пошто су сматрали да су мелеки[36], посланици, веровесници и добри и богобојазни Божији робови и миљеници који су чинили добра дела - Богу најближа створења, и на највишем степену код Њега. Пошто су чинили натприродна дела, помислили су да им је Бог дао нешто од моћи и управљања на овом свету, а што, у ствари, припада само Узвишеном Богу. Сматрали су да због управљања, угледа и степена код Бога, заслужују да буду посредници између Узвишеног Бога и Његових обичних робова. Сматрали су да нико не треба да износи своју потребу пред Богом, осим уз посреднике који се за њега заузимају код Бога, јер су сматрали да Бог због њиховог угледа не одбија њихово заузимање. Такође су сматрали да човек треба да обожава Бога само њиховим посредством, јер ће они због свог степена и вредности да их приближе Њему.

---

[35] Период пре Ислама, или период незнања. (оп.рец)

[36] Мелеки (анђели) су духовна створења која су створена од светлости. Они су часна, племенита и Богу покорна створења која Му се на примеран и достојанствен начин покоравају. Они извршавају Божија наређења без поговора, како им се нареди и никада грех не чине.

Када им се ово мишљење устабилило и уверење учврстило, узели су их за заштитнике и посреднике код Узвишеног Бога. Покушали су да им се приближе свим оним што су сматрали средством приближавања. Већини су начинили слике и статуе, било да се поклапају са њиховим стварним ликовима, или замишљене. Ове слике и статуе се називају кипови. Некима нису направили ни слике ни статуе, већ су њихове гробове, места пребивалишта или њихова свратишта учинили светим местима, где су им се заветовали и приносили жртве. Тим делима су исказивали понизност и покорност, па су ови гробови, станишта и свратишта названи идолима. Обожавање кипова и идола су чинили посебним обичајима и церемонијама, чији је највећи број измислио Амр ибн Лухајј. Оно што би он радио многи су сматрали лепом новотаријом, а не мењањем Ибрахимове, мир над њим, вере. У обреде киповима и идолима спада следеће:

1. Боравили су код њих, тражећи уточиште и дозивајући их. Тражили су помоћ у тешкоћама и упућивали су им молбе ради испуњавања потреба, верујући да ће они да се заузимају за њих код Бога и да ће тако да остваре оно што желе.

2. Ходочастили су их, кружили су око њих, понизно им чинећи сеџду (падајући ничице лицем на тле).

3. Пред кипом су клали жртву, којом су настојали да им се приближе. Клали су их на жртвеницима тих божанстава, али и на било којим другим местима, дозивајући их. Ове две врсте клања Узвишени Бог спомиње речима:

„И што је на жртвеницима жртвовано.“ (Кур'ан, Ел-Маиде, 3)

„И не једите оно при чијем клању није споменуто Аллахово име.“ (Кур'ан, Ел-Ен'ам, 121)

4. Један од начина приближавања киповима и идолима био је да од својих јела и пића за божанства посебно одвајају оно што они сматрају да треба. Тако су за њих посебно издвајали део својих усева и стоке. У ретким случајевима би исто то издвајали и за Бога. Имали су неколико разлога због којих су оно што припада Богу давали киповима, док никада нису радили обратно.

Узвишени каже:

„Они одређују за Аллаха део усева и део стоке, коју је Он створио, па говоре: „Ово је за Аллаха,“ - тврде они - „а ово за божанства

наша!“ Међутим, оно што је намењено божанствима њиховим не стиже Аллаху, док оно што је одређено за Аллаха стиже божанствима њиховим. Како ружно они суде!“ (Кур'ан, Ел-Ен'ам, 136)

5. У врсте приближавања божанствима спадало је и заветовање одређених усева и стоке њима, како каже Узвишени:

„Они говоре: 'Ова и ова стока и ти и ти земаљски плодови забрањени су, смеју их јести само они којима ми дозвољавамо,' - тврде они – 'а ове и ове је камиле забрањено јахати.' Има стоке приликом чијег клања не спомињу Аллахово име, измишљајући о Њему лажи.“ (Кур'ан, Ел-Ен'ам, 138)

6. У ту стоку спадају: бехира, саиба, весила и хам. Сеид б. ел-Му- сејјеб каже: „Бехира је камила чије се млеко чува идолима и нико је од људи не музе. Саиба је камила коју су они препуштали својим боговима и на њу се није ништа товарило. Васила је млада камила која је први пут добила женско, а после је добила по двоје женских младунчади. Они су је остављали својим идолима ако би увек рађала женска младунчад. Хам је мужак камиле који је служио за расплод. Када би добио одређени број потомака (десет камила),

остављали су га својим идолима, тако да се на њега више није ништа товарило.[37] А постоје и другачија тумачења ових врста стоке.

О овоме је Узвишени Бог објавио:

„Аллах није прописао бехиру, ни саибу ни василу, а ни хама: То они који не верују говоре о Аллаху лажи, а већина њих нема памети.“ (Кур'ан, Ел-Ма'ида, 103)

Узвишени Бог такође, каже:

Они говоре: **„Оно што је у утробама ове стоке дозвољено је само мушкарцима нашим, а забрањено нашим женама. А ако се плод изјалови, онда су у томе судионици.“** (Кур'ан, Ел-Ен'ам, 139)

Бухарија и Муслим бележе да је Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, рекао:

„Видео сам Амра ибн Лухајја ел-Хузаија како вуче своја црева у Паклу.“ [38]

То је зато што је он први променио Ибрахимову (Аврамову) веру, увео идоле,

---

[37] Сахиху-Бухари, 4 623; Фетхул-Бари, 8/ 123 ; и Ел-Ихсан битертиби сахихи ибни Хиббан,
8/53. Оно што је између две заграде је из Ибн Хиббановог Сахиха.

[38] Сахиху-Бухари, 1212.

измислио саибу, бехиру, весилу и хамаа. Све претходне радње Арапи су чинили да би удовољили божанствима, верујући да ће та божанства да их приближе Богу, да ће да буду посредници до Бога и да ће код Бога да се заузимају за њих.

Кур'ан о томе каже:

„Ми им чинимо ибадет[39] **само зато да би нас што више Аллаху приближили.“** (Кур'ан, Ез-Зумер, 3)

„Они, поред Аллаха, ибадете (богослужење) чине онима који им не могу наудити нити им могу какву корист прибавити и говоре: 'Ово су наши заговорници код Аллаха'“ (Кур'ан, Јунус/Јона, 18)

Арапи су вршили расподелу многих ствари уз помоћ стрелица. Биле су три врсте стрелица:

---

[39] Ибадет (обожавање, богослужје) у језичком смислу представља понизност и скрушеност (према Богу). У терминолошком значењу ибадет је назив за све оно што Узвишени Бог воли и са чиме је задовољан од речи и дела, јавних и тајних. Дакле, ибадет је обожавање Бога кроз покорност у ономе што је Он наредио и остављање онога што је забранио. Три су темеља ибадета: љубав, страх и нада. Услови исправности ибадета и његовог примања су: искреност – да то дело буде само ради Бога, и исправност – да то дело буде у складу са праксом последњег Божијег посланика, Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим. Ибадет се упућује само Узвишеном Богу.

1. Стрелица која значи "Да", стрелица која значи "Не" и необележена стрелица. Употребљавали су их за доношење одлука ако би хтели да нешто раде, као што је путовање, женидба и сл. Ако би изашла стрелица са "Да", онда би тај посао урадили, ако би изишла стрелица са "Не", не би га урадили, него би поново бацали следеће године. Ако би испала необележена стрелица, поново би бацали док не би изишла једна од прве две стрелице.

2. Било је стрелица у којима су биле воде и крварине.

3. Стрелице на којима је писало 'од вас је' и 'није од вас' и 'повезан'. Тако, нпр. ако би сумњали у нечије порекло, одвели би га пред Хубела и понели би стотину дирхема (сребрњака) и жртву које би предали врачу са стрелицама. Овај би бацао стрелице и ако би испало 'од вас је', значи: ваше је дете и има право наследства, а ако би изашло 'није ваш', био им је савезник, а ако би изашло 'повезан', дете би остало уз ту породицу као да је њихово, али без наследства.[40]

Слично овоме је мејсир са стрелицама - врста коцкарске игре. Тиме би делили месо жртви око

[40] Фетхул-Бари, 8/277., и Ибн Хишам, 1 / 152-153.

које су се коцкали. Купили би жртву на вересију, заклали га и поделили на 28, или на 10 делова. Затим би бацали стрелице на којима пише победник и необележене. Коме би пала стрелица победник, узео би свој удео у жртви, а коме испадне необележена, изгубио би и платио би њену цену.

Арапи су веровали у оно о чему су их обавештавали кахини, аррафи и мунеџџими.

Кахин је пророк који прориче будућност. Он се издаје за познаваоца тајни. Међу њима има оних који сматрају да имају џинна пратиоца, а неки сматрају да познају гајб (невидљиво).

Арраф (врач) је онај који себе сматра познаваоцем догађаја са узроцима и последицама. То би доказивали на основу говора онога који пита, његовог поступка и стања. Он је погађао нпр: ко је крадљивац, где се крађа догодила, шта је украдено и сл.

Мунеџџим (астролог) је онај који гледа у звезде и планете, рачуна њихову путању и време појављивања, како би помоћу њих знао стања и догађања која ће да се десе у будућности. Веровање у обавештења астролога је, уствари, веровање у звезде. У то спада и веровање да звезде доносе

кишу. Говорили су: „Пала нам је киша због те и те звезде.“[41]

Арапи су веровали у „лош“ предзнак, или у песимизам, заснован на пуштању птице или срне. Ако би она побегла на десну страну, наставили би са започетим послом и сматрали су да је у њему добро, а ако би побегла на леву страну, одустали би од тог посла видевши у томе лош предзнак. Такође су сматрали лошим предзнаком да им птица или нека друга животиња пређе преко пута. Слично је и са ношењем зечије шапе око врата, затим зазирање од неких дана, месеци, животиња, кућа, жена. Веровали су да убијени неће да се смири док се не подмири крвна освета, и да ће његова душа да лебди по пустињи у лику сове и да говори: „Жеђ, жеђ!" Или: „Напијте ме, напијте ме!" Па ако се изврши освета, она се смири и одмори.[42]

Тако су веровали Арапи предисламског доба, иако су имали и остатака Ибрахимове, мир над њим, вере, коју нису у потпуности напустили као: величање Кабе, кружење око ње, обављање хаџџа, умре, стајање на Арефату и Музделифи и клање курбана. Али у то су уносили следеће новотарије:

---

[41] Сахихул-Бухари, хадис број 846, 1 038 , 4 147 и 7 503; и Сахиху Муслим , 1 / 83., хадис број 71 .

[42] Сахихул-Бухари, хадис бр. 5757. и 5 770., и Ел-Хашијетул-хиндијје.

1. Курејшије су говориле: „Ми смо Ибрахимови (Аврамови) синови и наследници Светог храма (Кабе). Ми смо њени власници и становници Мекке. Нико од Арапа нема таква права и положај.“

2. Говорили су: „Непоколебљиви не требају да праве сир, нити масло док су у обредима ходочашћа, нити да улазе у куће од кострети. Уколико се склоне у хладовину, то може да буде само у кући од штављене коже.“[43]

3. Такође су говорили: „Странци не требају да једу храну коју су од куће донели у Свети храм, ако дођу ради хаџџа (ходочашћа) или умре (посете Светом храму).“

4. Наредили су становницима ван светог места Мекке да свој први таваф (кружење) око Кабе морају да обаве у одећи неког од непоколебљивих. Задуживали су људе, па су њихови мушкарци давали другим мушкарцима одећу у којој би тавафили (кружили), а жене женама. Ако не би ништа нашли, онда би људи тавафили голи, док су жене носиле само једну кошуљу са прорезом.

[43] Ибн Хишам, 1 /202.

О томе је Аллах објавио: **„О синови Адемови, лепо се обуците кад хоћете молитву да обавите.“** (Кур'ан, Ел-Е'араф, 31)

5. Обичај им је био да не улазе у куће на главни улаз ако су у обредима ходочашћа, него би на задњој страни куће направили отвор кроз који би улазили и излазили. Такву бесмисленост су сматрали честитошћу. Кур'ан је то забранио. Узвижени Бог каже:

„Не исказује се честитост у томе да са задње стране у куће улазите, него је честитост у томе да се Аллаха бојите.“ (Кур'ан, Ел-Бекаре, 189)

Ова вера многобоштва, идолопоклонства, веровања у обмане и измишљотине, била је водећа вера на Арапском полуострву, мада су јевреји, хришћани, ватропоклоници, Сабејци и други налазили путеве да дођу у Арабију.

Јевреји су се у најмање два периода настањивали на Арапско полуострво:

1. Сеоба у време Асирских и Вавилонских похода на Палестину. До сеобе је дошло због притиска на јевреје, због рушења њихових градова и Соломоновог храма од стране Набукодоносора 587. године п.н.е. Он је већину њих заробио и одвео

у Вавилон, а део је напустио Палестину отишавши у Хиџаз и настанио се на његовим северним крајевима.[44]

2. Други период почиње после римског заузимања Палестине под вођством римског вође Титуса, 70. године н.е. Због притиска Римљана на јевреје, па након рушења њихових храмова, више јеврејских племена одлази у Хиџаз. Населили су се у Јесриб (Медину), Хајбер и Тејму и изградили су градове и тврђаве. Јудаизам се раширио код једног дела Арапа путем њихових досељеника и постао је политички фактор у догађајима пре и у почетку појаве Ислама. Када је дошао Ислам, позната јеврејска племена су била: Хајбер, Надир, Мусталек, Курејза, Кајнука. Спомиње се да је Медину населило преко двадесет јеврејских племена.

Јудаизам је стигао и у Јемен преко Туббана Есада еби Кереба. Он је као борац ишао у Јесриб и тамо је примио јеврејство. Са собом је повео двојицу рабина из племена Бену Курејза у Јемен. Јеврејска вера се тамо брзо ширила. Када је на власт дошао Есадов син Јусуф Зуннувас, напао је на хришћане Неџрана и позвао их да приме јеврејство. Кад су одбили, побацао их је у ископане

[44] Калбу џезиретил-Ареби, стр. 251 .

јаме и запалио их. Није правио разлику између мушког и женског, деце и стараца. Наводи се да је број жртава био између 20 и 40 хиљада. Тај догађај се десио октобра 523. године н.е. Узвишени Бог их је споменуо у Часном Кур'ану у поглављу Ел-Буруџ, где каже:

„Проклети нека су они који су ровове ископали, и ватром и горивом их напунили, када су око ње седили и били сведоци онога што су верницима радили!“ (Кур'ан, Ел-Буруџ, 4-7)

Хришћанска вера је дошла на Арапско полуострво абесинском окупацијом и неким римским походима. Прва абесинска окупација Јемена била је 340. године н.е., али период ове окупације није потрајао, већ су истерани из Јемена између 370. и 378. године. Охрабрили су ширење хришћанства и били су одважни у томе. У току ове окупације у Неџран је дошао велики побожњак ком су се молбе услишавале. Звао се Фимијон. Позвао их је у хришћанство. Прихватили су пошто су видели знакове његове искрености и истинитости његове вере.

Абесинци су окупирали Јемен 525. године након Исуса, као реакцију на Зу-Нувасово спаљивање хришћана Неџрана у рововима. Еbреха је заузео власт у Јемену и почео је да шири

хришћанску веру веома брзо и на веома широком подручју. Ширио се до те мере да је у Јемену саградио кабу пожеливши да ходочашће Арапа преусмери ка њој и да уништи Божију кућу у Мекки, али га је Аллах примерено казнио и за овај и за Онај свет. Хришћанство су прихватила арапска племена Гасасије, Таглиб, Тај и нека друга, која су се граничила са Римљанима, а прихватили су га и неки владари Хире.

Ватропоклонство су углавном прихватили Арапи који су се граничили са Персијом. Следбеника ове вере било је и у Ираку и Бахрејну - Ахси, Хеџеру и у његовој околини у области која обухвата обале Арапског залива. Следили су га и многи Јеменци у време персијанске окупације.

Сабејство је обожавање звезда. Веровали су да оне утичу на догађаје и да управљају свемиром. Многе археолошке ископине и налазишта у Ираку и другим местима указују да је то била вера Ибрахимовог (Аврамовог) народа Келданаца. Овој вери су се у прошлости приклонили многи становници Шама и Јемена. Али након навале нових вера, хришћанства и јудаизма, ово веровање је почело да слаби. И поред тога, још увек има међу људима остатака следбеника овог веровања, који су били помешани са ватропоклонством или су се

граничили са њима, нарочито у арапском делу Ирака и на обалама Арапског залива. Међу неким Арапима је било заступљено и нешто незнабоштва, које је дошло из Хире, и код неких Курејшија који су то преузели од Персијанаца са којима су трговали.

Верско стање

Ислам је затекао ове религије и веровања код Арапа у слабљењу и стагнирању. Идолопоклоници, који су се сматрали следбеницима Ибрахимове, мир над њим, вере, били су далеко од наредби и забрана Ибрахимовог (Аврамовог) верозакона. Занемарили су и бонтон са којим је он дошао. Код њих су се умножили греси, па се временом развијало идолопоклонство са свим пратећим обичајима и церемонијама, заснованим на празноверју. Све је то оставило дубоке трагове на њихов друштвени, политички и верски живот.

Јеврејство се претворило у дволичност и диктатуру. Јеврејски поглавари су постали попут господара, мимо Бога, својој нацији. Људи су пред њима полагали рачун за приватне грешке, чак и за речи изговорене шапатом. Сва брига им је била имовина и власт, чак и по цени слабљења праве вере. Ширило се неверство, јерес и равнодушност

према учењима на која Узвишени Бог подстиче и наређује сваком да их поштује.

У хришћанство се увукло идолопоклонство које је тешко да се разуме, јер су направили зачуђујућу мешавину између Бога и човека. Оно није оставило стварне трагове на Арапе због удаљености тог учења од начина њиховог живота, кога нису могли да се одрекну.

Стање следбеника осталих вера код Арапа је било као и стање многобожаца. Срца су им била слична, као и веровања, традиције и обичаји.

Арапско предисламско друштво

Друштвене прилике

Арапи су имали разне друштвене слојеве са израженим међусобним разликама. Однос међу људима унутар племства је био високо на лествици успона и напретка. Људи су имали велику слободу воље и говора, која је била поштована и чувана макар сабљама и пролевањем крви. Када би човек хтео да се похвали оним што је код Арапа заузимало високо место, попут части и храбрости, у већини случајева се обраћао жени. Жена је била у стању, ако је хтела, да доведе племена до мира, или међу њима да распали пламен рата. Међутим, и поред тога, човек се беспоговорно сматрао главом породице и носиоцем главне речи у кући. Муж и жена су били везани браком уз надзор њених старатеља, а она није имала право да им се супротстави. То је била ситуација са племством, док су у другим слојевима постојале неке врсте мешања мушкараца и жена које можемо слободно да назваемо проституцијом, бестидношћу, блудом и развратом. Бухарија и други бележе од Аише, Бог био задовољан њом:

„У паганском добу постојале су четири врсте брака:

1) Брак који је и сад заступљен, а то је да човек запроси своју штићеницу или ћерку неком човеку, да јој се, затим, исплати венчани дар и да се венча;

2) Неки би људи својој жени након престанка месечнога циклуса рекли: 'Иди код тог и тог човека и тражи да са њим имаш однос.' Њен муж са њом не би имао полни однос све док не би постало јасно да је затруднела са тим човеком. Када би трудноћа постала очигледна, онда би са њом имао однос када пожели. То је радио желећи да му дете има племенито порекло.

3) Некад би се састала скупина мања од десет људи, па би сви улазили код неке жене и имали би однос са њом. Када би се породила и након што би прошло неколико ноћи од порођаја, позвала би их и нико од њих не би могао да одбије. Окупили би се код ње, и она би им рекла: 'Ви знате шта је било, и ја сам родила. Он је твој син.', па би назвала по имену кога она жели и приписала би му дете. Он би беспоговорно морао да га прихвати.

4) Окупило би се много људи и имало би однос са једном женом. То су проститутке на чијим је вратима висила карактеристична застава као знак распознавања. Ко год би их пожелео ишао би им. Након што би нека од њих затруднела и родила,

они би се окупили код ње и довели би физиогномисте и дете би приписали коме би хтели, а он то није одбијао.

Када је Бог послао Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, са Истином, поништио је све паганске бракове осим данашњег исламског брака.“[45]

Такође, некада би се људи и жене спајали у ратним походима, где су севале оштрице сабљи и врхови копаља. Победничко племе би заробило жене побеђеног и имали би однос са њима, али деца која би се родила од оваквих мајки била би понижена целог живота. Код пагана је било познато да су имали неограничен број жена, све док Кур'ан то није ограничио на четири. Истовремено су склапали брак са двема рођеним сестрама, као и женама својих очева ако би их њихови очеви развели или ако би умрли. Све док Кур'ан то није забранио. Мушкарци су могли да дају више неограничених развода једној жени, све док ислам то није ограничио. Блуд и разврат су увелико владали у свим слојевима арапског предисламског друштва. Не можемо да издвојимо посебно ни једну друштвену лествицу, изузев

[45] Сахиху-БХхари, хадис бр. 5 1 27., Сунену Еби Давуд, Поглавље о браку, наслов: Видови брака које су практицирали пагани.

појединаца међу људима и женама који су часно живели и који су блуд сматрали неморалом и великом срамотом. Слободне жене су по том питању биле у нешто бољој ситуацији од робиња, над којима је била највећа несрећа. Већина људи у паганском друштву није осећала срамоту да се припише овом разврату. Ебу Давуд бележи од Амра ибн Шуајба, а овај од свог оца, овај од деда да каже:

„Устао је неки човек и рекао: 'О Божији Посланиче, тај и тај је мој син. Учинио сам блуд са његовом мајком у џахилијету.' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је ракао: 'Ислам такав начин брака не признаје, а време џахилијјета је прошло. Дете припада ономе у чијој се постељи роди, а прељубника следује каменовање.“[46]

Однос оца и деце могао је да се сврста у неколико категорија. Било је оних који су говорили: 'Наша деца су наше џигерице које ходе земљом.' А било је и оних који су женску децу живу закопавали бојећи се срамоте и избегавајући да троше на њих, а неки су убијали децу бојећи се сиромаштва и неимаштине.

[46] Сунен Еби Давуд, Поглавље о томе да дете припада ономе у чијој се постељи роди, хадис бр. 2276; и Муснед Ахмеда ибн Ханбела, 2/207.

Међутим, не можемо да кажемо да је ово био доминантни вид етике и морала. Арапима је било веома важно да имају много синова којима би се заштитили од непријатеља. Однос брата са братом, стричевића као и осталом родбином је био заснован на јаким крвним везама. Живели су и умирали за племенско родољубље. Дух јединства владао је унутар једног племена, и то је још више повећавало родољубље. Темељ друштвеног састава једног племена је био родољубље и крвна веза. Придржавали су се неписаног правила: **„Помози брату било да чини насиље или да му се чини насиље.“** Мада, ривалство у пореклу и части често је било узрок избијања ратова међу племенима која су имале заједничког претка. То можемо да видимо кроз однос између Евса и Хазреџа, Абеса и Зубјана, као и Бекра и Таглиба, и још неких других. Везе између различитих племена су биле потпуно покидане. Међусобно су се уништавали у ратовима, мада су страх и стрепња проистекли из неких заједничких традиција и обичаја у којима је вера помешана са сујеверјем у извесној мери ублажавала жестину и озбиљност ратова. У неким приликама су међусобно потпомагање, савезништво или међуплеменска подређеност уједињавали потпуно различита племена.

Такође, свети месеци су били милост за њих. Помагали су им да нормално живе и зарађују. У тим месецима су били потпуно сигурни, јер су их много поштовали. Ебу Реџа ел-Утариди каже: „Када би дошао свети месец реџеб, рекли бисмо: 'Остављач оштрица', па бисмо склонили и бацили оштрицу са сваког копља и стреле.“[47] Тако је било и у осталим светим месецима.

Друштвене прилике су биле у јадном стању, јер су владали незнање и празноверје. Људи су живели као стока, а жене су се некада куповале и продавале као ствари. Везе у народу су биле слабе, а владе су углавном бринуле само како да напуне ризнице на рачун поданика, или како да поведу рат против својих супарника.

Економске прилике

Економске прилике су увек биле производ друштвених. То се најбоље видело по животном стандарду људи. Трговина је била највећи извор материјалних средстава, али се обављала само у време кад су путеви безбедни и време мирнодопско. Тако нешто је било изгубљено на

[47] Сахихул-Бухари, хадис бр. 4376.

Арапском полуострву, осим у светим месецима. У тим месецима одржавали су се чувени трговачки сајмови: Укказ, Зу-Мецаз, Меценна и многи други. Занатство код Арапа није било развијено. Већина врста занатства које су биле присутне, попут ткања, штављења и других, биле су присутне у Јемену, Хири и шамским височима. Свакако, у унутрашњости Арапског полуострва је било нешто земљорадње и сточарства. Арапкиње су преле вуну и плеле одећу, али највише за ратнике. Сиромаштво, глад и неимаштина су били општа појава у том друштву.

Етика Арапа

Нема сумње да су пагани имали неких веома ниских норми понашања, срамотних радњи и ситуација које одбацује здрав разум и не прихвата човекова природа. Али, имали су итекако похвалних и вредних квалитета којима би и ми данас могли да се дивимо и чудимо. Ту спадају:

1. Ел-Керем - част и племенитост, у чему су се међусобно такмичили и поносили. Готово половина предисламског песништва посвећена је хвалисању тиме или похвалом неког другог због тих особина. На пример, појави се изненада гост,

зимско је доба, гладна година, а домаћин нема у кући ништа друго осим једне камиле, која је спас њему и целој породици. Ухватио би га осећај части, па би устао и због госта би заклао камилу. У облике арапске части се убраја и непосредно учешће у измирењу породица и смиривању крвопролића. Човек је знао, у интересу мира, на свој врат да узме и да подмири туђе дугове и крварину, о ма коликој цифри се радило, само да заустави проливање крви и да спаси људе. Тиме су се хвалили и поносили над другим поглаварима и племићима. У част су убрајали и пијење вина. Оно им је олакшавало да буду великодушни. Винову лозу су назвали племенитост, а вино ћерком племенитости. Када погледаш у диване арапске поезије, наћи ћеш да је то једна од тема хвалоспева. Тако Амара ибн Седдад ел-Абси у својој оди каже:

Пио сам вино пошто жега прође

Из жуте флаше лепо украшене.

Када пијем част и имовину дајем.

Кад се пробудим, племенит остајем,

А ти добро знаш врлине које поседујем.

У племенита својства Арапа убрајало се и бављење коцкањем. Сматрали су да је коцкање пут

до племенитости, јер су од добитка или од онога што би им претекло хранили сиромашне. Зато Кур'ан не пориче корист вина и коцке, већ каже: **„Само је штета од њих већа него корист.“** (Кур'ан, Ел-Бекаре, 219)

2. У лепо понашање Арапа спада и поштовање уговора. Уговор је за њих значио дуг кога су се чврсто држали, а за његов интерес били су у стању и децу да жртвовују и огњишта да разоре. О томе нам довољно говори прича Самуела ибн Адија.[48]

3. Понос је одбијао свако понижење и тлачење. Из њега је произилазила велика храброст, и жестока љубоморa, па су веома брзо реаговали у датим ситуацијама. Чим би чули реч која имало мирише на срамоту и понижење, скочили би и ухватили би се сабље и копља, не жалећи да жртвују себе на том путу.

4. Када би нешто одлучили, у чему би видели славу и понос, устрајавали би у томе и ништа их од

[48] Прича о Самуелу каже следеће: Имрул-Кајс је код њега оставио панцире, а Ел-Харис ибн Еби Шеммер ел-Гассани је хтео да их узме од њега, што је овај одбио. Самуел се утврдио у свом замку у Тејми, али је један од његових синова био ван замка. Ел-Харис га је узео и Самуелу је запретио да ће да му убије сина ако му не преда панцире. Овај је то одбио, па му је Ел Харис убио сина пред очима.

тога не би одвратило, чак би и себе излагали опасности.

5. Хвалили су се благошћу, стрпљивошћу и промишљеношћу, мада се то због велике храбрости и олаког започињања рата тешко могло наћи код њих.

6. Бедуинска наивност и неупрљаност прљавштинама и сплеткама цивилизације, произвеле су код Арапа искреност, поверење и чување од преваре и издаје.

Видимо да су све ове драгоцене карактеристике које, када им се дода географски и стратешки положај Арабије, у односу на свет, биле узрок да је Узвишени Бог одабрао Арапе за носиоце тешког бремена универзалне посланице упућене човечанству и да баш они буду водичи људском роду и допринесу напретку људског друштва. Иако су горе споменуте вредности мањкаве у неким стварима, а добре у другим, ипак су, у основи, добар темељ лепим врлинама од којих је имао користи цео људски род, посебно када је Ислам донео неке исправке.

Од свих споменутих тачака вероватно су, после поштовања уговора, највредније осећај поноса и одлучност. Немогуће би било победити

зло и неред, а успоставити правду и добро осим са оваквим потенцијалом снаге и истинске одлучности. Арапи су имали и друге врлине, али нам није циљ да о њима опширно пишемо.

Послaниково, нека су Божији благослов и мир над њим, порекло

Порекло Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, до Аднана:

Мухаммед син Абдуллаха син Абдилмутталиб син Хашима син Абдуменафа син Кусајја син Килаба син Меррета син Каба син Лу'ејја син Галиба син Фахра[49] син Малика син ен-Надара син Кенанета син Хузејмета син Мудрикеа син Илијаса син Мудара син Незара син Меадда син Аднан. Аднан је директни потомак Исмаилове (Јишамаилове), мир над њим, деце.

Послaникова породица

Породица Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, је позната под именом Хашимијска породица, по његовом деду Хашиму ибн Абдуменафу.

[49] Познат као Курејш. По њему је племе добило име.

Хашим

Већ смо споменули да је Хашим наследио бригу око напајања и исхране ходочасника од Абдуменафових синова када је дошло до помирења између племена Абдуменафа и Абуддара, који су поделили улоге. Хашим је био богат, веома угледан и први који је ходочасницима обезбедио храну. Његово име је било Амр, а Хашим (дробљач) му је надимак који је добио због дробљења хлеба за попару. Такође је први који је одредио зимско и летње путовање Курејшија ради трговине.

Приповеда се да је једном кренуо на трговачко путовање у Шам. Кад је дошао до Медине, оженио се Селмом, кћерком Амра, припадника племена Адијј ибн Неџџара, па је остао да живи код ње. Одатле је поново кренуо у Шам, а она је остала трудна. Хашим је умро у Газзи, у Палестини, а његова жена Селма родила је Абдулмутталиба 497. г.н.е. Дала му је име Седи због седог чуперка са којим се родио. Селма је одгајала дете у очевој кући у Медини. За њега није знала Хашимова породица из Мекке. Хашим је имао четири сина и пет кћерки. Синови су му: Есед, Ебу Сајфи, Надлет и Абдулмутталиб, а кћерке: Еш-Шифа, Халида, Даифа, Рукајја и Џеннета.

Абдулмутталиб

Говорили смо да је опскрба ходочасника водом и храном са Хашима прешла на његовог брата Ел-Мутталиба ибн Абдуменафа. Био је врло угледан. Покоравали су му се и веома су га поштовали људи из његовог племена. Курејшије су га прозвали Ел-Фејјад-Дарежљиви. Кад је Шејбе (Абдулмутталиб) напунио седам или осам година, за њега је сазнао стриц Ел-Мутталиб, па је отишао да га тражи. Када га је угледао, заплакао је, загрлио га и попео га на своју камилу. Момак је сишао и није хтео да крене док му не дозволи мајка. Ел-Мутталиб је упитао да га пошаље са њим, али је она одбила. Ел-Мутталиб јој је рекао: „Он би ишао на имање свога оца, у Божији храм.“ Мајка му је тада дозволила. Ел-Мутталиб је ушао у Мекку на камили, а иза његових леђа је јахао момак. Људи су рекли: „Ово је Мутталибов роб (абдул-Мутталиб).“ Ел-Мутталиб им је одговорио: „Тешко вама! Ово је син мога брата Хашима.“ Момак је живео код стрица док није одрастао. Негде у то време Ел-Мутталиб је умро у Редману, месту у Јемену. Све његове послове наследио је Абдулмутталиб. Он је за свој народ обављао исте послове као његови преци, па је досегао већу част у свом народу него

било ко од његових предака. Народ га је пуно волео и ценио.

После Ел-Мутталибове смрти у Јемену, Неуфел је узурпирао Абдулмутталибову имовину. Обратио се Курејшијама да му помогну против његовог стрица, али они су одговорили: „Не желимо да се мешамо између тебе и твог стрица.“ Абдулмутталиб је написао стихове у којима је тражио помоћ и послао их је својим ујацима из племена Неџџар. Његов ујак Ебу Са'д ибн Адиј крену је са осамдесет коњаника. Када је стигао у мекканску долину, Абдулмутталиб га је сусрео и рекао: „Идемо кући, ујаче!" „Не, тако ми Аллаха, док се не сретнем са Неуфелом.“ Затим је кренуо и наишао на Неуфела, који је седио уз Кабу са неким курејшијским достојанственицима. Ебу Са'д је исукао сабљу и рекао: „Тако ми Господара Кабе, ако не повратиш имовину мом сестрићу, убићу те овом сабљом.“ Неуфел је одговорио: „Ево, већ сам му вратио.“ И узео је за сведоке курејшијске достојанственике. Ебу Са'д је одсео код Абдулмутталиба три ноћи, затим је обавио обреде посете Светом храму и вратио се у Медину. Након овог догађаја Неуфел је склопио савез са племеном Абдушемса ибн Абдуменафа против Хашимовог племена. Када је племе Хузаах видело помоћ коју је

Абдулмутталиб добио од племена Ен-Неццар, рекоше: „Како год сте га ви родили, и ми смо га родили, и ми смо пречи да му помогнемо.“ То је зато што је Абдуменафова мајка из племена Хузаах. Стога уђоше у Већницу, па склопише савез са Хашимовим племеном против племена Абдушемс и Неуфела. Овај савез је постао узрок Ослобођења Мекке, о чему ће да буде речи.

Две најважније ствари које су се десиле Абдулмутталибу, везане за Кабу, су: копање бунара Земзема, и догађај са слоном.

Укратко о првој ствари: Абдулмутталибу је у сну наређено да ископа бунар Земзем. Показано му је место где да копа. Када је почео да копа, наишао је на предмете које су закопали Џерахиме када су бежали из Мекке. Нашао је сабље, панцире и два златна срндаћа. Од сабљи је направио врата Кабе и на њих је приковао златне срндаће. Омогућио је ходочасницима да се снабдевају Земзем-водом. Када се указао бунар Земзем, Курејшије су приговорили Абдулмутталибу: „Хоћемо да учествујемо са тобом.“ Он је одговорио: „Не, ја сам одабран за овај посао.“ Нису га оставили на миру све док га нису извели на суд пред врача из племена Са'д, који се звао Хузејм, у шамским висовима. На путу им је нестало воде. Аллах је

напојио Абдулмутталиба кишом, док на њих није пала ниједна кап. Тада су схватили да је Абдулмутталиб одабран за послове око Земзема, па су се вратили. Абдулмутталиб се заветовао, ако му Бог подари десет синова, а он доживи да порасту и да га помогну, да ће да жртвује једног код Кабе.

Укратко о другој ствари: Ебреха б. ес-Сабах ел-Хабеши, заменик абесинског владара за Јемен, пошто је видео да Арапи ходочасте Кабу, саградио је велику цркву у Сани, желећи ходочаснике да скрене ка њој. Када је за овај догађај чуо неки човек из племена Кинане, ушао је ноћу у ту цркву и изметом је запрљао њено прочеље. Ебреха је сазнао за то и жестоко се наљутио, подигао је огромну војску од 60.000 војника и кренуо је пут Мекке да сруши Кабу. За себе је одабрао највећег слона, а војска је имала 9 или 13 слонова. Наставио је пут док није стигао до Мугаммеса, где је улогорио војску, спремио је свог слона и припремио се за улазак у Мекку. Када су стигли у долину Мухассир, између Музделифе и Мине, слон је легао. Није могао да устане и да се приближи Каби. Када би га усмерили ка југу, северу и истоку он би одмах устао и похитао, а кад би га окренули ка Каби, легао би. Док су били у таквом стању, Узвишени Бог је послао птице Ебабил које су на

њих бацале грумење од печене глине, па их је као лишће које су црви источили учини. Птице су изгледале попут грабљивица у облику балзамованих ласта. Свака је носила по три камена у кљуну један и два у канџама. Када би погодио некога, распало би му се тело и умро би. Нису сви Ебрехини војници били погођени. Неки су почели да беже, сударајући се међусобно, али их је успут доста настрадало, па их је било расутих на све стране. Што се Ебрехе тиче, Аллах му је послао болест од које су му отпали нокти. Када је дошао до Сане, био је попут бедника, напуклих груди. Убрзо је умро. Курејшије су се разбежали по брдима, нашавши уточиште по планинским врховима, бојећи се срамоте пред војском. Када је са војском било шта је било, они су се вратили својим кућама сигурни.

Овај догађај се десио у месецу мухаррему, 50 или 55 дана пре рођења Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, што одговара крају фебруара или почетку марта 571. године након Исуса. Овај догађај је био Божији дар Своме Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, и Својој кући - Каби, јер ако погледамо Јерусалим, видимо да су Божији непријатељи-многобошци, заузели ово свето место, иако су њени

становници били верници, као што се десило 587. г.п.н.е. са Набукодоносором и Римљанима 70. године по календару. Међутим, хришћани из Абесиније нису освојили Кабу, иако су тада становници Мекке били многобошци. За овај догађај у Мекки су убрзо чуле све водеће цивилизацијске силе тог доба. Абесинци су имали јаке везе са Римљанима, а Персијанци су их стално вребали. Убрзо иза тога Персијанци су дошли у Јемен. Те две државе су представљале цивилизовани свет, па је овај догађај привукао пажњу целог света, указвши му на почаст Божије куће и Мекку као место које је Узвишени Бог одабрао за светиште. Ако би неко у њој утврдио да је посланик, то би управо било нешто што изискује овакав догађај, и то би било објашњење скривене мудрости у Божијој помоћи многобошцима против верника на натприродан начин.

Абдулмутталиб је имао десет синова, а то су: Ел-Харис, Ез-Зубејр, Ебу Талиб, Абдуллах, Хамза, Ебу Лехеб, Ел-Гајдак, Ел-Мукаввим, Дирар, и Ел-Аббас. Поред десет синова имао је и шест кћери, то су: Уммул-Хаким, звана Ел-Бејда, па Берра, Атика, Сафијја, Ерва и Умејма.

Абдуллах, отац Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим

Абдуллахова мајка је Фатима, кћи Амра ибн Аиза. Абдуллах је био најлепше, најчедније и најмилије Абдулмутталибово дете. Он је та обећана жртва. Када је Абдулмутталиб добио десет синова и када су они мало поодрасли, окупио их је око себе, рекао им је за свој завет и они су му се покорили. Он је хтео коцком да одлучи којег од њих ће да жртвује, и коцка је указала на Абдуллаха. Он је био најдраже створење Абдулмутталибу, па је рекао: „Боже мој, или он, или стотину камила.“ Затим је поново бацио коцку, и испало је да треба да се закоље стотину камила. По другој верзији, каже се да је написао њихова имена на стрелице и дао их је чувару Хубела. Он је извукао стрелицу са Абдуллаховим именом. Абдулмутталиб је узео њега и сечиво, а затим га је принео код Кабе да га жртвује, али му Курејшије нису дали, поготово његови ујаци из племена Махзум и његов брат Ебу Талиб. Абдулмутталиб је тада рекао: „Како онда да испуним свој завет?“ Наговорише га да иде код врачаре и да види шта ће да му нареди. Она му рече да баца стрелице између Абдуллаха и десет камила. Ако изиђе на Абдуллаха, нека повећа на још десет камила, а ако укажу на камиле, нека их закоље. Он

се врати и баци стрелице да би изабрао између Абдуллаха и десет камила, али испаде опет на Абдуллаха, све док број камила није достигао стотину. Заклао их је и оставио. Није их дирао ни човек ни звер. До тада је крварина код Курејшија и Арапа, уопште, била десет камила, а после овог догађаја попела се на 100, што је и Ислам потврдио. Приповеда се од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да је рекао: „Ја сам син двеју жртава.", тј. Исмаила (Јишамила) и његовог оца Абдуллаха.

Абдулмутталиб је сину Абдуллаху одабрао за жену Амину, кћерку Вехба ибн Абдуменафа ибн Зехре ибн Килаба. Она је у то време била најбоља девојка код Курејшија и пореклом и положајем. Њен отац је био првак породице Зехра по пореклу и части. Абдуллах се оженио и почео је живот са Амином у Мекки. Након извесног времена, отац га је послао у Медину да набави датула за њих. Он је у Медини умро. Неки кажу да је кренуо у Шам да тргује, па је наишао на каравану Курејшија у Медини и ту је одсео, јер је био болестан. Закопан је у кући Набиге ел-Џадија у двадесет петој години живота, а пре рођења сина Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, по мишљењу већине историчара. Има и оних који кажу да је

Абдуллах умро два месеца након рођења детета. Када је вест о његовој смрти стигла у Мекку, Амина га је оплакала најлепшом елегијом:

Долину Меке напустио је син Хашимов,

у кефинима[50], ка тихом гробу.

Позвала га је смрт, па се одазвао

а међу људима нико сличан није остао.

Крећући се према гробљу,

људи су додавали једни другима његов табут[51].

Врлине су га наживеле,

Јер је био великодушан и милосрдан[52].

Све што је Абдуллах оставио иза себе било је: пет камила, мање стадо оваца и абесинску робињу Береке, са надимком Умму Ејмен, која је одгојила Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим.[53]

---

[50] Платно у које се замотава умрла особа. (о.п)

[51] Мртвачки сандук (о.п)

[52] Ибн Са' д, Ет-Табекат, 1 / 1 00.

[53] Сахиху Муслим , 3/ 1 392., хадис број 1 771; Теелких фухуми ех/ил-есер, 4.

РОЂЕЊЕ МУХАММЕДА, МИР НАД ЊИМ, И ЖИВОТ ДО ПОСЛАНСТВА

Рођење

Најодабранији посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рођен је у породици Бени Хашима у Мекки, у зору у понедељак, 20. или 22. априла 571. године по календару. Ибну Са'д преноси да је Посланикова, нека су Божији благослов и мир над њим, мајка рекла: „Када сам га рађала, рађала сам уз њега огромну светлост од које су заблистали двори Шама.“

Када га је Амина родила, позвала је његовог деда Абдулмутталиба да му саопшти радосну вест. Он га је сав радостан узео у наручје и однео га је у Кабу. Ту се помолио Богу и захвалио Му за унука. Дао му је име Мухаммед. Ово име није било познато Арапима. Прва жена која га је задојила после мајке, када је имао недељу дана, била је Сувејба, Ебу Лехебова штићеница, која је имала мушко дојенче са именом Месрух. Пре Мухаммеда, нека су божији благослов и мир над њим, дојила је Хамзу, Абдулмутталибовог сина.

Боравак у породици Бени Сад

Обичај код Арапа у граду је био да потраже добру дојиљу за новорођенче и то са села и из пустиње, желећи тиме да удаље децу од градских болести, затим да телесно ојачају, духом очврсну и да проговоре чистим арапским језиком. Тако је и Абдулмутталиб изашао да тражи дојиљу за унука. Договорише се са женом из племена Са'д ибн Бекр - Халимом бинт Ебу Зуејб Абдуллах ибн ел-Харис. Њен муж је био Ел-Харис ибн Абдилузза, са надимком Ебу Кебше из истог племена као и Халима. Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, је имао браћу и сестре по млеку. То су: Абдуллах ибн ел-Харис, Ениса кћи Харисова, Хузафа или Џузама кћи Харисова коју прозваше Шејма. Она је волела и у наручју је носила Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим.

Халима је уз Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, доживела неочекивано благостање. Ибн Исхак каже: „Халима је приповедала да је кренула са мужем и синчићем, кога је дојила, у групи жена из племена Са'д ибн Бекр, да потражи посао.'[54] Она каже: „То се десило једне сушне године, када нам ништа није остало.

[54] Жене су долазиле у Мекку и узимале децу на дојење.

Кренула сам на магарици беле боје, а са нама је била и стара камила која, тако ми Аллаха, није давала ни капи млека. Нико од нас није спавао од плача гладног детета које није могло да се наједе са мојих прса нити од камиљег млека. Али надали смо се киши и олакшању. Ја сам ишла на тој магарици која беше успорила од глади и изнурености, па јој је то причињавало потешкоћу. Тако смо стигли у Мекку, тражећи новорођенчад. Свакој од нас је нуђен Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, али би га свака одбила када би јој било речено да је сироче, зато што смо очекивали плату од дететовог оца. Свака од нас би рекла: 'Сироче. Шта би за њега могли да учине мајка и деда!?' Зато нисмо волеле да узмемо сирочад. Међутим, свака жена која је била са мном, нашла је себи дете на дојење, осим мене. Када смо се окупиле за повратак, а нисам узела ниједно dојенче, рекох мужу: 'Тако ми Аллаха, отићи ћу том сирочићу и узећу га.' Он рече: 'Без бриге, учини то, можда ће нам Аллах уз њега дати благостање.' Отишла сам по дете и узела сам га само из разлога што нисам нашла друго. Међутим, кад сам га узела и донела до караване, ставих га у крило да се надоји. Оно прими моје груди и дојило је док се није заситило. Када се заситило, засити се и његов брат по млеку и заспа, а од његовог плача нисмо могли да

спавамо претходних ноћи. Мој муж устаде и оде до камиле. Била је пуна млека. Он је помузе, па се обоје написмо до ситости. Ту ноћ смо угодно преспавали. Када се пробудисмо, муж ми рече: 'Халима, знај, тако ми Аллаха, узела си благословљено дете!' Одговорих му: 'Надам се да је тако.' Затим смо кренули, па сам узјахала магарицу и узела дојенче са собом. Тако ми Аллаха, ишла сам брже него све њихове камиле, тако да су моје другарице повикале: 'О Зуејбова кћери, шта ти би!? Смилуј нам се, је ли то она иста магарица на којој си дојахала са нама?' Одговорих им: 'Да, тако ми Аллаха, то је она иста.' Оне повикаше: 'Тако нам Аллаха, са њом се нешто догодило.' Затим стигосмо у наше место - земљу Бени Са'да. Нисам познавала сувљу земљу од те. Наше овце би увек долазиле кући гладне, а кад стигосмо са Мухаммедом, дођоше са паше сите и пуне млека. Музли смо их и пили када ниједна овца није имала ни кап млека, нити га је било у вимену. Наши суседи би говорили чобанима: 'Тешко вама, зашто не идете да напасате овце тамо где пастир Зуејбове кћерке напаса стадо?' Њихове овце би опет долазиле гладне и без капи млека, а моје сите и пуне млеком. Ми смо стално осећали Божије добро и опскрбу, све док нису прошле две године, када дете одбих од дојења. Он је постајао дечак ком

није било сличног. Када је напунио две године, већ је био изузетно јак. Одведосмо га његовој мајци, а имали смо јаку жељу да остане код нас, јер смо видели да имамо благостања уз њега. Разговарали смо са његовом мајком, па јој рекох: 'Остави га још мало код нас да ојача, јер се бојим да му не науди нека болест у Мекки.' Халима настави: 'Нисмо се ни надали, а Амина одмах одлучи да га поведемо назад са собом.'“[55]

Отварање прса

Тако се Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, вратио у племе Са'д. После неколико месеци, или у четвртој години, по исправнијем мишљењу, десило се отварање његових прса.

Муслим бележи од Енеса, Бог био задовољан њим, да је Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, дошао анђео Џибрил (Гаврило) у време док се он играо са децом. Узео га је, спустио га је на тло, отворио му је груди, извадио му је срце, из срца је извадио угрушак и рекао: „У овоме

[55] Ибн Хишам, 1/ 162 - 164.; Тан'хут-Табери, 2/ 158- 159.; Ел-Ихсан битертиби сахихи ибни Хиббан , 8/82-84.; Ибн Са' д, 1 / 111 . Сви преносе од Ибн Исхака, уз незнатну разлику у неким терминима.

је ђаво могао да ти науди.“ Затим му је испрао срце у златној посуди у којој је била вода Земзем, саставио га и поново га вратио на место. Дечаци су трчећи дошли његовој помајци, вичући: „Мухаммед је убијен!“ Када су га угледали, имао је другачију боју лица. Енес, Бог био задовољан њим, каже: „Видео сам траг тог реза на његовим прсима.“[56]

Повратак саосећајној мајци

Након овог чудноватог догађаја, Халима се уплашила за Мухаммеда, па је одлучила да га врати мајци. Код мајке је био до шесте године. Амина је због посвећености сећању на свог мужа сматрала потребним да обиђе мужевљев гроб у Јесрибу. Кренула је из Мекке на пут дуг око 500 км, а са њом су били њено сироче Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, служавка Умму Ејмен, и старатељ Абдулмутталиб. Тамо је била месец дана, а затим се вратила. У повратку се разболела. Болест се погоршала. Умрла је у Ел-Ебвау, месту између Мекке и Медине.

[56] Сахихул-Муслим, 1 / 147., хадис бр. 261 .

Живот код драгог деда

Абдулмутталиб се вратио са Мухаммедом, нека су Божији благослов и мир над њим, у Мекку. Сво његово осећање самилости било је усмерено према унуку-сирочићу, кога је задесила нова трагедија која је обновила стару рану. Деда је био милостивији према Мухаммеду, нека су Божији благослов и мир над њим, него према својој деци. Никада га није самог остављао. Давао му је предност над својом децом. Ибну Хишам је рекао: „Абдулмутталиб је имао своје место у хладовини Кабе. Његови синови би поседали и из поштовања нико није ни покушавао да седне на очево место. Када би се појавио Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, као дечак, попео би се и сео би на сред тог места. Његови стричеви би покушали да га помакну, а Абдулмутталиб би, кад би то приметио, повикао: „Оставите то моје дете! Тако ми Аллаха, од њега ће нешто бити.“ Затим би га ставио да седне покрај себе. Гладио би му леђа руком и радовао би се ономе што је Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, чинио. Са осам година, два месеца и десет дана старости, Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, изгубио је деда. Умро је у Мекки. Желео је, пре смрти, да бригу о свом унуку, нека су Божији

благослов и мир над њим, посвети његовом стрицу Ебу Талибу.

Код осећајног стрица

Ебу Талиб је прихватио бригу о братићу у потпуности и на најбољи начин. Убројао га је у своју децу, чак би му давао предност над њима. Изузетно га је ценио и поштовао. Ебу Талиб је више од четрдесет година држао Мухаммедову, нека су Божији благослов и мир над њим, страну, просипао је на њега своју заштиту и због њега је пријатељевао и љутио се.

Тражи кишу његовим посредством

Ибну Асакир наводи предају од Џелхумета ибн Урфута, који је казао: „Ушао сам у Мекку, а била је суша, па Курејшије рекоше: 'О Ебу Талибе, осуши нам се долина, деца нам трпе од суше, па изволи и моли за воду.' Ебу Талиб изађе са дечаком који беше попут Сунца кад се помрачи, кријући се иза тамног облака. Ебу Талиб га узе, прислони леђима уз Кабу и показа прстом на дечака. На небу није било ниједног облака, али облаци почеше да

долазе са свих страна. Паде обилна киша, сручи се на долину и напоји све што је требало.

Монах Бехира

Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, напунио дванаест година, а по некима, још два месеца и десет дана, отпутовао је са стрицем Ебу Талибом на трговачки пут у Шам, односно у Бусру, која се убраја у Шам, главни град области Хуран. Бусра је тада била центар арапских предела који су били под Римљанима. У овом граду је живео свештеник познат као Бехира, а право име му је било Џирџис. Када је трговачка каравана дошла у Басру, он је изашао да је сретне, мада то раније није радио. Пробијао се кроз њих све док није дошао до Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Узео га је за руку и рекао: „Ово је првак свих светова, посланик Господара свих светова Који ће да га пошаље као милост свим световима.“ Ебу Талиб и други прваци Курејшија му рекоше: „Одакле ти то?“ Он одговори: „Препознајем га по печату веровесништва испод плећке у облику јабуке. Ми га налазимо у нашим књигама.“ Он их лепо угости и замоли Ебу Талиба да са њим не иде у Шам, већ да га врати кући, бојећи се за њега

од Римљана и јевреја. Ебу Талиб је вратио Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, са још неким дечацима у Мекку.[57]

Рат Ел-Фиџар

Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, имао двадесет година, на сајму у Указу је дошло до рата између Курејшија, уз којих је било племе Кинане, и Кајс Ајлана, познат као рат Ел-Фиџар.[58] Повод рата је био то што је човек из племена Кинане по имену Ел-Берра убио тројицу људи из племена Кајс Ајлан. Та вест је дошла до Указа, па су две стране заратиле. Вођа Курејшија и Кинанаца био је Харб ибн Умејје, јер је имао веома високу позицију код њих због својих година и угледа. Почетак битке припадао је Кајсу, док средином дана скоро да се преокренула у корист Кинанета. Неке Курејшије су позвале на примирје, да изброје погинуле на обе стране, па на

[57] Џамиут-Тирмизи, 5/550-55 1 ., хадис бр. 3 620.;

[58] Била су четири рата Ел-Фиџар између ове две скупине: три пута је била свађа и мало спорење, после чега су се помирили без борбе. Први је био због одлагања дуга ког је један из племена Кајс имао према једном припаднику племена Кинане. Други је био због хвалисања једног Кинанца на сајму у Указу. А трећи је био због тога што су се двојица момака из Мекке понудила да ожене лепу девојку из племена Кајс. Овде је реч о четвртом рату.

чијој страни буде више погинулих да им се исплати крварина за то. Тако се и договорише и оставише се рата, па отклонише међусобно непријатељство и зло. Ова битка је названа Фиџар због кршења забране ратовања у светим месецима. Присуствовао јој је и Божији Посланик, нека су Божији благослови и мир над њим. Додавао је стричевима стреле за гађање.

Савез намирисаних

На основама претходне битке дошло је до савеза намирисаних у зул-кадету, светом месецу, чији су иницијатори били Курејшије, и то породице: Бену Хашим, Бену Мутталиб, Есед ибн Абдулузза, Зехре ибн Килаб и Тејм ибн Мурре. Окупили су се у кући Абдуллаха ибн Џуд'ана ет-Тејмија, јер је био најстарији међу њима и веома поштован и угледан. Склопили су договор да ће да буду на страни оног кога год у Мекки нађу да је изложен насиљу, био Меккелија или не, против неправедника, како би се одбило његово насиље. Овом договору је присуствовао Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, а када га је Узвишени Бог почастио Објавом, рекао је:

„Присуствовао сам у кући Абдуллаха ибн Џуд'ана савезу који ми је дражи него да имам најбоље камиле; када бих у Исламу био позван на тако нешто, одазвао бих се.“[59]

Овај савез и његова суштина поништавају пагански фанатизам ког је произвела племенска пристрасност. Каже се да је повод склапања овог савеза било то што је један човек из племена Зубејд дошао у Мекку да продаје робу. Ту робу је од њега купио Ел-Ас ибн Ваил ес-Сехми, али му није исплатио како треба. Позвао је против њега савезнике из племена Абдуддар, Махзум, Џумех, Сехм и Адиј, али нису обратили пажњу на њега. Он се успео на брдо Ебу Кубејс, и почео је гласно да рецитује стихове у којима описује неправду која му је учињена. Тада је пролазио Зубејр ибн Абдулмутталиб, па је рекао: „Шта је повод овим стиховима?“ Претходно споменути људи су се окупили да склопе савез намирисаних. Закључили су савез, а затим су отишли Асу бин Ваилау и од њега су узели право овог Зубејдија.

[59] Ибну Хишам, 1 / 154- 155.

Мукотрпан живот

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, није имао у младости одређени посао или занимање. Неке предаје говоре да је чувао овце племену Бени Сад, као и становницима Мекке за ситниш.[60] Када је одрастао, почео је да се бави трговином. Преноси се да је трговао са Саибом ибн Ебу Саибом ел-Махзумијем и да му је био најбољи ортак који се не жали нити се расправља. На Дан ослобођења Мекке дошао му је и рекао: „Поздрав мом брату и ортаку!“[61]

Када је напунио 25 година отишао је да тргује у Шам имовином чувене трговкиње из Мекке, Хатице, Бог био задовољан њом. Ибну Исхак бележи: „Хатица, Хувејлидова кћи, је била трговкиња великог угледа и имовине. Унајмљивала је трговце који су трговали њеном робом и ревносно им је исплаћивала зараду. Чувши за Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, како је искрен, поверљив ичаститог понашања, позвала га је. Када је Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, дошао, она му је понуди да води бригу о њеној трговини у Шаму за

---

[60] Сахихул-Бухари, хадис бр. 2262.
[61] Сунен Еби Давуд , 2/611; Ибн Маџе, 2/768., хадис бр. 2 287.; и Ахмедов Муснед, 3/425.

шта ће да буде награђен боље него његови претходници. Уз њега би слала свога слугу Мејсера. Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, је прихватио ову понуду и одмах је кренуо караваном са њеном робом и са Мејсером у Шам.

Женидба Хатицом

Када се Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, вратио у Мекку, Хатица је видела трагове поверљивости и благостања на својој имовини, што раније није виђала. Мејсера јој је испричао о честитости и поверљивости Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, његовом исправном размишљању и истинитости говора. Хатица га је сматрала остварењем својих снова. До тада су је просили многи угледни меккански богаташи и прваци, али их је она одбијала. Међутим, оно што је осетила према Мухаммеду, нека су Божији благослов и мир над њим, није могла да сакрије од своје пријатељице Нефисе, Мунеббихове кћерке. Нефиса је отишла Мухаммеду, нека су Божији благослов и мир над њим, и предложла му да ожени Хатицу. Пристао је на то и поразговарао је са својим стричевима, па отидоше Хатицином стрицу и

запросише је за њега. Одмах након тога обавило се и венчање. Чину венчања присуствовали су Хашимије и поглавари Мударра. То се све десило само два месеца након његовог повратка из Шама. Даровао јој је двадесет камила. Хатица је тада имала четрдесет година. У то доба је била најодабранија Меккелијка, по пореклу, богатству и оштроумности. Она је и прва жена којом се Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, оженио и за њеног живота није имао другу жену. Хатица, Бог био задовољан њом, је изродила сву децу Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, осим Ибрахима. Прво му је родила Касима. По њему је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, добио надимак Ебул-Касим (Отац Касимов). Затим је родила Зејнебу и Рукајју, па Умму Кулсум и Фатиму, и сина Абдуллаха. Абдуллаха су звали „Добри" и „Чисти". Синови су му помрли у детињству, а све кћерке су дочекале Ислам, прихватиле су га и учиниле су хицру. Међутим, све су помрле за време његовог живота осим Фатиме, Бог био задовољан њом, која је умрла шест месеци после њега.

Градња Кабе и догађај пресуде

Када је Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, имао тридесет пет година, Курејшије су одлучиле да саграде Кабу, која је до тада била камена гомила на једном узвишењу. Била је уздигнута девет аршина још од времена Исмаила (Јишамила), мир над њим. Није имала кров па су неки лопови украли сандук са благом који се налазио унутар те гомиле. Такође, пошто је то била древна грађевина, зуб времена ју је оштетио и урушио је зидове. Пет година пре Мухаммедовог, нека су Божији благослов и мир над њим, посланства, Кабу је оштетила велика поплава, скоро да је срушила. Курејшије су били приморани да је обнове чувајући тако њене темеље и њено првобитно место. Одлучили су да је граде само са поштено стеченом имовином - без примеса новца од проститутки, украденог или отетог новца. Бојали су се да сруше постојеће остатке Кабе, па то отпоче Ел-Велид ибн Мугире ел-Махзуми, рекавши: „Аллаху наш, желимо само добро.“ Затим сруши два угла, а остали су га следили следећег дана када видеше да му се ништа лоше није догодило. Срушили су све до темеља које је саградио Ибрахим (Аврам), мир над њим. Направили су и план за изградњу Кабе. Одредили

су колико ће које племе да сакупи камења, и који ће део зидова ко да сазида, да би сви учествовали у градњи. Свако племе је посебно сакупило камење. Довели су градитеља Римљанина, званог Бакум. Када су дошли до места где је требало да се постави Црни камен - Хаџерул-есвед, нису знали ко ће да буде одликован да га постави на његово место. Свађа међу њима је потрајала четири до пет дана и претила је избијањем крвавог сукоба око Светог храма у Светој земљи. У свему томе најтрезвенији је био Ебу Умејје ибн ел-Мугире ел-Махзуми. Дао је предлог да прва особа, која се појави на вратима харема Кабе, реши проблем и донесе пресуду. Пристали су на то. Узвишени Бог је хтео да та особа буде Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим. Када су га угледали, повикаше: „Ово је Ел-Емин - Поуздани! Задовољни смо да он пресуди. То је Мухаммед!“ Када дође до њих и они га обавестише о проблему, Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, затражи огртач, спусти га на земљу и на средину постави Свети камен, затим затражи да приђу поглавари завађених племена, па да сви заједно узму за крајеве плама и подигну Свети камен до места где ће да се постави. Тада га Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, узе својом руком

и постави где треба. Овај мудри поступак је задовољио све.

Курејшијама је понестало чистог новца за градњу, па су са северне стране изградили зид висок шест аршина, данас звани Хуџр или Хатим. Врата на том зиду су уздигли од земље, да не може да уђе било ко, већ само онај коме дозволе. Када је градња Кабе достигла петнаест аршина, подигли су плафон ослоњен на шест стубова. По завршетку, Каба је добила скоро четвороугаони облик. Висина је 15 м, дужина зида на коме је Хаџерул-есвед (црни камен) је 10 м, а камен се налази на висини од 1.5 м од подножја куда се врши таваф (кружење). Чеони зид, на коме су врата, је дуг 12 м као и њему супротни. Врата су постављена на висини од 2 м изнад земље. Са спољашње стране је окружује обруч од камених блокова висине 25 цм и ширине 30 цм. То су, уствари, блокови од прве грађевине, па су сачувани на тај начин.

Кратак животопис пре посланства

Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, је у младости био обдарен најбољим људским врлинама. Био је на високом степену исправног размишљања и закључивања, и веома

проницљив. Бирао је исправне циљеве до којих је долазио исправним средствима. Дуго би ћутао и размишљао, желећи да дође до истине. Својом чистом природом и продуктивним размишљањем анализирао је странице живота, људске проблеме и стања друштва. Било му је мрзно празноверје које је било присутно, од кога је увек био далеко. Када би комуницирао са људима, био је опрезан, свестан своје и њихове ситуације. Ако би видео да се негде ради добро, учествовао би у томе. У супротном би се враћао уобичајеном осамљивању. Није пио алкохол, није јео месо заклано на жртвенику, није празновао паганске благдане ни свечаности. Био је први који је бежао од ових лажних божанстава. Штавише, то му је било нешто најмрзније. Није могао да трпи када би чуо да се неко куне киповима Латом и Узатом.

Без сумње, чувала га је Божија одредба. Ако би се душа покренула према неком овосветском украсу који би видео, или би кренуо за неким непохвалним обичајима, интервенисала би Божанска пажња да га сачува од свега што није добро. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао:

„Нисам био заинтересован да чиним оно што су чинили предисламски Арапи, осим у два

случаја. У оба ме је Бог спречио у томе. Затим ми се то више није дешавало док ме Бог није почастио посланством. Једне вечери рекох дечаку који је напасао овце са мном на брдима Мекке: 'Хоћеш ли да припазиш и моје овце, а ја да идем на дружење у град, као и остали младићи?' Дечак одговори да хоће. Ја кренух, и кад сам био код прве куће у Мекки, чух свирку, па упитах: 'Шта је то?' Одговорише ми: 'Венчава се двоје младих.' Ја седох да послушам, а Узвишени Бог ми зачепи уши па заспах. Ујутру ме је пробудила врелина сунца. Вратих се дечаку и рекох му шта је било, а затим одлучих да и друге ноћи урадим исто. Кад уђох навече у Мекку, снађе ме исто као и претходне ноћи. После овог догађаја нисам пожелео зло.“[62]

Божији Посланик се одликовао над осталима лепим језиком, добрим понашањем, племенитим особинама. Био је најчовечнији, најлепшег морала. Био је најбољи комшија, најблажи, најискренији, најљубазнији, најчеднији, најплеменитији, најбољи, најповерљивији и најпоузданији, па га је народ прозвао Ел-Емин - Поверљиви и Поуздани. За њега

[62] Хадис бележи Ет-Табери: 2/279, и други. Хаким га је оценио веродостојним, што је потврдио Ез-Зехеби, док га је Ибн Кесир оценио слабим у делу Ел-Бидаје вен-нихаје, 2/28 7.

мајка свих верника, Хатиџа, Бог био задовољан њом, каже:

„Помаже немоћном и слабом, угости госта и увек је на страни истине и правде.“[63]

[63] Сахихул-Бухари, хадис бр. 3.

ДРУГИ ДЕО

У СВЕТЛУ ПОСЛАНСТВА И ОБЈАВЕ

У пећини Хира

Када се Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, приближио четрдесетој години живота, и када су му запажања из прошлости и садашњости расветлила ум, јаз између њега и његовог народа се у много чему продубљивао. Заволео је самоћу. Понео би са собом хране и воде и одлазио би у пећину Хира на брду Нур, удаљеном од Мекке око две миље. То је лепа пећина, дуга четири, а широка један аршин и три четвртине. Месец рамазан је проводио у тој пећини. Нахранио би сиромаха ако би наишао тим путем.

Време је проводио у размишљању о свему што га окружује, па и о космосу. Размишљао је шта се крије иза тога, каква је то снага која покреће све то. Био је сигуран да његов народ погрешно ибадет[64] чине Богу. Они живе у заблуди и чине

[64] Ибадет (обожавање, богослужје) у језичком смислу представља понизност и скрушеност (према Богу). У терминолошком значењу ибадет је назив за све оно што Узвишени Бог воли и са чиме је задовољан од речи и дела, јавних и тајних. Дакле, ибадет је обожавање

ширк[65], верују у кипове. Али, он нема јасан пут којим би кренуо, нема програм који би спроводио у дело, нити одређени циљ којим би био задовољан и смирен.

Мухаммедов, мир над њим, избор овог тихог месташца, био је део Божијег плана и бриге о њему. Узвишени Бог га је припремао за оно што га је чекало. Велика је истина да било какав преображај (духовни) човек доживљава након сумирања свог претходног живота. Да би то урадио, нужно је да се осами, или повуче на извесно време, јер тиме постиже пуну концентрацију у размишљању, неометан од свакодневних животних ситница, људи и њихових проблема и брига које окупирају живот. Тако је и Узвишени Бог припремао

Бога кроз покорност у ономе што је Он наредио и остављање онога што је забранио. Три су темеља ибадета: љубав, страх и нада. Услови исправности ибадета и његовог примања су: искреност – да то дело буде само ради Бога, и исправност – да то дело буде у складу са праксом последњег Божијег посланика, Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим. Ибадет се упућује само Узвишеном Богу.

[65] Ширк у језичком смислу значи *приписивање*, *изједначавање* и *упоређивање*. У терминолошком смислу ширк представља обожавање неког другог мимо Бога преписујући му оно што је својствено само Богу. Ширк се због тога назива и многобоштвом, и то је највећи грех који води вечно у Пакао и којег Узвишени Бог неће опростити осим ако се човек пре смрти не покаје. Ширк је супротан монотеизму и поништава сва добра дела. Примери великог ширка су: сматрање да Бог има сина, упућивање молитве неком другом мимо Богу, заветовање у нечије друго име мимо Божијег итд. Особа која чини ширк назива се мушриком.

Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, у тишини и осами брда Нур, у пећини Хира. Припремао га је да на својим плећима понесе највеће задужење човечанства, задужење које ће да промени лице Земље и уравнотежи историју. Узвишени Бог је припремао Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, три године на тешку и одговорну дужност која га чека. Он би се осамљивао по месец дана размишљајући о опстанку, о томе шта долази после нестанка, какве тајне крије живот, а какве смрт итд. То је трајало до одређеног момента, до сусрета са непознатим када му је Узвишени Бог дао посланство.

Веровесништво и позивање у истину

Меккански период

Живот Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, пошто га је Бог почастио и учинио веровесником и послаником, дели се на два периода која се међусобно у потпуности разликују, а то су:

1- Меккански период, који је трајао скоро тринаест година;

2- Медински период, који је трајао пуних десет година.

Сваки од ова два периода садржи неколико стадијума од којих сваки има карактеристике којима се одликује над другим. То се јасно види после прецизне анализе околности кроз које је овај позив пролазио у току та два периода.

Меккански период можемо да поделимо на три стадијума:

1. Стадијум тајног позивања, који је трајао три године;

2. Стадијум обзнањивања позива Меккелијама, који је трајао од почетка четврте године веровесништва, до његове Хиџре (пресељења) у Медину;

3. Стадијум ширења позива ван Мекке је почео од краја десете године веровесништва. Он обухвата и медински период и траје све до краја његовог живота.

У окриљу веровесништва и посланства

Када се Мухаммед, мир над њим, приближио четрдесетој години, његова ранија размишљања већ су га удаљила од схватања његовог народа, па му је постао драг боравак у осами. Узимао би храну и воду, и одлазио би у пећину Хира на Брду светлости, око две миље од Мекке. То је мала пећина дугачка четири лакта, а широка три четвртине једног гвозденог лакта. Ту би проводио рамазан у ибадету[66] и размишљању о свемиру и природи око њега и величанственој моћи која се иза тога крије. Никако му се није свиђало многобоштво и обмане у којима се његов народ налазио, али пред собом није видео јасно дефинисан пут којим би био задовољан и на ком би му се душа смирила. То што је одабрао осаму представља део Божијег управљања њиме како би се удаљио од овосветских окупација, животног метежа и малих људских животних брига. То је

[66] Ибадет (обожавање, богослужје) у језичком смислу представља понизност и скрушеност (према Богу). У терминолошком значењу ибадет је назив за све оно што Узвишени Бог воли и са чиме је задовољан од речи и дела, јавних и тајних. Дакле, ибадет је обожавање Бога кроз покорност у ономе што је Он наредио и остављање онога што је забранио. Услови исправности ибадета и његовог примања су: искреност – да то дело буде само ради Бога, и исправност – да то дело буде у складу са праксом последњег Божијег посланика, Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим. Ибадет се упућује само Узвишеном Богу.

било његово припремање за очекивани велики догађај, за ношење великог задужења и промене целе Земље и тока историје. Узвишени Бог је одредио да се повуче у ову изолацију три године пре него што га је учинио послаником. Ту би проводио по месец дана слободног духа, размишљајући о тајни свега што постоји, све док се није приближио времену ступања у контакт са овом недокучивом димензијом, времену када то Аллах дозволи. [67]

Анђео Џибрил (Гаврило) доноси Објаву

Када је Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, напунио 40 година, која се сматра годином човекове зрелости, а учењаци кажу и да су у тим годинама посланици добијали Објаве, почеше да се јављају знаци и весници веровесништва. Један камен у Мекки му је називао селам (поздрав), а затим је имао истинита сновиђења. Снови су му били јасни и чисти као свитање. То је потрајало шест месеци, а веровесништво је трајало двадесет и три године.

[67] Сахихул-Бухари, хадис бр. 3 ; Ибн Хишам, 1 /235-236; и друге књиге из тефсира, хадиса и сире. Каже се да је Абдулмутталиб био први човек који се повукао у Хиру. Када би дошао рамазан ишао би горе, и током целог месеца би хранио сиромашне. Ибнул-Есир, Ел-Камил, 1/553.

Ова сновиђења представљају четрдесет шести део посланства. Трећег рамазана Посланикове, нека су Божији благослов и мир над њим, осаме у пећини Хира, Узвишени Бог је спустио Своју милост на Земљу, па га је почастио веровесништвом пославши му анђела Џибрила (Гаврила) са ајетима[68] Кур'ана. Када погледамо у индикације и доказе, можемо да закључимо да се овај дан поклапа са понедељком, двадесет и првог рамазана увече, што одговара 10. августу, 610. г.н.е. Тада је имао тачно четрдесет месечевих година, шест месеци и дванаест дана што је тридесет девет сунчевих година, три месеца и дванаест дана.

Аиша, Бог био задовољан њом, нам приповеда о самом догађају који је био почетна тачка веровесништва, о светлости која је почела да растерује тмину неверства и заблуде. Њоме је почео да се мења ток живота и историје. Она каже: „Први вид објаве Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, је био лепо сновиђење. Ти снови су долазили попут свитања зоре. Затим му се омилила осама у пећини Хира где би се повукао (тј. ибадетио). Тако је проводио један

[68] Ајет је арапска реч која у језичком смислу значи знак, чудо, пример. У терминолошком значењу ајет се односи на одломак из Кур'ана (последње Божије објаве). Сваки ајет у Кур'ану је Божија реч, и у њима су докази за разумом обдарене.

број ноћи пре него што би се вратио породици. Пре одласка у Хиру опскрбио би укућане, обишао би Хатиџу, Бог био задовољан њом, па би се тек онда осамио. То је трајало док му није дошла истина у пећини Хира. Дошао му је мелек[69] Џибрил (Гаврило) и рекао: 'Читај!' А он је одговорио: 'Ја не знам да читам.' Говорио је: 'Затим ме је узео, па ме је јако притисно док нисам осетио бол, а затим ме је пустио и рекао: 'Читај!' Рекох: 'Ја не знам да читам.' Затим ме је узео, па ме јако притиснуо други пут док нисам осетио бол, а затим ме пустио и рекао: 'Читај!' Рекох: 'Ја не знам да читам.' Затим ме узео, па ме јако притиснуо трећи пут и рекао: **'Читај, у име Господара твога Који ствара, ствара човека од угрушка! Учи, племенит је Господар твој.'** (Кур'ан, Ел-Алек, 1-3)[70]

Божији Посланик, некја су Божији благослов и мир над њим, се вратио код Хатиџе бинт Хувејлид, а срце му је лупало. Рече: 'Покријте ме, покријте ме.' Покрише га док се не смири, а затим рече Хатиџи: 'Шта ми је?' И исприча јој шта је

[69] Мелеки (анђели) су духовна створења која су створена од светлости. Они су часна, племенита и Богу покорна створења која Му се на примеран и достојанствен начин покоравају. Они извршавају Божија наређења без поговора, како им се нареди и никада грех не чине.
[70] Објављени су ајети све до речи: *Који човека подучава ономе што не зна.* (Ел-Алек, 5)

било, рекавши: 'Побојао сам се за себе.' Хатиџа му рече: 'Не, не тако ми Бога, Бог те никад неће понизити. Ти спајаш родбинске везе, пазиш сиротињу и слабе, угостиш госта и увек си на страни истине и правде.' Хатиџа оде са њим код свога стричевића Вереке ибн Неуфела ибн Еседа ибн Абдулуззаа. Он је у предисламско доба примио хришћанство и писао је хебрејски. Био је веома стар и слеп. Хатиџа му рече: 'О стричевићу, чуј причу свога братића.' Верека му рече: 'Причај, братићу мој, шта видиш?' Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, га је обавестио о догађају који се догодио у пећини Хира, а Верека му је рекао: 'Ово је закон кога је Бог послао и Мусау (Мојсију). Камо среће да сам млађи, да хоћу ако Бог да, да будем жив када те твој народ буде прогонио.' А Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: 'Зар ће да ме прогоне?' 'Да. Знај да нијед ан човек који је долазио са овим као и ти није био без непријатеља. Ако дочекам тај дан, свесрдно ћу да ти помогнем.' Међутим, Верека је ускоро умро, а Објава је застала.“[71]

[71] Сахихул-Бухари, хадис бр. 3., и бележи га уз незнатну разлику и у поглављу о тефсиру и сновиђењу, хадис бр. 3 392, 4 953, 4 955-4 957, 6 982; и Муслим у поглављу О иману , хадис бр. 252.

Период застајања Објаве

Исламски учењаци су се око трајања периода у којем је прекинута Објава разишли на неколико мишљења, а најисправније је да се ради о неколико дана. Раширено мишљење по којем је тај период трајао три године или две и по године није тачно. Истражујући предања и ставове учењака о овој теми, нисам наишао да се неко на то осврнуо. Наиме, ови ставови и предања говоре да је Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, боравио у пећини Хира један месец у години - рамазан, током три године пре веровесништва, а да је година веровесништва била последња од те три. Боравак би завршио крајем рамазана, и враћао би се кући ујутру првог дана месеца шеввала. О томе је забележено предање у два Сахиха, која говоре да је Објава после застоја дошла Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, док се враћао кући после употпуњавања свог боравка у Хири. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је у том периоду био тужан, збуњен и шокиран.

Анђео Џибрил (Гаврило) поново доноси Објаву

Ибн Хаџер каже: „Прекид Објаве се десио да би се Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, ослободио страха и да би стекао поновно самопоуздање.“[72] Када је то постигао, и док је чекао да му Објава поново дође, Аллах га је поново почастио слањем Објаве. Он каже:

„Боравио сам у Хири месец дана, па када сам окончао свој боравак, спустио сам се. Када зађох у средину долине бех дозван, па погледах десно и не видех ништа, затим погледах лево и не видех ништа. Затим погледах напред и не видех ништа, погледах назад и не видех ништа. Затим подигох главу и угледах мелека (анђела), који ми је дошао у Хири, како седи на столици између неба и Земље, па се јако уплаших од њега и падох на земљу. Отишао сам Хатиџи и рекао: 'Покријте ме, покријте ме! Поспите ме хладном водом!' Покрили су ме и посули хладном водом, па је објављено: „О ти, покривени! Устани и опомињи! И Господара свога величај! И одећу своју очисти! И кумира се клони!“ (Кур'ан, Ел-

[72] Фетхул-Бари, 1 12 7.

Муддессир, 1-5) **То је било пре прописивања намаза.**[73] **Објава се после тога наставила.**

Ови ајети (кур'ански одломци) су почетак посланства Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим. Они долазе после застоја Објаве и садрже две врсте обавезе.

Прва врста: Обавеза да достави Божију Објаву и упозори, стоји у речима: '**Устани и опомињи!**', а значи: упозоравај људе на Божију казну која ће да их задеси уколико не одустану од заблуде, странпутице, обожавања неког мимо Узвишеног Бога, придружујући Му тако судруга у Његовом Бићу, својствима, правима и делима.

Друга врста: Обавеза примене и придржавања Аллахових наредби како би постигао Аллахово задовољство и како би постао леп узор за сваког ко верује у Аллаха. То садрже следећи ајети: '**И Господара свога величај!**', а значе: само Њега

[73] Намаз (ар. салат) се у језичком смислу односи на молитву или молбу (Богу). У терминолошком смислу намаз је посебан обред богослужења или обожавања који захтева одређене речи и покрете који су прецизно дефинисани. Намаз је, након сведочења да нема другог истинског бога осим Аллаха и да је Мухаммед Божији посланик и роб, други темељ Ислама без којег Ислам човека не може да опстане. Он је веза између човека и његовог Господара и у њему се огледа човекова покорност Божијим наређењима. Обавезних намаза у току дана је пет који се клањају (обављају) у прецизно одређеном времену.

величај и у томе Му никог не придружуј. Божије речи: '**И одећу своју очисти!**', у спољашњости значе чишћење одеће и тела, јер онај ко велича Бога неће да стане пред Њим прљав. Ако је ово чишћење пожељно, онда је чишћење од свих врста многобоштва, прљавих дела и особина још пожељније. Његове речи: '**И кумира се клони!**', значе: удаљи се од узрока који воде Божијој срџби. То се постиже чињењем дела покорности и остављањем дела непокорности. Божије речи: '**И не приговарај држећи да је много!**', значе: немој да чиниш добро очекујући награду од људи, или нешто боље заузврат на овом свету. Последњи ајет садржи упозорење на узнемиравања на која ће да наиђе од стране његовог народа када се разиђу у вери, када почне да их позива Једином Богу и да их упозорава на Његову казну. Узвишени каже: '**И ради Господара свога трпи!**'

Почетак суре (поглавља) садржи узвишени позив - глас Великог и Узвишеног - којим задужује Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим, овом великом ствари и буди га из сна, покривености и топлине и изводи га на пут борбе, труда и потешкоћа. Речима: '**О ти, покривени! Устани и опомињи!**', као да каже: онај ко живи само за себе, живи у благостању, али ти који

носиш ово велико бреме, како ћеш да спаваш? Како ћеш да се одмараш? Како ћеш да будеш у топлој постељи, мирном животу и слатким уживањима? Устани због велике ствари која те чека, и тешког бремена које ти је спремљено да га понесеш! Устани да се трудиш, да радиш и умараш се! Устани, јер је прошло време спавања и спокојности! Од данас постоји само непрекидна брига и дуга, мукотрпна борба. Зато устани и спреми се!

То је велика и страшна реченица која га је извела из топле постеље у мирној кући, из топлог загрљаја, да би га бацила у океан између урагана и олуја на једној страни, и склоности људских срца, њиховој привржености на другој, у стварност живота. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је устао и наставио је да стоји више од двадесет година, без одмора и спокоја. Није радио само за себе и своју породицу. Устао је и устрајао у позиву носећи тешко и скупоцено бреме на свом врату, и то му није постало претешко. То је бреме највећег задужења на Земљи, бреме за цело човечанство, бреме веровања и борбе на свим пољима. Живео је у сталној и непрекидној борби више од двадесет година, и од када је чуо узвишени и величанствени

позив и преко њега примио страшну обавезу, ништа га није од тога одвратило током целог овог периода. Молимо Узвишеног Бога да га награди најлепшом наградом.

Врсте објаве

Пре него што почнемо опширно да говоримо о овој великој борби, направићемо дигресију ради појашњења врста и степена објаве. Ибнул-Кајјим, наводећи степене објаве, каже:

Први начин: истинито сновиђење којим је почела Објава Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим.

Други начин: Објава коју је Џибрил (Гаврило) убацивао у његово срце и свест, а да га Посланик није видео. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, о томе каже:

„Џибрил је доставио моме срцу да ниједна особа неће да умре док не потроши своју опскрбу. Па бојте се Аллаха и молите Га на најлепши начин, и ако вам опскрба спорије долази не тражите то од Бога путем забрана и непокорности, јер се оно што је код Бога постиже само покорношћу.“

Трећи начин: Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је долазио анђео Џибрил (Гаврило) у људском лику и разговарао би са њим док Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, не би напамет научио говор. Асхаби[74] су анђела Гаврила виђали у оваквом стању.

Четврти начин: Џибрил му је некада доносио Објаву у виду звоњења звона. Овај метод Објаве је Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, био најтежи. Анђео Гаврило би му дошао, а зној би му облио чело, иако би дан био веома хладан. Ако би био на камили, она би се од силне тежине савијала до земље.

Пети начин: Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је виђао анђела Џибрила (Гаврила) у правом лику, оном у ком га је Узвишени Бог створио. Објављивао би му шта год је Бог наређивао. Оваквим начином је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над

[74] Реч 'асхаби' је арапског порекла и у језичком смислу означава *другове, пријатеље, пратиоце*. У терминолошком смислу то су пријатељи и пратиоци посланика Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, а односе се на свакога ко је познавао или видио Посланика, веровао у његова учења, и умро као муслиман. Асхаби, Бог био задовољан њима, су најодабранија генерација људи.

њим, добио Објаву само два пута. То је споменуо у племенитом Кур'ану у поглављу Ен-Неџм.

Шести начин: Начин директне Божије Објаве Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, док је био изнад небеса у Ноћи уздигнућа - Ми'раџ, када је прописана обавезност намаза и неке друге ствари.[75]

Први период позивања Богу

Три године тајног позивања

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, после добијања претходно споменутих ајета поглавља Ел-Муддессир, почео је своје позивање Узвишеном Богу. Пошто је његов народ био грубе нарави и знао је само за обожавање кипова и идола, једини доказ им је био то што су на томе затекли своје претке. Њихова истакнута карактеристика је била понос, а спорове су најчешће решавали сабљом. Били су предводници верског живота на Арапском полуострву. Припадао им је главни верски центар. Гарантовали су очување њихове вере и

[75] Задул-ме'ад, 1 / 18.

предводништва у њој. Зато је било мудро да позивање у почетку буде тајно, како не би Меккелије изненадио нечим што би их узнемирило.

Прва претходница

Природно је било да Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, исламско учење прво представи својим најближим људима - породици и пријатељима. Позвао их је да следе његово убеђење, а затим је позвао и свакога код кога је примећивао знакове добра и оне који су њега познавали. Знао је да воле истину и добро, а они су њега знали као истинољубивог и доброг. Одазвали су му се они који нису нимало сумњали у величину Послаников, нека су Божији благослов и мир над њим, личности и истинитост онога о чему обавештава. То је група коју је историја запамтила као 'први муслимани[76]'. На њиховом челу је била Веровесникова, нека су Божији благослов и мир над њим, супруга и мајка верника, Хатиџа бинт Хувејлид, затим његов штићеник Зејд б. ел-

[76] Муслиман (ар. муслим) по значењу речи означава особу која се својевољно у потпуности покорила или предала (Узвишеном Богу). А у терминолошком смислу то је особа која је посведочила да нема другог истинског Бога осим Аллаха и да је Мухаммед Божији роб и посланик.

Харисе[77], његов стричевић Алија ибн Ебу Талиб, дечак кога је пазио Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, и његов вољени пријатељ Ебу Бекр Искрени. Они су примили Ислам првог дана позивања.

Ебу Бекр је активно учествовао у позивању у Ислам, а био је веома омиљена личност, доброчинитељ лепог понашања. Људи из његовог народа су му долазили и са њим су се пријатељили због његовог знања, трговине и лепог друштва. Почео је да позива људе из свог племена у које је имао поверења и са којима би разговарао. Његовим позивањем Осман ибн Аффан ел-Емеви је примио Ислам, затим Зубејр ибн ел-Авам ел-Еседи, Абдуррахман ибн Ауф, Сад ибн Ебу Веккас и Талха ибн Убејдуллах ет-Тејми. Ова осморица су први примили Ислам.

За њима су Ислам примили Ебу Убејде ибн Амир ел-Џеррах, из племена Ел-Харис ибн Фихр,

---

[77] Био је заробљен и продат у робље, па га је купила Хатиџа и поклонила га Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. Међутим, дошли су његов отац и стриц да га врате његовом народу и породици, па је он изабрао Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, који га је посинио како је то би обичај Арапа. Због тога се говорило: Зејд син Мухаммедов, док није дошао Ислам и поништио посиновљење. Зејд је погинуо као шехид у Бици на Мути у месецу џумадел-улау, осме године по Хиџри, када је предводио исламску војску.

Ебу Селеме ибн Абдулесед ел-Махзуми, његова жена Умму Селеме, Ел-Еркам ибн ебил-Еркам ел-Махзуми, Осман ибн Мез'ун ел-Џумехи са своја два брата Кудаметом и Абдуллахом, затим Убејде б. ел-Харис б. ел-Мутталиб б. Абдуменаф, Сеид ибн Зејд ел-Адеви и његова жена Фатима бинт ел-Хаттаб ел-Адевијја, сестра Омера ибн ел-Хаттаба, затим Хаббаб б. ел-Еретт ет-Темими, Џа'фер ибн Ебу Талиб, његова жена Есма бим Умејс, затим Халид ибн Сеид ибн ел-Ас ел-Емеви и његова жена Емина бинт Халеф, затим његов брат Амр ибн Сеид б. ел-Ас, затим Хатим ибн ел-Харис ел-Џумехи и његова жена Фатима бинт Муџеллил, потом његов брат ел-Хаттаб б. ел-Харис и његова жена Фукејха бинт Јесар, затим његов други брат Муаммер б. ел-Харис, затим ел-Мутталиб ибн Езхер ез-Зухри и његова жена Ремла бинт Еби Ауф, затим Нуајм ибн Абдуллах б. ен-Нухам ел-Адеви. Сви припадају племену Курејш, тј. његовим огранцима.

У прве муслимане који не припадају племену Курејш убрајају се: Абдуллах ибн Мес'уд ел-Хузели, Мес'уд ибн Ребиа ел-Кари, Абдуллах ибн Џахш ел-Еседи, његов брат Ебу Ахмед ибн Џахш, Билал ибн Ребах ел-Хабеши, Сухејб ибн Синан ер-Руми, Аммар ибн Јасир ел-Анси, његов отац Јасир и мајка Сумејја и Амир ибн Фухејре. Ислам су

примили и Умму Ејмен Береке ел-Хабешијја, Уммул-Фадл Лубаба ел-Кубра бинт ел-Харис ел-Хилалија, жена Аббаса ибн Абдулмутталиба, затим Есма бинт Ебу Бекр ес-Сиддик, Бог био задовољан њима.[78] Ово су били први муслимани, а после ишчитавања постаје јасно да је број првих муслимана достигао 130 мушкараца и жена, али не знамо тачно да ли су сви примили Ислам у току тајног позивања или су неки од њих примили Ислам пошто је почело јавно позивање.

Намаз

Једна од првих наредби које су објављење било је обављање намаза. Ибн Хаџер каже: „Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је пре Ноћног путовања у Јерусалим сигурно обављао намаз, као и његови асхаби, али постоји разилажење око тога да ли им је било обавезно нешто од пет дневних намаза или не. Неки кажу да је обавезан био намаз пре изласка и после заласка Сунца.“ Ибн Хишам спомиње да су се Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, и његови другови, када би дошло време намаза, скривали од

[78] За детаљније информације видет Сирету ибни Хишам, 1/245-262. Око нечијих имена постоји разилажење.

народа да би клањали. Ебу Талиб је једном видео Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим, и Алију како клањају, па их је упитао о томе, а када је сазнао колико је то крупна ствар, рекао им је да буду устрајни у њој.[79]

То је ибадет (богослужење) који је наређен верницима. За тај период нису познати други ибадети, наредбе и забране осим онога што је везано за намаз. Тада им је Објава појашњавала разне аспекте тевхида[80] и подстицала их на чишћење душа, кићење племенитим особинама, описујући им Рај и Пакао као да их гледају, саветујући их на најлепши начин тако да би им се раширила прса и нахраниле душе, водећи их у потпуно другачији свет од оног у ком је тадашња људска заједница живела. Тако су прошле три године, а позивање је још увек било ограничено на појединце. Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, га још увек није објавио на

[79] Ибн Хишам, 1/247.; Ебу Давуд ет-Тајалиси, Муснед, 26.

[80] Тевхид је арапска реч која у језичком значењу значи учинити одређену ствар једном, издвојити је између осталих ствари. У терминолошком значењу ова реч представља концепт монотеизама, веровање да је Узвишени Бог Господар, Створитељ, Владар и Онај који управља свим питањима Његових створења, веровање да је Он Узвишени јединствен у Свом Бићу и Својим својствима у чему Му нико не личи, и веровање да само Он истински заслужује да буде обожаван те да је свако божанство мимо Њега лажно. Смисао живота и обавеза сваког човека јесте остварити тевхид, јер само ко га оствариући ће у Рај.

скуповима. И поред тога, Курејшије су знали за то и Ислам се нашироко спомињао у Мекки. О њему су многи говорили, неки су негодовали и нападали неке од верника, али нису обраћали пуно пажње на то, јер Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, није нападао њихову веру и божанста.

Други степен позивања Богу

Јавно позивање

Прва наредба о јавном позивању

Када се формирала група верника коју веже братство и међусобно помагање, која носи бреме достављања посланства и давања места које посланству и припада, дошла је објава која Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, обавезује да обзнани свој позив и да се на леп начин супротстави заблуди.

Прво што је Узвишени Бог објавио за ову прилику је:

„И опомињи родбину своју најближу.“ (Кур'ан, Еш-Шу'ара, 214)

Овај ајет је дошао после спомињања приче о Мусау (Мојсију), мир над њим, од почетка његовог посланства до сеобе са Израелићанима, о њиховом спасу од Фараона и његовог народа, и о дављењу Фараона и његове породице у мору. Ова кур'анска прича садржи све периоде кроз које је Муса (Мојсије), мир над њим, прошао током своје посланичке мисије у Египту, позивајући Фараона и његов народ ка Узвишеном Аллаху. Као да је ово детаљно излагање дошло уз наредбу Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, да обзнани свој позив ка Узвишеном Богу, како би он и асхаби (другови) имали пред собом пример онога на шта ће да наиђу, а то су утеривање у лаж и прогон када обзнане свој позив, и како би на самом почетку били свесни своје ситуације.

Са друге стране, ово поглавље садржи и спомињање последице оних који посланике утерују у лаж, као што су народи Нуха (Ноја), Ада, Семуда, Ибрахима (Аврама), Лута (Лота), Шу'ајба (Асхабил-Ејкети), и Фараонов народ и догађај са њима, да би обавестио оне који ће да поричу да ће да их стигне Божија казна ако устрају у томе, и да би верници знали да леп завршетак припада њима, а не онима који поричу.

Позивање родбине у Ислам

Након објаве овог ајета, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је прво позвао своју породицу - Бену Хашим. Дошли су са неколико чланова породице Ел-Мутталиба ибн Абдуменафа. Било их је око четрдесет пет људи. Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, хтео да говори, Ебу Лехеб га је предухитрио и рекао: „Ево, ово су твоји стричеви и стричевићи, па говори. Остави празне речи и знај да немаш никакво право над овим арапским народом. Ја на то имам веће право од тебе, зато ти је довољна породица твог оца. Ако наставиш са тим што си започео, њима је најлакше да те се одрекну! У томе ће им помоћи и остали Арапи. Не знам да има ико ко је својој родбини нанео више зла од тебе.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је све време ћутао и на том скупу није говорио оно што је хтео. Позвао их је други пут и рекао им:

„Хвала Богу, Њега хвалим и од Њега помоћ тражим, у Њега верујем, и у Њега се уздам. Сведочим да нема истинског божанства осим Аллаха, Једног Јединог, Који нема судруга.“ Затим је рекао: „Вођа не сме да лаже свој народ, тако ми Аллаха, поред Којег нема

другог бога. Ја сам Божији посланик, вама нарочито, а свим људима генерално. Тако ми Бога, умрећете сви као што сви идете да спавате, и бићете сви проживљени као што се будите из сна. И свакако ћете да полажете рачун за своја дела, а награда ће да буде или вечни Рај или вечни Пакао.“

Ебу Талиб је рекао: „Нама је твоја помоћ најпотребнија, твој савет смо најспремнији да прихватимо и највише ти верујемо. Ево овде, на окупу је сав род твог оца, и ја сам један од њих. Ја сам први који ће да прихвати то што ти волиш, па чини оно што ти је наређено! Тако ми Аллаха, ја ћу, као и до сада, увек да те штитим и браним, али ја нисам спреман да напустим Абдулмутталибову веру.“

Ебу Лехеб рече: „Ово је, тако ми Бога, срамота. Спречите га пре него што друге заведе!“ Ебу Талиб је додао: „Тако ми Аллаха, бранићемо га док смо живи.“[81]

[81] Ибнуи-Есир, Ел-Камил, 1 /584-585.

На брежуљку Саффа

Након што је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, добио обећање од Ебу Талиба да ће да га штити у време док он доставља оно што му долази од Господара, једнога дана се попе на Саффу, успе се на највиши камен и повикао:

„Ево непријатељског упада!“ Тако су се упозоравали на непријатељски војни напад или на неки велики догађај. Затим поче да позива огранке племена Курејш, племе по племе: **„О потомци Фихра! О потомци Адијја! О потомци тога и тога. О потомци Абду-менафа, о потомци Абдулмутталиба!“** Када су то чули, упиташе: **„Ко је овај што виче?“** Рекоше: **„Мухаммед.“** Људи пожурише, а ко није могао да дође послао би изасланика да види о чему се ради. Тако дође Ебу Лехеб и Курејшије. Када се окупише, он рече: **„Шта мислите, када бих вас обавестио да се у долини налази коњица која ће да вас нападне, да ли бисте ми поверовали?“** Одговорише: **„Да, ти ниси никада лагао и увек си нам истину говорио!“** Он рече: **„Ја сам послан вама да вас упозорим на тешку патњу и казну која вас чека. Пример мене и вас је као пример човека који је видео непријатеља, и који пази на своју**

породицу,[82] **па се уплашио да га непријатељ не престигне, па је почео да виче: 'Ево непријатељског упада!'“** Затим их је позвао у истину и упозори их је на Божију казну, некада се обраћајући одређеним групама и личностима, а некада свима заједно.

Рече: **„О скупино Курејшија, купите своје душе од Бога, спасите се Ватре! Заиста ја не могу да вам наштетим нити корист прибавим! Ја од Бога не могу никако да вас заштитим! О потомци Каба ибн Луејја, спасите се Ватре! Заиста ја не могу да вам наштетим нити корист да вам прибавим! О потомци Муррета ибн Каба, спасите се Ватре! О потомци Кусајја, спасите се Ватре! Заиста ја не могу да вам наштетим нити корист да вам прибавим! О потомци Абдуменафа, спасите се Ватре! Заиста ја не могу да вам наштетим нити корист да вам прибавим! Ја од Бога не могу никако да вас заштитим! О потомци Абдушемса, спасите се Ватре! О потомци Хашима, спасите се Ватре! О потомци Абдулмутталиба, спасите се Ватре. Заиста ја не могу да вам наштетим нити корист да вам прибавим! Ја од Бога не могу никако да вас заштитим! Тражите ми од имеовине шта год**

[82] Тј. гледа на њих са неког узвишења како их не би изненадио непријатељ.

хоћете, заиста од Бога не могу да вас одбраним! О Аббасе, сине Абдулмутталибов, заиста од Бога не могу никако да те заштитим! О Сафијја, кћери Абдулмутталибова, тетко Божијег посланика, заиста од Бога не могу никако да те заштитим! О Фатима, кћери Мухаммедова (Божијег посланика), тражи ми од богатства шта хоћеш, али спаси себе Ватре, јер ја, заиста, не могу да ти наштетим нити корист прибавим! Ја од Бога не могу никако да те заштитим, осим што сте ми родбина, а ја ћу родбинске везе да спајам како је прописано.“ После овог упозорења људи су се разишли. Спомиње се само да је Ебу Лехеб на лош начин поступио са Веровесником, нека су Божији благослов и мир над њим, рекавши му: **„Пропао ти остатак дана, зар си нас због овога окупио?“** Узвишени Бог је тада објавио: **Нека пропадне Ебу Лехеб - и пропао је!** (Кур'ан, Ел-Месед, 1)[83]

Овај гласни повик је у циљу достављања, јер је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, себи најближим људима појаснио да

[83] Сахихул-Бухари, хадис бр. 2753, 3525-3527 и 477 1 . (Фетхул-Бари, 5/449., 6/23 7., 8/360.), Сахиху Муслим, 1 / 114., Џамиут-Тирмизи, коментар поглавља Еш-Шу'ара, 5/316-317, хадис бр. 3 184-3 186, и други. Сакупио сам њихове предаје и поређао их по редоследу.

је веровање у ову Посланицу од животног значаја за везе између њега и њих,[84] и да се племенско родољубље, које су Арапи поседовали топи под врелином овог упозорења које је дошло од Аллаха. Овај позив је потресао све крајеве Мекке док Узвишени Бог није објавио:

„Ти јавно исповедај оно што ти се наређује и многобожаца се окани.“ (Ел-Хиџр, 94)

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је почео јавно да позива у Ислам на скуповима и састанцима мушрика (многобожаца), читајући им Божију Књигу и говорећи им оно што су ранији посланици говорили својим народима:

„О народе мој, само Аллаху ибадет (богослужење) чините, ви другог бога осим Њега немате!“ (Кур'ан, Ел-Е'араф, 59)

Почео је да ибадети (богослужи) Аллаху пред њиховим очима, тако да би клањао у дворишту

[84] Узвишени Бог каже: **„Тог дана ће они који су једни другима били пријатељи постати непријатељи, само то неће бити они који су се Аллаха бојали и греха клонили.** (Кур'ан, Ез-Зухруф, 67) **И каже: А када дође глас заглушујући - на Дан када ће човек од брата свога побећи, и од мајке своје и од оца свога, и од друге своје и од синова својих - Тога дана ће се сваки човек само о себи бринути. Нека лица биће Тога дана блистава, насмејана, радосна, а на неким лицима Тога дана биће прашина, тама ће их прекривати, а то ће неверници и развратници бити!“** (Кур'ан, Абесе, 33-42)

Кабе преко дана, јавно, пред свима. Његов позив је прихваћен, и људи су, један по један, улазили у Божију веру. Њихови укућани који не беху примили Ислам почеше да их мрзе, од њих да се удаљавају и да им пркосе, а Курејшијама се гадило од тога и пуно их је љутило оно што су видели.

Консултативно заседање о спречавању ходочасника да чују овај позив

У току тих дана Курејшије је мучила друга брига. Од почетка јавног позивања прошло је тек неколико дана или месеци, а време ходочашћа се већ приближавало. Курејшије су знали да ће да им долазе делегације, и да морају нешто да кажу Арапима у вези са Мухаммедом, нека су Божији благослов и мир над њим, како његов позив не би оставио трага на душе Арапа. Окупили су се код Ел-Велида б. ел-Мугире, размишљајући шта да кажу, па им је Велид рекао: „Договорите се око једног мишљења и немојте да се разилазе, па да једни друге утерујете у лаж и да једни другима противвречите.“ Рекоше: „Реци нам ти шта да кажемо.“ Он рече: „Не, него ви реците, ја ћу да слушам.“ „Казаћемо да је пророк.“ - Казаше они. „Не, тако ми Аллаха, он није пророк. Видели смо пророке, и његов говор није певушење и римована

проза пророка." - Рече Велид. „Онда ћемо да кажемо да је лудак!" Он им рече: „Није он луд, видели смо лудаке и познајемо их. Његов говор није дављење, обузетост, нити шапутање лудака." Рекоше: „Казаћемо да је песник!" Он рече: „Није он песник, знамо сву поезију: реџез, макбуд и мебсут, а ово није поезија." Они рекоше: „Казаћемо да је чаробњак!" „Није он чаробњак, видели смо чаробњаке и њихове чаробњаке, а ово није њихово дување нити везивање чворова." - Рече он. Упиташе га: „Па шта ћемо онда да кажемо?" Он рече: „Тако ми Аллаха, заиста његов говор има слаткоћу и елеганцију, његов корен је грозд, а огранак тек убрани плод. Шта год од овога да кажете, знаће се да је неистина, а најближе од свега што кажете јесте да је сихирбаз - чаробњак, који је дошао са говором који опчињава, којим раставља сина од оца, брата од брата, човека од жене и породице, па узмите то мишљење о њему."[85] Неке предаје нам говоре да је Велид одбацио све што су му предложили, а када су му рекли: „Дај нам мишљење које нема мањкавости у себи." Он им је рекао: „Оставите ме да размислим." Велид је размишљао и размишљао и на крају им изнео претходно мишљење. О Велиду је Узвишени Бог

85 Ибн Хишам, 1/271., и бележе га Ел-Бејхеки и Ебу Нуајм у Делаилун - нубуввех, и други.

објавио шеснаест ајета у поглављу Ел-Муддессир (11-26), у којима описује процес његовог размишљања:

„... јер је смишљао и рачунао, и проклет био како је прорачунао! И још једном, проклет био како је прорачунао! Затим је погледао, па се онда смркнуо и намрштио, и потом се окренуо и узохолио, и рекао: „Ово није ништа друго до враџбина која се наслеђује, ово су само човекове речи!“ (Кур'ан, Ел-Муддессир, 18-25)[86]

Пошто су се присутни сложили, кренули су да спроведу одлуку. Седели су поред путева којима су људи долазили на ходочашће, и ко би год прошао они би им споменули Поклаников, нека су Божији благослов и мир над њим, случај. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је ишао где би људи долазили, било да се ради о Указу, Меџенни или Зул-Меџазу, позивајући их Узвишеном Богу. Ебу Лехеб је ишао за њим и

[86] Узвишени каже: **„Мени остави онога кога сам Ја изузетком учинио, и богатство му огромно дао, и синове који су са њим, и част и углед му пружио - и још жуди да увећам! Никако! Он, заиста, пркоси ајетима Нашим, а напртићу Ја њему тешкоће, јер је смишљао и рачунао, и проклет био, како је прорачунао! И још једном, проклет био како је прорачунао! Затим је погледао, па се онда смркнуо и намрштио, и потом се окренуо и узохолио, и рекао: " Ово није ништа друго до враџбина која се наслеђује, ово су само човекове речи!' У Секар (Пакао) ћу Ја њега бацити - а знаш ли ти шта је Секар? Ништа он неће поштедети, коже ће црним учинити!“** (Кур'ан, Ел-Муддессир, 11 -29)

говорио: „Немојте да га слушате, он је отпадник и лажов!“ Плод свега тога је то да су на крају Арапи сазнали за случај Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Његов спомен се раширио целим Арапским полуострвом.

Различите методе опирања позиву у Ислам

Када су Курејшије завршили са пословима око ходочашћа, почели су да размишљају о методама којима ће да окончају овај позив док је још у повоју. Ове методе могу да се сажму у следећим тачкама:

1. Иронија, потцењивање, изигравање, утеривање у лаж и исмејавање. Тиме су хтели да понизе муслимане и да угуше њихов ентузијазам. На Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, бацили су тешке оптужбе и увреде. Говораху да је луд. Они говоре:

„Еј, ти коме се Кур'ан објављује, ти си, уистину луд!“ (Кур'ан, Ел-Хиџр, 6)

Потварали су га да је чаробњак и лажов:

„Они се чуде што им је један од њих дошао да их опомене, и говоре неверници:"Ово је чаробњак, лажов!"“ (Кур'ан, Сад, 4)

Испраћали су га и дочекивали са злурадим, унезвереним погледима и глупим покретима.

„Готово да те неверници погледима својим оборе кад Кур'ан слушају, говорећи: 'Он је уистину луд!'“ (Кур'ан, Ел-Калем, 51)

Када би га видели да седи у друштву са слабим и нејаким пријатељима, говорили су изругујући се:

„Ово његово друштво: Зар су то они којима је Аллах између нас, милост указао?“ (Кур'ан, Ел-Ен'ам, 53)

А Аллах им каже: **„А зар Аллах добро не познаје оне који су захвални!?“** (Кур'ан, Ел-Ен'ам, 53)

Они су били ти о којима нам Кур'ан говори: **„Грешници се смеју онима који верују; када поред њих пролазе, једни другима намигују, а када се породицама својим враћају, шале збијајући враћају се; када их виде, онда говоре:'Ови су заиста залутали', а они нису послани да мотре на њих.“** (Кур'ан, Ел-Мутаффифун, 30-33)

Били су саркастични, изругивали су се са њим, потварали су га и исмејавали. То је, мало по

мало, остављало трага на душу Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, као што каже Узвишени:

„Ми добро знамо да ти је тешко у души због онога што они говоре.“ (Кур'ан, Ел-Хиџр, 97)

Затим га је Аллах учврстио и наредио му оно чиме ће да одагна тескобу:

„Зато величај Господара свога и хвали Га, и сеџду обављај, и све док си жив, Господару своме ибадет (богослужење) чини!“ (Кур'ан, Ел-Хиџр, 98-99)

А пре тога му је обећао да ће да га ослободи ових који се изругују:

„Ми ћемо те ослободити оних који се ругају, који поред Аллах другог бога узимају; и знаће они!“ (Кур'ан, Ел-Хиџр, 95-96)

И да ће то што раде да им се врати: **„Посланицима су се и пре тебе ругали, па је оне који су им се ругали стигло баш оно чему су се ругали.“** (Кур'ан, Ел-Ен'ам, 10)

2. Стварање сумњи и ширење пропаганде лажних агитација. Ово су чинили у великој мери и

на разне начине, да би обичне људе навели да уопште не размисле о његовом позиву.

За Кур'ан су говорили да су то: **„Збркани снови...“** (Кур'ан, Ел-Енбија, 5), које Мухаммед види ноћу па их цитира дању.

Говорили су: **„Он га измишља...“** (Кур'ан, Ел-Енбија, 5).

Говорили су: **„Подучава га један човек!“** (Кур'ан, Ен-Нахл, 103), и: **„Ово није ништа друго до велика лаж коју он измишља, а у томе му и други људи помажу.“** (Кур'ан, Ел-Фуркан, 4), тј. он и његови другови то заједно измишљају.

И говоре: **„ То су измишљотине народа древних; он тражи да му се приписују и ујутру и навече да му их читају.“** (Кур'ан, Ел-Фуркан, 5)

Некада би говорили да он има неког џинна или ђавола који му долази као што долазе пророцима. Узвишени им на то одговара: **„Хоћу ли вам казати коме долазе шејтани (ђаволи)? Они долазе сваком лашцу, грешнику...“** (Кур'ан, Еш-Шу'ара, 221-222), тј. они долазе лажову, поквареењаку, човеку који је упрљан гресима, а ви од мене никада нисте чули лаж, нити сте код мене видели грех, па зашто сматрате Кур'ан ђавољом објавом?

Некада би о Веровеснику, нека су Божији благослов и мир над њим, говорили да га је погодила нека врста лудила, па му се привиђају нека значења која потом обликује у лепе речи као што то раде песници. Он је песник, а његов говор је поезија. Узвишени Бог им одговара: **„А заведени следе песнике. Зар не знаш да они сваком долином тумарају и да говоре оно што не раде...“** (Кур'ан, Еш-Шу'ара, 224-226)

Ово троје су одлике песника, а ниједна од њих се не налази код Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим. Они који га следе су на Правом путу и другима указују на њега, богобојазни су, добри, лепог понашања, добрих дела и поступака.

Код њих нема никаквог трага заведености у било чему што раде. Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, не тумара по долинама као што то раде песници, већ позива Једном Господару, једној вери, Једном путу, и не прича оно што не ради, нити ради оно што не прича. Како је он само далеко од поезије и песника, и како су само поезија и песници далеко од њега! Тако им је Узвишени Бог одговарао на убедљив начин, побијајући сваку сумњу коју би измислили против

Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим, Кур'ана и Ислама.

Највише њихових сумњи било је око тевхида (монотеизма), затим Мухаммедовог, нека су Божији благослов и мир над њим, посланства, проживљења мртвих и њиховог окупљања на Судњем дану. Кур'ан им је одговорио на сваку сумњу око тевхида, чак и више од тога, што додатно појашњава ово питање са сваког аспекта. Објаснио је потпуну немоћ њихових божанстава, што их је пуно љутило и изазивало њихову осуду која је имала познате последице. И поред признавања Мухаммедове истинољубивости, поверљивости и максималне доброте и богобојазности, веровали су да је степен веровесништва и посланства исувише велик да би био дат људском бићу. Сматрали су да човек не може да буде посланик, нити посланик може да буде човек. Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, обзнанио своје веровесништво и позвао у веровање, они су били збуњени. Говорили су: **„И они говоре: Шта је овом 'посланику', он храну узима и по трговима хода?“** (Кур'ан, Ел-Фуркан, 7)

Говорили су да је Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, човек, и да: **„Ниједном**

човеку Аллах није ништа објавио!“ (Кур'ан, Ел-Ен'ам, 91)

Аллах им је одговорио: **„Реци: 'А ко је објавио Књигу коју је донео Муса (Мојсије) као светло и путоказ људима...'“** (Кур'ан, Ел-Ен'ам, 91) Знали су и признавали да је Муса био човек. Аллах им је одговорио рекавши да су сви ранији народи својим посланицима говорили: **„Ви сте људи као и ми...“** (Кур'ан, Ибрахим/Аврам, 10)

Веровесници и посланици су били само људи, и нема никакве контрадикције између људскости и посланства.

Пошто су признавали да су Ибрахим (Аврам), Исмаил (Јишамил) и Муса (Мојсије), мир над њима, били посланици и људи, нису више имали оправдања да устрајавају на овој сумњи, па су рекли: „Зар Аллах није имао за Његову Посланицу да изабере неког другог, а не ово јадно сироче!? Зар је Аллах требао да занемари великане Мекке и Таифа, а узме овог јадника за посланика!?“

Аллах каже да су говорили:

„Требало је да овај Кур'ан буде објављен каквом угледном човеку из једног од ова два града!“ (Кур'ан, Ез-Зухруф, 31) Узвишени им одговара: **„Зар они да располажу милошћу**

Господара твога?“ (Кур'ан, Ез-Зухруф, 32) То значи да су Објава и посланство милост од Аллаха: **„Аллах добро зна коме ће да повери Посланицу Своју.“** (Кур'ан, Ел-Ен'ам, 124)

После тога су прешли на нову сумњу, па су рекли: „Посланици овосветских краљева ходају са свитом састављеном од послуге, уживају у раскоши и величанству, и имају пуно средстава за живот. А шта је, онда, са Мухаммедом што ходи по пијацама не би ли зарадио који залогај за живот, а тврди да је Аллахов посланик?“ Требало је да му се један анђео пошаље да заједно са њим опомиње, или да му се спусти какво благо или да има врт из ког би се хранио? И неверници још говоре: **„Ви само зачараног човека следите!“** (Кур'ан, Ел-Фуркан, 7-8)

Узвишени Бог им је на то одговорио речима да је Мухаммед посланик, и да је његов задатак да достави Божију Посланицу и одраслом и младом, и слабом и снажном, и племићу и јаднику, и слободном и заробљеном. Када би био окружен раскошћу, гламуром, слугама, стражом и пратњом посланика овосветских владара, до њега не би могли да стигну слаби и млади који би се њиме окористили, а они сачињавају већину човечанства.

У том случају би корист посланства била умањена, и у њему не би имало никакве користи.

Њихово порицање проживљења после смрти било је само чуђење, јер им је то било несхватљиво. Говорили су: **„Зар када поумиремо и када кости и земља постанемо, зар ћемо ми, заиста, бити оживљени и наши преци давни?“** (Кур'ан, Ес-Саффат, 16-17), и: **„Незамислив је то повратак!“** (Кур'ан, Каф, 3)

Такође су се чудили говорећи: **„Хоћете ли да вам покажемо човека који вам предсказује да ћете, када се сасвим распаднете, заиста, поново створени бити? Износи ли он о Аллаху лажи или је луд**?“ (Кур'ан, Себе, 6-7)

Узвишени Бог им је одговорио скрећући им пажњу на оно што се дешава на овом свету: неправедник умре без казне за своју неправду, а потлачени умре без узимања свог права; доброчинитељ умре без награде за своје доброчинство и своју доброту, а покварени грешник умре пре него што буде кажњен за своја лоша дела. Да нема проживљења, живота и накнаде после смрти ове две стране би биле исте, чак би насилник и поквaрењак били срећнији од потлаченог и доброг. А ово је апсолутно несхватљиво, нити од Бога може да се очекује да

изгради систем Својих створења на оваквом нереду. Он каже: **„Зар ћемо муслимане (оне који су се покорили Богу) са неверницима да изједначимо!? Шта вам је, како расуђујете?“** (Кур'ан, Ел-Калем, 35-36), и: **„Зар ћемо да поступимо са онима који верују и чине добро као са онима који праве неред на Земљи, или, зар ћемо да поступимо са онима који се греха клоне исто као и са грешницима?“** (Кур'ан, Сад, 28), и: **„Мисле ли они који чине зла дела да ћемо са њима да поступимо једнако као са онима који верују и добра дела чине, да ће живот и смрт да им буду исти? Како лоше расуђују!“** (Кур'ан, Ел-Џасија, 21)

Због разумске несхватљивости тога што говоре, Узвишени им одговара: **„А шта је теже: вас или небо створити?“** (Кур'ан, Ен-Назиат, 27), и: **„Зар не знају да је Аллах, Који је небеса и Земљу створио и Који није, стварајући их, изнемогао, способан да мртве оживи? Јесте, Он све може.“** (Кур'ан, Ел-Ахкаф, 33), и: **„Познато вам је како сте први пут створени, па зашто се не уразумите?“** (Кур'ан, Ел-Ваки'а, 62) Објаснио им је оно што је познато и по разуму и по традицији, а то је да је повратак: **„Њему још лакши.“** (Кур'ан, Ер-Рум, 27), и: **„Онако како смо**

први пут из ничега створили, тако ћемо поново из ништа створити.“ (Кур'ан, Ел-Енбија, 104), и: **„Па зар смо приликом првог стварања малаксали?“** (Кур'ан, Каф, 15)

Овако им је на јасан начин одговарао на све сумње које су ширили, да може да се увери свако ко памети има, али су они били смутљивци и охолници који желе високе положаје на Земљи и надметање међу створењима, тако да су наставили да тумарају у свом неверству.

3. Испречавање између људи и слушања Кур'ана, па супротстављање Кур'ану измишљеним причама. Поред ширења сумњи, мушрици су се испречавали између људи и слушања Кур'ана и исламског позива на сваки могући начин. Терали би људе, правили би буку, певали би и играли када би видели да се Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, спрема да их позива, или када би га видели да клања или учи Кур'ан.

Узвишени Бог каже: Они који не верују говоре: **„Не слушајте овај Кур'ан, него правите буку да бисте га надвикали!“** (Кур'ан, Фуссилет, 26)

Од њих Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, није могао да учи Кур'ан на скуповима и састанцима, осим на крају пете године веровесништва, када је то урадио изненада, а да они не осете његову намеру пре почињања учења. Надр б. ел-Харис је био један од курејшијских ђавола који је дошао из Хире, где је научио приче о персијским краљевима: Рустему и Исфиндијару. Када би Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, дошао на неки скуп да људе подсећа на Бога и да их упозорава на Његову казну, за њим би дошао Надр и говорио би: „О Курејшије, тако ми Аллаха, ја боље причам од њега!“ Затим би им причао о персијским краљевима Рустему и Исфиндијару, а потом би говорио: „По чему то Мухаммед лепше прича од мене?“

У предаји коју преноси Ибн Аббас стоји да је Надр купио певачицу, и када би год чуо да неко жели Ислам, отишао би код њега са својом певачицом и рекао би јој: „Нахрани га, напој га и певај му.“ А томе би говорио: „Ово је боље од онога чему те позива Мухаммед.“ О њему је Узвишени Аллах објавио:

„Има људи који купују приче за разоноду, да би са Аллаховог пута одводили...“ (Кур'ан, Лукман, 6)

4. Прогони. Многобошци су мало по мало примењивали споменуте методе желећи да угасе позив који је постао јаван у четвртој години веровесништва. Тако су пролазиле седмице и месеци, а они су се задржавали на овим методама не прелазећи на прогањање и кажњавање. Међутим, када су видели да ове методе не користе пуно у спутавању исламског позива, почели су међусобно да се договарају шта да чине. Одлучили су да кажњавају муслимане и да их искушавају како би оставили своју веру. Тако је сваки поглавар кажњавао припаднике свог племена који су прихватили Ислам. Напао би робове који су одабрали Пут имана[87]. Било је природно да следбеници и обичне масе седе своје поглаваре и великане, да раде оно чиме су ти великани

[87] Иман је арапска реч која у језичком смислу значи веровање, сведочење и потврђивање које захтева прихватање и послушност без имало сумње. У терминолошком смислу, иман (веровање) је изговарање веровања речима, потврђивање срцем и практично деловање деловима (удовима) тела, повећава се са покорношћу Богу, а смањује се са грешењем. Иман се темељи на шест ствари: веровању у Аллаха, Његове анђеле, Његове књиге (објаве), Његове посланике, Судњи дан, и Божију одредбу добра и зла. Иман подразумева и ислам.

задовољни и како им се прохте. Зато су муслимане, поготово слабе, толико мучили да се од тога кожа најежи, и светили су им се тако жестоко да се срца цепају када то чују.

Када би Ебу Џехл чуо да је неки угледник примио Ислам, корио би га и понижавао, претивши му да ће да има велики губитак у имовини и угледу, а ако би био слаб, ударао би га. Османа ибн Аффана је његов стриц мучио тако што би га свезао у простирци од палминог лишћа, а затим би је потпалио. Када је мајка Мус'аба ибн Умејра сазнала да је он примио Ислам, забранила му је да једе и пије и избацила га је из куће. Пре тога је имао најудобнији живот од свих, али му је после тога кожа огрубела попут змијске крљушти. Сухејб ибн Синан ер-Руми би био кажњаван све док не би изгубио свест, тако да не би био свестан шта прича. Билал, роб Умејјера ибн Халефа ел-Џумехија, је био кажњаван тако што би Умејје стављао конопац око његовог врата, а затим би давао дечацима да га вуку по мекканским брдима да то остави траг на његовом врату. Говорио је: 'Један (Бог), Један!' Умејје би га јако повукао и ударио штапом, терао га је да седи на жестокој сунчевој врелини и изгладњивао га. Горе од свега тога је било када би га извео у сред поднева, бацио

би га на леђа, а затим би наредио да му се велика стена стави на прса. Затим би говорио: „Тако ми Бога, овако ћеш да останеш док не умреш или не порекнеш Мухаммеда и почнеш да обожаваш Лата и Узата!“ Билал би му одговарао: „Један, Један.“ Као и: „Да знам реч коју више мрзите од ове, рекао бих је.“ Ебу Бекр је једног дана прошао поред њега, а они су га овако мучили, па га је купио за осам ока, или пет сребрних ока, и ослободио га.

Аммар ибн Јасир, Бог био задовољан њим, је био роб племена Махзум. Он је примио Ислам са оцем и мајком, па су их неверници на челу са Ебу Џехлом изводили на равницу када је била највећа врућина и кажњавали су их њеном врелином. Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, је пролазио поред њих док су били кажњавани, па им је рекао: **„Стрпите се, о породицо Јасирова, заиста је ваша награда Рај!“**

Јасир је умро од патњи, а Аммарову мајку Сумејју Ебу Џехл је копљем пробоо кроз родницу па је умрела и постала је први шехид[88] у Исламу. Она је Сумејја бинт Хајјат, робиња Хузејфе ибн Мугире ибн Абдуллах ибн Омер ибн Махзум,

[88] Шехид је арапска реч која значи 'сведок'. У терминолошком значењу то је мученик, жртва на Божијем путу. Названа је сведоком зато што је животом посведочила веровање у Бога.

веома стара и слаба. Аммара (њиховог сина) су жестоко кажњавали, некада врелином, некада стављањем црвене стене на његова прса, а некада дављењем у води док не би изгубио свест. Говорили су му: „Нећемо да те оставимо док не будеш псовао Мухаммеда, или хвалио Лата и Узата." Он пристаде на то, присиљен, и дође плачући Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, па Узвишени Бог објави:

„Ко заневерује у Аллаха после веровања, осим онога ко је присиљен а срце му смирено на веровању..." (Кур'ан, Ен-Нахл, 106).

Ебу Фукејхе, који се звао Ефлех, био је роб племена Абдуд-дар, а пореклом је био из племена ел-Езд. Мушрици би га изводили напоље половином дана на жестокој врућини, ногу свезаних гвозденим ланцем, па би му скидали одећу и положили би га на врели песак, а на леђа би му стављали стену тако да не би могао да се помери, и тако би остао док не би изгубио свест. Тако је кажњаван све док није учинио другу хиџру (пресељење) у Абесинију. Једном су му канапом свезали ноге, затим су га вукли и бацили на врели песак, и давили су га све док не би помислили да је умро, па је Ебу Бекр прошао поред њега, купио га и ослободио у име Аллаха.

Хаббаб б. ел-Еретт је био роб Умму Енмар бинт Сиба ел-Хузаијје, а био је ковач. Када је примио Ислам, његова газдарица га је кажњавала ватром. Доносила би ужарено гвожђе и пржила би му главу и леђа како би порекао Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, али му је то само још више повећавало веровање и покорност. И други многобошци су га, такође, кажњавали. Уврталн би му врат, чупали би му косу, бацали би га на ватру и држали га на њој док је масноћа из његових леђа не би угасила.

Зиннира је била византијска робиња која је примила Ислам, па је због тога кажњавана све док није ослепела. Неко јој је рекао: „Казнили су те Лат и Уззат.“ А онда је одговорила: „Не, тако ми Аллаха, нису ме казнили, већ је ово од Бога, и ако Он хоће, то ће да отклони.“ Сутрадан јој је Аллах вратио вид, па су Курејшије рекле: „Ово је нека Мухаммедова чаролија!“

Ислам је примила и Умму Убејс, робиња из племена Зехре, па су је мушрици (многобошци) кажњавали, а посебно њен власник Ел-Есвед ибн Абдујегус, који је био један од најжешћих непријатеља Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим.

Ислам је примила и робиња Омера ибн Муеммила из племена Адијј, па ју је Омер б. ел-Хаттаб кажњавао, док је био у многобоштву. Ударао би је док се не би уморио, а затим би је оставио, рекавши: 'Тако ми Аллаха, остављам те само зато што ми је досадило.' Она би му рекла: 'Твој Господар са тобом тако урадио'.

Од робиња које су примиле Ислам биле су и Нехдија и њена кћерка, које су припадале једној жени из племена Абдуддар. Роб Амир ибн Фухејре је кажњаван до бесвести, да више не би знао шта говори.

Ебу Бекр је купио ове робове и робиње и све их ослободио, Бог био задовољан и њим и њима. У томе му је приговорио његов отац Ебу Кухафе, рекавши: „Видим да ослобађаш слабашне робове, а када би ослободио јаке људе, они би те бранили.“ Он му одговори: „Ја желим Божије Лице.“ Узвишени Бог је објавио ајете у којима хвали Ебу Бекра, а његове непријатеље кори.

Узвишени Бог каже:

„Зато вас опомињем разбукталом ватром, у коју ће ући само несрећник, онај који буде порицао и главу окретао.“ (Кур'ан, Ел-Лејл, 14-

16), што се односи на Умејјета ибн Халефа и њему сличне.

„А од ње ће далеко бити онај који се буде Аллаха бојао, онај који буде део имовине своје удељивао да би се очистио, не очекујући да му се захвалношћу узврати, већ једино да би наклоност Господара свога Свевишњег стекао, и он ће, збиља, задовољан бити!“ (Кур'ан, Ел-Лејл, 17-21), а то је Ебу Бекр Искрени, Бог био задовољан њим.

Ебу Бекр је, такође, био нападан. Њега и Талху ибн Убејдуллаха је узео Неуфел бин Хувејлид ел-Адеви, па их је везао на једном брду како би их спречио да обављају намаз и како би их одвратио од вере, али му се они нису покорили, нити су га се плашили, већ су се ослободили и клањали. Зато су прозвани „два друга“. Неки кажу да је то урадио Осман ибн Убејдуллах, Талхин брат.

За кога год су сазнали да је прихватио Ислам, злостављали би га и кажњавали да буде пример другима. То им је било лако када су у питању слабашни муслимани, поготово робови и робиње, за које није имао ко да се љути и да их чува, већ су управо племићи и поглавари били ти који су их кажњавали. Али када би Ислам примио неки

великан и угледник, то је било тешко да се чини, јер их је племе штитило. Зато се мало ко усудио да крене на њих осим великана из њиховог племена, и то уз велики опрез.

Стајалиште мушрика (многобожаца) према Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је био неустрашив, достојанствен и јединствене личности. Био је велики у душама и непријатеља и пријатеља, јер према таквој особи може да се опходи само са великим поштовањем, и само најпрезренији и најгори људи се усуђују да против њега измисле гнусне лажи. Поред тога, био је у Ебу Талибовој заштити, а он је био од угледника Мекке, угледног порекла и веома поштован и цењен међу људима. Зато је тешко било да се неко усуди да наруши његову заштиту. Ова ситуација је забринула и доста је намучила Курејшије. Натерала их је да размишљају како би решили дилему а да не упадну у нешто што неће лепо да се заврши. То их је навело да изаберу пут преговора са најодговорнијим - Ебу Талибом, али уз пуно мудрости и озбиљности, и индиректно изазивање и претњу, како би их послушао.

Делегација Курејшија код Ебу Талиба

Ибн Исхак каже: „Неки курејшијски великани су дошли код Ебу Талиба, па су му рекли: 'Ебу Талибе, твој братић вређа наша божанства, куди нашу веру, исмејава наше снове, и заблуделим сматра наше претке, па га ти спречи, или нам дозволи да ми то средимо. Ти си на ономе на чему смо ми, зато ћемо да те ослободимо њега.' Он им се благо обратио и на леп начин их је одбио, па су они отишли. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је наставио са оним што је радио, испољавајући Божију веру и позивајући њој.“

Курејшије нису могле дуго да се стрпе када су га видели да наставља по свом, да позива Једном Богу, већ су га стално спомињали и међусобно су се подстицали против њега, све док нису одлучили да поново наврате Ебу Талибу, овог пута жешће и грубље него први пут.

Курејшије прете Ебу Талибу

Прваци Курејшија су дошли Ебу Талибу, па су му рекли: „О Ебу Талибе, имаш пуно година, веома си угледан и на високом си месту код нас. Тражили смо да зауставиш свог братића, али га

ниси зауставио. Тако нам Бога, нећемо да трпимо да вређа наше претке, да исмејава наше наде, и да куди наше богове! Или ћеш нам га ти склонити са пута, или ћемо се борити против тебе и њега док једни не изгубе.“ Ова жестока претња је тешко пала Ебу Талибу, па је позвао Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и рекао му: „О братићу, твоји саплеменици су ми дошли и рекли су ми то и то, па поштеди и мене и себе и немој да ме оптеретиш оним што не могу да поднесем.“

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је помислио да ће стриц да га остави на цедилу и да ће његова помоћ да ослаби, па му је рекао:

„О стриче, тако ми Бога, када би ми ставили Сунце у десну, а Месец у леву руку да оставим ову ствар - не бих то урадио, све док Бог не уздигне Своју веру, или док ја не умрем на томе.“

Затим је заплакао и устао да иде, али га је Ебу Талиб позвао, па када је пришао, рекао му је: „Иди, братићу мој, и говори што волиш, јер, тако ми Бога, никада ни за шта да те предам нећу.“

Онда је изрецитовао:

Тако ми Аллаха неће те се домоћи нико од њих.

Све док црну земљу не настаним.

Чини што ти је наређено, јер немаш кривице ти.

И уживај у томе, радујући се истински.

Курејшије поново код Ебу Талиба

Када су Курејшије виделе да Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, наставља свој посао, схватили су да је Ебу Талиб одбио да му ускрати помоћ, и да ће то да проузрокује раздор и непријатељство међу њима. Зато су отишли код њега са Имаре, Велида б. ел-Мугировом сином, и рекли су му:

„О Ебу Талибе, ово је најбољи и најлепши курејшијски момак, па га узми и окористи се његовим разумом и помагањем. Нека ти буде као син, а нама предај твог братића који се супротставља твојој вери и вери твојих предака, и који је разбио заједницу твог народа и исмејава њихове снове, да га убијемо. То је замена човек за човека.“

Он је одговорио: „Тако ми Бога, како је само ружно то што ми продајете. Ви мени дајете ваше дете да га храним, а ја вама моје да га убијете!? Тако ми Бога, тако не може!“

Мут'им ибн Адијј ибн Неуфел ибн Абдуменаф му је рекао: „Тако нам Бога, о Ебу Талибе, твоје племе је према теби било фер. Трудили су се да избегавају оно што ти је мрско, али видим да не желиш од њих ништа да примиш.“

Он је одговорио: „Тако ми Бога, били сте фер према мени, али ти си подстицао на издају мене и подржавање племена против мене, па чини шта ти је воља.“

Пошто Курејшије нису успели у преговорима да убеде Ебу Талиба да спречи Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да позива Узвишеном Богу, донели су одлуку да изаберу други пут, а то је да покушају да се клоне и удаље од њега, бојећи се последица до којих би то могло да доведе, и да нападну самог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Прекршили су оно што су ценили и поштовали од почетка позивања у јавности. Ароганција и охолост им није дозволила да се дуго стрпе, па су поред исмејавања, изигравања, клевета, уношења конфузије кренули да чине насиље према Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. Наравно, Ебу Лехеб је био први и главни међу њима, јер је био један од главешина Хашимовог племена. Није се бојао чега су се остали бојали. Био је жестоки

непријатељ Ислама и његових следбеника. Заузео је непријатељску позицију према Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, још од првог дана, и чинио му је неправду пре него што су Курејшије о томе и размислили. Већ смо говорили о томе шта је урадио Веровеснику, нека су Божији благослов и мир над њим, на скупу Хашимија и на Сафи.

Ебу Лехеб је оженио своја два сина, Утбета и Утејбета, двема кћеркама Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, Рукајјом и Умму Кулсум. То се десило пре посланства, а када је Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, почела да долази Објава, Ебу Лехеб је наредио својим синовима да се разведу од њих. Био је у томе строг и упоран све док их нису развели. Након смрти Абдуллаха, другог Посланиковог сина, Ебу Лехеб се обрадовао и пожурио је код мушрика да им пренесе радосну вест, како је Мухаммед остао без мушког наследника. Раније смо споменули како је Ебу Лехеб пратио Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у периоду ходочашћа на светим местима и по познатим трговима и називао га лажовом. Приповеда се да се није задовољавао

лажима, него га је гађао камењем све док му не би потекла крв из пета.

Ебу Лехебова жена, Умму Џемил Ерва, кћи Харба ибн Умејјета, Ебу Суфјанова сестра, није нимало заостајала иза свог мужа у непријатељству према Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. Носила би трње и бацала би на пут испред Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и пред његовим вратима. Била је велика језичара која је ружно говорила о њему, потварајући га и сплеткарећи. Потпиривала је ватру смутње и подстицала је на жесток рат против Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим, па ју је стога Кур'ан прозвао Хаммалетул-хатаби/Жена која носи дрва. Када је Лехебова жена чула шта је Кур'ан објавио о њој и њеном мужу, дошла је код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, код Кабе, где је седео са Ебу Бекром ес-Сиддиком (Искрени). У руци је носила камен величине шаке, па када је стала испред њих двојице. Узвишени Бог даде да не види Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, па је испред себе могла да види само Ебу Бекра. Она је упитала: „О Ебу Бекре, где је твој друг? Сазнала сам да ме изругује. Тако ми Бога, ако

га видим, уста ћу да му размрскам овим каменом. Нека зна да сам и ја песникиња!“ Па је цитирала:

Одбисмо покорност покуђеном,

његове наредбе одбисмо,

а веру његову омрзосмо.

Потом је отишла, а Ебу Бекр је рекао: „Божији Посланиче, она те није приметила.“ Он је одговорио: „Није ме видела, јер је Аллах учинио да не може да ме види.“[89] Овај догађај Ебу Бекр ел-Беззар приповеда овако: „Када је Ебу Лехебова жена стала пред Ебу Бекра, рекла је: 'Ебу Бекре, изругује ли нас твој друг?' Ебу Бекр јој одговори: 'Не, тако ми Господара ове грађевине. Он не рецитује песме, нити је песник, па не може да те изругује.' Она рече: 'Верујем ти, јер ти говориш истину.'“

Ебу Лехеб је све ове смицалице чинио Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, и поред тога што му је био стриц и први сусед. У том злу се није разликовао, као ни

[89] Сира ибн Хишама, 1/335-336. Курејшије су га називали покуђени, из злобе и мржње, а Аллах је на овај начин отклонио њихове увреде од њега. Ел-Бухари, Ет-Тарих, 1/11; Сахихул-Бухари меал-фетх, 7/ 162; Ахмед ибн Ханбел, Ел-Муснед, 2/244, 2/340, 2/369.

његова жена, од осталих суседа, који су га узнемиравали док би боравио у кући.

Ибну Исхак каже: „Особе које су узнемиравале Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у његовој кући, биле су: Ебу Лехеб, Хакем ибн Ебул-Ас ибн Умејје, Укбе ибн Ебу Муит, Адиј ибн Хамра ес-Секафи и Ибнул-Асда ел-Хузели. Сви су били његови суседи и нико од њих није примио Ислам, осим Хакема ибн Ебул-Аса.“

Једног дана, један од споменутих непријатеља је пребацио овчија црева на Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, док је клањао, а други је исто знао да то баци у његов ћуп када би му био постављен. Стога се он заклањао каменом од њих док би клањао. Некада је знао прутом да покупи бачена црева, да изађе пред врата и каже: „О потомци Абдуменафови, какви су ово суседи!?“ А затим би то бацио.

Укбе ибн Ебу Муит је знао и да претера у својој одвратности и покварености. Бухарија преноси од Абдуллаха ибн Мес'уда, Бог био задовољан њим: „Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је једном приликом клањао код Кабе, а Ебу Џехл и његови пријатељи су седели, па је један од њих упитао: 'Који ће од нас

да оде и да донесе од месара црева да их бацимо Мухаммеду на леђа кад падне на сеџду (ничице)?' Јави се најпрезренији од њих, Укбе ибн Ебу Муит. Донесе их, сачека да Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, падне на сеџду, а затим му то стави на леђа, међу плећке. Ја сам то гледао и ништа нисам могао да учиним. Све и да сам покушао, не бих успео. Они су почели да се смеју толико гласно да су се наслањали једни на друге од смеха. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је остао на сеџди. Није подигао главу све док му није дошла кћерка Фатима. Она је скинула терет са његових леђа па је он подигао главу и рекао: **'Аллаху мој, Ти се побрини за Курејшије! Аллаху мој, Ти се побрини за Курејшије! Аллаху мој, Ти се побрини за Курејшије!'** Тешко им је пала његова дова (молитва), јер су сматрали да молбе у том граду бивају услишане. Затим је набројао: **'Господару мој, побрини се за Ебу Џехла, и Утбета ибн Ребиа, и Сејбета ибн Ребиа, и Велида ибн Утбета, и Умејјета ибн Халефа, и Укбета ибн Еби Муита - и седмог је споменуо, али нисам запамтио кога. Тако ми Онога у Чијој је руци**

моја душа, све набројане сам видео мртве у бунару на Бедру.“[90]

Кад би Умејје ибн Халеф видео Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, клеветао би га и ругао би му се, па је Узвишени Бог, објавио: **Тешко сваком клеветнику - подругљивцу!** (Кур'ан, Ел-Хумезе, 1)

Ибну Хишам каже: „Клеветник (хуммезет) је онај који јавно вређа човека, па га тиме постиди и на њега увредљиво намигује, а подругљивац (луммезет) је онај који срамоти људе подмукло и потајно.“

Умејјетов брат Убејј ибн Халеф и Укбет ибн Ебу Муит су били веома сложни. Једном је Укбе сео код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да слуша шта говори, па је та вест дошла до Убејја који га је критиковао, прекорио и затражио је да пљуне у лице Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, што је он и учинио. Убејј је лично здробио трулу кост, па је ту прашину одувао на Божијег

[90] Сахихул-Бухари, 1/37., хадиси бр. 240, 520, 2934, 3 185 , 3 854 и 3 960. Седми је био Имаре б. ел-Велид, што је јасно речено у хадису бр. 520.

Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим.

Ел-Ахнес ибн Серик ес-Секафи је један од оних који су узнемиравали Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Кур'ан га је описао са седам својстава која показују какав је био: **„И не слушај ниједног кривоклетника, презрена клеветника, који пуно туђе речи преноси, великог шкртицу, насилника, великог грешника, суровог и, осим тога, у туђе племе уљеза.“** (Кур'ан,Ел-Калем, 10-13)

Тако је, понекад, Ебу Џехл долазио да слуша Посланиково, нека су Божији благослов и мир над њим, учење Кур'ана, а затим би одлазио, а не би поверовао, нити би се покорио, нити се васпитао, нити побојао. Он би Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, понижавао речима, одвраћао би друге од Божијег пута, а потом би одлазио поносан оним што је учинио, радостан због зла које му је нанео, као да је урадио нешто вредно спомена. О њему Кур'ан каже: **„Није веровао и није намаз обављао.“** (Кур'ан, Ел-Кијаме, 31)[91] Забрањивао је Божијем Посланику,

[91] Узвишени каже: ***Није веровао, није молитву обављао, него је порицао и леђа окретао, а онда је својима бахато одлазио. Тешко теби! Тешко теби! И још једном: Тешко теби! Тешко теби! Зар***

нека су Божији благослов и мир над њим, од првог дана, да клања у Харему. Једном га је затекао у намазу крај места одакле је Аврам сагардио Кабу, па је рекао: „О Мухаммеде, зар ти нисам забранио да то чиниш?“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му је жестоко запретио и укорио га. Он на то рече: „Чиме ми то претиш, Мухаммеде? Тако ми Аллаха, ја у овој долини имам највише друштва.“ Узвишени Аллах, је објавио: **„Па нека он позове друштво своје, а Ми ћемо да позовемо зебаније[92].“** (Кур'ан, Ел-Алек, 17-18) У другом предању се наводи да га је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, дохватио за јаку, продрмао и рекао: **„Тешко теби! Тешко теби! И још једном: Тешко теби! Тешко теби!“** (Кур'ан, Ел-Кијаме, 34-35) Божији непријатељ рече: „Претиш ми, Мухаммеде? Тако ми Бога, ништа ми не можете, ни ти ни твој Господар, јер ја сам највећи човек у Мекки!“ Ни након ових догађаја Ебу Џехл се није будио из заблуде, него је још више тонуо у блато.

Муслим бележи од Ебу Хурејреа, Бог био задовољан њим, да је рекао:

човек мисли да ће сам себи препуштен бити, да неће одговарати? (Кур'ан, Ел-Кијаме, 31 -36)

[92] Мелеки (анђели) задужени за кажњавање.(о.пр.)

„Ебу Џехл је упитао: 'Да ли ће Мухаммед да падне ничице у вашем присуству?' Они одговорише: 'Да.' Ебу Џехл рече: 'Тако ми Лата и Узата, ако то учини, згазићу му врат и нос у прашину гурнути!' Дошао је код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и затекао га да клања, па је хтео да му згази на врат, али су се сви изненадили када је устукнуо од њега бранећи се рукама од нечега. Упитали су га: 'Шта ти би?' Он је одговорио: 'Угледах између мене и њега јарак у коме је ватра, страхота и крила.' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: **'Да ме је само дотакао, мелеки (анђели) би га зграбили и од њега би тргали комад по комад.'**“[93]

Ово је само мали део неправде, понижавања и тираније коју су доживљавали Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, и муслимани од стране мушричких силника, који су мислили да су они Божији одабраници и становници Светог храма. Из ових услова који су се све више погоршавали, проистекла је чврста одлука Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да избави муслимане из искушења која су их погађала и да умањи њихов

[93] Сахиху Муслим , 4/2 154, хадис бр. 38 .

притисак колико је могуће. Предузео је два мудра корака, која су имала великог ефекта на ток мисионарства и остваривање циља. То су:

1. Одабирање куће Еркама ибн Ебул-Еркама ел-Махзумија за центар мисионарства и одгоја;
2. Наредба муслиманима да учине хиџру (пресељење) у Абесинију.

Еркамова кућа

Ова кућа је била у подножју Саффе, далеко од очију и окупљања тирана, па ју је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, тајно одабрао за муслимане. Ту им је учио Божије речи, одгајао их, и подучавао Књизи и мудрости. Ту су муслимани могли да обављају ибадет (богослужење) и друга добра дела, и у миру и сигурности да примају оно што Узвишени Бог објави Свом Посланику. Ту су многи ушли у Ислам, а да осветољубиви тирани који поседују ауторитет нису знали за то. Да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, окупио муслимане јавно, мушрици би без сумње покушали, уз сву своју окрутност и немилосрдност, да се испрече између њега и њиховог одгајања и

подучавања. Можда би то довело и до сукоба између две стране. Штавише, то се и десило. Ибн Исхак спомиње да су се асхаби Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, сакупљали у планинском кланцу како би тајно клањали. Видела их је скупина курејшијских неверника и почела је да их псује и напада.

Познато је да, уколико би се ти сукоби умножили и одужили, довели би до истребљења муслимана. Зато је мудро било скривање и тајност. Обични асхаби (другови Посланика, мир над њим) су скривали свој Ислам, ибадет (богослужење) и окупљање, док је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, јавно позивао и ибадетио (богослужио) пред мушрицима (многобошцима), и од тога ништа није могло да га одврати. Али се са муслиманима састајао тајно, водећи рачуна о њиховом добру и добру за Ислам.

Прва хиџра (пресељење) у Абесинију

Почетак насиља против муслимана је био средином или крајем четврте године веровесништва. То је почело полако, али је, из дана у дан, из месеца у месец, бивало све жешће, све док у петој години није достигло критичну тачку тако

да више нису могли да остану у Мекки. Размишљали су о томе како да се избаве из ове болне казне. У овим околностима је објављена сура (поглавље) Ез-Зумер, која им је указала на Хиџру говорећи да Божија Земља није тесна:

„Оне који на овом свету добра дела буду чинили чека награда, а Аллахова Земља је пространа; само они који буду стрпљиви биће без рачуна награђени.“ (Кур'ан, Ез-Зумер, 10)

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је знао да је Асхаме ен-Неџаши, владар Абесиније, био праведан владар и да се код њега ником неправда не чини. Зато је наредио муслиманима да се иселе у Абесинију, бежећи са својом вером од искушења. У седмом лунарном месецу реџебу, пете године по веровесништву, прва група асхаба се иселила у Абесинију. Избегло је дванаест мушкараца и четири жене. Групу је предводио Осман ибн Аффан са својом женом Рукајјом, кћерком Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. За њих је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рекао:

„Њих двоје су прва породица која је учинила Хиџру после Ибрахима (Аврама) и Лута (Лота), мир над њима.“

Ова група је кренула на пут у касно доба ноћи, како их Курејшије не би виделе и омеле у тој намери. Дошли су на обалу Црвеног мора у луку Шуајбе, а одатле су их повеле две трговачке лађе и превезле су их преко мора у Абесинију. Курејшије су их прозрели и кренули за њима. Док су они дошли до обале, муслимани су већ безбедно кренули. Примљени су у Абесинију као најдражи гости.

Сеџда (падање ничице лицем на тле) мушрика (многобожаца) са муслиманима и повратак мухаџира (исељеника)

У рамазану исте године, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је отишао код светог храма Кабе. Тамо су затекли велики скуп Курејшија, од поглавара до господе. Стао је пред њима и почео да учи суру (поглавље) Ен-Неџм. Било је то изненађење за све. Они до тада нису чули Божије речи, јер су били устрајни у међусобном препоручивању, како Кур'ан преноси да су говорили:

„Не слушајте овај Кур'ан, него правите буку да бисте га надвикали.“ (Кур'ан, Фусселет, 26)

Пошто их је изненадило милозвучно учење ове суре а Божији савршени говор покуцао је на њихов слух, који беше најдивнији говор кога су икад чули, потпуно им је обузео осећања и заборавили су у каквој су ситуацији. Сви су помно слушали Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, и ништа им друго није било на уму, све док није проучио крај суре састављен од речи од којих срца полете:

„Падајте лицем на тле пред Аллахом и ибадет (богослужење) Му чините!“ (Кур'ан, Ен-Неџм, 62)

Затим је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, учинио сеџду (својим челом је дотакао тле). Мушрици (многобошци) нису могли да се суздрже него падоше ничице Узвишеном Аллаху на сеџду. Дивота Истине је сломила инат у душама охолника и подругљиваца, па нису могли да се суздрже, а да не падну Аллаху на сеџду. Схватили су да је величина Аллаховог говора спустила ка земљи њихово господство, да су упали управо у оно за чије брисање и поништење су уложили максималан труд и да ће да их стигне прекор и брукање са сваке стране од оних који нису присуствовали овом скупу.

Слагали су да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, био милостив према њиховим боговима и да их је похвалио и за њих рекао: „То су велики богови. Треба да се узда у њихово посредништво.“ Изрекоше страшну потвору на Божијег Посланика да се искупе због сеџде коју учинише са Веровесником, нека су Божији благослов и мир над њим. Ништа није чудно од народа који измишља лажи, сплетке и потворе. Вест о овом догађају је стигла до мухаџира (исељеника) у Абесинији, али у сасвим другом светлу. Схватили су као да су Курејшије примиле Ислам, стога су се спремили за повратак у 10. месецу шевалу исте године. Кад су били на сат хода до Мекке, сазнали су за праву истину о протеклом догађају, па се неколицина њих поново вратила у Абесинију, а остали су ушли у Мекку тајно, или под заштитом неког од Курејшија. Насиље Курејшија и кажњавање муслимана се појачало, и њихова племена су навалила на њих. Курејшијама је било веома тешко када су чули како је Неџашија лепо поступио према муслиманима. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, није видео другог излаза него да предложи друговима да са новим муслиманима поново иду у Абесинију.

Муслимани су се поново припремили за хиџру, у много већем броју, али ова хиџра беше много тежа од претходне. Курејшије су овај пут биле опрезније. Одлучили су да је спрече, али су и овај пут муслимани били бржи. Узвишени Бог им је олакшао пут, па су стигли у Абесинију пре него што су их ови стигли. Иселило се 83 мушкарца, ако је међу њима био Аммар, јер се не зна тачно, и 18 или 19 жена.

Курејшијска завера против исељеника у Абесинију

Курејшијама је било веома тешко што су мухаџири (исељеници) нашли уточиште за себе и своју веру. Зато су изабрали два способна и оштроумна човека и послали су их за њима и то: Амра б. ел-Аса и Абдуллаха ибн Ебу Ребиа. По њима су послали скупоцене дарове краљу Неџашији и његовим свештеницима. Након што су однели те дарове свештеницима, изнели су им доказе како треба да отерају муслимане. Пошто су се свештеници сложили да Неџашији затраже протеривање муслимана, ова двојица су стигли код Неџашије, дали су му поклоне, разговарали су са њим, казавши му: „О владару, у твоју домовину је стигла група глупих младића, који су напустили

веру свога народа, а ни твоју нису примили. Дошли су са неком новом измишљеном вером, коју не знамо ни ми ни ти. Нас су послали ка теби наши и њихови великодостојници, међу којима су и њихови очеви, стричеви и родбина, да их њима вратиш. Они их боље познају, и боље знају шта им приговарају и зашто их куде." Свештеници рекоше: „Истину говоре, о Владару. Предај их њима двојици, нека их врате њиховом народу и њиховој земљи." Међутим, Неџашија је сматрао неопходним да истражи ово питање и да послуша све стране. Позвао је муслимане и они су дошли. Муслимани су се већ били сложили да кажу истину, па шта год да буде. Неџашија их је упитао: „Због које сте то вере напустили свој народ, а нисте примили моју веру, нити веру неког другог народа?" Џафер ибн Ебу Талиб иступи испред муслимана и рече: „О Владару, припадали смо народу који је живео у незнању. Обожавали смо кипове, јели смо мрцину, чинили смо разврат, кидали смо родбинске везе, узнемиравали смо комшије, јачи од нас тлачио је слабијег. Тако смо живели све док нам Узвишени Бог није послао посланика из нашег народа, чије порекло, искреност, поверљивост и честитост добро знамо. Он нас је позвао да верујемо у само Једног Бога и да само Њему ибадет (богослужење) чинимо, да се

оканимо онога што смо обожавали ми и наши преци мимо Бога, попут идола и камења. Наредио нам је да говоримо само истину, да будемо људи од речи и поверења, да поштујемо и обилазимо родбину, да лепо поступамо према комшијама, да престанемо да чинимо забрањена дела, да не пролевамо крв. Забранио нам је разврат, ружан говор, да једемо имовину сирочади и да потварамо чедне жене. Наредио нам је да ибадетимо (богослужимо) само Једином Аллаху, и да Му не чинимо ширк (многобоштво). Наредио нам је да обављамо намаз (молитву), да дајемо зекат и да постимо.“

Џафер му је набројао основне темеље Ислама па је наставио: „Ми смо му поверовали, и почели смо да га следимо у Божијој вери са којом нам је дошао, ибадетимо (богослужимо) само Једином Богу, не приписујемо Му судруга. Клонимо се онога што нам је забрањено, а дозвољавамо оно што нам је дозвољено. Зато нам је наш народ учинио насиље. Ставио нас је на муке и на силу је хтео од наше вере да нас одврати, од обожавања Једног Бога на обожавање кипова и идола, да чинимо ружне ствари које смо чинили пре Ислама. Пошто су нас савладали и почели да нам чине насиље, земљу су нам учинили тесном и испречили

су се између нас и наше вере, дођосмо у твоју земљу и тебе изабрасмо поред свих осталих, желећи да будемо у твојој близини и надајући се да нам код тебе, о Владару, неправда неће бити учињена."

Неџашија упита Џафера: „Имаш ли код себе нешто од Божије Објаве?" Џа'фер одговори: „Да!" „Онда ми прочитај." - Рече. Џафер му проучи почетак суре Мерјем (Марија), а Неџашија је плакао све док му се брада није натопила сузама. Плакали су и његови свештеници, и од плача се наквасише њихове Библије. Неџашија им се обратио: „Ово и оно са чим је дошао Иса (Исус) из исте је светиљке. Идите вас двојица. Тако ми Аллаха, никад нећу да вам их предам. - Обративши се Амру б. ел-Асу и његовом другу. Обојица су изашли, па Амр рече Абдуллаху ибн Ребии: „Тако ми Аллаха, доћи ћемо сутра поново и ја ћу им доћи главе код Неџашије." Абдуллах му рече: „Не чини то, они су нам родбина, иако нам се супротстављају." Међутим, Амр је устрајао у свом мишљењу. Сутрадан обојица одоше код Неџашије и Амр рече: „О Владару, они о Исусу говоре крупне ствари!" Неџашија посла по муслимане да дођу и постави им питање о Исусу. Они се

уплашише, али раније су донели одлуку да говоре истину шта год да буде.

Џа'фер је одговорио: **„О Исусу знамо само оно што смо чули од нашег Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим. Иса (Исус) је Божији роб и Његов веровесник, од Њега дух (створен) и Његова реч (којом је створен) коју је убацио у Мерјему девицу.“** Неџашија узе штап са земље повуче линију и рече: „Тако ми Аллаха, Иса, син Мерјемин не прелази то што си рекао ни колико ова линија.“ Његови свештеници су се расрдили, а он им је рекао: „Макар се ви срдили.“

Затим рече муслиманима: „Идите, безбедни сте у мојој земљи. Ко вас буде псовао, биће кажњен! Ко вас буде псовао, биће кажњен! Ко вас буде псовао, биће кажњен! Не бих дозволио ни за читаво брдо блага да се неком од вас нанесе зло.“ Потом се окрену својим поданицима и рекао: „Вратите овој двојици њихове поклоне. Мени не требају, тако ми Бога! Тако ми Аллаха, Аллах од мене није узео мито када ми је вратио власт, па нећу ни ја да узмем мито да бих Му се супротставио. Он се није покорио људима по мом питању, па им се нећу ни ја покорити да бих Му се супротставио.“

Умму Селеме, која је приповедала овај догађај, рече: „Обојица Курејшија изиђоше понижени, са поклонима са којима су дошли, а ми остадосмо код најбољег комшије.“

Жестина кажњавања и покушај убиства Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим

Када је мушрицима (многобошцима) пропала сплетка, па нису успели да врате мухаџире (исељенике), обузе их жестока срџба, скоро да пукоше од гнева. Њихово дивљаштво је постало жешће, па су насрнули на остатак муслимана, и хтедоше да науде Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. Из њихових потеза се видела жеља да убију Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и тиме искорене смутњу која им није дала да спавају, како су они то умислили. Муслимани који су остали у Мекки су били изузетно малобројни, и то су углавном били или људи који имају углед и ауторитет, или они које је неко узео под заштиту, а који су крили свој Ислам и удаљавали су се од тирана колико год су могли. Међутим, и поред овог опреза, нису били потпуно сачувани од злостављања, понижавања и насиља. Божији

Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је клањао и ибадетио (богослужио) пред очима тирана, позивајући у Ислам и тајно и јавно. У томе ништа није могло да га спречи, јер је то било у оквиру достављања Посланице од кад му је Узвишени Бог то наредио речима:

„Ти јавно исповедај оно што ти се наређује и многобожаца се окани.“ (Кур'ан, Ел-Хиџр, 94)

Поред тога, мушрици су могли да му се супротставе кад пожеле, јер није било ничега што би их спречило да то ураде, осим његове честитости и достојанствености, Ебу Талибове заштите и поштовања. Бојали су се и последица уколико би погрешно поступили, и ако би се Хашимовићи ујединили против њих. Међутим, све то није оставило жељеног трага у њиховим душама, јер су то почели да потцењују од како су почели да осећају колапс њиховог идолопоклоничког ентитета и верског вођства пред Мухаммедовим, нека су Божији благослов и мир над њим, позивом. Књиге суннета[94] и сире (животописа) нам преносе

[94] Суннет у етимолошком смислу означава, пут, правац, обичај, традицију и начин, без обзира био добар или лош. Суннет у терминолошком смислу је све оно што је пренесено од Божијег посланика Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, његове речи, пракса, прећутно одобравање, морално-етичке особености или животопис. Суннет је, након Кур'ана, други главни

догађаје за које постоје индикације да су се десили у овом периоду. У то спада случај када је Утејбе син Ебу Лехеба једног дана отишао Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, и рекао: „Ја не верујем речима: **„Тако Ми звезде кад залази. ..“** (Кур'ан, Ен-Неџм, 1), и: **„... затим се приближио, па наднео...“** (Кур'ан, Ен-Неџм, 8)“ Затим га је вређао, поцепао му је кошуљу и пљунуо му је у лице, али га је пљувачка промашила. Тада је Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, упутио дову (молбу) против њега, рекавши: **„Аллаху мој, пошаљи му једног од Твојих паса.“** Његова дова је услишана, па када је Утејбе после тога изашао са скупином Курејшија, одсели су у месту Ез-Зерка у Шаму. Те ноћи је око њих кружио лав, па је Утејбе почео да говори: „Тешко мени, овај ће ме, тако ми Аллаха, појести, јер је против мене довио (молио) Мухаммед. Убио ме је, иако је он у Мекки а ја у Шаму.“ Заклонили су га својим телима и тако су заспали, али је лав дошао, прешао их и шчепао га је за главу.

извор Ислама. Он је, исто као и Кур'ан објава од Узвишеног Бога, са том разликом да је Кур'ан Божија објава по значењу и речима а суннет Божија објава по значењу а речима од Посланика. Узвишени Бог каже: „Он (Мухаммед) не говори по хиру своме – то је само Објава која му се обзнањује.“

Укбе ибн Ебу Муаит је згазио на Послаников, нека су Божији благослов и мир над њим, племенити врат док је био на сеџди. Од бола су му очи исколачиле.

На жељу да га убију указује предање које бележи Ибн Исхак од Абдуллаха ибн Амра ибн ел-Аса, где каже: „Био сам присутан када су се окупили код Кабе, па су споменули Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, рекавши: 'Нисмо видели да је ико био стрпљив као ми са овим човеком. Трпели смо од њега крупну ствар.' Док су били у том стању, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се појавио и пришао, а затим је прошао поред њих, тавафећи око Кабе. Рекли су му нешто ружно, што се познало на његовом лицу. Када је други пут прошао поред њих, опет су му нешто ружно рекли, па се то опет познало на његовом лицу. Када је прошао трећи пут, исто су му рекли. Он је застао и рекао: 'Да ли слушате, о Курејшије? Тако ми Онога у Чијој је Руци моја душа, дошао сам да вам наговестим зебх (да сте готови)!' Те његове речи су их погодиле. Умирили су се као да су им птице на глави. Чак му се најжешћи од њих обратио најлепшим речима, рекавши: 'Иди, о Ебул-Касиме. Тако ми Аллаха, ти ниси незналица.'

У Бухаријевом ривајету од Урвета ибн ез-Зубејра се преноси да је рекао: „Рекао сам Абдуллаху ибн Амру ибн ел-Асу: 'Обавести ме шта је најгоре што су мушрици (многобошци) урадили Веровеснику, нека су Божији благослов и мир над њим.' Он је рекао: 'Док је Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, клањао код Кабе, Укбе ибн Ебу Муит је пришао, ставио је своју одећу на његов врат и јако је стегао. Ебу Бекр је пришао, узео га је за рамена одмакао га је од Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим, рекавши: 'Зар ћете да убијете човека само зато што каже: 'Мој Господар је Аллах?!'“[95]

Хамза, Бог био задовољан њим, прима Ислам

У тако тешком времену преплављеном облацима неправде и насиља, засијао је трачак светлости који је обасјао пут. Хамза, Бог био задовољан њим, Абдулмутталибов син, Послаников, мир над њим, стриц крајем шесте године посланства, пређе на Ислам. Већина историчара сматра да је то било у 12. Лунарном месецу зул- хиџџету. Повод његовог примања

[95] Сахихул-Бухари, 1 /544.

Ислама је то што је једног дана Ебу Џехл прошао поред Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, на Саффи, па га је успут напао и упутио му је много ружних речи. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му ништа није одговорио. Ебу Џехл га је ударио каменом у главу и пролио му је крв, окренуо се и отишао на седељку са Курејшијама код Кабе. На Саффи је стајала робиња Абдуллаха ибн Џуд'ана и видела је шта се десило. Тада је Хамза наишао из лова носећи лук. Она му је испричала шта је Ебу Џехл урадио. Хамза се расрдио - а био је најугледнији и најхрабрији курејшијски човек - па је потрчао. Нигде се није заустављао, спремајући се да нападне Ебу Џехла. Када је ушао у Свети храм, стао је код његове главе и рекао му: 'О покварењаче, ти вређаш мога братића, а ја сам његове вере!' Затим га је ударио луком преко лица и начини му је велику посекотину. Људи из породице Бену Махзум стадоше на Ебу Џехлову, а из породице Бену Хашим, на Хамзину страну. Ебу Џехл рече: 'Оставите Ебу Иммарета (Хамзу). Упутио сам многе ружне речи његовом братићу.'"

Хамзин Ислам је, у првом моменту, био из ината. Био је човек који није могао да трпи

понижавање свог братића. Узвишени Бог је потом раширио његова прса па се снажно прихватио најчвршћег ужета, а муслимани су се тиме веома поносили.

Омер б. ел-Хаттаб, Бог био задовољан њим, прима Ислам

У овом тешком времену, преплављеном облацима неправде и насиља, засијао је још један трачак светлости којим се пут обасјао. Био је то још већи и сјајнији бљесак од претходног. Омер је примио Ислам у 12. Месецу зул-хиџџету, шесте године по веровесништву, само три дана након Хамзиног примања Ислама. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је молио Узвишеног Аллаха да Омер прими Ислам. Тирмизи бележи хадис[96] од Ибн Омера да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рекао:

„Аллаху мој, помози Ислам једним од двојице који Ти је дражи: Омером б. ел-

[96] Хадис у језичком смислу значи *говор, казивање, приповедање*. У терминолошком смислу хадис је синоним за суннет и означава све оно што је пренесено од Божијег посланика Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, његове речи, пракса, прећутно одобравање, морално-етичке особености или животопис.

Хаттабом или Ебу Џехлом ибн Хишамом.“ Богу је био дражи Омер б. ел-Хаттаб, Бог био задовољан њим.

Након проучавања свих верзија у којима се говори о Омеровом, Бог био задовољан њим, преласку на Ислам, долазимо до закључка да је Ислам његово срце запоседао постепено. Пре него што то изнесемо, рећи ћемо нешто о Омеровим, Бог био задовољан њим, врлинама и осећањима.

Омер, Бог био задовољан њим, је био познат по својој чистој природи и чврстини. Муслимани су често доживљавали неугодности од њега, а, у ствари, у његовој души су се борила супротна осећања: са једне стране поштовање обичаја својих предака и приврженост њима, а са друге дивљење чврстини муслимана и њиховом подношењу искушења на путу веровања. Као и сваког разумног човека - спопадале су га сумње око тога да је оно чему Ислам позива величанственије и чистије од свега осталог, и зато је убрзо и он попустио. Уз резиме и усклађивање предања о његовом Исламу, видимо да је Омер, Бог био задовољан њим, једне ноћи наумио да преноћи ван своје куће. Дошао је код Кабе, и затекао је Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, на намазу. Учио је почетак суре Ел-Хакках. Почео је да слуша

Кур'ан. Задивио га је његов садржај. Он је причао: „Помислио сам: 'Ово је, тако ми Бога, песник.' Као што су рекли Курејшије. Тада је Посланик проучио: **„Кур'ан је, доиста, говор објављен племенитом Посланику, а није говор никаквог песника - о како ви мало верујете!“** (Кур'ан, Ел-Хакках, 40-41) Онда рекох: 'Он је пророк.', али он рече: **„И нису речи никаквог пророка - како ви мало размишљате.“** (Кур'ан, Ел-Хакках, 42) Затим је Ислам ушао у моје срце.“

То су биле прве клице Ислама у његовом срцу, али је љуска била састављена од предисламских обичаја, пристрасности традицији, држања и величања вере предака, и то је преовладавало над нутрином у којој је била истина. Зато је остао марљив и неуморан у својим делатностима против Ислама, не обраћајући пажњу на осећања која је крио испод ове љуске.

У Омерову плаховитост и велико непријатељство према Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, спада и то да је једног дана изашао опасан сабљом, да убије Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим. У путу га је срео Нуајм ибн Абдуллах ел-Адевиј и један човек из племена Бену Зехра, или из племена Махзум па га је упитао: „Где си наумио,

Омере?“ Он рече: „Желим да убијем Мухаммеда.“ Овај га је опет упитао: „Како ћеш да се сачуваш Бену Хашима и Бену Зехре ако убијеш Мухаммеда?“ Омер му је рекао: „Тако можеш да говориш једино ако си примио нову веру, а оставио стару.“ Човек му тада рече: „А хоћеш ли, Омере, да ти кажем нешто чудно? Твоја сестра и зет су променили и оставили веру којој ти припадаш.“ Омер се упутио ка њима, а на лицу му се видело зло. Када је дошао код њих, затекао је Хаббаба б. ел-Ерета. У рукама је имао лист Кур'ана на коме је била написана сура Та-ха. Њој их је подучавао. Хаббаб је често долазио код њих и читао им је Кур'ан. Када је Хаббаб зачуо Омеров шум, сакрио се у кући, а Фатима, Омерова сестра, је сакрила папир. Омер је већ чуо Хаббабово учење док се приближавао њиховој кући. Када је ушао, рекао је: „Какво то мрмљање чујем код вас?“ Они су одговорили: „Ништа, осим што смо нас двоје разговарали.“ „А да нисте вас двоје променили веру?“ Зет му на то рече: „Омере, шта мислиш ако је истина мимо твоје вере?“ Омер је скочио на њега и жестоко га ударио. Његова сестра је прискочила и отргнула га је од мужа, али је он ударио и крв јој је потекао на лицу. У Ибн Исхаковом предању стоји да ју је ошамарио и направио рану. Она му је срдито рекла: „О Омере, ако је друга вера права, а

твоја неисправна, онда сведочим да нема другог бога осим Аллаха и сведочим да је Мухаммед Аллахов посланик!“ Када је Омер изгубио наду и када је видео крв код своје сестре, покајао се и постидео. Рекао је: „Дајте ми тај лист папира, да га прочитам.“ Сестра му је рекла: „Ти си нечист, а ово узимају у руке само чисти. Иди и окупај се.“ Он оде и окупа се, а затим узе лист и проучи: У име Аллаха, Свемилосног, Самилосног, па рече: „Имена лепа и чиста.“ Затим је учио суру Та-ха док не дође до ајета: **„Ја сам, уистину, Аллах, другог божанства осим Мене нема, зато само Мени ибадети (богослужење) и молитву обављај да бих ти увек на уму био!“** (Кур'ан, Та-ха, 14) Омер је застао и рекао: „Дивног ли и племенитог говора! Одведите ме Мухаммеду.“ Када је Хаббаб чуо Омерове речи, изашао је пред њега па му је рекао: „Буди радостан, Омере. Надам се да је ово услишање дове (молбе) коју је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, у четвртак навече учио у кући у подножју Саффе: 'Аллаху мој, помози Ислам једним од двојице који Ти је дражи: Омером ибн Хаттабом или Ебу Џехлом ибн Хишамом.'“

Омер је узео сабљу, опасао је, па је кренуо Мухаммедовој, нека су Божији благослов и мир над

њим, кући. Покуцавши на врата, из куће провири човек, па угледа Омера опасаног сабљом. Обавести о томе Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, а присутни су се окупили. Хамза им је рекао: „Шта вам је?" Рекоше: „Омер!" „Па шта ако је Омер? Отворите му врата! Ако је дошао са добрим намерама, даћемо му добро. А ако је са злим, убићемо га његовом сабљом.“ У кући је седео Божији Посланик и примао је Објаву од Узвишеног Бога. Кад је изашао, затекао је Омера у соби. Дохвати му је одећу и сабљу, затим га је чврсто привукао и рекао: „Да ли ћеш да завршиш са тим, о Омере, пре него што те Аллах понизи и учини примером за поуку, као што је објавио за Велида ибнул-Мугиру? О Аллаху мој, ово је Омер б. ел-Хаттаб. Аллаху мој, помози Ислам Омером б. ел-Хаттабом!“ Омер, Бог био задовољан њим, рече: „Сведочим да нема другог истинског бога осим Аллаха и да си ти Аллахов посланик.“ Омер је примио Ислам, а присутни су проучили текбир[97] који су чули мушрици (многобошци) у Светом храму.“

Омер б. ел-Хаттаб је био такве смелости каква не може да се нађе. Његово примање Ислама је изазвало жамор међу мушрицима

[97] Изговарање речи: Аллаху екбер – Бог је највећи!

(многобошцима). Осетили су понижење, а муслимани беху поносни, почашћени и радосни. Ибну Исхак преноси са ланцем преносилаца од Омера, Бог био задовољан њим, да је рекао: „Када сам примио Ислам, почео сам да размишљам о томе ко је у Мекки највећи непријатељ Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим? Помислих: Ебу Џехл. Отишао сам код њега и залупао сам му на врата. Он је изашао преда мном и рекао: 'Добро дошао! Шта те је то довело?' Рекох му: 'Дођох да те обавестим да верујем у Узвишеног Аллаха, и Његовог посланика Мухаммеда и да верујем у оно што му се објављује.' Он је залупио врата и викнуо: 'Унаказио те Аллах, а и то са чиме си дошао! '“

Ибну Џевзи наводи да је Омер, Бог био задовољан њиме, рекао: „Када би неко примио Ислам, људи би се око њега окупили, ударали би га, а и он би њих ударао. Када сам ја примио Ислам, дошао сам код мог ујака Аса ибн Хашима и обавестио сам га, а он је ушао у кућу. Онда сам отишао једном од првака Курејшија па сам га обавестио, па је и он ушао у кућу.“

Исхак наводи од Нафиа, а он од Ибн Омера да је рекао: „Када је Омер б. ел-Хаттаб примио Ислам, Курејшије то нису знале, па је рекао: 'Ко је

од Меккелија највећи причалица?' Рекоше му: 'Џемил ибн Муаммер ел-Џумехи.' Отишао је до њега, а ја сам био са њим, гледао сам га и слушао. Рекао му је: 'О Џемиле, ја сам примио Ислам.' Тако ми Аллаха, одмах је отишао у Свети храм и повишеним гласом почео је да дозива: 'О Курејшије, Хаттабов син је отпао од вере!' Омер је био иза њега и рекао је: 'Лажеш, ја сам примио Ислам, поверовао сам у Аллаха и Његовог Посланика!' Они навалише на њега. Тукли су се све док Сунце није било изнад њихових глава. Омер се уморио и сео, а они су стали изнад његове главе. Тада им је рекао: 'Радите шта хоћете, а тако ми Аллаха, да нас има само триста људи, или бисте ви нама дали Кабу, или ми вама.'"

Мушрици (многобошци) су потом направили гужву код Омерове куће желећи да га убију. Бухари наводи да је Абдуллах ибн Омер рекао: „Омер је седео код куће уплашен кад му је дошао Ел-Ас ибн Ваил Ес-Сехми, Амров отац, са украшеном одећом и кошуљом са свиленим ивицама. Он је из племена Сехм, који су били наши савезници у џахилијјету. Упитао је Омера: 'Шта је са тобом?' Он је одговорио: 'Твој народ сматра да треба да ме убију зато што сам примио Ислам.' Ел-Ас је рекао: 'Они немају пут до тебе.' А пошто је то рекао, ја се

смирих. Ел-Ас је изашао и сусрео је мноштво света, пуну долину, па их је упитао: 'Куда идете?' 'Идемо до Ибн Хаттаба, који је променио веру.' Он им је рекао: 'Немате пут до њега.' Потом су се вратили.“[98]

Муџахид преноси од Ибн Аббаса да је рекао: „Упитао сам Омера б. ел-Хаттаба: 'Зашто си добио надимак Ел-Фарук[99]?' Он је рекао: 'Хамза је примио Ислам три дана пре мене... ' Испричао му је како је он примио Ислам и на крају је додао: 'Кад примих Ислам, упитах: 'О Божији Посланиче, зар нисмо на истини, било да смо мртви или живи?' Посланик је рекао: 'Да. Тако ми Онога у Чијој је Руци моја душа, ви сте на истини, били мртви или живи.' Рекох: 'А зашто онда да се скривамо? Тако ми Онога Који те послао са истином, изаћи ћемо!' Па смо изашли у два реда. Хамза у једном, а ја у другом. Прашина се узвитла попут брашна, док нисмо ушли у Свети храм. Курејшије су погледале мене и Хамзу, па их је спопала жалост као никад до тад. Тада ми је Божији Посланик, нека су Божији блоагослов и мир над њим, дао надимак Ел-Фарук.“

Ибн Мес'уд, Бог био задовољан њим, је говорио: „Нисмо могли да клањамо код Кабе док Омер није примио Ислам.“

[98] Сахихул-Бухари, 1/545.

[99] Онај који раставља истину од неистине.

Сухејб ибн Синан ер-Руми, Бог био задовољан њим, је рекао: „Када је Омер б. ел-Хаттаб примио Ислам, Ислам је постао видљив, и њему је јавно позивано. Седели смо око Кабе и кружили око ње, а уколико би неко био груб према нама, могли смо да му се осветимо и узвратимо.“

Абдуллах ибн Мес'уд је рекао: „Били смо помогнути и ојачани Омеровим примањем Ислама.“[100]

Представник Курејшија код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим

Након преласка на Ислам двојице великана, Хамзе сина Абдулмутталиба и Омера сина ел-Хаттаба, Бог био задовољан њима, облаци над Меккoм су почели да се разилазе. Мушрици (многобошци) су се отрезнили из опијености строгог кажњавања муслимана. Променили су размишљање у опхођењу према Веровеснику, нека су Божији благослов и мир над њим, и верницима, и изабрали су метод преговора. Покушали су да их примаме разним овосветским понудама. Јадници нису знали да све оно што Сунце обасјава не вреди

[100] Сахихул-Бухан, 1 /545.

ни колико крило комарца пред Божијом вером и позивом њој. Зато им је пропало све што су покушали да учине.

Ибну Исхак прича: „Језид ибн Зијад им је говорио да је Мухаммед ибн Ка'б ел-Курезиј рекао: 'Разговарао сам са Утбетом ибн Ребиом, који је био поглавар. Једног дана, када је био у друштву Курејшија, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је сам седео у Светом храму, рекао је: 'О скупино Курејшија, да ли да одем до Мухаммеда и да разговарам са њим, и да му понудим неке ствари? Можда прихвати неке од њих. Даћемо му шта жели да би нас оставио на миру.' То је било када је Хамза, Бог био задовољан њим, прихватио Ислам и када су ови видели да асхаби (пријатељи) Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, постају бројнији. Рекли су: 'Свакако, Ебул-Велиде. Иди до њега и причај са њим.' Утбе је отишао и сео поред њега, затим му је рекао: 'О братићу мој, ти си од нас, и као што знаш - на високом месту у породици, племенитог порекла. Дошао си свом народу са крупном ствари којом си раздвојио њихову заједницу, исмејао си њихове снове, покудио си њихова божанства и веру, и прогласио си њихове претке неверницима. Послушај ме, желим да ти

изнесем неколико ствари, па размисли да ли ћеш да прихватиш нешто од тога.' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: 'Причај, Ебул-Велиде, слушам.' Велид рече: 'Братићу мој, ако оним са чиме си дошао желиш иметак, сакупићемо ти из наших иметака толико да ћеш бити најбогатији. Ако желиш част, учинићемо те прваком свих нас, тако да ништа нећемо да радимо без тебе. Ако тиме желиш власт, даћемо ти власт над нама. Уколико је ово што ти долази визија коју видиш и не можеш да је одагнаш од себе, тражићемо ти лека и даћемо све што имамо све док те не излечимо, јер некада то надвлада човека док се не излечи.' Када је Утбе завршио, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, га је саслушао, рече: 'Да ли си завршио, Ебул-Велиде?' Он је одговорио: 'Да.' Рече: 'Сада ти саслушај мене.' Утбе рече: 'Учинићу тако.' Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече:

„У име Аллаха, Свемилосног, Самилосног. Ха-мим. Објава је од Милостивог, Самилосног. Књига чији су ајети јасно изложени, Кур'ан на арапском језику за људе који знају, весник радосних вести и опомена, па опет већина њих главу окреће, неће ни да чује. 'Срца наша су' -

говоре они 'под покривачима, далека од онога чему нас ти позиваш.“ (Кур'ан, Фуссилет, 1-5)

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је наставио да учи, а када је то Утбе чуо, заћутао је да би слушао, ставио је руке иза леђа наслонивши се на њих. Слушао га је, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, завршио је са ајетом сеџде[101], па је учинио сеџду и рекао: 'Чуо си, Ебул-Велиде, то што си чуо, па ти види.' Утбе је отишао својим друговима. Једни другима говораху: 'Тако нам Аллаха, Ебул-Велид нам долази другачијег лица.' Када је сео код њих, рекоше: 'Шта си оставио иза себе, о Ебул-Велиде?' Он одговори: 'Чуо сам говор коме, тако ми Аллаха, сличан нисам чуо! Тако ми Аллаха, то није поезија нити врачбина, нити је прорицање. О скупино Курејшија, послушајте ме, немојте овог човека да спречавате од онога на чему је. Оставите га, јер тако ми Аллаха, од његовог говора који сам чуо биће велика вест. Ако га Арапи одбију, бићете му ви сами довољни, а ако га признају сви Арапи, његова власт ће да буде и ваша, његова слава ће да буде и ваша слава, са њим ћете да будете најсрећнији народ.' Они рекоше: 'Тако нам Аллаха,

[101] То је ајет: А ако они неће да те послушају, - па, они који су код Господара твога хвале Га и ноћу и дању и не малаксају. (Фуссилер, 39)

Ебул-Велиде, опчинио те је његов језик.' Он рече: 'То је моје мишљење, а ви чините како хоћете.'“

У другој верзији стоји да је Утбе слушао учење Кур'ана, док Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, није дошао до речи: А ако главе окрену, ти реци: **„Опомињем вас муњом онаквом каква је погодила Ада и Семуда!“** (Кур'ан, Фуссилет, 13) Он је тада рекао: „Доста је, доста је.“ Ставио је руку на Посланикова, нека су Божији благослов и мир над њим, уста и замоли га је родбинским везама да престане, бојећи се да се не деси оно чиме се опомињу. Затим је устао, отишао је својим друговима и рекао је шта је рекао.

Главешине Курејшија преговарају са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим

Курејшије као да нису губиле наду и поред онога што је Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, одговорио Утбету на његове предлоге, јер није био експлицитан у одбијању или прихваћању, већ му је проучио ајете које Утбе није разумео. Утбе се договарао са Курејшијама. Размишљали су о овом питању са свих аспеката.

Проучили су све ситуације уз дубоко и дуго размишљање. Једног дана се окупише иза Кабе после заласка Сунца и послаше неког по Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим. Он дође журно, надајући се добру. Када је сео код њих, рекоше исто што му је рекао Утбе и изнеше му исте предлоге које му је и он изнео. Као да су мислили да он није озбиљно схватио ове предлоге када му их је Утбе сам изнео, па су помислили да, ако му сви заједно то изложе, он ће то да схвати озбиљно и да прихвати. Међутим, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, им рече:

„Шта ја имам са тим што ми говорите? Ја вам нисам дошао са овим да бих тражио имовину, углед, или власт. Бог ме је послао као посланика, објавио ми је Књигу и наредио ми је да вам будем онај ко ће да вас обрадује и упозори. Ја сам вам доставио Посланицу мог Господара, па ако прихватите, то је ваша срећа и на овом свету и на Будућем, а ако одбијете, ја ћу да будем стрпљив на Аллаховој одредби док Он не пресуди између мене и вас.“

Курејшије пређоше на другу тачку: рекоше му да замоли свог Господара да покрене планине, да им подари да освоје градове, да у њима избију

реке, да им оживи мртве, а поготово Кусајја ибн Килаба, па ако му они поверују и ови ће да му поверују.

Он им је поновио исти одговор. Тада пређоше на трећу тачку и затражише од њега да замоли свог Господара да им пошаље мелека (анђела) који ће да им потврди да он говори истину и код кога ће они да га проверавају. Затим су тражили да им подари вртове и дворце од злата и сребра. Поновио им је исти одговор. Пређоше на четврту тачку и затражише да им спусти казну са неба, као што говори и прети. Он им је рекао: **„То припада Богу. Ако Он то хоће, урадиће.“** Курејшије рекоше: „Зар твој Господар не зна да ћемо ми да седимо са тобом и да ти тражимо ово, па да те подучи шта да нам одговориш и да ти каже шта ће да нам уради ако не прихватимо?“ И на послетку му жестоко запретише речима: „Тако нам Бога, нећемо да допустимо да нас доведеш до пропасти и уништења.“

Одлука Ебу Џехла да убије Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим

Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, отишао, Ебу Џехл им се обратио охолнички, речима: „О скупино Курејшија, Мухаммед, као што видите, једино хоће да пљује нашу веру. Исмејава наше наде и вређа наша божанства! Заветујем се Аллаху да ћу да узмем камен велик колико могу да понесем, па када буде пао на сеџду њиме ћу да му смрскам главу. Покорите ми се у томе, или ме спречите. После тога нека племе Абдуменаф ради шта год хоће.“ Они рекоше: „Тако нам Аллаха, ни за шта никада нећемо да те предамо, па ради шта желиш.“ Када је Ебу Џехл освануо, узео је камен као што је рекао, а затим је сео да чека Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је, по обичају, поранио и почео је да обавља намаз. И Курејшије су пораниле и селе у скупинама да чекају шта ће Ебу Џехл да уради. Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, учинио сеџду, Ебу Џехл је понео камен, приближио му се, али када му се примакао, вратио се тужног лица, престрављен, а камен му је испао из руку.

Курејшије устадоше и рекоше му: „Шта ти је, Ебу Џехле?" Он одговори: „Отишао сам да урадим оно што сам вам рекао синоћ, али када сам му се примакао, приказа ми се дромедар толико велике главе, врата и зуба да то, тако ми Аллаха, никада нисам видео код неког дромедра, и хтеде да ме поједе." Ибн Исхак каже: „Споменуо ми је да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рекао: **'То је био Џибрил (Гаврило). Да ми се само приближио, зграбио би га.'**"[102]

Преговори и уступци

Када Курејшије нису успеле у својим преговорима примамљивањем и застрашивањем, и када се Ебу Џехл оканио своје лакомислености и жеље за атентатом, у њима се пробудила жеља да дођу до мудрог решења које ће да их избави из ситуације у којој се налазе. Нису били категорични у тврдњи да је Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, на заблуди, већ су, како каже Узвишени Аллах: **„Спрам њега су у дубокој сумњи били."** (Кур'ан, Еш-Шура, 14)

Сматрали су да требају да преговарају са њим о верским питањима, па да се нађу на пола пута

[102] Ибн Хишам, 1/298-299.

тако што ће они да се одрекну једног дела онога на чему су, а од Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим, да траже да се одрекне једног дела онога на чему је. Мислили су да ће на овај начин да поступе исправно ако је оно чему Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, позива истина.

Ибн Исхак преноси да су се Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, док је тавафио (кружио) око Кабе, на пут испречили Ел-Есвед ибн ел-Мутталиб ибн Есед ибн Абдулузза, Велид б. ел-Мугире, Умејје ибн Халеф и Ел-Ас ибн Ваил ес-Сехми. Они су били моћници у својим племенима. Рекоше: „О Мухаммеде, хајде да обожавамо шта ти обожаваш а да ти обожаваш шта ми обожавамо, па да тако заједно суделујемо у овоме. Ако је оно што ти обожаваш боље од онога што ми обожавамо, онда и ми имамо удео у томе. А ако је оно што ми обожавамо боље од онога што ти обожаваш, ти имаш удео у томе.“ Узвишени Бог је о њима објавио: Реци: **„О ви неверници, ја не ибадетим (богослужим) онима којима ви ибадетите (богослужите)..."** (Кур'ан, Ел-Кафирун, 1-2)

Абд ибн Хумејд и други бележе од Ибн Аббаса да су Курејшије рекле: „Ако ти прихватиш

наше богове и ми ћемо обожавати твог Бога." Па је Узвишени Бог објавио целу суру: Реци: **„О ви неверници."** (Кур'ан, Ел-Кафирун, 1)

Ибн Џерир и други бележе од Ибн Аббаса да су Курејшије рекле Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим: „Ти обожавај наша божанства једну годину, а ми ћемо обожавати твог Бога једну годину." Па је Аллах објавио: Реци: **„Зар од мене тражите да некоме другом, осим Аллаху, ибадет (богослужење) чиним, о незналице!"** (Кур'ан, Ез-Зумер, 64)

Када је Узвишени Бог категорички прекинуо ове смешне преговоре, Курејшије нису изгубиле сву наду, већ су учинили додатне уступке под условом да Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, направи мале преправке у учењима са којима је дошао. Рекоше: **„Донеси ти какав други Кур'ан или га измени."** (Кур'ан, Јунус, 15)

Аллах је пресекао и овај пут објављивањем онога чиме ће Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, да им одговори: Реци: **„Незамисливо је да га ја сам од себе мењам, ја следим само оно што ми се објављује, ја се бојим - ако будем непослушан своме Господару - патње на Великом дану."** (Кур'ан, Јунус, 15) И упозори на опасност ове радње речима: **„И замало**

да те они одврате од онога што ти Ми објављујемо, да би против Нас нешто друго изнео, и тада би те они сматрали пријатељем. А да те нисмо учинили чврстим, готово да би им се мало приклонио, и тад бисмо ти заиста дали да искусиш двоструку муку у животу и двоструку патњу после смрти; тада не би никога нашао ко би ти против Нас помогао.“ (Кур'ан, Ел-Исра, 73-75)

Мушрици су збуњени, повезују се са јеврејима

Пред мушрицима су се смрачили сви путеви после пропасти ових преговора и уступака. Били су збуњени, све док један од њихових ђавола, Ен-Надр б. ел-Харис, не устаде па их посаветова: „О скупино Курејшија, тако ми Аллаха, задесио вас је проблем који још не можете да разрешите. Мухаммед је код вас био дечак и младић, најбољи, најискренији и најповерљивији, све док на његовим зулуфима нисте видели седе власи, и док вам није дошао са овим са чим је дошао. Тада сте рекли: 'Чаробњак.' Не, тако ми Аллаха, он није чаробњак, јер смо видели чаробњаке и њихово дување у чворове. Рекли сте: 'Пророк.' Не, тако ми Аллаха, он није пророк, јер смо видели пророке и њихово

дрхтање, и чули смо њихову римовану прозу. Рекли сте: 'Песник.' Не, тако ми Аллаха, он није песник, јер смо видели поезију и чули смо све њене врсте. Рекли сте: 'Луд.' Не, тако ми Аллаха, он није луд, јер смо видели лудило и то није његово гушење, шапутање и бунцање. О скупино Курејшија, видите шта вам је чинити, јер вас је, тако ми Аллаха, задесила велика ствар.“

Када су видели Посланикову, нека су Божији благослов и мир над њим, постојаност у изазовима, одбијање свих примамљивања и чврстину у сваком периоду, уз искреност, честитост и племенита својства која је поседовао, њихова сумња да је он стварно посланик као да је постала јача, па су одлучили да ступе у контакт са јеврејима. Када их је Надр ибн Харис посаветовао као што смо навели, они су га задужили да са још неким људима оде до јевреја у Медини. Отишао је до њих, па су њихови рабини рекли: „Питајте га о три ствари. Ако вас обавести, онда је веровесник. У супротном, измишља. Питајте га о младићима који су отишли у прво време, шта је било са њима. О њима постоји задивљујућа прича. Затим га питајте о човеку који је достигао исток и запад Земље, питајте га какве су вести о њему. И питајте га о руху (души) - шта је то?“ Када је дошао у Мекку, рекао је: „Дошао сам

вам са оним што ће да реши спор између вас и Мухаммеда.“ И обавестио их је о ономе што су јевреји рекли. Курејшије упиташе Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, о ове три ствари, па после неколико дана је објављена сура Ел-Кехф (Пећина), у којој се налази казивање о тим младићима - становницима пећине, затим казивање о човеку који је обишао свет - Зул-Карнејну, а одговор на питање о души је објављен у сури Ел-Исра. Курејшијама је постало јасно да је он на истини, али насилници одбијају све осим порицања.

Ово је кратак преглед мушричког (многобожачког) супротстављања позиву Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Све то су примењивали час тако час онако, пребацујући се са једне методе на другу, и мењајући улоге. Тако су се пребацивали са жестине на благост, са благости на жестину, са расправе на преговоре, са преговора на расправу, са претње на примамљивање, са примамљивања на претњу. Некад би се усплахирили, па би се смирили, некада би расправљали па би после комплименте упућивали, некад би тражили, а некад би правили уступке, некад би претили, а затим би примамљивали. Као да су ишли час напред, час

назад. Нису могли да се смире на бојном пољу, али нису хтели ни да беже. Циљ је био блокирање исламског позива и појачавање неверства. Међутим, иако су дали све од себе и покушали све сплетке, вратили су се разочарани. Остала им је само сабља као избор, која би овом разилажењу само појачала жестину, и која би довела до истребљења. Били су збуњени.

Стајалиште Ебу Талиба и његове породице

Ебу Талиб се суочио за захтевом Курејшија за изручење Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим, како би га убили. У њиховим потезима је видео индикације које потврђују да желе да га убију и прекрше његову заштиту. То је потврдио чин Укбета ибн Ебу Муита, Ебу Џехла ибн Хишама и Омера ибнул-Хаттаба. Он је сакупио племена Хашима и Ел-Мутталиба, и позвао их да чувају Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим. Сви су се одазвали: и муслимани и они који нису били примили Ислам а који то раде из своје племенске пристрасности. Договорили су се и склопили су уговор код Кабе сви осим Ебу Талибовог брата, Ебу Лехеба. Он их је напустио и пристао је уз Курејшије.

Свеопшти бојкот

Завет неправде и насиља

Збуњеност Курејшија је порасла. Понестало им је варки, а видеше и да су племена Хашим и Ел-Мутталиб одлучна у чувању Божијег Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим. Окупили су код обронка племена Кинане, близу места бацања каменчића на Мини, и ту су склопили савез против племена Хашим и Ел-Мутталиб. У уговору је стајало да нема склапања брака са њима, нема купопродаје, нема седења, нема мешања, не могу да улазе у њихове куће, нити да им се обраћају све док им не предају Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да га убију. То су написали на папиру на ком су ставили завет и уговор: „Да не прихватају од Бену Хашима никада и никакво примирје, и да их не обузима сажаљење према њима, све док им га не предају како би га убили.“ То је написао Бегид ибн Амир ибн Хашим, па је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, молио Бога против њега, па му се парализовала рука.“[103] Након потписивања уговора, папир су окачили у унутрашњост Кабе, а племена Хашима и Мутталиба послали у изолацију, осим

[103] Сахихул-Бухари меал-фетх, 3/529, хадиси бр. 1 589, 1 590, 3 882, 4 284, 4 285, 7 479; и Задул-меад, 2/46.

Ебу Лехеба. То су учинили првог мухаррема (првог лунарног месеца) седме године посланства, а место изолације је било брдски кланац који припада Ебу Талибу.

Три године у Ебу Талибовом брдском кланцу

Блокада је била све јача, прекинут им је доток залиха и материјалних добара, тако да су мушрици (многобошци) први куповали сву храну и трговачку робу која је улазила у Мекку. Прогнаници се нађоше у тешкој ситуацији, па почеше да једу лишће, кожу итд., а ван зидина логора су се чули јауци гладних жена и деце. Све им је достављано само у тајности, и из логора су могли да излазе у куповину једино за време светих месеци. Некада су камиле које стижу у Мекку куповали ван Мекке. Меккелије би им удариле толику цену да нису могли да је исплате. Хаким ибн Хузам је носио пшеницу својој тетки Хатиџи, Бог био задовољан њом. Ебу Џехл га је једанпут ухватио и хтео је да му забрани, али их је раставио Ебул-Бухтури и омогућио му је да пшеницу однесе својој тетки. Ебу Талиб се бринуо за Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Када би људи легли у постеље, он би наредио

Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, да легне у своју постељу, да то види онај ко жели да изврши атентат на њега. Када би људи поспали, Ебу Талиб би наредио неком од својих синова, браће или стричева да легне у постељу Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, а њему би наредио да легне на неку од њихових постеља. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, и муслимани су излазили за време ходочашћа, сретали су се са људима и позивали су их у Ислам, а познато је шта је радио Ебу Лехеб.

Поништење уговора о изолацији

Прошле су две или три године, а ситуација се није променила. У месецу мухаррему, десете године од посланства, поништен је уговор и укидање блокаде. Међу Курејшијама је било оних који су били задовољни потписаним уговором и оних који су се противили. Ови други су тежили поништењу уговора. Иницијатор је био Хишам ибн Амр из породице Бени Амир ибн Луејј. Он је ноћу криомице носио храну у кланац. Једне вечери је отишао код Зухејра ибн Ебу Умејјета ел-Махзумија, сина Атике бинт Абдулмутталиба. Рече: „Да ли ти је драго да ти једеш и пијеш, а знаш

у каквом су стању твоји ујаци?" Он му одговори: „Тешко теби, шта да урадим ја сам? Кад бих имао уза се макар још једног човека, поништио бих уговор." Овај му рече: „Нашао си човека." Упита: „Ко је он?" „Ја." - Одговорио му је Зухејр. „Нађи нам и трећег човека." Хишам оде до Мутима ибн Адијја, па га подсети на родбинске везе у породицама Бену Хашим и Бену ел-Мутталиб и на заједничког деда Абдуменафа. Прекорио га је што је са Курејшијама прихватио овакву неправду. Мут'им је упитао: „Тешко теби, а шта да радим? Ја сам један." Хишам рече: „Нашао си другог." Он упита: „Ко је тај?" „Ја." Мут'им рече: „Тражи трећег!" Хишам одговори: „То сам већ учинио." Упита: „А ко је он?" Овај је одговорио: „Зухејр ибн Еби Умејје." „Тражи нам четвртог." - рече Мут'им. Он оде код Ебул-Бухтурија ибн Хишам и њему је поновио све што је рекао и Мут'иму о родбинским везама и неправди која им је нанесена, па Ебул-Бухтури упита: „Имате ли подршку?" Хишам је одговорио: „Да." Овај упита: „А кога?" Он одговори: „Зухејр ибн Ебу Умејје, Ел-Мут'им ибн Адијј и ја са тобом." Овај рече: „Тражи нам петог." Хишам оде код Зем'ата б. ел-Есвед б. ел-Мутталиб ибн Еседа, па поприча са њим о родбинским дужностима са њима и о њиховим правима. Зем'ат га упита: „А да ли у овом чему ме позиваш имаш

помоћника?“ Хишам рече: „Да.“ Затим му наброја људе. Они се скупише код Ел-Хаџуна и договорише се да пониште уговор. Зухејр рече: „Ја ћу да вас представљам и први ћу да говорим.“ Када је освануло, кренули су њиховим састајалиштима. Зухејр је обукао огртач, обишао је око Кабе седам пута, затим се окренуо свету и рекао: „О Меккелије, зар ћемо да једемо и добро се облачимо, а Бену Хашим пропада? Нити им се продаје нити се од њих купује! Тако ми Аллаха, нећу да седнем док не поцепате овај неправедни лист хартије!“ Ебу Џехл, који беше са стране Светог храма, рече: „Лажеш, тако ми Аллаха! Нећеш да га поцепаш.“ Зем'ат б. ел-Есвед рећe: „Тако ми Аллаха, ти си још већи лажов! Ми нисмо ни желели да се онај договор онако напише.“ Ебул-Бухтури повика: „Зем'ат говори истину. Ми нисмо задовољни оним што пише на листу, нити то потврђујемо.“ Мут'им ибн Адијј рече: „Ви истину говорите, а ко другачије каже - лаже. Тражимо уточиште код Аллаха од тог листа и од оног што је на њему написано!“ Хишам ибн Амр рече нешто слично. Ебу Џехл рече: „Ово је вероватно ноћу договорено, и то на неком другом месту.“ Ебу Талиб је све време седео у крају Светог храма. Он је дошао, јер је Аллах показао Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, да је послао црва који је

изгризао све што је написано на папиру, а што спада у тиранију, кидање родбинских веза и неправду, оставивши само спомињање Аллаховог имена. Божији Посланик је о томе обавестио стрица и он дође међу Курејшије и обавести их да је његов братић рекао то и то. „Ако је лажов, даћемо вам га, а ако је искрен, ви ћете да оставите кидање веза са нама и неправду коју нам чините.“ Рекоше: „То је праведно.“ После разговора Ебу Џехла и народа, Ел-Мут'им устаде да донесе лист хартије и да га поцепа, али угледа да је црв појео сав текст осим речи: „У име Тебе, о Аллаху.“ и имена "Аллах" у самом тексту уговора. Након овога, поништио се уговор и Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је изишао са свима из кланца, а мушрици су видели велики доказ његовог веровесништва. Узвишени Бог о њима каже: **„А они, увек када виде чудо, окрећу главе и говоре: 'Чаролија непрестана!'“** (Кур'ан, Ел-Камер, 2)

Занемарили су овај доказ и још више су појачали неверство.

Последња делегација Курејшија код Ебу Талиба

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је изишао из кланца и наставио је да ради посао, али су Курејшије, и поред прекидања изолације, наставиле са притиском на муслимане и одвраћањем од Божијег пута, покушавајући на силу да их одврате. Ебу Талиб је и даље штитио свог братића, иако је прешао осамдесету годину живота. Сва збивања протеклих неколико година, мучна и тешка, поготово изолација у кланцу, ослабила су Ебу Талиба, сломивши његову чврстину. Од изласка из изолације прошло је само неколико месеци, а он се разболео. Тада су се мушрици (многобошци) уплашили за своју репутацију међу Арапима, ако после његове смрти направе неко зло његовом братићу. По други пут су покушали пред њим да преговарају са Веровесником, нека су Божији благослов и мир над њим, и да попусте у још неким стварима којима пре тога нису били задовољни. Одлучише последњи пут да пошаљу делегацију Ебу Талибу.

Ибну Исхак и други кажу: „Када се Ебу Талиб пожалио и када је то дошло до Курејшија, рекоше: 'Хамза и Омер су примили Ислам, а о

Мухаммеду причају већ сва племена. Хајде да одемо код Ебу Талиба. Нека заустави свога братића и нека му пренесе од нас. Ми, тако нам Аллаха, нисмо сигурни да он неће да нас савлада.“ У другој верзији стоји: „Ми се бојимо да ће овај старац да умре, а да се њима шта не деси, па да ће Арапи да нас пљују и да говоре: 'Оставише га на миру док му стриц није умро, а онда га нападоше.'“ Одоше код Ебу Талиба и разговараше са најугледнијим људима његовог племена: Утбеом ибн Ребиом, Сејбеом ибн Ребиом, Ебу Џехлом ибн Хишамом, Умејјом ибн Халефом, Ебу Суфјаном ибн Харбом, са око двадесет и пет њих. Они рекоше: „О Ебу Талибе, ти знаш које ти место код нас припада, а видиш да те је задесила болест. Уплашили смо се за тебе. Ти добро знаш шта се догађало између нас и твог братића. Позови га и узми за њега од нас, и узми од нас за њега. Нек он нас пусти на миру, пустићемо и ми њега. Нека он остави нашу веру на миру, и ми ћемо да оставимо њега и његову веру на миру.“ Ебу Талиб посла по Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Он дође, па му рече: „О братићу мој, ово су најугледнији људи твог племена. Дошли су због тебе да ти дадну и да узму од тебе.“ Затим му је испричао шта му предлажу а шта нуде, како би био миран свако на свој начин и како не би нико никога ометао. Божији

Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече присутнима: „Шта мислите, ако бих вам дао реченицу да је изговорите, њом би завладали Арапима, а покорили би вам се и странци?“ Када је рекао ово, Курејшије застадоше, збунише се и не знадоше како да одбију ову једну толико корисну реченицу. Ебу Џехл упита: „Која је то? Твога нам оца, изговорићемо је и још десет сличних њој.“ Рече: „Кажите: Ла илахе иллаллах/нема другог истинског божанства осим Аллаха и напустите оно што обожавате мимо Њега.“ Они запљескаше рукама и рекоше: „А зар желиш, о Мухаммеде, да мноштво богова учиниш само једним Богом? Ти си чудноват човек.“ Једни другима рекоше: „Не, тако нам Аллаха! Од овог човека ништа не можемо да добијемо. Идите и наставите са вером својих предака, док Аллах не пресуди између вас и њега.“ Затим се разиђоше. Због овога је Узвишени Бог објавио:

„Саад. Тако Ми Кур'ана славнога, заиста су бахати и инаџије који неће да верују! Колико смо Ми народа пре њих уништили. И они су за помоћ вапили, али је било касно! Они се чуде што им је један од њих дошао да их опомиње, и говоре неверници: "Ово је чаробњак, лажов! Зар он да богове сведе на Бога једног? То је

заиста нешто веома чудно!“ И они угледни између њих кренуше: „Идите и останите при клањању боговима својим, овима се, уистину, нешто велико хоће. За ово нисмо чули у вери предака наших, ово није ништа друго већ намештена лаж.“ (Кур'ан, Сад, 1-7)

Година туге

Ебу Талибова смрт

Ебу Талиба притегну болест, смрт се приближи и он је умро у месецу реџебу, десет година по посланству, шест месеци након изласка из изолације. Има мишљења да је умро у рамазану, три дана пре смрти Хатиџе, Бог био задовољан њом.

У Ел-Мусејјибовом Сахиху стоји да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, ушао код Ебу Талиба пред смрт. Код њега је био Ебу Џехл. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се обрати стрицу: „О стриче, реци Ла илахе иллаллах, речи са којим ћу да се заузимам за тебе код Бога.“ Ебу Џехл и Абдуллах ибн Ебу Умејје рекоше: „О Ебу Талибе, зар да напустиш веру Абдулмутталибову?“ Тако су наставили да му говоре, а његове последње речи су

биле: „На вери Абдулмутталибовој.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: „Молићу Бога да ти опрости све док ми не буде забрањено.“ Тада је Узвишени Бог објавио:

„Веровеснику и верницима није допуштено да моле опроста за многобошце, макар им били род најближи, кад им је јасно да ће они становници у Паклу бити.“ (Кур'ан, Ет-Тевба, 113)

Такође је објавио: **„Ти, заиста, не можеш да упутиш на Прави пут онога кога би ти волео.“** (Кур'ан, Ел-Касас, 56)

Нема потребе да објашњавамо колико је Ебу Талиб штитио и чувао Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, јер је он био тврђава којом је исламски позив штићен од напада великана и глупака. Он је остао привржен вери својих дедова и зато није у потпуности обавио свој задатак на овом свету. У Сахиху (веродостојној збирци) се преноси од Аббаса ибн Абдулмутталиба да је рекао Веровеснику, нека су Божији благослов и мир над њим: „Шта си допринео свом стрицу, јер је он тебе штитио и због тебе се љутио?“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, одговори: **„Он је у плићаку Пакла, а да није мене, био би на његовом дну.“**

Хатицина смрт

Два месеца или три дана, према разилажењу између та два става, након Ебу Талибове смрти, на Онај свет је преселила мајка свих верника, велика и цењена Хатица, Бог био задовољан њом. Њено пресељење на Онај свет је било у рамазану, десете године по посланству. Умрла је у шездесет петој години живота, а Божији Посланик је тада имао педесет година. Хатица је била једна од правих Божијих благодати Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. Са њим је проживела четвртину века, пружајући му нежност и разумевање у сатима бриге, подржавајући га у најпроблематичнијим временима. Помагала му је у достављању Посланице, са њим је трпела последице горке борбе и помагала га је животом и имовином. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао:

„Она ми је веровала када нико није, знала је да говорим истину кад су ме сви у лаж утеривали и помагала ми је имовином када су ми сви одмагали, и Аллах ме је преко ње опскрбио децом, док то није преко других жена.“[104]

[104] Бележи га Имам Ахмед у Муснеду , 6/ 118.

У Сахиху се преноси од Ебу Хурејре да каже: **„Џибрил (Гаврило) је дошао Веровеснику, нека су Божији благослов и мир над њим, и рекао: 'О Аллахов Посланиче, ево Хатиџа дође. Носи посуду са јелом или пићем. Ако дође код тебе, пренеси јој селам (поздрав мира) од њеног Господара и обрадуј је кућом у Рају у којој нема буке ни умора.'“** [105]

Гомилање туге

Ова два болна и тешка догађаја су се десила у кратком временском периоду. Осећања туге и боли се усталасаше у Пoсланиковом, нека су Божији благослов и мир над њим, срцу. На то су се надовезивале тешкоће које му је причињавао његов народ. Усудили су се да га малтретирају и узнемиравају, тако да се на једну тугу додала још једна, све док није изгубио наду у њих и отишао је у Таиф, надајући се да ће они да се одазову његовом позиву, или да га заштите и помогну против његовог племена. Ни тамо није нашао никога ко би га заштитио и помогао, него су га на најгори начин малтретирали и нападали горе него његов народ. Како се појачавао притисак на

[105] Сахихул-Бухари, 1 /539.

Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим, појачавао се и на асхабе (другове). Његов друг Ебу Бекр је прибегао исељењу из Мекке. Напустио је Мекку и дошао у Беркул-Гимад, желећи да оде у Абесинију. Од тога га је одвратио Ибну Дугунне који га је узео под своју заштиту.

Ибну Исхак каже: „Када је Ебу Талиб умро, Курејшије су стављале на муке Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и чинили су му зло какво нису смели да раде док је Ебу Талиб био жив. Чак му је и нека неугледна жена од Курејшија сипала прашину по глави. Ушао би у кућу, а глава би му била пуна прашине. Једна од његових кћери би устала и почела би да му пере главу, и плачући да скида прашину. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, би јој рекао: **'Не плачи, кћери моја, Аллах чува твога оца. Курејшије нису чиниле оно што мрзим док Ебу Талиб није умро.'**“[106]

Пошто су се ове боли надовезивале у овој години, она би названа Годином туге и под овим називом је позната у Посланиковом, нека су Божији благослов и мир над њим, животопису и историји.

---

[106] Ибн Хишам, 1/416.

Женидба са Сеудом

У месецу шевалу исте године, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је оженио Сеуду, Зем'атову кћерку. Она је била давно примила Ислам и учинила је другу хиџру у Абесинију. Била је удата за Секрана ибн Амра. Он је примио Ислам и заједно су учинили хиџру. Потом је умро тамо или када се вратио у Мекку. Када јој је истекао причек, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је запросио и оженио. То му је била прва жена након Хатиџине смрти, Бог био задовољан њом.

Фактори стрпљења и устрајности

Овде сви стрпљиви постају збуњени, а паметни људи се питају: шта су то узроци и фактори који су муслиманима дали стрпљења изнад свих природних граница? Како су се стрпили на овој тиранији од чијег се приповедања јежи кожа и задрхти срце? Гледајући у ово што узнемирава срца, сматрамо да треба да укажемо на неке од ових фактора и узрока са неколико једноставних израза:

1) Веровање у Аллаха

Главни узрок стрпљења и постојаности је управо иман (веровање) и истинска спознаја Узвишеног Бога. Када се чврсто веровање усади у срце, може да носи планине, а да се не сломи. Када уз ово чврсто веровање дође и истинско уверење, тада човек овосветске муке - колико год да су многобројне, велике и жестоке, у односу на своје веровање, види попут морске траве која плута на олујној бујици желећи да сломи непробојне бране и чврсте тврђаве. Зато не мари ни за чим од тих мука пред слашћу веровања, лакоће покоравања Њему и радости истинског уверења. Из овог јединственог узрока се гранају други узроци који појачавају ову постојаност и издржљивост, а то су:

2) Вођа коме срца теже

Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, је био највећи вођа исламског народа, чак целог човечанства. Био је окићен лепотом карактера, савршенством душе, племенитим ћудима, врлинама и одликама. Због тога је привлачио срца и зато су му се покоравале душе. Био је на врхунцу части, племенитости, доброте и вредности. Поседовао је такву честитост, поверљивост, истинољубивост и све врсте добра да у то нису сумњали ни његови непријатељи, а камоли они који га воле и који са њим пријатељују.

Шта год да је казао они би били уверени у истинитост тога. Три скупине Курејшија су се биле тајно сакупиле и слушале су Кур'ан од његових асхаба (другова). Њихова се тајна открила, па је један од њих упитао Ебу Џехла: „Шта мислиш о ономе што си чуо од Мухаммеда?“ Он рече: „Шта сам чуо? Ми смо се такмичили са Абдуменафовим племеном у части: кад би они хранили људе и ми бисмо, када би они нешто понели и ми бисмо, када би они даровали и ми бисмо, а када бисмо покренули караване, били смо попут коња на коњичкој трци. Сада су они рекли: 'Ми имамо Веровесника ком долази Објава са неба.' Па како то да устигнемо? Тако ми Аллаха, никада нећемо да поверујемо у њега нити у оно што прича.“ Ебу Џехл је говорио: „О Мухаммеде, ми те не сматрамо лажовом, већ кажемо да је лаж оно са чим си дошао.“ Тада је Узвишени Бог објавио: **„Они заиста не окривљују тебе да си ти лажов, него неверници поричу Аллахове речи.“** (Кур'ан, Ел-Ен'ам, 33)

Овакви су били непријатељи Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Са друге стране, његови другови и пријатељи су за њега дисали једном душом. Био им је у срцу, а у оку зеница. Међу њима је текла искрена љубав

као што вода тече низ стрмину. Привлачио је душе као што магнет привлачи гвожђе.

Због љубави и посвећености, сваки је више волео да живот да, а да Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, не фали ни нокат са прста, нити да га трн убоде. Ебу Бекр ибн Ебу Кухафе је једног дана био нападнут у Мекки. Жестоко су га претукли, а Утбе ибн Ребиа му је пришао и ударао га је нанулама, газио му је по лицу и скакао по стомаку. Од силних удараца није лице могло да му се препозна. Припадници племена Темим однели су га кући у чаршафу, очекујући да умре. Он се освестио тек предвече а упитао је: „Шта је са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим?“ Грдише га и опоменуше, а затим усташе и рекоше његовој мајци Уммул-Хајр: „Гледај да га нахраниш или напојиш мало.“ Пошто остаде сама са њим, беше упорна да му да хране, али је он наставио да пита: „Шта је са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим?“ Она рече: „Не знам шта је са твојим другом.“ Он рече: „Иди код Умму Џемил, Хаттабове кћерке, и питај за њега.“ Она оде и рече јој: „Ебу Бекр пита за Мухаммеда, Абдуллаховог сина.“ Умму Џемил одговори: „Не знам ни Ебу Бекра ни Мухаммеда, Абдуллаховог сина. Ако

желиш, отићи ћу са тобом до твог сина.“ Она рече: „Хајде.“ Она крену са њом па угледа Ебу Бекра у ранама. Умму Џемил врисну и рече: „Тако ми Аллаха, ово су могли да ураде само злочинци и неверници! Надам се да ће Аллах да им се освети за тебе.“ Он упита: „А шта је са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим?“ Умму Џемил рече: „Твоја мајка слуша...“ Он одговори: „Не бојте се.“ Она рече: „Здрав је и читав.“ Ебу Бекр упита: „А где је?“ Она одговори: „У Ибнил-Еркамовој кући.“ Ебу Бекр рече: „Тако ми Аллаха, нити ћу да једем, нити да пијем док ме не одведете Божијем Посланику.“ Оне то одложише док страх није нестао, и док се људи нису смирили. Тада су изашле и повеле су га, ослоњеног на њих, Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим.

Примере љубави и посвећености према Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, ћемо да наводимо на разним местима ове књиге, а поготово код Битке на Ухуду, када будемо говорили о ономе што је урадио Хубејб и њему слични.

3) Осећај одговорности

Асхаби су у потпуности спознали какву су огромну и озбиљну одговорност људи понели на

плећима. Према тој одговорности ни у ком моменту не може да се буде неутралан, нити она сме да се избегне. Последице које се изазивају бегом од одговорности далеко су горе и штетније од прогона који они трпе. Пропаст која би их задесила, а и читаво човечанство након тога, не може ни у ком случају да се мери са патњама са којима су се сусретали као резултат овог подношења.

4) Веровање у Будући свет

Ово веровање је још више јачало осећај одговорности. Чврсто и непоколебљиво су веровали да ће да стану пред Господаром светова, да ће да одговарају за своја мала и велика дела, а након тога да ће да буду у Вечном уживању, или у Вечној патњи. Стога су живот проводили између страха и наде, надајући се милости Господара свога и бојећи се Његове казне. Они су:

„Они који од онога што им се даје удељују, и чија су срца пуна страха зато што ће да се врате своме Господару.“ (Кур'ан, Ел- Му'минун, 60)

Они су знали да овај свет и све његове благодати у поређењу са будућим Вечним светом не вреде колико крилце комарца. Ова спознаја им је

олакшала овосветске патње, тегобе и горчину, тако да им нису придавали велику пажњу и значај.

5) Ел-Кур'ан[107]

У овим тешким, страшним и мрачним тренуцима, објављиване су суре (поглавља) и ајети (одломци) који на фасцинантан начин излажу аргументе истинитости исламских принципа, око којих се овај позив и окретао и који код муслимана граде темеље да постану, како је Бог одредио, најбоље друштво на свету. Кур'ан муслимане подстиче на стрпљивост и издржљивост. Доноси многе примере и објашњава мудрост коју садрже:

„Зар ви мислите да ћете ући у Рај, а још нисте искусили оно што су искусили они који су пре вас били и нестали? Њих су сатирале неимаштина и болест, и толико су били узнемиравани да би и посланик, и они који су са њим веровали - узвикнули: "Када ће већ једном Аллахова помоћ?'' Ето, Аллахова помоћ је заиста близу!“ (Кур'ан, Ел-Бекара, 214)

[107] Кур'ан је арапска реч која је изведена из глагола читати. У терминолошком значењу Кур'ан је Божији говор објављен последњем Божијем посланику, Мухаммеду, мир над њим, на арапском језику преко анђела Џибрила (Гаврила), записан је у збиркама, његово читање представља богослужење, а његови изрази и значења су наднаравни. Кур'ан је последња Божија објава и упута је целом човечанству.

Затим: **„Елиф-лам-мим. Мисле ли људи да ће бити остављени на миру ако кажу: „Ми верујемо!" И да у искушење неће бити доведени? А Ми смо у искушење доводили и оне пре њих, да би Аллах сигурно указао на оне који говоре истину и на оне који лажу.“** (Кур'ан, Ел-Анкебут, 1-3)

Ови ајети су, такође, јасно одговарали на изазове неверника и пркосника, не остављајући им простора за варку. Кур'ан их опомиње и упозорава на негативне последице ако буду упорни у неверству и инату. То упозорење је изузетно јасно изражено ајетима који говоре о Аллаховим благодатима, затим наводе историјске примере који указују на Божији закон када су у питању Његови непријатељи и Његови штићеници. Кур'ан се некада користи методом благости, некада методом освешћивања и упућивања, како би одустали од јасне заблуде у којој се налазе. Кур'ан је муслимане одводио у други свет, показујући им призоре универзума, лепоту Божијег господарења, савршенство Његове божанствености, трагове Његове милости и пажње и манифестације Његовог задовољства. То је у њима будило чежњу пред којом не може да опстане ниједна препрека. У

оквиру ових ајета било је обраћања муслиманима у којима им:

„Господар њихов шаље радосне вести да ће им милостив и благонаклон бити и да ће их у рајске баште увести, у којима ће непрекидно уживати.“ (Кур'ан, Ет-Тевба, 21)

Такође им је давао јасну слику њихових непријатеља - неверника, тирана и злочинаца којима ће да се суди, и који ће да:

„... буду у Ватру на лицима одвучени: ''Искусите додир Пакла!“ (Кур'ан, Ел-Камер, 48)

6) Наговештаји успеха

Муслимани су, и поред свега што им се догађало, знали још од првог дана, пре него што су и почеле њихове патње и тлачења, да улазак у Ислам не значи да Ислам носи са собом несрећу и зло, већ да се исламско учење од првог дана обрачунава са паганством, као и њиховим мрачним режимом. Његови резултати су продори и овладавање над политичком позицијом са које ће да воде људску заједницу ка Божијем задовољству, и изведу их из обожавања робова у обожавање Једног Истинског Бога. Кур'ан је објављивао ове радосне вести, некад јасно и отворено, а некад алузијом. У тим тешким временима за муслимане,

када им је Земља постала тесна толико да их је скоро удавила и живот одузела, објављивани су ајети о дешавањима са ранијим веровесницима и њиховим народима који су их утеривали у лаж и који су их порицали. Ти ајети су, затим, спомињали ситуације које се потпуно поклапају са ситуацијама муслимана и неверника у Мекки, затим ситуације у којима су неверници и неправедници уништени, и како су Божији добри робови[108] наследили Земљу и њене градове. У овим казивањима су јасна предсказања пропасти идолопоклоника Мекке у будућности, и успеха муслимана уз успех исламског позива. У овим периодима објављено је много ајета који доносе радосну вест о победи муслимана. Узвишени Бог каже:

„А реч Наша[109] је давно речена о робовима Нашим, о посланицима: 'Они ће бити, заиста

[108] Божији роб као појам се може односити на две ствари. Ако појам роб подразумева поробљене, потчињене и понизне, онда он обухвата сва створења, разумна и она без разума, покретна и непокретна, она која живе на земљи и у води, видљива и невидљива, она која верују и она која не верују, доброчинитеље и развратнике, и све друге. Сва створења су Божија, потчињена Њему и подређена Његовом управљању. Ако појам роб подразумева понизног, покорног и оног који воли свога Господара, онда се односи само на вернике који су Његови поштовани робови.

[109] У арапском језику постоје два типа плурала (множине). Први плурал је нумерички, односи се на нешто чија количина је више од један. Други је плурал поштовања. Када Узвишени Бог говори о Себи у Кур'ану, понекад користи арапску заменицу за множину као плурал поштовања.

потпомогнути и војска наша ће засигурно победити!' Зато се окрени од њих за неко време и посматрај их, и они ће да посматрају! Зар они казну Нашу да пожурују? Кад их она стигне, зло ће јутро да осване онима који су били опоменути!" (Кур'ан, Ел-Камер, 171-177)

Аллах, такође, каже: **„Скуп ће сигурно поражен бити, а они ће се у бег дати!"** (Кур'ан, Ел-Камер, 45) И каже: **„Они представљају незнатну уротничку војску која ће тамо бити поражена."** (Кур'ан, Сад, 11)

За оне који су отишли у Абесинију, објављено је: **„Оне који се иселе Аллаха ради, након што су били прогоњени, Ми ћемо још на овом свету на лепо место да их сместимо, а награда на Оном свету биће још већа - кад би они само знали!"** (Кур'ан, Ен-Нахл, 41)

Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, су питали о Јусуфу (Јосифу), па Узвишени Бог, објави: **„У Јусуфу и браћи његовој налазе се поуке за све који питају."** (Кур'ан, Јусуф, 7)

Тј. становници Мекке који питају сусрешће оно што је задесило Јусуфову браћу: пропаст и предаја. Када Аллах, говори о посланицима, каже:

„Неверници су говорили посланицима својим: 'Или ћете вере наше бити, или ћемо вас, заиста, из земље наше протерати!' А посланицима је Господар њихов објављивао: 'Ми ћемо невернике сигурно уништити и после њих вас ћемо на Земљи да настанимо. Биће то за оне који ће да се боје полагања рачуна преда Мном и који ће од претње Моје да страхују.'“ (Кур'ан, Ибрахим, 13-14)

Када се распламсао рат између Персијанаца и Византинаца, неверници су пожелели победу Персијанаца, са обзиром да су они били мушрици (многобошци), а муслимани су желели победу Византинаца, јер су веровали у Бога, посланике, Објаву, Књиге и Судњи дан. На крају, победили су Персијанци, па је Аллах наговестио да ће Византинци да победе за неколико година. Кур'ан се није ограничио само на овај наговештај већ је јасно најавио и Аллахову помоћ верницима: **„Аллахова је одлука - и тада ће се верници радовати Аллаховој помоћи.“** (Кур'ан, Ер-Рум, 4-5)

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је са времена на време људима доносио ове радосне вести. Хаббаб б. ел-Ерет прича: **„Дошао сам код Веровесника, нека су**

Божији благослов и мир над њим, а он је седео огрнут својим огртачем у сени Кабе. Мушрици (многобошци) су нас тада жестоко прогањали. Рекох му: 'Зар нећеш да молиш Аллаха?' Он седе, сав црвен у лицу и рече: 'Онима који су били пре вас би гвозденом куком кидали месо до костију, и то их не би одвратило од вере. Аллах ће, уистину, употпунити ову ствар, тако да ће коњаник путовати од Сане до Хадрамевта и неће да се боји никог осим Аллаха.'“

У другом предању још стоји: **„И вука за своје стадо.“** У трећем предању стоји: **„Али ви пожурујете.“** [110]

Ове радосне вести нису биле скривене, већ су раширене и откривене. Знали су их неверници као што су их знали муслимани. Када би Ел-Есвед б. ел-Мутталиб са својим друштвом видео Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим, и његове асхабе (другове), изругивали би им се и говорили би: „Ево вам их краљеви Земље који ће да наследе Кисру[111] и Цезара“, а затим би звиждали и пљескали.

[110] Сахихул-Бухари, 1 /512, 1/510.
[111] Кисра - Владар Персије.

Због ових предсказања о славној и светлој будућности на овом свету, уз крајње искрену, велику и лепу наду за боравком у Рају, асхаби (другови Посланика, мир над њим) су свакодневне тегобе и невоље, које су их непрекидно окруживале, сматрали само летњим облаком који ће за кратко време да се разиђе. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је непрестано хранио њихове душе даровима, и чистио их подучавањем мудрости и Кур'ану. Пружио им је прецизан и дубок одгој. Ишао би са њима до степена духовних висина, чистоће срца и карактера, ослобађања од превласти материје, борбе против страсти, и жудње за Господаром Земље и небеса. Распалио је жеравице у њиховим срцима и извео их из тмина на светло. Подучио их је стрпљењу при узнемиравању, великодушном опросту и победи над поривима душе. То им је још више појачало чврстину у вери, суздржавање од слеђења страсти, посвећеност путу Божијег задовољства, жељу за Рајом, тежњу за учењем, разумевањем вере, обрачунавањем душе, владањем жељама, емоцијама, срџбом и осветом, и ограничавање стрпљењем и достојанственошћу.

Трећи период позивања Узвишеном Богу

Позивање у Ислам ван Мекке

Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, у Таифу

У 10. Лунарном месецу шеввалу, десете године посланства, (крајем маја или почетком јуна 619. године након Исуса) Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, је изашао из Мекке и отишао је у Таиф. Таиф је удаљен од Мекке око шездесет миља. Ову раздаљину је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, прешао пешице, и пешице се вратио. Са њим је на пут кренуо и његов штићеник Зејд б. Харисе. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је у путу позивао у Ислам племена на која је наилазио, али се ниједно није одазвало. Кад је дошао у Таиф, имао је намеру да оде до тројице браће који су били поглавари племена Секиф: Абду Јалејл, Мес'уда и Хубејба, Амр ибн Умејр ес-Секафијиних синова. Посланик је сео са њима и позвао их је Узвишеном Богу и да помогну Ислам. Један од њих рече: „Он ће да поцепа прекривач Кабе, ако је тебе заиста Аллах послао.“ Други рече: „А зар Аллах није имао неког

другог осим тебе?“ А трећи рече: „Тако ми Аллаха, нећу са тобом никада да причам. Ако си ти посланик, онда си исувише важан да бих ја говорио са тобом, а ако лажеш на Аллаха, онда и не треба да говорим са тобом.“ Божији Посланик устаде и рече им: „Рекли сте што сте имали, али ником о мени не говорите.“ У Таифу је провео десет дана. Сваког од угледних људи је позвао у Ислам, лично отишавши код њега и разговарајући са њим. Рекоше му: „Напусти нашу земљу!“ Навратише на њега своју олош. Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, напуштао Таиф, њихов олош и робови су га следили, псовали и викали. Око њега се сакупило мноштво света који су се поредали у два реда са Посланикове, нека су Божији благослов и мир над њим, леве и десне стране. Гађали су га каменицама и вређали. Погодили су га каменом у тетиву изнад пете, па му је потекла крв и обућу му је натопила. Зејд б. Харисе га је штитио својим телом све док није задобио рану на глави. Олош их је тако пратила све док нису нашли уточиште у врту Утбета и Сејбета, Ребииних синова, три миље од Таифа. Тада се олош врати. Божији Посланик уђе у башту и седе у сенци винограда уза зид. Када се мало смирио, изучио је познату дову (молбу) Богу која сведочи о великој тузи и боли у срцу од жестине на коју је наишао, и

жалећи што му нико није поверовао. Чувена таифска дова (молба) гласи:

„Аллаху, Теби се жалим на слабост моје снаге, недостатак излаза и људско понижење. О Најмилостивији, Ти си Господар нејаких, Ти си мој Господар, па коме ме препушташ? Туђинцима који су немилосрдни према мени или непријатељу коме дајеш власт нада мном? Створитељу мој, ако Ти ниси срдит на мене, онда ни за чим не жалим, јер је Твој опрост за мене већи. Уточиште тражим светлом Твога Лица, којим си растерао тмине и уз које бива напредак овог света и Будућег, од тога да срџбу Своју на мене спустиш, или будеш љут на мене. Теби припада наклоност све док не будеш задовољан. Нема снаге нити моћи осим уз Тебе.“

Када су га два Ребиина сина угледала, у њима се пробудио осећај милости. Позвали су једног дечака, хришћанина - роба, званог Аддас, рекоше му: „Носи овај грозд оном човеку.“ Када дечак дође до Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, даде му грожђе, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, пружи руку и рече: "Бисмиллах" (у име Аллаха), а затим поједе. Аддас рече: „Овако не говори народ овог краја.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов

и мир над њим, га упита: „Одакле си ти и које си вере?“ Он рече: „Ја сам хришћанин из Ниниве.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, дода: „Ти си, дакле, из града доброга човека, Јунуса (Јоне) ибн Метта.“ Он рече: „А одакле ти знаш ко је Јунус ибн Метта?“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, одговори: „То је мој брат. Он је био веровесник, а и ја сам веровесник.“ Аддас поче да га љуби у главу, руке и ноге. Ребиини синови су све то посматрали, па један другом рече: „Онај тамо ће да ти поквари дечака.“ Када се Аддас врати, упиташе га: „Тешко теби, шта ти би?“ Он одговори: „Мој господару, не постоји ништа на Земљи боље од овог човека. Испричао ми је нешто што не може да зна нико осим веровесник.“ Обојица викнуше: „Тешко теби, Аддасе! Немој да те одврати од твоје вере! Твоја вера је боља од његове!“

Након изласка из врта, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, крену пут Мекке, сломљеног срца, пуног туге и јада. Кад се приближио месту Карнул-меназил, Узвишени Аллах му посла анђела Џибрила (Гаврила) са анђелом задуженим за брда, који чека наређење да сруши два брда на Меккелије.

Бухарија детаљно преноси ову причу са ланцем преносилаца од Урвета ибн Зубејра да је Аиша, Бог био задовољан њиме, питала Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим: „Да ли си имао тежег дана од оног на Ухуду?“ Он је одговорио: **„Свашта сам преживео од овог твог народа, али најгоре је оно што су ми учинили на Дан Акабе, када сам позвао Ибн Абда Јалејла, али се он није одазвао мом позиву. Затим сам отишао, забринут и узнемирен. Ишао сам право, тако да сам дошао ка себи тек код Карнус-сеалиба.[112] Ту подигох главу и угледах облак који ми је правио хладовину. Погледах боље, кад на њему стоји Џибрил и дозива ме: 'Аллах је чуо шта си им говорио и шта су они теби одговорили. Аллах ти шаље анђела задуженог за брда да му наредиш шта год желиш да уради са њима.' Затим ме зовну анђео задужен за брда, назва ми селам (поздрав мира) и рече: 'О Мухаммеде, тако је. Шта желиш да учиним? Ако желиш, срушићу на њих ова два брега.'“[113] Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: „Желим да Узвишени Аллах из њихових кичми изведе потомство које**

[112] Место које се назива и Карнул-меназил.

[113] Тј. учинићу то. То су два брда код Мекке, Ебу Кубејс и брдо наспрам њега - Ку'ајки'ан.

ће да обожава само Њега, Јединог, не придружујући Му ништа.“[114]

У овом одговору, Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, види се његова изузетна личност саткана од високих моралних вредности, чију дубину је немогуће докучити. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је дошао ка себи и срце му се смирило због ове божанске помоћи коју му Узвишени Бог, пружи изнад седам небеса. Након тога, наставио је пут према Мекки, док није дошао до долине Нахла. Ту је остао неколико дана. У тој долини се налазе два погодна места за боравак: Ес-Сејлул-кебир и Ез-Зејма, где има воде и плодне земље. Током овог боравка, Узвишени Аллах му је послао скупину џинна.[115]

Спомиње их на два места у Кур'ану: у поглављу Ел-Ахкаф:

„Када ти посласмо неколико џинна да Кур'ан слушају, када дођоше да га чују, они рекоше: "Зaћутите!" А кад се заврши, вратише се народу своме да опомињу: „ О народе наш,' - говорили су - „ми смо слушали књигу која се

[114] Сахихул-Бухари, хадиси бр. 3 23 1 . и 7 389; Фетхул-Бари, 6/360., и Муслимов Сахих, 2/109.
[115] Сахихул-Бухари, 1 / 1 95 .

после Мусаа (Мојсија) објављује, која потврђује да су истините и оне пре ње и која ка истини и на Прави пут упућује. О народе наш, одазовите се Аллаховом гласнику и верујте у Аллаха. Он ће вам неке грехе ваше опростити и вас ће од патње неиздрживе да заштити!“ (Кур'ан, Ел-Ахкаф, 29-31)

А у поглављу Ел-Џинн о њима је објавио: **„Реци: 'Мени је објављено да је неколико џинна прислушкивало и рекло: 'Ми смо, заиста, Кур'ан који изазива дивљење слушали, који на Прави пут упућује, и ми смо у њега поверовали и више никога нећемо Господару нашем равним да сматрамо.'“** (Кур'ан, Ел-Џинн, 1-2) Све до краја петнаестог ајета.

Из контекста ајета и предања која су забележена о коментару овог хадиса, јасно нам се указује да Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, није до тада био обавештен о присуству те групе џинна када су дошли да га слушају. О њима је сазнао тек након што му је Аллах на то указао објављивањем ових ајета. Ово је било први пут да буде у друштву џинна, а контекст предања указује да су они чешће долазили после ових догађаја.

Уистину, овај догађај је био још једно Божије пружање подршке Веровеснику, нека су Божији благослов и мир над њим, из Његових скривених ризница, Његовим војскама које само Он зна. Одломци који су објављени у вези овог догађаја садрже радосне вести о успеху Веровесниковог, нека су Божији благослов и мир над њим, позива. Овим новим сазнањем је, такође, потврђено да ни једна космичка сила није у стању Исламу да стане на пут.

Узвишени Бог, каже:

„А они који се не одазову Аллаховом гласнику, такви Му на Земљи неће умаћи и мимо Њега неће заштитника наћи. Они су у великој заблуди.“ (Кур'ан, Ел-Џинн, 32)

И Узвишени Бог каже:

„И ми знамо да не можемо Аллаху на Земљи умаћи и да од Њега не можемо побећи.“ (Кур'ан, Ел-Џинн, 12)

Пред овом помоћи и овим радосним вестима разиђе се облак жалости, туге и очаја који је пратио Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, од када је изашао из Таифа отеран и ојађен, па док није одлучио да се врати у Мекку, и настави да испуњава свој примарни план у

представљању Ислама и достављања вечне Божије Објаве. То је радио са новим полетом, снагом и ентузијазмом. Тада му Зејд ибн Харисе рече: „Како ћеш поново у Мекку кад су те протерали?“ Он одговори: „О Зејде, Аллах ће да дадне олакшање и излаз из ситуације коју видиш. Аллах ће да потпомогне Своју веру и уздигне Свога Посланика.“

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је ишао док се није приближио Мекки. Свратио је у пећину Хира и послао је човека из племена Хузаах код Ахнеса ибн Серика да га прими под своју заштиту. Он рече: „Ја сам савезник, а савезници не могу да узимају под своју заштиту.“ Он посла човека код Сухејла ибн Амра, а Сухејл рече: „Заиста породица Бену Амир не може да узима под заштиту породицу Бену Ка'б. Он га посла Ел-Мут'иму ибн Адијју, па Мут'им одговори: „Да, ја га узимам под своју заштиту.“ Он се наоружа, а затим позва своје синове и племе, па им рече: „Ставите на себе оружје и будите распоређени на ћошковима Кабе. Узео сам Мухаммеда под своју заштиту.“ Затим посла по Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да уђе. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, уђе са Зејдом ибн

Харисом и стиже до Светог храма. Мут'им ибн Адијј је устао на своју камилу и позвао: „О Курејшије, ја сам узео Мухаммеда под своју заштиту и нека га нико од вас не вређа.“ У том Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, додирну јеменски угао Кабе, обави таваф (кружење), клања два рекаата намаза и оде кући. Мут'им и његова деца, наоружани, окруживали су га све док није ушао у кућу. Каже се да је Ебу Џехл упитао Мут'има: „Јеси ли му заштитник или следбеник?" Овај је одговорио: „Само заштитник.“ Ебу Џехл рече: „Кога ти штитиш и ми ћемо да га штитимо.“

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, није заборавио Мут'иму ово добро дело, па на Бедру, по питању заробљеника, каже:

„Да је жив Мут'им ибн Адиј и да ми је посредовао за ове овде, све бих их њему оставио.“[116]

[116] Сахихул-Бухари, 21573.

Представљање Ислама племенима и појединцима

У 11. Лунарном месецу зул-кадеу, десете године од веровесништва, крајем јуна или почетком јула, године 619. по календару, Божији Посланик се вратио у Мекку да настави преставњање Ислама племенима и појединцима. Због приближавања сезоне ходочашћа људи су масовно долазили у Мекку пешице, на изнуреним камилама, из далеких места, да обаве ходочашће да би за себе имали корист, да би у одређеним данима, приликом клања жртава којим их је Аллах опскрбио, Његово име спомињали. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је искористио ову прилику, па је обилазио племе по племе, преставњајући им Ислам, и позивајући их њему, као што је то чинио од четврте године веровесништва. Ове године је од њих почео да тражи и да му пруже уточиште, да га помогну и да му пруже заштиту док не достави оно са чим га је Узвишени Бог послао.

Племена којим је понудио Ислам

Ез-Зухри је рекао: „Племена којима је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над

њим, ишао и позивао их у Ислам су: Бену Амир ибн Са'саах, Мухариб ибн Хасафе, Фезаре, Гассан, Мурре, Ханифе, Сулејм, Абс, Бену Наср, Бенул-Бекка, Кинде, Келб, Ел-Харис ибн К'аб, Узре, Ел-Хадариме. Нико од њих се није одазвао."

Он није свим овим племенима која је Ез-Зухери навео представио Ислам у једној години, нити током једног ходочашћа, већ је то чинио од четврте до последње сезоне хаџа пред Хиџру. Не може да се одреди које је године којем племену представио Ислам, али је то углавном било десете године. Начин представљања Ислама овим племенима и њихових одговора на то, споменуо је Ибн Исхак:

1. **Бену Келб**. Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, је отишао код једне њихове породице која се звала Бену Абдиллах. Позвао их је да верују у Бога и да прихвате њега као посланика. Рекао им је: „О Бену Абдиллах, Бог је дао лепо име вашем оцу." Ипак, нису прихватили оно што им је представио.

2. **Бену Ханифе.** Посланик је отишао до њихових настамби и позвао их је да прихвате њега као посланика. Нико од Арапа није ружније одбио понуду од њих.

3. Бену Амир ибн Са'саах. Посланик је отишао код њих и позвао их је да верују у Једног Аллаха а њега да признају за Аллаховог посланика. Један од њих, по имену Бејхарет ибн Фирас, рече: „Тако ми Аллаха, кад бих узео овог младића, Курејшију, њиме бих појео Арапе." Затим додаде: „Шта мислиш, Мухаммеде, ако ти дамо присегу за то што нудиш, а потом те Аллах помогне над твојим противницима, да ли ћемо ми да будемо вође после тебе?" Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: „Одредба је у Аллаховим рукама. Он даје власт коме хоће." Он му рече: „Зар да наши вратови постану мете Арапа, а када те Аллах потпомогне, да власт припадне неком другом? Онда нам ниси потребан." И одбише га.

Када су се припадници племена Бену Амир вратили, обратили су се своме старешини, који због старости није био на ходочашћу. Рекоше му: „Долазио нам је младић из племена Курејш, из Абдулмутталибове породице, који себе сматра послаником. Позива нас да га штитимо, да будемо уз њега, да га поведемо са собом у нашу земљу." Старац се дохвати за главу и рече: „О синови Амирови, какву сте то глупост урадили? Колике ли штете због тога! Тако ми Аллаха, тако нешто

никада не би измислио ниједан Исмаилов (Јишмаилов) потомак. Где вам је била памет!?“

Верници ван Мекке

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је изложио и понудио Ислам племенима и делегацијама, а такође и појединцима и знаменитим личностима. Неки су позитивно одговорили. Неколико људи је поверовало убрзо после ове сезоне хаџа. Ево неких од тих:

1. Сувејд ибн Самит је био мудри мединскипесник. Звали су га Камил (савршени), због његове постојаности, песничког дара, части и порекла. Дошао је у Мекку ради ходочашћа или посете Каби, па га је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, позвао у Ислам. Он је одговорио: „Можда је то што ти имаш исто као и ово што ја имам.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, га упита: „А шта ти имаш?“ Он рече: „Лукманову (Локманову) мудрост.“ Божији Посланик му рече: „Кажи шта знаш.“ Сувејд му изложи оно што је знао, па му Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: „Ово је леп говор, али оно што ја имам је вредније од тога. Ја имам Кур'ан. Њега ми

је објавио Узвишени Бог. Кур'ан је упута и светло.“ Затим му је проучио одломак из Кур'ана и позвао га у Ислам. Он је прихватио и рекао: „Ово је, уистину, диван говор.“ Затим се вратио у Медину, али је убрзо био убијен у рату између Евса и Хазреџа, дан пре рата у месту Бу'ас. Преовладава мишљење да је Сувејд примио Ислам почетком једанаесте године посланства.

2. Ијјас ибн Муаз је био дечак, пореклом из Медине. У Мекку је дошао са делегацијом из племена Ел-Евс. Дошли су у Мекку да са Курејшијама склопе савез против Хазреџа, непосредно пред чувени рат Бу'ас, почетком једанаесте године посланства. Непријатељски пламен је био запаљен између два споменута племена у Медини. Племе Ел-Хазреџ је било бројније од племена Ел-Евс. Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, сазнао да су Ел-Евсови дошли у Мекку, отишао је код њих, сео и рекао: „Хоћете ли да вам укажем на нешто боље од онога за шта сте дошли?“ Одговорише: „А шта је то?“ Он рече: „Ја сам Божији посланик, и Бог ме је послао људима. Позивам их да обожавају Аллаха и да Му ништа не приписују. Мени је објавио Књигу.“ Затим им је

објаснио Ислам и проучио им је одломак из Кур'ана. Тада Ијјас ибн Муаз рече: „О народе, ово је, тако ми Бога, боље него оно ради чега сте дошли.“ Тада Ебул-Хајсер Енес ибн Рафи, један члан делегације, узе у шаку прашину долине Батха, баци је Ијјасу у лице, и рече: „Губи се од нас! Живота ми, дошли смо због друге ствари.“ Ијјас заћута, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, их напусти. Они се вратише у Медину без савеза са Курејшијама. Након повратка у Јесриб (Медину), Ијјас је убрзо умро учећи шехадет и текбире, захваљујући и славећи Аллаха. Зато нико не сумња у то да је Ијјас умро као прави муслиман.

3. Ебу Зерр ел-Гифари је био становник околине Медине. Када је у Медину дошла вест о Мухаммедовом, нека су Божији благослов и мир над њим, посланству, он је преко Сувејда ибн Самита и Ијјаса ибн Муаза, чуо за то, што је било повод његовом примању Ислама. Бухарија преноси од Ибни Аббаса да је рекао: „Ебу Зерр је рекао: 'Ја сам из породице Гифар. Чули смо вест да се у Мекки појавио човек који себе сматра веровесником, па се обратих брату: 'Иди код тог човека, разговарај са њим и врати ми се са информацијама.' Он оде, срете се са њим, а потом

се вратио кући. Упитах га: 'Са каквим си вестима дошао?' Он је одговорио: 'Тако ми Аллаха, видео сам човека који нарeђује добро, а одвраћа од зла.' Рекох му: 'Ниси ме задовољио одговором.' Онда узех торбу и штап па кренух у Мекку. Нисам га знао, а мрзело ме да некога питам. Боравио сам у Светом храму и пио Земзем. Покрај мене прође Алија и рече: 'Овај човек као да је странац.' Одговорих: 'Да.' Он рече: 'Хајде са мном кући.' Пођох за њим. Ништа га нисам питао нити сам га о ичему обавештавао. Када сам освануо, отишао сам у Свети храм да питам за Мухаммеда, а нико ми ништа није причао о њему. Опет ми приђе Алија и рече: 'Још увек ниси нашао где ћеш да одседнеш?' Рекох: 'Не.' Он рече: 'Хајде са мном.' Упита ме: 'Ко си, и шта те доведе у овај град?' Рекох: 'Ако нећеш да ме одаш, рећи ћу ти.' Алија рече: 'Добро.' Рекох: 'Чуо сам да овде живи неки човек који себе сматра Божијим веровесником, па сам послао брата да поразговара са њим. Он се вратио без задовољавајућег одговора. Желим лично да сретнем тог човека.'" Алија, Бог био задовољан њим, му рече: „Ето, нашао си водича! Ја управо идем код њега. Где ја уђем, уђи и ти. Ако видим неког да је опасан по тебе, застаћу и наслонићу се уза зид као да поправљам обућу, а ти продужи." Ебу Зерр каже: „Алија је ишао, а ја за њим, док не

уђосмо у једну кућу. Са њим уђох код Божијег Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим, па му рекох: 'Представи ми Ислам.' Он ми га представи. Примих Ислам исти час, а он ми рече: 'Ебу Зерре, ником ништа не говори о овоме. Врати се у своје место, а када чујеш да смо ојачали, придружи нам се.' Рекох: 'Тако ми Онога Који те је послао са Истином, пред свима ћу сада гласно рећи.' Па дођох у Свети храм и тамо затекох Курејшије. Рекох: 'О Курејшије, ја уистину сведочим да нема другог божанства осим Аллаха и сведочим да је Мухаммед Његов роб и посланик.' Они повикаше: 'Држите овог отпадника!' Устадоше и изудараше ме скоро до смрти. Аббас ме затече у таквом стању, нагну се нада мном, затим им приђе и повика: 'Тешко вама! Зар да убијете човека из племена Гифар, а ваше трговање и путеви воде преко њихове земље!?' Тада ме оставише на миру. Када је освануо нови дан, вратих се у Свети храм и понових оно што сам јучер рекао. Они рекоше: 'Држите овог отпадника!' Па устадоше и учинише са мном исто што и претходни дан. Опет наиђе Аббас, наднесе се нада мном и понови јучерашњи говор.“[117]

[117] Сахихул-Бухари, 1 /499-500, и 1 /544-545.

4. Туфејл ибн Амр ед-Деуси је био угледан човек, даровит песник, поглавар племена Деус. Његово племе је имало доминацију у неким покрајинама Јемена. Посетио је Мекку једанаесте године посланства. Становници Мекке га сусретоше пре него што је и стигао, најлепше га поздравише и приредише му дочек. Рекоше му: „Туфејле, стигао си у наш град, а у њему се налази човек који нам прави проблеме и који растури нашу заједницу и међусобно нас завади. Његов говор је попут магије, раздваја оца од сина, брата од брата, мужа од жене. Бојимо се за тебе и твоју пратњу од онога што је нас задесило. Не разговарај са њим и ни по коју цену не слушај шта говори.“ Туфејл прича: „Тако ми Аллаха, толико су били упорни да сам одлучио да од њега не чујем ништа, нити да са њим разговарам. Чак сам уши зачепио памуком да не чујем ништа од његовог говора.“ Туфејл даље прича: „Стигох у Свети храм, а он је стојао и клањао код Кабе. Застао сам близу њега, па Бог даде да чујем неке његове речи. Говор који сам чуо, био је угодан. Помислих: 'Јадна ти мајка, Туфејле! Тако ми Аллаха, ја сам даровит песник, разликујем леп говор од ружног. Шта ме спречава да послушам шта каже овај човек? Ако је нешто лепо, прихватићу, а ако је ружно, занемарићу.' Боравио сам ту док он не крену кући, па кренух за

њим. Кад уђе у кућу, уђох за њим. Испричах му приче које сам чуо и застрашивање неких људи. Рекох му да сам зачепио уши памуком, али да сам ипак чуо део његовог говора. Рекох: 'Причај ми, шта је са тобом?' Он ми представи Ислам и проучи ми Кур'ан. Тако ми Аллаха, никад до тада нисам чуо ништа лепше, нити праведније од тога. Примих Ислам, посведочих Шехадет[118] и рекох му: 'Мене слуша мој народ, враћам се у свој крај. Позваћу их у Ислам. Моли Аллаха да ми да неки знак!' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је молио.“ Аллах му даде знак. Када се враћао кући, лице му обасја јарка светлост попут кандиља. Он рече: „Аллаху мој, нека буде светло мимо мога лица, бојим се да не кажу: ово је егземпларна казна.“ Светлост се претвори у његов штап. Он позва у Ислам свога оца и жену и они прихватише, али његов народ не прихвати нову веру. Међутим,

118 Шехадет је арапска реч која значи *сведочење*. У терминолошком значењу шехадет је сведочење (Ешхеду ен ла илахе иллаллах ве ешхеду енне Мухаммеден абдуху ве ресулуху) да нема другог истинског бога осим Аллаха (Бога) и да је Мухаммед Божији роб и Божији посланик. Изговарањем шехадета се постаје муслиманом. Међутим да би шехадет (сведочење Ислама) био исправан, онај који га изговара мора испунити следеће услове: да зна значење шехадета и шта оно захтева, да је чврсто убеђен у оно што изговара без имало сумње, да то ради искрено само ради Бога, да његов шехадет буде истинит, тј. да се слаже са оним што је у срцу, да воли све оно што шехадет захтева и да мрзи супротно томе, да речи шехадета прихвати истинским прихватањем и да следи и покорава се ономе што оне захтевају.

није одустајао све до његове хицре. Са њим се иселило око осамдесетак породица из његовог племена. У Исламу се храбро борио док није пао као шехид у Бици на Јемами.

5. Димад ел-Езди је пореклом из племена Езд Сенует из Јемена. Лечио је људе. Дошао је у Мекку и чуо је олош како говоре: „Мухаммед је, уистину, луд.“ Помислих: „Кад бих дошао код тог човека, можда бих га уз Божију помоћ излечио.“ Он нађе Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, и рече му: "Мухаммеде, ја лечим од ове болести, хоћеш ли да те излечим?“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: „Хвала припада Аллаху. Њему се захваљујемо и од Њега помоћи тражимо. Кога Аллах упути, тај неће залутати, а кога Он у заблуду доведе, нико га из ње не може извести. Сведочим да нема другог истинског божанства осим Аллаха, Јединог, Који нема судруга и сведочим да је Мухаммед Његов роб и посланик. А затим...“ Овај рече: „Понови ми те речи.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, их понови три пута, па овај рече: „Слушао сам речи пророка, чаробњака и песника, али овако нешто још нисам

чуо! Твоје речи надмашују сваки говор! Пружи руку да ти дам обећање на верност за Ислам!“[119]

Шест добрих становника Медине

У време ходочашћа, једанаесте године од посланства, јула 620. год., исламски позив је нашао плодне семенке за своју идеју, које убрзо израстоше у граната стабла у чијој раскошној хладовини су муслимани нашли уточиште од удара неправде и насиља, све док се није променио ток догађаја и историје. У мудрост Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, спада и то што је успевао током свих патњи и страдања у Мекки - од утеривања у лаж, па до одвраћања од Божијег пута - да обилази арапска племена и да им представља Ислам, како се меккански мушрици (многобошци) не би испречили између њега и тих племена. Изашао је једне ноћи са Ебу Бекром и Алијом и обишао је племена Зухл и Шејбан ибн Са'лебе. Причао им је о Исламу и позивао их. Тако је поведен дијалог између Ебу Бекра и човека из Зухла, у виду питања и лепих одговора. Бену Шејбан су најлепше одговарали на питања. Међутим, и поред тога, одбили су примање Ислама.

[119] Бележи Муслим у Сахиху, хадис бр. 46. и 868.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је отишао брдским пролазом на Мину и чуо је људе како разговарају. Пожурио је да их стигне па им се придружио. Била су то шесторица момака из Јесриба (Медине), сви из племена Хазрец. То су:

1. Ес'ад ибн Зураре из породице Бени Неџар;

2. Ауф б. ел-Харис ибн Рифаа Ибн Афра из породице Бени Неџар;

3. Рафи ибн Малик б. ел-Аџлан из породице Бени Зурејк;

4. Кутбе ибн Амир ибн Хадиде из породице Бени Селеме;

5. Укбет ибн Амир ибн Наби из породице Бени Харам ибн Ка'б.

6. Џабир ибн Абдуллах ибн Ри'аб из породице Убејд ибн Ганем.

Становници Јесриба (Медине) су имали јеврејске савезнике у Медини. Када би дошло до спора са њима, Јевреји би им претили да ће у овом времену да буде послат веровесник, и да ће они да га следе, па да ће да их побију као што су убијени народи Ада и Ирема. Када их је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, сустигао,

упита их је: „Ко сте ви?“ Одговорише: „Група Хазреџлија.“ Рече: „Од јеврејских савезника?“ Одговорише: „Да.“ Рече им: „Хоћете ли да седнемо да мало попричамо?“ Одговорише: „Да.“ Па седоше, и он им објасни суштину Ислама и његовог позива. Позва их да верују у Узвишеног Бога и проучи им одломак из Кур'ана. Један другоме рекоше: „Тако нам Бога, знате да је ово веровесник којим су вам Јевреји претили. Немојте случајно да дозволите да вас они претекну.“ Пожурише да му се одазову и примише Ислам. Били су међу најпаметнијим у Јесрибу. Исцрпио их је братоубилачки рат који се недавно завршио и који би поново могао да букне, па се понадаше да позив Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, буде разлог окончања ратовања. Рекоше: „Напустили смо своје племе. Нема ниједног народа злог као што су они. Можда ће Бог да их уједини око тебе. Ми ћемо да одемо до њих, позваћемо их у твоју веру и представићемо им је. Ако их Аллах окупи око тебе, бићеш најцењенији човек.“ Када се ови вратише у Медину, донеше са собом посланицу Ислама, тако да у Медини не остаде ни једна кућа, а да се у њој није спомињао Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим.

Прво обећање на верност на Акаби

Ток догађаја је хтео да је следеће године, дванаесте по посланству, у јулу 621., на ходочашће дошло дванаест људи. Међу њима су били петорица од шесторице који су се срели са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, протекле године. Шести који није присуствовао био је Џабир ибн Абдуллах ибн Риаб. Дошло је и седам нових муслимана, пет их је било из племена Ел-Хазреџ, а двојица из племена Ел-Евс.

Ова група се састала са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, код Акабе на Мини. Дали су обећање на верност Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. Бухарија преноси од Убадета ибн Самита да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рекао:

„Дођите и дајте ми чврсто обећање да нећете Аллаху у обожавању никог да придружујуте, да нећете да крадете и блудничите, да нећете децу своју да убијате и да нећете лаж и потвору на своје жене да бацате, и да нећете ни у чему што је добро послушност да ми одбијате. Ко од вас прихвати, награда му је код Аллаха, а ко изневери било шта од овога, па

буде кажњен на овом свету - то ће да му буде откуп за грех. Ко од овог нешто прекрши, па га Аллах покрије, Он ће и казну да му одреди ако хоће или ако хоће, опростиће му.“ Уббаде каже: **„Па му дадоше обећање.“**

А у другој верзији стоји: **„Па му дадосмо обећање.“**

Амбасадор Ислама у Медини

Пошто се обећање на верност завршило и пошто је прошао период ходочашћа, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, са овом групом муслимана послао је првог амбасадора у Јесриб, да подучава тамошње муслимане исламским прописима и да их упути у разумевање вере. Он је ширио Ислам међу тамошњим многобошцима. За ову мисију је одабрао младића који је међу првима пригрлио веру. Био је то Мус'аб ибн Умејр, Бог био задовољан њим.

Завидан успех

Мус'аб ибн Умејр се настанио код Ес'ада ибн Зурарета и њих двојица су почели са великим ентузијазмом и еланом да шире Ислам у Јесрибу. Мус'аб је био познат као учитељ. Од најдивнијих примера његовог успеха у мисионарству је то што је једног дана Ес'ад ибн Зурарет изашао са Мус'абом. Упутили су се према кући породице Абдулешхела и Зафера. Ушли су у двориште Бени Зафера и сели су на бунар звани Мерек. Око њих су се окупили мушкарци који су примили Ислам, Са'д ибн Муаз и Усејд ибн Худајр, двојица првака из племена Бени Абдулешхел - тада још мушрици (многобошци). Када су чули шта прича, Са'д рече Усејду: „Иди и отерај ову двојицу који су дошли да понизе нашу нејач, и забрани им да долазе нашим кућама. Ес'ад ибн Зурарет је син моје тетке. Да није тако, сам бих се обрачунао са њима." Усејд узе копље и оде до њих. Када га Ес'ад угледа, рече Мус'абу: „Ево, иде старешина своје породице, преведи га у Ислам." Мус'аб му одговори: „Ако седне, разговараћемо." Усејд им приђе спреман да их псује, па упита: „Зашто сте дошли код нас? Је ли да понизите нашу нејач? Оставите нас на миру и идите!" Мус'аб му се обрати: „Зар нећеш да седнеш и послушаш, па ако ти се допадне - прихвати, а ако

ти се не допадне - одбиј?“ Усејд рече: "То је фер." Забоде копље у земљу и седе. Мус'аб поче да му прича о Исламу, а затим проучи одломак из Кур'ана. Мус'аб рече: "Тако ми Аллаха, на лицу смо му познали знакове примања Ислама пре него што је и проговорио, јер му се лице озарило и заблистало." Рекао је: "Како је диван и красан овај говор! Шта чините када желите да примите ову веру?" Они му рекоше: "Окупај се, очисти одећу и посведочи Шехадетом, а затим клањај два реката намаза.“ Он устаде, окупа се, очисти одећу, изговори Шехадет и клања два реката. Потом рече: „Иза мене је остао један човек; ако он пристане уз вас - сав његов народ ће да пристане. Ја ћу сада да га упутим ка вама. То је Сад ибн Муаз.“ Усејд узе копље и оде до Сад ибн Муаза који је био у свом племену. Сад рече: „Кунем се Аллахом да се Усејд враћа другачији него што је отишао.“ Када Усејд застаде код њих, Сад му рече: „Шта си урадио?“ Он одговори: „Разговарао сам са оном двојицом, и тако ми Аллаха, нисам ништа лоше приметио код њих. Забранио сам им да тамо седе, а они рекоше: „Учинићемо како ти је драго.“ Испричао сам им да су људи из Бени Харисеа кренули да убију Ес'ада ибн Зурарета, јер су сазнали да је син твоје тетке, како би те издали.“ Сад устаде срдит због оног што је чуо, узе копље и крену према њима двојици.

Када их угледа смирене, схвати да је Усејд желео да их он саслуша. Он им се обрати спреман да их псује. Рече Ес'аду ибн Зурарету: „Тако ми Аллаха, о Ебу Емаме, да нисмо тако блиски рођаци, не би ти тако могао да нам радиш. Досађујеш нам у нашој кући оним што мрзимо." Ес'ад је раније рекао Мус'абу: „Тако ми Аллаха, дошао ти је старешина који има за собом народ: ако њега придобијеш, придобио си их све." Мус'аб рече Са'д ибн Муазу: „Седни мало и саслушај ме. Ако ти се допадне - прихвати, а ако не - одбаци то што мрзиш." Он рече: „То је фер." Забоде копље у земљу и седе. Мус'аб му представи Ислам, проучи одломак из Кур'ана и рече: „Тако ми Аллаха, познали смо на његовом лицу знакове прихватања Ислама пре него што је и проговорио, јер му је лице засејало и заблистало." Он је, затим, рекао: „Шта чините кад желите да постанете муслимани?" Одговорише му: „Окупај се, очисти одећу, изговори речи Шехадета, па клањај два реката." Он је тако и учинио. Након тога узе копље и упути се свом друштву. Кад га угледаше, рекоше: „Тако нам Аллаха, враћа се другачијег лица." Кад је дошао до њих, обратио им се: „О народе Абдулешхела, шта мислите о мени?" Одговорише: „Ти си наш старешина, најцењенијег мишљења код нас, и најпаметнији од нас." Он рече: „Забрањујем и вама

и вашим женама да разговарате са мном док не поверујете у Аллаха и Његовог Посланика." Нико од њихових мушкараца и жена не заноћи, а да није примио Ислам, осим једног човека - Ел-Усајрима. Он је примио Ислам на дан Битке на Ухуду. Жестоко се борио и погинуо, а да није ни на једну сеџду пред Аллахом пао. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је за њега рекао: **„За мало труда, добио је велику награду."**

Мус'аб је боравио у кући Ес'ада ибн Зурарета позивајући људе у Ислам, све док није остала ни једна енсаријска[120] кућа а да у њој није било муслимана, изузев куће Умејјета ибн Зејда, Хатмета и Ваила. Имали су песника Кајса ибн Еслета и били су му послушни. Он их је спречио да приме Ислам све до Битке на Хендеку, пете године по Хиџри. Непосредно пред следећу сезону ходочашћа, тринаесте године посланства, Мус'аб ибн Умејр се вратио у Мекку, носећи Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, радосне вести о победи. Испричао му је вести о племенима Јесриба (Медине), о великом добру, снази и моћи којих има у њима.

[120] Мединелине који су прихватили Ислам. Названи су енсаријама што значи 'помагачи'.

Друго обећање на верност на Акаби

У сезони ходочашћа, тринаесте године посланства, тј. јуна 622. год., у Мекку је на ходочашће стигло седамдесет и нешто муслимана из Јесриба са својим рођацима мушрицима (многобошцима). Међусобно су се питали, док су били у Јесрибу и у путу, докле ће Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, да дозволи да кружи по брдима Мекке и да страхује? Када су стигли у Мекку, успоставили су тајне везе са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, током којих су се договорили да се састану половином Курбан-бајрама у планинском пролазу код Акабе, крај првог џемрета[121] на Мини. Састанак је требао да се одржи у потпуној тајности, под окриљем ноћних тмина. Пустићемо да нам о томе исприча учесник тог историјског скупа који је променио ток борбе између идолопоклонства и Ислама. Ка'б ибн Малик ел-Енсари, Бог био задовољан њиме, овако описује тај догађај: „Кренули смо на ходочашће, па смо се договорили са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, да се састанемо средином Курбан-бајрама. Када смо обавили обреде, и када је дошла ноћ у којој смо требали да

[121] Место где се бацају каменчићи током ходочашћа.

се састанемо са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, са нама је био Ебу Џабир Абдуллах ибн Амр ибн Харам, један од наших првака и племића, па га узесмо са нама. Скривали смо наше стање од многобожаца нашег народа, па смо разговарали са Ебу Џабиром и рекли смо му: 'О Ебу Џабире, ти си један од наших првака и племића. Бојимо се да не будеш сутра паклено гориво због онога на чему си.' Затим га позвасмо у Ислам и обавестисмо га о састанку са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, на Акаби. Примио је Ислам и присуствовао је са нама састанку на Акаби, а био је поглавар. Те ноћи смо преспавали у каравани са нашим народом. Када је прошла прва трећина ноћи, искрали смо се из караване на састанак са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим. Ишуњали смо се попут јаребица, док не стигосмо до кланца код Акабе. Било нас је седамдесет и три мушкарца и две жене: Умму Умарех Нусејба бинт Ка'б из породице Мазин ибн ен-Неццар и Умму Муни Есма бинт Амр из породице Бени Селеме. Окупили смо се у кланцу, очекујући долазак Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Он дође, а са њим беше и његов стриц Ел-Аббас ибн Абдулмутталиб - тада још увек у старој вери, али је

волео да присуствује скупу његовог братића, како би га осигурао. Он је први и говорио на том скупу.“

Аббас говори о великој одговорности

Пошто су сви дошли на састанак, почели су да разговарају о ратификацији верског и војног савеза. Први говорник је био Аббас ибн Абдулмутталиб, стриц Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Он је сасвим отворено објашњавао тежину одговорности која ће да падне на њихова леђа, као резултат овог савеза. Рече: „О скупино из Хазреџа.“ - А Арапи су енсарије звали Хазреџијама у које су убрајали и Ел-Евсове - „Мухаммед је наш човек, ви то добро знате. Ми смо га штитили од нашег народа који о њему мисли што и ми. Он има углед, али и заштиту у свом граду. Међутим, он ништа од овога не жели, већ тежи ка вама, да вам се придружи. Ако сматрате да ћете да испуните оно што му нудите, и да ћете да га заштитите од онога ко му се супротстави, онда примите одговорност на себе. Ако, пак, мислите да га предате и изневерите након што оде вама, одмах га оставите, јер он има углед и заштиту у свом граду.“ Ка'б рече: „Рекосмо му: 'Чули смо шта си рекао. Говори ти, о Божији Посланиче, и изабери за себе и свог Господара оно

што волиш.“ Овакав одговор енсарија указује на њихову велику одлучност, храброст у коју може да се поузда и потпуну искреност када је у питању ношење ове огромне одговорности и њених опасних последица. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, након тога изнесе свој став а обећање на верност се употпуни.

Параграфи присеге

О овоме нам детаљно приповеда Имам Ахмед. Он преноси од Џабира, Бог био задовољан њим, који каже: „Рекосмо: 'Божији Посланиче, за шта треба да ти искажемо своју верност?' Он рече:

1. На послушност и покорност у раду и одмору;

2. На удељивање у олакшици и потешкоћи;

3. Наредби за чињење добра и одвраћања од зла;

4. Да ћете да радите у име Бога и да нећете да се бојите ничијег прекора.

5. Да ћете да ме потпомажете кад вам дођем, и да ћете да ме штитите од онога од чега

штитите себе, своје жене и децу. Тиме ћете да зарадите Рај.“[122]

Затим га Ел-Бера ибн Ма'рур узе за руку и рече: 'Да, тако нам Онога Који те, уистину, послао као веровесника. Сигурно ћемо да те бранимо од онога од чега будемо бранили своје жене и децу. Ступамо у савез, Божији Посланиче, јер ми смо, уистину, синови рата, народ који носи оружје. То наслеђујемо са колена на колено.'

Потврђивање велике одговорности коју носи обећање на верност

Након завршеног разговора у вези са условима обећања на верност, и након што су се усагласили око уговора, устадоше два човека, оба из прве групице која је примила Ислам на ходочашћу једанаесте и дванаесте године посланства, прво један, а за њим други, како би свом народу потврдили тежину одговорности, тако да им ствари буду потпуно јасне када му дају обећање, и како би знали и утврдили колико је њихов народ спреман да се жртвује. Ибн Исхак каже: „Када су се сакупили због обећања на

[122] Ово бележи Имам Ахмед са добрим ланцем преносилаца, 3/322.

верност, Аббас ибн Убаде ибн Надле је рекао: 'Да ли сте свесни на шта дајете обећање овом човеку?' Одговорише: 'Да.' Он рече: 'Дајете му обећање на верност на рат са Арапима и странцима. Ако мислите да ћете, уколико несрећа уништи вашу имовину и ваше старешине погину, њега да изневерите, од сада је то, тако ми Аллаха, понижење и на овом и на Будућем свету. А ако мислите да ћете да испуните оно што сте му обећали макар вам имовина била уништена и племићи побијени, ви га узмите, јер је то, тако ми Аллаха, добробит и на овом свету и на Будућем.' Рекоше: 'Водимо га са собом, макар изгубили и имовину и поглаваре. Шта за то добијамо, Божији Посланиче?' Он је рекао: 'Рај.' Рекоше: 'Пружи руку!' Он пружи руку, а они му дадоше обећање на верност.“

У Џабировом предању стоји: „Устадосмо да му дамо обећање, па му Есад ибн Зураре, најмлађи од њих седамдесет, узе руку и рече: 'Полако, полако, народе Јесриба, ми му не бисмо у руке ставили своје животе да нисмо сигурни да је он Божији посланик. Његов долазак код нас данас значи окретање против свих Арапа, да ће ваши прваци да погину, и да ће сабље да вас сасецају. Ако ћете да се стрпите на томе - узмите га, због

тога ће Аллах да вас награди, а уколико се за себе бојите - оставите га, јер ћете тако да имате боље оправдање код Аллаха.“

Закључивање савеза

Након ратификације параграфа обећања на верност, и након њиховог утврђивања и оверења, отпочело је закључивање савеза руковањем. Џабир је, након говора Есада ибн Зурарета, рекао: „Они рекоше: 'О Есаде, повуци своју руку, јер тако нам Аллаха, нећемо да прекршимо нити повучемо ово обећање.'“ Тада је Есад схватио и уверио се колико су спремни да жртвују на овом путу. Он је био велики мисионар, заједно са Мус'абом ибн Умејром - па је први дао обећање. Након овог чина поче свеопште давање обећања на верност.

Џабир прича: „Прилазили смо Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, један по један, и сви смо му појединачно давали обећање, а он је прихватио наша обећања говорећи да нас Бог награди Рајем.“[123]

Две жене, које су биле сведоци овог догађаја, нису се руковале, него су обећање дале речима.

[123] Ахмед ибн Ханбел, Муснед, 3/322.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се није никада руковао са странкињом.“[124]

Дванаест поглавара

После окончања обећања на верност, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је затражио да скуп изабере дванаест представника који ће да буду поглавари свога рода и који ће да буду одговорни за спровођење наведених параграфа обећања у дело. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао присутнима: „Дајте ми дванаесторицу поглавара. Сваки од њих ће да буде одговоран за своје људе.“ Избор је одмах извршен. Девет их је било из племена Ел-Хазреџ и тројица из Ел-Евса.

Када се окончао избор поглавара, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, од њих, као одговорних, узео је друго обећање: „Ви сте одговорни за свој народ као што су Хаваријјуни (апостоли) били одговорни за Исаа (Исуса), сина Мерјеминог (Маријиног), а ја сам одговоран за свој народ.“ - То јест муслимане. Они се сложише са тим.

[124] Сахиху Муслим, 2/ 131.

Шејтан[125] открива уговор

Када се заврши ратификација споразума, и када су људи били спремни да се разиђу, то откри један од шејтана. Пошто је ово откривање дошло у задњем тренутку, није могао тајно да обавести главешине Курејшија о томе, па се попео на једно узвишење и из свег гласа, какав се до тада никад није чуо, завика: „О становници ових места, хоћете ли 'Муземмема'[126] и отпаднике са њим? Окупили су се због рата против вас!“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: „Ово је велика несрећа за Акабу. Тако ми Аллаха, Аллахов непријатељу, посебно ћу да се позабавим тобом.“ Затим је наредио људима да се разиђу и да оду у своје кампове.

Спремност енсарија да нападну Курејшије

Када се зачуо глас овог шејтана, Аббас ибн Убаде ибн Надле рече: „Тако нам Онога Који те је послао са истином, ако хоћеш, сутра ћемо сабљама

---

125 Реч шејтан у арапском језику потиче од речи која означава *удаљеност од добра*. Шејтан се често преводи једноставно као "ђаво", али може да се односи на било које од бића, који се побунило против Аллаха, или на све што одвраћа од Аллаховог пута (Ислама). Главни шејтан је Иблис или сотона.

126 Мухаммед значи 'хваљени', али су га неки мушрици (многобошци) звали 'муземмем', што значи 'покуђени'. (оп. ред.)

да нападнемо становнике Мине.“ Божији Посланик је одговорио: „То нам није наређено. Вратите се у своје кампове.“ Они одоше и одспаваше до јутра.

Курејшије шаљу протест поглаварима Јесриба

Када ова вест дође до ушију Курејшија, они се ускомешаше. Обузеше их страх и очај, јер су савршено знали последице и резултате оваквог обећања када су у питању они и њихове имовине. Следећег дана упутише велику делегацију, сачињену од угледних Меккелија и највећих мекканских силника у камп ходочасника из Јесриба, да изразе жестоки протест на овај уговор. Рекоше: „О скупино Хазреџија, обавештени смо да сте дошли код овог нашег човека са циљем да га избавите од нас, и да му дате обећање на рат против нас. Знајте да је нама најмање стало, између свих Арапа, да дође до рата између нас и вас.“ Пошто мушрици (многобошци) Хазреџа нису ништа знали о овом обећању, јер се догодила ноћу у потпуној тајности, почеше се се заклињу Аллахом: „Ништа се није десило, нити о томе шта знамо.“ Тако би док не дођоше до Абдуллаха ибн Убејј ибн Селула, који рече: „Ово је лаж која се није догодила. Мој народ не би тако измишљао.

Док сам био у Јесрибу они не би започињали ни једну ствар док се не би са мном договорили.“ Муслимани су се гледали и ћутали. Нити су шта занегирали, нити потврдили. Представници Курејшија поверовали су мушрицима (многобошци) и вратили су се разочарани.

Курејшије утврђују вест о обећању на верност и шаљу потеру за њеним учесницима

Представници Мекке су се вратили готово убеђени да су лажно обавештени, али су наставили истрагу по том питању. Интензивно су истраживали и прецизно су разматрали, све док нису утврдили да је вест истинита, и да се обећање на верност стварно догодило. Међутим, то сазнање је стигло пошто су ходочасници отишли својим домовима. Њихови коњаници су пожурили у потеру за Јесриблијама, али прекасно. Успели су да угледају Сада ибн Убадеа и Мунзира ибн Амра. Мунзир им је умакао, а Сада су ухватили. Свезали су му руке за врат, а затим су га завезали камили за колан, па су почели да га туку и да га вучу за косу, док га нису довели у Мекку. Тада су дошли Ел-Мут'им ибн Адијј и Харис ибн Харб ибн Уммејје и избавили су га, јер је Сад њима раније гарантовао безбедан пут за караване које су пролазиле покрај

Медине. Када су енсарије увидели да су изгубили Сада, договорили су се да се врате по њега, али се он појавио пред њима. Тако су се заједно вратили у Медину .

Овако је протекло Друго обећање на верност на Акаби, позната под називом „Велико обећање на верност на Акаби“, у атмосфери међусобне љубави и пријатељства, међусобног помагања,[127] поверења, храбрости и апсолутној спремности на подношење жртве на овом путу. Верник из Јасриба саосећао се са повређеним братом из Мекке, бивајући му привржен и срдећи се уколико му неко учини неправду. У његовом срцу је колала љубав према брату кога је заволео искрено у име Бога. Ова осећања нису била последица пролазног тренда који нестаје временом, већ је њихов извор био веровање у Бога, Његовог Посланика и Његову Књигу. То је иман[128] које не нестаје пред било каквом силом тираније и насиља. То је иман (веровање) чијим се експлодирањем дешавају чуда,

[127] Тј. различитим по друштвеном статусу, раси, пореклу итд. (оп. рец.)

[128] Иман је арапска реч која у језичком смислу значи *веровање*, *сведочење* и *потврђивање* које захтева прихватање и послушност без имало сумње. У терминолошком смислу, иман (веровање) је изговарање веровања речима, потврђивање срцем и практично деловање деловима (удовима) тела, повећава се са покорношћу Богу, а смањује се са грешењем. Иман се темељи на шест ствари: веровању у Аллаха, Његове анђеле, Његове књиге (објаве), Његове посланике, Судњи дан, и Божију одредбу добра и зла. Иман подразумева и ислам.

у веровању и деловању. Оваквим иманом (веовањем) муслимани су могли на страницама историје да упишу своја дела и да оставе трагове којима нема нити ће да буде сличних.

Весници Хиџре

После завршетка Другог обећања на верност на Акаби, и након што је Ислам успео да стекне себи домовину усред пустиње задојене неверством и незнањем - а то је била највећа добит за Ислам од његовог позива - Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, дозволио је муслиманима да се иселе у нову домовину - да учине хиџру (пресељење). Хиџра је представљала занемаривање личних интереса, жртвовање имовине, и једино што се спашавало је живот. Човек је свестан да је легално опљачкан, да може да страда било на почетку или на крају свога пута, да се креће у непознату будућност, незнајући какве она бриге и туге доноси. Муслимани почеше да се исељавају иако су све то знали, а неверници почеше да се испречавају између њих и њиховог изласка због опасности коју су осетили. Доносимо неке примере за то :

1. Ебу Селеме је био међу првим мухаџирима (исељеницима). Он се иселио, како каже Ибн Исхак, годину дана пре Другог обећања на верност. Са њим су отишли његова жена и син. Када су се спремили за напуштање Мекке, тазбина му рече: „Ти можеш мимо нас да одеш, али шта ће да буде са овом нашом рођаком? Зашто да ти дозволимо да је водиш у туђину?“ Узеше му жену, због чега се његова породица расрдила, и рекла: „Не дамо јој наше дете, ако је одвојите од нашег човека!“ Отимали су се око детета, чупајући га за руке тако да су му их ишчашили, а затим су га узели са собом. Ебу Селема је сам отишао у Медину. Умму Селеме, Бог био задовољан њом, је после мужевљевог одласка и одузимања сина сваког дана излазила у долину Ел-Ебтах и ту је плакала од јутра до мрака. Од тог догађаја прође око година дана, па се један њен рођак сажали над њом и рече: „Зашто не пустите ову сиротицу? Раставили сте је од мужа и сина!“ Тада јој рекоше: „Ако хоћеш, иди своме мужу.“ Она затражи сина од његове породице и крену ка Медини. Путовала је око пет стотина километара између планинских висова и долина, а са њом није било ниједног Аллаховог створења. У месту Ет-Тен'им, срео је Осман ибн Талха ибн Ебу Талха. Када сазнаде за њено стање, испрати је до Медине. Када је угледао место Куба, рекао јој је:

„Твој муж је у овом месту. Иди ка њему са Божијим благословом.“ Он се после тога вратио назад у Мекку.

2. Сухејб ибн Синан ер-Руми је учинио хиџру после Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Када је желео да се исели, Курејшије му рекоше: „Дошао си нам као презрени просјак. Твоја се имовина код нас умножила, и постигао си то што јеси, а сад би хтео да изађеш и изнесеш своју имовину. Тако нам Аллаха, то не може тако.“ Сухејб им рече: „Ако вам оставим имовину, хоћете ли да ме пустите да идем својим путем?“ Одговорише: „Да.“ Он им је рекао: „Остављам вам имовину.“ Та вест дође до Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, а он је рекао: **„Сухејб је на добитку, Сухејб је на добитку!“**

3. Омер б. ел-Хаттаб, Ајјаш ибн Ебу Ребиа и Хишам б. ел-Асијј ибн Ваил су се договорили да се ујутру нађу код места званог Ет-Тенадуб изнад Шерифа, а да одатле крену у Медину. Омер и Ајјаш се нађоше, а Хишам би ухваћен. Када прва двојица стигоше до Медине и одседоше у месту Куба, Ебу Џехл дође са братом Ел-Харисом до Ајјаша - а сва тројица су од једне мајке, која се звала Есма бинт Мухеррибе, па му рекоше: „Твоја мајка се

заветовала да неће да чешља косу, и да неће да тражи заклон од Сунца све док те не види.“ Он се сажалио, а Омер му је рекао: „О Ајјаше, тако ми Аллаха, ови људи само желе да те одврате од твоје вере, па их се причувај! Тако ми Аллаха, када би твоју мајку почеле да узнемиравају ваши, очешљала би се, а када би јој мекканска врелина постала тешка, склонила би се у хладовину.“ Ајјаш је одбио све друго осим да пође са њима, како би испунио заклетву његове мајке. Омер му је рекао: „Ако ћеш тако да поступиш, онда узми моју камилу, јер је послушна и покорна, и држи се њених леђа. Ако посумњаш у њих, спаси се на њој.“ Када су прешли део пута, Ебу Џехл му рече: „Сине моје мајке, тако ми Аллаха, моја јахалица је груба, да ли би ме ставио иза себе на твојој камили?“ Рече: „Свакако.“ Приземљише своје камиле како би се наместили. На земљи га нападоше и свезаше, а затим уђоше са њим у Мекку, водећи га свезаног. Рекоше: „О Меккелије, овако и ви урадите са својим глупацима, као што смо ми урадили са овим нашим глупаком.“

Ово су само три примера која нам показују шта су многобошци радили у Мекки са онима који су желели да учине хиџру, ако би они сазнали за то. Међутим, и поред тога, људи су излазили у

групама, пратећи једни друге. Након два месеца и неколико дана од Великог обећања на верност на Акаби, у Мекки од муслимана остаде само Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, са Ебу Бекром и Алијом. Њих двојица су остала по наређењу Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Остали су и они које су неверници на силу задржали. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је спремао пртљаг, чекајући од Узвишеног Аллаха наредбу за одлазак. И Ебу Бекр је спремао своје ствари.

Бухарија преноси од Аише, Бог био задовољан њом, да је рекла: **„Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао муслиманима: 'Видео сам место у које ћете да се иселите. Оно има палме између две вулканске стене.'“** Тако је отпочела хиџра према Медини. У Медину је дошла и већина мухаџира (исељеника) из Абесиније. И Ебу Бекр се спремио да иде у Медину, а Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му рече: „Полако, надам се да ћу да добијем дозволу за пут.“ Ебу Бекр га упита: „А хоћеш ли заиста да је добијеш?“ „Хоћу.“ – Одговорио је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим. Ебу Бекр се задржао како

би био уз Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и спремио је две камиле које је имао за пут, а дозвола је дошла после четири месеца.[129]

Заседање Већнице - Курејшијског парламента

Кад су мушрици (многобошци) видели да су Посланикови, нека су Божији благослов и мир над њим, другови спремили своје ствари, да су изашли, повели породице и понели имовину, и да су отишли ка Евсу и Хазреџу, обузе их страх и туга. Били су забринути као никад пре. Пред њима је стајала велика, стварна опасност, која је претила да угрози њихов идолопоклонички и економски интегритет. Знали су да Мухаммедова, нека су Божији благослов и мир над њим, личност поседује врхунац моћи утицаја на друге, из савршенства његовог вођства и усмеравања. Знали су и за одлучност, устрајност и пожртвованост његових асхаба на његовом путу. Знали су и коју снагу и моћ имају племена Евс и Хазреџ, као и осећај за мир и доброту који поседују њихови умни људи, и њихову спремност на велику жртву, поготово

[129] Сахихул-Бухари, 1/553.

пошто су искусили горчину међубратског рата током дугог низа година. Курејшије су, такође, знале какав стратешки значај има Медина за трговачке путеве који пролазе обалом Црвеног мора и Јемена, па до Шама - а водили су преко Медине. Меккански трговци су носили робу у Шам у вредности од четвртине милиона златних динара годишње, и то не рачунајући вредност коју су носили становници Таифа и других места. Оваква успешна трговина могла је да се одвија само уз добро осигуране и обезбеђене трговачке путеве.

Стога није могла да се сакрије огромна брига Курејшија што се исламски позив одомаћио у Јесрибу и што се јесрибски народ окренуо против њих. Након што су осетили опасност која их је из темеља уздрмала, почеше да трагају за најпогоднијим средствима ради отклањања ове опасности, чији је једини извор носилац исламског позива - Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим. У четвртак, 12. септембра, 622. године или отприлике два и по месеца након Великог обећања на верност на Акаби, у Мекки се одржало заседање мекканског парламента почетком дана. Ово је била најзлогласнија седница Већнице у њеној историји. На заседање Парламента стигли су делегати из свих курејшијских племена.

Требало је да проуче одлучујући план за коначно и брзо уништење носиоца заставе исламског позива. Његовим окончањем тотално ће да се прекине надирући вал светлости постојеће вере - Ислама.

На овом скупу, од животног значаја за Курејшије, присуствовали су следећи курејшијски делегати:

- Ебу Џехл ибн Хишам, испред племена Бени Махзум;

- Џубејр ибн Мут'им, Туајмет ибн Адиј и Ел-Харис ибн Амир, испред племена Бени Неуфел ибн Абдуменаф;

- Шејбе и Утбе, Ребиини синови, и Ебу Суфјан ибн Харб, испред племена Абди Шемс ибн Абдуменаф;

- Ен-Надр б. ел-Харис испред племена Бени Абдид-Дар;

- Ебу ел-Бахтери ибн Хишам, Зем'ат б. ел-Есвед и Хаким ибн Хизам, испред Бени Есед б. Абдулуззаа;

- Нубејх и Мунеббих, Ел-Хаџџаџови синови, испред Бени Сехмаа;

- Умејје ибн Халеф, испред Бени Џумехаа.

Када су стигли у Већницу у договорено време, Иблис (сотона) их изненади у лику честитог старца, у грубој одећи, који застаде на вратима. Они упиташе: „Ко си ти, старче?“ Он одговори: „Становник Неџда који је чуо ради чега сте се окупили, па је дошао да присуствује са вама и чује шта говорите. Можда ће да вам да и неко мишљење и савет.“ Рекоше: „Добро, уђи.“, и он уђе.

Јединствена одлука парламента да убију Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим

Када отпоче седница, поче излагање различитих предлога и решења. Дискусија је дуго трајала. Ебу ел-Есвед рече: „Отераћемо га из нашег места. Није нас брига куда ће да оде и где ће да се насели. Тиме ћемо да поправимо нашу ситуацију и биће као и пре. Старац из Неџда рече: „Не, тако ми Бога! То није мишљење свих! Зар нисте видели како лепо прича, његову слаткоречивост и како осваја срца људи оним са чиме је дошао. Тако ми Аллаха, ако тако учините, нећете бити сигурни да неће да се насели у неком крају међу Арапима, а затим са њима да дође по вас, пошто они почну да га следе, све док вас са њима не згази, а затим уради шта хоће. Тражите друго решење.“

Ебул-Бахтери рече: „Окујте га у окове, закључајте га у тамницу, а затим гледајте како ће да га снађе зло које је снашло песнике који су били пре њега - Зухејра, Набигу и друге, који су тако умрли. И њега ће да снађе оно што је њих снашло.“ Старац из Нецда рече: „Не, тако ми Аллаха, ни ово није добро. Тако ми Аллаха, ако га ухапсите као што кажете, нећете моћи да окујете његову веру која ће да изађе кроз закључана врата и да одлепрша његовим друговима. Они ће да вас нападну и њега ће да отму из ваших руку, а онда ће да се умноже све док вас не победе. Ово није добар предлог, потражите неки други!“

Након што парламент одби оба предлога, појави се зли предлог са којим се сложише сви присутни. Њега предложи велики меккански зликовац, Ебу Џехл ибн Хишам, који рече: „Тако ми Аллаха, ја имам предлог за који мислим да вам још није пао на памет. Рекоше: „А шта то, Ебул-Хакеме?“ Он одговори: „Сматрам да треба да уземемо из сваког племена по једног постојаног, доброг порекла да нас представља, да сваком од њих дамо убојиту сабљу, затим да оду до њега и да га убију сви одједном. Тако ћемо да се одморимо од њега. Ако тако учинимо, његова крв ће да се расплихне на сва племена, а Бену Абдуменаф неће

моћи да ратује против целог свог народа. Задовољиће се крварином, а ми ћемо да им је дамо.“ Старац (сотона) из Неџда рече: „Нека буде како овај човек каже. Ни ја не видим бољег решења од овога.“ Меккански парламент је једногласно усвојио овај зли предлог. Делегати су се вратили својим кућама, одлучни да одмах спроведу ову одлуку.

Веровесникова хиџра

У природи оваквог скупа јесте крајња тајност, како на површину не би испливао било какав покрет који се разликује од свакодневних и уобичајених радњи, како нико не би нањушио заверу и опасност, нити би приметио неку нејасноћу која указује на зло које се спрема. Ово је била сплетка Курејшија, али они су тиме сплеткарили против Узвишеног Бога, па им је Он осујетио планове одакле нису очекивали.

Када је донета страшна одлука да убију Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, анђео Џибрил (Гаврило) је дошао са Објавом и обавестио је Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, о завери Курејшија, и о Аллаховој дозволи за излазак из Мекке. Одредио

му је време хиџре говорећи: „Не спавај ноћас у својој постељи, у којој си до сада спавао.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је отишао до Ебу Бекра у подне, када се људи одмарају у кућама, да се са њим договори о плану за хиџру. Аиша, Бог био задовољан њом, прича: „Док смо седили у Ебу Бекровој кући у подне, неко рече: 'Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, долази прерушен, и то у време у које није никада долазио.' Ебу Бекр рече: 'За њега бих дао и оца и мајку! Тако ми Аллаха, у ово време га је довела само нека важна ствар.' Божији Посланик је дошао, затражио је дозволу за улазак, па му се дозволило и он је ушао. Рече Ебу Бекру: 'Изведи оне који су код тебе.' Ебу Бекр рече: „То су твоји следбеници, Божији Посланиче, за тебе бих дао и оца и мајку.' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим , рече: 'Дозвољена ми је хиџра.' Ебу Бекр му рече: 'Божији Посланиче, да ли могу да ти правим друштво?' Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, одговори: 'Да.'“ Договорише се око плана за хиџру. Потом се вратио кући и сачекао је ноћ. Наставио је са својим свакодневним пословима, како нико не би осетио да се спрема за исељење, чувајући се одлуке коју су Курејшије донели.

Опкољавање Посланикове куће

Највећи курејшијски зликовци су провели остатак дана у тајној припреми зацртаног плана.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је уобичајавао да спава почетком ноћи после јацијe, а затим после половине ноћи да излази до Светог храма и клања ноћни намаз. Наредио је Алији, Бог био задовољан њим, да те ноћи спава у његовој постељи, и да се покрије његовим зеленим покривачем. Обавестио га је да ништа лоше неће да му се деси. Када је наступила мркла ноћ и када је завладао смирај, већина људи је спавала, а зликовци су тајно дошли Пoсланиковој, нека су Божији благослов и мир над њим, кући и окупише се код његових врата вребајући га. Мислили су да спава. Чекали су да устане и да изађе, па да скоче на њега и да спроведу оно што су договорили. Били су сигурни и чврсто уверени да ће ова презрена завера да успе. Ебу Џехл је стао гордо и поносно, и обратио се својим друговима који су били у кругу, исмејавајући се: „Мухаммед мисли да ћете да постанете краљеви Арапа и странаца ако га будете следили, и да ћете да будете проживљени после смрти, и да су за вас припремљене баште попут Јорданских вртова. А

ако то не прихватите, бићете уништени, након смрти проживљени, а затим ћете у Ватри горети.“

Убиство је требало да се изврши након поноћи, када је он изашао из куће. Будно су стражарили у ишчекивању поноћи, али Узвишени Бог чини шта хоће, у Његовој Руци је власт небеса и Земље. Он узима у заштиту и од Њега нико не може да буде заштићен. Он обавести Свога Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, након тога:

„**И кад су ти неверници замке разапињали да би те у тамницу бацили, или да би те убили, или да би те прогнали: они су замке плели, а Аллах их је ометао, јер Аллах то најбоље уме.“** (Кур'ан, Ел-Енфал, 30)

Божији Посланик напушта кућу

Курејшијски план је тотално пропао и поред врхунског опреза и будности. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је изашао из куће и прошао је кроз њихове редове, узео је шаку песка и просуо је по њиховим главама. Узвишени Аллах им је заслепио вид, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је учио: „**И Ми смо испред и иза њих**

преграду метнули и на очи им копрену ставили - зато они не виде.“ (Кур'анм Ја син, 9)

На главу сваког Курејшије је просуо прашину, а затим је кренуо Ебу Бекровој кући. Они по ноћи изађоше на задњи излаз његове куће и тако стигоше у пећину Севр, која се налазила на путу ка Јемену.

Они који су му опколили кућу ишчекивали су кобни тренутак. Непосредно пред тај тренутак постало им је јасно да неће да успеју. Помоли им се неки човек који није био са њима, виде их код његових врати и рече: „Шта чекате?“ Одговорише: „Мухаммеда!“ Он им рече: „Изиграни сте. План вам је пропао. Он је прошао поред вас, бацио вам је на главу прашину и отишао је својим послом.“ Они рекоше: „Тако нам Аллаха, нисмо га видели!! Затим почеше да отресају прашину са главе. Али погледаше кроз пукотину на вратима и видеше Алију, па рекоше: „Тако нам Аллаха, Мухаммед спава под покривачем.“ Остадоше тако до зоре. Када Алија устаде из постеље, зграбише га и упиташе за Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, а он рече: „Ја за њега ништа не знам.“

Од куће до пећине

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је напустио своју кућу око 12/13. септембра 622. године и отишао је кући свога друга и најповерљивијег човека и помагача, Ебу Бекра, Бог био задовољан њим. Одатле су изашли на задња врата и брзо су напустили Мекку пре зоре. Пошто је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, знао да ће Курејшије брзо да организују потрагу и да ће сви погледи најпре да буду уперени ка главном путу за Медину на северу, он је одабрао сасвим супротан пут, јужно од Мекке, у правцу Јемена. Њиме су ишли око пет миља, док не дођоше до брда Севр. Брдо је високо, а пут до тамо је био тежак и препун камења, тежак за успињање. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је израњаво ноге. Неки кажу да је ишао на прстима како би сакрио своје трагове, па је тако повредио ноге. Било како било, зна се да га је Ебу Бекр понео када су стигли до брда, и да је тешко ишао све док нису стигли на врх брда где се налази пећина која је у историји постала позната под именом Севр.

Њих двојица у пећини

Када су дошли до пећине, Ебу Бекр рече: „Тако ми Аллаха, нећеш да уђеш док ја не уђем, па ако буде какве опасности, нека задеси мене, а не тебе.“ Ебу Бекр уђе и прегледа пећину, па угледа са стране отвор. Поцепа своју одећу и њоме затисну рупу. Остадоше још две рупе које затисну својим ногама. Затим рече Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим: „Уђи.“ Он уђе, стави Ебу Бекру главу на крило и заспа. Ебу Бекра из рупе у ногу убоде нешто. Није се помакао из бојазни да не пробуди Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Од бола су му сузе потекле и слиле су се на Посланиково, нека су Божији благослов и мир над њим, лице, па је он упитао: „Шта ти је, Ебу Бекре?“ „Убоде ме нешто, за тебе бих дао и оца и мајку.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, пљуцну на убод, и нестаде боли. У пећини су боравили три ноћи: петак, суботу и недељу вече.

Абдуллах, Ебу Бекров син је ноћи проводио са њима. Аиша, Бог био задовољан њом, каже: „Абдуллах је био вешт и досетљив младић. Пред зору би се враћао од њих и освитао са Курејшијама у Мекки. Слушао је пажљиво све приче о њима, памтио их, а навече би одлазио и причао им

новости. А Амир ибн Фухејре, ослобођени Ебу Бекров роб, је у близини пећине напасао овце, па би их по јацији натерао испред пећине и њима двојици би давао млеко угрејано на камењу. Амир ибн Фухејре би затим отерао овце у сутон. То је чинио све три ноћи. Амир ибн Фухејре је овце терао трагом Абдуллаха, Ебу Бекровог сина, да би стадо неутралисало трагове, након његовог одласка у Мекку.

Курејшије су умало полуделе када ујутру сазнаше да им је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, умакао у току ноћи кад је требало заверу да спроведу у дело. Прво што су тим поводом урадили јесте да су изударали Алију, одвели су га до Кабе и држали су га један сат не би ли сазнали вести о њима двојици. Пошто од Алије нису могли да извуку ништа корисно, отишли су Ебу Бекровој кући и залупали су на врата. Есма, Ебу Бекрова кћерка, је изашла, а они је упиташе. „Где ти је отац?“ Она одговори: „Не знам где је отац.“ Ебу Џехл диже руку - а био је покварени дрзник - и ошамари је тако јако да јој је избио минђушу из ува. Курејшије су одржале хитну седницу, на којој су донели одлуку да употребе сва расположива средства која ће да им омогуће хватање ова два човека. На све проходне путеве од

Мекке поставише јаку и наоружану контролу. Одлучише да дају велику награду у вредности од сто камила за њихове главе, понаособ, ономе ко их врати Курејшијама живе или мртве, ма ко тај био. Затим су потерали коњанике, пешаке и читаче трагова у потеру. Размилише се планинама и долинама, низијама и брдима, али без успеха и резултата.

Потера стиже и до пећинског улаза, али Узвишени Бог влада ситуацијом. Бухарија преноси од Енеса, а он од Ебу Бекра, који каже:

„Био сам у пећини са Веровесником, нека су Божији благослов и мир над њим. Како подигох главу, угледах ноге људи. Рекох: 'Божији Веровесниче, ако неко спусти поглед, видеће нас.' Он ми одговори: 'Тише, Ебу Бекре. Нас смо двојица, а трећи је Аллах.'“ У другој верзији стоји: **„Ебу Бекре, шта мислиш о двојици са којима је Аллах трећи?“**[130]

[130] Сахихул-Бухари, 1 /516 . , 1/558. Слично предање је и код Ахмеда, 1/4., у коме стоји: "Рекох Веровеснику док је био у пећини ... ", и: "И једанпут док смо били у пећини рече: 'Када би неко од њих погледао у своја стопала видео би нас.', Па он рече: 'О Ебу Бекре, шта мислиш о двојици са којима је Аллах трећи? " 'Ебу Бекр се није плашио за себе, већ искључиво због онога што се преноси - да се Ебу Бекр пуно забринуо због Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, када је видео читаче трагова, па је рекао: „Ако ја будем убијен, ја сам само обичан човек, а ако ти будеш убијен, пропаде уммет (народ).“

Десило се чудо којим је Узвишени Бог помогао Свога Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим. Потера се вратила онда када између њега и њих није била удаљеност већа од неколико корака.

На путу за Медину

Кад се жестина потере ублажила, и када су престале контроле путева, и када је опала узнемиреност Курејшија после тродневне безуспешне потере, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се са својим другом спремио да иде у Медину. Унајмили су Абдуллаха ибн Урејкита ел-Лејсија, који је био искусан и вешт водич, добар познавалац пута, и на вери Курејшија. Веровали су му у томе и предали су му своје јахалице. Договорили су се да дође са њиховим јахалицама код пећине Севр после три ноћи. У понедељак увече, почетком ребиул-еввела, прве хиџретске године или 16. септембра 622. године, Абдуллах ибн Урејкит је дошао са две јахалице. Ебу Бекр је током њиховог договарања кући већ био рекао Веровеснику: „Божији

Тада му је Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рекао: Не брини, доиста је Аллах са нама. (Ет-Тевба, 40) Абдуллах ен-Неџди, Мухтесару сиретир-ресул, 168 .

Посланиче, за тебе бих дао и оца и мајку, узми једну од ове моје две камиле.“ А затим му је приближио бољу. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је пристао под условом да му је плати. Тада је придошла Есма, Ебу Бекрова, Бог био задовољан њим, кћерка са спремљеном храном за пут. Заборавила је да узме уже којим ће да причврсти завежљај за товар, што примети када су њих двојица кренули. Она поцепа своју подсукњу на двоје. Једном половином причврсти храну, а другом се омота око појаса, па јој дадоше назив „Власница два појаса.“

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, и Ебу Бекр, Бог био задовољан њим, су затим кренули, а са њима и Амир ибн Фухејре. Водич Абдуллах ибн Урејкит их је преузео на приобалном путу. После изласка из пећине кренули су на југ према Јемену, а затим на запад према обали, све док нису стигли до пута којим не иду људи, одакле се усмерише ка северу према гробљу на обали Црвеног мора. Ишли су путем којим је ретко ко ишао.

Бухарија преноси од Ебу Бекра, Бог био задовољан њим, да је рекао: „Путовали смо те ноћи и сутрадан ујутру. Негде око подне, када на путу није било никог, угледасмо високу стену која је

правила сенку од Сунца. Застадосмо код ње. Направих Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, место да заспе, и разгрнух му крзно. Рекох: 'Заспи, Божији Посланиче, а ја ћу да надзирем над тобом.' Он заспа, а ја устадох и почех да осматрам. Одједном угледах како долази пастир терајући стадо ка стени, желећи да се одмори у хладу као и ми. Рекох му: 'Чији си ти, момче?' 'Радим за човека из Медине (или из Мекке).' Упитах: 'Имају ли твоје овце млека?' 'Да.' Одговори он. Рекох: 'Хоћеш ли помусти?' Одговори: 'Да.' Он приведе овцу, а ја рекох: "Очисти виме од земље, вуне и прашине.' Он намузе у чунак малу количину млека. Имао сам посуду коју сам понео за Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим, да из ње пије и узима абдест. Дођох до Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, али ми би жао да га пробудим, па га сачеках док се не пробуди, затим сипах воду у млеко да се расхлади и рекох: 'Пиј, Божији Посланиче!' Он се добро напи, и упита: 'Је ли време да идемо?' 'Свакако.' - Рекох, и кренусмо.'[131]

Ебу Бекр, Бог био задовољан њим, је пазио на Веровесника, нека су Божији благослов и мир над

[131] Сахихул-Бухари, 1 /510 .

њим, и био је познат људима док је Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, био млад и непознат. Ебу Бекра је срео неки човек па му је рекао: „Ко је овај испред тебе?“ Ебу Бекр је одговорио: „Он ме води Правим путем.“ Човек помисли да му је то обични водич, али је он мислио на Пут добра.[132]

Другог или трећег дана, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, прође покрај два шатора Умми Ма'бед ел-Хузаија. Она се налазила у Мушеллелу са стране Кудејда, 130 км од Мекке. То је била истакнута и стрпљива жена. Седела је подвијених ногу у шатору, и нудила је пролазницима храну и воду. Њих двојица је упиташе: „Имаш ли шта за нас?“ Она одговори: „Аллаха ми, да имам било шта, не бих вам ускратила. Нудим гостопримство и јалове овце, а година је била сушна.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, погледа овцу кроз отвор шатора, па упита: „Шта је са овом овцом, о Умму Ма'бед?“ Она одговори: „То је овца која због болести није кренула са осталим овцама.“ Он упита: „Има ли млека?“ Она одговори: „Превише је истрошена и стара да би имала млека.“ „Хоћеш ли да ми дозволиш да је помузем?“

[132] Бележи Бухарије од Енеса, 1 /556.

„Наравно, тако ми Аллаха, ако можеш." Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, потра виме овци, помену Божије име, упути Богу молбу, па млеко надође и обилно потече. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, затражи зделу из које може да се напије група људи, па у њу намузе млека док је не препуни. Даде жени да се напије колико год може, затим пружи својим сапутницама, па се и они напише колико год су могли. Затим он попи, и поново помузе овцу, напуни зделу и даде је жени, па наставише пут.

Не прође дуго, а њен муж Ебу Ма'бед се врати терајући измршале козе које се тетурају од глади. Кад угледа млеко, изненади се и рече: „Одакле ти ово? Овца је јалова, а у кући није било млека." Она му каза: „Не, тако ми Аллаха, није га било, али овуда прође благословљен човек, који је говорио то и то, а изгледао је тако и тако. Мислим да је од Курејшија и то баш онај за којим је потера." „Опиши ми га, Умму Ма'бед." Она описа његове племените особине на најлепши начин, тако да је слушалац имао праву слику пред собом. Ебу Ма'бед рече: „Тако ми Аллаха, он је тај Курејшија што су о њему причали оне приче. Имао сам на уму да му се придружим, а то ћу свакако и да учиним

ако ми се пружи прилика.“ У Мекки освану глас кога сви чуше, али нико не виде говорника :

Наградио Аллах, Господар Арша, најбољом наградом

два друга, код Умми М'абед што дођоше

Стигоше са доброчинством, а са њим и одоше

спашен је онај ко заноћи као друг Мухаммедов.

Видите ли, роде Кусајјов, које сте небројене

благодати изгубили Посланиковом хиџром (пресељењем)?

Нека честитају племену Каби место кћерке њихове,

њено почасно место је међу верницима сад.

Питајте своју сестру за њену овцу и зделу,

а кад бисте и овцу питали, она би посведочила.

Чувши овај глас, Есма рече: „Нисмо знали где се Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, упутио кад дође један испод Мекке и поче да рецитује ове стихове. Људи су га пратили и слушали су његов глас, иако га нису видели, све док није изашао повише Мекке. Када смо чули његов говор, знали смо да се Божији Посланик,

нека су Божији благослов и мир над њим, упутио ка Медини.

Њих двојицу је на путу пратио Сурака ибн Малик. Сурака приповеда: „Док сам седео на једној седници мог племена Бени Мудлеџ, стиже један њихов човек, приђе нам и рече: 'О Сурака, видех малопре црну мрљу на обали. Мислим да је то Мухаммед са својим другом.' Знао сам да су то они, али му рекох: 'Нису то они, него си ти видео те и те, који су отишли пред нашим очима.' На тој седници проведох још један сат, затим устадох, уђох у кућу, наредих робињи да ми изведе коња иза брда и да га причува. Потом узех копље и изађох на задња врата. Окренуо сам врх копља ка земљи, док не стигох до мог коња. Узјахах га и појурих све док им се нисам приближио. Коњ посрну и ја падох. Устадох, а руке ми полетеше према тоболцу за стреле. Из тоболца извукох стрелице за срећу. Хоћу ли да им наудим или не? Не испаде ми по вољи. Поново узјахах коња занемарујући стрелице. Приближавао сам се све док не зачух Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, како учи Кур'ан, не окрећући се, док се Ебу Бекр стално окретао. Изненада мој коњ је пропао предњим ногама у земљу до колена па сам пао. Викнуо сам на њега, он је устао, али није могао да

извуче предње ноге из земље. Кад се усправио, направи се траг његових ногу који се попут дима винуо ка небу. Опет сам дохватио стрелице. Након гатања, указао ми се лош исход. Онда затражих од њих сигурност и они застадоше. Узјахао сам свог коња док не стигох до њих. После препрека на које сам наишао на путу ка њима, у души сам осетио да ће вера Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да надвлада, па сам му рекао: 'Твој народ је прописао награду ономе ко те ухвати.' Обавестио сам их о томе шта људи желе да учине са њима, и понудио сам им опскрбу и потребе за пут, али ми они ништа нису узели, нити су ми ишта тражили осим речи: 'Немој ником да говориш о нама.' Затражио сам од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да ми напише осигурање, па је наредио Амиру ибн Фухејри да запише, па ми је на парчету коже то написао. Затим је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, наставио пут.“ У Ебу Бекровом предању се каже: „Ми смо отпутовали, а Курејшије су трагале за нама. Нико нас није стигао осим Сураке ибн Малика ел-Џу'шума на свом коњу. Ја рекох: 'Потера нас је стигла, Божији Посланиче.' Он ми одговори: **„Не брини, доиста је Аллах са нама.“** (Кур'ан, Ет-Тевба, 40)

Сурака се затим вратио назад и срео је људе како траже, па им је рекао: „Потера је завршена. Доста сте трагали. Овде је крај.“ На почетку дана је упорно трагао за њима, а на крају истог дана постао је њихов чувар.

Долазак у место Куба

У понедељак, осмог ребиул-еввела, четрнаесте године посланства, или прве хиџретске године, што одговара 23. септембру, 622. године, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је стигао у место Куба. Урве ибн Ез-Зубејр каже: „Муслимани Медине су чули за излазак Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, из Мекке. Они су сваког дана излазили на Харрет и ишчекивали су његов долазак. Стајали би све док их поподневно сунце не би отерало. Једног дана потраја њихово ишчекивање, па се опет вратише кућама. Само што су стигли, чуше глас једног Јевреја који је изашао својим послом до једне од њихових тврђава, па је видео Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и његове другове у белој одећи како око њих нестаје фатаморгана. Није могао да се суздржи него викну најјаче што може: „О скупино Арапа, иде ваш деда кога ишчекујете.“

Муслимани узбуђени узеше оружје и дочекаше Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, код Харрета.

Ибнул-Кајјим каже: „Чуо се прасак и текбир код Бени Амра ибн Авфа. Муслимани су доносили текбире, радосни због његовог доласка. Изађоше му у сусрет, дочекаше га и поздравише посланичким поздравом. Загледали су га кружећи око њега, а њега је прекривао спокој, док му је Узвишени Бог објављивао ајет: **„Аллах је заштитник његов, и (анђео) Џибрил (Гаврило), и честити верници; најпосле, и сви мелеки (анђели) ће му на помоћи бити.“** (Кур'ан, Ет-Тахрим, 4)

Урве ибн Ез-Зубејр приповеда: „Сретоше Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, а он се удаљио од њих на десну страну док не сиђе код Бену Амра ибн Авфа. То се десило у понедељак у ребиул- еввелу. Ебу Бекр се обратио људима, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је сео и ћутао. Они који нису видели Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, почели су да поздрављају Ебу Бекра (а у једној верзији стоји да су долазили код Ебу Бекра). Тако је било док Сунчева светлост није обасјала Божијег Посланика,

нека су Божији благослов и мир над њим. Ебу Бекр приђе да му огртачем направи хладовину. Тада људи схватише ко је Божији Посланик.[133] Тога дана се цела Медина дигла на ноге ради дочека, а призор је био толико величанствен да га до тада не памти мединска историја. Јевреји су тада, такође, видели истинитост предсказања веровесника Авакума: „Бог дође од Тејмана, а светац са брда Фарана[134].“ (Стари завет, Авакум, 3:3)

Алија ибн Ебу Талиб је провео у Мекки три дана, како би вратио људима ствари које су чували код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Потом је кренуо пешке све док им се није прикључио код места Куба.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је у Кубау провео неколико дана. Ту је основао џамију Куба и у њој је клањао. То је прва џамија заснована на богобојазности откако је постао веровесник. У петак је узјахао камилу по Божијој наредби, а Ебу Бекр га је пратио. Послао је неког у племе Бену Неџџар, по његове стричеве,

[133] Сахихул-Бухари, 1/555.

[134] Анселмо Тормедо (умро 823. х.г.), свештеник који је примио Ислам, каже: „Фаран је име једног од владара народа Амалика који су поделили територију. Тако је Фарао узео област Хиџаза и околине, па се стога сав тај крај назвао по његовом имену.“Тухфетул-ериб фир-редди ала ехлис салиб, 64.

који дођоше опасани сабљама. Окружен њима путовао је према Медини, а џума-намаз (подневски намаз петком) га је затекао у племену Бену Салим ибн Ауф. Окупио их је у џамији у долини. Било их је стотину.

Улазак у Медину

После џуме Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је наставио пут док није ушао у Медину, и од тог дана Јесриб је добио име „Град Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим", или скраћено Ел-Медина. Ово је, уистину, био важан и велики дан. Кућама и сокацима се орило елхамдулиллах (Хвала Богу) и субханаллах (слављен нека је Бог), а кћерке енсарија су у срећи и радости певале стихове:

Пуни месец нас обасја од Сенијетил-веда.

Захвални морамо бити због оног што Аллаху позива.

О ти који си нам послат, дошао си са нечим што се следити треба.

Енсарије, иако нису били људи од великог богатства, ипак је сваки од њих желео да Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над

њим, одседне баш код њега. Није могао Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, да прође покрај енсаријске куће, а да нису вукли себи поводац његове камиле, говорећи: „Дођи да узмеш опскрбу, оружје и да ојачаш." Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, им је одговарао: „Пустите је нека иде, њој је наређено докле." И тако су ишли полако, док камила не стиже на место данашње Послаников, нека су Божији благослов и мир над њим, џамије, где леже. Он није сишао са ње док није устала и још мало отишла, па се окренула и вратила на првобитно место. Спустила се на земљу Бени Неџџара, његових ујака. То је заиста било по Аллаховој упути, јер је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, волео да то буде на земљи његових ујака. Тиме их је почастио. Људи су позивали Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да одседне код њих, а Ебу Ејуб ел-Енсари похита до јахалице Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и уведе је у своју кућу. Он је говорио: „Човек је са својом камилом." Тада дође Есад ибн Зураре, узе поводац камиле и доведе га код њега." У Енесовом предању који бележи Бухарија стоји да је Божији Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, рекао: **„Која нам је родбинска кућа**

најближа?“ Ебу Ејјуб рече: „Моја, Божији Посланиче. Ово је моја кућа и ово су моја врата.“ Он рече: „Иди и припреми нам поподневни одмор.“ Ебу Ејјуб рече: „Устаните уз Аллахов благослов.“[135]

Након неколико дана за Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, стиже његова жена Севда и две кћерке: Фатима и Умму Кулсум, затим Усаме ибн Зејд и Умму Ејмен. Аиша прича: „Стигли смо у Медину, која је била најподложнија болестима и заразама, а у Бутхану је текла слана вода. Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, стигао у Медину, Ебу Бекр и Билал су били преморени, па ја уђох код њих и рекох: 'Оче, како си? А ти, Билале, како си?' Када је Ебу Бекра ухватила температура рече: 'Сваки човек жели да осване са својом породицом, али му је смрт ближа од каиша на нанулама.' Пошто је Билал био поштеђен тога, подигао би глас и говорио:

Кад бих само знао да ли ћу још једну ноћ провести

У долини док се око мене лимун и нана налазе,

И да ли ћу поново доћи до воде Мицинне,

[135] Сахихул-Бухари, 1 /556.

И да ли ћу поново видети брда Шаму и Туфејл...

Затим уђох код Божијег Посланика, и испричах му о овоме, а он рече: **'Аллаху, нека је Твоје проклетство на Сејбеа ибн Ребиу, Утбеа ибн Ребиу и Умејјеа ибн Халефа, зато што су нас истерали из наше земље у земљу где је епидемија.'** Затим рече: **'Учини да волимо Медину као што волимо Мекку, или још више. Подари здравље у њој, благослови њену трговину, отклони њену грозницу и пренеси је у Џухфу.'"** [136]

Молба му је услишана, па је у сну видео како црна жена разбарушене косе напушта Медину и да се настанила у Ел-Мехјеи, а то је Џухфа. То је означавало преношење епидемије из Медине у Џухфу. Тиме су се мухаџири (исељеници) одморили од болести коју су имали због жестоке мединске климе.

Овде се завршава објашњење једног дела Пословниковог, нека су Божији благослов и мир над њим, живота, а то је мекканси период.

[136] Сахихул-Бухари меал-фетх, 4/ 119, хадиси бр. 1889, 3926, 5654, 5677, 6372.

Животопис последњег Божијег посланика Мухаммеда

Други део: Медински период

Медински период можемо да поделимо на три стадијума:

1. Стадијум оснивања исламског друштва и успостављања исламског мисионарства. У овом стадијуму су изнутра букнуле разне бриге и смутње, али су напали и спољашњи непријатељи како би искоренили муслимане и исламски позив. Овај стадијум се завршио победом муслимана и склапањем уговора о примирју на Худејбији.

2. Стадијум примирја са највећим непријатељем, и слободан простор за позивање владара разних земаља у Ислам и разбијање завера. Овај стадијум се завршио Ослобађањем Мекке.

3. Стадијум доласка делегација и преласка људи на Ислам у групама. Овај период је трајао до смрти Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим.

Становници Медине и њихова стања у времену Хиџре

Хиџра, пресељење из Мекке у Медину, није значила само ослобађање и бежање од смутњи него је имала и значење потпомагања и сарадње на успостављању новог друштва у безбедној земљи. Постала је дужност сваког муслимана способног да учини хиџру, да учествује и прискочи у изградњи ове нове домовине и да улаже у њену заштиту и уздизање. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је био вођа и водич у изградњи овог друштва, и он је вукао конце.

Народ у Медини на који је Божији Посланик наишао дели се на три врсте, а стање сваке се јасно разликује од друге. Суочавао се са многим посебним питањима при сарадњи са сваком од тих група посебно. Те три врсте људи су:

а) његови асхаби (другови), елита часних и добрих људи, Бог био задовољан њима;

б) мушрици (идолопоклоници), који још нису поверовали, а спадају у племена мединског порекла;

в) Јевреји.

1. Питања са којима се суочавао када су у питању његови асхаби везана су за потпуну промену средине и начин живљења у односу на оно на шта су навикли у Мекки.

У Мекки су се окупљали око једне речи, имали су заједничке циљеве, али су били раштркани по разним местима и различитим кућама, потлачени и протерани, без икаквих права. Та права су држали у својим рукама њихови непријатељи у вери.

Муслимани нису могли да оснују ново исламско друштво на начелима без којих не може да опстоји ниједно друштво на свету. Стога видимо да се мекканске суре (тј. кур'анска поглавља објављена у Мекки) ограничавају на детаљно објашњење исламских начела и закона које може да примењује сваки појединац, затим подстицање на доброчинство, на лепе карактерне особине, и застрашивање од ниских и презрених дела.

Муслимани су у Медини од првог дана држали ситуацију у својим рукама. Нико није владао њима, што значи да су се суочили са питањима везаним за развој цивилизације, изграђивања, стандарда живљења, економије, политике и власти,и проблемом мира и рата. Детаљно им је појашњено шта је дозвољено а шта

је забрањено у вери, ибадет[137], морал и остала животна питања. Пружила им се прилика да буду исламско друштво које се у свим структурама разликује од џахилијетског (паганског) друштва, и које се одликује над свим постојећим друштвеним уређењима света. То друштво треба да буде веродостојан представник исламског учења, због којег су муслимани поднели разне врсте насиља и патње током првих десет година.

Није непознато да формирање било којег друштвеног уређења на овим основама, не може да траје дан, месец или годину. Њему треба дуг период у коме ће да се употпуни закон, законске норме, одгој, образовање, што ће да се вежба и примењује мало по мало. Узвишени Бог је био јамац и гаранција овог закона, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је то примењивао и томе је позивао, одгајао је

[137] Ибадет (обожавање, богослужје) у језичком смислу представља понизност и скрушеност (према Богу). У терминолошком значењу ибадет је назив за све оно што Узвишени Бог воли и са чиме је задовољан од речи и дела, јавних и тајних. Дакле, ибадет је обожавање Бога кроз покорност у ономе што је Он наредио и остављање онога што је забранио. Услови исправности ибадета и његовог примања су: искреност – да то дело буде само ради Бога, и исправност – да то дело буде у складу са праксом последњег Божијег посланика, Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим. Ибадет се упућује само Узвишеном Богу.

муслимане и чистио је њихове душе у складу са тим. Узвишени Бог каже:

„Он је неуким послао Посланика, једног између њих, да им ајете Његове казује и да их очисти и да их Књизи и мудрости научи.“ (Кур'ан, Ел-Џуму'а, 2)

Асхаби, Бог био задовољан њима, су од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, примали све срцем и душом, спремни да у свако доба Божије прописе спроведу у дело. Узвишени Бог каже:

„А кад им се Аллахове речи казују, веровање им учвршћују и само се на Господара свога ослањају.“ (Кур'ан, Ел- Енфал, 2)

Познато је да стварање исламског друштва није био непредвиђени догађај који захтева пожуривање, већ је то темељно питање које се решава на дуге стазе. У овом периоду постојале су две групе муслимана:

- Они који су били на својој земљи, у својим кућама и имали су своју имовину, и који су били заинтересовани за ствари о којима размишља сваки обезбеђен и сигуран човек. То су енсарије.

- Другу групу су сачињавали муслимани који нису имали ништа од тога, и који су спасили животе дошавши у Медину. То су мухаџири. Нису имали уточишта, нити посла којим би зарадили оно што ће да задовољи њихове потребе, као што нису имали ни имовине од које би живели. Број ових избеглица није био мали, а растао је из дана у дан, јер је Хиџра одобрена свима који су веровали у Бога и Његовог Посланика.

Било је познато да Медина није много богато место, па се њена економија уздрмала, а у овим пресудним моментима непријатељске снаге за Ислам су учиниле нешто слично економској блокади Медине, због које су се истрошиле залихе а ситуација се погоршала.

Друга структура људи у Медини су били домаћи многобошци. Они нису имали власти над муслиманима. Међу њима је било оних који су живели у сумњи и премишљању да ли да оставе веру својих предака.

Међутим, већина њих у себи нису гајили непријатељство и сплетке против Ислама и муслимана. Недуго затим, примили су Ислам и постали су одани Божијој вери. Међу њима је било и оних који су скривали жестоку мржњу и непријатељство према Божијем Посланику, нека су

Божији благослов и мир над њим, са тим што то нису могли да испољавају јавно. Били су приморани на испољавање љубави и искрености како су им диктирале прилике. На челу ових стајао је Абдуллах ибн Убеј. Око његовог вођства су се сложила племена Ел-Евс и Ел-Хазрец након рата Буас. До тада се нису сложили ни око чијег вођства, и за њега су припремили краљевску круну. Умало је постао краљ становника Медине, али га је изненадио долазак Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Пошто му је народ окренуо леђа, схватио је да је изгубио круну. Зато је почео у себи да гаји жестоко непријатељство против Божијег Посланика. Међутим, када је видео да прилике не иду у прилог његовом многобоштву, и да ће да му буду ускраћени остаци славе, поноса и овоземаљских благодати које иду уз то, испољио је Ислам после Битке на Бедру, али је у себи наставио да скрива неверство. Користио је сваку прилику да сплеткари против Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и муслимана, а његови другови у томе су били племићи којима су ускраћене високе функције у његовом краљевству. Они су били његови саучесници који су га подржавали у спровођењу планова. Користили су и неке младиће и наивне муслимане за спровођење

својих планова у дело, а да ови то и не осете.

Трећа структура мединског друштва били су Јевреји. Они су населили Хиџаз у време асирског и римљанског угњетавања. Били су Хебрејци, али након досељења у Хиџаз прихватили су арапске обичаје у одевењу, језику и култури, тако да њихова имена и имена њихових племена беху арабизована. Са Арапима су се женили и тазбиновали, али су чували пристрасност својој раси и никада се нису утопили у арапску нацију. Поносили су се израелићанским пореклом. Са тог аспекта су максимално потцењивали Арапе, сматрајући да им је арапска имовина дозвољена и да са њом могу да раде шта хоће. Узвишени Бог каже:

„Има следбеника Књиге који ће ти вратити ако им повериш товар блага, а има и оних који ти неће вратити ако им повериш само један динар, ако га не будеш стално пратио. Тако је, јер они говоре: 'Нама није грех што учинимо неукима.'“ (Кур'ан, Али Имран, 75)

Они нису били ентузијасти у ширењу своје вере, али је њихова верска роба имала велики утицај. У то спадају: оптимистичка предсказања, опчињавање талисманима, чаролија и слично, па су

стога себе сматрали супериорним, угледницима и духовним водичима.

Били су веома вешти у стицању средстава за живот. У својим рукама су држали трговину житарицама, хурмама, вином и одећом. Увозили су житарице, вино и одећу, а извозили су хурме. Управљали су и многим другим профитним пословима којима су узимали многоструку добит од свих Арапа. Ни то им није било довољно, него су узимали камату, дајући велике зајмове арапским великанима и племићима који су хтели тим новцем да плате хвалоспеве песника и добру репутацију међу људима, јер су им га удељивали без икакве повратне користи. Јевреји су, као хипотеку, узимали земљишне поседе, усеве и вртове ових великана, тако да не би прошло пуно година, а они би постајали њихови власници. Били су аутори интрига, завера, ароганције и нереда. Завађивали су суседна арапска племена методама које Арапи нису докучивали. Стога су та племена живела у сталним ратовима. Чим би се пламен рата угасио, прсти Јевреја би се покренули како би га поново распирили. Када би им то успело, они би били неутрални и посматрали би резултате овог хушкања и подстицања на рат, наслађујући се мизеријом и стагнацијом која је задесила ове јадне

Арапе. Нудили су им огромне каматне кредите, да ови не би одустајали од рата због недостатка прихода. На овај начин су постигли две велике користи: очување јеврејског битка и одржавање каматног тржишта, како би узимали многоструке камате а тиме би долазили до великог богатства. У Јесрибу (Медини) су живела три јеврејска, позната племена:

1. Бену Кајнука. Били су савезници Хазреџија и настањивали су Медину;

2. Бену-н-Надир. Били су савезници Хазреџија а настањивали су и предграђа Медине;

3. Бену Курејза. Били су савезници Евса а настањивали су и предграђа Медине.

Ова племена су подстицала рат између арапских племена Евс и Хазреџ још од давне прошлости. А лично су учествовали у рату Буас са својим савезницима. Није могло да се очекује да Јевреји на Ислам гледају икако другачије осим кроз мржњу и злобу.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, није био њихове нације да би могао да обузда њихов националистички фанатизам, који је владао њиховим душама и умовима. Ислам је био добри позив који везује различита срца, гаси

ватру непријатељства и мржње, позива поузданости и поверљивости у свим пословима и једењу хране стечене само дозвољеним путем. То значи да ће арапска племена у Јесрибу међусобно да се повежу, због чега ће нужно да се извуку из канџи Јевреја. Тада ће трговачки напори Јевреја да пропадну, јер ће да им буде забрањена камата која је сачињавала срж њиховог богатства. Јевреји су о томе водили рачуна од када су сазнали да исламски позив покушава да се устабили у Јесрибу. Зато су гајили жестоко непријатељство против Ислама и Божијег Посланика од кад је ушао у Јесриб. Међутим, нису се усудили одмах то јавно да испоље. Учинили су то после извесног времена.

То јасно може да се уочи у случају мајке верника Сафијје, Бог био задовољан њом, који наводи Ибн Исхак: „Преноси се од Сафијје бинт Хујејј ибн Ахтаб да је рекла: 'Била сам најдраже дете мом оцу и стрицу Ебу Јасиру. Кад год бих их срела са неким њиховим дететом, они би њега оставили, а мене би узели. Када је дошао Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, у Медину и населио се у месту Куба, у племену Бену Амр ибн Ауф, мој отац Хујејј ибн Ахтаб, и стриц, Ебу Јасир ибн Ахтаб, су у саму зору отишли ка њему и вратили су се тек са

заласком сунца. Дошли су изморени, исцрпљени, јадни, споро корачајући. Кад их угледах, потрчах им у сусрет као по обичају, али се ни један, тако ми Аллаха, не окрену, због туге која их је обузела. Тада чух стрица Ебу Јасира како каже моме оцу: 'Је ли оно он?' Отац одговори: 'Јесте, тако ми Аллаха.' 'Да ли га препознајеш и можеш да потврдиш?' Отац рече: 'Да.' Стриц упита: 'Па шта осећаш према њему?' Отац одговори: 'Непријатељство до смрти.'“[138]

Томе, такође, сведочи и Бухаријево предање о примању Ислама Абдуллаха ибн Селамеа, Бог био задовољан њим. Он је био рабин и велики јеврејски учењак. Када је чуо за долазак Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у Медину, код племена Бену Неџџар, пожурио је ка њему и поставио му је питања на која нико није могао да одговори осим веровесник. Када је саслушао Послаников, нека су Божији благослов и мир над њим, одговор на сва питања, истог момента поверовао је у његово посланство, а затим је рекао: „Јевреји су народ који пуно потвара. Ако сазнају да сам примио Ислам пре него што их питаш о мени, потвориће ме код тебе.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над

[138] Ибн Хишам, 1/518-519.

њим, је послао по њих и они су дошли. Абдуллах ибн Селам уђе у кућу, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је упитао: „Какав је код вас човек Абдуллах ибн Селам?“ Одговорили су: „Најученији и син научечнијег.“ У другој верзији стоји: „Наш првак и син нашег првака.“ У трећој верзији стоји: „Најбољи и син најбољег од нас.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: „А шта мислите ако Абдуллах прими Ислам?“ Одговорише: „Да га Аллах сачува тога.“ То поновише два или три пута. Абдуллах је изашао пред њима и рекао: „Сведочим да нема другог истинског бога осим Аллаха и да је Мухаммед Његов посланик.“ Они су повикали: „Најгори од нас и син најгорег од нас!“ Па су насрнули на њега. У другој верзији стоји: „Он је рекао: 'О скупино Јевреја, бојте се Аллаха. Тако ми Њега осим Кога другог бога нема, ви засигурно знате да је он Божији посланик и да је дошао са Истином.' Они су одговорили: 'Лажеш!'“[139]

Ово су била прва искуства која је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, имао са Јеврејима, и то првог дана свог доласка у Медину. То су биле унутрашње прилике и околности са којима се Божији Посланик, нека су

[139] Сахихул-Бухари, 1 /459., 556., 561.

Божији благослов и мир над њим, суочио када је дошао у Медину. Медину су окруживала племена која су била исте вере као и Курејшије. Курејшије су били најљући непријатељи Ислама и муслимана. Над муслиманима су током десет дугих година спроводили све методе застрашивања, узнемиравања, кажњавања, бојкота и изгладњивања. Мучили су их и узроковали су им многе несреће, водећи против њих имплицитни психолошки рат, уз широку и организовану пропаганду. Када су муслимани учинили Хиџру у Медину, мушрици су запленили њихове поседе, куће и имовину, и испречили су се између њих и њихових породица. И не само то већ су хапсили и кажњавали кога год су могли. Ни на овоме се нису задржавали, већ су сковали заверу да убију Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и тиме да стану Исламу на крај. На том плану нису жалили труд. Природно је било да, пошто су се муслимани спасили Курејшија у земљи удаљеној око 500 км, Курејшије искористе свој политички и војни утицај који су имали због вођства у овосветским и верским пословима међу Арапима. Навели су друге мушрике на Арапском полуострву да буду против становника Медине. Медина је постала окружена опасностима и у стању које личи жестоком бојкоту. Због тога се смањио увоз, и то у

тренутку када се број оних који траже уточиште у Медини повећавао из дана у дан. Тиме је успостављено ратно стање између ових тирана из Мекке и њихових савезника, мушрика, на једној, и муслимана у њиховој новој домовини, на другој страни. Муслимани су имали право да конфискују имовину ових тирана, као што су они конфисковали њихову имовину, да им врате као што су они њих казнили, и да им живот учине тешким, као што су и они њима, па да им врате све истом мером, како не би могли да искорене муслимане.

Ово су спољашња питања и проблеми са којима се сусрео Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, након доласка у Медину. Морао је да их реши уз врхунску мудрост, како би се све успешно окончало. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је почео да решава сва питања на најлепши начин, уз Божију подршку и помоћ. Према сваком племену се односио онако како оно заслужује. Радио је на чишћењу душа муслимана и подучавању Књизи и мудрости. Нема сумње да је аспект чишћења, подучавања и самилости преовладавао над жестином и строгоћом. Тако је било све док се

Ислам и муслимани нису окрепили кроз неколико година.

Први стадијум

Изграђивање новог друштва

Споменули смо да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, дошао у Медину и да је одсео код Бени Наџара у петак (12. ребиул-еввела, прве хиџретске године/27. септембра, 622. године након Исуса), и да је стао на земљу испред куће Ебу Ејјуба, рекавши: „Овде је мој дом, ако Аллах да.“ Потом је ушао у Ебу Ејјубову кућу.

Градња Посланикове џамије

Први корак који је учинио био је градња џамије. Одабрао је место где се зауставила његова камила. Земљиште је купио од двојице дечака, сирочета, у чијем власништву је било. Лично је учествовао у изградњи. Носио је цигле и камење, и рецитовао је стихове:

Аллаху мој, нема живота до живота Ахирета
(оног света),

Молим Те за опрост енсарија и мухаџира.

Овакав поступак је асхабима (друговима) давао додатни елан за рад, па један од њих рече:

Ако ми седнемо док наш Посланик ради,

то ће нам велики промашај бити.

Џамија је имала троје врата. Оквири прозора и врата били су од камења, зидови од цигли и глине, кров од палминих грана, стубови од дебала, а тло од песка и шљунка. Уз џамију су саградили куће од камења и цигли, а кров од грања и стабала. Након што се завршила градња кућа, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се преселио из куће Ебу Ејјуба у свој дом.

Џамија није била само место за обављање намаза (молитве) већ и универзитет на ком су муслимани учили принципе и смернице Ислама. Ту су се окупљала различита племена која су раније била мучена споровима и ратовима. Џамија је била и административна институција за управљање свим стварима. То је био парламент у ком су се закључивале седнице на којима су се договарали и на којима су се доносиле извршне одлуке. Била је прихватилиште многих сиромашних мухаџира, који нису имали своје домове, ни имовину, ни род, ни пород.

Почетком хиџретске године дошао је пропис о учењу езана, те узвишене мелодије која одјекује хоризонтима. Он сваког дана пет пута објављује да нема истинског божанства мимо Аллаха, и да је Мухаммед Божији посланик. Негира сваку величину у свемиру и сваку веру осим Божије величине и вере са којом је дошао Његов роб и посланик - Мухаммед.

Братимљење муслимана

Поред прављења џамије, центра окупљања и повезивања, Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, је повукао један од најдивнијих потеза које је историја човечанства забележила - побратимио је мухаџире (досељенике) и енсарије (староседиоце) .

Ибнул-Кајјим каже: „Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је извршио братимљење између мухаџира и енсарија у кући Енеса ибн Малика, где је присуствовало деведесет људи: пола су били мухаџири, а пола енсарије. Братимљење се темељило на потпомагању и наслеђивању након смрти без крвног сродства. Наслеђивање је важило до Битке на Бедру, када је Узвишени објавио: **„А рођаци су, према**

Аллаховој Књизи, једни другима пречи.“ (Кур'ан, Ел-Енфал, 75)

Тада се укинуло свако право на наследство мимо сродства, а уговор о братству се задржао.

Братимљењем се желело да се превазиђу фанатизам и међусобне разлике настале због порекла, боје и домовине, тако да основа пријатељства буде само у име Бога. Овакво братство је било прожето давањем предности другима над собом, потпомагањем, пријатељством и чињењем добра другима, тако да је ново друштво било испуњено најдивнијим примерима.

Бухарија бележи да је по доласку у Медину Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, побратимио Абдуррахмана ибн Ауфа и Сада ибн Ребиа. Сад је рекао Абдуррахману: „Ја сам најбогатији међу енсаријама, па подели моју имовину на два дела.“ На то му је Абдуррахман рекао: „Нека ти Аллах подари благостање у породици и у имовини. Него, где је ваша пијаца?“ Упутили су га на пијацу племена Кајнука. Убрзо се вратио са пуно зараде.

Ебу Хурејре је рекао: „Енсарије рекоше Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим: 'Подели плантаже палми хурма

између нас и наше браће мухаџира.“ Он је одговорио: „Не.“ Они рекоше: „Онда помозите у обради, а род нам је заједнички.“ Рекли су: „Слушамо и покоравамо се.“[140]

Ово говори да су енсарије били изузетно гостољубиви према мухаџирима (досељеницима), као и о њиховом пожртвовању, давању предности другима, љубави и чистоћи, и о томе да су мухаџири истински ценили ову племенитост, и да то нису искоришћавали, него су узели само колико им је било потребно. Ово братимљење је представљало уникатну мудрост, мудру политику и решење за многе проблеме са којима су се муслимани суочавали и на које смо указали.

Повеља исламског савеза

Након што је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, учврстио уговор о братимљењу међу муслиманима, започео је сачињавање конвенције којом је уклонио мржњу и неправедне племенске обичаје који су у џахилијету, тј. у периоду незнања пре Ислама постојали.

[140] Сахихул-Бухари, 4/337.

Дакле, Мединска повеља је настала у првој организованој муслиманској заједници у Медини и сматра се првим писаним државним уставом у историји човечанства. Овај документ је представљао политички и војни савез људи и заједница различитих религија (тј. савез заснован на толеранцији и уважавању муслимана, јевреја и хришћана), а њиме су се прецизирале и уредиле обавезе и права сваког појединца и свих етничких и верских скупина које су живеле у заједници.

Мединска повеља састоји се од 52 члана и подељена је у два дела где се први део односи на муслимане, а други на остале народе који су живели у заједници. Кроз цели текст Повеље прожете су темељне идеје Ислама о једнакости, слободи и достојанству. Повељом се, између осталог, уређују међуљудски односи, дефинишу и гарантују права људи. Посебно ћемо издвојити чланове Повеље који се директно односе на заштиту људских права:

„Члан 13. - Богобојазни верници морају да се супроставе насилнику или ономе ко снује неправду или злочин, крши права или уноси немир међу становнике.”

Овај члан односи се на реакцију друштва на насилнике, неправеднике и злочинце, на оне који

крше права (што значи да су права била дефинисана) и на оне који нарушавају ред и мир. Из овог члана произилазе права појединца на достојанство, заштиту од малтретирања и насиља чиме се гарантују претходно дефинисана права.

„Члан 16. - Они (Јевреји), који се са нама повежу, стичу право на нашу помоћ и подршку; нико неће да их тлачи нити ће да помаже њиховим непријатељима.“

Овим чланом оставља се слобода и могућност немуслиманима да се придруже мединској заједници, установљеној друштвено – политичкој организацији, која је дефинисана и базирана на праведним принципима власти. Немуслимани би придруживањем овој заједници стекли једнака права и могућност међусобног потпомагања. У овом члану се оставља могућност слободе удруживања и окупљања других заједница са муслиманима на бази понуђене политичке платформе тј, медиске повеље. Члан говори о политичким и цивилним правима, ако га посматрамо у контексту савременог политичког речника.

Посебно је занимљив 40. члан повеље којим се гарантује право на азил, односно пружање

заштите онима који је добровољно затраже од мединске заједнице.

„Члан 40. - Особа под заштитом сматраће се равноправном са заштитницима. Нема више ни тлачитеља ни потлаченог.”

Утицај идеала на друштво

Са оваквом мудрошћу и оштроумношћу, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је учврстио стубове новог друштва. То друштво је представљало резултат идеала које су ти великани афирмисали захваљујући дружењу са Веровесником, нека су Божији благослов и мир над њим. Он их је подучавао, одгајао, душевно чистио, подстицао на кићење племенитим особинама, васпитавао у духу љубави, братства, славе и части, ибадета (богослужења) и покорности Узвишеном Богу.

Један човек је упитао:

„Шта је најбоље у Исламу?“ Аллахов Посланик је одговорио: „Да нахраниш гладног и да назовеш селам (поздрав мира) и познатом и непознатом.“ (Сахихул-Бухари, 1/6., и 1/9)

Абдуллах ибн Селам је рекао:

„Када је Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, стигао у Медину, отишао сам да га дочекам. Када се указало његово лице, одмах сам знао да то није лице лажова. Прве његове речи су биле: **'О људи, називајте селам (поздрав мира), нахраните гладне, спајајте родбинске везе, молите се Аллаху ноћу док други спавају, и са миром ћете ући у Рај.'**“ (Бележе га Тирмизија, Ибн Маџе и Ед-Дарими.)

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је говорио: **„Неће да уђе у Рај онај од чијег зла није сигуран његов комшија.“** (Бележи га Муслим. Мишкатул-месабих, 2/422)

Рекао је: **„Муслиман је онај од чијег су језика и руку безбедни други муслимани.“**[141]

„Нико од вас не може да буде прави верник док не буде волео своме брату оно што воли самоме себи.“ [142]

„Верници требају да буду као један човек. Ако се пожали око, цело тело суосећа, а ако га заболи глава, цело тело суосећа.“[143]

---

[141]Сахихул-Бухари, 1 /6.
[142] Сахихул-Бухари, 1 /6.
[143] Бележи га Муслим. Мишкатул-месабих, 2/422.

„Верник вернику је као стуб стубу - један другог подупиру.“ [144]

„Немојте се међусобно мрзети и један другом леђа окрећати! О Аллахови робови, будите браћа! Није лепо да муслиман бојкотује свог брата више од три дана.“[145]

„Муслиман је муслиману брат, неће неправду да му учини, нити да га изда. Ко задовољи потребу свога брата, Аллах ће да задовољи његову потребу. Ко муслимана разреши бриге, Аллах ће њему да разреши једну од његових брига на Судњем дану. Ко покрије муслиману срамоту, Аллах ће покрити његову на Судњем дану.“[146]

„Смилујте се онима који су на Земљи, вама ће се смиловати Онај Који је на небесима.“[147]

„Није верник онај који се наједе, а његов комшија поред њега гладује.“[148]

---

[144] Бележе га Бухарија и Муслим. Мишкатул-месабих, 2/422.
[145] Сахихул-Бухари, 2/896.

[146] Бележе Бухарија и Муслим . Мишкатул-месабих, 2/422 .
[147] Сунену Еби Давуд, 2/335., Диамиут-тирмизи, 2/ 14.
[148] Бележи га Ел-Бејхеки у Шуабул-иман. Мишкатул-месабих, 2/424.

Рекао је, такође, да је уклањање препреке са пута добро дело, и убрајао је то у један од делова имана (веровања).[149]

Бодрио је вернике да удељују. О вредностима удељивања је говорио тако да срце затрепери. Говорио је: **„Садака (милостиња) гаси лоша дела као што вода гаси ватру.“**[150]

„Чувајте се ватре Пакла па макар и половином хурме, а ко нема, онда лепом речју.“[151]

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је вернике пуно подстицао на суздржавање од прошења. Наводио је вредност стрпљења и задовољства оним што се има. Објашњавао им је које вредности и награде код Аллаха имају ибадети (богослужења). Све је то чврсто повезивао са спуштеном Објавом. Учио им је Кур'ан, а и они су га учили, тако да их је ово њихово студирање учило правима која морају практично да испуњавају према исламском позиву и Објави, осим што морају да је разумеју и о њој да промишљају. Тако је прочистио њихово

[149] Хадис о томе бележе два Сахиха. Мишкатул-месабих, 1 / 12, и 1 / 167.
[150] Ахмед, бележи Тирмизи и Ибн Маџе, Мишкатул-Месаби/ 1 / 14.
[151] Сахихул-Бухари, 1 / 190, и 2/890.

размишљање, уздигао је њихове идеале, пробудио је њихове таленте и опскрбио их је најузвишенијим вредностима, док нису стигли до врхунца који није упознала људска историја када су у питању људи који нису веровесници.

Абдуллах ибн Мес'уд, Бог био задовољан њиме, је рекао: „Ко хоће да се на неког угледа, нека се угледа на оне који су умрли, јер за онога ко је још жив не може да се гарантује да неће да упадне у смутњу. То су Мухаммедови, нека су Божији благослов и мир над њим, асхаби (другови). Били су најбољи део заједнице. Имали су најбоља срца, најдубље знање и најмање извештачености. Узвишени Бог их је одабрао да се друже са Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, и да успоставе његову веру. Зато имајте у виду њихову вредност, и идите њиховим стопама. Колико год можете, окитите се њиховим племенитим особинама, јер су они, уистину, били упућени Правим путем.“

Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, који је био највећи вођа, имао је такве унутрашње и спољашње особине, савршености, таленте, вредности, племените ћуди, лепа и славна дела, да су срца хрлила ка њему а душе су му се посвећивале. Кад год би нешто рекао, асхаби

(другови) би пожурили то да примене. Када год би издао неку наредбу или смерницу, утркивали су се ко ће то да изврши. На овакав начин је могао да изгради ново друштво, које је било најдивније и најчасније које је историја упознала. За проблеме оваквог друштва могао је да дадне решења за којима човечанство уздише, изморено у тминама времена. Уз овако високе идеале употпуниле су се компоненте новог друштва које се суочило са свим токовима времена тако да је изменило њихов смер и ток историје људског рода.

Склапање уговора са Јеврејима

Након што је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, учврстио стубове новог друштва и нове исламске заједнице, које је почивало на верском, политичком и системском јединству муслимана, отпочело је уређивање односа са немуслиманима. Тиме је желео да обезбеди сигурност, мир, срећу и добро свим људима уз конституисање територије која ће да буде домовина свих. Увео је законе толеранције, какве до тада није познавао свет испуњен фанатизмом уз личне и племенске циљеве. Најближи суседи Медине међу немуслиманима били су Јевреји. И поред прикривеног

непријатељства према муслиманима, још увек јавно нису испољавали никакав отпор. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је са њима направио уговор у коме их је посаветовао, оставивши им основну верску и имовинску слободу. Није се упуштао у политику изолације, конфискације и нетрпељивости. Споменућемо најважније поглавље и параграфе овог уговора.

Параграфи уговора

1. Јевреји Бену Авф су народ који живи са муслиманима. Јеврејима припада њихова вера, а муслиманима њихова. Исто важи и за робове и за слободне, и за Јевреје који не припадају том племену.

2. Јевреји ће да имају своју економију, а муслимани своју.

3. Дужни су да помажу једни друге против онога ко ратује против потписника овог уговора.

4. Међусобно требају да се саветују и да се договарају само на основама доброчинства.

5. Савезници требају да се чувају међусобних смутњи и смицалица.

6. Потлаченом треба помоћи.

7. Јевреји улажу своју имовину у рату заједно са верницима, докле год рат траје.

8. Јесриб постаје заштићено место овог уговора.

9. Ако избију неке несугласице између потписника овог уговора, уз оправдан страх од нереда, треба се обратити Аллаху и Мухаммеду, Аллаховом посланику.

10. Курејшије се не узимају у заштиту, нити неко ко им помаже.

11. Међусобно се морају помагати против оних који нападну Јесриб (Медину).

12. Овај уговор не штити насилника нити грешника.[152]

Ратификовањем овог уговора, Медина са својом околином постала је уважена држава, са Медином као главним градом, и Аллаховим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, као председником, ако се може тако рећи. Извршну и главну власт су имали муслимани. Ради ширења мира и сигурности, Веровесник, нека су

[152] Ибн Хишам, 1 /503-504.

Божији благослов и мир над њим, је у будућности склопио сличне уговоре сходно постојећим приликама, о чему ћемо касније да говоримо.

Крвава борба

Провокације Курејшија и повезивање са Абдуллахом ибн Убејјом

Раније смо споменули какве су све казне и мучења неверници Мекке спроводили против муслимана док су били у њој, као и о злочинима приликом Хиџре, због којих су заслужили економске санкције, а потом и оружани сукоб. Међутим, ни после тога се нису освестили и нису престајали са својим непријатељством. Напротив, то што су им муслимани умакли и то што су нашли безбедно уточиште у Медини, изазвало је код њих још већу мржњу. Зато су послали писмо Абдуллаху ибн Убејју ибн Селулу - који је тада био мушрик (многобожац) - као поглавару енсарија пре Хиџре. Познато је да су се енсарије сложили око његовог вођства, и да су га замало поставили за свог краља, да није Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, учинио хиџру ка њима, а они су поверовали у његово посланство. Мушрици (многобошци) су Абдуллаху ибн Убејју и његовим

друговима мушрицима (многобошщима) послали писмо у којем су му упутили оштре речи:

„Пружили сте уточиште нашем човеку, а ми се кунемо Аллахом: или ћете га убити, или протерати, или ћемо вас сви напасти, док не побијемо ваше борце и док не поробимо ваше жене.“[153]

По добитку ове претње, Абдуллах ибн Убејј се дигао да изврши наредбу своје браће мушрика (многобожаца) из Мекке. Гајио је злобу према Веровеснику, нека су Божији благослов и мир над њим, што га је потиснуо са краљевског престола. Абдуррахман ибн Каб каже: „Када Абдуллах ибн Убејј и идолопоклоници који су били са њим добише ову поруку, окупише се да убију Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Кад је та вест дошла до Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, он је отишао до њих и рекао им: 'Курешијска претња вам је озбиљна, али не могу да вас увуку у већу замку него што можете ви сами себи да учините. Желите да се борите против своје браће и деце?“ Чувши то, разиђоше се.'“[154]

[153] Еху Давуд, Сунен, 2/154.
[154] Ебу Давуд, Сунен, 2/ 154.

Абдуллах ибн Убејј ибн Селул се тада суздржао од борбе, због слабости или разборитости његових следбеника. Али из његових потеза се види да се слагао са Курешијама. Користио је сваку прилику да убаци зло између муслимана и мушрика. Стално је у то увлачио и Јевреје, како би имао њихову подршку. Међутим, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је великом мудрошћу увек успевао да угаси ватру њиховог зла.[155]

Проглас одлуке о забрани посете Светом храму

Сад ибн Муаз је одлучио да оде у Мекку и да обави умру (посету Светог храма). Одсео је код Умејјеа ибн Халефа, па му је рекао: „Гледај да уђем кад је мало света, како бих кружио око Кабе.“ Када би близу подне, они кренуше у Свети храм. Срете их Ебу Џехл. Он упита Умејјеа: „Ебу Сафване, ко је то са тобом?“ Он одговори: „Сад.“ Ебу Џехл му рече: „Видим да слободно и безбедно идеш Мекком, а примили сте одметнике и желите да их помогнете и подржите! Тако ми Аллаха, да ниси са Ебу Сафваном, не би се читав вратио својој

[155] О овоме погледај Сахихул-Бухари, 2/656, 2/916, 2/924.

породици.“ Сад му је одговорио повишеним гласом: „Тако ми Аллаха, да си покушао да ми забраниш, ја бих теби забранио и више од тога - забранио бих ти пролазак мединским путем!“[156]

Курејшије прете мухаџирима

Курејшије као да су се одлучиле на гору солуцију од ове. Размишљали су да лично униште муслимане, а посебно Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим. Ово није била само замисао већ је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, утврдио да му Курејшије праве замке и да му желе зло. Ноћима је бдео, а асхаби (другови) су стражарили. Бухарија и Муслим у својим Сахихима (веродостојним збиркама) од Аише, Бог био задовољан њом, бележе да је рекла:

"Када је дошао у Медину, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је пробдео једну ноћ, а затим је рекао: 'Камо среће да ми неко од мојих добрих другова чува стражу ноћу.' Док смо били у таквом стању, чусмо звекет оружја. Он упита: 'Ко је то?' Тај одговори: 'Сад ибн Ебу Веккас.' Божији

[156] Сахихул-Бухари, 2/563.

Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, га упита: 'Шта те је довело овамо?' Он одговори: 'Осетио сам страх за тебе, Божији Посланиче, па дођох да ти чувам стражу.' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се помолио за њега и заспа.“ [157]

Овакво стражарење није било ограничено на неколико ноћи, већ је било устаљено. Приповеда се од Аише, Бог био задовољан њом, да је рекла: „Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, су чували преко ноћи све док Узвишени Бог није објавио:

„А Аллах ће од људи да те штити.“ (Кур'ан, Ел-Ма'иде, 67)

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, провуче главу кроз шатор и рече: 'О људи, слободни сте. Мене ће да чува Узвишени Аллах.'“ [158]

Није само Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, био у опасности него и сви муслимани. Убејј ибн Каб приповеда: „Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир

[157] Сахихул-Бухари, хадис бр. 2 885; Фетхул-Бари, 6/95, 7 231 , 13/232; Сахиху Муслим, 4/ 1 875, хадис бр. 40.
[158] Џамиут-тирмизи, 5/234, хадис бр. 3046.

над њим, дошао са асхабима (следбеницима) у Медину и када су им енсарије (староседеоци) пружиле уточиште, Арапи су се ујединили против њих. Нису смели да заспу без оружја, а са њим су и освитали.“

Дозвола за борбу

У овим опасним приликама у којима је муслиманско биће у Медини било директно угрожено, и које су говориле да Курејшије не одустају од својих намера ни у ком случају, Узвишени Бог је објавио дозволу за борбу, али она није била обавезна.

Узвишени Бог је рекао:

„Допушта се одбрана онима које други нападну, зато што им се насиље чини, а Аллах је, заиста, способан да их помогне.“ (Кур'ан, Ел-Хаџџ, 39)

Уз то је објавио и ајете у којима им објашњава да је ова дозвола дошла ради уклањања неистине и успостављања Божијих прописа.

Узвишени Бог каже: **„Оне који ће, ако им дамо власт на Земљи, намаз (молитву) да обављају и милостињу да удељују и који ће да**

наређују да се чине добра дела, а одвраћаће од неваљалих.“ (Кур'ан, Ел-Хаџџ, 41)

Ова дозвола је била ограничена на борбу против Курејшија, да би се уз промену прилика развила до стадијума обавезности одбране од свих оних који су желели да униште Ислам и муслимане.

Пошто је објављена дозвола борбе, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је хтео да заузме главни пут којим су Курејшије ишли из Мекке у Шам ради трговине, како би од њих повратио оно што су отели од верника.

Други стадијум

Слање извидница једне за другом ка овом путу

Битке и слање трупа пре Бедра

Ради реализације овог плана, почео је са практичним потезима, који су највише личили извиђачким патролирањима, којима је био циљ:

- Откривање и упознавање путева који окружују Медину, као и путева који воде у Мекку;

- Склапање уговора са племенима која су насељавала ове путеве.

- Показивање да су муслимани јаки и да су се опоравили од некадашње слабости.

- Упозорење Курејшијама на последице њихових исхитрених потеза, како би се вратили из заблуде настањене дубоко у њима, и како би осетили повећану опасност по њихову економију и средства за живот. То је требало да их наврати на примирје, и да их одврати од жеље за борбом против муслимана на њиховој земљи и одвраћања од Божијег пута и да их одврати од кажњавања потлачених верника у Мекки, како би муслимани постали слободни у достављању Божије Објаве свим крајевима Арапског полуострва.

Једна од извидница била је поход на Зул-Ушејрет. Догодио се друге године по Хиџри, што одговара 623. години након Исуса. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је кренуо са сто педесет или двеста добровољаца мухаџира (исељеника), и тридесет камила које су наизменично јахали да пресретну курејшијску каравану која је ишла за Шам, како би повратили одузети иметак. Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, је дошла вест да је ова каравана кренула из Мекке

натоварена курејшијском робом. Он је стигао до Зул-Ушејрета али је каравана већ прошла неколико дана раније.

Након слања извидница, пред Курејшијама се по први пут отеловила права опасност. Упали су у ситуацију које су се прибојавали. Схватили су да је Медина на крајњем степену будности и приправности, и да прати сваки њихов покрет и корак на трговачком путу. Схватили су да су муслимани у стању да пређу готово 300 миља раздаљине, и да на тој даљини поврате свој иметак. Схватили су да је њихова трговина са Шамом пред трајном великом опасношћу. Међутим, уместо да почну да се освешћују и окрећу своју политику ка примирју и помирењу они су још више појачали мржњу и непријатељство, а њихови поглавари и прваци су одлучили да своја обећања и претње спроведу у дело, а то је искорењивање муслимана у њиховим домовима. То је био и разлог који је довео до Битке на Бедру.

Муслиманима је борба постала обавезна друге године по Хиџри. Узвишени Бог је објавио:

„И борите се на Аллаховом путу против оних који се боре против вас, али ви не отпочињите борбу! Аллах, заиста, не воли оне који започињу кавгу. И нападајте такве где год

их сретнете и прогоните их оданде одакле су и они вас прогнали. А смутња је тежа од убијања! И не борите се против њих код Часног храма, док вас они не нападну. Ако вас нападну онда их убијајте! Нека таква буде казна за невернике. Ако се прођу, па Аллах заиста прашта и самилостан је. И борите се против њих све док многобоштва не нестане, и док се Аллахова вера слободно исповедати не могне. Па ако се окане, онда непријатељство престаје, једино против насилника остаје.“ (Кур'ан, Ел-Бекара, 190-193)

Обавезивање одбране и борбе, и припремање за њу је било управо оно што налаже ситуација. Да је неки војсковођа проучавао тадашње прилике, наредио би својим војницима да се припреме за борбу, а камоли Узвишени и Свезнајући Створитељ. Прилике су захтевале тешку битку између истине и заблуде. Објављени ајети у којима се наређује борба имплицитно говоре да се примакло време за крваву битку и да ће исход борбе на крају да буде победа муслимана.

У тим данима, месеца ша'бана друге године по Хиџри, што одговара фебруару, 624. године након Исуса, Узвишени Бог је наредио промену кибле, тј. правца према којем се муслимани окрећу у току намаза од Кудуса (Јерусалима) према

Светом храму (Каби) у Мекки. То је допринело да муслимани у потпуности открију јеврејске лицемере који су се прикључили муслиманским редовима да би сејали неред. Открили су се и вратили су се ономе на чему су и били, чиме су се муслимански редови прочистили од многих издајника и сплеткароша. Промена кибле садржи и алузију на почетак новог периода који ће да се заврши муслиманским заузимањем те кибле, јер је чудно да нечија кибла буде у рукама њихових непријатеља. Али, ако је такво стање у пракси, онда мора да дође дан када та кибла мора да се ослободи, уколико су стварно на истини. Овим је порастао елан муслимана и жеља за победом.

Велика, битка на Бедру – прва одлучујућа битка у Исламу

Повод сукоба

У говору о Походу на Зул-Ушејрет споменули смо курејшијску каравану која је умакла Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, а кретала се из Мекке према Шаму. Када се примакло време њеног повратка из Шама, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, послао је Талху ибн Убејдуллаха и Сеида ибн

Зејда на север у извиђање. Стигли су у Хавру и ту су остали док није наишла каравана на челу са Ебу Суфјаном. Пожурили су у Медину да обавесте Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, о томе. Каравана је носила велико богатство за мекканске великане: хиљаду камила натоварених имовином не мањом од педесет хиљада златних динара, са обезбеђењем од само четрдесет људи. Била је то златна прилика за муслимане да Меккелијама нанесу тежак економски ударац и да поврате одузето. Зато је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, обавестио муслимане о њој. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, није ником наредио да изађе, већ је то оставио њима на вољу, јер није очекивао жестоки сукоб на Бедру са курешијском војском, уместо са караваном. Зато је већина асхаба остала у Медини. Сматрали су да Послаников, нека су Божији благослов и мир над њим, излазак на ово пресретање караване неће да буде ништа другачији од онога на шта су навикли у претходним извидницама и походима, и због тога ником није приговорио због изостајања из овог похода.

Снага муслиманске војске и одређивање војсковођа

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се припремао за одлазак. Са њим је кренуло нешто више од триста десет људи (313, 314, или 317). Међу њима је било 82, 83 или 86 мухаџира (исељеника), затим 61 из племена Евс и 170 припадника племена Ел-Хазреџ. Нису придавали велику важност овом одласку, па га нису обележили свечаним испраћајем, нити су узели сву своју потрепштину. Имали су само једног или два коња. Имали су и седамдесет камила, тако су на сваку камилу долазила по два или три човека. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, Алија и Мерсед ибн Ебу Мерсед ел-Ганеви су се смењивали на једној камили.

Муслиманска војска креће на Бедр

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је кренуо на челу ове војске која није била добро припремљена. Напустио је Медину и изашао је на главни пут за Мекку. Путовали су до бунара Ер-Ревха, а одатле су кренули ка подручју Ен-Назијет, желећи да стигну на Бедр. Тако је ишао док није прешао долину Рухкан, између Назијета и

теснаца Сафра. Прешли су преко теснаца и приближили су се Сафри. Тамо је послао Бесбеса ибн Амра ел-Џухенија и Адија ибн Ебу Зегбаа на Бедр у мисију извиђања и информисања Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, о каравани.

Упозорење Мекки

Ебу Суфјан је, као вођа караване, био крајње обазрив и опрезан. Знао је да је пут за Мекку веома опасан, тако да је тражио информације и питао би путнике које би срео. Убрзо је до њега дошла вест да је Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, мобилизовао своје другове да пресретне њихову каравану. Отпремио је Дамдама ибн Амра ел- Гифарија у Мекку и тражио је помоћ од Курејшија за њихову каравану, да га сачувају од Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, и његових другова. Дамдам је брзо отишао у Мекку. Унутар долине, стојећи на својој камили, посеченог носа, искривљеног седла и поцепане кошуље, повикао је: „О Курејшије, камиле које носе мирис... Вашу имовину коју води Ебу Суфјан ће да нападне Мухаммед и његови другови, а хоћете ли стићи на време, нисам сигуран! Упомоћ, упомоћ!“

Припрема Меккелија за поход

Људи у Мекки су се брзо спремили и поделили у две групе: они који полазе и они који уместо себе шаљу неког. Окупили су се за полазак, и нико од првака Мекке није изостао осим Ебу Лехеба, који је послао једног од својих дужника. Они подигоше и нека суседна арапска племена. Од огранака племена Курејш нико није изостао осим племе Бену Адиј. Од њих нико није кренуо.

Састав мекканске војске

Војску је сачињавало око 1300 бораца. Имали су сто коња, шест стотина оклопника, а камила су имали толико да им се и не зна тачан број. Главни командант је био Ебу Џехл ибн Хишам, а девет најугледнијих старешина Мекке су обезбеђивали опскрбу. Један дан су клали девет, а други десет камила.

Покрет мекканске војске

Тада кренуше из својих места, као што је Узвишени Бог рекао: **„Да се покажу свету, надмено су из свога града изашли да би од**

Аллаховог пута одвраћали.“ (Кур'ан, Ел-Енфал, 47)

Појавили су се онако како је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рекао: **„Са својом снагом и оклопима да би Аллаху и Његовом Посланику били непослушни.“**

И како Аллах каже: **„И они поранише, уверени да ће моћи то провести.“** (Кур'ан, Ел-Калем, 25)

Изашли су сви ентузијастични, срдити и бесни на Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и његове асхабе (следбенике), због њихове смелости да им нападну караване. Курејшије су великом брзином кренули на север према Бедру. У Џухфи су добили нову поруку од Ебу Суфјана у којој каже: „Кренули сте да спасите своје караване, људе и иметке. Аллах је све то сачувао, па се вратите.“

Каравана је спашена

Ебу Суфјан је ишао главним путем, уз велики опрез и пажљиво осматрање. Многоструко је појачао своје обавештајне активности, и када су се

приближили Бедру, његова каравана је ишла све док нису срели Меџдија ибн Амра и питали су га за мединску војску. Рекао им је: „Нисам ништа нарочито приметио осим двојице коњаника који су положили камиле код овог брда. Наточили су воде и отишли су својим путем.“ Ебу Суфјан је пожурио ка месту где су биле њихове камиле, па је узео балегу њихових камила, у њој је приметио кошпице и рече: „Ово је, тако ми Аллаха, сточна храна из Јесриба (Медине).“ Брзо се вратио својој каравани и кренуо је западно према обали, остављајући главни пут који пролази лево покрај Бедра. Овим потезом је спасио каравану од пада у руке мединске војске. Тада је послао поруку мекканској војсци, коју су ови добили у Џухфи.

Жеља Меккелија за повратком

Када је мекканска војска добила ову поруку, хтела је да се врати, али њихов тиранин, Ебу Џехл, сав охол и арогантан, је рекао: „Нећемо да се вратимо док не стигнемо до Бедра, тамо ћемо да проведемо три дана, да закољемо камиле, да се наједемо, напијемо вина, а затим да прославимо, да Арапи чују за наш поход и скуп, и да заувек наставе да се нас плаше.“ Међутим, и поред Ебу Џехла, Ел-Ахнес ибн Серик је наредио повратак,

али су му се супротставили. Он се вратио у Мекку са племеном Бену Зухра. Био је њихов савезник и вођа у овом походу. У Бици на Бедру није учествовао ни један припадник тог племена, а било их је око три стотине. Свидело им се Ел-Ахнесово мишљење, па су му остали покорни, ценећи га. И племе Бену Хашим је хтело да се врати у Мекку, али им је Ебу Џехл препречио пут и рекао: „Не остављајте нас док се не вратимо.“ Након одласка Бену Зехре у курејшијској војсци је остало хиљаду бораца који су кренули на Бедр. Наставили су пут док се нису улогорили близу Бедра, иза пешчане дине која се налази на граници долине Бедра.

Тежак положај муслиманске војске

Божији Посланик и мединска војска сазнали су за мекканску каравану и војску која је кренула из Мекке као појачање, још док су били на путу у долини Зефиран. После размишљања о тим вестима, утврдио је да не може да се избегне крвави сукоб, већ да морају да наставе пут са великом храброшћу и јунаштвом, смело и одважно. Нема сумње да, ако би оставио мекканску војску да се сили тим подручјем, то би било ојачавање војног престижа Курејшија, ширење њиховог политичког утицаја и слабљење позиције муслимана. Можда би

исламски покрет после тога остао као тело без душе, тако да би се свако у овом подручју ко у себи осећа злобу према њему усудио да му начини какво зло. Затим, ко може да гарантује муслиманима да мекканска војска неће да настави ка Медини, да пренесе битку унутар њених зидина, и да се бори против муслимана у њиховим кућама? Нипошто! Свако и најмање колебање мединске војске би оставило најгори ефекат на достојанство и углед муслимана.

Саветодавна седница

Гледајући овај опасни и изненадни развој догађаја, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је сазвао састанак највишег војног и саветодавног тела. Ту је указао на стварно стање, и разменио је мишљење са својим војсковођама и обичним војницима. Тада су уздрхтала срца једне групе људи, и уплашили су се крвавог сукоба, а то су они о којима Узвишени Аллах каже:

„Тако је било и онда када те је Господар твој са правом из дома твога извео, што једној скупини верника никако није било по вољи. Расправљали су се са тобом о борби; иако им је

било очито да ће да победе, некима од њих је изгледало као да се на очи своје у смрт гоне.“ (Кур'ан, Ел-Енфал, 5-6)

Ебу Бекр ес-Сиддик (Искрени), Бог био задовољан њим, је устао и одржао је леп говор. Потом је устао Омер ибн ел-Хаттаб, Бог био задовољан њим, и одржао је леп говор. После њега је устао Ел-Микдад ибн Амр и рекао: „О Божији Посланиче, иди путем који ти је Бог показао. Ми смо са тобом. Тако ми Бога, нећемо да ти кажемо оно што су Израелићани рекли Мојсију: **'Идите ти и твој Господар па се борите, а ми ћемо овде да седимо.'** (Кур'ан, Ел-Ма'ида, 24)

Не, ми теби кажемо: Иди ти са својим Господаром, па се борите, а ми ћемо се уз вас борити. Тако ми Онога Који те је послао са истином, да кренеш са нама од Берка до Гимада, ишли бисмо са тобом док не би стигао тамо.“

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му рече: „Добро.“ И упути дову (молбу) Богу за њега. Ова тројица војсковођа су била из редова мухаџира (исељеника), који су били у мањини у овој војсци. Зато је Божији Посланик хтео да зна и мишљење енсаријских (мединских) војсковођа, јер су они представљали већински део војске и јер ће терет битке да падне на њихова леђа,

иако их текст Обећања на верност на Акаби није обавезивао на борбу ван свога места. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, пошто саслуша говор ове тројице, рече: „О људи, дајте ми савет.“ Оштроумни војсковођа енсарија и њихов бајрактар, Сад ибн Муаз, рече: „Тако ми Аллаха, као да желиш и ми да говоримо?“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: „Тако је.“ Сад одговори: „Ми смо поверовали у тебе и оно што говориш, и посведочили смо да је оно са чим си дошао истина. Дали смо ти наше завете и обећања да ћемо да те слушамо и покоравамо ти се, па ти чини шта желиш, Божији Посланиче. И тако ми Онога Ко те је послао са Истином, када би нам се испречило чак и море, а ти си кренуо да га пређеш, кренули бисмо за тобом, и ниједан од нас не би изостао. Нама није мрзно да са нама сутра сретнеш нашег непријатеља. Ми смо стрпљиви у рату, искрени у борби. Можда ће Бог да ти прикаже нас онаквим како би ти волео. Крени са нама, уз Божији благослов.“ У другом предању стоји да је Сад ибн Муаз рекао Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим: „Можда се бојиш да енсарије сматрају да имају обавезу да ти помогну само код својих кућа, а ја ти кажем у њихово име, и њихов одговор ти дајем: крени куда хоћеш, споји

или прекини везу са ким год хоћеш, из наше имовине узми шта хоћеш, а нама дај шта хоћеш. Оно што ћеш да узмеш биће нам драже од оног што ћеш да нам оставиш. Свака твоја наредба је за нас наредба коју драга срца прихватамо и извршавамо. Тако ми Аллаха, када би кренуо од Бекра до Гимдана, сигурно бисмо кренули за тобом. Тако ми Аллаха, када би ти загазио у ово море, и ми бисмо кренули за тобом.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се обрадовао тим Са'довим речима, и то му је дало елан за акцију. Рече: **„Путујте и обрадујте. Узвишени Аллах ми је обећао једну од две групе. Тако ми Аллаха, као да гледам места њихове погибије.“**

Муслиманска војска наставља пут

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, напустио је Зефиран и кренуо је према месту Ел-Есафир, а одатле се спустио на подручје Ед-Деббех. Место Ел-Ханнан је оставио са десне стране, а то је огромна пешчана дина попут брда. Одатле се спустио близу Бедра.

Добијање најважнијих информација о мекканској војсци

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је послао своје осматраче да истраже вести о непријатељу. Код бунара на Бедру нађоше два дечака како точе воду за мекканску војску. Ухватили су их и довели су их Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. Он је обављао намаз. Асхаби (следбеници) су испитали дечаке, а они рекоше: „Доносили смо воду Курејшијама. Послали су нас по воду.“ Муслимани им нису поверовали, надајући се да припадају Ебу Суфјану, јер су у себи још гајили наду да могу да заузму Ебу Суфјанову каравану. Зато су их ударили, тако да су дечаци били приморани да кажу: „Ми смо Суфјанови.“ Након тога су их оставили на миру. Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, завршио намаз, рече им прекорно: **„Када вам истину говоре, ударате их, а када вас лажу, ви их остављате! Тако ми Аллаха, рекли су истину. Они припадају Курејшијама.“**

Затим се обрати дечацима и рече им: „Шта знате о Курејшијама?“ Рекоше: „Они се налазе иза ове пешчане дине коју видиш код доње долине.“ „Колико их има?“ Одговорише: „Много.“ „Колики

их је број?“ Рекоше: „Не знамо.“ „Колико кољу на дан?“ Одговорише: „Један дан девет камила, а други десет.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, прорачуна и рече: „Има их између девет стотина и хиљаду.“ Потом се обрати дечацима: „Ко је међу њима од курејшијских угледника?“ Они их набројаше. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се окрену људима и рече: „Ово је Мекка, нуди вам своје најугледније људе.“

Падање кише

Узвишени Аллах је те ноћи послао кишу која је мушрицима (многобошцима) тешко пала и спречила је њихово даље напредовање, а за муслимане је била милост, која их је опрала, одстранила је ђаволско узнемиравање, утабала им је земљу, очврснула је песак, учврстила кораке, уредила место боравка и повезала срца. За муслимане је то била Божија милост.

Муслимани први заузимају најзначајније стратешке положаје

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је кренуо са војском како би предухитрио Курејшије у заузимању изворишта воде на Бедру. Почетком вечери дођоше близу изворишта Бедра. Хаббаб ибн Мунзир, као један од војних експерата, устаде и рече: „О Божији Посланиче, да ли ти је Бог наредио да будемо на овом месту и да не смемо напред ни назад, или је то ствар мишљења, рата и варке?“ Он одговори: „То је ствар мишљења, рата и варке.“ Хабаб ибн Мунзир настави: „Посланиче, ово није право место. Крени са људима док не дођемо до најближег бунара код Курејшија. Сместићемо се ту, и порушићемо околне бунаре. Затим ћемо над њим да направимо врело које ћемо да испунимо водом. Борићемо се против њих, па ћемо ми да имамо да пијемо, а они неће.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му рече: „Твој план је добар.“ Па су са војском кренули до бунара најближег непријатељу. Тамо су одсели половином ноћи. Направили су врела и затрпали су остале бунаре.

Место командовања

Након што су се муслимани сместили код воде, Сад ибн Муаз предложи Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, да муслимани изграде командно место, у случају да дођу у непредвидиву ситуацију или процене пораз пре победе. Рече: „Божији Посланиче, треба да ти саградимо заклон у коме ћеш да будеш. Код тебе ћемо да држимо приправне твоје јахаће камиле, а потом ћемо да кренемо на непријатеља. Ако нас Аллах буде помогао и над непријатељем уздигнуо, тек ће да буде оно што сви прижељкујемо. А ако буде другачије, узјаши камилу и крени код оних који су остали иза нас (у Медини). Иза тебе је, Божији Посланиче, остао народ који те воли исто као и ми. Да су знали да ћеш ићи у рат, не би ни они остали. Њима би те Аллах заштитио. Са тобом би се саветовали и уз тебе би се борили.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му се топло захвалио и упутио је за њега дову (молбу), желећи му свако добро. Муслимани саградише склониште на узвишењу североисточно од бојног поља, одакле је могао да надгледа бојно поље. Једна група енсаријских младића на челу са Садом ибн Муазом, је била одабрана да штити

Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, око његовог командног места.

Припремање војске и коначење

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је распоредио војску и отишао је на место битке. Стао је да показује руком: **„Овде ће сутра да погине, ако Бог да, тај и тај. А овде ће сутра да погине, ако Бог да, тај и тај.“**[159] Остатак ноћи је провео обављајући намаз код једног стабла, а муслимани су провели ноћ смирени, просветљених хоризоната, пуни самопоуздања. Одмарали су се жељни да виде радосне знаке свог Господара ујутру. **„Кад је Он учинио да се ради сигурности своје у сан заведете и са неба вам кишу спустио да би вас њоме очистио и да би од вас ђавоље узнемиравање одстранио и да би срца ваша јаким учинио и њоме кораке учврстио.“** (Кур'ан, Ел-Енфал, 11)

Ова ноћ је била уочи петка, осмог или дванаестог рамазана, друге хиџретске године.

[159] Бележи Муслим од Енеса. Мишкатул-месабих, 2/543.

Мекканска војска на попришту битке

Курејшије су ту ноћ провеле у свом табору на горњој долини. Кад су се пробудили, коњицом су кренули у долину Бедра, спуштајући се са пешчане дине. Неколико их се приближило врелу Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, па он рече: „Пустите их.“ Ко год се од њих напио воде, био је убијен, осим Хакима ибн Хизама. Он је остао жив. Примио је Ислам и постао добар муслиман. Кад би хтео чврсто да се закуне, говорио би: „Тако ми Онога Који ме је спасио на дану Бедра.“ Кад су се Курејшије смириле, послали су Умејра ибн Вехба ел-Џумехија да сазна нешто о снаги муслиманске војске. Умејр је, јашући, обишао муслиманску војску, вратио се Курејшијама и рече им: „Има их три стотине људи, можда мало више или мање. Али сачекајте мало, да видим да нису поставили заседу или да немају иза себе појачање.“ Одјахао је долином док се није удаљио, али није видео ништа. Вратио се и рече: „Нисам никог видео, али знам и осећам Курејшије, несреће које доносе смрт. Јесрибске камиле теглиће смрт. Та војска нема снаге нити склоништа осим својих сабљи. Тако ми Аллаха, мислим да ниједан њихов неће да погине док не убије неког од вас.

Када вас побију, нема лепог живота после тога. Видите шта ћете да радите.“

Тада поново изби протест против Ебу Џехла, који је чврсто одлучио да ратује. Побуњеници су позивали војску да се врати у Мекку без борбе. Утбе ибн Ребиа устаде и рече: „О скупино Курејшија, тако ми Аллаха, ништа нећете да учините сусретом са Мухаммедом и његовим друговима. Ако их победите, и даље ћете са мржњом да гледате једни друге, јер је тако неко убио нечијег стричевића, ујака или неког другог рођака. Вратите се и пустите остале Арапе и Мухаммеда. Ако га убију, па то је оно што сте желели. Ако буде другачије, он ће вас затећи.“ Хаким оде до Ебу Џехла. Затече га како припрема свој оклоп, и рече му: „О Ебул-Хакеме (Џехле), Утбе ме је послао до тебе ради тога и тога.“ Ебу Џехл му рече: „Тако ми Аллаха, преплашио се од кад је видео Мухаммеда и његове другове. Никако! Тако ми Аллаха, нећемо да се вратимо док Аллах не пресуди између нас и Мухаммеда. Утбе не мисли оно што прича. Видео је свог сина Ебу Хузејфета са Мухаммедом и његовим друговима, који је давно примио Ислам и учинио хиџру (пресељење). Страхује због њега.“ Кад Утбе чу шта Ебу Џехл прича рекао је: „Знаће тај пропалица ко

се преплашио, ја или он!" Ебу Џехл пожури да смири ситуацију бојећи се да овај протест не ојача, па посла по Амира б. ел-Хадремија, брата убијеног Амра б. ел-Хадремија који је погинуо од муслимана. Ебу Џехл му рече: "Утбе је твој савезник. Он хоће да се са људима врати у Мекку, а ти си својим очима видео убиство. Устани и опевај свој завет и убиство свога брата!" Амир устаде и закука из свег гласа: „О Амре, о Амре, тебе нема више!" Маса одлучи да га подржи, и учврстише своју одлуку за зло које су намеравали да учине. Утбеово мишљење пропаде. Лакомисленост одне победу над мудрошћу, и ова побуна прође без постизања икакве користи.

Две војске се одмеравају

Када су мушрици (многобошци) изашли на бојно поље, две војске су почеле да се одмеравају. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се обратио Узвишеном Богу: **„Аллаху, ово су Курешије који дођоше охоло и гордо. Супротстављају Ти се и Твог Посланика у лаж утерују. Аллаху, пружи ми Твоју помоћ коју си ми обећао! Аллаху, уништи их овог јутра."**

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, када је видео Утбеа ибн Ребиу на црвеној камили, рече: **„Ако ико од ових људи буде имао добра у себи, онда је то власник црвене камиле. Ако му се покоре, биће упућени.“**

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је поравнао муслиманске редове. Док је то радио, десила се чудна ствар. У руци је држао стрелу којом је правио распоред, а Севад ибн Газијје је штрчао испред реда, па га Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, убоде стрелом у стомак и рече: „Поравнај ред, Северде.“ Севад рече: „Божији Посланиче, повредио си ме. Хоћу да ти вратим истом мером!“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је открио свој стомак и рекао: „Врати.“ Севад га је загрлио и пољубио у стомак, а Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, га је упитао: „Шта те је навело на ово, Северде?“ Он је рекао: „Желео сам да ми задња ствар у животу буде додир твоје коже.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се обратио Узвишеном Аллаху молећи добро за Севада. Када је завршио поравнавање редова, наредио је војсци да не почињу битку док не добију његове коначне наредбе. Потом им се обратио са посебним упутама везаним за рат:

„Када вам се приближе, одапните на њих стреле.[160] **Не исукујте сабље док не дође до борбе прса у прса.“**[161] Затим се врати на своје командно место са Ебу Бекром. Сад ибн Муаз са одредом стражара стаде пред врата.

Ебу Џехл иступи пред мушрике (многобошце) и рече: „Аллаху, он је прекинуо наше родбинске везе, и дошао нам је са нечим што не познајемо, па га јутрос уништи. Аллаху, помози данас онога ко је Теби дражи и киме си задовољнији!“ Поводом овога Узвишени Бог објави следеће ајете:

„Ако сте молили да победите - па, дошла вам је, ето, победа, а да се оканите, боље би вам било! И ако се поново вратите, Ми ћемо се поново вратити и нимало вам неће користити табор ваш, ма колико бројан био, јер Аллах је на страни верника.“(Кур'ан, Ел-Енфал, 19)

Почетак битке

Прва жртва сукоба био је Ел-Есвед Абдулесед ел-Махзуми, свадљивац, ружног понашања. Он иступи и рече: „Заветујем се Аллаху

---

[160] Сахихул-Бухари, 2/568.
[161] Сунену Еби Давуд, 2/13.

да ћу да пијем из вашег врела, или ћу да га срушим, или ћу да умрем борећи се." Када иступи, иступи и Хамза ибн Абдулмутталиб, Бог био задовољан њим. Када се сукобише, Хамза га удари сабљом по нози пре него што стиже до врела. Паде на леђа, а крв му шикну из ноге. Поче да пузи према каналу. Уронио је у њега, да тиме испуни заклетву. Међутим, Хамза га опет удари и уби.

Ово је било прво убиство које је потпалило борбену ватру. Потом иступише три најбоља курејшијска јунака, сви из једне породице: Утбе и Шејбе, Ребиини синови, и Ел-Велид, Утбеов син. Када се одвојише од свог реда, затражише од муслимана тројицу људи за двобој. Пред њих изађоше тројица младих енсарија: Ауф и Муаввиз, синови Ел-Хариса и Афре, и Абдуллах ибн Реваха. Курејшије су их упитали: „Ко сте ви?" Они су одговорили: „Енсаријска породица." Рекоше им: „Ви сте племенити, али нам не требате. Ми хоћемо наше стричевиће." Један од њих повика: „Мухаммеде, пошаљи на нас нама дорасле људе, наше класе." Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: „Устани, Ебу Убејде ибн ел-Харисе, и ти Хамза, и ти Алија." Они изађоше, а Курејшије их упиташе: „Ко сте ви?" Они рекоше ко су, а ови изјавише: „Ви нам по

свему одговарате, по пореклу и по части.“ Партнери двобоја су били:

1. Ебу Убејде - Утбе ибн Ребиа;

2. Хамза - Шејбе;

3. Алија - Ел-Велид.[162]

Ебу Убејде је био најстарији учесник двобоја. Хамза и Алија нису оклевали и одмах су убили своје противнике. Убејде и Утбе се потукоше и ранише један другог. Алија и Хамза скочише на Утбеа и убише га. Подигоше Убејдеа, који је био рањен, и понесоше га. Од тада је био болестан. Умро је после четири или пет дана на Сафри, када су се муслимани враћали у Медину.

Општи напад

Завршетак двобоја био је лош почетак за мушрике (многобошце). Изгубили су три најбоља јунака и команданта. Разбеснеше се и навалише на муслимане сви као један. Муслимани, након што су затражили помоћ од Узвишеног Бога, искрено Му се и понизно обративши, супротставише се

[162] Овако наводи Ибн Исхак, док у предању Ахмеда и Ебу Давуда стоји да се Убејде сукобио са Ел-Велидом, Алија са Шејбетом и Хамза са Утбетом. Мишкатулмесабих, 2/343.

непрекидним нападима мушрика (многобожаца), чувајући своје положаје и стајући у одбрану, тако да нанеше мушрицима тешке губитке, уз поклик: „Ехадун, Ехад/Бог је Један, Бог је Један!“

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, дозива Узвишеног Бога

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је од момента повратка са поравнавања редова војске молио Узвишеног Бога да им подари обећану помоћ и победу. Говорио је:

„Аллаху, испуни обећање које си ми дао. Аллаху, молим Те за Твој завет и Твоје обећање.“

Битка је пламтела свом жестином. Кад је достигла врхунац, Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече:

"Аллаху, ако уништиш ову скупину људи данас, нећеш бити обожаван. Аллаху, ако хоћеш, од данас можеш да учиниш да Те никад више нико не обожава.“

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је још више наставио да дови

(моли), да му спаде огртач са леђа, а Ебу Бекр му га подиже и рече: „Довољно је, Божији Посланиче, био си упоран у дови (молби) свом Господару.“ Узвишени Бог је објавио Својим анђелима:

„Ја сам са вама, па учврстите оне који верују! У срца неверника Ја ћу страх улити.“ (Кур'анм Ел-Енфал, 12)

Затим објави Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим:

„Послат ћу вам хиљаду мелека (анђела) који ће једни за другим да долазе.“ (Кур'ан, Ел-Енфал, 9) Један за другим, а не сви одједном.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је заспао на трен. Затим је подигао главу и рекао: **„Радуј се, Ебу Бекре! Ево га (анђео) Џибрил (Гаврило), на крилима му је прашина.“**

У Исхаковом предању стоји да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рекао: **„Радуј се, Ебу Бекре, дошла ти је Божија помоћ. Џибрил (анђео Гаврило) је дошао на свом коњу. На крилима му је прашина.“**

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је изашао из свог склоништа.

Ударао је у оклоп и викао: **„Скуп ће сигурно поражен бити, а они ће се у бег дати!“** (Кур'ан, Ел-Камер, 45)

Контранапад

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, војсци је издао последње наредбе за контранапад. Рекао је:

„Збијте редове и удрите свом снагом. Тако ми Онога у Чијој је Руци Мухаммедова душа, ко год данас буде убијен у овој бици, стрпљиво се борећи, надајући се награди, идући напред, и не бежећи од борбе, Аллах ће сигурно да га уведе у Џеннет (Рај).“

Такође је говорио бодрећи борце: **„Идите ка Џеннету (Рају) чија су пространства колико небеса и Земља!“**

Тада Ел-Умејр ибн Амр рече: „Дивно, дивно!“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, га упита: „На шта мислиш?“ „Тако ми Аллаха, Посланиче, жеља ми је да будем један од његових становника.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му рече: „Ти си од његових становника.“ Ел-

Умејр је извадио хурме из своје торбице, почео је да их једе, а затим је рекао: „Ако будем жив док не поједем ове хурме, онда је то дуг живот.“ Потом их баци, а онда настави да се бори све док није погинуо.[163]

Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, издао наредбу за контранапад, жестина непријатеља је нестала, а ентузијазам за борбом је ослабио. Овакав потез Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, је имао великог утицаја у јачању положаја муслимана. Када су примили наредбу о жестоким нападима, а ратни елан им је био још увек свеж, започели су тотални и силовити напад. Рушили су пред собом непријатељске редове, откидали су главе. То су још више интензивирали када су видели Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим како удара о штит, а био је најближи мушрицима (многобошцима), и из свег гласа понавља кур'анске речи: **„Скуп ће сигурно поражен бити, и они ће се у бег дати.“** (Кур'ан, Ел-Камер, 45)

Муслимани су се жестоко борили, а у борби су им помогли и анђели.

[163] Бележи Муслим, 2/ 139. Мишкатул-месабих, 2/331 .

Велики пораз мушрика (многобожаца)

У редовима мушрика (многобожаца) почеше да се јављају знакови пропасти и конфузије. Почеше да се руше пред жестоким муслиманским нападима, и битка се приближи крају. Мушрици почеше масовно да беже са ратишта главом без обзира. Муслимани су их пристизали док их потпуно не поразише.

Ебу Џехлова упорност

Када је Ебу Џехл приметио прве знаке конфузије у својим редовима, покушао је да се супротстави овој бујици, па поче да бодри војску, ратоборно и охоло: „Нека вас не порази Суракина издаја. Он је био у договору са Мухаммедом. Нека вас не плаши погибија Утбеа, Шејбеа и Ел-Велида, они су пожурили. Тако ми Лата и Узата, нећемо да се вратимо док их све не повежемо у ланце! Нека нико од вас не убија неког од њих, него их похватајте како бисмо их упознали са ружноћом онога што су учинили.“ Међутим, убрзо и њему постаде јасно право стање ове агоније, јер не прође пуно када мушрички редови почеше да се ломе под нападима муслимана. Са њим је остала само мала група мушрика (многобожаца). Око њега су

направили ограду од сабљи и шуму од врхова копља, али олуја муслиманских напада их сруши. Тада на видело изађе овај силник, и муслимани га видеше како се на свом коњу врти у круг. Смрт га је чекала преко руку двојице дечака, енсарија.

Ебу Џехлово страдање

Абдуррахман ибн Ауф, Бог био задовољан њиме, прича: „Био сам у борбеном реду на Бедру, па се окренух и угледах са десне и са леве стране два младића. Обузе ме нелагодност, јер се нисам осећао сигурним. Један од њих ми тихо, да не чује други, рече: 'Стриче, покажи ми Ебу Џехла.' Одговорих му: 'Драго дете, шта ћеш од њега?' 'Чуо сам да он псује Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и тако ми Бога, ако га видим, нећу се одвајати од њега док један од нас двојице не умре.' Зачудио сам се томе. Други рече исто што и први. Видех Ебу Џехла како кружи међу људима, па рекох: 'Зар га не видите? Ено особе за коју питате.' Они јурнуше према њему, изударашe га сабљама и убише.

Када се битка окончала, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: "Ко ће да погледа шта је било с Ебу Џехлом?" Људи се

разиђоше да га траже. Абдуллах ибн Мес'уд га нађе на издисају и рече му: „О Божији непријатељу, је ли те Бог понизио?“ „Чиме ме је понизио? Није ме срамота, јер сам од оних ког је убио његов народ. А да ли сте убили већег човека од мене?“ Потом је упитао: „Реци ми, ко је данас победник?“ Абдуллах ибн Мес'уд му рече: „Узвишени Бог и Његов Посланик.“ Ебу Џехл рече Ибни Мес'уду, који му је ногом стао на врат: „Уздигао си се на опасну висину, чобанчићу.“ (Ибн Мес'уд је чувао овце у Мекки.) Након овог разговора Ибн Мес'уд га је докрајчио. Затим оде код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, који рече: „Аллах је Један, осим Њега нема другог божанства.“ То је поновио три пута, затим рече: „Аллаху екбер!/Бог је највећи! Хвала Богу Који је испунио Своје обећање, помогао Своме робу, и Сам поразио савезнике. Хајде, покажи ми га.“ Ибн Мес'уд рече: „Ја му га показах, а он рече: 'Он је фараон овог народа.'“

Неколико лепих примера бораца Бедра са чврстим иманом

У овој бици између истине и неистине су се манифестовали дивни призори у којима се истиче снага вере и постојаност принципа. У Бици на

Бедру су се сукобили отац и син, брат и брат, различитих принципа, па су их раздвојиле сабље. Потлачени се сусрео са тлачитељем, па му се осветио.

Ибн Исхак преноси од Ибн Аббаса да је Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, рекао асхабима (следбеницима): „Знам да су многи из породице Бену Хашима и других кренули у ову битку мимо своје воље. Нису имали потребу да се боре против нас. Ко од вас види неког од њих, нека му поштеди живот. Ко угледа Ебул-Бахтерија ибн Хишама, нека му поштеди живот. То важи и за Аббаса ибн Абдулмутталиба. Они су поведени у борбу на силу.“

Забрана убиства Ебул-Бахтерија је издата, јер је највише бранио Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у Мекки. Никада није нанео зло Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, нити му је учинио нешто лоше. Био је од оних који су организовали прекид изолације муслимана од стране Курејшија. И поред свега овога Ебул-Бахтери је убијен на Бедру. Наиме, Ел-Муџеззер ибн Зијад Ел-Белеви је срео Бахтерију са једним његовим другом, на бојном пољу. Заједно су се борили против муслимана. Ел-Муџеззер му се обратио: „О Ебул-Бахтери, Божији

Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, нам је забранио да те убијемо." „А мог друга?" Упитао је он. „Не, не тако ми Аллаха, твога друга нећу да поштедим." Рекао је Ел-Муџеззер. Ебу-Бахтери је тада рекао: „Онда ћемо, тако ми Аллаха, обојица да умремо заједно." Затим су се потукли и Ел-Муџеззер је био приморан да убије Ебул-Бахтерија.

Након завршетка битке, Мус'аб ибн Умејр ел-Абдери је прошао покрај свога брата Ебу Азиза ибн Умејра, који је учествовао у борби против муслимана, и видео је да га један енсарија вуче за руку. Мус'аб је рекао енсарији: „Повуци га обема рукама, његова мајка има велико благо, можда ће да га откупи од тебе." Ебу Азиз тада рече Мус'абу: „Зар га тако саветујеш?" Мус'аб рече: „Он је мој брат, а не ти."

Погинули на обе стране

Битка се завршила великим поразом многобожаца и успехом верника. Муслимани су имали четрнаест погинулих: шест мухаџира (исељеника из Мекке) и осам енсарија (становника Медине). Мушрици (многобошци) су имали страшне губитке. Погинуло је седамдесет,

заробљено је седамдесет, углавном војсковођа, старешина и првака. Када је битка окончана, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је дошао и над убијеним мушрицима (многобошцима) је одржао реч: **„Лоша ли сте родбина били своме Веровеснику. Сви сте ме у лаж утеривали, а други свет ми је веровао. Одмагали сте ми, а други су ми помагали. Протерали сте ме, а други су ми дом пружили.“** Затим је наредио да их затрпају у један од бунара Бедра.

Трећег дана од Битке на Бедру Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, наредио је да му припреме камилу за пут, узјахао је уз пратњу асхаба (следбеника), па кад су стигли на ивицу бунара, почео је да прозива Курејшије по именима и именима њихових очева: **„О ти, сине тога и тога! О ти, сине тога и тога! Да ли би вас радовало да сте били покорни Узвишеном Аллаху и Његовом Посланику? Ми смо, заиста, добили оно што нам је Аллах обећао, а да ли сте ви добили оно што је вама обећао?“** Омер, Бог био задовољан њим, рече: „Божији Посланиче, како можеш да говориш лешевима који немају душе?“ Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, на то одговори:

„Тако ми Онога у Чијој је Руци Мухаммедова душа, ви ништа боље од њих не чујете ово што кажем.“ У другој верзији стоји: **„Ви ништа боље од њих не чујете, само што они не одговарају.“** [164]

Вест о поразу стиже у Мекку

Мушрици (многобошци) су бежали са попришта Битке на Бедру главом без обзира, распршивши се долинама и планинским путевима. Упутили су се ка Мекки престрављени, не знајући како ће у њу да уђу од срама. Ибн Исхак каже: „Први који је стигао са тужном вешћу Курејшијама био је Ел-Хајсуман ибн Абдуллах ел-Хузаи. Курејшије су га дочекале са питањем: „Шта си оставио иза себе?“ Он је одговорио: „Убијен је Утбе ибн Ребиа, Шејбе ибн Ребиа, Ебул-Хакем ибн Хишам, Ебу Џехл, Умејје ибн Халеф...“, и набројао је остале прваке. Кад је почео да набраја курејшијске прваке, Сафван ибн Умејје ибн Халеф, који је седео код Кабе, повикао је: „Да ли је нормалан овај човек? Питајте га за мене!“ Они га упиташе: „А шта је са Сафваном ибн Умејјетом?“

[164] Бележе Бухарија и Муслим.

Ето га он ту, седи код вас. Али, тако ми Аллаха, гледао сам његовог оца и брата када су убијени.“

Ебу Рафи, Послаников ослобођени роб, је причао: „Радио сам као дечак код Аббаса, када су Ислам примили неки из наше куће: Аббас, Уммул-Фадл и ја. Аббас је крио свој Ислам. Ебу Лехеб није кренуо на Бедр, али када му дођоше вести са Бедра, Аллах га осрамоти и понизи, а ми осетисмо снагу и понос. Ја сам тад био сиромашан, правио сам стрелице и обликовао их у просторији Зем-зема. Тако ми Аллаха, седео сам у тој собици и обликовао сам стрелице. Код мене је седела Уммул-Фадл када је до нас стигла вест која нас је много обрадовала. Одједном се појавио Ебу Лехеб, вукући ноге због неког зла, а сео је на ивицу шатора, окренувши своја леђа мојим. Док је седео, неко је повикао: 'Ено Ебу Суфјана ибн ел-Хариса ибн Абдулмутталиба, стигао је!' Ебу Лехеб је повикао: 'Дођи овамо, причај, сигурно имаш вести!' Ебу Суфјан је сео код њега, а људи су се окупили око њих, Ебу Лехеб је рекао: 'Братићу, причај ми, шта је било са људима?' 'Ми се сукобисмо са њима, подметнусмо своја плећа, а они су нас убијали како су хтели, заробљавали су како су хтели. Али, тако ми Аллаха, и поред тога, ја не кривим наше борце, јер смо сретали беле људе на шареним коњима,

између неба и Земље. Тако ми Аллаха, никог не остављају, нити може ко да им се супростави.' Подигао сам шаторско крило собице руком и рекао сам: 'То су, тако ми Аллаха, анђели.' Ебу Лехеб подиже руку и удари ми јак шамар. Одупрео сам му се, али ме је он дохватио и бацио на земљу. Притиснуо ме и почео је да ме удара, а био сам слабашан. Уммул-Фадл је устао, зграбио је колац од шатора и њиме је ударио Ебу Лехеба по глави и направио му је велику рану, па је рекао: 'Нападаш слабог, јер му није господар ту, срам те било!' Ебу Лехеб је устао, и отишао је понижено. Тако ми Аллаха, није прошло више од седам ноћи, а Аллах је дао да му се појаве чиреви од чега је и умро. Синови су га оставили. Ни после три дана га нису укопали, нити су то покушали. Када су се побојали бруке због његовог остављања, ископали су му рупу, а гранама су га одгурнули у њу и камењем су га из далека затрпали.

Овако је Мекка примила вести о великом поразу на Бедру. То је оставило веома лош траг на њих, да су забранили нарицање за убијенима, како се муслимани не би радовали њиховој несрећи. У занимљиве случајеве спада и случај Ел-Есведа ибн ел-Мутталиба. На Бедру су му погинула три сина. Волео је да их оплакује, а био је слеп, па је једне

ноћи чуо глас нарикаче, па је послао свог слугу и рекао: "Види је ли дозвољено гласно оплакивање? Да ли Курејшије оплакују своје убијене, да оплакујем Ебу Хакима.“ - Његовог сина – „јер моја нутрина изгоре.“ Слуга се вратио и рекао: „То једна жена оплакује камилу коју је изгубила.“

Вести о победи стижу у Медину

Када је Узвишени Бог подарио муслиманима победу, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, послао је двојицу са добрим вестима у Медину, како би их што пре обрадовао. Јевреји и лицемери у Медини раширили су лажну вест о погибији Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Када је један од лицемера видео Зејда ибн Хариса на Касви, Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, камили рекао је: „Мухаммед је убијен! Ово је његова камила, препознајем је! Ово је Зејд, не зна шта ће да каже од страха, дошао је поражен.“ Кад гласници стигоше, муслимани их окружише и саслушаше њихове вести. Када утврдише да су муслимани победили, обузе их радост и срећа, а Медином се заорише текбири (Аллах је највећи!) и техлили (Нема другог бога осим Аллаха). Муслимански прваци који су остали у Медини,

кренули су у правцу Бедра, да честитају Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, на овој јасној победи.

Делегација за добродошлицу

Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, дошао у Ревху, срели су га прваци муслимана који су дошли да му честитају и пожеле добродошлицу. Усејд ибн Худајр је рекао: „Божији Посланиче, хвала Узвишеном Аллаху, Који ти је дао победу и развеселио те. Тако ми Аллаха, Аллахов Посланиче, да сам знао да ћеш да се бориш против непријатеља, не бих изостао од Битке на Бедру, али сам мислио да идете само због караване. Да сам знао за битку са непријатељем, не бих никако изостао!“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: „Истину си рекао.“ Након овога Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је победоносно ушао у Медину, а његови непријатељи у Медини и ван ње осетили су страх и опасност. Многе Мединлије су примили Ислам. Тада су примили Ислам и лицемери Абдуллах ибн Убејј и његови другови, али само језиком.

Ратни заробљеници у Медину стигли су дан касније. Божији Посланик их је поделио асхабима (следбеницима) а препоручио је да се са њима лепо поступа. Асхаби (следбеници) су понекад заробљеницима давали бољу храну него што су они јели, испуњавајући тиме Посланикову, нека су Божији благослов и мир над њим, жељу.

Проблем заробљеника

Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, дошао у Медину, посаветовао се са асхабима (следбеницима) око заробљеника. Ебу Бекр је рекао: „Божији Посланиче, они су наши стричевићи, чланови породица и браћа. Мислим да би требао да узмеш од њих откуп који би нам био додатна снага против неверника. Можда ће их Аллах упутити на Прави пут, па да буду наши помоћници." Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је упитао Омера: „А шта ти мислиш, сине Хаттабов?" Он је рекао: „Ја се не слажем са Ебу Бекром, већ бих волео да ми дозволиш да се погубе па да Узвишени Бог види да у нашим срцима нема попустљивости према многобошцима. Ово су њихови прваци, вође и генерали." Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над

њим, је прихватио Ебу Бекров предлог, а одбио је Омеров и узео је откупнину за њих.

Пошто је Ебу Бекрово мишљење прихваћено, узета је откупнина за ратне заробљенике. Становници Мекке су знали да пишу, а становници Медине нису, па је сваки писмени заробљеник, ако није имао чиме да се откупи, добио обавезу да описмени десет мединских дечака. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је ослободио неколико заробљеника без откупнине.

Кур'ан о Бици на Бедру

У поводу Битке на Бедру, Узвишени Бог је објавио поглавље Ел-Енфал - Плен. Она је Аллахов коментар Битке на Бедру, ако тако може да се каже, који се у многоме разликује од коментара владара и војсковођа. Узвишени Бог је, пре свега, скренуо пажњу муслимана на моралне недостатке које су имали при себи од раније, а од којих су се неки и испољили, да би порадили на кићењу својих душа најузвишенијим степенима савршенства, и да би се очистили од ових недостатака. Говори о помоћи коју је пружио муслиманима слањем анђела. То им напомиње да не би били обманути својом

храброшћу, па да у њихове душе уђе гордост и охолост. Требају да се ослоне на Узвишеног Бога, и да буду покорни Њему и Његовом Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим.

Узвишени им јасно појашњава племените циљеве због којих је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, покренуо ову страшну и тешку битку, указујући на особине и карактер који у биткама доводи до победа. Потом се обраћа мушрицима (многобошцима) и лицемерима, Јеврејима и ратним заробљеницима, и лепо их саветује, упућујући их на преданост истини и придржавањење. Потом се обраћа муслиманима и говори им о ратном плену, доносећи законе, правила и принципе за ово питање. У њој Узвишени Аллах објављује законе рата и мира, за којима је било потребе у овом стадијуму исламског мисионарства, да би се исламски начин ратовања разликовао од ратовања пагана, и да би муслимани били узвишенији од њих у особинама, вредностима и идеалима, па да би свету постало јасно да Ислам није само идеолошки правац, већ вера која своје следбенике практично одгаја на основама и принципима којима позива. Поставио је параграфе закона исламске државе који истичу разлику између муслимана који живе у њој и муслимана

који живе ван ње. Друге године по Хиџри прописан је рамазански пост и објашњена је граница зеката[165].

Један од најлепших догађаја јесте то што је први бајрам који су муслимани славили био друге хиџретске године, после јасне победе коју су постигли у Бици на Бедру. Како је само био диван овај срећни Бајрам који им је Бог даровао пошто је крунисао њихову главу круном победе и поноса. Како је само диван био призор намаза (молитве) који су клањали пошто су изашли из својих кућа, изговарајући текбир (Аллах је највећи!), техлил (Нема другог бога осим Аллаха) и тахмид (Хвала Аллаху!) подигнутих гласова, док су им срца била испуњена жељом за Богом и чежњом за Његовом милошћу и задовољством после благодати и помоћи које им је даровао.

Он их је на то подсетио речима: **„И сетите се кад вас је било мало, кад сте на Земљи били потлачени - бојали сте се да вас људи не**

---

[165] Зекат је арапска реч која у језичком смислу значи *чишћење*, *раст*, *напредовање*. У терминолошком смислу зекат представља обавезно годишње издвајање милостиње, од стране оног који је у могућности, за потребе сиромашних и осталих категорија које су дефинисане верозаконом. Зекат је један од пет темеља Ислама. Давањем зеката, осим иметка, чисти се и душа од шкртости и похлепе, остварује се принцип међубратске љубави и повезаности, као и уравнотеженост у разним слојевима друштва.

похватају, па вам је Он склониште дао и Својом помоћи вас помогао и пленом вас опскрбио да бисте били захвални.“ (Кур'ан, Ел-Енфал, 26)

Није могло да буде већег празника од овог Бајрама, који је Аллаховом наредбом објављен да крунише успех и победу. Величанствен је призор био обављања бајрам-намаза, на који су изашли сви муслимани, пунећи земаљски и небески простор гласним слављењем Бога. Сва су срца стремела ка Узвишеном Богу и жудела су за Његовом милошћу и задовољством.

Време између битки на Бедру и Ухуду

Битка на Бедру је била први оружани сукоб између верника и многобожаца. То је била одлучујућа битка у којој су муслимани зарадили категоричну победу за коју су веома брзо сазнали сви Арапи. Највећи губитници ове битке били су они који су директно задобили велике губитке, а то су мушрици (многобошци), и они који су победу и снагу муслимана видели тешким ударцем за свој верски и економски опстанак, а то су Јевреји. Од када су муслимани добили Битку на Бедру, ове две групе су изгарале од мржње и беса према муслиманима. Узвишени Бог каже:

„Ти ћеш сигурно наћи да су верницима најљући непријатељи јевреји и многобошци.“ (Кур'ан, Ел-Ма'ида, 82)

У Медини је било оних који су примили Ислам када више није остало простора да буду горњи, осим кроз Ислам. То су били вођа лицемера Абдуллах ибн Убејј и његово друштво. Ова трећа група ништа мање није гајила мржњу од претходне две.

Постојала је и четврта група: бедуини настањени око Медине. Није их занимало питање вере. Били су пљачкаши и бандити. Обузела их је брига и конфузија због ове победе муслимана, па су се побојали да у Медини не настане јака држава која ће да се испречити између њих и њиховог разбојништва. Зато су почели да мрзе муслимане. Тако постаје јасно да како је победа на Бедру донела снагу, понос и част муслиманима, исто тако им је узроковало и злобу са разних страна. Било је природно да свака страна чини оно што је сматрала гаранцијом стизања до свог циља.

И док су Медина и њена околина помагали Ислам, стајући на пут заверама и тајним интригама, једна скупина Јевреја је јавно испољавала непријатељство, откривајући своју злобу и бес. У исто време, Меккелије су претили жестоким

ударом и објављивали су како ће да се освете, јавно водећи општу мобилизацију, и дајући муслиманима до знања своје стање:

Сигурно ће наступити дан жестоке борбе,

када ће моје жртве бити оплакиване.

И стварно, мушрици су покренули жестоки поход на мединске зидине, у историји познат као "Битка на Ухуду", који је оставило негативан траг на репутацију и место муслимана. Муслимани су одиграли важну улогу у уклањању ових опасности, у чему је до изражаја дошла Веровесникова, нека су Божији благослов и мир над њим, генијалност у вођењу и врхунском опрезу по питању ових опасности, као и умеће планирања њиховог уклањања. Овде ћемо споменути неке догађаје:

Меккански мушрици су били огорчени поразом на Бедру. Мекка је кључала попут казана од мржње према Веровеснику, нека су Божији благослов и мир над њим. Њихова два јунака склопили су заверу за убиство да би уклонили узрок овог раздора и понижења, по њиховом мишљењу, а то је Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим. Умејр ибн Вехб ел-Џумехи се састао са Сафваном ибн Умејјетом код Кабе, убрзо после Битке на Бедру. Умејр је био

један од курејшијских ђавола, који је стално узнемиравао Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и његове асхабе (следбенике) у Мекки. Његов син Вехб ибн Умејр је био заробљеник Бедра. Он му је напомену догађај везан за бацање људи у стари бунар Бедра, па је Сафван рекао: „Тако ми Аллаха, нема добра у животу после њих." Умејр је одговорио: „Тако ми Аллаха, истину си рекао! Тако ми Аллаха, да немам дуг који требам да вратим, и децу коју требам да заштитим, отишао бих до Мухаммеда и убио бих га! За то имам и разлог, јер је мој син њихов заробљеник." Сафван је искористио прилику и рекао: „Твој дуг примам на себе - ја ћу да га вратим, а твоја породица ће бити са мојом, помагаћу их до смрти. Ништа ја нећу да имам, а да они немају." Умејр му је рекао: „Ником ништа не говори о овоме." „Добро." – Одговорио је Сафван. Умејр је наредио да му се сабља наоштри и да му се натопи отровом. Затим је крену на пут у Медину.

Када је био код џамијских врата, оставио је камилу да лежи. Угледао га је Омер б. ел-Хаттаб, који је стајао са групом муслимана и разговарао о успесима на Бедру којима их је Аллах почастио. Омер је ушао код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и рече: „Божији

Посланиче, ено дође Божији непријатељ Умејр, опасан сабљом.“ Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: „Уведи га код мене.“ Умејр је пришао, а Омер га је повукао за опасач, обесио му га за врат и рече неколицини енсарија: „Уђите и седите код Божијег Посланика, и добро га чувајте од овог зликовца, јер није поверљив.“ Онда га је Омер увео. Кад Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, виде да Омер држи опасач сабље окачене Умејру око врата, рече: „Пусти га, Омере. Приближи се, Умејре.“ Он се приближи и рече: „Добро јутро.“ - А Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: „Аллах нас је почастио бољим поздравом од твог поздрава, Умејре – селамом (миром), поздравом становника Раја.“ Затим је упитао: "Шта те је довело, Умејре?“ Он је одговорио: „Дошао сам због заробљеника који је код вас, па будите добри према њему.“ „А шта ће ти сабља око врата?“ Он је рекао: „Аллах је ружном учинио! Зар нам је ишта вредела?“ Посланик му рече: „Реци ми истину, Умејре. Зашто си дошао?“ Он рече: „Само сам због тога дошао.“ Посланик рече: „Не, него си седео са Сафваном ибн Умејјетом код Кабе, и ту сте спомињали Курејшије бачене у бунар на Бедру, па си ти рекао: 'Да немам дуг и породицу, кренуо бих да убијем Мухаммеда.'

- Па је Сафван прихватио и твој дуг и твоју породицу, само да ме убијеш, а Аллах те је спречио у томе.“ Умејр је рекао: „Сведочим да си ти Аллахов посланик. Аллахов Посланиче, нисмо веровали да је истина небеска вест са којом си нам дошао, и Објава која ти се спушта. Овом договору смо присуствовали само ја и Сафван. Тако ми Аллаха, сад знам да је само Аллах могао да те обавести о овоме. Хвала Аллаху, Који ме је упутио у Ислам и довео на ово место.“ Затим је изговорио сведочење Ислама. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао асхабима (следбеницима): „Подучите вери свога брата. Подучите га Кур'ану и ослободите његовог сина.“ Сафван је говорио у Мекки: „Радујте се догађају који ће убрзо да се деси, а због којег ћете да заборавите несрећу Бедра.“ Он је испитивао путнике за Умејра, све док га један путник није обавестио о његовом преласку на Ислам. Сафван се зарекао да са њим никада неће да проговори и да му никада ни у чему неће помоћи. Након неког времена Умејр се вратио у Мекку и у њој је позивао у Ислам, па су пред њим многи људи примили Ислам.

Затим, раније смо говорили о параграфима уговора који је Божији Посланик, нека су Божији

благослов и мир над њим, склопио са Јеврејима. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се строго придржавао сваке тачке овог уговора и муслимани нису урадили ништа што се супротстављa и једном јединoм слову овог уговора. Међутим, Јевреји, који су своју историју испунили издајом и проневером, нису дуго чекали да би наставили са оним што је од давнина у њиховој природи. Почели су да праве интриге, завере и провокације, да задају бриге муслиманима и да уносе неред у муслиманске редове. Ево неколико примера који то илуструју...

Примери јеврејских сплетки

Ибну Исхак каже: "Шас ибн Кајс, стари јеврејски угледник, жесток у неверству, велики пакосник и завидник муслиманима, прошао је једаном покрај Посланикових, нека су Божији благослов и мир над њим, асхаба (следбеника) из Евса и Хазреџа, који се беху окупили на једном дружењу на ком су нешто разговарали. Видео их је у слози, љубави и миру, обједињене Исламом, како међусобно разговарају и дискутују, а сетио се у каквом су непријатељству били у незнању. То садашње стање га је срдило, па је рекао: 'Окупи се народ о коме се говоркало и трачало у овоме граду.

Не, тако ми Аллаха, ми не можемо да будемо мирни када су они уједињени.' Потом рече једном младићу, Јевреју, који беше са њим: 'Иди и седи код њих, а затим спомени дан Бу'ас и оно што је било пре њега. Подсети их на стихове које су рецитовали једни против других.' Младић га је послушао, па муслимани развише причу о томе, па се око тога и завадише и почеше да се надмећу у слави, док се двојица не попеше на камиле и почеше да се надмећу у говору. Један од њих рече: 'Ако хоћете, поново ћемо да заратимо!' Тј. припремиће се за оживљавање племенског рата који су некада водили. Присутни из оба племена су се разљутили и рекоше: 'Урадићемо тако! Срешћемо се на подне! Оружје, оружје!' И разиђоше се. Вест је дошла до Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Он је изашао са групом мухаџира (исељеника из Мекке), стаде пред њима и рече: 'О муслимани, Боже, Боже! Зар пагански повици, а ја сам још увек међу вама, и пошто вас је Бог упутио у Ислам и њиме вас почастио, отклонивши од вас паганство, спасио вас је неверства и повезао је ваша срца!?' Људи схватише да је ђаво уплео своје прсте међу њих, и да им је непријатељ подметнуо сплетку. Заплакаше, изгрлише се, а потом одоше са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над

њим, послушни и покорни. Аллах је од њих отклонио сплетку Божијег непријатеља Шаса ибн Кајса.“[166]

Ово је само један од примера деловања Јевреја на стварању невоља и ширењу смутњи међу муслиманима, и на прављењу препрека на путу исламског позива. Имали су разноврсне планове за то. Ширили су лажну пропаганду. Почетком дана би се правили верници, а увече би напуштали веру, да би посејали сумњу у срца слабих верника. Сужавали су путеве опскрбе верницима уколико су са њима били финансијски повезани. Ако би он њима био дужан, даноноћно би му тражили тај дуг, а ако би они њему били дужни, проневерили би то и не би враћали дуг. Говорили би: „Ми смо били теби дужни док си био на вери својих предака. Сада када си отпао од вере, немамо са тобом никакве везе.“ Све то су чинили пре Бедра, и поред уговора који су направили са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, и асхаби (следбеници) су све то стрпљиво подносили, желећи њихову упуту и ширење сигурности и мира у том подручју.

[166] Ибн Хишам, 1/555-556.

Племе Бену Кајнука крши уговор

Када су Јевреји видели да је Узвишени Бог помогао муслимане на Бедру и да су муслимани ојачали, и да их се плаше и ближњи и даљњи, жестина њихове мржње постала је јасна. Открили су своје зло и непријатељство и јавно су почели да чине неправду муслиманима и да их узнемиравају. Најжешћи и највећи злобник је био Каб б. ел-Ешреф. Од јеврејских племена су најгори били Јевреји племена Бену Кајнука који су живели унутар Медине. Имали су своје насеље, које се звало њиховим именом. Били су златари, ковачи и кујунџије. Због бављења оваквим пословима, сваки од њих је имао оружје. Имали су седам стотина наоружаних бораца. Били су најхрабрији Јевреји у Медини и први који су прекршили уговор и задату реч. Након што је Узвишени Бог муслиманима подарио победу на Бедру и помогао их, појача се њихово прекорачивање свих граница, и умножи малтретирање муслимана и њихове провокације. Ширили су невоље, исмејавали су муслимане и узнемиравали су сваког ко би дошао на њихову пијацу. Чак су почели да узнемиравају и муслиманке.

Када је њихово зло дошло до критичне тачке, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир

над њим, их окупи и одржа им говор, позивајући их да се држе правде и да следе Прави пут. Упозорио их је на последице неправде и насиља, али су они постали још гори и охолији. Ебу Давуд и други преносе од Ибну Аббаса, Бог био задовољан њим, да је рекао: „Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, потукао Курејшије на Бедру и вратио се у Медину, окупио је Јевреје на чаршији Бену Кајнукаа, па им се обратио: 'О јеврејски народе, примите Ислам пре него што вам се деси оно што се десило Курејшијама.' Они су рекли: 'О Мухаммеде, немој да се заносиш тиме што си побио скупину Курејшија који су били неуки и неискусни у рату. Када би са нама заратио, знао би да смо прави ратници, и да такве ниси срео.' Тада је Узвишени Бог објави ајете у којима говори о Јеврејима:

„Реци онима који неће да верују: „Бићете побеђени и у Паклу окупљени, а он је грозно боравиште!“ Имате поуку у двема војскама које су се сукобиле: једној, која се борила на Аллаховом путу, и другој, неверничкој, којој се чинило да пред собом има два пута више противника. А Аллах Својом помоћи чини моћним онога кога Он хоће. То је, заиста, далековидним поука.“ (Кур'ан, Али Имран, 12-13)

Реакција Бену Кајнукаа је била јавно наговештавање рата, али Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је савладао своју срџбу. Муслимани се стрпише и почеше да ишчекују шта ће да им донесу следеће ноћи и дани. А Јевреји племена Бену Кајнукаа су постали још смелији, па почеше да шире бригу и нереде по Медини, желећи муслиманима смрт и затварајући им путеве опскрбе. Ибну Хишам преноси од Ебу Авна да је једна Арапкиња дошла на пијацу Бену Кајнука да прода неку робу. Робу је продала, а затим је ушла код златара. Јевреји су је наводили да открије лице, али она је одбила. Златар је пришао и један део вела јој је закачио за леђа, што она није приметила, па када је устала откри јој део тела. Сви су јој се исмејавали, а она је вриснула, па је један муслиман скочио на златара и убио га. Затим Јевреји убише муслимана. Родбина муслимана дозва у помоћ остале муслимане против Јевреја и тако дође до зла између њих и Јевреја Бену Кајнука.[167]

[167] Ибн Хишам, 2/47-48.

Опсада, предаја и исељење Кајнука

Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, неста стрпљења, па за надзорника у Медини постави Ебу Лубабеа ибн Абдулмунзира, а муслиманску заставу предаде Хамзи ибн Абдулмутталибу, и крену са војском према Бену Кајнука. Када га видеше, Јевреји се добро утврдише у својим тврђавама. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је око њих стегао јак обруч. То се десило у суботу, половином шеввала (10. лунарног месеца), друге године по Хиџри, што је трајало петнаест дана. Узвишени Бог, је улио страх у њихова срца, јер када Бог хоће да понизи и порази неки народ, убаци им страх у срца. Предали су се Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, да он донесе пресуду о њима, њиховим богатствима, женама и деци. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, нареди да се иселе из Медине и да не буду у њеној близини. Они се тада одселише у Шам и настанише се у Езреату.

Поход Суваjр

Док су Сафван ибн Умеjjе, Jевреjи и лицемери правили завере и док су предузимали своjе кораке, Ебу Суфjан jе у Мекки размишљао о поступку коjи би га наjмање коштао, а коjи би имао наjjачи ефекат. Циљ jе био да сачува позициjу свог народа код људи и да истакне снагу коjу поседуjу. Заветовао се да неће да опере главу док не нападне Мухаммеда, нека су Божиjи благослов и мир над њим. Он jе кренуо са двеста коњаника и одсео jе код канала близу планине Сеjб, између Медине и Берида.[168] Међутим, ниjе се усудио директно да нападне Медину. Одлучи се на потезе сличне гусарским нападима: ушао jе ноћу у мединске четврти. Оде Хуjеjу ибн Ахтабу, затражи да уђе, али га оваj одби, jер се уплашио. Ебу Суфjан затим оде код Селлама ибн Мишкема - њиховог тадашњег старешине и благаjника Бени Надира, па затражи да уђе код њега. Оваj га прими, напи вином, па га обавести о новим вестима у Медини. После тога Ебу Суфjан изађе краjем ноћи и оде до своjих другова. Он посла jедну трупу коjа нападе мединску четврт Ел-Ураjд. Посекли су и запалили скупине палми. Затим нађоше jедног енсариjу и његовог ортака у земљорадњи, па их у повратку

[168] Берид jе удаљен око дванаест миља од Медине.

убише и побегоше. До Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, дође вест о овоме, па пожури потеру за Ебу Суфјаном и његовим друговима, који су већ побегли великом брзином. У бегу су, а да би се растеретили и олакшали, одбацивали опрему и животне намирнице. Стога су и успели да побегну. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, их је терао до Каркарртил-Кудра, а затим се вратио. Муслимани су успут купили опрему коју су идолопоклоници одбацивали. Стога се овај поход и назвао "Поход на опрему."

Поход на Зу Емр

Ово је био највећи поход који је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, повео пре Битке на Ухуду. Десио се у мухаррему, треће хиџретске године. Муслимански обавештајци су донели вест Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, да велика група из племена Бену Са'лебе и Мухариб жели да удари на пограничне делове Медине. Стога подиже 450 бораца, што коњаника, што пешака, па крену на пут, а у Медини за свог заменика остави Османа ибн Афана. Успут ухватише једног човека по имену Џубар из племена Бену Сеалебе и одведоше

га Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, који га позва у Ислам и он прихвати. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, га постави уз Билала, па он тако постаде водич муслиманској војсци ка непријатељској земљи. Кад су непријатељи чули да долази мединска војска, разбежаше се у брда, а Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, са својом војском стиже до места њиховог окупљања, а то је извор Зу Емр. Са војском је остао тамо цели месец саффер, треће хиџретске године, да покажу бедуинским племенима снагу муслимана, и тиме им улију страх и трепет у срца. Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се потом са војском вратио у Медину.[169]

Убиство Каба ибн ел-Ешрефа

Каб б. ел-Ешреф је био Јевреј који је највише од свих мрзео Ислам и муслимане, узнемиривао је Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и јавно је позивао на рат против њега. Припадао је племену Тај, породици Небхан, а мајка му је пореклом од Бену Надира. Био је богат,

[169] Ибн Хишам, 2/46., и Задул-ме'ад, 2/9 1 . Спомиње се да је Ду'сур или Гурис ел Мухариби покушао да изврши атентат на Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у овом походу. Исправно је да се то десило у неком другом походу. Сахихул-Бухари, 2/593.

живео је раскошно, био је познат међу Арапима по лепоти и песничком умећу. Чим је сазнао за победу муслимана и убиство курејшијских првака на Бедру, рекао је: „Да ли је то истина? Ти људи су били најугледнији Арапи и краљеви људи! Тако ми Аллаха, ако је Мухаммед њих победио, онда је боље бити под земљом, него на њој!“ Када се уверио у истинитост вести, почео је да исмејава Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и муслимане, да хвали њихове непријатеље и подстиче их на рат против њих. Ни то га није задовољило. Отишао је код Курејшија, одсео код Ел-Мутталиба ибн Ебу Ведаа ес-Сехмија, и ту је рецитовао стихове у којима оплакује мушричке (многобожачке) жртве бачене у бунар на Бедру. Тиме је будио њихов бес и потпиривао је мржњу према Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, позивајући их у рат против њега. Док је био у Мекки, Ебу Суфјан и други мушрици га упиташе: „Је ли ти дража наша вера или Мухаммедова и његових другова? Ко је упућенији од ове две групе?“ Он је одговорио: “Ви сте упућенији и бољи од њих.“

О овоме је Узвишени Аллах објавио ајете: **„Зар не видиш оне којима је дат један део Књиге како у кумире и ђавола верују, а о**

незнабошцима говоре: „Они су на исправнијем путу од верника.“ (Кур'анм Ен-Ниса, 51)

Каб се вратио у Медину и наставио је по своме. Почео је да смишља љубавне стихове за супруге асхаба (следбеника), и на најгори начин да их узнемирава бестидним говором. Тада је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, упитао: „Ко ће да се обрачуна са Кабом ибн Ешрефом? Он узнемирава Бога и Његовог Посланика.“ Јавише се Мухаммед ибн Меслеме, Аббад ибн Бишр и Силкан ибн Селаме звани Ебу Наиле, Кабов брат по млеку, затим Ел-Харис ибн Евс и Ебу Абс ибн Џебр. Па га муслимани убише. Након овог Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, није био узнемираван. Када су Јевреји сазнали за страдање њиховог силника, Ка'ба ибн ел-Ешрефа, страх се увуче у њихова пркосна срца, и схватише да Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, не преза од употребе силе када леп савет не користи. То је важило за оне који се играју са миром и безбедношћу, шире нереде и не поштују уговоре. Стога се и не померише са места због Ка'бовог убиства, већ се примирише, наочиглед спремни да поштују све договоре и уговоре, бивајући предани. Змије пожурише да се сакрију у

своје јазбине. Тако је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, на неко време могао да се посвети опасностима које је очекивао изван Медине, а муслимани су били поштеђени многих невоља унутар Медине којих су се бојали и чији су мирис са времена на време осећали.

Извидница Зејда ибн Хариса

То је последња и најуспешнија ратна извидница коју су муслимани покренули пре Ухуда. Десила се треће хиџретске године. Наиме, након Битке на Бедру, Курејшијама је владала брига и конфузија, а како се приближавало лето и њихово путовање за Шам, обузе их још већа брига. Сафван ибн Умејје, кога Курејшије одабраше ове године за вођење њихове трговине ка Шаму, рече им: „Мухаммед и његови другови нанеше велико зло нашој трговини. Не знамо шта да учинимо са њима. Они нису непријатељи приобалном становништву, које је са њима склопило уговор, па куда да идемо? Ако останемо код својих кућа, појешћемо главницу свога богатства, па нећемо моћи да опстанемо. Наш живот у Мекки зависи од летње трговине са Шамом и зимске са Абесинијом.“ Расправа о овој теми је текла, па Ел-Есвед ибн Абдулмутталиб рече Сафвану: „Заобиђи

приобални пут и крени према Ираку." То је јако дуг пут који иде преко Неџда за Шам, а пролази на великој раздаљини западно од Медине. Тако је Курејшијска каравана кренула новим путем у Шам, на челу са Сафваном ибн Умејјетом. Међутим, вести о овој каравани и њен план стигоше у Медину. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, скупи стотину коњаника под вођством Зејда б. ел-Хариса ел-Келбија, који пожури, па неочекивано удари на каравану када су одсели код извора у Неџду званог Кардетун. Заробио је целу каравану, а Сафван и сви чувари караване су побегли главом без обзира.

Ово је велика трагедија и катастрофа која је погодила Курејшије након Бедра, па им се брига и туга још више повећаше. Пред њима су биле само две могућности: да сломе своју охолост и гордост, моћ и славу, и да крену путем примирја са муслиманима, или да покрену свеопшти рат, који ће да им поврати стару славу и понос, и у ком ће да докрајче муслиманске снаге, тако да муслимани не владају ни овим ни оним. Мекка изабра другу солуцију, па њихово тражење освете ојача. Почеше да се припремају за сукоб са муслиманима и општу мобилизацију, чврсто одлучивши да поведу битку на прагу њихових кућа у Медини. Догађај са

караваном је, уз претходне догађаје, био чврст увод у Битку на Ухуду.

БИТКА НА УХУДУ

Припрема Курејшија за осветничку битку

Мекка је изгарала од мржње према муслиманима. Повода је било много - од губитака на Бедру до страдања последње трговачке караване. Страст за осветом је расла из дана у дан: вратити муслиманима истом мером, или још већом. Курејшије су забранили нарицање за жртвама Бедра, и нису дозвољавали да се заробљеници одмах откупе, како муслимани не би знали колика је њихова туга и жалост.

Непосредно после Бедра договорили су се да покрену свеопшти рат против муслимана, који ће да им зацели ране, угаси срџбу и стиша мржњу која их је изгарала. За ову битку су почели да се припремају боље него за прву. У овим припремама најистакнутија је била група Мекканских првака: Икриме ибн Ебу Џехл, Сафван ибн Умејја, Ебу Суфјан ибн Харб и Абдуллах ибн Еху Ребиа.

Најпре су сабрали све камиле и разбежалу каравану коју је Ебу Суфјан спасио пред Битку на Бедру, а која је, уствари, и била повод те битке. Власницима робе и имовине рекоше: „О Курејшије, Мухаммед вам је учинио неправду и побио је ваше најбоље синове, стога нас помозите овим средствима у рату против њега. Могуће је да ће да дође до освете.“ Удовољише његовом захтеву.

По том питању Узвишени Аллах је објавио:

„Они који не верују, троше имања своја да би од Аллаховог пута одвраћали. Они ће, сигурно, да их утроше, затим ће, због тога да жале, и на крају ће да буду побеђени.“ (Ел-Енфал, 36)

Потом су омогућили добровољно учешће свима који су хтели да се боре против муслимана: Абесинцима, Кенанијама (староседилачко арапско племе), Тихамијама (становници приморске обале Хиџаза). Тако су дозволили различите методе ратовања. Сафван ибн Умејја је чак присиљавао песника Ебу Изета, заробљеника Бедра, ког је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, лично ослободио, под условом да не напада њега и муслимане, да обилази арапска племена и да их подстиче против муслимана. Обећао је да ће му, ако се жив врати из битке, дати силно богатство, а

ако погине, да ће да му издржава кћерке. Ебу Изет је почео да обилази племена и да их родољубивим стиховима позива на борбу. Ангажовали су још једног песника - Месафиа ибн Абди Менафа ел-Џумехију.

Ебу Суфјан се посебно жестоко окомио на муслимане, у њему се ватра распламсала посебно након неуспелог проласка караване, када му је Зејд ибн Харис нанео огромну материјалну штету која је осиромашила целу економију Мекке. Губитак караване са свом робом био је директан повод за брзу интервенцију Курејшија против муслимана.

Формирање и састав курејшијске војске

Када се завршила година и када су Курејшије окончале припреме, у Мекки су се састале три хиљаде бораца, Курејшија, Абесинаца и савезника. Курејшијске војсковође одлучише да са собом поведу и жене, како би, не дозвољавајући да њихова част буде укаљана били пожртвованији у борби. Из Мекке је тако кренуло и петнаест жена.

Уз сву оружану спрему војници су имали три хиљаде камила и две стотине коња за коњички одред, а од одбрамбеног оружја, имали су седам стотина оклопа. Главна команда пешадије била је

поверена Ебу Суфјану, а команда коњице Халиду ибн ел-Велиду, коме је помогао Икриме ибн Ебу Џехл.

Покрет из Мекке

Мекканска војска је кренула на пут ка Медини добро опремљена, психички добро припремљена, и уз распламсале предисламске ратне осветничке поклике, пуне наде у победу и добар исход битке.

Посланикови обавештајци откривају покрет непријатеља

Аббас ибн Абдулмутталиб је све време пратио припремање и опремање војске. Када је војска кренула из Мекке, он је послао препоручено писмо Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, у ком га је обавестио о свим детаљима војног похода. Гласоноша је пожурио у Медину и за три дана је прешао раздаљину од пет стотина километара. Писмо је предао Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, у Месџидул-Кубау. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир

над њим, је прочитао писмо Убејј ибн Ка'б. Божији Посланик му је наредио да ником ништа не говори. Потом се брзо вратио у Медину и обавио је договор са командантима мухаџира (исељеника из Мекке) и енсарија (становника Медине).

Муслимани у приправности

Медина је била у стању опште мобилизације. Мушкарци се нису одвајали од оружја чак ни у намазу (молитви). Није смело да буде никаквог пропуста.

Једна групица енсарија је пристала да буде стална пратња Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, нису га напуштали ни дању ни ноћу. Стражари су проводили ноћ на његовим вратима. Око града су патролирали одреди муслимана како би спречили изненадни напад.

Извиднице енсарија су мотриле на кретање непријатеља. Обилазили су путеве којима је непријатељ могао да дође до Медине и да нападне муслимане.

Мекканска војска се креће ка Медини

Мекканска војска се кретала главним уобичајеним путем западно према Медини. Када су дошли у место Ел-Ебва, Хинда, Ебу Суфјанова жена, је предложила да раскопају Аминин гроб, Мухаммедове, нека су Божији благослов и мир над њим, мајке. Војсковође јој то нису дозволиле, јер су се бојале тешких последица које би их снашле ако би отпочели са овако гнусним злочином.

Мекканска војска је наставила пут према Медини, док јој се не приближише у долини Ел-Акик. Када су прешли долину, скренули су десно, па су се спустили близу брда Ухуд, у место звано Ајнејн у долини Себхе, северно од Медине. Тамо су се улогорили.

Саветодавно веће Медине доноси план за одбрану

Вести су стизале у Медину из часа у час, све до последње о подизању логора. Тада је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, окупио врховно војно веће. Расправљало се о заузимању јединственог става по питању одбране: коју тактику, методу или на који начин да се супротстави тој великој сили. Божији Посланик,

нека су Божији благослов и мир над њим, их је обавестио о предзнаку путем сна. Испричао је шта је уснио: „Видео сам, тако ми Аллаха, добро. Видео сам где се кољу говеда и своју сабљу на врху прорезану, и видео сам да стављам руку на чврсти оклоп. Говеда у сну је протумачио као погибију једног броја добрих асхаба (следбеника), а оштрицу мача као страдање једног од чланова његове породице, а оклоп као Медину."

Божији Посланик је предложио асхабима (следбеницима) да не излазе из Медине, да појачају градска утврђења, па ако неверници остану улогорени на лошем месту, неће да им користи. А ако случајно нападну Медину и уђу у град, муслимани ће да их потуку без милости по мединским сокацима, а жене ће да их туку са кровова. Такав је био Пoслаников, нека су Божији благослов и мир над њим, предлог. Интересантно је рећи да је ово Послаником мишљење прихватио и лицемер Абдуллах ибн Убејј ибн Селул, који је дошао на овај састанак као представник племена Ел-Хазрец. Очигледно да ова његова сагласност није била због тога што је сматрао да је ово био прави план са војног аспекта, већ да би могао неприметно да избегне борбу. Међутим, Аллах је хтео да се његова и срамота његових следбеника

открију пред муслиманима, који су у последњем тренутку схватили какве су ови змије отровнице крили у недрима.

На том скупу мишљење је изложила група асхаба (следбеника) који нису имали прилику да иду на Бедр. Предложили су Божијем Посалнику, нека су Божији благослов и мир над њим, да изађу са војском ван Медине. Били су толико упорни да један од њих рече: „Ми смо, Божији Посланиче, очекивали овај тренутак и молили смо Аллаха да до овога дође, па кад нам је већ услишио молбу и када се приближио дан обрачуна, поведи нас на непријатеља, да виде да нисмо кукавице.“ На челу ових загрејаних ратника био је и Хамза ибн Абдулмутталиб, Послаников, нека су Божији благослов и мир над њим, стриц који се већ доказао на Бедру. Он је рекао Посланику: „Тако ми Аллаха, нећу да окусим залогаја хране док се изван Медине са њима не обрачунам овим мачем.“ Пошто, је на крају, и већина присутних би за овај предлог, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је повукао своје мишљење и сложио се да сусрет са непријатељем буде ван Медине.

Припрема муслиманске војске и излазак на мејдан

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је клањао џуму-намаз (молитва петком у подне) и у свом говору је објаснио значај овог сукоба. Наредио им је да буду смели и устрајни и да најозбиљније схвате тежину целе ствари. Упозорио их је, гласно и јасно, да ће битку да добију ако буду стрпљиви. Наредио им је да се припреме за сусрет са непријатељем. Асхаби (следбеници) су се томе обрадовали. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је клањао икиндију-намаз у џамији. Војска је била у мобилном стању. Придружили су им се и мештани око Медине. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, након намаза је ушао у своју кућу са Ебу Бекром и Омером, Бог био задовољан њима. Они су га обукли у ратну одећу и опасали су га оружјем. Са два оклопа и мачем изашао је пред народ.

Људи су са нестрпљењем чекали Посланиково, нека су Божији благослов и мир над њим, појављивање. Са'д ибн Муаз и Усејд ибн Худајр су се обратили неким асхабима (следбеницима): „Наговорили сте Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над

њим, да против његове воље крене ван Медине. Хајде да му предложимо да он донесе одлуку онако како хоће." Покајали су се због претходне упорности, па кад се Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, појавио, рекоше: „Божији Посланиче, није требало да ти се онако супротстављамо. Учини како ти хоћеш. Ако више волиш да останемо у Медини, остаћемо." Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је тада рекао: **„Није дозвољено Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, ако стави свој оклоп на себе, да се разоружа, све док Аллах не пресуди између њега и његовог непријатеља."**[170]

Војска се састојала од хиљаду бораца, међу којима је било стотину оклопника и ниједан коњаник. Остало је била пешадија. У Медини је оставио свог заменика Ибн Умму Мекктума, који је био имам преосталим муслиманима у Медини. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је наредио покрет. Војска је кренула на север. Када су прошли долину Сениjјетул-Веда, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је угледао једну одвојену и добро

[170] Ахмед, 3/351 , Несаи, Хаким, Ибн Исхак. Предање наводи и Бухари у делу ЕлИ'тисам, биографија бр. 28.

наоружану јединицу, која се разликовала од његове војске, па је упитао ко су они. Обавестили су га да су то Јевреји, савезници Ел-Хазреџа, који су желели да учествују у бици против мушрика (многобожаца). Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је упитао да ли су примили Ислам, па када му је речено да нису, он је одбио њихову помоћ.

Смотра војске

Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, дошао на место звано Еш-Шејхан, извршио је смотру војске. Малолетне војнике је вратио назад у Медину. Двојици малолетника је дозволио учествовање у борби: Рафиу ибн Хадиџу, јер је био вешт стрелац и Семуреу ибн Џундубу. Наиме, кад је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, дозволио Рафиу да иде са њима, Семуре је рекао: „Ја сам јачи од Рафиа у хрвању!“ Кад су обавестили Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, о томе, он је наредио да се похрвају, па Семуре надхрва Рафиу, па Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, и њему дозволи.

Након што су клањали акшам и јацију, војска заноћи. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је одабрао педесет војника који ће да стражаре и да обилазе око војног логора.

Побуна Абдуллаха ибн Убејја и његове дружине

Непосредно пред зору, када је требало да клањају сабах, и када је војска била на сасвим малој раздаљини од непријатеља, толикој да су могли да се гледају, Абдуллах ибн Убејј, чувени лицемер, узохолио се и напустио је муслиманску војску са око три стотине бораца. Рекао је: „Не знам због чега да гинемо?“ Правдао се да је незадовољан што је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, прихватио мишљење других, а његово одбацио.

Чињеница је да ово није био разлог за његово издајство пред саму битку, јер иначе не би ни кретао из Медине. Одустао би од пута одмах на почетку. Основни циљ му је био да у том тешком моменту створи неред и гужву у муслиманској војсци. Наочиглед непријатеља, лицемер је покушао да придобије већи део војске, док би

остатак био деморализован. Непријатељ је био охрабрен овим призором. Овако би Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и његове асхабе (следбенике) било лако поразити, а водеће место у Медини би поново припало овом лицемеру и његовим следбеницима. Лицемер је делимично остварио свој циљ. У делу Посланикове, нека су Божији благослов и мир над њим, војске је дошло до колебања. Две групе војске, Бену Хариса из редова племена Ел-Евс и Бену Селеме из редова Хазреџа, готово да се разбише, али је Узвишени Аллах међу њима поново унео мир и сигурност, па нису отишли назад у Медину.

Узвишени Аллах о њима каже: **„Када два крила ваша готово нису узмакла, Аллах их је сачувао. Нека се зато верници само у Аллаха поуздају!“** (Кур'ан, Али Имран, 122)

У тим тешким моментима Абдуллах ибн Харам, Џабиров ибн Абдуллахов отац, покушао је да подсети лицемере на њихову дужност у овом рату. Кренуо је за њима не би ли их освестио и наговорио да се врате у редове. Говорио им је: „Вратите се и борите на Божијем путу и браните се!“ Они рекоше: „Кад бисмо знали да ћете ви да се борите, ми се не бисмо вратили.“ Абдуллах ибн Харам их је напустио говорећи: „Аллах вас удаљио,

о Аллахови непријатељи! Аллах ће спасити Свог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и без вас.“

Муслиманска војска креће на Ухуд

Након ових непријатних догађаја Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је са остатком војске, њих око седамсто бораца, наставио пут према непријатељу. Међутим, огромна непријатељска војска улогорила се на великом пространству ухудске долине, па је било веома тешко заобићи неке њене групе. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је упитао саборце: „Ко би могао да нас проведе путем којим би заобишли непријатеља?“ Ебу Хајсеме рече: „Ја, Аллахов Посланиче!“ Он, заиста, изабра краћи пут до Ухуда који је пролазио преко земље Бену Харисе, остављајући мушричку (многобожачку) војску на западу.

Муслиманска војска је прошла покрај имања једног слепог лицемера, Мирбеа ибн Кајзија. Кад је осетио да је то Посланикова, нека су Божији благослов и мир над њим, војска, стао је уз ограду и бацао им је прашину у очи. Говорио је Божијем Посланику: „Не дозвољавам да уђеш у моја

дворишта ако си Божији Посланик!“ Муслимани су хтели да га убију, али Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: „Не убијајте га! Његове очи су слепе, а и срце му је слепо.“

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је наставио док није изашао на планински пут Ухуда. Зауставио је војску у превоју оазе и ту су се улогорили, окренути према Медини. Залеђе им је била ухудска висораван, а непријатељ се налазио између њих и Медине.

План одбране

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је поставио војску и распоредио је у редове и крила, спремне за борбу. Изабрао је групу од педесет вештих стрелаца и заповедништво је дао у руке Абдуллаху ибн Џубејру ен-Ну'ману, енсарији из племена Ел-Евс, који је учествовао на Бедру. Наредио им је да се учврсте на брду са јужне стране према долини - које је касније названо Брдо стрелаца - а југоисточно од муслиманског логора, на око сто педесет метара од муслиманске војске.

Циљ постављања стрелаца на ово место био је, како је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, објаснио обраћајући се вођи стрелаца:

„Спречите пролазак непријатељске коњице. Спречите их стрелама да не дођу иза леђа. Било да побеђујемо или губимо, не напуштајте тај положај! Не смеју да нам дођу са ваше стране!“[171]

Потом је рекао стрелцима: **„Штитите наша леђа. Ако видите да гинемо, не спашавајте нас. Ако видите да добијамо битку, не идите за нама напред.“**[172]

У Бухаријевом предању стоји да им је рекао:

„И да видите да су нас и птице грабљивице зграбиле, никако не напуштајте своје место, све док вам ја не дам дозволу. И ако видите да смо их поразили, не напуштајте положаје, све док вам ја за то не дам дозволу.“[173]

Утврђивањем овог планинског прелаза и издавањем наредбе, Посланик, нека су Божији

[171] Ибн Хишам, 2/65, 66.

[172] Предање бележе Ахмед, Таберани и Хаким од Ибн Аббаса. Видети: Фетхул-Бари, 7/350.

[173] Бухаријев Сахих, Китабул-џихад, 1 /426.

благослов и мир над њим, је искључио једину могућност мушрика (многобожаца) да прођу муслиманима иза леђа и да их тако опколе. У прве редове је поставио најхрабрију и најелитнију јединицу бораца. Ово је био мудар потез у коме се огледала велика Посланикова војна проницљивост коју није могао да достигне ниједан војсковођа, ма колико искусан био. Премда су дошли у подножје Ухуда после непријатеља који је себи одабрао бољи положај за битку, муслимани су на остатку простора мудријим војним распоредом себи одабрали добар положај. Залеђе и десно крило штитиле су стрме падине Ухуда, а леву страну и пешадију приликом борбе штитла је једна рупчага која се налазила уз леђа војске. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је за командно место одабрао положај на узвисини, у случају повлачења муслиманске војске, где би се повукли уместо да срљају директно у непријатељске руке. А ако би они кренули ка њему, нанео би им велику штету. Уколико непријатељи победе, неће моћи да уберу плодове победе, а ако изгубе, неће имати куд да беже. Мањак у људству се надокнадио избором најхрабријих.

Постављање Мекканске војске у редове

Курејшије су поређале војску у редове. Главно-командујући је био Ебу Суфјан, који се постави у средину војске. Са десне стране је поставио Халида ибн Велида (тада је био идолопоклоник) а са леве Икримеа ибн Ебу Џехла. За командујућег пешадијом поставио је Сафвана ибн Умејја. Ебу Суфјан се, да би распалио борбену мржњу, обратио заставнику: „О Бени Абдуддар, ви сте и на Бедру носили нашу заставу, па нас је задесило оно што сви знате. Ако падне застава, пада и победа. Ако она остане уздигнута у борби, победа је наша. Или ћете добро да чувате заставу, или нам не треба никако.“ Оно што је желео, Ебу Суфјан је постигао. Племе Абдуддар се разљутило, па су му дали чврсто обећање да ће и сам сутра да се увери у њихову спремност да ће до краја битке, по сваку цену, да изнесу уздигнуту заставу.

Курејшијска политичка маневрисања

Непосредно пред битку, Курејшије су покушале још једаном да направе раздор у муслиманским редовима. Ебу Суфјан је послао поруку енсаријма, у којој је навео: „Пустите да се обрачунамо са нашим стричевићем, а вас нећемо да

дирамо. Нама није потребно да са вама ратујемо.“ Тај покушај није могао да има утицаја на енсарије чије је веровање било попут планине. Узвратили су му речима које су му тешко пале.

У последњем моменту пред борбу Курејшије су покушале да учине још једну сплетку. Наиме, пред муслиманима се појавио издајник Ебу Амир, коме је право име било Абду Амр ибн Сајфи - звани Калуђер. Божији Посланик га је прозвао фасиком (грешником). Он је у џахилијјету био поглавар Евса. Када је дошао Ислам, одбио је да га прими и јавно је почео да испољава непријатељство према Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. Напустио је Медину и отишао је Курејшијама, наговарајући их да се боре против Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим. Обећао им је да ће људи његовог племена да пређу на његову страну и да ће да му се покоре кад га виде. И био је први који је изашао пред муслимане са абесинцима и робовима Меккелија. „О народе Евса, ја сам Ебу Амир.“ Одговорише му: „Аллах те казнио и никад не имао мира, покварењаче!“ Он рече: „Мој народ је након мене снашло зло.“ (Кад је почела борба, убијао је енсарије Евса жестоко, чак их је и камењем гађао)

Тако је и овај други курејшијски маневар, да разбије и разједини муслиманске редове, пропао. Ово је говорило колики су страх имали од Посланика и његове војске, и поред тога што су били бројнији и спремнију.

Учешће курејшијки у бици

Курејшијке су дале велики допринос у овој бици, предвођене Хиндом, кћерком Утбета који је убијен на Бедру и Ебу Суфјановом женом. Она је са осталим женама обилазила војничке редове. Ударале су у дефове и певале о бившим јунацима. Бодриле су на борбу, подсећале су на погинуле очеве, синове и браћу. Обраћале су се заставницима из Абдуддара:

Крените, синови Абдуддара,

Крените, заштитници војске,

Која удара бритком сабљом.

Потом би се обратиле војницима:

Ако се борите, грлићемо вас

И простретi душеке.

Ако побегнете,

засигурно ћемо вас напустити.

Почетак битке

Непријатељске војске су се приближиле а прву варницу упали носач мушричке (многобожачке) заставе - Талха ибн Ебу Талха ел-Абдериј, један од најјачих курејшијских јунака. Муслимани су га звали ован (звонар). Изашао је испред војске, јашући камилу, а позвао је на двобој. Пред њим су устукнули многи, бојећи се његове јачине и храбрости. Међутим, Зубејр иступи из муслиманских редова и упути се према њему, па се великом брзином устреми на њега попут разјареног лава, заскочи му се на камилу, обори га на земљу, одмаче га од себе и уби га.

Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је мотрио овај славни двобој, па кад виде исход, заучи текбире (Аллах је највећи!); заучише и муслимани са њим. Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, похвали Зубејра речима: **„Сваки посланик је имао свог помоћника, а мој помоћник је Ез-Зубејр.“**[174]

[174] Предање наводи аутор дела Ес-Сира ел-халебијја , 2/ 18.

Битка је отпочела свом жестином на свим деловима бојишта. Тежиште битке је било око курејшијске заставе. Бену Абдуддар је пожурио да подигне заставу након убиства њиховог предводника Талхе. У овом двобоју погинуло је десет људи, сви из породице Бени Абдиддара, тако да од њих није остао нико ко би могао да понесе заставу. Сви су погинули бранећи курејшијску заставу.

Битка на осталом делу ратишта

Док је централно жариште било битка за очување или пак за освајање мушричке (многобожачке) заставе, остали део војске је увелико водио жестоку битку на другом делу ратишта. Муслимани су се жестоко борили пуни вере у Узвишеног Бога. Хамза ибн Абдулмутталиб се борио снагом разјареног лава. Продро је у срце мушричке (многобожачке) војске, бирајући њихове хероје као меке крушке, уклањајући их са сцене као кад бура понесе лист папира. Хамза је био 'Божији лав', на почетку битке са бајрактарима, као и током битке са њиховим јунацима. На крају битке је погинуо бранећи Ислам, рушећи тмину. Убили су га мучки иза леђа.

И поред ове велике несреће која је задесила муслимане губитком Божијег лава, Хамзе ибн Абдулмутталиба, муслимани су у потпуности господарили ситуацијом.

Из младиног загрљаја у загрљај смрти

Један од муслиманских јунака тог дана био је Ханзала ибн Ебу Амир. Његов отац је био чувени калуђер, звани "фасик", о коме смо говорили. Ханзала се оженио непосредно пред Ухуд. Био је у загрљају своје жене кад је чуо позив у борбу. Скочио је из постеље и одмах је кренуо. Кад је борба отпочела, пробијао је мушричке редове, све док се није срео лицем у лице са Ебу Суфјаном. Навалио је на њега и готово га савладао. Кад га је угледао Седдад ибн ел-Есвед, потрча у помоћ Ебу Суфјану, удари Ханзалу и уби га.

Улога муслиманских стрелаца у борби

Одред стрелаца који је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, поставио на Ухуду, одиграо је значајну улогу на почетку битке. Чували су једини пролаз преко Ухуда према муслиманској војсци. Мекканска коњица, под

вођством Халида ибн ел-Велида и уз помоћ Ебу Амира ел-Фасика, покушавала је три пута пробој преко ухудског превоја, како би уништила лево крило муслиманске војске. Жеља им је била да зађу муслиманима иза леђа и тако да их поразе. Међутим, стрелци су одбили сва три напада и успели су да сачувају тај врло важан стратешки положај.[175]

Мушрици (многобошци) доживљавају пораз

И док су стрелци чували своја места и одбијали Халидове нападе, ток борбе је ишао у корист муслимана. Малобројна муслиманска војска је контролисала целу битку. Мушрички (многобожачки) јунаци, мало по мало, губили су наду у победу. Војници су безглаво тумарали бојним пољем. Изгледало је као да се против три хиљаде мушрика бори тридесет хиљада муслимана, а не само неколико стотина. Међутим, тих неколико стотина били су дивна слика врхунских хероја.

Мушрици (многобошци) нису могли више да издрже муслиманске нападе и поред безбројних

[175] Видети: Фетхул-Бари, 7/346.

покушаја да их, макар, само зауставе. О контранападу није било могуће ни да помисле. До тада нико није успео ни заставу да подигне, да би се макар око ње окупљали и за њу битку били. Зато су почели да се повлаче, а потом да беже, заборављајући да су дошли да се освете и да поврате славу, углед и величину.

Ибн Исхак нам приповеда: „Узвишени Аллах је дао муслиманима да победе. Он је Своје обећање испунио. Пораз је, без икакве сумње, био на мушричкој (многобожачкој) страни. Бежали су главом без обзира.“

Абдуллах ибн Зубејр приповеда да је његов отац рекао: „Посматрао сам Хинду, Утбеову кћерку, која је терала служавке да беже заједно, трком, без игде ичега. Нису успеле да узму ни најосновније ствари.“

Муслимани су мислили да је битка готова. Многи од њих су побацали оружје, а дохватише се плена. Почела је јагма за стварима са напуштеног војног логора.

Кобна грешка стрелаца

Након што је мала муслиманска војска забележила још једну уверљиву победу над Меккелијама, ништа мању од оне на Бедру, стрелци су направили неопростиву грешку због које се ток битке окренуо; грешку због које су муслимани доживели велику штету и несрећу. Довела их је готово до убиства Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Ударила је црн печат на образ муслимана, на њихову славу коју су стекли након победе на Бедру.

Навели смо строге наредбе које је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, издао стрелцима: да су обавезни да остану на брду, ма какав исход битке био - победа или пораз. Али, и поред ове строге наредбе, када су стрелци видели да муслимани узимају плен од непријатеља, победила је љубав према материји, па једни другима рекоше: „Плен, плен! Идемо за нашим друговима! Шта чекате?“

Њихов војсковођа Абдуллах ибн Џубејр их је подсећао на Посланикове, нека су Божији благослов и мир над њим, наредбе: „А зар сте заборавили шта вам је рекао Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим?“

Већина није придавала значај његовом упозорењу. Повикаше: „Тако нам Аллаха, и ми ћемо се домоћи плена.“[176] Њих око четрдесет су напустили своја места на Ухуду и пожурили су за осталима, да заједнички учествују у сакупљању плена. Тако је полеђина муслимана остала без заштите. На положају је остао само Ибн Џубејр са својих девет другова. Нису се мицали, чврсто одлучивши да ту буду све док не добију дозволу, или док не буду побијени.

Халид ибн ел-Велид опкољава муслиманску војску

Халид ибн ел-Велид је искористио златну прилику која му се указала тог момента. Великом брзином је кренуо преко Ухудског превоја, убио је Абдуллаха ибн Џубејра и скоро све његове другове, затим је са леђа јурнуо на муслимане. Његови коњаници су вриснули а мушрици (многобошци) су знали да је дошло до преокрета. Окренули су се против муслимана. Једна њихова жена, Амра, кћерка Алкмеа ел-Харисије, је потрчала, подигла је мушричку (многобожачку) заставу из прашине. Око ње су се искупили Курејшије дозивајући један

[176] Предање бележи Бухари од Бераа ибн Азиба, 1 /426.

другог, па су одлучно кренули против муслимана. Окружили су муслимане са свих страна и поново је отпочела жестока битка.

Неустрашив Послаников, нека су Божији благослов и мир над њим, потез током окружења

У овом тешком часу Божији Посаланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је био са једном малом групом од девет другова у позадини муслиманске војске. Пратио је како његови војници терају мушрике (многобошце) са ратишта.

Врисак Халидових коњаника га јако изненади. Знао је шта може да се догоди. Пред собом је имао две могућности: да се спаси на брзину - он и његова мала група другова, на сигурно место, а при том да своју војску остави окружену на милост и на немилост непријатељу, или да се изложи опасности и да позове своју војску да се консолидују, и да их лично изведе из тог зачараног круга.

Тада је до изражаја дошла Посланикова, нека су Божији благослов и мир над њим, генијалност и храброст: застао је и повикао из свег гласа: „О Аллахови робови! О верници!“ Викао је знајући да

ће мушрици (многобошци) да га чују пре муслимана, али је био упоран да их дозове, излажући сопствени живот великој опасности у том кобном часу. И заиста, мушрици (многобошци) су га чули пре муслимана, па су појурили у правцу његовог гласа.

Расуло муслиманске војске

Када су муслимани пали у окружење, једна група је у тим тренуцима водила рачуна само о себи. Дали су се у бег, остављајући бојно поље, не водећи рачуна шта им се дешава иза леђа. Неки су кренули право у Медину, а други су побегли на врх Ухуда. Друга група муслимана се вратила назад, па је ударила директно на мушрике (многобошце). Мачеви су се укрстили, људи су се измешали. Није могло да се препозна ко је ко. Десило се да су се неки муслимани међусобно убијали. Бухари преноси да је Аиша, Бог био задовољан њом, рекла: „У Бици на Ухуду мушрици (многобошци) су били уверљиво поражени. Тада је ђаво повикао: 'О људи, чувајте се оних иза вас.' Па су се они спреда окренули и сударили су се са овима иза себе. Хузејфе је угледао оца Јемана и повикао: 'Мој отац, мој отац!' Али је већ било касно, муслимани су га убили. Хузејфе је говорио: 'Аллах вам опростио!'

Урва каже: 'Тако ми Аллаха, и поред тога, Хузејфе је остао добар човек све до смрти.“[177]

Овај догађај је направио још већу пометњу у муслиманским редовима. Многи нису знали ни куда ће ни шта ће. И док су се тако вртили у круг, чуше како неко виче: „Мухаммед је убијен! Мухаммед је убијен!“ У потпуности су изгубили свест и остали су и без оно мало морала. Неки су престали да се боре и у моменту слабости су бацили оружје.

Други су помислили да траже од Абдуллаха ибн Убејја заштиту код Ебу Суфјана. У том часу поред ове избезумљене групе је прошао Енес ибн Ен Надар. Они су га онако спуштених руку погледали, а он их је упитао: „Шта чекате?“ Одговорише: „Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је убијен.“ Он је упитао: „Па шта ћете од свог живота, након њега? Устаните и умрите за оно за шта је умро Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим.“ Затим је рекао: „Аллаху мој, ограђујем се код Тебе од онога што су учинили ови (муслимани), а код Тебе

[177] Бухаријев Сахих, 1/539, 2/581 ; Фетхул-Бари, 7/351 , 362, 363. Код осталих аутора се наводи да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, хтео да му плати крварину, али је Хузејфе рекао: "Дајем ову крварину муслиманима." То је подигло његов углед код Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим.

уточиште тражим од онога што су они урадили (мушрици - многобошци).“ Кренуо је напред. Са'д ибн Муаз га је угледао па га је упитао: „Куда ћеш, Ебу Амре?“ Енес је одговорио: „Ах, мирис из Раја ме мами, Са'де, осећам га код Ухуда.“ Затим је наставио да се бори док није погинуо. Није нико могао да га препозна после битке, једино његова сестра, и то по јагодицама прстију. На њему су пребројали више од осамдесет убода што мачем, што копљем или стрелом.

У овим тешким тренуцима Сабит ибн ед-Дахдах повисио је свој глас и повикао: „О енсарије, ако је Мухаммед мртав, Аллах је заиста жив, Он не умире! Борите се за своју веру, Аллах ће вас помоћи и победу ће вам донети!“ Око њега се окупила група енсарија и кренули су на коњицу Халид ибн ел-Велида. Жестоко се борио док га Халид није погодио копљем. Погинуо је он, а погинули су и његови другови.

Један мухаџир (исељеник из Мекке) је прошао покрај једног енсарије из кога је липтала крв, па га је упитао: „Човече, је ли истина да је Мухаммед убијен?“ Енсарија му је одговорио: „Ако

је Мухаммед убијен, он је доставио Објаву, па браните своју веру.“[178]

Оваква пожртвованост и бодрење подигли су морал муслиманским борцима и повратили су готово угашен борбени дух. Поново су се освестили. Поново су зграбили оружје и почели су да нападају непријатеља који је надолазио у таласима. Покушавали су да се пробију до своје команде. Успут су сазнали вест да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, жив и да је оно била намерна лаж. То им је повратило наду, самопоуздање и снагу, па су успели да се извуку из непријатељског окружења и да се окупе око централне команде.

Постојала је и трећа група људи коју није ништа друго интересовало до сам Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим. Они су од почетка били уз њега, окруживали су га и чували. Међу првима је био Ебу Бекр ес-Сиддик, Омер ибн ел-Хаттаб, Алија ибн Ебу Талиб и још неки његови верни асхаби. Они су у почетку битке били у првим борбеним редовима, неуморни, неустрашиви и непобедиви. Када су осетили да је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, у опасности,

[178] Задул-меад, 2/96.

стали су на челу одбране Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим.

Врхунац битке око Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим

И док су раштркани муслимани трпели последице стравичног окружења, у коме су их мушрици (многобошци) готово истребили, тежиште битке се преносило ка Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, и око њега. Раније смо споменули да је у време продора Халида ибн ел-Велида уз Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, било свега девет људи. Када је Божији Посланик позвао муслимане да се окупе око њега, мушрици (многобошци) су чули његов глас и препознали су га, па су појурили према њему и напали су га. Дочекала их је ова мала, али храбра дружина деветорице и пружила је навиђен отпор базиран на великој љубави, пожртвованости и бризи према Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим.

Муслим преноси од Енеса ибн Малика да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, тог дана на Ухуду био окружен

седморицом енсарија и двојицом мухаџира. Када су га Курејшије напале, рекао је: **„Ко их одбије од нас, биће награђен Рајом, тј. биће мој друг у Рају.“** Један енсарија је иступио и почео је да се бори. Борио се док га нису убили. Тако је излазио један по један енсарија, док нису погинула сва седморица.

Најкритичнији тренутак у Посланиковом, нека су Божији благослов и мир над њим, животу

Након погибије Ибн ес-Секена, уз Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, остала су само двојица муслимана. Бухарија и Муслим преносе хадис од Ебу Османа, који је причао: „У том критичном тренутку, који је био и најтежи у Посланиковом, нека су Божији благослов и мир над њим, животу, уз њега су остала само два човека: Талха ибн Убејдуллах и Са'д ибн Ебу Векас. Курејшијски многобошци су по први пут имали огромну шансу - златну прилику коју нису успели да искористе. Обрушили су се на Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, са намером да га убију. Утбе ибн Ебу Векас је погодио Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, каменом у лице, избио

му је доњи секутић и расекао доњу усну. Абдуллах ибн Сихаб ез-Зухра је насрнуо на Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и ранио га у чело. Абдуллах ибн Кум'ет, неустрашиви коњаник, ударио је Божији Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, сабљом у плећа (или раме), тако јако да је више од месец дана осећао болове. Ипак, два оклопа нису пробијена. Кум'ет је задао још један ударац сабљом и погодио је Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у очну јагодицу, јако као и први пут, забивши му обруч шлема у лице, па му је рекао: 'Ево ти овај обруч! И запамти, ја сам Ибн Кум'ет/син понизне!' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, бришући крв са лица, рече му: 'Бог те понизио!'“[179]

У веродостојном-хадису стоји да је Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, избијен секутић и да је имао посекотине на глави. Док му је текла крв, рекао је: „Како ће да се спаси народ који направи посекотину на лицу свога

[179] Узвишени Бог је услишио молбу Свога Посланика. Ибн Аиз наводи да се Ибн Кум'ет вратио својој породици. Једном приликом је тражио своју ситну стоку и нашао је на врху брда. Када је дошао до њих, ован га је напао и гурнуо са литице. Тело му је било раскомадано." Фетхул-Бари, 7/373.

Посланика (Курејшије), и који му поломише зубе, а он их позива у Аллахову веру!?“

Том приликом Узвишени Аллах је објавио: **„Од тебе не зависи да ли ће Он покајање њихово да прими, или ће на муке да их стави, јер они су заиста насилници.“** (Кур'ан, Али Имран, 128)

У Таберанијевом предању стоји да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, тог дана рекао: **„Божија срџба је повећана над народом који окрвави свога посланика.“** Па је мало уђутао, а затим је рекао: **„Аллаху мој, опрости мом народу, јер они не знају.“** А у делу Еи-Шифа, од Кадија Ијјада стоји: **„Аллаху мој, упути мој народ, јер они не знају.“**

Окупљање асхаба око Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим

Све се одиграло огромном брзином. Одабрани асхаби (следбеници) са прве линије нису били упознати са догађајима око Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Нису имали представу шта се све дешава на Ухуду, јер су се непрекидно борили. Нису могли да чују Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, када их је дозивао да му притекну у помоћ.

Изненада су се побојали да му се шта не догоди, што не би било на част муслиманима, па су пожурили до њега. Стигли су доста касно, јер је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, био већ израњаван, а шест његових браниоца мртво, док је седми у ранама лежао на земљи. Још двојица као љути тигрови, жестоко су се борили, штитећи Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Били су то Са'д и Талха. Талха је том приликом задобио око шездесет рана од сабље, копља или удараца.

Кад су асхаби (следбеници) ово угледали, окружили су Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да га заштите телима и оружјем. Опрезно су мотрили да га ко од непријатеља не погоди. Истовремено су одбијали њихов жесток напад. Први који је пришао Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, је био његов верни пријатељ, Ебу Бекр, нека је Бог задовољан њим. Кад га је угледао, захвалио је Узвишеном Богу што га је затекао живог. Затим су око Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, почели да се окупљају и остали борци.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је имао неколико рана. Стрелица је пробила обруч шлема и забила му се у јагодицу.

Удвостручен мушрички напад

Број нападача на Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, се стално повећавао. Њихови насртаји су били све жешћи и жешћи. Асхаби (следбеници) су морали да узмичу и да се повлаче. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је одједном пропао у замку коју му је Ебу Амир, звани Фасик/покварењак, раније поставио. У том паду Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је повредио оба колена. Алија му је пружио руку да изађе из рупе, а Талха ибн Убејдуллах, онако рањен, га је прихватио и помогао му је да се одржи на ногама.

Муслимани су показали велику храброст и пожртвованост у овој бици, какву до тада историја није познавала. Талха је телом штитио Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Грудима је дочекивао непријатељске стреле. Ебу Дуџана је штитио Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, са леђа. По њему

су падале стреле, а он се не би ни померио. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је, такође, са стрелцима гађао непријатеља. Тог дана борила се и жена Умму Амара која је задобила дванаест рана.

Мус'аб ибн Умејр је са великом храброшћу бранио Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, посебно када је многобожац Кум'ет насртао са својом дружином. Мус'аб је у десној руци носио муслимански бајрак. Кад су му одсекли руку, он га је узео у другу руку. Кад су му и ту одсекли, узео га је на груди па га је притиснуо брадом. Тако га је држао док није пао убијен. Убио га је Кум'ет, мислећи да је убио Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Мус'аб је много личио на Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Кум'ет је тад сав срећан довикнуо мушрицима (многобошцима): „Мухаммед је убијен!“

Ехо лажне вести

Када је Кум'ет пронео вест да је Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, убијен, она се великом брзином пронела дуж целог ратишта. Због ње је настала пометња у

муслиманским редовима. Осетили су се обезглављеним и осакаћеним. Међутим, та вест је направила пометњу и у редовима многобожаца. Накратко су обуставили нападе, мислећи да је све готово и да су победили. Многи су почели да преврћу мртве муслимане да би их масакрирали.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, наставља битку

Када је Мус'аб, Бог био задовољан њим, погинуо, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је предао бајрак Алији ибн Ебу Талибу, Бог био задовољан њим, који је свом жестином наставио да се бори. И остали асхаби (следбеници) су наставили борбу свом снагом. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је пошао да се пробије до окружене војске. Кад им се примакао, Ка'б ибн Малик га је препознао и повикао је из свег гласа: „О муслимани, радујте се, ево Божијег Посланика!“ Он му је дао знак да ћути, како га мушрици (многобошци) не би открили. Међутим, муслимани су чули Ка'ба, па су сви потрчали према Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. Око њега се окупило око тридесетак асхаба (следбеника).

Полако су се повлачили према кланцу Ухуда. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се пробијао са муслиманима, док су мушрици за њима појачавали напад. Уз све њихове нападе, план окончања битке и уништења муслимана паде им у воду пред Божијом помоћи а затим мудрим Пoсланиковим, нека су Божији благослов и мир над њим, потезима.

Мало по мало, ова група муслимана је крчила себи и осталим борцима муслиманима пут према планинском кланцу, повлачећи се на сигурно место. Тако су муслимани ипак надмудрили мушрике (многобошце), и Халидова оштроумност је пропала пред оштроумношћу Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим.

Последњи напад многобожаца

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се са муслиманима повукао на сигурно место, а мушрици (многобошци) су одлучили да их поново нападну, не би ли их се на било који начин домогли. Био је то њихов последњи напад на Ухуду.

Ибн Исхак каже: „Док је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, био на

брду, Ебу Суфјан је са врха Ухуда кренуо са војском на њега и муслимане у друштву Халида ибн ел-Велида. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, тада рече: 'Боже мој, не доличи им да буду изнад нас.' У сусрет Курејшијама је кренуо Омер ибн ел-Хаттаб са групом бораца и напао их. Наваљивали су и борили се све док их нису истерали са Ухуда.“

Због задобијених рана Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, није могао да стоји, па је подне-намаз клањао седећи. И сви присутни муслимани су иза њега клањали седећи.

Масакрирање погинулих

Претходни напад био је и последњи којег су Курејшије извеле против Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Нису били сигурни шта се догодило са њим, и да ли је уопште жив. Међутим, сматрали су да је битка завршена, па по повратку са Ухуда у долину, почели су да се спремају за повратак у Мекку. Њихове жене су се, такође, спремале за повратак. Нису спремале своје ствари, већ су превртале погинуле муслимане,

откидале су им уши, носеве, удове, секле су им стомаке и уживале су у тим страшним зверствима.

Након завршетка битке неке муслиманке су дошле на место сукоба како би напајале жедне рањенике. Враћале су се, пуниле су кофе, долазиле су, напајале су рањенике и тако су стално радиле. (Бележи Ел-Бухари)

Ебу Суфјанова злоба након битке и дијалог са Омером

Када су се мушрици (многобошци) спремили за повратак у Мекку, Ебу Суфјан је стајао и мотрио на Ухуд, на место где су били муслимани. Почео је да дозива: „Је ли међу вама Мухаммед?“ Нико му није одговорио. Он је опет упитао: „Је ли међу вама Ибн Ебу Кухафа (Ебу Бекр)?“ Па му нико ни овог пута није одговорио. Он је упитао и трећи пут: '“Је ли међу вама Омер ибн Хаттаб?“ Нико опет није одговорио, јер им је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, забранио да говоре. Он није упитао више ни за кога. Добро су знали и он и његов народ да су ови стуб Ислама. Суфјан је опет викнуо: „Ако нема њих тројице, ви нам, остали, нисте интересантни.“ Омер није могао више да се суздржи, па је рекао: „О Божији

непријатељу, сва тројица које си прозвао, живи су! Узвишени Бог је оставио у животу оне због којих ћеш ти да будеш жалостан!“ Ебу Суфјан је рекао: „Над вама је извршен масакр, ја га нисам наредио, а и не жалости ме то.“ Затим рече: „Хубел (кип) је велик!“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је упитао: „Зар нећете да му одговорите?“ „А шта да му кажемо?“ „Реците: 'Аллах је већи и моћнији.'“ Ебу Суфјан је рекао: „Ми имамо Уззата, а ви немате.“ Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је казао: „Реците: 'Аллах је наш Заштитник, а ви немате заштитника.'“ „Осветисмо се. Овај дан је за Дан Бедра.“ Рекао је Ебу Суфјан. „Рат је променљиве среће.“ Омер је одговорио: „Нисмо на истом. Наши погинули ће у Рај, а ваши у Ватру.“ Ебу Суфјан је повикао: „Изађи испред мене, Омере!“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: „Иди и види шта хоће?“ Омер је изашао, а Ебу Суфјан га је упитао: „Кунем те Аллахом, Омере, јесмо ли убили Мухаммеда?“ Омер је викнуо: „Тако ми Аллаха, не! Ево га, слуша твој говор.“ Суфјан је рекао: „Ти си за мене искренији и поштенији од Ибну Кум'ета.“

Договор за сусрет на Бедру

Ибн Исхак каже: „Када је Ебу Суфјан кренуо са својим људима, викнуо је: 'Да се сретнемо догодине на Бедру?' А Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао једном од асхаба (следбеника) да каже: 'Да, између нас је склопљен договор за сусрет.'“

Проверавање даљњих курејшијских намера

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, послао је Алију ибн Ебу Талиба и рекао му: „Иди за њиховим трагом и види шта чине и шта смерају. Ако су сјахали са коња и узјахали камиле, онда су наумили да се врате у Мекку. Ако су, пак, узјахали коње и повели камиле, онда су наумили да крену на Медину. Тако ми Створитеља, ако су наумили у Медину, отићи ћемо за њима, а онда ћемо да се боримо против њих.“ Алија рече: „Кренуо сам за њиховим траговима да видим шта чине. Беху узјахали камиле и кренули су у Мекку.“

Препознавање убијених и рањених

Након што су Курејшије отишле, људи су се разишли по бојном пољу да траже своје мртве и рањене.

Зејд ибн Сабит је причао: „Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, ме послао да одем и потражим Са'да ибн Ребиу, да му пренесем селам (поздрав мира) од Божијег Посланика и да га упитам како се осећа, па сам кренуо да га тражим међу мртвима и рањенима. Нашао сам га на издисају. На њему је било седамдесет рана, што од копља, сабље, мача и стреле. Рекох: 'О Са'де, Божији Посланик ти по мени шаље селам (поздрав мира) и пита те како се осећаш.' Он је одговорио: 'И ти Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, пошаљи од мене селам (поздрав мира) и пренеси му моје речи: 'О Божији Посланиче, добро сам и осећам мирис Раја.' И поручи енсаријама, моме народу: 'Нећете имати никакво оправдање пред Узвишеним Богом ако мушрици (многобошци) ишта учине Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, док има иког од нас да оком трепне.' Након тога је испустио душу.“

Међу погинулим муслиманима био је и Јевреј Бену Са'леба. На дан Ухуда је рекао свом народу: „О Јевреји, знајте да сте дужни да помогнете Мухаммеду." Они су одговорили: „Али, данас је субота." Он је одговорио: „Данас за вас није субота." Затим је узео сабљу и опрему, па је рекао: „Ако погинем, сав свој иметак остављам Мухаммеду. Нека ради са њим шта хоће." Потом је отишао. Борио се свом снагом до задњег даха на страни муслимана. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је за њега рекао: „Мухајрик је најбољи Јевреј."

Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, видео шта је било са Хамзом, његовим стрицом и братом по млеку, обузела га је велика туга. Призор укопавања погинулих је био страшно тежак. Бол је раздирала утробу.

Ибн Мес'уд прича: „Никад нисмо видели Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да тако жестоко плаче као за Хамзом. Окренуо га је према кибли (у правцу Кабе) и клањао му је џеназу (погребну молитву). Горко је плакао док га сузе не загрцнуше."

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се обраћа Узвишеном Богу и упућује Му молитву

Имам Ахмед преноси збивања на Ухуду, након одласка многобожаца, и каже: „Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: 'Поравнајте се да се помолимо Узвишеном Богу, па су се поређали иза њега у редове а он је почео да учи дову (молбу): **'Господару мој, Теби припада свака хвала. Нико не може одузети никоме живот ако му је одређено да живи, и нико не може дати живот ако му је дошао час смрти, осим Тебе. Нема спаса и упуте онима које си Ти оставио у заблуди, а нити може залутати онај кога си Ти упутио. Нико никоме не може да подари оно што му Ти не даш, а ни да одузме оно што му Ти даш. Нико не може да се приближи Теби ако си га Ти удаљио, а ни да се удаљи ако си га Ти приближио. Господару мој, проспи на нас Свој благослов, милост, доброту и опскрбу...'**“

Повратак у Медину и ретки примери љубави и пожртвованости

Када су покопали погинуле и када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, обавио заједничку дову (молбу) Узвишеном Богу муслимани су кренули у Медину. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је у путу доживео ретке призоре излива нежности, пажње и љубави од муслиманки, исто као што је то доживео од муслимана током борбе.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је прошао покрај жене из породице Бену Динар. На Ухуду су јој погинули муж, брат и отац. Кад су је обавестили о томе, она је упитала: „А шта је са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим?“ Одговорише јој: „Он је добро. Он је добро, хвала Богу, онако како и ти желиш.“ Она је рекла: „Покажите ми га! Хоћу да га видим!“ Показаше јој Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Кад га је видела, рекла је: „Свака несрећа, ако је тебе заобишла, мала је.“

Погинули са обе стране

Сва поуздана предања говоре о седамдесет погинулих муслимана. Већина су енсарије, њих шездесет пет. Четрдесет један из племена Хазрец, а двадесет четири из племена Евс. Погинуо је и један Јевреј, а само четворица мухаџира. Двадесет двојица мушрика (многобошца) су погинула на Ухуду. Међутим, након тачних прорачуна и детаљних ишчитавања великог броја дела о биткама, и разних животописа у којима су наведена и имена убијених мушрика (многобожаца), долазимо до податка да је на Ухуду погинуло тридесет седам мушрика (многобожаца), а не двадесет два. А Бог најбоље зна.

Немирна ноћ у Медини

Прву ноћ у Медини муслимани са Ухуда су провели врло немирно. Још увек су били под великим утиском битке и погинулих. Легоше уморни, али са великом стрепњом и добрим обезбеђењем града, бојећи се нових изненађења. Основно им је било да чувају Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и да буду на опрезу.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је легао те ноћи размишљајући о ситуацији у којој су се муслимани нашли. Бојао се да мушрици (многобошци) не предузму још неке кораке, поготово што им ухудска битка није донела никакав добитак нити славу. Очекивао је да ће на другој страни да покушају да нађу задовољење. Можда ће да покушају да нападну Медину, што не би ваљало. Стога чврсто одлучи да крене у потеру за мекканском војском, која је још увек била на путу.

Аутори животописа наводе да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, наредио људима да се спреме за пут и за сусрет са непријатељем. То је било после Битке на Ухуду, дан или два. Тада је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рекао: „Са нама могу да крену само они који су се борили на Ухуду.“ Лицемер Абдуллах ибн Убејј је упитао: „Могу ли да идем са тобом, Посланиче?“ „Не.“ – Одговорио је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим. Муслимани су се одазвали Пoсланиковом, мир над њим, позиву на поход, иако су имали и тешке ране и велики страх. Они су рекли: „Слушамо и покоравамо се.“

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је кренуо са муслиманима. Кад су стигли до Хамраул-еседа, осам миља од Медине, улогорише се.

Ма'бед ибн Ебу Ма'бед ел-Хузаи је тамо дочекао Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Он је рекао: „О Мухаммеде, било нам је жао, тако ми Бога, због онога што је задесило тебе и твоје другове. Пожелели смо да те Бог оздрави и ојача.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му је рекао да крене за Ебу Суфјаном.

Све Посланикове, мир над њим, сумње и бојазни од поновног напада многобожаца нису биле без основе. Када су мушрици (многобошци) напустили Ухуд и кренули према Мекки, зауставили су се у Ревхи, тридесет шест миља удаљеној од Медине. Ту су анализирали Ухуд и дошли су до закључка да ништа значајно нису постигли. Муслиманима су нанели бол и жртве, а потом су кренули кући остављајући муслиманско вођство око кога ће људи поново да се окупљају. Зато су неки рекли: „Вратимо се да их уништимо.“

Ово мишљење се некима чинило површним, проистеклим из недовољног познавања снага и могућности мединског друштва. Један од

старешина, Сафван ибн Умејја, успротиви се и рече: „О народе, не чините то! Бојим се да ће против вас да се сакупе и они који нису учествовали на Ухуду. Вратите се у Мекку, победа је ваша. Нисам сигуран да ваша победа, ако кренете према Медини, неће да се претвори у пораз.“

Са овим мишљењем се није сложила већина злобника. Мекканска војска се подигла и кренула је према Медини. Међутим, пре него што је Суфјан кренуо са својом војском, Ма'бед ибн Ебу Ма'бед ел-Хузаи га стиже. Ебу Суфјан га упита: „Какве су вести, зашто си са војском, о Ма'беде?“ Он је рекао: „Мухаммед - ето га са својом војском, којој се ни броја не зна. Позива на борбу. Уништиће вас потпуно. Придружили су му се сви који су изостали са Ухуда, жалосни и покајни што нису били на бојном пољу. Огорчени су и љути на вас као никад пре.“ Ебу Суфјан је рекао: „Тешко теби, шта то говориш? Шта мислиш, шта треба да урадим?“ Ма'бед рече: „Мислим да не требаш да идеш док не угледаш прашину од коња, или док се не појави претходница војске иза овог врха.“ „Ми смо се договорили, тако ми Бога, да их нападнемо и уништимо“ - рече Ебу Суфјан. Ма'бед рече: „Саветујем ти да то не чиниш.“

Те речи у потпуности уништише морал Ебу Суфјанове војске. Јавиле су се и остале курејшијске вође из Мекке, које је већ обузела паника и страх. Једини излаз су видели у бегу и повратку у Мекку. Међутим, Ебу Суфјаново непријатељство није престајало. Повео је нову врсту пропагандног рата против муслиманске војске и то одмах, пре него што ће и да стигне у Мекку. Говорио је да муслимане треба да престраше и да наведу да одустану од потере за њима, док се не склоне на сигурно. Тада је покрај Ебу Суфјана и мушрика (многобожаца) наишла Абдулкајсова каравана која је путовала у Медину. Суфјан им рече: „Хоћете ли да понесете Мухаммеду од мене поруку, а ја ћу ваше камиле да натоварим датулама и грожђем на Указу, ако дођете у Мекку?“ Одговорише: „Да.“ Суфјан рече: „Поручите Мухаммеду да смо се сви скупили и кренули да уништимо њега и његове другове.“

Каравана је прошла покрај Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и његових другова у Хамраи и пренесоше му Ебу Суфјанову поруку. Они још додадоше: „У великом броју иду на вас, чувајте се!“ Муслимани се нису препали. У њиховим срцима је порастао

иман (веровање). Од тих речи су постали јачи. Узвишени Бог о томе каже:

„Оне који су се Аллаху и Посланику и након задобијених рана одазвали, оне између њих, који су добро чинили и богобојазни били - чека велика награда; оне којима је, када су им људи рекли: 'Непријатељи се окупљају због вас, треба да их се причувате!' – То учврстило веровање, па су рекли: 'Довољан је нама Аллах и диван је Он Господар!' И они су се повратили обасути Аллаховим благодатима и обиљем, никакво их зло није задесило и постигли су да Аллах буде њима задовољан, - а Аллах је неизмерно добар.“ (Кур'ан, Али Имран, 173-175)

Овај поход на Хамрау је био само наставак Ухуда, а никако посебна битка. Он је довршетак Ухуда и једна од његових светлих страница.

Ово је била укратко о Бици на Ухуду. Истраживачи су веома дуго трагали за правом речју: да ли је то био пораз или не? Без сумње, војна надмоћ у другом делу битке је била на страни многобожаца. Они су владали ситуацијом на бојном пољу. Муслимани су претрпели огромне жртве и губитке. Једна скупина муслимана је доживела и стварни пораз. Међутим, неке ствари

нам не дозвољавају да остварење многобожаца окарактеришемо као победу.

Чињеница је да мекканска војска није успела да заузме територију где се водила битка. Такође, велики део муслиманске војске је остао на бојишту, и поред великог и јаког окружења, и потпуне пометње у муслиманским редовима који су се консолидовали тек након окупљања око командног кадра и места. Мушрици нису успели да заробе или униште главну команду која се повукла. Нико од мединских војника није пао у заробљеништво многобожаца. Нису имали никакав материјални добитак од битке. Мушрици (многобошци) нису покушали да узврате борбу у Хамраи, иако је муслиманска војска била у војном логору. Нису остали на бојном пољу дан, два или три, како је то био обичај освајача у то доба, него су пожурили натраг, остављајући бојно поље, пре него што су га муслимани напустили. Нису ударили на Медину да је опљачкају и покоре, иако је била надомак Ухуда, потпуно отворена и без војске. То потврђује да је оно што су Курејшије постигле само прилика за наношење огромних жртава муслиманима, коју су искористили у датом моменту. Потпуно им је пропао план уништења опкољене муслиманске војске. Оно што требамо да напоменемо јесте да су

многи освајачи доживљавали поразе сличне овом муслиманском. А да ли је то, уистину, био пораз или победа? Обоје, без сумње.

Ебу Суфјанов брзи повратак у Мекку нам говори да се жестоко бојао војног пораза уколико би наставио битку, што нам потврђује и одустајање од напада на Медину због присуства муслиманске војске у Хамраул-еседу.

Напокон, ова битка или поход, је врста незавршеног рата у коме су обе стране имале и успеха и неуспеха, а потом су одустале од даље борбе без бежања и препуштања територије непријатељу. Због тога је то незавршени рат.

Кур'ан о Бици на Ухуду

Кур'ан нам говори о Ухуду, осветљавајући сваки важан ступањ ове битке, део по део, и коментарише разлоге који су довели до огромних жртава. Износи слабости које верници нису превазишли, а морали су да их превазиђу у овако тешким ситуацијама, ако ни због ког другог, онда ради високих и племенитих циљева на којима се заснива ова заједница:

„Ви сте најбољи народ од свих који се икада појавио...“ (Кур'ан, Али Имран, 110)

Кур'ан говори и о позицији лицемера. Разоткрива и износи у јавност њихово скривено непријатељство према Узвишеном Богу и Његовом Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. На тај начин је елиминисао сваку сумњу која је нагризала нејака муслиманска срца, а коју су стално потхрањивали лицемери и Јевреји, аутори хаоса и завере. Кур'ан је указао на одређене прописе и похвалне циљеве који су проистекли из ове битке. На тему Ухуда је објављено шездесет ајета у сури Али Имран почевши од самог почетка битке, да би на крају био дат концизан коментар о резултатима и порукама ове битке. Узвишени Бог каже:

„Аллах неће вернике са лицемерима измешане да остави, већ ће лоше од добрих да одвоји. Аллах неће да вам оно што је скривено открије, већ Он за то одабере онога кога хоће од посланика Својих; зато верујте у Аллаха и посланике Његове; а ако будете веровали и Аллаха се бојали, чека вас награда велика.“ (Кур'ан, Али-Имран, 179)

Поуке и поруке ове битке

Учењаци су рекли да је догађај на Ухуду поука за муслимане, и да су Божански прописи, настали овом приликом, величанствени:

- Муслимани су се суочили са последицама непослушности, тј., са опасношћу кршења наредби, што је резултат оглушења стрелаца о Послaниковој, мир над њим, наредби да не напуштају положај.

- Обичај свих посланика је био да своје следбенике искушају на делу. За прекршај је следила казна, а за послушност награда. Због прекршаја је уследио пораз, а због доследности у наредби победа. Да није било тога и да су стално побеђивали, у редове верника би се увукли они који им не припадају. Тада би било веома тешко разликовати искреног од лажљивца. А да су стално губили, посланство не би имало своју сврху. Божија мудрост је налагала да се догађа и једно и друго ради одвајања истине од лажи. Познато је да је лицемерје прикривена особина дволичњака, које само проницљиви открију. Лицемерје је на Ухуду испливало на површину и речима и делом, а тајанственост је постала јавност. Муслимани су схватили да имају непријатеља и у својим

редовима, зато су се и за њих припремили и били су на опрезу.

- Изостанак победе и тријумфа понекад има позитиван ефект да се човек не умисли. Када су стављени на кушњу, верници су показали стрпљење, а лицемери страх и безнађе.

- Узвишени Бог је омогућио Својим робовима да стекну неке повластице на Будућем свету које не би могли да зараде другим добрим делима, па је створио узроке и начине који ће да им олакшају пут до тих специфичних повластица.

Период након Битке на Ухуду

Трагичне последице Ухуда нанеле су велике штете угледу и части муслимана. Ослабило је страхопоштовање, уважавање, ауторитет и сл., а унутрашње и спољашње патње муслимана су постајале све веће. Медина је била окружена разним опасностима. Јевреји, лицемери и бедуини су показивали отворено непријатељство. Желели су да нанесу штету муслиманима, и не само то већ да их потпуно и униште.

Нису прошла ни два месеца од Битке на Ухуду, а многобројни непријатељи су пружили

руке према Медини и муслиманима. Племе Бену Есед се спремило за напад на Медину. Придужила су им се и племена Адал и Карет. У њиховом нападу погинуло је десет асхаба (следбеника). Истог месеца је Амир ибн ел-Туфејл ел-Амири хушкао нека племена против муслимана. У сукобу са њима погинуло је седамдесет асхаба (следбеника). Јеврејско племе Бену Надир је јавно испољавало своје непријатељство читав овај период, да би касније припремили план о убиству Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. И племе Бену Гатафан наумило је да нападне Медину.

Неуспех који су муслимани доживели на Ухуду доводио их је неко време у врло опасну ситуацију. Међутим, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је Божијом помоћи успео муслиманима да врати самопоуздање. За кратко време су поново стали на ноге.

Трагичан догађај на Ер-Реџи'у

Четврте хиџретске године, код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, су дошли представници народа Адал и Карет.

Изјавили су да осећају наклоност према Исламу, али да не знају ништа о њему. Затражили су да пошаље са њима људе који ће да их подуче вери и учењу Кур'ана. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, послао је по њима шест особа, а према другом предању десет особа. Они су кренули са њима на пут. Кад су дошли до места Ер-Реџи'у, племена Хузејл, Бену Адал и Ел-Карет затражише помоћ људи из племена Хузејл - Бену Лихјан против муслимана. Они су послали скоро стотину стрелаца. Групица муслимана се попела на једну пешчану узвисину, бежећи од непријатеља. Гоничи су следили њихове трагове, и кад их стигоше, окружише их. Неверници им викнуше: „Имате нашу реч и гаранцију да, ако сиђете и предате нам се, нећемо да убијемо ниједног од вас.“ Одбили су да сиђу и да се предају. Они су се бранили, али их је седам погинуло од погодака стреле. Остали су Хубејб, Зејд и још један човек. Неверници их још једном позваше уз обећање и дату реч. Они сиђоше и предадоше се. Ови их преварише и свезаше за тетиве својих лукова. Онај трећи човек рече: „Ово је превара, па одби да их следи. Свезаног су га вукли, дизали и полевали водом не би ли их следио. И поред тога не хтеде да иде. Онда га убише. Затим одведоше Хубејба и Зејда и продадоше их Меккелијама, јер су на Бедру

убили неке мекканске прваке. Хубејба затворише, а онда се окупише да га убију. Изведоше га да га разапну. Када су хтели да га разапну, он рече: „Пустите ме да обавим молитву.“ Они га пустише и он клања. Када је завршио, рече: „Тако ми Бога, да нећете да кажете да се плашим, одужио бих.“ Хубејб је затим дигао руке и повикао: „Мој Господару, окрњи их бројем, убиј их снагом, нека нико од њих не остане.“ Затим је изрецитовао стихове:

Савезници ме опколише и позваше друга племена,
са свих страна.

Повели су и жене и децу, а мене су свезали уз дуго
дебло.

Богу се жалим на самоћу и несрећу и заседу у коју
сам упао.

Понудили су ми избор између неверства и смрти, а
очи су ми плакале без суза.

Господар ми је дао да издржим све муке које су ми
приредили.

Није ми важно, ако умрем Богу покоран и предан,
на коју ће страну моје тело ради Бога пасти.

Жртвујем се ради Њега. Ако хоће, Он ће
благословити моје растргано тело.

Након изрецитованих стихова Ебу Суфјан га је упитао: „Да ли би желео да је Мухаммед код нас па да њега убијемо, а тебе да пустимо твојој кући?“ Он је одговорио: „Не, тако ми Бога, не бих желео да сам ја код своје породице, а да је Мухаммед на овоме месту, па да га макар и трн убоде.“ Курејшије га потом разапеше на крст и одредише човека да чува његово тело. По ноћи дође Амр ибн Умејја, па га на превару однесе и закопа.

Трагичан догађај код бунара Ма'унет

Истог месеца у коме се десио страшан догађај на Ер-Реџиу, десила се још већа трагедија, позната у историји под именом „Окршај код бунара Ма'унет“.

Овај догађај је отпочео слично као и претходни. Наиме Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, је у Медину дошао Ебу Бера Амир ибн Малик из Неџда. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, га је позвао да прими Ислам, а он нити је прихватио, нити је одбио, већ је рекао: „Божији Посланиче, пошаљи своје другове становницима Неџда да им објасне Ислам. Надам се да ће да га прихвате.“ Божији Посланик, нека су Божији

благослов и мир над њим, је рекао: „Бојим се за њих. Становници Неџда могу да им нанесу зло.“ Ебу Бера је одговорио: „Ја ћу да их штитим.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је послао са њим, седамдесет људи. Људи који су изабрани да иду у Неџд били су одабрани, цењени муслимани, учачи Кур'ана и познаваоци Ислама. У путу су чинили и добра дела. Сабирали су дрва, продавали их, а затим су куповали храну за сиромахе испред џамија. Учили су и тумачили су Кур'ан, клањали су ноћу и тако су путовали док нису стигли до бунара Ма'унет. Ту су одсели. Одатле су послали гласника, Харама ибн Мулхана, са Послаником, мир над њим, поруком Божијем непријатељу Амиру ибн Туфејлу. Амир није погледао ни поруку ни човека, већ је наредио да га ударе са леђа копљем.

Божији непријатељ Амир ибн Туфејл је позвао племе Бену Амира да крену и да побију остале муслимане, али им се они не одазваше због гаранције коју је Ебу Бера ибн Амир дао. Затим позваше племе Бену Сулејм, па им се одазва Усајја, Ри'л и Зекеван. Удружише се и опколише Посланикове, мир над њим, асхабе (следбенике). Све су их редом побили у жестоком окршају, осим Ка'ба ибн Зејда ибн ен-Неџџара. Он је био рањен,

али је живео до Битке на Хендеку. У њој је погинуо.

Амр ибн Умејје и Ел-Мунзир су пре овог страшног догађаја отишли да напасу камиле, па су из даљине угледали гавранове како круже око места где се одиграла битка. Мунзир и његов друг су се вратили и навалили су на непријатеља. Борили су се до задњег даха. Мунзир је погинуо уз своје другове, а Амра ибн Умејју су заробили. Када су сазнали да је пореклом од Мудара, Амир га је откупио и ослободио у име своје мајке која је била дужна да ослободи роба.

Амр ибн Умејја се вратио у Медину, носећи са собом страшне и тужне вести о трагедији која је задесила седамдесет часних и вредних муслимана, чија је трагедија могла да се пореди са трагедијом Ухуда. Разлика је што су људи на Ухуд кренули у борбу, спремни да погину, док су ови били жртве издаје.

Кад је Амр ибн Умејја био недалеко од Медине, сео је у хладовину једног дрвета да се одмори. Тада су наишла двојица људи из племена Кулаб, па и они седоше да се одморе. Када ова двојица заспаше, Амр их изненада уби, сматрајући да се осветио због својих другова. Кад их је претресао, нашао је код њих уговор о примирју од

Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, за који није знао. У Медини је обавестио Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, шта је учинио, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му је рекао: „Убио си два човека због којих ћу морати да платим велику крварину и због којих ће муслимани да буду у тешкој неприлици од њихових савезника Јевреја.“

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је био јако погођен овом трагедијом код Ма'уне као и трагедијом код Ер-Реџиа, које су се десиле непосредно једна за другом као резултат издаје. Обузела га је туга до те мере да је проклео ова племена и народ који је побио његове другове.

Битка са јеврејским племеном Бену ен-Надир

Раније смо спомињали да су Јевреји стално правили смутњу и да су узнемиравали муслимане, дижући и друге против Ислама. У већини случајева нису ступали у отворене сукобе и ратове. Најчешће су ковали завере, па су отворено и јавно испољавали мржњу и непријатељство. Често су правили смицалице због којих су муслимани

узнемиравани. Чинили су то упркос потписаним договорима и споразумима. Након пораза јеврејског племена Бену Кајнука препали су се, па су се мало примирили и стишали су своје непријатељске страсти. Али, након Битке на Ухуду, поново им се вратила гордост па су почели да испољавају мржњу и нетрпељивост према муслиманима. Често су контактирали са мекканским лицемерима и многобошцима. Са њима су тајно радили против муслимана.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је то дуго подносио и био је стрпљив, док нису претерали, посебно после догађаја на Реџиу и Ма'уни. Покушали су да убију Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим.

Ево како се то догодило: Након што је Амр ибн Умејје убио она два човека из племена Кулаб, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је кренуо да од муслимана и Јевреја сакупља крварину. Са једном групом је отишао код Јевреја (а по већ ранијем параграфу уговора са њима, имао је право на то), и кад им је затражио, они су одговорили: „Учинићемо то, Ебул-

Касиме[180]. Седи овде, док не обавимо посао.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је сео крај једног зида да сачека да испуне и изврше обећање. Са њим су сели Ебу Бекр, Омер, Алија и група асхаба (следбеника).

Јевреји су се дошаптавали и сковали су план да убију Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Једни другима су рекли: „Ко ће од нас да узме ову стену, и да се попне на зид, и да му је баци на главу и размрска је?“ Најгори од њих, Амр ибн Џехаш, је рекао: „Ја!“ Селам ибн Мишкем им је рекао: „Не чините то! Тако ми Бога, он ће да буде обавештен о вашој намери. Нека нам уговор буде судија.“ Они су, и поред тога, били упорни да своју одлуку спроведу у дело.

У том моменту, Џибрил (анђео Гаврило) је обавестио Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, о њиховој намери, па је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, жустро устао и пожурио у Медину. Асхаби (следбеници) су га сустигли и упитали: „Ти устаде и оде, а да ми и не приметисмо.“ Божији

[180] Надимак Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, по његовом сину Касиму. Ебул-Касим значи отац Касимов.

Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, им исприча шта су му Јевреји спремали.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је након тога послао Мухаммеда ибн Меслему Јеврејима Бени Надир са поруком да напусте Медину, и дао им јер рок од десет дана. Јевреји после овога нису имали избора знајући шта су урадили. Почели су да се спремају за одлазак.

Међутим, врховни вођа лицемера који се представљао као верник, Абдуллах ибн Убејј, затражио је од Јевреја да се нигде не исељавају и да се одупру том захтеву. Он им је поручио да има две хиљаде људи које ће да пошаље да се са њима утврде у њиховим кућама. „Они су спремни да умру за вас.“ Рекао је. Јевреји су тада повратили самопоуздање. Одлучише да остану и да се бране. Њихов поглавар, Хујеј ибн Ахтаб, поверова у речи вође лицемера и посла Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, поруку: „Ми нећемо да напуштамо домове, а ти чини шта хоћеш!“

Овакав одговор јеврејског вође доводио је муслимане у врло тешку ситуацију. Да поведу нову битку и да се сукобе са новим непријатељем у овим за њих тешким историјским тренуцима, није био лак посао. Бедуини су били против њих, а пораз

Ухуда се још осећао. Низане трагедије најбољих муслиманских првака још су биле у свежем сећању... А сада и Јевреји, добро наоружани, бројно надмоћнији, изазивају сукоб и не помишљају на предају. Муслимане је ово, мимо њихове воље, наводило на борбу. Међутим, њихова осетљивост је била појачана искушењима која су доживели као појединци или скупине. Зато се нису много двоумили. Донели су одлуку да се боре против Бени Надира, посебно након покушаја убиства Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, ма какав исход битке био.

Кад су муслимани стигли до насеља Бену Надир, окружили су га. Бену Надир се затворише у своје тврђаве. Са њих су гађали муслимане стрелама и камењем. Баште и воћњаци су им били велика заштита. Међутим јеврејско племе Бену Курејза их је напустило. Вођа лицемера Абдуллах ибн Убејј их је изневерио и њихови савезници од Гатафана су их издали. Нико се није усудио да их брани, или да им помогне.

Узвишени Бог описује њихову стварност:

„Слични су ђаволу кад каже човеку: 'Буди неверник!' Па кад он постане неверник, он онда каже: 'Ти се мене више не тичеш!'“ (Кур'ан, Ел-Хашр, 16)

Опсада није дуго трајала, свега шест ноћи, или, како неки кажу, петнаест ноћи, а онда је Узвишени Бог усадио у њихова срца страх, па су побацали оружје и прихватили су предају. Послали су Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, поруку у којој су казали: „Изаћи ћемо из Медине.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, им је одговорио да могу да изађу са личним стварима и са свим што могу да понесу њихове камиле, осим оружја. Прихватили су услов. Срушили су куће својим рукама и товарили су на камиле врата и прозоре, а неки чак и стубове. Затим су натоварили жене и децу. Већина их је отпутовала у правцу Хајбера са шест стотина камила заједно са својим првацима. Једна група је отпутовала у Шам. Само двојица Јевреја су тада примили Ислам.

Оно што је остало Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је поделио првим мухаџирима (исељеницима из Мекке), који нису имали своју земљу и дом. Такође, дао је и двојици енсарија, Ебу Дуџани и Сехлу ибн Хунејфу, јер су били сиромашни. Са те земље је и Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, узимао годишњу опскрбу за своју породицу, а

остатак прихода је трошио за послове значајне за Ислам.

Ово је резиме предања везаних за ову битку. Други наводе још један повод за ову битку. Наиме, након Битке на Бедру неверници Курејша су се обратили Јеврејима: „Ви сте народ оружја и утврда. Или ћете да се борите против нашег сународника или ћемо да вам урадимо то и то...“

Поход на Неџд

Победом над Јеврејима Бени Надира, а без губитака и жртава, муслимани су у Медини повратили углед и самопоуздање. Лицемери су стишали страсти и престали су са јавним сплеткарењем. Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, се пружала прилика да се обрачуна са бедуинима који су из нискости и неверништва узнемиравали муслимане од пораза на Ухуду, нападали су исламске учењаке на путу њихове мисије ширења и тумачења вере. Толико су се бедуини били узохолили да су помишљали да поведу рат против Медине.

Пре него што је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, кренуо у обрачун са тим набуситим и умишљеним јунацима пустиње,

до њега су дошле вести о груписању бедуина и арапских многобожачких племена из Гатафана од породица Бену Мухариба и Бену Са'лебе. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је позвао муслимане да се спреме за поход. Претражио је пустињске рупчаге Неџда. Хтео је да посеје страх у срце тих осорих бедуина, да им више никада не падну на памет ружна дела која су починили верницима. У пустињска племена која су навикла на пљачку и убијање ушао је страх да су сваки пут кад чују за покрет муслимана бежали у брда да се тамо спасе.

Верници су у овом времену чистили терен од непријатеља који су их свакодневно угрожавали. Стратешки положај Медине је захтевао да буде безбедан са сваке стране и од сваког непријатеља, било унутрашњег или спољашњег, поготово што је Ебу Суфјан припремао обећану битку-реванш када је напуштао Ухуд, а време тог обећања се приближавало. Зато су муслимани водили походе на арапска племена да их умире или покоре. Политика рата захтева да се праг обезбеди, пре него што се крене на спољашњег непријатеља.

Друга битка на Бедру

Када су муслимани пресекли опасност од арапских бедунских племена и кад су угушили њихову похоту, почели су да се припремају за озбиљан сусрет са својим највећим непријатељем – многобошцима Курејшијама. Прошла је година дана од Бедра, и приближило се време сусрета договореног на Ухуду. Суђено је било да Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, крене са својим друговима, да дочека Ебу Суфјана и његову војску и да се поново окушају на бојном пољу, па да се коначно зна ко је побеђен а ко је победник.

У јануар 626. године Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је повео 1500 бораца и десет коња на заказано место. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је стигао на Бедр и ту је чекао многобошце. Ебу Суфјан је кренуо са 2000 многобожаца из Мекке и са педесет коња. Зауставио се на путу према Захрану, један дан хода од Мекке, и одсео је код воде Мецeнне.

Ебу Суфјан је нерадо кренуо из Мекке, дубоко замишљен и уплашен због борбе са муслиманима. Обузео га је велики страх. Несрећа је обузимала његове осећаје. Када је стигао до

Захрана, даље није смео да иде. Донео је лукаву одлуку да се врати назад. Својим друговима је рекао: „О Курејшије, вама одговара само добра родна година у којој ћете да берете плодове и да пијете млеко, а ова година је сушна и неплодна.[181] Стога се ја враћам назад. Вратите се и ви.“ Изгледа да није само Ебу Суфјан осећао страх и бојазан од неуспеха него и читава војска. Људи се без имало двоумљења или супротстављања овом предлогу, а у исто вријеме и без покушаја да наставе пут и да се сретну са муслиманима, одлучише на повратак.

Муслимани су остали на Бедру осам дана, чекајући непријатеља. Обавили су велике трговачке послове за то време. Понели су доста робе, коју су продали и за сваки дирхем су зарадили два. Потом су се упутили у Медину. Изненађење и неизвесност који су се осећали сада су били под њиховом контролом. Страх и бојазан постали су прошлост, а они су владали ситуацијом. Овај поход је познат под називом "Састанак на Бедру", "Други Бедр", "Последњи Бедр" или "Мали Бедр".

Након тога, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се вратио са Бедра у Медину, која је постала зона сигурности и

[181] Значи: „Навикли сте на победу и добитак, а ја осећам пораз.“ (прим. прев.)

мира. Посланикова, мир над њим, држава је учврстила темеље. Од сада се посветио и најудаљенијим арапским границама, све док муслимани нису завладали читавим подручјем, и док их нису признали и пријатељи и непријатељи.

Након "Малог Бедра" Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је провео у Медини шест месеци. Потом су стигле вести да племена у близини Шама, пресецају трговачки пут и врше препад и пљачку на све пролазнике, и да су окупили велик број људи са којима ће да нападну Медину. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је кренуо са хиљаду муслимана. Путовао је ноћу, а одмарао је дању. Тако је изненадио непријатеља који је био у акцији. Када им се приближио, они су се дали у бег.

Овим брзим и жестоким акцијама и мудрим и одлучним потезима, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је успео да успостави мир и сигурност у читавој регији и да држи под контролом читаву ситуацију. Тиме је успео да усмери сва збивања у корист муслимана, настојећи да умањи њихове унутрашње или спољашње проблеме, који су се итекако били нагомилали и са свих страна су их окружили. Лицемери су се смирили и више се нису отворено

појављивали. Остало је још једно јеврејско племе, али је оно чувало комшијске односе, поштовало је уговор и примирје. Арапска и бедуинска племена су се, такође, примирила, а Курејшије су одустале од сукоба са муслиманима. Верници су добили прилику за ширење вере.

Битка Ел-Ахзаб на Хендеку

Након битака и похода који су потрајали више од годину дана завладали су мир и сигурност, и ситуација на Арапском полуострву се смирила. Једино се Јевреји још нису опаметили, иако су окусили понижење и срамоту због издаје, завере и сплеткарења. Нису се пробудили из магле у којој су живели. Након прогона у Хајбер, ишчекивали су резултате Посланикових, нека су Божији благослов и мир над њим, акција. Желели су да виде шта ће да се деси са муслиманима у сукобу са многобошцима. Пошто је време кренуло у корист муслимана, Јевреји су изгубили прилику за ширење свог утицаја на том простору и прилику за учвршћивање своје власти, па су почели да изгарају од јада и муке. Одлучили су да отпочну своје деловање против муслимана. Почели су да спремају план и да траже прилику да им задају смртоносан ударац. Пошто нису имали а нису ни

налазили у себи повода за директно бламирање муслимана, исковали су страшан план за ту прилику.

Двадесет јеврејских првака и угледних личности племена Бену Надир кренуло је код Курејшија у Мекку подстичући их да нападну Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, а да Јеврејима препусте власт. Обећали су им да ће и они њима да помогну. Курејшије су се сложиле, посебно након њиховог срамног повратка са пута, без вођене битке на Бедру. У овој новој ситуацији видели су шансу за спашавање части и угледа.

Ова делегација је отпутовала у Гатафан и позвала је арапске бедуине, као и Курејшије. И они су прихватили позив. Затим су учинили исто и са осталим арапским многобожачким племенима. Нека су обећала, а нека су одбила. Тако су јеврејске вође и поглавари успели да уједине странке неверства против Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, његове вере и муслимана.

Са југа су кренуле Курејшије, Кенаније и њихови савезници из Тихаме. Врховни вођа је био Ебу Суфјан. Војска је бројала четири хиљаде бораца. Њима се придружише Бену Сулејм на

путном превоју Захран. Са истока су кренула племена Гатафана и друга племена. Ове племенске скупине кренуле су ка Медини према претходно утврђеном договору. Након неколико дана стигли су и сместили су се око Медине. Било их је укупно десет хиљада ратника. Број који у сваком погледу премашује цифру свеукупног становништва Медине, узимајући у обзир жене, децу и старце. Да је којим случајем ова гомила племена, или регрутованих војника избила изненада пред Медину, била би то највећа опасност по опстанак муслиманског бића од почетка Ислама. Међутим, мединско вођство је било будно и трезвено. Данонoћно је имало своје извиднице које су мотриле на сва збивања не само око Медине већ дуг целог Полуострва. Све ове племенске скупине нису се биле ни помериле из својих места, а муслимани су већ имали вести са свим потребним подацима.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је хитно сазвао врховно веће на ком се расправљало о плану одбране Медине и муслимана. Након исцрпне анализе читаве ситуације и расправе која је вођена између Већа и војног врха, сложили су се да прихвате предлог

часног асхаба Селмана Персијанца, нека је Бог задовољан њим.

Он је рекао: „Божији Посланиче, ми смо у Персији имали обичај да се осигурамо хендеком (ископаним каналом око града) ако нас нападну у граду.“ То је био мудар предлог и врста одбрамбене тактике коју Арапи нису познавали до тада.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је пожурио да овај план спроведе у дело. Наредио је свакој групи од десет људи да ископају четрдесет аршина канала. Муслимани су са великим еланом и озбиљношћу приступили овом послу. Копали су ровове, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, их је бодрио и сам је учествовао у овом послу.

Бухари наводи предање Сехла ибн Са'да: „Били смо са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, на (хендеку) копању канала око Медине. Они су копали, а ми смо носили земљу на леђима. Тад је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, певушио стихове:

'Мој Аллаху, овај живот није ништа, тек је живот, живот Ахирета (Оног света). Опрости

мухаџирима и енсаријама, људима мог уммета (заједнице).'“

Бера ибн Азиб каже: „Видио сам Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, како односи земљу из канала. Од силне прашине није му се видела кожа на стомаку. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је знао доста стихова. Чуо сам га како цитира Ибн Реввахине стихове, док је одвлачио земљу. Ови стихови у преводу су препричани:

'Господару мој, да није Тебе не бисмо били на Правом путу, не бисмо знали да уделимо милостињу, нити да клањамо намаз (молитву). Спусти на нас смирај Свој, и учврсти нам ноге ако посрнемо. Неверници нам насиље чине. Ако хоће неред, ми га одбијамо.'“

Муслимани су са усхићењем радили на копању канала. Уз велики физички напор од глади су осећали болове у стомаку. Енес, нека је Бог задовољан њим, је причао: „Копачи су добијали прегршт пшенице, од које би се за сваку групу (од десет људи) правио по један хлепчић, који су присмакали са мало масноће. Људи су били гладни, али водило се рачуна о чувању залиха хране.“

Ебу Талха је причао: „Пожалили смо се Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, на глад и подигли смо одећу да му покажемо завезан камен о стомак, а Посланик је показао два камена.“

Узвишени Бог је поводом копања хендека објавио ајете којима Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, потврђује посланство. Џабир ибн Абдуллах је видео да Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, жестоко мучи глад, па је заклао бравче, а његова жена је самлела неколико прегршти пшенице и направила је јело. Позвао је Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да дође са неколико људи и да то поједу, а да остали не знају. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је повео све људе са хендека. Било их је хиљаду. Сви су јели то исто јело и сви су се најели, а месо је остало какво је и било. Тесто од кога је правила и пекла хлеб остало је нетакнуто. Ово је било једно од чуда које је дато Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим.

Много интересантније од овога приповедао је Ел-Бера: **„Док смо копали хендек, испречила нам се стена коју нисмо могли да разбијемо**

крампом. Пожалисмо се Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. Он је дошао, узео је крамп и рекао: 'У име Бога', затим је ударио и рекао: 'Бог је највећи!' Тада се одломио комад. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: 'Добио сам кључеве Шама. Тако ми Бога, видим његове црвене дворце.' Потом је замахну други пут и ударио. Отпао је други комад, а он је рекао: 'Бог је највећи! Освојићу Персију, тако ми Бога. Видим беле дворе на трговима.' Затим је ударио трећи пут и рекао: 'У име Бога.' Здробио се остатак стене, а он је рекао: 'Добио сам кључеве Јемена. Тако ми Бога, са овог места видим врата Сане.'“ (Бележи Ен-Несаи у Сунену, 2/56)

Медина је имала добар стратешки положај. Окруживала су је брда, камењари и плантаже палми са свих страна, осим са северне. Зато је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, знао да ће сва непријатељска војска да навали на Медину са те северне стране и да је немогуће да се приђе лако граду са осталих страна. Стога је хендек копан само са те северне стране. Димензије Хендека су биле: дужина: 5544 м., ширина: 4,62 м., дубина: 3.234 м. Ископани

материјал је представљао додатни грудобран на Мединској страни. Муслимани су копали хендек по цели дан, а навече би се враћали кућама на одмор. Хендек је завршен пре доласка идолопоклоничке војске под зидине Медине.

Курејшије су се појавиле са четири хиљаде војника који се спустише у састајалиште бујица, између Џурфе и Зегане. Гатафанска и племена која су им се придружила успут из Неџда појавила су се са шест хиљада ратника и сместила су се на Зенеби-Некма са ухудске стране. А кад су верници савезнике угледали, рекли су:

„'Ово је оно што су нам Аллах и Посланик Његов обећали, а Аллах и Посланик Његов су истину говорили!' - И то им је само учврстило веровање и преданост.“ (Кур'ан, Ел-Ахзаб, 22)

Кад су лицемери и превртљиви слабићи угледали ову силну војску, срца су им се поколебала и страх их је обузео. Узвишени Бог каже:

„Кад су лицемери и они болесног срца говорили: 'Аллах и Посланик Његов су нас само обмањивали кад су нам обећавали!'“ (Кур'ан, Ел-Ахзаб, 12)

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је изашао са три хиљаде муслимана, окренуо је леђа брду Сел'у и ту су се утаборили. Између њих и непријатеља је био хендек. Парола им је била: „Они неће да победе.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је у Медини за заменика поставио Ибн Умми Мекктума. Наредио је женама и деци да се склоне у мединске тврђаве.

Када су многобошци одлучили да нападну муслимане и да провале у Медину, угледали су широк канал. То их је приморало да успоставе блокаду града за коју се нису спремили кад су пошли. Хендек, као новина у стратегији ратовања, у потпуности их је изненадила. Нису могли ни да је предвиде, а камоли да планирају како да се поставе према њој. Мушрици (многобожци) су љутито ходали дуж канала, без успеха да пређу. Ипак су трагали за слабом тачком одакле би им пошло за руком да продру у град. Муслиманска војска је излазила у извидницу, нападајући мушрике (многобошце) стрелама, како не би могли да наруше канал, или да га затрпају на неком месту и тиме да направе пролаз за напад.

Курејшијским јунацима је дојадило да бескорисно стоје или шеткају око хендека. Нису

могли опсадом ништа да учине, а нису били ни спремни за то. Стога се једна група мушрика (многобожаца) издвојила и нашла је најуже место на каналу да га прескочи. На коњима су ишли около између зидова хендека, унутар канала. Пред њих је изашао Алија ибн Ебу Талиб са групом муслимана па су им блокирали уски пролаз којим су ускочили у канал. Амр га је позвао на двобој. Алија ибн Ебу Талиб му је упутио неколико речи, због којих се овај распалио, а био је један од храбрих мушричких јунака. Скочио је са коња и кренуо је на Алију. Након хрвања и туче, Алија га је победио. Остали су били поражени, па су побегли из хендека преко истог пролаза. Били су уплашени.

Мушрици (многобошци) су покушавали у неколико следећих дана да продру преко хендека, или да направе прелаз преко њега, али су их муслимани упорно ометали. Нападали су их стрелама и копљима. Тако су им сви покушаји пропали.

Покушај пробоја преко хендека трајао је више дана. Мушрици (многобошци) су надирали, а муслимани су се бранили. Хендек је био између њих, па због тога није ни дошло до директног сукоба и крвавог рата. Обе стране су се задовољиле

пребацивањем стрела и копаља, кад није могло другачије. У читавом мушричком (многобожачком) походу и муслиманској одбрани, са обе стране је погинуло само неколико људи.

У овом стрељачком пребацивању Са'д ибн Муаз, нека је Бог задовољан њим, је рањен копљем у руку, па му је пресечена средишња вена.

Док су муслимани преживљавали ове тешке тренутке на борбеној линији, у својим јазбинама су се превртале отровне змије, кујући нову заверу, желећи да излију свој отров муслиманима у тело. Највећи зликовац јеврејског племена Бену Надира, Хујеј ибн Ахтаб, пожурио је код јеврејског племена Бену Курејзе, са којим су муслимани имали уговор, и дошао је до њиховог вође Ка'ба ибн Еседа, потписника уговора и чувара задане речи. Он је обећао Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, да ће му притећи у помоћ у случају избијања рата. Хујеј је стигао до Ка'бових врата која му је овај залупио пред носем. Међутим, Хујеј је био толико упоран да му је Ка'б отворио врата. Хујеј је рекао: „Дошао сам код тебе због старог познанства и веза. Довео сам Курејшије и сву њихову господу и јунаке. Ено их на састајалишту бујица од Руме. И довео сам Гатафан са њиховом господом и ратницима. Ено их на

Зенеби-Нукми код Ухуда. Обећали су ми да неће да оду док не поразимо Мухаммеда и оне са њим.“ Ка'б му је одговорио: „Дошао си код мене у незгодно време. Не може из ведра неба да грми и сева. Тешко теби, Хујејне! Пусти ме на миру. Мухаммед је према мени искрен и особа која држи до обећања.“

Хујеј је био упоран са Ка'бом док није успео да га наговори да прекине заклетву на верност и да изневери задану реч. Учинио је то под условима: уколико Курејшије и Гатафан одустану од борбе са Мухаммедом, он ће да их склони у своју тврђаву, па шта се деси са једним, нека буде и са другим. Ка'б је овим потезом раскинуо уговор са Мухаммедом, нека су Божији благослов и мир над њим, и уместо да стане у одбрану он је приступио савезу са многобошцима. И, заиста, Јевреји Бену Курејзе су кренули са припремама за рат.

Ибн Исхак каже: „Сафија, Абдулмутталибова кћерка, била се склонила у Хассан ибн Сабитову кућу. Био је и он са женама и децом. Сафија је причала: 'Покрај нас је прошао неки Јевреј. Обилазио је око бедема. Знали смо да су Бену Курејза ступили у рат са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, јер су прекинули уговор. Нас није имао нико да одбрани,

јер су Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, и сви ратници ван Медине, бране нас на хендеку. Ма шта да се нама деси, они нам не могу доћи у помоћ. Тада рекох: 'О Хассане, видиш овог Јевреја? Он нам не мисли добро. Ја се бојим и њега и његових који могу да нас осрамоте, а нема ни Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, ни његових другова. Сиђи доле и убиј га.' Хассан ми је одговорио: 'Тако ми Бога, немам ја за то храбрости.' Сафија је наставила: 'Ја сам се обукла, узела сам једно дрво и сишла сам до њега, затим сам га изударала док га нисам убила.“

Ако оставимо по страни песника Хассана ибн Сабита, наилазимо на врло храбру жену, Сафију, која је строго водила рачуна да очува углед муслиманкама. Вероватно су Јевреји мислили да ове бедеме чува муслиманска војска, па су послали свог шпијуна да то извиди, не знајући да су били потпуно незаштићени. Међутим, убиство њиховог шпијуна их је одмакло од таквог размишљања, па нису више смели никога ни да пошаљу.

Вест о издаји Јевреја Бену Курејза стигла је до Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и муслимана, па је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, хитно послао људе да утврде право стање. Ако су

прекршили уговор и прекинули примирје, онда ће да их Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, нападне како то налажу војна правила. У извидницу су кренули Са'д ибн Муаз, Са'д ибн Убаде, Абдуллах ибн Реваха и Хавват ибн Џубејр. Рекао им је: „Идите и проверите да ли је тачна она вест која је дошла до нас? Ако је тачна, пошаљите ми сигнал, али не објављујте јавно пред народом. А ако је вест лажна, онда је гласно обзнаните, нека народ чује." Када су се муслимани приближили, видели су да је стање горе него што су очекивали. Дочекали су их са псовком и мржњом. Увреде су упутили и Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. Рекоше: „Ко је Он? Нема примирја између нас и Мухаммеда, а нема ни уговора." Муслимани су се вратили у Медину а послали су сигнал Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, шифром: „Адал и Кара", што значи да су Јевреји учинили издају исто као и припадници Адала и Кареа са асхабима (следбеницима) на Дан Ер-Реџиа.

И поред настојања да сакрију лошу вест, људи су сазнали за ову тешку јеврејску обману и угледали су пред собом још једну велику опасност. За муслимане је ситуација била тежа него што је

могло да се замисли. Између њих и Бену Курејзе није постојала природна препрека која би штитила полеђину муслимана. Они су могли да ударе са леђа, а муслимани су испред себе имали бројчану силу преко које нису могли да се повучу. А муслиманске жене и деца су били у близини ових агресивних нападача, без сигурне заштите и одбране. Били су у управо онаквој ситуацији какву описује Кур'ан:

„Када су вам дошле и одозго и одоздо, а душа дошла до гркљана, и када сте о Аллаху свашта помишљали, тада су верници били у искушења стављени и не могу бити горе узнемирени.“ (Кур'ан, Ел-Ахзаб, 10-11)

Један од лицемера почео је да плете смутњу говорећи: „Мухаммед нам је обећао да ћемо да се опскрбимо благом Кисре и Цезара (Персије и Византије), а данас нам нико не гарантује да можемо сигурно да одемо у нужник.“ Један други је добацио Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим: „Непријатељ ће да осрамоти наше куће. Дозволи нам да одемо одавде и да се вратимо својим кућама. Наше куће су ван Медине.“

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се повукао у размишљање од

момента када је чуо за издају Бену Курејза. Дуго је лежао и ћутао. У једном моменту је устао и повикао: „Бог је највећи! Муслимани, будите радосни! Божија помоћ и победа стижу!“ Након овога је сковао план за борбу. Као део овог плана, послао је стражу у Медину да заштитити жене и децу од одмазде. Затим је остало оно без чега није могло да се изађе из ове ситуације - одлучујући сукоб који ће да уништи савезничка племена. Да би олакшао ситуацију, одлучио је да склопи примирје са Ујејном ибн Хисном и Ел-Харисом ибн Авфом, двојицом поглавара Гатафана, па да им да трећину мединске летине, а да они са својим народом напусте остала племена. Тада би се муслимани жестоко обрачунали са Курејшијама, чију су снагу добро познавали. Око овог Пoсланиковог, мир над њим, предлога повела се расправа. Он је затражио мишљење Са'да ибн Муаза и Са'да ибн Убаду. Одговорише му: „Божији Посланиче, ако ти је тако Бог наредио, ми се покоравамо, а ако то ти хоћеш да урадиш ради нас, нама то не треба. Пре Ислама смо чинили ширк (многобоштво) Богу и веровали смо у кипове. Они се ни раније нису никада хранили нашим плодовима, осим у гостопримству, или кад би их купили. А сада, када нас је Узвишени Бог почастио Исламом и упутио нас у праву веру, када нас је тобом наградио, зар да им сада дамо од

наше имовине? Тако нам Бога, не! Ми ћемо њима дати само оно што им сабље наше пруже.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је прихватио њихово мишљење и рекао: „Желио сам то да урадим ради вас, пошто сам видео да су сви Арапи стали под једну заставу против нас.“

Након овога Узвишени Бог, Њему хвала, је учинио нешто на штету непријатеља - завадио их је, разјединио и ослабио је њихову снагу и жељу за борбом. Повод је била посета једног човека из племена Гатафан код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, а звао се Нуајм ибн Мес'уд ибн Амир ел-Ешџеи, нека је Бог задовољан њим, који је рекао: „Божији Посланиче, ја сам примио Ислам. Нико из мог народа не зна да сам муслиман. Нареди ми шта требам да радим.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му је рекао: „Ти си појединац, помози нам колико можеш. Рат је вештина, тактика и варка.“ Он одмах оде код јеврејског племена Бену Курејзе - са њима се у предисламско доба добро дружио - а кад су га примили, рекао је: „Ви знате колико вас ја волим и ценим и у каквом сам односу са вама.“ Они су одговорили: „Тако је, знамо.“ Он је наставио: „Курејшије нису као ви и не мисле као

ви. Ви сте на својој земљи, у својим кућама, са својом децом, женама и родбином. Имате свој иметак. За вас није могуће да се селите одатле и да мењате место боравка. Знате и то да су Курејшије и Гатафанци дошли да ратују против Мухаммеда и његових другова. Ви их подупирете и помажете против њега. Њихова земља, имеци, жене и деца су на сигурном и нису у опасности, далеко су од Мухаммеда. Ако се укаже прилика Курејшијама и Гатафанцима, они ће то да освоје, а ако не, вратиће се својим кућама, а вас ће да оставе да се са Мухаммедом обрачунате.“ Они су повикали: „А шта треба да радимо, о Нуајме?“ Он је одговорио: „Немојте са њима заједно да се борите све док вам не дају своје људе као гаранцију (да буду ваши таоци).“ Они су рекли: „Дао си нам идеју.“ Нуајм је затим одтишао од њих и дошао је код Курејшија. Рекао им ме: „Ви добро знате колики сам вам ја пријатељ. Желим, због тога, да вам дам један савет!“ Рекоше: „Добро.“ „Слушајте,“ - рече он - „Јевреји су се покајали што су прекршили задану реч и уговор склопљен са Мухаммедом и његовим друговима. Они су га обавестили да ће од вас да узму људе и да их пошаљу Мухаммеду као таоце, а затим ће да га потпомогну против вас. Ако, којим случајем, затраже од вас таоце, немојте им их дати.“ Након тога оде код Гатафана па и њима

исприча исто. Након тога Курејшије су послале поруку Јеврејима: „Ми нисмо на својој земљи. Пропашће нам коњи и камиле, осиромашићемо. Дигните се са нама да се заједно боримо против Мухаммеда." Јевреји су им одговорили: „Ви знате шта је било са претходним Јеврејима кад су радили суботом. А уз то, и кад прође субота, ми нећемо да се боримо са вама, док нам не будете дали своје људе који ће да нам буду гаранција (таоци) за касније." Када су Курејшије чуле ову вест и они и Гатафанци су рекли: „Бог ти дао, Нуајме, што си нас посаветовао. Истину си рекао." Они послаше одговор Јеврејима: „Ми, тако нам Бога, нећемо никога да дамо. Боље вам је да идете са нама да се боримо против Мухаммеда!" Курејзе тада повикаше: „Нуајм је рекао истину!" Спремише се и међусобно се сукобише. Између Јевреја и идолопоклоника се појавио раздор.

Муслимани су молили Узвишеног Бога да их сачува и помогне. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је молио Узвишеног Бога, против невերничких скупина које су се налазиле око њих. Узвишени Бог је услишао Посланикове, мир над њим, молбе. Након што су се Јевреји и мушрици завадили, и након што су сабље севнуле, Узвишени Бог је послао тако страшан

ветар. Било је чудо да се гледа како лете шатори, предмети, ствари, дрвеће, људи. И одједном, уз тај страшни ветар, земља се затресла од анђела које је Узвишени Бог послао и страх се настанио у њихова срца, уздрма њихову снагу, сигурност и самопоуздање.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је те страшне ноћи послао Хузејфу да види шта раде непријатељи. Он их је затекао у лошем стању. Трчали су безглаво унаоколо, купили су што им је до руке долазило и бежали су. Хузејфе се вратио и пренео је Божијем Посланику, мир над њим, да се племена разилазе. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је захваљивао Узвишеном Богу, Који је одбио непријатеља, а да ништа нису добили нити иког убили. Узвишени Бог је Своје обећање испунио, Своју војску оснажио, Свог Посланика помогао, а Сам је непријатеље поразио. Након овога, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, и муслиманска војска су се вратили у Медину.

Битка на Хендеку је била 5. хиџретске године. Мушрици (многобошци) су у опсади држали муслимане месец дана или мало мање. Битка Ел-Ахзаб или Хендек, није проузроковала

никакве штете. То је била битка нерава, психолошки рат. Иако није било великих губитака, нити штете, за муслимане то је била најтежа и најопаснија битка у историји Ислама. Био је то пораз за многобошце, а поука и порука да ниједна арапска сила не може да порази малу војску верника која је израстала у Медини. Арапи нису имали више никаквих шанси, јер нису ни могли да сакупе већу силу у људству од ове која је дошла до Медине удружена и састављена од многих племена.

Након повратка у Медину муслимани су кренули ка јеврејском племену Бену Курејза, како би се са њима обрачунали, због велике издаје у најтежим тренуцима за муслимане. Бену Курејза су, уз непријатељство, издају, превару и зло које су нанели муслиманима, спремили оружје за крвави обрачун са муслиманима. Након прегледа њихових кућа, откривено је 1500 сабљи, 2000 стрела и копаља, 300 оклопа, 500 кацига и кофа. Муслимани су им пресудили, већину бораца су убили, неке су ослободили, а неки су Ислам примили. Једино на овај начин је могло да се стане у крај змијама отровницама и њиховом злу и издаји. Они су прекршили задану реч, погазили су чврсти уговор, помагали су уједињеним племенима да униште муслимане у најтежем моменту.

Поход на Бенул-Мусталек

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је након битке на Хендеку и обрачуну са Јеврејима био веома ажуран у слању војних трупа на извиђање и чување граница из безбедносних разлога, и слање истих у преговарачке мисије из политичких разлога.

Поход на Белул-Мусталек се одиграо по већини историчара 5. хиџретске године. Узрок је намера поглавара племена Бенул-Мусталек, Ел-Хариса ибн Ебу Дирара да са војском покори Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Та вест је дошла до Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, па је он послао једног од асхаба (следбеника) да провери њену тачност. Он је срео непријатељског вођу Ел-Хариса ибн Ебу Дирара, па је са њим разговарао. Он му је потврдио своју намеру.

Овај поход, иако није био широких домета и великих борбених дејстава са војног аспекта, итекако је имао других важних чинилаца који су уздрмали исламско друштво и унели су неред, али су и били разлог да се открију и покажу лицемери међу муслиманима. Овим поводом објављени су и неки укоравајући прописи који су исламском

друштву дали посебну слику благости, части и душевне чистоће.

Дакле, пошто је вест била тачна, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је окупио асхабе (следбенике). Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је кренуо на Бенул-Мусталек кад су и они кренули на њега. Са муслиманима је кренула и група мунафика (лицемера) који нису учествовали у ранијим биткама.

Више пута смо до сада наводили да је вођа лицемера Абдуллах ибн Убејј мрзео Ислам и муслимане, а поготово је жестоку мржњу испољавао према Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. Та мржња је изузетно порасла од када су племена Ел-Евс и Ел-Хазреџ прихватила Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим за вођу. Тиме је Ибн Убејј био на губитку. Окривљавао је Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим за вођу, да му је узео власт из руку. Ова мржња као и жестоко непријатељство било је видљиво пре него што је симулирао прихватање Ислама, а и после, кад се претварао да је муслиман.

Једног дана, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је узјахао

магарца и кренуо је да обиђе Са'да ибн Убаду. У пролазу, покрај Абдуллаха ибн Убејја, Убејј му, надигнувши нос, рече: „Не буди љубоморан на нас.“ Другом приликом, док је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, учио Кур'ан на једном састанку, он је рекао: „Седи код своје куће и не обмањуј нас на нашим скуповима.“

Ово се десило пре лажног прихватања Ислама. А када је наводно примио Ислам после Битке на Бедру, није се нимало променио. И даље је остао Божији, Послаников, мир над њим, и свих верника непријатељ. Стално је планирао и смишљао како ће да разбије и разједини исламско друштво и тиме да обезвреди Ислам. Сарађивао је са непријатељима Ислама. Тако се десило и када је стао на страну Јевреја као што смо навели.

У Бици на Ухуду је својим смицалицама и злим намерама разјединио муслимане, изазвао је раздор и био је узроком нестабилности у муслиманским редовима, што је изазвало свеопшти хаос. Једна од његових најлукавијих особина била је обмањивање муслимана да подржава Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Након лажног примања Ислама, сваког петка би седео у џамији и када би се Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, дигао да

одржи говор, он би наглас викао: „Пред вама је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим. Узвишени Бог вас је почастио и прославио са њим. Помозите га, слушајте га и покоравајте му се.“ Тада би сео, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, би отпочео свој говор.

Колико је био лицемеран говори и догађај да је и након Ухуда, и поред онога што је учинио, опет устао у џамији да каже своју лажну хвалу. Муслимани га зграбише и рекоше: „Седи, Божији непријатељу! Ниси достојан да говориш те речи. Добро знаш шта си учинио.“ Онда је тада устао и крупним корацима је изашао из џамије, говорећи: „Тако ми Бога, као да ћу да говорим зло, ако га похвалим!“ На вратима џамије дочекао га је један енсарија и рекао му: „Тешко теби! Врати се, нека Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, тражи опрост за тебе!“ Он је одговорио: „Тако ми Бога, не желим да тражи опрост за мене.“

Чињеница је да су сви непријатељи Ислама: Јевреји, лицемери и многобошци, добро знали да успех и успон Ислама не лежи у материјалном напретку, у мноштву оружја, војске и опреме, већ да су начела, идеали којима исламско друштво располаже узрок том брзом успеху. Сваки

муслиман је спреман да умре за своју веру. Добро су знали да је жила куцавица овог друштва лично Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, особа која представља узвишени пример човека који се придржава свих начела вере, до границе несхватљивог.

Били су свесни, након свих ових петогодишњих збивања - ратова и похода, да оружјем није могуће уништити ову веру. Стога одлучише да покрену пропагандни рат против Ислама, ударајући по моралу и обичајима, традицији, и да им прва мета овог пропагандног рата буде Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим. Пошто су лицемери били пета колона у муслиманским редовима, а становници су Медине, и у сталном су контакту са муслиманима, у свако доба су могли да их изнервирају и узнемире, па су они и били носиоци овог пропагандног рата, на челу са својим вођом, највећим лицемером - Ибн Убејјом.

Када је отпочела Битка Бенул-Мусталек и када су се лицемери у њу укључили, поступише управо онако како Кур'ан каже:

„Да су пошли са вама, били би вам само на сметњи, и брзо би међу вас смутњу убацили, а

међу вама има и оних који их радо слушају.“ (Кур'ан, Ет-Тевба, 47)

У редовима муслимана су нашли оне који су склони злу. Повезали су их и наложише им убитачну пропаганду против Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Ево неколико таквих примера...

1) Парола мунафика (лицемера): Ако се вратимо у Медину, сигурно ће јачи из ње да истера слабијег

Након повратка из похода Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је одсео на Ел-Мурејси (место код истоименог бунара). Људи су долазили по воду. Омер ибн ел-Хаттаб је имао слугу који се звао Џехџах ел-Гифари. Он се посвађао око воде са Синаном ибн Вебером ел-Џухнијем и потукао се. Ел-Џухни је позвао: „О енсарије!"“ А позвао је и Џехџах: „О мухаџири!“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: „А зар ћете да се вратите у предисламско доба у мом присуству? То не мирише на добро.“

Ова чарка је дошла до ушију лицемера Абдуллаха ибн Убејја ибн Селула, док је седео у

друштву својих лицемера, па се жестоко наљутио. Са њима је био и Зејд ибн Еркам, тек пунолетни младић. Ибн Селул је рекао: „Они нас још и нападају, а примили смо их у своје куће. Чак су нас и бројем претекли! Понашају се као што каже пословица: 'Храни пса, па ће на крају да те уједе.' Тако ми Бога, ако се вратимо у Медину, сигурно ће јачи из ње да истера слабијег!“ Лицемери су се окупили око њега, а он је наставио: „Сви сте ви криви за ово. Сами сте себе довели у ову ситуацију. Дали сте им своју домовину. Дозволили сте им да се користе вашим иметком. Тако ми Бога, када би им то ускратили, морали би да потраже друго место.“

Младић Зејд ибн Еркам је обавестио свога стрица о овој завери, а стриц је обавестио Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, који је седео са Омером, који је затражио да се овај лицемер убије. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је одговорио: „Како, Омере? Па да људи причају да Мухаммед убија своје асхабе (следбенике). Нећу, али нареди да кренемо.“ Иако је било касно и није било време за покрет, они кренуше. Усејд ибн Худајр дође до Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и поздрави га, а затим рече: „Кренуо

си у неуобичајено време?“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му рече: „Јесте ли чули шта каже Ибн Убејј?“ „Шта каже?“ Упитао је. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је поновио оно што је чуо: „Он мисли, кад се врати у Медину, да ће јачи свакако да истера слабијег из ње.“ Усејд је рекао: „А ти, Посланиче? Можеш да га истераш ако хоћеш! Он је, тако ми Бога, слаб, а ти си јак.“ Затим је рекао: „О Божији Посланиче, смилуј му се. Нама те је Узвишени Бог послао у време када је његов народ спремао круну да га њоме крунишу. Он мисли да си му преотео власт.“

Прошао је тај дан. Ппошла је и ноћ. Следећег дана, кад је упекло сунце, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је изашао међу свет. Видео је да је народ уморан, људи су полегали, одмарају се. И он је отишао да се одмори. Није желео да започиње било какав разговор.

Ибн Убејј је сазнао да је Ибн Еркам пренео Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, њихов разговор па се закунуо Богом да није рекао оно што је рекао. Не само то већ да никако о томе није ни причао. Енсарије које су биле са Ибн Убејјом су рекли Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим: „Можда

је младић то измислио, можда он није добро чуо шта је Ибн Убејј говорио. Веруј човеку.“

Зејд је причао: „Мене је поклопила брига какву до тада нисам никада осетио. Затворио сам се у кућу.“ Узвишени Бог је потом Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, објавио:

„Кад ти лицемери долазе, они говоре: 'Ми тврдимо да си ти, заиста, Божији посланик!'- Бог зна да си ти, заиста, Његов посланик, а Бог тврди и да су лицемери прави лашци. Они се иза заклетви својих заклањају, па од Божијег пута одвраћају. Ружно је, доиста, како поступају. То је зато што су верници били, па неверници постали, и онда су им срца запечаћена, па не схватају. Кад их погледаш, њихов изглед те усхићује; а кад проговоре, ти слушаш речи њихове, међутим, они су као шупљи наслоњени балвани, и мисле да је сваки повик против њих. Они су прави непријатељи, па их се причувај! Бог их убио, куда се одмећу!? А кад им се каже: „Дођите, Божији Посланик ће да моли да вам се опрости.“ - Они главама својим тресу и видиш их како надмено одбијају. Исто им је - молио ти опроста за њих или не молио, Бог, заиста, неће да им опрости, Бог, доиста, народу неверничком

неће на Прави пут да укаже. Они говоре: „Не удељујте ништа онима који су уз Божијег Посланика, да би га напустили!“ А блага небеса и Земље су Божија, али лицемери неће да схвате. Они говоре: „Ако се вратимо у Медину, сигурно ће јачи из ње да истера слабијег!“ А снага је у Бога и Његовог Посланика и у вернике, али лицемери неће да знају. (Кур'ан, Ел-Мунафикун, 1-9)

Зејд је наставио: „Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је послао по мене. Проучио ми је ајете које му је Узвишени Бог објавио, а затим је рекао: **'Аллах је потврдио да си говорио истину.'**“ (Бележе Ел-Бухари и Муслим)

Интересантно је споменути да је син вође лицемера био племенит човек, цењен од асхаба (следбеника). Он се оградио од свог оца, испречио се на капију Медине са исуканом сабљом и када је наишао његов отац, рече: „Тако ми Бога, нећеш проћи овуда док то Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, не дозволи. Он је јак, а ти си слаб.“ Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, дошао, дозволио му је пролазак. Син га је тек онда пропустио.

2) Догађај "Ел-ифк"/Потвора

У време ових догађаја у оквиру Битке Бенул-Мусталек, десио се и догађај Ел-Ифк/Потвора - везан за Аишу, Посланикову, мир над њим, жену.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је у овај поход повео са собом и Аишу, Бог био задовољан њом. У повратку из битке су се зауставили у неком селу. Аиша је изашла због потребе. Успут је изгубила огрлицу коју је добила од своје сестре. Вратила се да је потражи на месту где је претходно била. Људи су њену носиљку подигли на камилу не знајући да Аиша, Бог био задовољан њом, није у њој. Била је нежна и мршава, па им је носиљка била лака као и увек. Тако је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, са војском наставио пут.

Кад је Аиша, Бог био задовољан њом, нашла огрлицу, вратила се у село а тамо није никога нашла. Села је пред једну кућу мислећи да ће они, кад виде да је нема, да се врате. А само Узвишени Бог управља ситуацијом. Он доноси планове како хоће. Задремала је и заспала. Пробудила се тек кад је чула речи Сафвана ибн ел-Муаттала, који је био заостао за војском: **„Ми смо Аллахови и Њему ћемо се вратити!“** (Кур'ан, Ел-Бекара, 156)

Кад је угледао Аишу, Бог био задовољан њом, препознао ју је. Он доведе своју камилу и Аиша, Бог био задовољан њом, узјаха. Нису проговорили ни једну једину реч. Затим је повео камилу и стигао муслиманску војску која је застала да клања подне и да се одмори. Када су их угледали свако је окренуо причу како му одговара.

Божији непријатељ, најжешћи и најопаснији, лицемер Ибн Убејј, угледао је призор и сав усплахирен и раздраган од злобе, а пун мржње и пакости, почео је да измишља причу и да је препричава ширећи тешку смутњу међу људима, ударајући на Аишину част. Када су стигли у Медину, наставили су да препричавају лаж. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је за све то време ћутао и није проговорио ни једне речи. Дуже времена му није ни Објава долазила, па је он потражио савет најближих другова шта да ради у вези са овим догађајем. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, сматрајући да је мало оних попут Ибн Убејја оптужио га је за лажну потвору. Усејд ибн Худајр, старешина Ел-Евса изразио је жељу да убије Ибни Убејја, а Са'д ибн Убада, старешина Ел-Хазреџа, чијем племену припада и Ибн Убејј, стао је у његову одбрану. Тако се између њих заметнула

кавга. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се диже и умири их, па се смирише.

Када се Аиша, Бог био задовољан њом, вратила у Медину, разболела се. Боловала је цео месец, а да није осетила ни мало нежности и пажње од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, које је до тада имала. Она није знала ништа о потвори. Кад се мало придигла, изашла је једно вече са Умму Мистах у поље. Умму Мисатах је чула причу о потвори, па је укорила свога сина, који је био у том друштву. Аиша је приупитала шта је то, па јој је Умму Мистах испричала.

Аиша, Бог био задовољан њом, се вратила кући, па је затражила од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да оде код родитеља док се ствар не разјасни. Он јој је дозволио и она је отишла. Код њих је сазнала целу причу. Плакала је две ноћи и цео дан. Ока није склопила. Сузе јој се нису сушиле са лица. Плач јој је тргао џигерице. У том стању је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, затекао, проучио је Шехадет (исламско сведочење вере) и рекао: „О Аиша, за тебе су рекли то и то. Ако си чиста и ако немаш на себи љаге, Узвишени Бог, ће то да обзнани и Он ће да ти опрости. А ако си згрешила, моли Бога да ти

опрости и покај се. Када Божији роб призна грех, а потом се покаје, одлучивши да више неће да га чини, Аллах му опрости.“ Тада су јој сузе престале. Она је обрисала очи и рекла је родитељима да и они нешто кажу, али су они ћутали. Затим је рекла: „Знам, тако ми Аллаха, да сте чули ову причу и да верујете у њу. Чак сте и сигурни да сам згрешила. Ако вам кажем: 'Ја сам недужна.' - А Аллах зна да је тако, ви нећете да ми верујете. А ако признам грешку, а Аллах зна да је нисам учинила, ви би ми веровали. Тако ми Аллаха, не налазим за вас друге речи, осим оних које је изговорио Јусуфов (Јосифов) отац: **'И ја се нећу јадати, ја од Аллаха тражим помоћ против овога што ви износите.'**“ (Кур'ан, Јусуф, 18) Она се окренула и отишла је да легне, а у исто време Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, је дошла Објава и он је почео да се смеје. Прво што јој је рекао биле су речи: „О Аиша, Бог те је оправдао и потврдио је твоју верност.“

Тако је, тек након месец дана, отклоњена сумња и неверица која је кружила Медином и која је доводила својим причама читаво стање до усијања. Поглавар лицемера је покуњио своју главу оног момента када га је Узвишени Бог разоткрио, па дуго времена није могао да је исправи.

Након похода на Бенул-Мусталек, догодило се још неколико похода ни у једном није дошло до жестоког узајамног окршаја. То су само били повремени сукоби, јер су ови муслимански походи били извиђачког карактера или одмазда за учињено зло било од бедуина или других арапских племена која нису хтела да се покоре. Очито је да су сви догађаји после Битке Ахзаб кренули другим токовима. Морал непријатеља Ислама је био у сталном паду. Изгубили су наду у разбијање снаге муслимана. Овај преокрет је веома јасно дошао до изражаја код примирја на Худејбији. Примирје је могло да значи једну једину ствар – а то је признавање снаге и вредности Ислама и његовог прихватања са осталим верама на арапским просторима.

Догађај на Худејбији

Након што су догађаји на Арапском полуострву увелико кренули у корист муслимана, почели су мало по мало да се појављују предзнаци величанствене победе - Ослобођења Мекке и успеха исламске мисије. Отпочеле су припреме за утврђивање права муслимана у извршавању њихових верских обреда у Светом храму, ког су многобошци узурпирали пре шест година.

Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, је у Медини у сну приказано да са асхабима (следбеницима) улази у Свети храм, и да је узео кључ Кабе, да су обавили умру, тј. посету Каби уз обреде који су везани за то. У сну је видео, такође, да су неки, у склопу обреда, обријали главу, а да су неки скратили косу. Кад се пробудио, обавестио је асхабе (следбенике) о томе, а они су се силно обрадовали и схватили су да ће исте године да уђу у Мекку. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је обавестио другове да ће он да иде да обави умру па нека се спреме за пут.

Окупљање муслимана

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је позвао околна бедуинска племена да крену са њим, али се многи нису одазвали. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је спремио чисту одећу и узјахао је своју камилу Ел-Касву. Кренуо је у понедељак, у освит првог зулкадеа, 6. хиџретске године. Са њим је кренуло око хиљаду и по људи. Кренули су наоружани само путничким оружјем - сабљом. Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, стигао у Зул-Хулејфу,

одабрао је курбане, обележио их и обукао је ихраме (одећу) за умру. Тиме је показао да не иде да ратује.

Покушај Курејшија да одврате муслимане од доласка у Мекку

Чим су Курејшије чуле за Послаников, мир над њим, долазак, сазвали су Саветодавно веће на коме су закључили да одбију муслимане од Кабе, како знају и умеју. Халид је изашао са сто коњаника да покуша да спречи долазак муслимана. Стога је кренуо са коњаницима према њима, па су се две скупине нашле једна спрам друге. Халид је угледао муслимане на подне-намазу како клањају, па је рекао: „Били су неопрезни. Да смо их напали, нанели би им жртве." Одлучио је да поново наиђу и да нападну муслимане кад буду на икиндији-намазу, да их одједном потуку. Међутим, Узвишени Бог је објавио пропис о намазу у страху - који се клања у ситуацијама опасним по живот. Тим намазом су клањали икиндију, па тако Халиду пропаде и та прилика.

Промена путног правца и покушај да се избегне кобни сусрет

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је променио правац кретања према Мекки. Са муслиманима је кренуо стеновитим путем, како би избегао сукоб. Кад је Халид угледао упорну муслиманску војску која је дошла сасвим другим путем, пожурио је галопом да упозори Курејшије.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је ишао све до брежуљка Ел-Мерара када му камила застаде. Људи то приметише па повикаше: „Хајде, хајде!“ Али је она била као укопана на месту. Они повикаше: „Изневери Ел-Касва! Изневери Ел-Касва!“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је на то повикао: „Није Ел-Касва изневерила, није то њој у природи, али јој се испречио Онај Који се испречио и слону.“ Затим је рекао: „Тако ми Аллаха, када би Курејшије затражиле од мене било шта од онога што величају, а да то не прелази Аллахове забране, одобрио бих им.“ Након тога потерао је камилу и она га понесе. Наставио је пут и дошао је на горњу Худејбију код корита за воду у једној стени. Вода је полако цурила, а људи су пили.

Будејл посредује између Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и Курејшија

Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, обезбедио место за одмор, појави се Будејл ибн Верка ел-Хузаи са групом својих људи код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Будејл је рекао: „Оставио сам Ка'ба ибн Луаја негде код худејбијске воде. Са собом су повели одрасле камиле и младунчад. Желе да те нападну и по сваку цену спрече да дођеш до Кабе.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му је одговорио: „Ми нисмо дошли да се боримо, већ да обавимо умру. Рат је Курејшије много исцрпео, а и нанео им је велике штете. Ако желе, нудим им примирје под условом да ми ослободе пут. Ако желе да приме Ислам као што су га примили многи, нека то и учине, а ако неће ни то, онда су претерали. Ако одбију све осим борбе, онда ћу, тако ми Бога, да се борим и у оваквом стању (у ихрамима), макар остао сам, или док Узвишени Бог Своју вољу не изврши.“ Будејл му је на те речи одговорио: „Обавестићу их о свему што си рекао.“ Затим је отишао Курејшијама и рекао: „Долазим од оног човека, а и успут сам чуо како говори

интересантне ствари. Ако хоћете, поновићу његове речи.“ Курејшијски злобници су повикали: „Нема потребе да нам ишта од њега преносиш.“ А један паметнији рече: „Хајде, реци нам то што си чуо.“ Он је испричао све што је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, казао. Курејшије су желеле да провере тачност његових речи, па су послали Микреза ибн Хафса до Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Када га је угледао, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: „Ово је злобан и лукав човек.“ А кад је он дошао, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му је рекао исто што је рекао и Будејлу. Микрез се вратио Курејшијама и пренио им је оно што је чуо.

Остали курејшијски делегати

Курејшије су желеле да пошаљу још некога да провери намеру муслимана. Ел-Хулејс ибн Алкама, рече: „Пустите мене да одем до њега.“ Курејшије рекоше: „Иди.“ Кад га Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, угледа да долази, познаде га па рече: „Ово је тај и тај човек. Он је из племена које велича курбане. Покажите му их, изведите пред њега курбане.“ Народ га дочека

са молитвама које се уче уз Курбан-бајрам. Када је то угледао, рекао је: „Слава Богу! Овом народу не треба да се забрањује долазак у Кабу.'“ Вратио се својим друговима и рекао: „Видео сам курбане, намењене и обележене. Моје мишљење је да их пустимо у Мекку.“ Кенаније и Курејшије стадоше да разговарају. Урва ибн Мес'уд ес-Секафи рече: „Онај тамо вам нуди реалан предлог, па га прихватите. Допустите ми да ја одем до њега и да са њим разговарам.“ Дозволише му и он оде. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је и њему рекао исто што и Будејлу. Урва му се на то обратио: „Мухаммеде, шта мислиш да вратиш свој народ назад, или си, можда, чуо да је неко пре тебе повео свој народ у пропаст? Тако ми Бога, видим свакаква лица око тебе. Има ту и олоша. Они ће да побегну и да те оставе (Курејшијама).“ Ебу Бекр, нека је Бог задовољан њим, му се обратио и грубо га је прекорио, а онда је рекао: „Зар ми да побегнемо од њега?“ Урва је упитао: „Ко је овај?“ Одговорише: „Ебу Бекр.“ А он рече: „Тако ми Бога, да није већ било ранијег пријатељства између мене и тебе, одговорио бих ти како заслужујеш.“ Урва се окренуо Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, да са њим разговара, додворавајући му се и стално му додирујући браду. Мугира ибн Шу'ба,

који је стајао са исуканом сабљом крај Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, сваки пут кад би Урва погладио Посланикову, мир над њим, браду, ударао би сабљом о корице, и љутито викнуо: „Одмакни руку од Посланикове, мир над њим, браде.“ Урва је подигао главу и упитао: „А ко је овај?“ Одговорише му: „Ел-Мугира ибн Шу'ба.“ Урва је повикао: „О какве ли издаје! А да не мислиш да ћу и ја да пођем стопама твога издајства?“ Мугира је био Урвин братић.

Урва је био дрзак и безобразан са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, и са асхабима (следбеницима). Сваког је прозивао и подсећао на њихову ранију везу. Потом се врати својим друговима и рекао: „О народе, обилазио сам многе краљеве. Био сам и код Кајсара (Цезара), Кисре (Ксеркса) и Неџашије (Негуса). Тако ми Бога, нисам видео да и једног краља његови људи воле и поштују као што то чине Мухаммедови људи Мухаммеду. Кад им нешто нареди, такмиче се да то ураде. Кад он узима абдест (обредно прање пре намаза), хоће да се побију око остатака воде иза њега. Кад он говори, они спусте гласове, а кад га гледају, гледају га благим погледом из поштовања према њему. Тај

човек вам је понудио прави предлог, па га прихватите.“

Када су курејшијски младићи, разуздани и набусити, жељни рата ради самодоказивања, видели да њихови поглавари желе мир, почели су да смишљају план који би га пореметио и одложио. Одлучише да ноћу крену, и да се мало забаве у муслиманској војној постаји, и да почине радње које ће да запале бакљу рата. То и урадише. Њих седамдесет или осамдесет младића крену. Спустише се низ брдо Ет-Тен'им и хтедоше да уђу у логор. Али нису имали среће, јер их Мухаммед ибн Меслема, заповедник страже, све похвата. Из жеље за примирјем, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, их пусти на слободу.

Осман ибн Аффан, муслимански делегат Курејшијама

Узимајући све ово у обзир, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је одлучио да пошаље свога делегата који ће Курејшијама да потврди Послаников, мир над њим, став и циљ овог путовања. Он је позвао Омера ибн ел-Хаттаба да га пошаље. Омер се извинуо

говорећи: „Посланиче, ја немам никога у Мекки од племена Адија ибн Каба да би могао да ме одбрани ако ме ставе на муке. Пошаљи Османа ибн Аффана. Његова породица је у Мекки. Он ће пренети поруку коју желиш.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је позвао Османа и послао га Курејшијама. Рече му: „Обавести их да нисмо дошли да ратујемо, већ да обавимо умру, и позови их у Ислам.“ Затим му је наредио да у Мекки обавести вернике мушкарце и вернице жене да ће убрзо да буде Ослобођење Мекке, и да им пренесе радосну вест да ће Божија вера да господари Мекком. Нико у Мекки више неће да скрива свој веровање.

Осман ибн Аффан је пожурио. Наишао је покрај неких Курејшија у долини Белдах. Упиташе га: „Где идеш?“ А он је одговорио: „Шаље ме Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, по том и том питању.“ Па им је испричао све по реду, а они рекоше: „Чули смо. Иди и обави своје потребе.“ Затим се диже Ебан ибн Сеид ибн ел-Ас. Назвао му је добродошлицу, оседлао је новог коња, узео је Османа, подигао га на коња, узео га под своју заштиту и пожурио је са њим у Мекку. Осман је пренео поруку курејшијским поглаварима. Кад се одморио, они су му понудили

да учини таваф (кружење) око Кабе. Он је одбио ову понуду док то не уради Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим.

Гласине о Османовом убиству и заклетва под дрветом

Курејшије су задржале Османа желећи да се договоре шта даље да раде, и да добро осмотре своје позиције, па да по Осману пошаљу одговор Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. Османово задржавање је потрајало, па се међу муслиманима пронесе глас да је убијен. Кад је то чуо, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: „Нећемо да одустанемо док не казнимо тај народ!“ А онда је позвао своје другове да положе заклетву. Заклињали су се да неће да побегну. Потом се јавила група која се заклела на верност до смрти. Међутим, када се завршило давање подршке, дошао је Осман, који није био убијен, па се и он заклео на верност Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим.

Заклињање се одвијало под дрветом. Присега је названа "Ер-Ридван", о којој Кур'ан каже:

„Аллах је задовољан оним верницима који су ти се под дрветом на верност заклели.“ (Кур'ан, Ел-Фетх, 18)

Склапање и параграфи примирја

Курејшије су схватиле озбиљност ситуације, па хитно послаше Сухејла ибн Амра да склопи примирје. Они му строго подвукоше да од примирја неће бити ништа ако се верници ове године не врате одмах у Медину. „Нећемо да Арапи причају о нама како је ушао у Мекку изненада и на силу.“ Говорили су. Сухејл ибн Амр је дошао код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Кад га је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, угледао, рече: „Он ће да олакша нашу ситацију. Курејшије сигурно желе примирје чим њега шаљу.“ Сухејл је дуго говорио. Сложише се на услове примирја, а то су:

1. Да се Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, врати у Медину и да ове године не улази у Мекку, а следеће године да дође са муслиманима и да проведу у њој три дана, само са путничким оружјем, а то је сабља у корицама.

Курејшије за то време не смеју да им праве никакве сметње.

2. Обустављање непријатељског деловања између две стране на период од десет година. У том времену, док траје примирје, људи ће безбедно да се крећу и неће једни друге да нападају.

3. Ко од племена жели да ступи у савез са Мухаммедом и да поштује овај уговор, може то да учини, а ко то исто жели са Курејшијама, нека то учини. Свако такво племе сматраће се као део тог народа. Свако непријатељство према савезнику, сматраће се непријатељством према тој страни.

4. Ако неко од Курејшија пребегне Мухаммеду без дозволе свог старешине, он ће да га врати у Мекку. А ако неко од Мухаммедових дође Курејшијама, то јест ако пребегне код њих, они неће да га изруче.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је позвао Алију да ово напише на папир. Диктирао му је: „Бисмиллахир-Рахманир-Рахим/У име Бога, Милостивог, Самилосног“, а Сухејл рече: „Тако ми Бога, ми не знамо ко је 'Ер-Рахман'? Него, пиши овако: 'Бисмикеллахумме/У Твоје име, Боже.'“ Па је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, наредио Алији да

тако напише. Затим је наставио да диктира: „Овим је сагласан Мухаммед, Божији посланик“, а Сухејл га прекиде: „Да знамо да си Божији Посланик, не бисмо ти забранили улазак у Кабу, не би са тобом ни ратовали. Пиши овако: 'Са овим се саглашава Мухаммед, Абдуллахов син.'“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: „Ја сам Божији Посланик, иако ми ви не верујете.“ Па је наредио Алији, да напише како Сухејл каже, и да избрише реч Божији Посланик. Алија, нека је Бог задовољан њим, није хтео, па је то учинио Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, својом руком. Затим је остало написао.

Кад је примирје склопљено, племе Хузаа приступи у савез са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, били су под заштитом Бену Хашима још од Абдулмутталибовог времена, зато је њихово приступање овој страни било потврда тог старог савезништва. Племе Бену Бекр је ушло у савез са Курејшијама.

Враћање Ебу Џендела Курејшијама

Док је Алија писао тачке уговора, са горње стране Мекке се међу муслимане спусти Ебу Џендел син Сухејлов, везан ланцима. Сухејл је

рекао: „Ово је прва особа коју тражим да ми је вратиш.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: „Још нисмо завршили уговор.“ Сухејл је рекао: „Ако је тако, онда нећемо ништа ни да договарамо.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: „Дај ми га.“ Сухејл ибн Амр одговори: „Не дам.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, понови: „Хајде, учини то!“ Сухејл рече: „Нећу то да учиним.“ Сухејл удари Ебу Џендела у лице, затим га дохвати за јаку и потера га да га врати многобошцима. Ебу Џендел је викао из гласа: „О муслимани, зар ћу да се вратим многобошцима, па да ме скрену са моје вере?“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му рече: „Стрпи се, о Ебу Џенделе, и не дај се! Узвишени Бог ће теби и таквим као што си ти, нејаким и незаштићеним, да донесе олакшање и наћи ће излаз! Ми смо већ склопили међусобни уговор и примирје и дали смо им Божију реч, као и они нама, па не смемо да их преваримо.“

Резултати овог уговора

Проучавајући параграфе уговора и њихове консеквенце, закључујемо да је Уговор на

Худејбији велика победа верника. Курејшије до тада нису муслиманима признавали никакво право. Напротив, желели су да искорене муслимане, и жељно су ишчекивали да дочекају тренутак њиховог краја. Свим силама су покушавали да направе раздор између Ислама и народа, са обзиром да су били свесни да Ислам, из дана у дан, преузима и духовно и световно вођство на Арапском полуострву.

Чињеница је да и сам пристанак Курејшија на понуђено примирје значи признавање једне нове снаге на тим просторима, снаге муслимана, и да су Курејшије немоћни да ратују са њима. Важно је да се напомене да трећи параграф худејбијског уговора указује на то да су Курејшије заборавиле на своје верско и световно вођство у Арабији, и да их сада више нико и ништа не интересује, и да морају да се брину о себи. Остала племена, па и читава Арабија, ако хоће да прихвате Ислам, то Курејшије није интересовало, и нису се ни у шта мешали. Није ли, онда, ово њихов тотални пораз и није ли ово велика и јасна победа верника? Веома је важно и да се напомене да дуготрајни ратови и повремене битке које су вођене између верника и њихових непријатеља нису били са циљем да се стекну материјална добра, освоји територија,

убијају људи, или да се на силу непријатељ преведе у веру, већ је муслиманима једини циљ био потпуна слобода свих људи, без обзира на веру, нацију и расу, а првенствено своју.

„Па онај ко жели да верује нека верује, а ко жели да не верује, нека не верује.“ (Кур'ан, Ел-Кехф, 29)

Између човека и онога што он жели не сме да се испречи никаква сила. Верска толеранција и социјална једнакост су мото Ислама. Успех који је Ислам доживео у мирно доба, после овог уговора не би могао да се постигне ратовањем ни онда када је победа била очигледна. Због великодушности Ислама, муслимани су постигли огроман успех на пољу ширења саме вере.

И док је број муслимана пре примирја на Худејбији био свега око 3.000, муслиманска војска је за само две године након примирја бројала 10.000 бораца (приликом Ослобођења Мекке).

Други параграф је уједно и други део ове сјајне победе: да муслимани нису први отпочињали ратове и битке, већ су то увек чинили други.

Основни задатак муслиманима у војним походима био је да пробуде Курејшије из њихове умишљености и одвраћања од Божијег пута, и да

уважавају муслимане. Нека свако ради свој посао и нека се не меша у туђе ствари. Прекид рата од десет година је препрека овој умишљености и ометању у вери, и доказ о пропасти онога ко отпочне рат, његовој слабости и губљењу угледа.

Први параграф је коначни доказ о пропасти Курејшија. Они више нису могли да забрањују приступ Каби. Тим гестом су успели да одбију муслимане само за ту годину, тако да за њих и у томе нема никаквог успеха. Курејшије су са три прве тачке удовољили муслиманима, а кроз то су за себе добили само четврти параграф уговора. Међутим, и то је врло јефтин добитак. У њему нема ништа што би нашкодило муслиманима. Познато је да муслиман неће да напусти Бога и Његовог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, нити ће да побегне из исламске средине, осим ако се одметне од вере, јавно или тајно. А ако се одметне од вере, онда он више и није потребан муслиманима. Његово удаљавање из исламског друштва је много вредније од останка у њему.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је на ово мислио кад је рекао: **„Онај од нас ко оде њима, њега је Аллах удаљио.“** А ко од становника Мекке прими Ислам и поред тога што му је исељење у Медину

забрањено, није му забрањено исељење у друга места, а Божија земља је пространа. Зар Абесинија није била пространа за муслимане онда када становници Медине нису знали о Исламу ништа? Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је управо и мислио на ову солуцију када је рекао: **„Ко од њих нама дође, Аллах ће за њега да нађе олакшање и решење.“** (Бележи Муслим)

Заштита суверенитета на овакав начин, иако представља вид курејшијске моћи и славе, уствари произилази из њихове велике узнемирености, несигурности и великог страха за њихов многобожачки ентитет. Они као да су знали да су данас, више него икад раније, на ивици провалије, када немају другог избора већ да прихвате овакву заштиту суверенитета. Послániково, мир над њим, уважавање да муслимани који пребегну Курејшијама не могу више да се врате назад је још један доказ да се он поузда у чврстину свог егзистирања, снаге и целокупног поверења, и стога се нимало не боји за примирје оваквог услова.

Жалост муслимана

Уговор о примирју је потписан. Објаснили смо суштину тачака потписаног уговора, али

требамо да споменемо два догађаја која су муслимане бацили у очај и недоумицу.

1. Муслиманима је речено да ће моћи да уђу у Свети храм и да обаве кружење око Кабе, а они су се вратили необављеног посла и са тим нису никако могли да се помире.

2. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је свесно попуштао курејшијским захтевима, иако га је Узвишени Бог обавестио да је Ислам вера перспективе, и да ће Ислам убрзо да доминира арапским просторима. Такав Послаников, мир над њим, благ став пред очитим притиском Курејшија је, такође, ражалостио муслимане. Ова два, за њих неуспеха - иако је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, сасвим био у праву – изазвали су код муслимана сумњу, недоумицу и свакаква нагађања. Због тога су били дубоко повређени, и скоро жалосни због евентуалних последица које могу да уследе након примирја.

Изгледа да је најжалоснији био Омер ибн ел-Хаттаб, нека је Бог задовољан њим. Он је дошао код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и обрати му се: „Божији Посланиче, зар ми нисмо у праву? Зар истина није на нашој страни?“ Божији Посланик, нека су

Божији благослов и мир над њим, је одговорио: „Јесте.“ Омер, је поново упитао: „Зар наши убијени неће у Рај, а њихови у Пакао?“ „Хоће.“ Одговорио је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим. „Па зашто, онда, срамотимо нашу веру? Зашто да се вратимо, а нисмо пустили да Узвишени Бог пресуди између нас и њих?“ Упитао је Омер. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је одговорио: „О сине Хаттабов, ја сам Божији Посланик, и нисам хтео да Му будем непослушан. Он је мој помагач и никада неће да ме напусти.“ Омер рече: „А зар нам ниси рекао да ћемо да дођемо у Мекку и да ћемо да уђемо у простор Светог храма и да учинимо таваф око Божије куће?“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је одговорио: „Свакако. Јесам ли ти рекао да ћемо ове године да дођемо у Божију Кућу?“ Омер рече: „Не.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је наставио: „Ти ћеш да дођеш и да учиниш таваф (кружење) око ње.“

Тада је Узвишени Бог објавио поглавље Ел-Фетх (Победа), где каже: **„Ми ћемо ти сигурну победу дати...“**

Након објаве овог поглавља, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над

њим, је послао по Омера, па му је проучио. Омер је упитао: „Божији Посланиче, је ли то победа?“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је одговорио: „Да.“ Био је задовољан овим што је чуо. Међутим, жестоко се кајао због свог претходног неразумевања. Он је причао: „Желео сам да се за то искупим, па још увек дајем милостињу, постим, клањам добровољне намазе, ослобађам робове, да бих себи олакшао савест због онаквих речи које сам изрекао. Молио сам Узвишеног Бога да на крају буде све добро.“

Решен проблем угрожених у Мекки

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се вратио у Медину, и мало је одморио. Један од мучених муслимана побегао је из Мекке. Звао се Ебу Басир из племена Секиф, који су били у савезништву са Курејшијама. Курејшије су послали двојицу људи код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да затраже његово изручење назад. Они су споменули уговор који га обавезује на то, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, им је предао Ебу Басира. Многобошци су га повели у Мекку. У Зул-Хулејфи су сели да се одморе и да презалогаје коју хурму. Ебу Басир је

убио једног од њих а затим је побегао. Од Курејшија је побегао и Ебу Џендул ибн Сухејл, па се придружио Ебу Бесиру. И који год би човек побегао од Курејшија није више ишао у Медину, већ се прикључивао Ебу Бесиру, који је оформио своју групу. Нападали су курејшијске караване. Курејшијама је то дојадило, па су послали молбу Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, заклињући га Богом и крвним сродством да их спаси те групе, а они ће да пусте свакога ко хоће да дође у Медину. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је позвао Ебу Бесира у Медину и он се вратио са својом дружином.

Прелазак на Ислам курејшијских јунака

Почетком 7. хиџретске године, а након овог примирја, на Ислам је прешао Амр ибн ел-Ас који је од раније спомињан у причи са Абесинијским владаром, затим велики војсковођа Халид ибн ел-Велид и Осман ибн Талха. Када су дошли код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, он је рекао: „Мекка нам је поклонила своје највредније.“

ДРУГА ЕТАПА

Ново раздобље у историји Ислама

Примирје на Худејбији је било почетак једног новог раздобља у животу муслимана. Курејшије су биле најјача снага, најупорнији и најделотворнији непријатељи Ислама. Силаском Курејшија са ратне позорнице у воде мира, сломљен је најјачи од три удружена непријатеља: Курејшије, Гатафан и Јевреји. Пошто су Курејшије биле лидери идолопоклоника на Арапском полуострву. Са претходним догађајима је опао њихов идолопоклонички занос за верске обреде и увелико је охладило непријатељско расположење према муслиманима. Зато код Гатафана не наилазимо на велику провокацију муслимана после овог примирја. Међутим, оно што је и долазило од њих, било је иницирано и припремано код Јевреја.

Јевреји су након прогонства из Медине узели Хајбер за свој центар. Отуда су наставили да кују своје подле смицалице. Хушкали су бедуине око Медине на муслимане, а животна жеља им је била да убују Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, и да докрајче муслимане. Ако им то не буде пошло за руком, онда је требало бар што

више зла да им се нанесе. Због свега тога, први одлучујући корак од стране Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, након примирја на Худејбији је био отпор против овог јеврејског легла. Међутим, овај период који је започео после примирја на Худејбији, био је велика прилика за тумачење и достављање Ислама и његовог учења. Муслиманска активност се удвостручила на овом пољу, па је превазишла војне активности. Овај период можемо да поделимо на два дела:

1. Активности на подручју достављања и тумачења вере, или период дописивања са краљевима и владарима и

2. Период војних активности.

Пре него што наставимо са праћењем војних активности у овом периоду, посветићемо већу пажњу дописивању Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, са владарима и краљевима. Исламска мисија свакако има приоритет, зато што су због ње муслимани претрпели све дотадашње патње, бол, несрећу, смицалице, лицемерство, битке и ратове.

Коресподенција са краљевима и владарима

Крајем 6. х.г. када се Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, вратио са Худејбије, послао је краљевима поруку којом их позива у Ислам. Када је обзнанио ову одлуку, рекли су му да краљеви не примају никакву коресподенцију без печата. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, узео је сребрни прстен и на њега је угравирао Мухаммед, Божији посланик. Овај печат је угравиран у три реда: у први ред Мухаммед, у други Посланик, а у трећи Аллах, али су се редови читали одоздо на горе: Аллах Посланик Мухаммед.[182]

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је међу асхабима (следбеницима) изабрао најученије и најспособније људе да буду његови амбасадори преко којих ће да комуницирају са краљевима.

1. Писмо Негусу, краљу Абесиније

Право име Негуса је Асхама, Ел-Ебџеров син. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир

[182] Бухаријев Сахих, 2/872, 873.

над њим, му је написао поруку и послао по Амру ибн Умејји ед-Дамрију крајем 6. х.г. или почетком 7. х.г.

Бејхеки бележи од Ибн Исхака текст Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, писма упућеног Негусу:

„Ово је писмо од Мухаммеда, посланика, Неџашу ел-Асхамету, великану Абесиније. Нека је мир на онога ко следи Божију упуту и ко верује у Бога и Његовог Посланика. Сведочим да нема другог истинског бога, осим Аллаха, Јединог, Који нема судруга, Који нема жене ни сина, и сведочим да је Мухаммед Његов роб и посланик. Позивам те да примиш Ислам, јер ја сам, заиста, Његов Посланик. Прими Ислам, бићеш спашен. 'О следбеници Књиге, дођите да се окупимо око једне речи и нама и вама заједничке: да се никоме осим Богу не клањамо, да никога Њему равним не сматрамо и да једни друге, поред Аллаха, боговима не држимо! Па ако они не пристану, ви реците: „Будите сведоци да смо ми муслимани (Богу покорни и предани)' (Кур'ан, Али Имран, 64) **Ако одбијеш, сносићеш грех свих хришћана свог народа.“** [183]

[183] Делаилун-нубува, Ел-Бејхеки, 2/308 и Хакимов Мустедрек, 2/623.

Када је Амр ибн Умејја ед-Дамри донео Неџашију писмо, он га је узео, па га је примакао очима, устао је из кревета, стао је на земљу и, пред Џафер ибн Ебу Талибом је примио Ислам, па је написао одговор Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, о томе.

Неџаши је умро у реџебу, 9. х.г., након Тебука. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је обавештен од Узвишеног Бога о његовој смрти, па му је клањао џеназу (погребну молитву) у одсутности. Кад је Неџашија умро, иза њега је на престо дошао други краљ, коме је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, такође, написао друго писмо у коме га је позвао у Ислам. Међутим, не зна се да ли је примио Ислам или не.

2. Писмо Мукавкису, египатском краљу

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је написао писмо Џуреjџу ибн Мети, званом Ел-Мукавкис, краљу Египта и Александрије:

„У име Аллаха, Милостивог, Самилосног.

Од Мухаммеда, Божијег роба и Његовог посланика, коптском великодостојнику Мукавкису. Мир на оне који следе Божију упуту.

Поштовани, позивам те исламском учењу. Прими Ислам, бићеш спашен. Прими Ислам, добићеш од Бога дуплу награду, а ако одбијеш сносићеш грех коптског народа. „О следбеници Књиге, дођите да се окупимо око једне речи и нама и вама заједничке: да се никоме осим Аллаху не клањамо, да никога Њему равним не сматрамо и да једни друге, поред Аллаха, боговима не држимо! Па ако они не пристану, ви реците: „Будите сведоци да смо ми муслимани.“ (Кур'ан, Али Имран, 64)

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је одабрао Хатиба ибн Ебу Белтаа да понесе ово писмо. Када је Хатиб дошао код Ел-Мукавкиса, рече: „Пре тебе је Египтом владао човек који је себе сматрао врховним богом, па га је Узвишени Бог узе себи да буде опомена људима и овог и Оног света. Казнио је њега, а и друге због њега. Узми поуку од других, а немој бити поука другима.“

Мукавкис рече: „Ми имамо веру коју не бисмо мењали, осим за бољу од ње.“

Хатиб рече: „Ми тебе позивамо Исламу. То је најсавршенија Божија вера. Посланик позива људе у Ислам, па су се против њега идолопоклоници, Курејшије, жестоко окомили а са њима у непријатељству су се удружише и Јевреји. Најближи Посланику су хришћани. Наговештај Мусаа (Мојсија) о доласку Исаа (Исуса) није ништа друго него наговештај Исаа (Исуса) о доласку Мухаммеда. Ми тебе позивамо Кур'ану, као што сте ви следбенике Торе (Теврата) позвали Јеванђељу (Инџилу). Сваки посланик је дужан да позива све људе свог доба. То је његов народ, и дужни су да му се покоре. И ти си један од оних кога је затекло време нашег Посланика. Не забрањујемо ти да верујеш у Исуса, чак ти наређујемо да га верујеш (као Божијег посланика).“

Мукавкис је на то рекао: „Ја сам слушао о доласку тог Посланика, а видим да не приморава друге да га следе, нити забрањује онима који хоће да га следе. Видим да он није залутали врач, а ни лажни чаробњак. Примећујемо да носи знакове посланства, јер открива скривено и непознато, и обавештава о избављењу и спасу. Размислићу.“

Он је узео Посланиково писмо, ставио је на њега печат, и дао га је својој робињи да га стави у кутију од слоноваче. Затим је позвао свога писара

који пише арапски и написа је одговор Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим:

„У име Аллаха, Милостивог, Самилосног.

Мухаммеду, Абдуллаховом сину, од Мукавкиса, великодостојника коптског. Мир са тобом.

Поштовани, прочитао сам твоје писмо и разумео сам о чему говориш и чему позиваш. Знао сам да ће да се појави посланик, али сам мислио да ће то да буде у Шаму. Почастио сам твог гласника и по њему ти шаљем две робиње које су имале угледно место код коптског великодостојника. Шаљем ти и ове дарове и поклањам ти мазгу да је јашеш. Ес-селаму алејке (Мир на тебе).“

Није ништа више додао, нити је Ислам примио. Једна од робиња је била Марија која је Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, родила сина Ибрахима који је рано преминуо.

3. Писмо персијском краљу Кисри

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је написао писмо персијском Кисри:

„У име Аллаха, Милостивог, Самилосног. Од Мухаммеда Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, великодостојнику Персије, Кисри. Мир на онога ко следи Божију упуту и ко верује у Бога и Његовог Посланика, и ко сведочи да нема другог бога осим Аллаха, Једног, Јединог, Који нема судруга, и верује да је Мухаммед Његов роб и Његов посланик. Позивам те Божијим позивом. Ја сам Божији посланик целом човечанству, послан да опомиње онога ко има памети и да заслуже казну неверници. Прими Ислам, бићеш спашен. А ако одбијеш, све грехе ватропоклоника Персијанаца сносићеш сам.“

Кад је Кисра прочитао Пoсланиково, мир над њим, писмо, поцепа га и рече арогантно: „Ружни роб мојих поданика ставља своје име пре мога!“ Када ова вест дође до Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, он је рекао: **„Аллах поцепао његово царство!“**

Догодило се онако како је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рекао. Кисра је написао писмо наместнику Јемена, Базану, у ком каже: „Пошаљи код оног човека у Хиџазу двојицу људи, способних и јаких, нека ми га доведу.“ Базан је послао своја два човека. Један од њих се звао Кахриманух Баневејх и био је вешт у писању и рачунању. А други је био персијанац Хорхосру и по њима је послао писмо Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, у коме му наређује да се са њима упути код Кисре. Када су ова два човека стигла у Медину и кад су се срела са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, један од њих је рекао: „Шахин-шах (краљ краљева) Кисра, написао је краљу Базану да пошаље неког ко ће да те доведе, па сам дошао да идеш са мном.“ Он је изговорио још неке претње, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, им је наредио да дођу код њега сутра.

У то време је на Кисрином двору дошло до немира, након што је персијска војска доживела тежак пораз од Цезарове војске. Ширавејх, Кисрин син, дигао се против свога оца и убио га, а потом је преузео престоље. То се десило у уторак, десетог џумадел-ула, 7. х.г. Божији Посланик, нека су

Божији благослов и мир над њим, је сазнао за ову вест путем Објаве, па када су она двојица дошла сутрадан код њега, он их је обавестио, а они су рекли: „Знаш ли шта говориш? Ми смо о теби рекли лаке клевете, а зар хоћеш да кажемо то што причаш? Ти хоћеш да ми то пренесемо краљу Базану, је ли?“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, им је рекао:

„Да, пренесите му све то од мене, и још му поручите да ће моја вера и моја власт да стигне до граница до којих је стигла Кисрина власт и да ће да се пружа докле год људска нога може да допре. И реците му: ако прими Ислам, остаће и даље на власти у свом царству, а касније ће да га наслеђују његови синови.“

Њих двојица кренуше од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и стигоше код Базана, па му испричаше све по реду. Затим је стигла порука из Персије да је Ширавејх убио свога оца. У тој истој поруци Ширавејх пише Базану: „Потражи ми човека о коме ти је мој отац издао наредбу. Немој да га дираш док не добијеш моју наредбу.“

Ова Ширавејхова препорука била је разлог да Базан са свим својим Персијанцима у Јемену прими Ислам.[184]

4. Писмо византијском краљу Хераклу

Бухари у оквиру дугог хадиса приповеда текст писма које је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, написао краљу Византије, Хераклу:

„У име Аллаха, Милостивог, Самилосног. Од Мухаммеда, Аллаховог роба и Његовог посланика, Хераклу, великодостојнику Византа. Нека је мир на онога који следи Божију упуту. Прими Ислам, бићеш спашен. Прими Ислам, Аллах ће да ти удвостручи награду. Ако одбијеш, сносићеш грех Ерисијаца. „О следбеници Књиге, дођите да се окупимо око једне речи и нама и вама заједничке: да се ником осим Аллаху не клањамо, да никога Њему равним не сматрамо и да једни друге, поред Аллаха, боговима не држимо! Па ако они

[184] Худари, Мухадарат тарихул-умемил-исламијје, 1 / 147, Фетхул-Бари, 8/ 127, 128 .

не пристану ви реците: „Будите сведоци да смо ми муслимани.“ (Кур'ан, Али Имран, 64)“ [185]

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је изабрао за гласника који ће да носи ово писмо Дихја ибн Халифе ел-Келбија и нареди му да га преда великодостојнику Бусре, а да он преда цару.

Бухари преноси од Ибн Аббаса да је Ебу Суфјан ибн Харб јавио да је Херакле послао њему одговор по курејшијској каравани која је била у трговини у Шаму. То је било док је владало примирје између муслимана и Курејшија. Ебу Суфјан и његова пратња су дошли у Аилеу (Јерусалим).[186] Цар их је позвао и приредио им пријем. Око њега су били византијски великодостојници, па је позвао Курејшије и преводиоца, па упитао: „Ко је од вас најближег

---

[185] Бухаријев Сахих, 1/4,5. Ел-Ерисијјун су слуге и управитељи византијског царства, или народ без порекла. Каже се да су следбеници неког Абдуллаха ибн Ериса, човека давних времена који је убио неког Аллаховог посланика, али се не зна кога. Ови Ерисијјуни су одвраћали народ од вере у Бога.

[186] Цар је управо дошао да посети Аилеу - Јерусалим. Дошао је из Хумса да се захвали Богу што га је спасио пораза од Персијанаца. (Муслимов Сахих, 11/99). Персијанци су убили персијског краља Еброиса и успоставили су примирје са Византијом уз предају свих територија које су Византинци окупирали. Вратили су му крст који сматрају распећем Исаа, мир над њим. Цар је дошао у Јерусалим год. 629. н.е. или 7. г.х. да врати распеће на његово место и да захвали Богу на великој победи.

рода са овим човеком који себе сматра послаником?“ Ебу Суфјан каже: „Па рекох: 'Ја сам му најближи.'“ Он рече: „Удаљите га од мене и приведите његове другове, нека му стоје иза леђа.“ Затим је рекао преводиоцу: „Ја ћу овога овде (Ебу Суфјана) да питам за оног човека (Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим) па ако ми затаји истину, нека они реагују.“ Ебу Суфјан рече: „Тако ми Бога, да ме није срамота да од мене чују лаж, ја бих о њему лагао.“ Затим је рекао: „Прво што ме је упитао гласило је: 'Каквог је он порекла?' Одговорих му: 'Он је угледног порекла.' 'Да ли је икада ико од вас, пре њега, говорио сличне ствари?' Упитао је Херакле. 'Није.' Рекох. 'Је ли неко од његових очева био краљ?' Упита. 'Није.' Одговорих. 'Да ли га следе људи од положаја или сиромашни?' 'Сиромашни.' Рекох. 'Да ли се њихов број повећава или смањује?' 'Повећава.' 'Да ли је ико од њих напустио његову веру из срџбе, након што ју је примио?' 'Није.' 'Да ли је пре овога био лажов?' 'Није.' 'А да ли је вероломник?' 'Није, али откако нисмо са њим, не знамо шта сад ради.' Више ми није дозволио да иједну реч додам од себе. 'Да ли сте се борили против њега?' 'Јесмо.' 'Како сте се борили?' 'Водили смо међусобни рат, надметања. Некад он победи, а некада ми.' 'Шта тражи од вас?' 'Говори нам: 'Верујте само у Једног

Бога и поред Њега не верујте у друга божанства. Напустите веру својих дедова и очева.' Наређује нам да се Богу молимо, да искрено говоримо, да поштени будемо, да родбинске везе одржавамо...' А он рече преводиоцу: „Преведи му: 'Питао сам те за његово порекло, па си рекао да је најбољег порекла. Исто су тако посланици били најбољег порекла у свом народу. Питао сам те да ли је икада ико од вас овако говорио пре њега, па си одговорио да није, да је неко пре њега говорио нешто слично, помислио бих да човек опонаша друге. Па сам те упитао да ли су му родитељи и дедови били владари. Одговорио си да нису, па сам помислио: да му је неко од његових био краљ, човек би тражио краљевство свог оца. Па сам те упитао да ли га оптужујете да је пре овога био лажов. Одговорио си да није, а ја знам да он није могао да буде искрен према људима, а да лаже на Бога. Па сам те питао да ли су његови следбеници великодостојници или обични народ, па си одговорио да је то обични незаштићени народ, а они су следбеници свих посланика. Питао сам те да ли им се број повећава или смањује. Одговорио си да се Посланикови следбеници повећавају. Такво је иначе стање са вером док се не употпуни Објава. Па сам те питао да ли је неко од његових следбеника напустио његову веру из мржње према

њој након што ју је примио, па си одговорио да није, а тако се дешава када људи веру прихвате срцем. Питао сам те да ли је вероломник или издајник, па си рекао да није, а посланици не издају своју веру. Питао сам те шта наређује од вере, а ти си рекао да вам наређује да верујете у Аллаха и да не верујете у друга божанства, што значи да вам забрањује веровање у кипове, а наређује да обављате намаз (молитву), да делите милостињу и наређује вам честитост. Па ако је то тако како кажеш, он ће брзо да завлада подручјем где сам ја. Ја сам знао да ће он да дође, али нисам знао да је од вас (Арап). Кад бих знао да ћу моћи да дођем до њега, учинио бих све да се сретнемо. Да сам уз њега, ноге бих му прао.'“ Затим је позвао да му прочитају Посланиково, нека су Божији благослов и мир над њим, писмо. Кад заврши читање, зачуше се гласови око њега и наредише нам, па изађосмо.“ Ебу Суфјан рече: „Рекох његовим друговима кад нас је извео: 'Подржао је Ебу Кебшовог сина (погрдан назив за Посланикове претке). Боји се за своју власт.' Од тада сам био чврсто уверен у Послаников успех, све док ми Аллах није улио Ислам у срце.“[187]

[187] Бухаријев Сахих, 1 /4, Муслимов Сахих, 2/97-99.

Ебу Суфјан је овако приповедао. Испричао је какав је утисак на цара оставило ово Послаников о писмо. Доказ за то су и скупоцени дарови којима је наградио Дихју ибн Халифе ибн ел-Келбија, доносиоца Посланиковог, нека су Божији благослов и мир над њим, писма. Добио је благо и поклоне. Када је био у Хисми, у повратку за Медину, неки људи из племена Џузам су га напали и опљачкали. Он је дошао код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и обавестио га, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је послао Зејда ибн Хариса у Хисму, иза Вадил-Кура, и са њим пет стотина људи. Зејд је извршио напад на племе Џузам и победи их запленивши многа блага.

Између Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и племена Џузам било је успостављено примирје. Зејд ибн Руфаа ел-Џузами, један од поглавара овог племена, пожурио је да уложи приговор Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. Он и мушкарци његовог племена су били у Исламу и помогли су Дихју кад су га напали на путу, а сада је молио опрост за племе Џузам. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је примио његове приговоре и наредио је да се плен и робље врате.

5. Писмо Мунзиру ибн Савију

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је написао писмо Мунзиру ибн Савију, владару Бахрејна, којим га је позивао у Ислам. Писмо је послао по Ел-Алау ибн ел-Хадремију. Кад га је добио и прочитао, Мунзир је, након неког времена, послао одговор: „О Божији Посланиче, прочитао сам твоје писмо народу Бахрејна. Неком од њих се Ислам допаде и заволи га, па постаде муслиман, а има их и који га не прихватише. У мојој земљи има и ватропоклоника и Јевреја, па ми објасни опширније како да поступим.“

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му одговори:

„У име Аллаха, Милостивог, Самилосног. Од Мухаммеда Божијег посланика, Мунзиру ибн Савија. Мир са тобом. Захваљујем Аллаху, нема другог бога осим Аллаха. Њему захваљујем и сведочим да је Мухаммед Божији роб и Његов посланик. Подсећам те на Узвишеног Аллаха. Знај да онај ко даје некоме савет, прво себи мора да га да, а онај ко је покоран мојим изасланицима и следи њихове заповеди, покоран је и мени. Ко послуша њихов савет, послушао је и мој. Моји изасланици су ми о теби добро

казали. Ја од тебе тражим да пустиш да у миру живе муслимани који су примили Ислам и да примиш извињење оних који ти се извине. Докле год си тако добар, нећемо да те скидамо са твог положаја. Ко остане у јеврејству и ватропоклоништву, нека плаћа цизју (порез).“[188]

6. Писмо владару Јемаме, Хевзету ибн Алију

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је написао писмо Хевзету ибн Алију, јемамском владару:

„У име Аллаха, Милостивог, Самилосног. Од Мухаммеда, Аллаховог посланика, Хевзету ибн Алију. Нека је мир на онога који следи Аллахову упуту. Знам да ће моја вера да се појави у целом свету, због тога, прими Ислам, бићеш спашен и остаћеш да владаш где и јеси.“

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је поверио писмо Селиту ибн Амру ел-Амирију. Кад је он дошао Хевзету, предаде му запечаћено писмо, поздрави га и прочита му поруку. Хевзе одговори Божијем Посланику, нека

[188] Задул-меад, 3/ 61 , 62.

су Божији благослов и мир над њим: „Како је лепо и дивно чему ме позиваш. Арапи осећају страхопоштовање према мени. Дај ми удео у власти, следићу те.“ Хевзе награди Селита новчано и дарова му скупоцену одећу. О свему томе је обавестио Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Он прочита писмо и рече: **„Да ми је затражио део земље не бих му учинио. Заиста ће да изгуби и оно што има у рукама.“** Када се Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, вратио из Похода за ослобођење Мекке, Џибрил (Гаврило) му је донео вест да је Хевзе умро. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: **„У Јемами ће да се појави човек који ће лажно да се представља да је посланик. Биће убијен после моје смрти.“**

Тако је и било.

7. Писмо краљу Омана

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је написао писмо краљу Омана, Џејферу и његовом брату Абду Ибнеј ел-Џуленду, следећег садржаја:

„У име Аллаха, Милостивог, Самилосног. Од Мухаммеда ибн Абдуллаха, Џејферу и Абду Ибнеј ел-Џелендију. Нека је мир на онога који следи Аллахову упуту.

Поштовани, позивам вас двојицу исламској вери. Примите Ислам, бићете спашени. Ја сам заиста Божији Посланик целом човечанству послат да опоменем оне који имају памети, и да заслуже казну неверници. Ако будете устрајни и постојани у Исламу, добићете власт, а ако одбијете, изгубићете је. Коњи ће да кроче на вашу површину, а моје посланство ће да надживжи вашу владавину.“

Божији Посланик одабра Амр ибн ел-Аса, Бог био задовољан њим, да по њему пошаље писмо. Амр, Бог био задовољан њим, приповеда: „Кренух на пут и стигох у Оман. Намерих се на Абду Ибнеја, који је био благе нарави и лепог понашања, па рекох: 'Ја сам делегат Божијег Посланика. Дошао сам код тебе и твога брата.' Он одговори: 'Мој брат је старији од мене у годинама, а и на власти. Одвешћу те до њега, па нека прочита писмо које си донео.' А затим је упитао: 'А чему ти позиваш?' Амр одговори: 'Позивам Аллаху, Једином, Једном, да Му друга божанства равним не приписујете, да се одрекнете вере у друга

божанства, да посведочите да је Мухаммед Аллахов роб и Његов посланик.' Абд рече: 'Реци ми шта наређује, а шта забрањује твоја вера?' Амр рече: 'Наређује покорност Узвишеном Аллаху а забрањује чињење греха. Наређује доброчинство, одржавање родбинских веза, а забрањује насиље и непријатељство. Забрањује блуд, алкохол, обожавање камена, кипа и крста.' Абд рече: 'Ово је најлепша вера за коју сам чуо. Како дивним стварима позива. Када би мој брат хтео да ме послуша, узјахали бисмо и отишли Мухаммеду, нека су Божији благослов и мир над њим, да посведочимо и поверујемо у његово посланство. Али мој брат воли власт. Не би је напустио и остао по страни.' Амр рече: 'Ако он прими Ислам, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, ће да га остави да буде краљ своме народу. Онда ће он да узима зекат (обавезну милостињу), део иметка од богатих и поделиће га сиромашнима.' На то Абд рече: 'Дивне ли етике. Како је лепа та расподела. А шта је то?' Амр рече: 'Ја му тад објасних шта је све Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, убројао у зекат, и шта се све од имовине даје, док не дођох до камила.' 'О Амре, зар у обзир долази и наша стока која једе траву и пије воду?' Упитао ме. 'Да.' Одговорих. 'Тако ми Бога, мислим да мој народ не

би прихватио и покорио се овој одредби.' Амр даље каже: 'Провео сам дане и дане пред његовим вратима, а он би одлазио своме брату и преносио би му сваку моју реч. Затим ме једног дана позва, и ја уђох код њега (старијег брата), па ми његови дворани узеше турбан и огртач. Он рече да ме пусте, па ме пустише и ја дођох да седнем, а они ми забранише док ми он не даде дозволу. Ја га погледах, а Џејфер (старији Абдов брат) рече: 'Говори, шта тражиш?' Амр настави: 'Пружих му запечаћено писмо. Он поништи његов печат и прочита га до краја. Затим га додаде своме брату, па га и он прочита. Тад сам видео да је његов брат нежнији од њега.' Џејфер је упитао: 'Реци ми шта су Курејшије урадиле?' 'Следе га (Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим). Има оних који су то својевољно урадили, из жеље за вером, а има и оних који су то нерадо учинили.' Џејфер је опет упитао: 'А ко је уз њега?' 'Људи који воле Ислам. Изабрали су га мимо других вера, и својим разумом су схватили да, уз Божију упуту, спашени заблуде у којој су живели. Не знам, до сада, никога да је остао у таквој недоумици као ти. Ако данас не прихватиш Ислам и не почнеш да га следиш, време ће да те прегази. Због тога, прими Ислам, бићеш спашен и бићеш признат владар код свог народа. Неће те напасти наша војска. Ја сам још данас овде,

а сутра се враћам.' Вратих се његовом брату Абду, а он рече: 'О Амре, надам се да ће да прими Ислам, само ако му не буде жао власти.' Амр рече: 'Отишао сам други пут, па није хтео да ме прими. Ја се опет вратих његовом брату и рекох му да нисам могао да дођем до њега. Абд ме одведе до Џејфера, а он рече: 'Размишљао сам о твом предлогу да примим Ислам, али сам увидео да ћу да постанем најслабији Арап, ако своје царство дам том човеку. Његова војска неће да дође овде, а ако дође, биће жесток окршај.' Амр му рече: 'Ја сутра путујем назад.'“

Сутрадан се Абд позабавио својим братом коме је насамо рекао

„Зашто и ми не бисмо прихватили? Коме год је послао позив за Ислам, одазвао му се и примио га.“ Амр је рекао: „Када је освануло, Џејфер је послао по мене, па и он и његов брат примише Ислам, и потврдише Посланиково, нека су Божији благослов и мир над њим, посланство, а мени омогућише да убирем зекат и објашњавам прописе. Били су ми од помоћи против оних који су ми се супротстављали.“[189]

[189] Задул-меад, 3/62, 63.

Садржај овог писма указује да је увелико закаснило за осталим писмима упућеним краљевима, а већина мисли да је послато након Ослобођења Мекке.

У овим писмима је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, представио Ислам већини знаменитих владара тог доба. Међу њима има оних који су га примили, а и оних који су остали у неверству. Међутим, битно је да су почели да размишљају о Мухаммеду, нека су Божији благослов и мир над њим, и о Исламу.

Битка за Хајбер

Хајбер је био велики утврђени град са пространим пашњацима, на удаљености од око седамдесет-осамдесет миља северно од Медине. Данас је то село са тешком и нездравом климом.

Узрок битке

Када се Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, решио најјачег од три удружена непријатеља из битке на Хендеку, након примирја на Худејбији, желео је да се обрачуна са два преостала непријатеља: Јеврејима и арапским

бедуинским племенима Неџда. То је било нужно ради успостављања мира и сигурности у целој Арабији. Тек тада би муслимани, након дугих и тешких година ратовања, имали прилике да се посвете проучавању и достављању Божије Објаве.

Како је Хајбер био град шпијунаже и завера, центар војних провокација, легло непријатељских мешања и подстрекивања на ратове, заслужио је да се муслимани окрену право њему. Међутим, не смемо да заборавимо да су његови становници били иницијатори удруживања свих непријатеља у заједнички рат против муслимана. Наговорили су јеврејско племе Бену Курејза на издају и преваре. Повезали су се са лицемерима или петоколонашима у исламском друштву. Покренули су племе Гатафан и друга бедуинска племена, као треће крило удруженог непријатеља, а и сами су се спремали за напад. Свим тим припремама бацали су муслимане у непрекидна искушења и муке. Јевреји су припремили план да убију Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, након чега су муслимани били присиљени да праве сталне војне походе извиђања, како би се докопали водећих завереничких личности, попут Селама ибн Ебил-Хукајка, Есир ибн Зарема и других. Међутим, обавеза муслимана према овим

Јеврејима је била већа од тога још много раније, али су је занемарили смишљено и са разлогом док не рашчисте односе са највећим, најјачим, најтврдоглавијим непријатељем, мекканским Курејшијама, који су се непрестано сукобљавали са муслиманима. Када су се ти сукоби прекинули, и када су муслимани склопили са њима примирје на Худејбији, терен је био чист за обрачун са овим осталим зликовцима. Затим се приближавао и дан обрачуна.

Одлазак на Хајбер

Ибн Исхак је рекао: „Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је по повратку са Худејбије у Медини провео месец зул-хиџџе и део мухаррема, а у другој половини мухаррема је кренуо на Хајбер." Коментатори Кур'ана кажу: „Узвишени Бог је Хајбер обећао верницима. Узвишени у Кур'ану каже: **„Аллах вам обећа богат плен који ћете да узмете, а са овим је пожурио и руке људи је од вас задржао - да би то био поучан пример за вернике и да би вам на Прави пут указао."** (Кур'ан, Ел-Фетх, 20) Аллах је пожурио са примирјем на Худејбији, да би стекли богати обећани плен са заузећем Хајбера."

Број муслиманске војске

Када су се лицемери и људи слабог карактера и веровања одвојили од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, на Худејбији, Узвишени Бог је наредио своме Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, како да са њима поступи: **„Они који су изостали сигурно ће рећи када пођете да плен узмете: 'Пустите и нас да вас пратимо!', да би изменили Аллахове речи. Реци: 'Ви нас нећете пратити, то је још пре Аллах рекао!', а они ће рећи: 'Није тако, него, ви нама завидите.' А није ни то, већ они мало шта разумеју.“**(Кур'ан, Ел-Фетх, 15)

Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, хтео да крене на Хајбер, објавио је да са њим не креће нико ко није спреман за борбу на Божијем путу. И, заиста, нико други, осим асхаба није кренуо са присеге на верност, а њих је било хиљаду и четири стотине бораца.[190]

Веза лицемера са Јеврејима

Лицемери су радили за Јевреје. Њихов вођа, Абдуллах ибн Убејј, послао је извештај на Хајбер:

[190] Фетхул-Бари, 7/465, Задул-меад, 3/ 133.

„Мухаммед је кренуо директно на вас. Пазите се добро и не бојте га се. Ви сте бројнији и спремнији. Мухаммедова војска је мала група неорганизованих и слабо наоружаних људи.“

Када су на Хајберу сазнали за ову вест, послаше Кенану ибн Ебу Хакика и Хевзу ибн Кајса Гатафана у помоћ. Они су били савезници хајберских Јевреја и штитили су њихово залеђе од муслимана. Хајберци им обећаше пола летине Хајбера ако победе муслимане.

Пут до Хајбера

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је кренуо у Хајбер преко брда Асир (или Аср), затим преко Ес-Сухба, па преко долине Ер- Реџиа. Ер-Реџиа је од Гатафана удаљена двадесет четири сата хода. Гатафанци су се спремили и кренули су на Хајбер да помогну Јеврејима. Када су били у путу, чули су иза себе велику буку и галаму, па су помислили да су муслимани напали њихове породице и имовину, па су се вратили назад. Тако је пут између Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и Хајбера био слободан. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је позвао

два водича, који су пошли са војском да му покажу сигурнији и бољи пут како би ушао у Хајбер са северне стране, или са стране од Шама, па да онемогући бежање Јеврејима у Шам, а уједно и да им препречи пут према Гатафану. Један од водича је рекао: „Ја ћу да вас поведем, Божији Посланиче.“ Он их је довео до једне раскрснице, а затим је рекао: „Сваки од ових путева води до жељеног циља.“ Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му рече да каже име сваког пута. Он рече: „Један се зове Хузн (туга), други Шаш (конфузија), трећи Хатиб (сакупљач дрва), па Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, одби да крене било којим од ових путева.“ Хусејл рече: „Остао је само још један правац“, па Омер, Бог био задовољан њим, упита: „А како се зове овај пут?“ Водич одговори: „Мерхаб (пространство).“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, одабра да иду тим путем.

Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, угледао Хајбер, зауставио је војску и проучио је дову (молбу) Узвишеном Богу.

Муслиманска војска под зидинама Хајбера

Муслимани су преспавали последњу ноћ уочи Битке близу Хајбера, а да их Јевреји нису приметили. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је имао обичај да, када навече дође близу непријатеља, не напада док не сване. Када је освануло јутро, клањао је сабах-намаз пред зору, а онда су узјахали и кренули. Становници Хајбера су изашли на своја имања са лопатама и корпама, а нису ништа приметили. Када су угледали војску, рекоше: „Мухаммед, тако нам Бога! Мухаммед и војска!“ Бежећи се вратише у свој град.

Утврђења Хајбера

Хајбер је био подељен на два дела. Сваки део је имао своја утврђења. Први део се састојао од пет утврђења, а други део града, познат под називом Ел-Кутејба, имао је три утврђења.

У Хајберу је било и других тврђава и кула осим ових осам, али су биле мале и нису имале стратешки значајну улогу као ове.

Жестока борба је вођена у првој половини Хајбера (у оној која је имала пет утврђења), а друга

половина, и поред великог броја бораца, предала се без борбе.

Логор муслиманске војске

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је изабрао за војни логор место близу градских зидина. Тада му дође Хубаб ибн ел-Мунзир и рече: „Божији Посланиче, да ли ти је Узвишени Аллах наредио да се ту улогоримо или је то по твом ратном плану?“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му је одговорио: „То је мој избор.“ Хубаб му је рекао: „Божији Посланиче, ово место је веома близу зидина Хајбера. Сви хајберски борци ће да буду ту. Они знају наше стање, а ми не знамо њихово. Њихове стреле ће да долете до нас, а наше неће моћи до њих. Не можеш ноћу да будеш сигуран од њих. А ово друго место је између палми, камуфлирано је. Могу да се разапну шатори. Ако наредиш да променимо место, нека то буде ово, ту да се улогоримо.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му рече: „Нека место логоровања буде то које си предложио.“ После тога су се преместили.

Припрема за борбу и предзнак победе

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је уочи битке рекао: „Сутра ћу да дам ову заставу човеку преко ког ће Узвишени Бог да подари победу, који воли Бога и Његовог Посланика и кога воли Бог и Његов Посланик.“ Људи су провели ту ноћ питајући се ко ли ће да је добије. Кад је свануло, поранили су да оду Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, а сваки се надао да ће он да је добије. Међутим, он је рекао: „Где је Алија б. Ебу Талиб?“ „Божији Посланиче, боле га очи.“ - Рекао је. „Пошаљите по њега.“ - Рече. Када је Алија дошао Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је ставио пљувачке у његове очи и проучио је молитву, па је он оздравио, као да никада није ни био болестан. Посланик му је дао заставу, а Алија је рекао: „Божији Посланиче, борићу се против њих све док не буду попут нас.“ **„Иди полако,“ - рече – „док не дођеш у њихово подручје. Потом их позови у Ислам и обавести их о обавезама према Узвишеном Богу. Тако ми Аллаха, да преко тебе Аллах упути једног**

човека боље ти је него да имаш црвене камиле.“[191]

Почетак битке и заузимање утврђења Наим

Када су Јевреји угледали војску и када су побегли у град, било је очекивано да ће да се припремају за борбу. Утврђење Наим је било прво, од укупно осам, које су муслимани напали. Била је то прва линија одбране Јевреја, због свог стратешког положаја. Овим утврђењем је владао и управљао Муреххаб, јеврејски јунак који се сматрао равним хиљаду бораца.

Алија ибн Ебу Талиб, Бог био задовољан њим, је повео муслимане на ово утврђење и позвао је Јевреје у Ислам. Они одбише и изађоше пред муслимане са својим владаром Муреххабом. Када се две војске поређаше за сукоб, позваше јунаке на двобој. Селема ибн ел-Еква је рекао: „Пред нас је изашао њихов владар Муреххаб, витлајући сабљом и говорећи:

Цео Хајбер зна да сам Муреххаб ја,

не жалим се на оружје, способан сам јунак знај.

[191] Бухаријев Сахих, Поглавље о Бици на Хајберу, 2/205, 206.

Кад ратови отпочну, распалим и ја.

У истом ритму му одговори мој стриц Амир:

Цео Хајбер зна, да сам Амир ја,

не жалим се на оружје, пустолов сам знај.“

Њих двојица поведоше двобој. Изменише пар удараца па се Муреххабова сабља заботе у Амиров штит. Мој стриц Амир је својом сабљом дохватио потколеницу овог Јевреја, али му је сабља била кратка, па се њен врх одбио и ударио у врх Амировог колена, од чега је умро. За њега је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рекао: „Он ће да добије дуплу награду.“, показујући два спојена прста. „Он се трудио и борио. Мало ко од Арапа је ишао (земљом, или Медином, или у рат, или са оваквим својствима) попут њега.“[192]

Муреххаб је поново позвао неког од муслимана, певајући:

„Цео Хајбер зна, да сам Муреххаб ја ...“

Алија ибн Ебу Талиб изађе на двобој. Селема ибн ел-Еква приповеда да је и Алија, Бог био задовољан њим, њему одговорио у стиховима:

---

[192] Муслимов Сахих, 2/ 122 , 2/ 115 , Бухаријев Сахих, 2/603.

Мене мајка прозва да сам Хајдера,

Лаком густих шума, страшног изгледа.

Алија, Бог био задовољан њим, замахну сабљом, удари Муреххаба и на месту га уби. Муреххабиним убиством утврђење је коначно пало. Када се Алија, Бог био задовољан њим, приближио утврђењу, човек је повикао са зидина: „Ко си ти?“ Алија, Бог био задовољан њим, је одговорио: „Алија ибн Ебу Талиб.“ Јевреј је повикао: „Уздигли сте се, тако ми онога што је објављено Мусау (Мојсију)!“

После тог се појавио Јасер, Муреххабов брат, говорећи: „Ко ће на двобој?“ Пред њега је изашао Зубејр.

Зубејрова мајка, Сафија, обратила се Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим: „Божији Посланиче, зар да погине мој син?“ Он је одговорио: „Не, него ће твој син њега да убије.“ И Зубејр га стварно уби.

После овог догађаја крену жестока борба око утврђења Наим. У њој је погинуло неколико јеврејских вођа, због чега отпор Јевреја спласну. После тога нису могли да зауставе навалу муслимана. Историјски извори наводе да је освајање ове тврђаве трајало неколико дана, и да су

верници наилазили на веома јак отпор. Јевреји су изгубили наду да ће да очувају ово утврђење, па се повукоше на утврђење Ес- Са'б. Тако су муслимани заузели зидине Наима.

Након тога верници освојише, мало по мало, и друга утврђења.

Освајање друге половине Хајбера

Када је освојен први део Хајбера, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је кренуо на други део Хајбера звани Ел-Кутејба, који је имао три утврђења. У овај део Хајбера су се уселили становници свих претходних утврђења и добро су се забарикадирали.

Кад је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, дошао у овај део Хајбера, наредио је опсаду која је трајала четрнаест дана. Јевреји за то време нису излазили из утврђења, док Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, није наредио гађање из катапулта. Тек када су осетили да ће да страдају у рушевинама, затражили су од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, примирје.

Преговори са Јеврејима

Ибн Ебул-Хукајк је послао поруку Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим: „Дођи ћу да се договоримо.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, одговори: „Добро.“ Склопише уговор да се не убијају Јевреји који су у утврђењима, под условом да напусте Хајбер и његову земљу. Могу да поведу своје породице, и све што може да стане на јахалици, по предаји коју бележи Ебу Давуд.

Након ових договора извршена је предаја ових утврђења муслиманима и тиме је остварено заузимање Хајбера.

Подела плена

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је желео да се Јевреји иселе из Хајбера, али они су повикали: „Мухаммеде, остави нас да живимо на овој земљи, да је обрађујемо. Ми је боље познајемо и вичнији смо јој од вас.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, и његови асхаби (следбеници) нису имали кога да би је обрађивали, а сами нису имали времена за њу. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, им је дозволио да остану

на Хајберу, а да имају половину од свих врста прихода поврћа и воћа. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је поставио Абдуллаха ибн Реваху да процењује приходе и поделу.

Колико је плен Хајбера био богат сазнајемо и из Бухаријевог предања да је Ибн Омер рекао: „Нисмо се заситили док не освојисмо Хајбер." Бухари преноси и од Аише, Бог био задовољан њом, да је рекла: „Када је освојен Хајбер рекли смо: 'Сада ћемо се најести хурми.'" Када се Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, вратио у Медину, мухаџири (исељеници из Мекке) вратише енсаријама воћњаке хурми које су добили од њих, јер су сада имали своја имања.[193]

Женидба са Сафијом

Сафија, Бог био задовољан њом, је била међу заробљеницама када јој је муж Кенана ибн Ебул-Хукајк погинуо због своје подлости. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, јој је предложио да прими Ислам што је она прихватла. Он је тада ослободио и оженио се њоме.

---

[193] Бухаријев Сахих, 2/609.

Њено ослобађање је било венчани дар. На Сафијином лицу је угледао модрило, па је упитао: „Шта је ово?“ Она је одговорила: „Божији Посланиче, пре твог доласка у Хајбер угледала сам како се месец покренуо и пао мени у крило. Тако ми Аллаха, нисам о теби имала никаквог појма. Испричала сам своме мужу, а он ме ударио преко лица и рекао: 'Ти желиш тог краља који је у Медини.“

Догађај са отрованом овцом

Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, био сигуран да је стање на Хајберу након заузећа безбедно, Зејнеба, кћи Ел-Хариса, а жена Селлама ибн Мишкема, донела му је на поклон печену овцу. Пре тога се интересовала који део меса највише воли да једе. Рекли су јој: „Плећку.“ Она је натрпала отрова у тај део овце, а затровала је и остало месо, па га је донела. Када га је предала Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, он је откинуо плећку и загризао. Није га ни прожвакао а осетио је горак укус и то је испљунуо. Затим је рекао: „Ово ми говори да је месо затровано.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је позвао Зејнебу и упита је, а она је признала. Божији

Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је упитао: „Шта те је навело на то?“ Она је одговорила: „Помислила сам: ако је Мухаммед само краљ, ослободићу га се, а ако је посланик, остаће жив, јер ће да буде обавештен (да не једе).“ Он јој за њега опростио овај чин.

Убијени на Хајберу са обе стране

На Хајберу је погинуло око двадесетак муслиманских бораца, а на јеврејској страни су погинула деведесет и три човека.

Хајберско село Федек

Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, стигао у Хајбер, послао је Мухајјиса ибн Мес'уда Јеврејима Федека да их позове у Ислам. Одуговлачили су са одговором. Кад је Узвишени Бог омогућио муслиманима заузимање Хајбера, страх се усели међу становнике Федека, па послаше поруку Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, да желе да се помире са њим и да му за узврат дарују пола Федека, као што су дали становници Хајбера своју половину. Божији Посланик, нека су Божији

благослов и мир над њим, је то прихватио. Федек је у целости припао Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, јер га није освојила ни коњица, ни пешадија.“[194]

Остали походи и битке седме хиџретске године

Поход Затур-Рика

Након што је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, сломио два опасна непријатељска крила, Курејшије и Јевреје, остало му је треће крило коме је могао у потпуности да се посвети. То су били опасни арапски бедуини, који су крстарили Неџдом и са времена на време вршили су пљачкашке походе.

Тешко је било да се предузме нека озбиљна акција против њих, јер нису имали своје сталне земље, ни сталног места боравка. Тешко је било да се покоре или потчине и да утрну ватру зла и непријатељства која је била опаснија од становника Мекке и Хајбера. Због тога је за њих одговарала тактика брзих и директних сукоба, више васпитног карактера, или у виду казне.

194 Ибн Хишам , 2/337, 353.

Муслимани су имали неколико оваквих похода узастопно. Због задавања бола муслиманима или због пристајања бедуина да се удруже са остала два непријатеља, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је кренуо у поход да опомене, опамети, а ако треба и да казни бедуине. Тај поход је познат као Битка Затур-Рика.

Посланикови биографи наводе да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, чуо за окупљање племена Енмар или Бену Са'лебе са Бену Мухарибом из Гатафана, па је пожурио да их затекне на окупу. Повео је четири стотине или седам стотина асхаба (следбеника).

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, до места Нахла, на два дана хода од Медине, је сусрео групу Гатафанаца. Ту су постигли сагласност, па није дошло до сукоба.

Бухари наводи да је Ебу Муса ел-Еш'ари, Бог био задовољан њим, рекао: „Кренули смо са Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим. Нас шесторица смо се смењивало на једној камили. Израњавали смо ноге. Мени отпадоше нокти. Повредили смо стопала, па смо их замотали крпама. По томе је овај поход добио назив Затер-

рикаи (рикаун је од речи рук'атун, што значи закрпа, завој).“[195]

Бухари бележи од Џабира: „Били смо са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, на месту Затур-рика. Угледасмо стабло са дебелим хладом, па га остависмо Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. Он сјаха, а остали се разиђоше око других стабала. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се раскомотио под дрветом и на њега је окачио своју сабљу.“ Џабир је даље приповедао: „Изгледа да смо сви заспали. Тада је дошао један многобожац под Поcланиково, нека су Божији благослов и мир над њим, дрво, узео је његову сабљу, а затим га упитао: 'Бојиш ли ме се?' Одговорио је: 'Не.' 'А ко може да те спаси од мене?' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је одговорио: 'Аллах.' Џабир је причао: 'Тада нас је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, позвао и ми смо дошли и угледали смо бедуина да седи поред њега.' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: 'Овај овде је извукао моју сабљу док сам спавао. Кад сам се пробудио, у руци му је била

[195] Бухаријев Сахих, Поглавље о Бици Затур-рика, 2/592, Муслимов Сахих, Поглавље о Бици Затур-рика, 2/ 118.

исукана сабља. Рекао ми је: 'Ко ће да те спаси од мене?' Одговорих: 'Узвишени Аллах.' Ето га ту сад седи.' Међутим, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, га није казнио.“

У Ебу Аванином предању се наводи: „Бедуину је испала сабља из руке. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се сагну, узе сабљу и рече: 'Ко ће тебе да заштити од мене?' Бедуин одговори: 'Ти си најбољи човек.' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, га упита: 'Хоћеш ли да посведочиш да нема другог бога осим Аллаха и да сам ја Аллахов посланик?' Бедуин рече: 'Дајем ти реч да те нећу убити, и да нећу бити са људима, који се боре против тебе!' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, га ослободи. Кад се вратио свом народу рекао им је: 'Долазим вам од најбољег човека.“

Овај поход је имао за циљ да унесе страх у срца непокорних бедуина који нису поштовали ничији закон, и нису се никога бојали. Проучавајући ове походе након претходних битака примећујемо да су племена Гатафана знатно смањила своје разбојничке акције и увелико су се примирила. Мало по мало су попуштала док се нису скроз предала, а потом и прихватила Ислам.

Нека од ових племена су учествовала са муслиманима у Ослобађању Мекке.

На овај начин је сломљен и трећи непријатељ који је удружено учествовао против муслимана са Курејшијама и Јеврејима. Арапским полуострвом је завладао мир и сигурност. Након ових, муслимани су са лакоћом отклањали сваку другу опасност. Изузетак су бивали мањи инциденти у неким покрајинама.

Накнадна умра

Хаким приповеда: „Непрекидно су кружиле вести да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, почетком зул-ка'де наредио асхабима (следбеницима) да се припреме за одлазак на умру коју су требали да обаве током склапања примирја на Худејбији, али су били спречени. Договорено је да сви живи учесници Худејбије крену заједно на ову дужност, и да могу да им се придруже и други који желе. Тако је, осим жена и деце, кренуло две хиљаде мушкараца.[196]

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се опремио борбеним оружјем,

[196] Фетхул-Бари, 7/500.

бојећи се да ће Курејшије да их обману. Када су стигли на Је'џуџ, оставио је оружје: кожне и оклопне штитове, стреле и копља. Код оружја је оставио Евса ибн Хавлија, енсарију, са двесто људи. У Мекку је кренуо са сабљама у корицама.[197] При уласку у Мекку Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је јахао камилу Касву, а муслимани су ишли уз њега окружујући га са свих страна, учећи телбију (одазивање Узвишеном Богу).

„Одазивам Ти се Аллаху, одазивам. Ти немаш судруга, и сва власт припада Теби. Ти немаш судруга, одазивам се Твом позиву“

Многобошци су изашли на брдо, на северном делу Мекке, да их гледају. Говорили су једни другима: „Долази вам делегација коју тресе јесрибска (мединска) грозница.“

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је наредио друговима да журно пређу три круга, а да иду ходом између два „рукна“ (Црног камена и Јеменског угла). Могао је да им нареди да журно обиђу све кругове, али га је у томе спречила жеља да Курејшијама покаже своју

[197]Задул-меад, 2/151.

снагу[198] и бројност муслимана. Наредио је, такође, да муслимани носе ихраме (обредску одећу) тако да им се види десно раме, а да крајеве ихрама пребаце преко левог рамена.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је са муслиманима у три круга око Кабе чинио "реми" (полутрчање са тресењем рамена). Када их мушрици (многобошци) угледаше, повикаше: „Јесу ли ово они људи за које сте рекли да их дрма јесрибска грозница? Они су снажнији од било ког другог.“[199]

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је остао у Мекки три дана, а четвртог, изутра, многобошци су дошли код Алије, Бог био задовољан њим, и рекоше му: „Кажи своме другу нека иде од нас. Време му је истекло.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се спремио и са муслиманима је напустио Мекку. Кад су стигли на место Сереф, стали су да ту буду неко време. Док је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, кретао из Мекке, за њим је кренула Хамзина, Бог био задовољан њим, кћерка, сиротица, дозивајући: „О стриче, о стриче!“ Алија, Бог био задовољан њим,

[198] Бухаријев Сахих, 1 /218, 2/610, 611 , Муслимов Сахих, 1 / 412.
[199] Муслимов Сахих, 1 /412 .

је хтео да је узме код себе, али у исто време и Џафер и Зејд. Међутим, Божији Посланик, је додели Џаферу, јер јој је мајчина сестра била Џаферова жена, па ће она боље да је пази и негује.

Ова умра је названа Умретул-кадаи, јер је дошла као дуг за необављену умру на Худејбији, или због тога што је падала у време примирја које је претходне године склопљено на Худејбији.

Битка на Му'ти

Ово је највећа и најтежа битка коју су муслимани војевали за живота Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. То је био поход на највећу светску силу тог доба на земаљској кугли. Поход на Византију ради освете због убијеног муслиманског изасланика. Битка на Му'ти се догодила џумадел-ула, 8. х.г. што одговара августу или септембру 629. г. Му'та је село на самом југу Шама, удаљено од Јерусалима два дана хода.

Повод за битку

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је послао Хариса ибн Умејра ел-

Ездија да однесе писмо великодостојнику Бусре. Њему се испречио Шерхабил ибн Амр ел-Гассани, царев наместник у Белки, зароби га, свеза и посла га у Бусру, где га убише.

Убиство изасланика сматрало се највећим злочином који је могао да се мери или чак више значи него објава рата. Вест о његовој погибији Божијем Посланику је веома тешко пала, па је одмах припремио три хиљаде војника.[200] То је била највећа муслиманска војска која је до тад кренула у битку, осим оне која се борила против савезника на Хендеку.

Војни заповедници и Посланикова, нека су Божији благослов и мир над њим, опорука

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је на чело војске поставио Зејда ибн Хариса и рече: „Ако Зејд погине, наслеђује га Џафер, а ако Џафер погине, замењује га Абдуллах ибн Реваха.“ Предаде им бели бајрак и одреди Зејд ибн Хариса за бајрактара. Нареди им да дођу на место на коме је Ел-Харис ибн Умејр убијен, да тамошње становнике позову у Ислам; ако прихвате

[200] Задул-меад, 2 / 155, Фетхул-Бари, 7/511.

- прихвате, а ако не прихвате, нека се војска ослони на Узвишеног Бога и нека се бори. Такође им рече:

„Борите се у име Узвишеног Бога на Његовом путу против оних који не верују у Њега. Не пљачкајте, не палите и не убијајте децу, жене и старе, нити оне који су у својим самостанима. Не смете да окаљате част, да сечете стабла и палме. Не рушите куће.“[201]

Испраћај муслиманске војске и плач Абдуллаха ибн Ревахе

Када се војска припремила за покрет, свет се окупи и опрости од војника, а затим се поздравише са војсковођама и замолише Узвишеног Бога за њих. Један војсковођа тада заплака. Био је то Абдуллах ибн Реваха. Народ га је упитао: „Зашто плачеш?“ Од одговори: „Немојте да мислите да ме је страх, или да толико волим овај овосветски живот, или да ми је жао да вас оставим, није то. Чуо сам Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, како учи ајет из Кур'ана у коме се спомиње Пакао: **„И сваки од вас ће до**

[201] Хадис се наводи, невезано за повод, у Муслимовом Сахиху, Ебу Давудовом, Тирмизијевом и Ибн Маџином Сунену, као и у другим књигама, у различитим верзијама.

њега стићи! Господар твој се сигурно на то обавезао!“ (Кур'ан, Мерјем, 71) А ја не знам како ћу да се одмакнем од Пакла, након што му се будем примакао.“ Муслимани пожелише срећан пут свима. Абдуллах ибн Реваха изговори стихове:

Молим Милостивог за опрост,

и ударац од кога се море пени.

Или убод руку страствених,

које копљем раздиру утробе и џигерице.

Тако да кажу, посетиоци мога гроба,

Дивног ли борца, заиста, дивног!

Потом војска крену, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, изађе да их испрати. Пратио их је све до Сенијетул-Веда, па је ту застао, гледајући за њима.[202]

Муслиманска војска на путу

Муслиманска војска је путовала према северу и стигла је до Муана, у Шаму на северној граници Хиџаза. До њих дође вест да је Херакле кренуо са силом од сто хиљада Византијаца из Белке.

[202] Ибн Хишам, 2/373, 374, Задул-меад, 2 / 156.

Прикључили су им се племена Лахм, Џеззам, Белкајн, Бехра и Белиј са још сто хиљада људи.

Муслимани се договарају у Меану

Муслимани нису ни сањали да ће да се сусретну са овако огромном војном силом, и то на овој даљини, у овој, за њих, далекој земљи. Да ли је могуће да овако мала војска, од свега три хиљаде бораца, нападне ту огромну војску од двеста хиљада војника? Они се договорише и рекоше: „Обавестићемо Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, о броју нашег непријатеља, да нам пошаље још људи, или да нам нареди шта да урадимо. Поступићемо по његовој наредби.“ Абдуллах ибн Реваха се супростави овом мишљењу. Храбрио је људе говорећи: „О народе, тако ми Аллаха, не можете сада да мрзите оно што сте тражили. Желели сте да посведочите својим животима, а ми се нећемо борити ни мноштвом, ни снагом, ни бројем, борићемо се снагом вере којом нас је Узвишени Бог наградио. Кренимо! Нећемо да будемо ускраћени за једно од два добра: или победа или погибија на Божијем путу.“ На крају су сви прихватили његово мишљење.

Муслиманска војска креће према непријатељу

Након две ноћи проведене у Меану, кренуше према непријатељској земљи. Хераклијева војска их срете у једном селу Белке, званом Мешариф. Када се непријатељ приближио, муслимани су се повукли у Му'ту и ту се утаборише. Затим су се поређали за борбу.

Почетак битке и смене заповедника

Две војске се сукобише на Му'ти и отпоче жестока битка. Три хиљаде људи лицем у лице са нападом и навалом две стотине хиљада војника. Чудна нека битка! Свакаквих ћемо изненађења да доживимо на овом свету! Међутим, када пухне ветар вере са собом доноси чуда.

Зејд ибн Харис, Послаников, нека су Божији благослов и мир над њим, миљеник, понесе бајрак Ислама и јурну. Борио се жестоко и храбро, примером хероја какве свет не познаје. Борио се док није погинуо.

Команду над војском преузео је Џафер ибн Ебу Талиб. Јурио је у бој. Било је невероватно шта је све чинио. Када би му досадило да се бори са

коња, скочио би на земљу и почео би да крчи све око себе. У борби је изгубио десну руку. Бајрак је понео левом, па му и њу одсекоше. Затим га је прихватио надлактицама и носио док није пао убијен. Причало се да га је убио неки Византинац, тако што га је располовио, па му је Узвишени Бог за награду даровао крила у Рају, да може да лети куд жели. Стога је Џафер назван рајска птица.

Ибн Омер је причао: „Учествовао сам у тој бици. Трагали смо за Џафером и нађосмо га међу убијенима. На телу му пребројасмо преко деведесет убода и рана.“ У Омеровом предању од Нафиа је додато: „То смо видели са његове предње стране.“[203] Након што Џафер погину херојском смрћу, смрћу правог верника, исламски бајрак понесе Абдуллах ибн Реваха. Он иступи напред јашући коња, приби се уз њега, мало се двоуми, а затим јурну напред говорећи стихове:

Заклео сам се души да ће да ступи

силом, или милом.

Док се људи жестоко боре,

зашто ти бежиш од Раја?

[203] Фетхул-Бари, 7/512.

У току борбе је до њега дошао његов стричевић и дао му је комад меса да презалогаји, критикујући га што претходних дана није ништа јео. Он га узео, угризну је један залогај, а остало је оставио, па је узео сабљу и почео је да се бори све док није погинуо.

Исламски бајрак у рукама „Божије сабље“

Након погибије Абдуллаха ибн Ревахе, приступи човек из племена Бену Уџлан, звани Сабит ибн Еркам, узе бајрак и рече: „О муслимани, сложите се и изаберите једног човека, да вас предводи.“ Они рекоше: „Ти.“ Он одговори: „Ја не могу.“ Потом изабраше Халида ибн ел-Велида. Кад он узе бајрак, поведе тешку и жестоку битку. Бухари преноси од Халида да је причао: „Девет сабљи сам поломио на дан Му'те, осим јеменског мача.“[204] У другом предању стоји: „Девет сабљи на Му'ти, се сломило у мојој руци. Једино је издржао јеменски мач.“

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао на Дан Му'те, биће обавештен објавом, пре него што ће у Медину да стигне вест о борби: **„Зејд је узео бајрак и**

[204] Бухаријев Сахих, поглавље о Бици на Му'ти у Шаму, 2/611.

погинуо, затим Џафер, па је и он погинуо, затим Ибн Реваха, па је и он погинуо.“ Док је то говорио, плакао је. Тада је заставу узела Божија сабља (Халид ибн Велид), и Аллах им је дао победу.“[205]

Крај Битке на Му'ти

Уз огромну храброст и јунаштво, ипак је било веома изненађујуће да је ова мала војска успела у непоколебљивости пред овим силним налетом, овом морском буром византијске војске. Тада је Халид ибн ел-Велид показао сву своју вештину и зрелост да спаси остале муслимане из ове ситуације. Различита су мишљења како се битка даље одвијала. Након детаљнијег проучавања свих верзија, закључује се да је Халид цео дан одолевао огромној византијској војсци тежећи свим срцем да смисли неку ратну варку којом би заплашио Византијце, и избавио муслимане, а да ови не подузму за њима потеру. Добро је знао да не би могли да им умакну.

Кад је освану други дан, Халид је променио распоред војске. Претходницу је поставио у позадини, а затим је промени бокове, па је десно

[205] Бухаријев Сахих, 2/611.

крило ставио на лево, а лево на десно. Непријатељ је то посматрао. Гледао је како се муслиманска војска ускомешала, па је помислио да им је дошло појачање. Преплашише се, а Халид је након једносатног одмеравања, почео да се полако повлачи назад, водећи рачуна да се распоред војске не поремети. Византинци су помислили да им муслимани спремају неку превару. Из бојазни да их муслиманска војска не би завукла у мртву пустињу, одустали су од битке.

Тако се непријатељ повукао у своју земљу не помишљајући потеру за муслиманима. Муслимани су се срећно повукли и вратили у Медину.[206]

Убијени са обе стране

У Бици на Му'ти је погинуло дванаест муслимана, а не зна се колико Византијаца, изузев што нам историја приповеда да их је тог дана доста погинуло.

[206] Фетхул-Бари, 7/513, 514, Задул-меад, 2/ 156. Детаљи битке преузети су из ова два извора, као и наведеног у претходној фусноти.

Резултати Битке

Важно је да напоменемо да муслимани у овој бици нису остварили задатак због кога су отишли, а то је да освете убијеног Пословниковог, нека су Божији благослов и мир над њим, изасланика, Хариса ибн Умејра. Међутим, битка је имала огроман значај на пропагандном пољу, јер је углед муслимана превазишао границе Арабије. Арапи су били зачуђени и изненађени вешћу о муслиманском походу на највећу светску силу тог доба на земаљској кугли. Сматрали су да ова борба значи уништење бића и изазивање смрти, а сусрет ове мале војске од три хиљаде бораца са том огромном светском силом, од две стотине хиљада бораца, да би се на крају вратили са минималним губицима и без веће штете, је само по себи највеће чудо тог доба. То чудо је потврдило Арапима да су муслимани нешто сасвим друго од оних на које су они навикли на тим својим просторима. Почели су да схватају да муслиманима помоћ и победа долазе од Узвишеног Бога и да је њихов Мухаммед, уистину Божији посланик.

Због свега тога видимо свадљива арапска племена која су до ове битке стално нападала муслимане, да одједном постају наклоњена Исламу. Убрзо иза тога на Ислам су прешла племена: Бену

Сулејм, Ешџеа, Гатафан, Зубјан, Фезара и друга. Битка на Му'ти је била одскочна даска за коначан обрачун са Византијом.

БИТКА ЗА ОСЛОБОЂЕЊЕ МЕККЕ

Ибнул-Кајјим каже: „Ово је највећа победа којом је Узвишени Бог, уздигао Своју веру и Свога Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, Своју војску и њене следбенике. Са овом победом је избавио Свој град и Своју Кућу, коју је учинио упутом световима, из неверничких и многобожачких руку. Заузећем Мекке су обрадовани становници неба, повезани су растргани конци, а људи су у групама похрлили у Божију веру. Земља заблиста и засја светлом Ислама.[207]

Повод Битке

Раније смо говорили да један параграф худејбијског примирја гласи да онај ко хоће да

[207] Задул-меад, 2/160.

ступи у савез са Мухаммедом, нека су Божији благослов и мир над њим, и потпише са њим уговор, може то да уради. Такође, ко хоће да склопи у савез са Курејшијама и потпише уговор, може то да уради. Племе које је у савезу са једном страном сматра се делом те стране. Било какво непријатељство неког племена, сматра се непријатељством целе те стране. Према овом параграфу, племе Хузаа је ушло у савез са Мухаммедом, нека су Божији благослов и мир над њим, а Бену Бекр са Курејшијама. Оба племена су била индиректно у примирју иако су у предисламском добу била у великом непријатељству и крвној освети. Ступањем на снагу овог примирја, оба племена су имала међусобну сигурност. Бену Бекр је угрозило ову сигурност потежући поново питање крвне освете из ранијег периода.

Вођа Бену Бекра, Невфел ибн Муавија ед-Дејли је повео своје људе, у шабану, 8. х.г., па су ноћу напали племе Хузаа, крај извора Ел-Ветир на обронку Мекке, и побише неке мушкарце. Дошло је до сукоба и борбе у којој су Курејшије пружиле помоћ Бену Бекру у оружју и људству. Курејшије су се бориле на страни Бену Бекра, користећи ноћну таму све док нису потерали Хузаа до

Харема. Када су дошли до њега, Бену Бекр рекоше: „О Неуфеле, ми смо ушли у Харем, твој Бог, твој Бог.“ Па је рекао опасну реч: "Нема бога данас, о Бену Бекре, узмите нашу освету. Током живота ви радите у светом Храму, па зар нећете да узмете вашу освету условима?“ Бену Хузаа су успели да се врате у Мекку и нашли су заштиту код Будејла ибн Верке ел-Хузаија и код свога штићеника Рафиа.

Амр ибн Салем ел-Хузаи је пожурио у Медину код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Затекао га је где седи у џамију са људима, па је изрецитовао стихове:

Мој Боже, ја позивам Ахмеда (Мухаммеда),

у име мира Бену Хашима и Хузаа.

Ви сте били деца, а ми зрели људи,

кад примисмо Ислам у инат заблуди.

Помоћ Мухаммеде, са Божијом вољом,

позови вернике да пођу са тобом.

Мухаммед наш Посланик, спреман је за бој,

леп као млади месец и висок к'о бор.

Озбиљног је лица, одлучног погледа,

доћи ће са великом војском по злотвора.

Курејшије смело прекинуше мир,

обећање чврсто срушише ко зид.

У Кедди, у Мекки, нападоше нас,

мислећи да нећу ја позвати вас.

У својој заблуди нису неки број,

на Ветиру са нама наметнуше бој,

да на руку'у (прегибању током молитве) и на сеџди (током падања ничице) убију нам сој.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се окренуо Амру и рекао: „Добићеш помоћ, Амр ибн Салиме.“

У међувремену Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, угледа облак на небу (што је иначе веома ретка појава за то поднебље), па рече: „Заиста ће овај облак да спусти победу Бену Ка'бу.“

Будејл ибн Верка ел-Хузаи је кренуо са групом људи у Медину да обавести Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, о читавом догађају. Испричаше му ко је све погинуо у сукобу, као и о помоћи Курејшија Бену Бекру против њих. Потом се вратише у Мекку.

Ебу Суфјан одлази у Медину да обнови примирје

Чињеница је да је потез који су Курејшије и њихови савезници урадили био искључиво издаја и отворено рушење потписаног уговора, зашта нису имали никакво оправдање. Због тога су убрзо схватили шта та издаја значи. Уплашени за њене последице, сазваше Веће на коме донесоше закључак да пошаљу свог поглавара, Ебу Суфјана, да обнови примирје са муслиманима.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је унапред обавестио асхабе (следбенике) шта ће Курејшије да предузму. Рекао им је: „Знајте да ће вам доћи Ебу Суфјан да учврсти примирје и продужи његов рок.“

Ебу Суфјан крену по договору и у путу сусрете Будејла ибн Веркаа у Усфану. Будејл се управо враћао из Медине. Ебу Суфјан му рече: „Одакле то долазиш, Будејле?“ (Мислио је да је он био код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим) Будејл је одговорио: „Ишао сам са неким људима Хузаа на обалу и у ову долину.“ Суфјан га је упитао: „Да не долазиш, можда, од Мухаммеда?“ Будејл је одговорио: „Не.“

Када Будејл продужи за Мекку, Ебу Суфјан рече: „Ако је био у Медини, сигурно је камилу хранио кошпицама.“ Затим приђе месту где се Будејлова камила одмарала, па узе њену балегу, издроби је и нађе кошпице, па рече: „Кунем се Аллахом да је Будејл ишао Мухаммеду.“ Затим настави пут и дође у Медину. Уђе у собу своје кћерке Умми Хабибе. Крену да седне на Пoсланиково, нека су Божији благослов и мир над њим, јастуче, а кћерка му забрани. Он је упита: „О кћери, не дозвољаваш ми да седнем на ову постељу? Да ли ти је важнија постеља или ја?“ Она одговори: „Ово је Посланикова, нека су Божији благослов и мир над њим, постеља, а ти си неверник и нечист.“ Он јој рече: „Тако ми Бога, откако си отишла од мене, погодило те зло.“

Изађе од кћерке и оде до Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да са њим поразговара. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му ништа није одговорио. Потом оде код Ебу Бекра, Бог био задовољан њим, па га замоли да говори Посланику, а Ебу Бекр, Бог био задовољан њим, му одговори: „Нећу то да учиним.“ Иза тога оде код Омера ибн ел- Хаттаба, Бог био задовољан њим, па и са њим хтеде да поприча, а Омер, Бог био задовољан њим,

рече: „Зар да се ја заузимам код Божијег Посланика за вас!? Тако ми Бога, да немам ништа друго осим једну семенку, њоме бих се борио против вас.“

Ебу Суфјан оде код Алије ибн Ебу Талиба, Бог био задовољан њим. Алија је седео са Фатимом, Бог био задовољан њом, а Хасан је пузао између њих. Он рече: „О Алија, ти си ми најближи крвни рођак, а ја сам дошао због посла и сигурно нећу да се вратим разочаран како сам дошао. Буди ми посредник код Мухаммеда.“ Алија, Бог био задовољан њим, му одговори: „Тешко теби, Суфјане! Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је строго наредио да не смемо са њим да разговарамо по том питању.“ Он се окрену Фатими, Бог био задовољан њом, и рече: „Можеш ли ти да наредиш овом твом сину (Послаников, мир над њим, унуку) да посредује међу људима? Биће поглавар Арапа до смрти.“ Она одговори: „Тако ми Аллаха, мој син је мали да би посредовао међу људима. Божијем Посланику не треба никакав посредник.“

Ебу Суфјану се тада мрак спусти на очи, па рече Алији, Бог био задовољан њим, сав узрујан, очајан и покоран: „О Ебу Хасане (Алија), налазим се у веома тешкој ситуацији. Реци шта да радим!?“ Алија, Бог био задовољан њим, му одговори: „Тако

ми Аллаха, не видим шта би могло да те извуче из ове ситуације. Ти си поглавар Бену Кенане, устани и сам посредуј код људи, а затим се врати у своју земљу.“ Ебу Суфјан упита: „Мислиш ли да ће то шта да ми помогне?“ „Не мислим, тако ми Аллаха, али мислим да немаш другог излаза.“ – Одговорио је Алија. Ебу Суфјан устаде и оде у џамију. Рече: „О људи, посредовао сам код људи.“ Затим узјаха камилу и крену у Мекку.

Када дође у Мекку, Курејшије га упиташе: „С каквим новостима нам долазиш?“ Он им одговори: „Ишао сам код Мухаммеда и испричао сам му зашто сам дошао, а он ми, тако ми Бога, ништа не одговори. Затим сам отишао код Ебу Кухафе (Ебу Бекра), па ништа нисам учинио. После сам отишао Омеру ибн ел-Хаттабу, па видех да нам је он највећи непријатељ. Најзад сам ишао код Алије и приметио сам да је најблаже нарави од свих њих. Сигнализирао ми је шта да учиним, па сам то и учинио. Тако ми Бога, не знам да ли ће шта да буде од тога?“ Они га упиташе: „А шта ти је саветовао?“ Ебу Суфјан рече: „Наредио ми је да тражим заштиту од људи, па ја то и учиних.“ Они га упиташе: „Да ли је то Мухаммед одобрио?“ Он одговори: „Не.“ Они рекоше: „Тешко теби, Алија се

само поиграо са тобом." Он одговори: „Не, тако ми Бога, другог излаза нисам имао."

Припреме за борбу и покушај да то остане у тајности

Из Таберанијевог предања схватамо да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, наредио Аиши, Бог био задовољан њом, пре него што је обавештен да је уговор прекинут на три дана, да му припреми одећу, а да нико не зна ништа о томе. Када ју је посетио њен отац (Ебу Бекр), упитао ју је: „Кћери моја, какво је то спремање?" Одговорила је: „Не знам, тако ми Аллаха." Он рече: „Тако ми Аллаха, ово није време да се иде у бој против Бенул-Асфера. Где, онда, иде Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим?" Аиша поново одговори: „Немам појма, тако ми Аллаха."

Трећег дана, рано изјутра, је дошао Амр ибн Салим ел-Хузаи са четрдесет јахача па је запевао:

„О мој Боже, ја позивам Мухаммеда..." па људи схватише да је уговор прекинут. Затим је Будејл дошао, па Ебу Суфјан, и муслиманима је било јасно да је вест истинита. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, им је

наредио да се припреме и обавестио их је да иде у Мекку. Обратио се Узвишеном Богу молитвом: „Господару мој, не дозволи да Курејшије ишта сазнају и виде док их не изненадимо у њиховој земљи.“

Ради безбедности и тајности овог похода, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је послао извидницу од осам људи под Ебу Катаде ибн Ребиином командом у долину између Зи Хашба и Зи ел-Мерве, да би непријатељ, ако сазна, помислио да Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, иде на ту страну. Када је ова извидница стигла на своје одредиште, добили су вест да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, кренуо у Мекку, па су и они кренули за њим и сустигли су га.

Хатиб Ибн Белта је послао Курејшијама обавештење да се Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, спрема да дође у Мекку по једној жени која је писмо сакрила у својој плетеници. Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, путем Објаве је дошла вест шта је Хатиб учинио. Он посла људе да дођу у место Ревда Хах и рече им да ће тамо да нађу жену која у коси крије писмо за Курејшије. Они узјахаше коње и кренуше на то место. Кад дођоше, наиђоше

на жену у носиљци на камили коју су носили водичи. Наредише јој да сиђе са камиле. Упиташе је где је писмо које носи Курејшијама, а она рече да нема никакво писмо. Наредише њеној пратњи да је претресу, па не нађоше ништа. Алија јој рече: „Кунем се Богом да Божији Посланик, није криво говорио, а ни ми те нисмо оптужили без разлога. Тако ми Бога, или ћеш да извадиш писмо или ћемо ми да те претресемо." Она је видела да са њима нема шале, па је рекла: „Одмакните се." Они се одмакоше, а она расплете плетеницу и извади из ње писмо па га предаде Алији и Микдаду. Они га однесоше Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. У писму је стајало: „Од Хатиба ибн Белтаа, Курејшијама." Обавештава их о Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, спремању да крене у Мекку. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је позвао Хатиба и упитао га: „Шта је ово, Хатибе?" Он је одговорио: „Причекај, Божији Посланиче, све ћу да ти кажем. Тако ми Бога, ја верујем у Бога и у Његовог Посланика. Нисам се одметнуо од Ислама, а нисам ни променио веру, али сам био веома везан за Курејшије. Нисам један од њих, али код њих је моја породица, моја деца и сав мој род. Они немају међу Курејшијама родбину која ће да их штити." Омер ибн ел-Хаттаб је тада

рекао: „Божији Посланиче, дозволи ми да га убијем. Он је издао Бога и Његовог Посланика. Постао је лицемер.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: „Он је учесник Бедра. Шта знаш, Омере, можда је Узвишени Бог погледао учеснике Бедра. Затим је рекао: 'Радите шта хоћете, ја сам вам опростио.'“ Омерове очи засузише, па рече: „Аллах и Његов Посланик најбоље знају.“[208]

Овим примером је Узвишени Аллах онемогућио свим обавештајцима да доставе Курејшијама било какву вест о припремљености муслимана и одлучности да се боре.

Муслиманска војска на путу за Мекку

Десетог рамазана, 8. х.г. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је напустио Медину и упутио се у Мекку са десет хиљада асхаба, Бог био задовољан њим.

Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, стигао у Џухфу, сусрете га стриц Аббас ибн Абдулмутталиб. Он је управо напустио Мекку са породицом и синовима и кренуо

[208] Бухаријев Сахих, 1/422 , 2/ 612.

је у Медину као мухаџир (исељеник), након што је примио Ислам. А када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, стигао у Ел-Ебву сусрео је свога стричевића Ебу Суфјана ибн ел-Хариса и течића Абдуллаха ибн Ебу Умејју. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је окренуо главу од њих због њиховог великог непријатељства и злобе које су му нанели. Умму Селема се обрати Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим: „Нису твој стричевић и твој теткић били баш најгори према теби.“ Алија, Бог био задовољан њим, рече Ебу Суфјану ибн ел-Харису: „Иди пред Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, и реци му у лице исто што су рекла Јусуфова браћа Јусуфу (Јосифу): **'Аллаха нам,' - рекоше они - 'Аллах те је над нама узвисио, ми смо, заиста, згрешили.'** (Кур'ан, Јусуф, 91) Заиста Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, не дозвољава да ико зна боље да говори од њега.“ Он је послушао, отишао је до Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му рече: **„Ја сада нећу да вас корим, Аллах ће да вам опрости, од милостивих, Он је Најмилостивији.“** (Кур'ан, Јусуф, 92)

Ебу Суфјану ибн ел-Харис је одговорио Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, стиховима:

Прође моје време кад носих заставу,

Ахмедову (Мухаммедову) војску да бацим у заблуду.

Ко ноћном путнику, ноћ ми беше тамна,

ево моје шансе, за упут у истину.

Упути ме Бог, да те сретнем знај

а због Њега сам тебе прогонио ја.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, зграби га за прса и рече: „Јесте, ти си тај што ме је прогонио из Мекке.“[209]

[209] Ибн Хишам, 4/41 , 42; Делаилун-нубувва, 5/28. Ебу Суфјан ибн ел-Харис је после тога постао добар муслиман. Прича се да никада више није подигао главу да директно гледа Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у очи због стида од њега. Божији Посланик, га је волео и посведочио је да ће он да уђе у Рај речима: "Желим да Суфјан буде у Рају иза Хамзе." Кад је Ебу Суфјан умирао, рекао је: "Не плачите за мном. Тако ми Аллаха, нисам ни једну погрешну реч изговорио од када сам примио Ислам." Задул-меад, 2/ 162 , 163.

Муслиманска војска се зауставља на Мерри Захрану

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је путовао од Медине постећи. Постили су и остали муслимани. Када су дошли до извора Кудејд, између места Кудејда и Усфана, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, прекиде пост и напи се воде. И остали муслимани учинише то исто. Одатле је наставио пут до Мерру Захрана. Ноћ га затече у Долини Фатиме. Он нареди војсци да запале бакље. Тако одједном плану десет хиљада бакљи. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, нареди стражи да надзире, и постави Омера ибн ел-Хаттаба, Бог био задовољан њим, за надзорника страже.

Ебу Суфјан пред Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим

Након што су муслимани одсели у Мерру Захрану, Аббас узјаха Посланикову белу мазгу и крену да потражи неког сакупљача дрва, или било кога, да обавести Курејшије да изађу и пруже Божијем Посланику, нека су Божији благослов и

мир над њим, гаранцију сигурности пре него што уђе у Мекку.

Аллах, је онемогућио Курејшијама да дођу до било каквих информација о муслиманима, иако су били врсни извиђачи и уходе. Ебу Суфјан је, такође, излазио у извиђање. Кренуо је са Хакимом ибн Хизамом и Будејлом ибн Вераком да прислушкује и ослушкује нове вести о Мухаммеду, нека су Божији благослов и мир над њим.

Аббас прича: „Јахао сам Посланикову мазгу кад чух Ебу Суфјанов и Будејл ибн Верков разговор. Враћали су се са извиђања. Ебу Суфјан је причао: 'Никада до сада нисам видио оволико ватри навече, а нити оволику војску.', а Будејл рече: 'Ови су из Бену Хузаа. Захватила их је еуфорија рата.' Ебу Суфјан додаде: 'Нису ово само Хузаије. Они су у мањем броју да би ово биле њихове ватре.'“ (Овако су разговарале Курејшије) Аббас је рекао: „Ја му познах глас, па рекох: 'О Ебу Ханзала (Ебу Суфјан) .' Он познаде мој глас и рече: 'Ебул-Фадле, јеси ли то ти?' 'Јесам.' 'А ко су ови?' 'Ово је Божији Посланик, са својом војском. Тешко Курејшијама сутра, тако ми Бога.' 'Па шта да урадим, тако ти оца и мајке?' Рекох му: 'Тако ми Бога, ако те се домогне, оде ти глава. Него, узјаши иза мене док не дођемо до Божијег Посланика, нека су Божији

благослов и мир над њим, па тражи помиловање. Он је узјахао иза мене, а његова два друга су се вратила'“

Аббас је причао: „Јахао сам са њим. Кад год би прошли покрај неке ватре, муслимани би упитали: 'Ко је овај?' Када би угледали Посланикову мазгу и мене на њој, одговорили би: 'Послаников, нека су Божији благослов и мир над њим, стриц на његовој мазги.' Тако смо пролазили поред ватре Омера ибн ел-Хаттаба, Бог био задовољан њим. Он упита: 'Ко је то?' Устаде и дође до мене, а кад угледа Ебу Суфјана иза мојих леђа, викну: 'Ебу Суфјан, Божији непријатељ? Хвала Богу Који те доведе и без уговора и без задане речи.' Он журно крену до Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, али мазга стиже пре њега. Скочих са мазге и уђох код Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, а за мном уђе и Омер, Бог био задовољан њим, па рече: 'Божији Посланиче, ево Ебу Суфјана. Дозволи ми да га убијем.'“ Абасс је даље причао: „Ја рекох: 'Божији Посланиче, ја сам га узео под своју заштиту.' Затим седох код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, обгрлих му главу и рекох: 'Тако ми Бога, нико га, осим мене, ове ноћи неће узети под заштиту.'

Пошто је Омер, Бог био задовољан њим, био упоран у захтеву да га убије, рекох: 'Полако, Омере. Да је он, којим случајем, човек из твог племена не би ти тако говорио.' Омер, Бог био задовољан њим, је рекао: 'Полако, Аббасе. Тако ми Аллаха, твој прелазак на Ислам ми је био дражи од очевог Ислама. А то није ни због чега другог, осим што знам да је твој прелазак на Ислам био дражи Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, од Хаттабовог Ислама.' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: 'Иди Аббасе, иди са њим у свој шатор, а кад осване, дођи ми са њим.' Ја одох. Кад је освануло, одведох га Божијем Полсанику, нека су Божији благослов и мир над њим. Кад угледа Ебу Суфјана, рече: 'Тешко теби, Ебу Суфјане. Није ли дошло време да и ти сазнаш да нема другог бога осим Аллаха?' Он рече: 'Тако ми Бога, нема племенитијег, ни доброћуднијег, ни брижљивијег од тебе. Да сам мислио да осим Аллаха има други бог, он би ме досад заштитио.' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: 'Тешко теби, Ебу Суфјане. Зар није дошло време да схватиш да сам ја Божији посланик?' Он рече: 'Тако ми Аллаха, има ли племенитијег, и доброћуднијег, и брижљивијег од тебе?' Затим је рекао: 'Твоје посланство ми није још у потпуности јасно.' Аббас је викнуо на њега:

'Тешко теби! Прими Ислам и посведочи да нема другог бога осим Аллаха и да је Мухаммед Божији посланик, пре него што ти оде глава (од Омера)!' Ебу Суфјан је примио Ислам и изговорио је речи шехадета (сведочења).' Аббас је рекао: 'Божији Посланиче, Ебу Суфјан је човек који воли понос и част. Учини за њега нешто у том смислу.' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: 'Да, ево за њега нешто: 'Онај ко се у Мекки склони у Ебу Суфјанову кућу, биће безбедан. Такође ће да буду безбедни они који се затворе у куће и они који се склоне код Светог храма.'“

Муслиманска војска напушта Мерру Захран и креће у Мекку

Ујутру, у среду, седамнаестог рамазана, 8. х.г., Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је напустио Мерри Захран и наредио је Ел-Аббасу да задржи Ебу Суфјана у теснацу крај планинске стене, док не прођу покрај њега сви Божији борци. Треба он то да види. Аббас то учини. Поред њих су пролазили наоружани и добро опремљени борци, груписани по својим племенима и са својим бајрацима. Кад год би покрај њих прошла нова група, Суфјан би упитао Аббаса:

„Аббасе, ко су ови?“ А Аббас би одговарао (нпр) : „Сулејм.“ А Ебу Суфјан би се преиспитивао, па би рекао (нпр.): „Шта ја имам са Сулејмом?“ Или: „Ко су ови, Аббасе?“ „Племе Музејна.“ „Шта ја имам са Музејном?“ Питао се Суфјан. Тако су прошла сва племена, а онда би питао: „Имам ли ја шта са тим племеном?“ Покрај њега је напокон прошао Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, са својом војском у зеленом, састављеном од мухаџира и енсарија. Од оклопа им се није ништа видело изузев очију. Ебу Суфјан је повикао: „Слава Аллаху, Аббасе, а ко су ови?“ Он је одговорио: „Ово је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, са мухаџирима и енсаријама.“ Суфјан је додао: „Нико овима неће да буде раван, ни по броју, ни по снази.“ Потом је додао, „Ебу Фадле, данас је краљевство и власт твог братића огромна.“ Аббас је рекао: „Ебу Суфјане, ово су резултати посланства.“ Ебу Суфјан је додао: „Онда је то тако.“

Бајрак енсарија је носио Са'д ибн Убада. Када је пролазио покрај Ебу Суфјана, рече му: „Данас је дан крвавог боја. Данас ће да буду освојене светиње. Данас ће Бог да понизи Курејшије.“ Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, био насупрот Ебу Суфјана, Ебу

Суфјан му рече: „Божији Посланиче, јеси ли чуо Са'да?“ „Шта је рекао?“ „Рекао је то и то.“ Тада Осман и Абдуррахман ибн Авф рекоше: „О Божији Посланиче, нећемо да будемо сигурни док год Ебу Суфјан има моћ и власт код Курејшија.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: „Данас је дан у коме се Каба велича и слави. Данас је дан у коме ће Бог да уздигне и прослави Курејшије.“ Затим је послао људе да Са'ду одузму бајрак и предаде га његовом сину Кајсу. Има мишљења да је бајрак предат Зубејру.

Курејшије изненађене доласком муслиманске војске

Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, прошао покрај Ебу Суфјана, Ел-Аббас му рече: „Спас и избављење твом народу.“ Ебу Суфјан је пожурио у Мекку. Кад је ушао, викнуо је из свег гласа: „О народе Курејша, ево Мухаммеда! Долази вам због нечега што не можете да избегнете. Ко уђе и склони се у Ебу Суфјанову кућу, биће сигуран.“ На њега је скочила његова жена Хинда, Утбеова кћерка, искористила је тренутак његове слабости и викну: "Убијте слатког, масног, унакажених ногу! Мрзак ли је онај који предводи народ.“ Ебу Суфјан је

рекао: „Тешко вама, никако не дозволите да вас заслепи ова овде. Мухаммед вам долази са оним над чиме ви немате власти. И знајте, ко се склони у Ебу Суфјанову кућу, има гаранцију.“ Они су одговорили: „Убио те Бог, не треба нам твоја кућа, ни твоја заштита.“ Он је рекао: „Ко се затвори у своју кућу, има гаранцију, као и онај ко уђе код Кабе.“ Људи су се разишли по својим кућама и код Светог храма.

Сакупио се олош Мекке да пружи отпор. Окупише се око Икремеа ибн Ебу Џехла, Сафвана ибн Умејја и Сухејла ибн Амра на брду Ел-Хандемет да се бију са муслиманима. Уз њих је био један човек из племена Бену Бекра, звани Химас ибн Кајс. Он је пре тога припремао оружје, па када га је жена питала: „Зашто то спремаш?“ Он је одговорио: „За Мухаммеда и његове другове.“ Она му је рекла: „Тако ми Бога, Мухаммеда и његове другове ништа не може да заустави.“ Он је рекао: „Ја желим, тако ми Бога, да те неко од њих служи.“ Затим је цитирао стихове:

Ако се муслимани помоле у Мекку,

ово моје оружје је у потпуности приправно,

а ови двосекли мачеви, брзином ће сећи.

Муслиманска војска у Зу Тувау

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је настављао пут, предавши се потпуно и скрушено Узвишеном Богу задовољан што је баш њега почастио да ослободи Мекку. Од понизности брада му је готово додиривала јахалицу. У Зу Тувау је извршио распоред војске. Халид ибн Велида је поставио на десно крило. Наредио је Халиду да уђе у Мекку са доње стране, и рече: „Ако вам се испречи неко од Курејшија, жестоко их нападните и протерајте према Саффи, где ћемо ми да их дочекамо.“

Лево крило је предводио Зубејр ибн ел-Аввам, који је носио Пoслаников, нека су Божији благослов и мир над њим, бајрак. Њему је наредио да уђе са горње стране Мекке, или од Кеда, и да забоде свој бајрак у Ел-Хаџун. Рекао му је да не мрда са тог места док му Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, не дође са војском.

Ебу Убејде је командовао пешадијом која није имала наоружања, па је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, наредио да се они склоне у сред долине, како би могли да се упуте у Мекку кад Божији Посланик оде тамо.

Муслиманска војска улази у Мекку

Свака војна скупина муслимана је кренула у Мекку путем којим јој је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, наредио. Халид ибн ел-Велид и његови војници су кренули напред и нико од многобожаца, ко их је у путу сусрео, није остао у животу. Од његових ближих сарадника, муслимана, погинуо је Курз ибн Џабир ел-Фихри и Хунејс ибн Халид ибн Ребиа. Они су искакали од поштовања наредби, и сами су кренули другим путем, па су убијени. Халид је курејшијску олош затекао на Ел-Хандеми, напао их и убио дванаест многобожаца. Тако је био поражен Химас ибн Кајс, који је ковао и припремао оружје за борбу против муслимана. Он је некако дошао до своје куће и рекао је жени: „Закључај за мном врата." Она га је упитала: „А где ти је сада оно што си говорио?“ Он је у исти мах наизуст цитирао стихове:

Да си била на брду Хандема,

кад побеже Сафван и Икрима,

Те јурнуше муслимани на мене,

Курејше, секућ наше главе.

Поклик војске страх задаје,

као мрачне сене,

ко крик лава иза леђа кад заплаши мене.

Да знаш, жено, не би рекла ни једне беседе.

Халид је улазио у Мекку претражујући је док се није сусрео са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, на Саффи.

Зубејр је ушао у Мекку и није застао док није поставио Послаников бајрак код Кабе. Одатле се није мицао док Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, није дошао.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, улази у простор Светог храма и чисти га од кипова

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се помолио окружен мухаџирима и енсаријама и тако уђе код Кабе. Приђе Хаџерул-есведу (Црном камену), додирну га, а потом је обавио таваф (кружење) око Кабе. У руци је носио лук. Око Кабе је стајало триста шездесет кипова. Он је почео да их лупа луком и да говори: **„Дошла је Истина, а нестало је лажи; лаж, заиста, нестаје!“** (Кур'ан, Ел-Исра, 81) **„Дошла је Истина, а лажи је нестало и неће поново да се врати.“**

(Кур'ан, Себе, 49) Кипови су се рушили један за другим падајући на лице.

Први таваф (кружење) је обавио јашући и без ихрама, због тога га је скратио. Потом је позвао Османа ибн Талху, кључара Кабе, узео је од њега кључ и наредио је да се врата Кабе откључају. Унутар Кабе је угледао слике. Видео је слику Ибрахима (Аврама), нека су Божији благослов и мир над њим, и Исмаила (Јишмаила), нека су Божији благослов и мир над њим, како посматрају стрелице за игру, па је рекао: „Аллах убио многобошце! Тако ми Аллаха, они никада нису веровали у ове стрелице.“ У Каби је угледао голуба од дрвета, па га руком здроби. Такође је наредио да се слике избришу.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је клањао у Каби, а потом је одржао говор Курејшијама

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је затворио врата Кабе за собом. Са њим унутра остадоше Усама и Билал. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се окрену према зиду насупрот врата. Од зида је био удаљен три аршина. Са леве стране су му

била два стуба, а са десне један. Иза леђа су му остала три стуба. Каба је тада била сагрђена на шест стубова. Ту је клањао, а затим је направио круг унутар Кабе. Проучио је текбире (Бог је највећи) на обе стране, а затим је изговорио тевхид[210] – Нема истинског бога осим Аллаха а потом је отворио врата.

Курејшије су већ испуниле Харем Кабе, поређали су се у редове и чекали су шта ће Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, да учини. Он се ухвати за довратник врата Кабе, која су неколико степеница уздигнута од земље и, гледајући доље у Курејшије, рече: „Нема другог бога осим Аллаха, Једног Јединог. Његово обећање се обистинило. Дао је помоћ Своме робу. Само Он је победио све удружене непријатеље. Свака освета, спор око имовине и крварина у мојој су власти, осим службе у овој Божијој Кући и напајања хаџија. Убити неког грешком, слично је као и намерно (бичевање и батинање), изазива

[210] Тевхид је арапска реч која у језичком значењу значи *учинити одређену ствар једном*, издвојити је између осталих ствари. У терминолошком значењу ова реч представља концепт монотеизама, веровање да је Узвишени Бог Господар, Створитељ, Владар и Онај који управља свим питањима Његових створења, веровање да је Он Узвишени јединствен у Свом Бићу и Својим својствима у чему Му нико не личи, и веровање да само Он истински заслужује да буде обожаван и да је свако божанство мимо Њега лажно. Смисао живота и обавеза сваког човека јесте остварити тевхид, јер само ко га оствари ући ће у Рај.

тешку одштету - сто камила, од којих четрдесет мора да буде са плодом у стомаку. О народе Курејша, Бог вас је ослободио незналачке охолости и предисламског величања очева. Сви су људи Адамовог рода, а Адам је од земље.“ Затим је проучио ајет: **„О људи, Ми вас од једног човека и једне жене стварамо и на народе и племена вас делимо да бисте се упознали. Најугледнији код Аллаха је онај који Га се највише боји. Аллах, уистину, све зна и није Му скривено ништа.“** (Кур'ан, Ел-Хуџурат, 13)

„Ја сада нећу да вас корим“

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је затим наставио: „О Курејшије, шта мислите, шта сте заслужили, и шта ћу ја сада да учиним са вама?“ Одговорили су: „Само добро, племенит си брат и син племенитог брата.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: „Рећи ћу вам као што је Јусуф, нека су Божији благослов и мир над њим, рекао својој браћи: 'Ја сада нећу да вас корим.' Идите, слободни сте.“

Кључ Божије Куће

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је потом сео у џамију. Пришао му је Алија, Бог био задовољан њим, носећи у руци кључ Часног храма. Он је рекао: „О Божији Посланиче, додели нама чување Кабе и напајање хаџија, Узвишени Бог те благословио.“ У другом предању се наводи да је ово изговорио Ел-Аббас. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је тада упитао: „А где је Осман ибн Талха?“ Они су га позвали, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му је рекао: „Ево ти кључ који си имао (он је био до тада кључар Кабе). Данас је дан за доброчинство и опрост.“ У Ибн Са'довом предању у делу Табекат стоји да је, док му је пружао кључ, рекао: „Ево вам Бејтуллах, вечна и наслеђена Аллахова Кућа. Од вас неће моћи да је преузме нико осим силник. Османе, Аллах има поверења у вас за ову Кућу, а опскрба коју зарадите на дозвољен начин од овог посла, дозвољена вам је.“

Билал учи езан (позив за молитву) на Каби

Дошло је време намаза (молитве) а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над

њим, је наредио Билалу да се попне на Кабу и да проучи езан. Ебу Суфјан ибн Харб, Итаб ибн Усејд и Ел-Харис ибн Хишам су седили у дворишту Кабе. Итаб рече: „Бог се смиловао Усејду (његовом оцу) да ово не чује и не види, јер би га то жестоко расрдило." А Ел-Харис рече: „Кад бих, тако ми Бога, знао да је ово права истина, и ја бих их следио." Напокон, Ебу Суфјан је рекао: „Ја нећу ништа да кажем. Да било шта кажем, овај шљунак ће да ме изда и обавестити га (Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим.)." Тада, пред њих дође Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, и рече: „Знам све шта сте рекли!" Он је поновио шта је свако појединачно казао. Ел-Харис и Итаб су тада рекли: „Ми сведочимо да си Божији посланик. Тачно знамо да ово није могао да чује нико са стране, па да те обавести."

Намаз (молитва) победе или намаз (молитва) захвале

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је тога дана ушао у кућу Уммихане, Ебу Талибове кћерке, опрао се и ту је клањао. То је био намаз (молитва) победе и Ослобађања Мекке, звани салатул-фетх.

Погубљење највећих злочинаца

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је наредио да се нађе и убије девет највећих меккаснких злочинаца, макар их нашли сакривене под заставом Кабе. Абдуллаха ибн Ебу Сарха је Осман довео код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, па је молио да му опрости. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му је опростио. Раније је он примио Ислам и учинио је хиџру (пресељење), па су неки другови Курејшије хтели да га убију, а он се због тога одметнуо од Ислама и вратио се у Мекку. Икриме ибн Ебу Џехл је побегао у Јемен, па се његова жена заузела за њега код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и молила је да иде по њега, што јој је одобрио. Заједно су се вратили у Мекку и примили су Ислам. После тога је био добар муслиман.

Прихватање Ислама Сафвана ибн Умејје и Фадале ибн Умејра

Сафван није био међу оптуженим злочинцима, али је по свом високом положају међу курејшијским вођама осетио страх и побегао је из Мекке. Умејр бин ел-Џумехи је затражио заштиту

за њега код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, што је он прихватио и дао му је свој турбан у ком је ушао у Мекку. Умејр је пожурио за Сафваном, који је кренуо у Џидду да одатле лађом бежи у Јемен, и врати га у Мекку. Сафван је замолио Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, два месеца за размишљање, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му одобри четири месеца. Сафван је након тога примио Ислам, а његова жена је то била учинила раније. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је потврдио њихов први брак.

Федала је био младић. Пришао је Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, док је обављао таваф (кружење) да га убије. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му је рекао да зна за његову намеру. Кад је Фадалет признао, тог момента је спознао да је Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, уистину, Божији посланик и да је о свему обавештен, па је примио Ислам.

Посланикова, нека су Божији благослов и мир над њим, хутба (говор) другог дана у Мекки

Сутрадан, другог дана од Ослобођења Мекке, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је устао да одржи људима говор. Захвалио се Узвишеном Богу похвалио Га, изрекао Му славу, а затим је рекао:

„О људи, заиста је Узвишени Аллах, Мекку прогласио светом, оног дана када је створио небеса и Земљу. Она је света Божијом светошћу до Судњег дана. Нико од људи, ко верује у Аллаха и Судњи дан, не сме у Мекки да пролива крв, или да посече стабло. А ако неко приупита: зашто је то допуштено Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, реците: 'Аллах је то дозволио Своме Посланику, а вама није, и то у одређено време у дану који је прошао, а данас је та светост опет на снази, као што је била и јуче.' О овоме нека присутни обавесте одсутне.“

У другом предању се наводи: „Ни грана да се у Мекки не одсече, да се ништа не лови, да се плодови не беру, осим за домаћине.“ А Аббас је рекао: „О Божији Посланиче, осим миришљаве жукве, па она је за њихове слуге и њихове куће.“ Посланик је то одобрио и рекао: „Осим миришљаве жукве.“ Тога дана је племе Хузаа убило човека из

Бену Лејса, због крвне освете из предисламског доба. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је поводом овога рекао: „О народе Хузаа, оставите се убијања, доста је било убијања, ако је било од користи. Ви сте убили човека и тиме сте подмирили стари дуг, али ко буде убијен после овог догађаја, на овом месту, таман да је породица убијеног у Хајберу, добиће убицу живог или мртвог.“ У једном предању стоји: „Затим је неки човек из Јемена устао, такозвани Ебу Сах, и упитао: 'Могу ли да добијем, Божији Посланиче ово написмено?' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је одговорио: 'Напишите ово Ебу Саху.'“[211]

Страх енсарија да ће Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, да остане у Мекки

Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, заузео Мекку, која је његова домовина, енсарије рекоше једни другима: „Мислите ли да ће Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, након овог

[211] Бухаријев Сахих, 1 /22 , 216 , 247, 328, 329, 2/615 , 617; Муслимов Сахих,1 /437, 438 , 439, Ибн Хишам, 2/415 , 416, Ебу Давуд, 1 /276.

успеха, да остане у свом родном граду и на својој земљи?“ У том моменту, он је дигнутих руку учио дову (молбу) Богу на Саффи. Када је завршио, рекао је: „Шта сте рекли?“ Одговорише: „Ништа, Божији Посланиче.“ Био је упоран док му нису признали. Тада им је рекао: „Не дао Аллах! Мој живот и смрт је са вама.“

Узимање обећања на верност

Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, са муслиманима ослободио Мекку, Меккелије су почеле да упознају истину. Сазнали су да без Ислама нема никаквог успеха. То су признали и Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, па су се окупили око њега да му се закуну на верност. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је седео на Саффи, а Омер ибн ел-Хаттаб, Бог био задовољан њим, испод њега. Људи су долазили и заклињали се на послушност и покорност колико год буду могли. Омер, Бог био задовољан њим, је био сведок.

У делу Ел-Медарик стоји да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, након заклетве на верност мушкараца, позвао

жене да то исто учине. Примао је од њих заклетву и преносио је Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, захтев. Тада се помолила Хинд, Утбеова кћерка, а Ебу Суфјанова жена, преобучена и скривена, уплашена да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, не препозна и да је не казни за оно што је учинила са Хамзом. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, тада рече: „Тражим од вас реч да нећете Аллаху да чините ширк (многобоштво).“ Омер то понови и од њих узе обећање. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, настави: „И да нећете да крадете", а Хинд рече: „Ебу Суфјан је шкрт човек. Ако узмем по мало његовог новца?“ А Ебу Суфјан додаде: „Оно што ти узмеш, халал ти је.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се насмејао и препознао је Хинд, а затим је упитао: „Ти си Хинд?“ Она је одговорила: „Да, опрости ми оно што је прошло, Божији Посланиче!“ Он је одговорио: „Аллах ти опростио.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, настави са заклетвом, и рече: „И да блуд нећете да чините.“ А Хинд рече: „А зар слободне жене (које нису робиње) то раде?“ А Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, настави: „ И да нећете своју децу у

утробама да убијате." А Хинд додаде: „Ми их одгајамо од малена, а ви их убијате кад порасту, али то ви и они знате боље." Њен син Ханзала је погинуо на Бедру. Омер, Бог био задовољан њим, се од срца смејао, да је од смеха залегао, а и Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се насмејао. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је потом наставио: „И да нећете својим мужевима туђу децу да подмећете." А Хинда рече: „Тако ми Аллаха, заиста је то ружно. А што нам не наредиш да се лепо владамо и да будемо упућене?" Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: „И да нећете ни у чему што је добро послушност да одбијати." Она додаде: „Тако ми Аллаха, нисмо ни дошле на овај састанак са намером да будемо непослушне." Кад се враћала са састанка, разбила је свога кипа (идола) и рекла: „Због тебе смо живели у заблуди."

У Бухаријином сахиху стоји: „Када је Хинд бинт Утбе дошла Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, рекла му је: 'О Божији Посланиче, није било породице којој сам желела понижење као твојој породици, а данас нема никога на овом свету ком желим да буде узвишенији од твоје породице.'" Посланик је рекао: „Такође, тако

ми Оног у Чијој је Руци мој живот.“ Па је рекла: „О Божији Посланиче, Ебу Суфјан је шкрт човек, па да ли ја могу да узимам из његовег имовине за потребе наше породице?“ Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је одговорио: „Ја то не видим другачије, осим дозвољеним.“

Боравак Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у Мекки и његово деловање

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је у Мекки провео деветнаест дана, обнављајући исламска знамења и упућујући народ на Прави пут, богобојазност и Објаву. Наредио је Ебу Усејду ел-Хузаију да поправи знамења и знакове у Харему Кабе и да очисти и одстрани све што подсећа на претходни период. Из Мекке је послао неке делегације да руше кипове који су били у близини Мекке, па су их све порушили. Једном гласнику је рекао да иде Мекком и да виче: „Ко верује у Узвишеног Аллаха нека у својој кући не остави ни једно божанство, а да га не разбије.“

Делегације и извиднице

1. Када се Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, одморио од сређивања ситуације у Мекки, послао је Халида ибн ел-Велида да сруши кип Ел-Узза, који се налазио у Нахли, недалеко од Мекке. Халид ибн ел-Велид је кренуо двадесет петог рамазана, 8. х.г. Ово божанство је припадало Курејшијама и целом племену Бени Кенан. То је био њихов највећи кип. Чувао га је Бену Шејбан. Халид је кренуо са тридесет коњаника. Кад је дошао до кипа, срушио га је. Када се вратио, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, га је упитао: „Да ли си видео шта?“ Халид је одговорио: „Не.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: „Онда га ниси срушио. Врати се тамо и сруши га.“ Халид се вратио љут, витлајући голом сабљом. Пред њим је изашла гола жена, црна, распуштене косе. Чувар кипа је викнуо на њу. Халид је ударио сабљом и убио је. Након тога се вратио Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, и обавести га шта је учинио. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: „Да, то је Ел-Узза, она је била очајна што га више никада неће обожавати у овој земљи.“

2. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је истог месеца послао Амра ибн ел-Аса да сруши кип Сува. То је био кип племена Хузејл у Рухату, петнаест километара удаљеном од Мекке. Кад је Амр дошао до њега, вратар га упитао: „Шта желиш?“ Амр ибн ел-Ас је одговорио: „Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, ми је наредио да срушим ово божанство.“ Вратар му је одговорио: „Нећеш моћи.“ Амр је упитао: „Зашто?“ Овај је одговорио: „Не да се.“ Амр му је рекао: „Још увек си у заблуди. Тешко теби! Да ли он чује или види?“ Затим се примакну и сруши га.

Он је наредио да сруше и кућу у којој је кип био, па ни ту не нађоше ништа. Амр је упитао чувара: „Ето, јеси ли видео?“ Он је одговорио: „Примам Ислам и предајем се Аллаху.“

3. У истом месецу је послао Са'да ибн Зејда ел-Ешхелија са двадесет коњаника да сруши Мената. Кип Менат је био у Мушеллелу, близу Кудејда. То је било божанство племена Ел-Евса, Ел-Хазреџа, Гассанија и других. Када је Са'д дошао до кипа, чувар кипа га је упитао: „Шта желиш?“ Он је одговорио: „Да срушим Мената.“ Они су рекли: „Учини то.“ Са'д се примакао, а иза кипа се помолила гола, црна жена, рашчупане косе. Кукала

је и ударала се у прса. Чувар јој је рекао: „Менат, пред тобом је група грешника према теби.“ Са'д је ударио и убио је, а затим је пришао кипу, сруши га и здроби. Он, такође, није нашао ништа у његовом складишту.

Ово је била Битка за Мекку, одлучујући тренутак, велика победа која је уништила идопоклоничко биће у корену. Ова победа није оставила простор, а ни оправдање арапским племенима за дилему на целом арабијском простору. Сва арапска племена су ишчекивала шта ће да се изроди из сукоба који се одвијао између муслимана и идолопоклоника. Добро су знали да ће Кабу да добије онај ко буде у праву и на Правом путу, а не онај ко је у заблуди. У то су се једанпут и уверили пре пола века, када су присташе "слона" кренуле да сруше ову Божију кућу. Узвишени Бог их је уништио и учинио их је као лишће које су црви источили.

Примирје на Худејбији је било претходница за ову величанствену победу. Људи су се у време безбедности опустили, па су међусобно разговарали. Причало се и размишљало о Исламу. Свима који су у Мекки скривали Ислам, омогућено је да га јавно испоље и да га практично манифестују такмичећи се у Исламу. То је

узроковало да многи пређу на Ислам. То је било видљиво и у овој бици у којој је учествовало десет хиљада муслиманских војника, а мало пре Худејбије било их је свега три хиљаде.

Ова одлучујућа битка отворила је народу очи и порушила је последње препреке које су биле између њих и Ислама. Овом победом муслимани су завладали политичком и верском ситуацијом у исто време на читавом арапском полуострву, уздуж и попреко. Муслимани су стекли верско и световно вођство. Раздобље које је отпочело после примирја ишло је муслиманима у корист, а завршило се овом славном победом. Након тога је отпочело ново раздобље које је било у потпуности у корист муслимана. У њему су муслимани били прави владари комплетне ситуације. Арапским племенима није преостало ништа друго већ да у делегацијама одлазе Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, и да примају Ислам, а да га након тога понесу широм света. За тај подухват посебно су биле успешне наредне две године.

ТРЕЋЕ РАЗДОБЉЕ

Ово треће раздобље је, уједно, и последње раздобље Посланиковог, нека су Божији благослов и мир над њим, живота. Представља успехе које је постигао Ислам након дуготрајне, мучне и тегобне борбе, као и непрекидних потешкоћа, смицалица, нереда, битака и ратова, према којим је стајао више од две деценије. Ослобађање Мекке је представљало највећи добитак коју су верници стекли за све ове године. Због те победе ток историје је променио правац, а општа ситуација Арапа је доживела преображај. Величанствена победа у Мекки ударила је чврсту границу између периода пре и периода који је долазио после победе. Курејшије су у очима Арапа били чувари вере и њени браниоци. Арапи су их у томе следили и опонашали. Предаја Курејшија и њихова капитулација представљала је последњи ударац многобоштву. Ово треће раздобље може да се подели на два историјска периода:

1. период напора и борбе и

2. период надметања између народа и племена у прихватању Ислама.

Ова два периода историјских збивања су међусобно повезана и упоредна. Употребили смо овај редослед како бисмо обрадили сваку страну са њеним специфичностима и разликама. Период борби и напора на том пољу је неодвојиво везан за претходни период, па смо га првог и обрадили.

Ослобађање Мекке је дошло непосредно после брзог ударца задатог Арапима у претходном периоду. Суседна племена су била изненађена датом ситуацијом. Више нису била у стању да јој се одупиру. Стога су махом примали Ислам, осим неколико својеглавих, јаких и охолих племена, а на првом месту племена Хевазин и Секиф. Њима су се придружиле још неке арапске породице. Сматрали су себе величанственим и гордим да би смирено поднели муслиманску победу. Зато су се окупили око Малика ибн Авфа ен-Насрија па су одлучили да крену у рат против муслимана.

Покрет непријатеља и долазак на Евтас

Пошто је покренуо питање одласка у рат против муслимана, Малик ибн Авф је повео народ са њиховом покретном имовином, женама и децом, на пут према Евтасу. Евтас је долина на земљишту племена Хевазин у близини Хунејна. Међутим,

долина Евтас је сасвим друге природе од долине Хунејна.

Искусни ратник сматра погрешним војсковођино мишљење

Када је Малик ибн Авф стигао у Евтас, око њега су се сакупила сва племена. Међу људима од мудрости био је Дурејд ибн ес-Симма, старац који није имао другог знања осим знања о ратовању, теоријског и практичног. Био је изузетно храбар, опробан ратник. На том скупу их је упитао: „У којој сте сада долини?“ Људи су одговорили: „У Евтасу.“ Он је рекао: „Да, терен за коње. То је неравно земљиште дугачких планинских раштрканих брежуљака, без имало песковите и меке земље. Чујем рику камила, њакање магараца, плач деце и блејање оваца. Где су?“ Људи су одговорили: „Повео их је са собом Малик ибн Авф. Уз мушкарце су њихове жене, деца и покретна имовина.“

Дурејд позва Малика ибн Авфа и упита га због чега је то учинио и шта га је на то навело. Он је одговорио: „Хтео сам да иза сваког мушкарца стоји његова породица и имовина. Мушкарац треба да се бори да би их спасио и заштитио.“ Дурејд је

рекао: „Пастир оваца, тако ми Бога. А да ли онај ко изгуби битку може да сачува и заштити своју породицу и имовину? Ако хоћеш да победиш, нема ти користи ни од кога, осим од бораца са исуканом сабљом и припремљеним копљем. А ако изгубиш, упропастићеш и породице и њихову имовину.“ Потом је упитао за неке породице и поглаваре, па је додао: „О Малик, ништа нећеш да постигнеш слањем хевазинских војника под шлемовима да униште коње. Врати их назад да штите своје домове и поглаваре, а затим баци младиће коњима на леђа. Ако победиш, за тобом ће да иду и они који су иза тебе, а ако изгубиш, то ће тебе да снађе, а заштитиће породице и имовину.“

Међутим, главни војсковођа, Малик, је одбио овај предлог, говорећи: „Тако ми Бога, нећу да учиним ништа од тога. Ти си остарео и изнемогао, а и мозак ти је застарео. Тако ми Бога, или ће Хавазин да ми се покори, или ћу да се прободем мачем кроз груди.“ Није дозволио да превлада Дурејдово мишљење или предлог. Борци су се покорили Малику, а Дурејд је рекао: „Овај дан нисам пропустио, али ме његов исход не весели:

Да сам, богда, млад и чио,

хитар и неухватљив,

Па да потерам гривасте коње,

Лагане, попут оваца.

Непријатељско извиђање

Малик је раније послао извиђаче и шпијуне да што више сазнају о муслиманима. Они су се вратили, разједињени и уплашени, а Малик ибн Авф им рече: „Тешко вама ако не носите никакве вести!?“ Они рекоше: „Видели смо неке беле људе на црнобелим коњима. Тако нам Бога, нисмо смели да останемо заједно, па нас је снашло то што видиш.“

Посланиково, нека су Божији благослов и мир над њим, извиђање

Када су вести о покрету непријатеља дошле до Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, он је наредио Ебу Хадреди ел-Еслемију да зађе међу народ и да једно време буде тамо док не покупи информације о намерама непријатеља, затим да му се врати са вестима. Овај је тако и учинио.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, напушта Мекку и одлази на Хунејн

У суботу, шестог шеввала, 8. хиџретске године Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је напустио Мекку у којој је провео осамнаест дана. Деветнаестог дана је кренуо са дванаест хиљада муслимана: десет хиљада који су са њим дошли у Мекку и две хиљаде Курејшија. Већина Курејшија су били људи који су недавно примили Ислам.

Међу муслиманском војском је било и оних који су се занели својом бројношћу, па су рекли: „Данас је немогуће да нас поразе.“ Такво размишљање је Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, веома жалостило.

Муслиманска војска изненада у клопци стрелаца

Муслиманска војска је стигла на Хунејн у уторак навече, 20. шеввала. Малик ибн Авф је дошао пре Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Увео је своју војску ноћу у кланац Хунејна, распоредио је заседу по

прелазима и скривеним пролазима, увалинама и гудурама. Изда им је наређење да муслимане заспу кишом стрела чим се појаве, а потом да навале сви као један.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је припремио и распоредио војску по ноћи, осигурао је претходницу и разделио је бајраке. У само свитање зоре, док је још било мрачно, муслимани су били спремни. Одлучише да се спусте у долину. Нису знали за распоређену непријатељску заседу у теснацима овог кланца. Док су се спуштали, засу их киша стрела. Непријатељска војска навали, сви као један, а муслимани почеше брзо да се повлаче, један преко другог. Изгледало је да је пораз неизбежан. Ебу Суфјан ибн Харб, тек од скора муслиман, рече: „Њихов пораз неће да се заврши док их не сатерамо у Црвено море.“ Џебела или Келеда ибн ел-Џунејд тада викну из свег гласа: „Данас пропаде чаролија!“

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је остао сам на десној страни. Почео је да виче: „Људи! Људи! Дођите код мене! Ја сам Божији Посланик! Ја сам Мухамед ибн Абдуллах.“

Уз њега је био само мали број мухаџира и енсарија - девет, по предању Ибн Исхака, или дванаест, по Невевијевом предању. Исправна је бројка коју наводе Ахмед и Хаким у Мустедреку**,** у предању Ибн Мес'уда: „Видео сам нас на дан Битке на Хунејну, када се две скупине дадоше у бег, да уз Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, не остаде више од стотину људи.“ (Бележи Ахмед, Муснед, 1 /453)

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је у том моменту испољио такву смелост и храброст каква не може ни да се замисли. Ужурбано и непрекидно је усмеравао своју јахалицу према неверницима говорећи:

Ја сам посланик, а не лажов,

ја сам син Абдултуталибов.

За све то време Ебу Суфјан ибн ел-Харис је држао узде његове кобиле, а Ел-Аббас за његове узенгије, заустављајући га да не жури. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је након тога, сјахао и затражио је помоћ од Узвишеног Бога говорећи: **„Господару мој, спусти Своју помоћ.“**

Повратак муслимана на положаје и врхунац борбе

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је наредио свом стрицу Аббасу, који је имао продоран глас, да позове асхабе (следбенике). Аббас је причао: „Ја повиках најјачим гласом: 'Где су тамнопути асхаби (следбеници)? О тамнопути асхаби (следбеници)!'“ Затим рече: „Тако ми Аллаха, тако сам им изазвао емоције, као кад отељена крава муче за својим телетом. Они су повикали: 'Одазивамо ти се, ето нас!'“ (Муслимов Сахих, 2/100)

Међутим, било је веома тешко да се дође до Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Требало је да се врати уплашена камила која је ишла у другом смеру. Човек је покушавао да заокрене своју камилу, али није успевао. Затим скиде свој оклоп, па ју је њиме ударао, али без резултата. Онда би узео штит и са исуканом сабљом би се пробијао, јављајући се: „Ето нас!“ Око Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, се окупило стотину људи који су дочекивали напад и борили се.

Потом је позив упућен енсаријама: „О енсарије, о енсарије!“ После њих су позвали Бенул-

Хариса ибн ел-Хазреџа. Одједном су са свих страна, једна за другом, нагрнуле муслиманске чете, исто онако како су и напустиле положај. Две војске су се жестоко сукобиле. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је погледао бојно поље. Битка је била у пуном јеку. Тада је рекао: „Сада се распламсала борба.“ Потом се сагнуо, узео је шаку прашине и бацио је непријатељу у лице, рекавши: „Лица се изобличише, а Узвишени Аллах, није створио никога, а да му није напунио очи прашином из те шаке. Казна их је стигла, крај им се назирао.“

Разбијање непријатељског јединства и велика победа муслимана

Након бацања прашине непријатељу у очи, за само пар сати, непријатељ је дефинитивно изгубио битку. Само у племену Секиф је погинуло око седамдесет људи. Муслимани су хитро потерали све што је непријатељ имао: имовину, оружје и каравану. Ово је тај преокрет на кога Узвишени Бог, упућује. Узвишени Бог каже:

„Аллах вас је на многим бојиштима помогао, а и онога дана на Хунејну кад вас је мноштво ваше занело али вам оно није ни од

какве користи било, него вам је земља, колико год да је била пространа, тесна постала, па сте се у бег дали. Затим је Аллах на Посланика Свога и на вернике милост Своју спустио, и војске које ви нисте видели послао, и оне који нису веровали на муке је ставио; а то је била казна за невернике.“ (Кур'ан, Ет-Тевба, 25-26)

Битка за Таиф

Ова битка је продужетак Битке на Хунејну. Након разбијања непријатеља већина породица Хевазина и Секифа пребегла је у Таиф са главним војсковођом Маликом ибн Авфом ен-Насријем. Они су се утврдили у Таифу. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, кренуо је у Таиф.

Опсада Таифа је потрајала дуже времена. У неким предањима стоји да је опсада потрајала чак четрдесет дана. Послаников биографи имају различите податке. Неки кажу да је потрајала двадесет, неки до петнаест, неки петнаест, а неки осамнаест дана. У овом опсадном периоду било је неких чарки копљима и катапултама, али не и директних сукоба.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, упутио је позив народу Таифа: „Ко год изађе из опседнутог града, биће слободан.“ Из града изађоше двадесет и три човека. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, их ослободи и сваког човека даде на поверење по једном муслиману да га штити. Тај потез је веома тешко пао становницима окруженог града. Пошто се опсада одужила, а народ унутар зидина је остао непопустљив, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је почео да тражи ново решење. Муслиманима се опседање увелико одужило. Доста их је било рањених копљима, стрелама, усијаним шипкама итд., непријатељ је био спреман да издржи опсаду и годину дана. Зато је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, затражи мишљење Невфела, који му је рекао: „Они су као лисица у свом брлогу. Ако си над брлогом, лисица је твоја, а ако га напустиш, неће да ти нанесе штету.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је тада схватио значење ових речи и одлучио је да се опсада подигне и да се војска спреми. Позвао је Омера ибн ел-Хаттаба и рече му да објави људима: „Сутра, ако Бог да, крећемо на пут.“ Муслиманима то тешко паде, па рекоше: „Да идемо назад, а нисмо заузели Таиф?“ Божији Посланик, нека су Божији

благослов и мир над њим, рече: „Добро, сутра ћете да се борите.“ Сутрадан су се борили, па су многи задобили ране. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: „Сутра, ако Бог да, крећемо на пут.“ Војска се томе обрадовала, спремили су се и кренули, а Божији Посланик се слатко насмејао њиховој одлуци. Када су поодмакли од Таифа, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се обратио муслиманима: „Реците: 'Ми се враћамо и у име Бога се кајемо. Њему се клањамо и Господару нашем захваљујемо.'“ Неко је рекао: „О Божији Посланиче, упути Узвишеном Богу, дову (молбу) против Секифа.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: „Господару мој, упути Секиф на Прави пут и уведи их у Ислам.“

Када се Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, вратио након укидања опсаде Таифа, свратио је у Ел-Џи'рану. Ту је провео више од десет дана не делећи оно што су верници запленили од непријатеља. Жељно је ишчекивао не би ли код њега дошла делегација племена Хевазин која би, евентуално, изјавила своје кајање и жаљење, па да поврате оно што су изгубили. Међутим, нико од њих није дошао, па је он одлучио да почне са поделом и тиме задовољи

нестрпљиве племенске вође и курејшијске часнике. Први који су добили свој део су они који су тек примили Ислам и чија срца је требало да се придобију. Они су добили богат део плена.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је делио толико да се прочуло међу светом да Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, дели толико да се не боји да ће да осиромаши. Кад су арапска племена то видела, навалише око њега. Свако је тражио понешто за себе. Толико су га стискали да су га сатерали уз једно дрво. У тој општој гужви свукоше му огртач, па он повика:

„Људи, вратите ми огртач! Тако ми Створитеља, да имам богатство тихамских шума, поделио бих вам га, а ви добро знате да нисам шкртица, кукавица ни лажов!“

После тога Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, стаде покрај своје камиле, па узе са њене грбе длаку, подиже је у вис, па рече:

„О људи, тако ми Аллаха, ја немам ништа од вашег плена чак ни колико ово, осим петине, а и та петина ће да се подели вама.“

Након што је поделио део онима чија срца је требао да придобије, нареди Зејду ибн Сабиту да позове остали свет, да свако добије свој део.

Енсарије приговарају Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим

Оваква метода политичког расуђивања није одмах схваћена од многих категорија људи. Стога су почеле да колају наоколо различите приче и замерке.

Енсарије су се осећали оштећеним и занемареним. Били су ускраћени било каквог добитка са Хунејна. Знамо добро да су они ти који су у најтежим тренуцима Хунејна били уз Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, борили су се са њим, док бежање и повлачење није прешло у напад и победу. Сада гледају како бегунци са бојног поља носе пуне руке блага, а они нису добили баш ништа.

Ибн Исхак преноси од Ебу Се'ида ел-Худрија да је рекао: „Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је поделио оно што је поделио Курејшијама и арапским племенима, а енсарије од тога не добише ништа. Зато се наљутише и почеше различита оговарања и

негодовања. Један рече: 'Тако ми Аллаха, Божији Посланик се нашао у свом народу.' Код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, дође Са'д ибн Убада и рече: 'Посланиче, неке енсарије су се наљутиле и расрдиле због таквог начина расподеле. Дао си своме народу, па си дао велике делове плена арапским племенима, а у свему томе нигде није било енсарија.' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је упитао: 'А где си ти у томе, Са'де?' Он одговори: 'Ја сам као и мој народ (енсарије), о Посланиче.' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: 'Позови свој народ у овај ограђени простор.' Са'д оде и доведе енсарије на одређено место. У том тренутку дођоше и неки мухаџири, па и њима дозволи приступ. Дођоше још неки други људи, али их Са'д спречи да уђу. Када су се скупили, Са'д рече: 'Ево, људи, енсарије се окупише.' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, дође, стаде пред њих, захвали се Узвишеном Богу, понови хвалу, а потом рече: 'О енсарије, о људи, чуо сам шта сте причали. Ви се, дакле, наљутисте на мене? А зар нисте живели у заблуди, па вас је Бог упутио на Прави пут? Били сте сиромашни, па вас је Бог опскрбио. Је ли тако? И били сте међусобни непријатељи, па је Бог ваша срца придобио и увезао, зар не?' Они

одговорише: 'Да. Бог и Његов Посланик су најпоузданији и највреднији.' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је затим наставио: 'О енсарије, хоћете ли да ми дате одговор на једно питање?' 'А шта да ти одговоримо, Божији Посланиче?' Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: 'Тако ми Аллаха, ако хоћете рећи ћете, а истину би рекли и веровало би вам се. Дошао си код нас кад су те други у лаж утеривали, а ми поверовасмо у твоју истину. Дошао си поражен, а код нас си постао победник. Дошао си протеран, а ми смо те прихватили и помогли. Дошао си сиромашан, а ми смо те потпомогли. Зар вам је тешко, о енсарије, због тога што сам поделио нешто од овога света, да бих одређене људе придобио у Ислам, а вас оставио и предао вашем Исламу? Да ли бисте били задовољни, о енсарије, да се људи разиђу са својим овцама и камилама, а ви да се вратите са Божијим Послаником својим кућама? Тако ми Створитеља, да није Хиџре, био бих и ја један од енсарија. Кад би ови људи кренули на једну страну, а енсарије на другу, ја бих кренуо за енсаријама. Мој Аллаху, смилуј се енсаријама, синовима енсарија и унуцима енсарија.'“

Енсарије заплакаше. Сузе су обилато лиле и квасиле им браде. Рекоше: „Задовољни смо Божијим Послаником. Задовољни смо његовом расподелом и нашом срећом у томе.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, заврши и изађе, а и они изађоше.

Умра и повратак у Медину

Када је Божији Посланик завршио са расподелом у Ел-Џи'рани, решивши уз то многе проблеме који су искрсли, опремио се за умру и кренуо. У Мекки је обавио умру, а после тога се вратио у Медину. У Медину се вратио двадесет четвртог зул-кадеа, 8. хиџретске године“

Како је Узвишени Бог проширио Посланикове, мир над њим, могућности, од оних из давних и лоших времена, до ових када му је отклонио већину проблема са сјајном победом у Мекки! Какве драстичне разлике за свега осам година, од момента када је протеран из овог часног града, па до садашње посете као Божији посланик и муслимански поглавар! Из Мекке у Медину је дошао протеран да тражи заштиту и уточиште. Дошао је као странац, усамљен, тражећи разумевање и друштво. Мединлије су му пружиле

почасти, заштиту и помоћ. Прихватили су Божије светло којим га је Бог обдарио. Због Посланика, нека су Божији Благослов и мир над њим, су прекидали стара непријатељства и успостављали су примирја. А ево га сада после осам година, улази у Медину, град који га је примио као исељеника, уплашеног и несигурног, улази по други пут носећи победу ослобођене Мекке, водећи понизне њене великане, са погаженим предисламским обичајима, прослављене Исламом и опроштене од претходних греха:

Ко се буде Аллаха бојао и ко стрпљив буде био - па, Аллах, уистину, неће допустити да пропадне награда онима који добра дела чине. (Кур'ан, Јусуф, 90)

Након повратка са овог дугог и успешног путовања, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је озваничио свој боравак у Медини. По доласку у престолницу муслимана почео је да обавља своје редовне функције. Долазиле су му делегације и он их је примао. Слао је наменснике и мисионаре да тумаче Ислам. Преостали немуслимани у Медини, који су се охоло понашали према Божијој вери, који су одбили да прихвате Ислам и да се повинују

реалном стању, којем су сведоци били сви Арапи, одједном су постали укроћени.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се вратио у Медину крајем осме хиџретске године. Чим је наступила 9. х.г. првог мухаррема, отпремио је поверенике арапским племенима да прикупе зекат[212].

Ово говори о великом успеху ширења Ислама након примирја на Ел-Худејбији, и након Ослобођења Мекке. Људи су у Божију веру улазили у групама.

Како год је било неопходно да се пошаљу повереници за прикупљање зеката, тако је било потребно да се пошаљу неколико извидничких похода ради опште сигурности на подручју целог Арапског полуострва.

Једно од неверничких племена Бену Темим изложило је опасности нека арапска племена забрањујући им да дају зекат. Муслимани их

[212] Зекат је арапска реч која у језичком смислу значи *чишћење*, *раст*, *напредовање*. У терминолошком смислу зекат представља обавезно годишње издвајање милостиње, од стране онога који је у могућности, за потребе сиромашних и осталих категорија које су дефинисане верозаконом. Зекат је један од пет темеља Ислама. Давањем зеката, осим иметка, чисти се и душа од шкртости и похлепе, остварује се принцип међубратске љубави и повезаности, као и уравнотеженост у разним слојевима друштва.

нападоше и победише а заробљене одведоше у Медину.

Након тога у Медину је стигло десет поглавара племена Темим. Дођоше пред врата Божијиг Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, па рекоше: „О Мухаммеде, изађи пред нас!“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је изашао, а они су почели пријатељски да се односе према њему. Поразговарали су, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је затим отишао да клања подне-намаз. Након намаза, сео је у двориште џамије. И они су сели. Затим су изразили жељу да се надмећу са муслиманима у хвалисавости и гордости. Предложише свог говорника, Утарида ибн Хаџиба. Он одржа веома речит говор. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је наредио Сабиту ибн Кајсу ибн Шеммасу - говорнику Ислама - па им је он одговорио још речитијим говором.

Поглавари Темима понудише песника Ез-Зеберкана ибн Бедра па је изрецитовао хвалоспев. Њему одговори исламски песник Хассан ибн Сабит песничким надахнућем без претходне припреме. Када оба говорника и оба песника завршише, Акра ибн Ел-Хабис рече: „Божији Посланиче говорник је

бољи од нашег, а и његов песник је бољи од нашег. Њихови гласови су јачи од наших, њихов ниво изражавања бољи је од нашег.“ Затим су примили Ислам, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, им потврди и похвали додељујући им признање. Муслимани су им потом вратили њихове жене и децу.

Алија ибн Ебу Талиб је пошао да сруши божанство племена Тајја, звано Ел-Фулс. Био је на челу педесет коњаника и сто јахача камила. Носио је црни бајрак и белу заставу. Напали су насеље породице Хатим у зору ребиул-еввела, 9. х.г. Порушили су кип Ел-Фулс и напунили су руке робљем, благом и стоком. Међу заробљеницима је била сестра Адија ибн Хатима. Ади је побегао у Шам. Муслимани су у ризници кипа нашли три сабље и три оклопа.

Када су се вратили у Медину, сестра Адија ибн Хатима је преклињала Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, вичући: „О Божији Посланиче, брат ме напустио, а немам ни оца. Ја сам седа старица. Немам никога да ради око мене, заштити ме, Аллах те заштитио.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је упитао: „Ко ти је брат?“ „Адиј ибн Хатим.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир

над њим, рече: „Онај што је побегао од Бога и Његовог Посланика?" То рече и оде. Сутрадан она понови исте речи, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, јој исто одговори. Прекосутра опет затражи од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, исто што и претходна два дана. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, јој напокон даде гаранцију. Поред Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, је седео неки човек - можда Алија, Бог био задовољан њим, - па јој је рекао:"Моли га да ти да химлан."[213] Она замоли Божијег Посланика и он јој даде.

Након тога је сестра Адија ибн Хатима отпутовала за својим братом у Шам. Када га је нашла, испричала му је за Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, говорећи: „Учинио је за мене оно што не би ни твој отац учинио. Треба да одеш код њега, милом или силом." Брат је послушао и кренуо је ка Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, без гаранције и без икакве друге препоруке. Кад је стигао у Медину, одведоше га директно Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над

[213] Химлан је поклон госту, најчешће коњ и сл. - Прим. прев.

њим. Када је сео пред Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, Божији Посланик захвали Аллаху и понови хвалу, а затим га је упитао: „Због чега си побегао? Да ли си побегао да не би рекао: Нема другог бога осим Аллаха? А да ли ти знаш неког другог бога осим Аллаха?“ Он је одговорио: „Не.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је наставио да говори са њим. Упитао га је: „Изгледа да си побегао да не би рекао: 'Бог је Највећи!' А да ли знаш некога да је већи од Бога?“ Он је одговорио: „Не.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: „Заиста су Јевреји против себе изазвали Божију срџбу, а хришћани су залутали.“ Он је рекао: „Онда сам ја правоверни муслиман (онај који се покорио Богу).“

Посланиково лице се разведрило и наредио му је да се смести код једног енсарије. Адиј ибн Хатим је свако јутро и вече долазио Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим.

У Ибн Исхаковом предању стоји да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, када га је поставио пред собом у својој кући, рекао: „Адиј ибн Хатиме, да ти ниси рекусија (хришћанско-сабејска секта)?“ Он је рекао: „Да.“

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, га је упитао: „Зар ниси узимао четвртину плена свога народа?“ „Јесам!“ Одговорио је. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му је рекао: „Али, то ти не дозвољава твоја хришћанска вера.“ Он је рекао: „Тако је, тако ми Аллаха.“ Затим је рекао: „Тад сам се уверио да је он посланик, јер зна оно што други не знају.“

У Ахмедовом, Бог био задовољан њим, предању стоји да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рекао: „О Адиј, прими Ислам, бићеш спашен.' Одговорих му: 'И ја сам припадник Божије вере.' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: 'Ја више познајем твоју веру него ти.' А ја му одговорих: 'Знаш боље моју веру од мене?' Он одговори: 'Да. Зар ти ниси припадник рекусија и узимаш четвртину вашег плена?' Одговорих: 'Да, тако је.' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: 'А то ти не дозвољава хришћанска вера.'“ Адиј рече: „Па није то други пут поновио, ја сам се покорио томе.“

Бухари преноси од Адија ибн Хатима да је рекао: „Када сам био код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, код њега је дошао неки човек па му се пожалио на

сиромаштво. Затим му је дошао други човек, па се пожали да је опљачкан на путу. Тада Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рече: 'О Адиј, јеси ли био у Хири (место у Ираку)? Ако поживиш, видећеш да из Хире иду жене у носиљкама на камилама да обаве ходочашће. Неће да се боје никога осим Узвишеног Бога. Ако поживиш дуже, дочекаћеш да се отворе ризнице Персијског Кисре. А ако још поживиш, дочекаћеш да људи имају пуне руке блага, злата или сребра, али да немају коме да га дају.“ А при крају хадиса Адиј рече: „Ја дочеках да видим караване са носиљкама за жене како путују из Хире у Мекку на хаџ, никога се не плашећи, осим Узвишеног Аллаха, а учествовао сам лично у отварању ризница Кисре ибн Хурмуза. Ако ви поживите, дочекаћете оно што је рекао Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим: 'Биће пуне шаке блага.'“ (Бележи Ел-Бухари)

Битка на Тебуку (Реџеб, 9. х.г.)

Битка за Мекку је била одлучујућа битка која је дефинитивно направила разлику између добра и зла. После ње више није било простора за двоумљење и сумњу. Стога су се токови историје сасвим променили. Људи су у групама примали

Ислам. Нестало је унутрашњих државних проблема и престале су све несугласице. Муслимани су могли да се посвете подучавању Божијих прописа и ширењу исламске мисије.

Узрок Битке на Тебуку

Постојала је још једна светска сила која је опонирала Исламу без оправданог разлога. Била је то Византија, највећа војна сила тог доба на Земљи. Раније смо сазнали да је почетак несугласица изазван убиством Послаников ог изасланика Ел-Хариса ибн Умејра ел-Ездија од руку Серхабила ибн Амра ел-Гассаније, када је изасланик носио Посланиково, мир над њим, писмо великодостојнику Бусре у коме га позива у Ислам.

Божији Посланик је, нека су Божији благослов и мир над њим, да би осветио Ел-Хариса, послао је војску на чијем је челу био Зејд ибн Харисе. Две војске су имале жесток окршај на Му'ти. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, том приликом, није успео да добије освету од тих бесрамних силника, изузев што је муслиманска војска стекла високу репутацију у очима јавности, и арапске и стране.

Цар Херакле никако није могао да заборави сукоб на Му'ти који је прославио муслимане, као и жељу многих арапских племена, касније, да се ослободе византијске власти и да стекну слободу. Та иста арапска племена осећала су наклоност према муслиманима. Ово је изазвало опасност и нестабилност на граници византијске државе. Цезар је видео једини излаз у поразу муслимана, пре него што су постали сила коју нису могли да покоре, а посебно пре него што су се арапске покрајине дигле против византијске власти.

Цар је читаву годину размишљао како да припреми војску која ће да уништи муслимане. Поред Византијаца припремао је и арапска племена која су била под његовом влашћу, посебно Гассаније.

Вест о припреми византијске и гассанијске војске

У Медину су пристизале вести да се византијска војска спрема на тешку и одлучујућу битку против муслимана. Муслимане је хватао страх. На сваки глас и шум који би чули помишљали би да их опкољавају Византинци. То се нарочито види из догађаја који се десио Омеру ибн

ел-Хаттабу, Бог био задовољан њим. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је дао заклетву да неће да се приближи својим женама месец дана у тој деветој хиџретској години. Одвојио се од својих жена и није са њима имао брачни однос. Повукао се у свој истурени део просторије. Ни асхаби (следбеници) у почетку нису знали о чему се ради, па су помислили да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, дао развод брака својим женама. Били су забринути, тужни и очајни.

Омер ибн ел-Хаттаб, Бог био задовољан њим, је причао: „Имао сам једног пријатеља енсарију. Били смо верни другови. Ако сам ја био на путу, он би прикупљао новости, па би ме по повратку одмах информисао. А када би он био одсутан, ја сам то чинио за њега (Обојица су становали на падини Медине, па су наизменично ишли код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим). Обојица смо се бојали неког гассанијског владара, за ког се причало да ће да удари на Медину. Стално смо слушали приче о њему. Једанпут ми је покуца пријатељ на врата вичући: 'Отвори, отвори!' Рекох: 'Да није дошао непријатељ Гассанија?' Он је рекао: 'Нешто горе од тога! Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир

над њим, се одвојио од својих жена.'" (Бележи Ел-Бухари)

Ова чињеница указује на опасност ситуације са којом су муслимани морали да се суоче, а која је везана за византијску војску. Ту се убраја и поново деловање лицемера да разоре муслиманско јединство. Наиме, иако су лицемери били убеђени у Послаников велики успех на свим животним подручјима и да он не страпи ни од каквог земаљског владара, већ у име Узвишеног Бога, склања са пута сваког ко му се испречи, дакле, и поред тога, непрестано су желели да спроведу у дело своје зле и покварене намере према Исламу и муслиманима. Сматрајући да би њихове наде могле убрзо да се остваре, основали су гнездо за ковање сплетки и завера. Та јазбина је била наизглед као џамија, а уствари је била џамија слепила и таме, основан на темељу неверства. Циљ је био да се направи раздор међу муслиманима и да се помогне онима који се боре против Бога и Његовог Посланика.

Лицемери су понудили Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, да клања у њиховој џамији. Циљ им је био да тиме обмане вернике, како не би докучили прави циљ ове џамије и да не би обраћали пажњу на то ко улази и излази

из ње. На тај начин би то могла да буде безбедна јазбина за њих и њихове савезнике из иностранства. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је одложио посету овој џамији до повратка из битке. Тренутно је био веома заузет око припрема за битку. Зато им је пропао план. Узвишени Бог их је разоткрио па је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, наредио да се након повратка из битке та џамија сруши.

Специјалне вести о припремама Византинаца и Гассанија за рат

Ситуација је била тешка, а тешке су биле и вести са којима су се муслимани сусретали при доласку Набатејаца који су из Шама доносили уље да продају у Медини. Причали су како је Херакл спремио огромну војску од четрдесет хиљада бораца, под вођством једног од најбољих византијских војсковођа. Уз то је придобио хришћанска племена Лахм и Џузам, па је њихова претходница дошла до Белке. Тако се пред муслимане испречила велика опасност.

Погоршање ситуације

Ситуација је била опаснија него што је могло да се замисли, јер су ова збивања падала у време жестоких летних дана, велике суше и свих тегоба које нуди пустиња. А воће је родило, мами у лешкарење и одмор у хладу слатких плодова. Људи мрзе пустињску фатаморгану, а пут на који су требали да крену је тако дуг и далек, тежак, опасан и пун фатаморгана.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, доноси одлуку о борби против Византије

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је посматрао све околности и догађања прецизније и мудрије него остали. Сматрао је да не би било паметно да се одуговлачи са покретом на Византинце, поготово у оваквим условима. Не би било мудро да пусте непријатеља да тумара пределима под исламском управом и да дођу близу Медине. Било би то погубно за исламску веру, за војни углед муслимана. Изгледа да је предисламска свест, која је била на издисају после Битке на Хунејну, покушавала поново да оживи. У томе су им здушно помагали медински

лицемери који су контактирали са северним непријатељем преко Ебу Амира ел-Фасика. Хтели су да муслиманима забију нож у леђа, док их Византинци буду убијали спреда. Тиме би пропао велики труд и муке које су Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, и његови асхаби (следбеници) уложили у ширењу Ислама.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је то веома добро знао. Зато је донео ову пресудну одлуку о борби против Византије, и то на граници, пре него што загазе на исламско тло.

Наредба о војном спремању муслиманских бораца

Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, изанализирао ситуацију и када је донео закључак о покрету, наредио је асхабима (следбеницима) да се спреме за борбу. Послао је Курејшијама и арапским племенима позив да се скупе. Са обзиром да већина жели да живи у миру и да је тешко у летњем периоду да се одлучи да се пође у рат, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је обзнанио свима да предстоји сукоб са Византијом. Свима је

наредио да схвате наредбу озбиљно и да се најбоље припреме. Пред њима је била борба. Узвишени Бог, је објавио Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, одломак поглавља Ет-Тевба (Покајање). Узвишени Бог обзнањује борбу и подстиче на обрачун. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је затражио да не жале да троше новац и имовину за опрему, јер је то трошак на Божијем путу.

Муслимани се такмиче ко ће боље да се спреми за битку

Чим су муслимани чули Послаников, мир над њим, позив за борбу против Византије, пожурише да га изврше, веома брзо и озбиљно, такмичећи се ко ће да буде боље опремљен. Војска племена се слевала у Медину са свих страна. Нико од муслимана није одбио да учествује у овом великом походу, осим лицемера и три муслимана који неоправдано изосташе из похода. Чак су и сиромаси долазили код Божијег Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, тражећи да им да јахалице да и они иду у борбу. Он им одговори, како Кур'ан каже: **„Не могу наћи за вас животиње за јахање.“** Па су се вратили сузних очију, тужни што не могу да их купе.

Муслимани су се такмичили у трошењу имовине и давању зеката за борбу. Осман ибн Аффан је био спреман да путује у Шам са двеста натоварених и добро опремљених камила и двеста ока сребра. Дошао је код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и поклонио му је све то, а затим још стотину камила са целом опремом и хиљаду динара истресе Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, у крило. Божији Посланик, их је претурао по крилу говорећи: **„Осману неће од данас ништа да науди ма шта урадио.“**[214]

Осман, Бог био задовољан њим, је после тога донео још од своје имовине. Његов поклон је достигао број од девет стотина камила, стотину коња, не рачунајући новац. Тада је дошао Абдуррахман ибн Авф са двеста ока сребра. Ебу Бекр је дао сву имовину за ту битку. Породици није ништа остави осим Узвишеног Бога, и Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Вредност његове имовине је била четири хиљаде дирхема. Ебу Бекр, Бог био задовољан њим, је уједно био и први човек који је дао свој прилог борби. Омер, Бог био задовољан њим, је дао пола своје имовине. Аббас је донео много од оног

[214]Тирмизијев Џами, Врлине Осман ибн Аффана , 2/211 .

што је имао. Затим су дошли Талха, Са'д ибн Убада и Мухаммед ибн Меслема, и сви су донели доста. Затим је дошао Асим ибн Ади са деведесет мера хурми. Људи су се смеђивали, један за другим доносили су колико је ко имао и могао. Било је и оних који су даровали прегршт или два прегршта (хурми) јер нису имали више од тога. Жене су скидале са себе огрлице, наруквице, минђуше и прстење, онолико колико је која могла. Нико није стиснуо шаке и није шкртарио са својом имовином осим лицемера.

„Оне који вернике оговарају зато што зекат дају, а ругају се и онима који их са муком дају - Аллах ће да казни за изругивање њихово и њих чека патња несносна.“ (Кур'ан, Ет-Тевба, 79)

Исламска војска креће на Тебук

Након што се муслиманска војска добро опремила, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је у Медини поставио Мухаммеда ибн Меслему, енсарију, за заменика док се не врати из битке. Као старатеља својој породици је поставио Алију ибн Ебу Талиба, Бог био задовољан њим, коме је наредио да борави код њих. Лицемери су Алији, Бог био задовољан њим,

почели да приговарају, а он је сустигао Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, који му је поново наредио да се врати у Медину рекавши:

„Зар ниси задовољан да будеш мени као што је био Харун (Арон) Мусау (Мојсију), само што после мене више нема посланика?“

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је са војском кренуо на север, пут Тебука. Војска је била огромна. Бројала је тридесет хиљада бораца. Никада до тада нису нигде у бој кренули у већем броју. И поред великих припрема које су обављане за пут, толика војска ипак није имала довољно опреме. На једној деви се смењивало осамнаест људи. Неки су се успут хранили лишћем са дрвећа, па су им усне натекле, па су били принуђени да кољу камиле и поред малог броја за јахање. Пили су воду из њихових грба и тако су се одржавали у животу. Стога се ова муслиманска војска називала Ел-Усре/Сиромашна војска.

Муслиманска војска је прошла на свом путу за Тебук покрај Ел- Хиџра, домовине изумрлог народа Семуд, који је клесао стене у долини Ел-Кура. Војска је на путу хтела да пије воде из њихових бунара. Када су кренули даље, Божији

Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао:

„Не пијте воду из ових бунара, и не узимајте том водом абдест (верско прање) за намаз (молитву). Ако сте том водом замесили храну, дајте је камилама и не једите ништа од тога.“

А наредио им је да се напију водом из бунара на ком се повремено напајала камила Салиха, мир над њим. Бухари и Муслим наводе у хадису од Ибн Омера да је рекао: „Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, пролазио покрај Ел-Хиџра упозорио је муслимане речима: 'Не улазите у насеље оних који су себе упропастили, да вас не снађе оно што је њих задесило. А ако уђете, зажалићете.' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, прекрио је главу и претрчао је ову долину на својој јахалици.“

Жеђ за водом је била све јача. Пут је био дуг и исцрпљујући. Војска се пожалила Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, а он је замолио Узвишеног Аллаха па је Он послао кишу. Војска се напила, расхладила и опскрбила за пут. Када се Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, приближио

Тебуку, рече: „Сутра ћете, ако Бог да, стићи на воду Тебука. Стићи ћете тек у преподневно време. Ако неко дође пре, нека се не дотиче воде док ја не дођем.“ Муаз, Бог био задовољан њим, је приповедао: „Кад смо стигли до воде, већ су нас два човека претекла. Извор је готово био пресушио. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, их је упитао: 'Да ли сте дохватили од ове воде ишта?' Они су одговорили: 'Да.' Он им је тада нешто рекао. Потом се умио и опрао руке, па опет понови црпљење, а онда вода обилато потече и људи се напише. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је потом рекао: **'Убрзо ћеш, о Муазе, ако поживиш, овуда да гледаш плодне вртове.'“** (Бележи Муслим)

На путу за Тебук, или на самом Тебуку Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: „Вечерас ће да задува јак ветар. Нека се нико од вас не диже. Ко има камилу, нека је добро привеже.“ И заиста, задувао је јак ветар. Један човек је устао и ветар га је однео. Његово тело је нађено на брду Тајју.

Муслиманска војска на Тебуку

Муслиманска војска је стигла на Тебук и ту се улогорила, спремна да дочека непријатеља. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је устао да војсци одржи говор. Тај веома сажет и сликовит говор обухватао је све што је требало да се каже у датом моменту. Говорио је о вредностима овог и Оног света. Упозоравао је и опомињао. Запретио је и обрадовао их. Све у свему, подигао им је борбени дух, дао им је подстрека. Указао им је да се све њихове патње, оскудица, глад и жеђ, које су претрпели на путу, убрајају у доброчинство.

Чим су Византинци и њихови владари чули за Послаников, нека су Божији благослов и мир над њим, долазак са огромном војском, обузео их је силан страх. Нису смели да се усуде на покрет и сусрет са њим. Разиђоше се и распустише војску унутар својих граница. То је, по муслимане, била далеко боља вест него што су очекивали. Та вест је деловала и на повећање угледа и части муслиманске војске ван граница Арабије, као и унутар саме земље. Муслимани су стекли велику војну предност и успех, до ког, можда, не би дошли да је оружани сукоб избио.

Када је проблем Тебука окончан, код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, је дошао Јуханна ибн Ру'ба, великодостојник Ејле. Измирио се са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, и пристао је да даје џизју (порез). Затим су дошли становници Џербе и Езруха, па су и они дали џизју. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, им је написао писма којима им гарантирају примирје. Великодостојнику Ејле је написао:

„У име Аллаха, Милостивог, Самилосног.

Ово је гаранција од Аллаха и Мухаммеда, веровесника и Аллаховог посланика, Јухани ибн Ру'би и становницима Ејле. Слободни су да се крећу копном и морем. Они имају уговор од Аллаха и Мухаммеда, посланика, становници Шама и обале Црвеног мора који су са њима. Ко од њих изазове кршење уговора, и он и имовина подлежу одмазди. Биће добро онима који се држе уговора. Нико не сме да забрани воду другоме, а ни пут, било копном или морем.“

Арапска племена која су радила за интерес Византије су била чврсто уверена да је прошло време када су могли да се ослоне на своје великодостојнике Византије, па су се окренула муслиманима. Тим путем су се прошириле границе

исламске државе које су се сада директно граничиле са Византијом. Византијски намесници су се надали својој скорој пропасти.

Повратак у Медину

Муслиманска војска се вратила у Медину слављенички и победнички расположена. Нису имали на путу никаквих неугодности, а Узвишени Бог их је заштитио од борбе. У близини Акабе, на путу за Медину, дванаест лицемера је покушало да убије Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је пролазио Акабом на камили, а Аммар и Хузејфе ибн Јеман су ишли покрај њега и водили су камилу за узде. Муслимани су ишли долином, свако са својим мислима. Лицемери су искористили опуштеност муслимана, па су се привукли Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. Он је чуо иза себе неке гласове. Кад се окренуо, видео је да су га уходили. Послао је Хузејфеа да удари њихове камиле по врату куком коју је имао уза се. Узвишени Аллах их је заплашио, па су побегли до своје лицемерне дружине.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је саопштио њихова имена, као и њихову намеру. Узвишени Бог је Посланика обавестио, а Хузејфе је знао за тај догађај, па је добио надимак „Познавалац Посланикове, нека су Божији благослов и мир над њим, тајне.“ О том догађају Узвишени Бог у Кур'ану каже: **„Хтели су да учине оно што нису успели.“** (Кур'ан, Ет-Тевба, 74)

Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, угледао обрис Медине издалека, рекао је: „Ово је добра земља, ово је Ухуд, планина која нас воли и коју ми волимо.“ Свет у Медини сазнаде за Послаников, нека су Божији благослов и мир над њим, долазак. Жене и деца су изашли да срдачно и весело дочекају војску верника. Певали су исту песму као кад је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, први пут долазио у Медину:

Пуни Месец нас обасја од Сенијетул-Ведаа.

Кевсером појимо душе док чекамо Ахмеда (Мухаммеда)!

Божији Посалник, нека су Божији благослов и мир над њим, се вратио са Тебука у реџебу, 9. х.г. Поход је трајао педесет дана, од тога двадесет на

Тебуку, а остало на путу у одласку и повратку. Ово је уједно била и последња битка у којој је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, учествовао.

Ко није кренуо из Медине на Тебук?

Поход на Тебук је имао због своје специфичности и посебан статус код Узвишеног Бога који су верници добили за разлику од других. Узвишени Бог каже: **„Аллах неће вернике са лицемерима измешане да остави, већ ће лоше од добрих да одвоји.“** (Кур'ан, Али Имран, 179)

Сваки искрени верник кренуо је у ову битку. Одустајање и неучествовање значило је врхунац лицемерја. Када би се у Медини сазнало да неко неће да иде на Тебук, његово име би саопштили Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, а он би рекао: „Пустите га. Ако у њему има неког добра, Бог ће да вам га прикључи, а ако је другачије, онда вас је Бог сачувао његовог друштва.“

У Медини су, након тога, остали муслимани који су имали оправдан разлог и лицемери који су лагали Узвишеног Бога и Његовог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Лицемери су

тражили да остану измисливши разлог, а било је и оних који су остали а да нису ни затражили дозволу од Посланика,нека су Божији благослов и мир над њим.

Истина, и три права и искрена верника су остала у Медини без неког оправданог разлога. Узвишени Бог их је ставио на кушњу, а након тога им је опростио. Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, ушао у Медину, прво је отишао у џамију и клањао. Затим је сео међу људе, а лицемери, њих преко осамдесет, дођоше да се извине са различитим врстама оправдања, непрестано се заклињући да нису због овога или онога могли да крену. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је примио њихово јавно извињење, прихвати их и опрости им, а Богу је препустио оно што је у њиховим срцима.

Ко су тројица верника, искрених и правих, који су остали у Медини? То су Ка'б ибн Малик, Мурар ибн ер-Реби и Хилал ибн Умејја. Они су признали Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, истину да су без оправданог разлога изостали. Међутим, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, им није опростио, већ је наредио асхабима

(следбеницима) да прекину сваку комуникацију са њима. Постали су изоловани. Људи су се према њима променили. Опходили су се према њима као према странцима. Сами себи су постали неподношљиви. Изолација је достигла врхунац када им је након четрдесет дана самоће од људи наређено да морају да се одвоје од својих жена. То је трајало још десет дана, тако да је њихова изолација трајала пуних педесет дана.

Тада је Узвишени Бог објавио њихово покајање: **„А и оној тројици коју су били изостали, и то тек онда кад им је земља, колико год да је била пространа, постала тесна, и кад им се било стиснуло у душама њиховим, и кад су увидели да нема уточишта од Аллаха него само у Њега. Он је после и њима опростио да би се у будуће кајали, јер Аллах, уистину прима покајање и милостив је.“** (Кур'ан, Ет-Тевба, 118)

Муслимани су се обрадовали објави овог одломка, а обрадоваше се и ова тројица радошћу која ни са чиме не може да се пореди. То је за њих био најсрећнији дан у животу.

За оне који су имали оправдан разлог, па су остали у Медини, Узвишени Бог је рекао:

„Неће да се огреше немоћни и болесни, и они који не могу да нађу средства за борбу, само ако су према Аллаху и Његовом Посланику искрени. Нема разлага да се ишта приговара онима који чине добра дела - а Аллах праштa и самилостан је - ни онима којима си рекао, кад су ти дошли да им даш животиње за јахање: „Не могу да нађем за вас животиње за јахуње." Па су се вратили сузних очију, тужни што не могу да их купе.“ (Кур'ан, Ет-Тевба, 91-92)

За овакве је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, кад је напуштао Медину рекао: **„У Медини има људи који нису могли да путују са вама, а ви нисте ниједну долину прешли, а да и они нису били са вама. Они су остали, оправдано спречени.“** Људи упиташе: „Јесу ли они, Божији Посланиче, у Медини?“ Он одговори: **„Да, они су у Медини.“**

Резултати Похода на Тебук

Ова битка је оставила величанствен дојам на расположење муслимана и на њихово утемељење и сигурност на тлу Арапског полуострва. Људи су постали свесни да ниједна идеја на свету тог доба нема шанси да саживи са Арапима осим исламске.

Муслимани постадоше јаки и снажни. Све наде и жеље код предисламских мањина и идолопоклоника и лицемера падале су у прах, иако су их везивали за Византију и од њих су очекивали спасење.

Након овог похода и те непокорне мањине смирише се и покорише се стварности из које нису имали другог излаза. Лицемерима није преостало ништа друго осим да имају благ и пријатељски однос са муслиманима. Узвишени Бог је наредио да се притисак на лицемере појача до те мере да од њих не сме да се прима зекат, не смеју да се благосиљају, не сме да им се опрашта, не сме да им се на гробу стаје. Нареди да се сруши њихово отровно гнездо у коме су коване завере, а које су саградили под именом „џамија“. Узвишени Бог је тотално разоткрио сва њихова деловања. Више о њима није остало ништа непознато. Тако их је Кур'ан дефинисао, тако да је свим становницима Медине било јасно о којим се именима и особама ради. Овај поход је оставио велики уплив на делегације и депутације које су почеле да долазе Божијем Посланику, пре Ослобођења Мекке, а после ње се интензивирао, да би сада доживео кулминацију.

Кур’ан о догађају Битке на Тебуку

Велик број одломака из поглавља Ет-Тевба (Покајање) говори о овој бици. Неки ајети су објављени пре похода, неки у току путовања, а неки након повратка са Тебука у Медину. Садрже и разоткривање лицемера, вредност бораца и оних који су привржени и одани Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, затим примање покајања искрених верника, оних који су отишли на поход, и оних који су остали у Медини, и слично томе.

Ебу Бекров одлазак на хаџџ

У месецу зул-ка'деу или зул-хиџеу исте године Божији Посланик, је послао Ебу Бекра ес-Сиддика, Бог био задовољан њим, као водича на хаџџ. Затим је објављен почетак поглавља Ет-Тевба са упоредним поништењем и одрицањем од уговора. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је послао Алију ибн Ебу Талиба, Бог био задовољан њим, да уместо њега обзнани ову Објаву на дан жртве Курбан-бајрама. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је то урадио према тадашњим арапским обичајима из предисламског периода, да се јасно

зна шта је са уговорима. Алија ибн Ебу Талиб, Бог био задовољан њим, је пожурио за Ебу Бекром, Бог био задовољан њим, и сустигао га. Кад је Ебу Бекр, Бог био задовољан њим, угледао Алију, Бог био задовољан њим, запитао га је: „Да ли долазиш као вођа или подређени?“ Алија, Бог био задовољан њим, одговори: „Долазим као подређени.“ Пут су наставили заједно. Ебу Бекр, Бог био задовољан њим, је предводио хаџске обреде до дана клања жртве.

Првог дана Курбан-бајрама Алија ибн Ебу Талиб, Бог био задовољан њим, је устао код џемрета[215] и обзнанио је људима наредбу којом га је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, задужио. Одредио је рок сваком племену, учеснику у уговору, да може сигурно да се врати кући са хаџџа. Рок је за њих био ограничен на четири месеца, а такође и за оне који нису обухваћени уговором. А за оне који су под уговором, а нису нанели муслиманима никакву штету или зло, нису никога помагали у непријатељству против муслимана, оставио је рок који је договорен са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим.

215 Место где се симболично бацају каменчићи на ђавола.

Ебу Бекр, Бог био задовољан њим, је послао гласнике међу људе да им обзнане: „После ове године неверници неће да долазе на хаџџ и нико око Кабе не сме да тавафи неодевен (Арапи су некада тавафили голи).“

Овај позив је био нешто као најава завршетка идолопоклоничког веровања и начина живота на арабијском тлу. То је, уједно, значило да многобоштво више неће наново да се јавља, а ни старо да се враћа након ове године.

Општи поглед битака

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је успео за историјски веома кратко време да обезбеди мир и сигурност народима Арабије. Угашена је ватра неверовања и заблуде. Згажена је жаока непријатељства у борби између Ислама и идолопоклонства и отворени су путеви примирја. Путеви за ширење исламског учења су били слободни. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је коначно сазнао и за оне, наводно одане пријатеље, који су у својим срцима скривали лицемерје, а гајили су обману и издају.

Из битака и ратова је израсла велика група војних команданата који су касније имали сукоб на ратишту Ирака и Шама, са Византијом и Персијом. Тактиком ратовања и прецизним вођењем битака надмашили су дотада славне војсковође великих сила, тако да су успели да их победе.

Увелико су се променили циљеви и тежње ратова због којих се до тада распиривао ратни пламен у предисламском добу. Док су ратови били синоним за пљачку, отимачину, крађу, убијање, паљење, насиље, неправду, непријатељство, крвну освету, потчињеност слабијег, рушење кућа, села и градова, срамоћење и упропашћавање жена и потомства, беспослицу и разврат на Земљи, дотле су ти ратови у периоду Ислама добили сасвим други смисао - смисао борбе на Божијем путу за племените циљеве, узвишене и похвалне тежње у којима се поштује човек као део друштва у сваком добу и на сваком месту. Борба је постала средство за спашавање човека од поретка насиља и непријатељства, до стварања поретка правде и правичности. Требало је да се искорени обичај да јачи тлачи слабијег. Рат је постао борба за спас свих слабих, жена и деце, који изговарају молбу Узвишеном Богу: **Господару наш, избави нас из овога града, чији су становници насилници, и**

Ти нам одреди заштитника, и Ти нам подај онога ко ће да нам помогне. (Кур'ан, Ен-Ниса, 75)

Борба је постала чишћење Божије земље од насиља, издаје, грешења и тираније, а ради стварања сигурности, мира, милости, пажње, пријатељства и човечности. Ислам је прописао за вођење ратова часна правила којих су морали да се придржавају и војска и њена команда. Ни у којој ситуацији нису смели да изађу из оквира тих правила. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је наређивао олакшавање ситуације, па каже: **„Олакшајте, а немојте да отежававате. Збијајте редове, а немојте да их разједињујете.“**

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: „Отето није дозвољено као ни мртво.“ Забранио је насиље над женама и потомством. Забранио је сечу шума и стабала, осим у великој нужди, и ако нема другог излаза. При Ослобађању Мекке је рекао: **„Не иживљавајте се над рањеницима и не следите оне, међу вама, који беже. Не убијајте заробљенике. Следите традицију да не убијате путника.“** Строго је забранио убијање оних са којима су потписани уговори о примирју, па каже: **„Ко убије потписника уговора, неће да осети мирис Раја, а**

његов мирис може да се осети на временској удаљености од четрдесет година.“

Били су то племенити прописи који су очистили метод ратовања од прљавих предисламских обичаја да би ратовање добило смисао светости.

Масовни прелазак на Ислам

Поход за Ослобођење Мекке, од неверства и идолатрије је био од животног значаја за вернике. Њиме је коначно задат ударац многобоштву. Ослобађањем Мекке Арапима се отворио видик у распознавању праве вере и истине од неистине. Нестало је сумње и они похрлише у Ислам.

Амр ибн Селема прича догађај од пре свог прихваћања Ислама: „Стајали смо крај јавног бунара. Покрај нас су пролазили путници у групама. Знали смо да упитамо: 'Куда иде оволики свет?' 'Ко је овај човек (то јест Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим)?' Они су одговарали: 'Он сматра да је Божији посланик и да му Аллах шаље Објаву.' Ја сам запамтио те речи. Као да су се утиснуле у моје груди. Арапи су Ослобађање Мекке сматрали узроком свог преласка на Ислам. Говорили су за Посланика, нека

су Божији благослов и мир над њим: 'Пустите и њега и његов народ (Курејшије). Кад би их победио, онда би био прави посланик.' Па кад се догодило Ослобођење Мекке, свако племе је похрлило у Ислам. Похрлио је и мој отац и мој народ у Мекку код Посланика. Кад се вратио кући, мој отац је рекао: 'Долазим вам, тако ми Аллаха, изравно од Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и то правог.' Рекао нам је: 'Клањајте тај намаз (молитву) у то време, а тај намаз у то време. А када дође време за намаз, нека неко од вас проучи езан, а онај ко зна највише Кур'ана напамет, нека буде имам (онај ко предводи)!“

Ова часна предаја нам указује колики је и докле био утицај Ослобађања Мекке на обрт ситуације, уздизање Ислама и одређивање статуса Арапа и њиховог предавања исламском учењу. То се итекако потврдило након Битке на Тебуку. Тада су се у Медину упућивале делегације и делегације непрестано целе две године (девете и десете), а људи су у групама примали Божију веру. Исламска војска је са десет хиљада бораца ишла у Ослобођење Мекке, а на Тебук са тридесет хиљада бораца. За непуну годину дана од Похода на Мекку, кренуло је на Опросни хаџ (сто хиљада, или

сто четрдесет и четири хиљаде људи), окружујући Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, величајући Узвиешног Бога. Гласови су одзвањали земљом и дизали су се у небеска пространства, носећи са собом устрептала осећања

.

Делегације

Исламски историчари наводе око седамдесет делегација које су дошле код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да приме Ислам. Немогуће је о свима да причамо појединачно. Читаоцима, ради информације, стављамо на знање да је званични долазак читавих племена да приме Ислам почео после Ослобађања Мекке, иако их је било и пре.

1. Раније смо говорили о прихватању Ислама од стране Ет-Туфејла ибн Амра ед-Девсија. Он је примио Ислам пре Хиџре, када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, био у Мекки. Вратио се у своје племе и неколико година је позивао своје саплеменике који су стално одлагали прихватање Ислама. Изгубио је стрпљење са њима и вратио се назад код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Тражио је од Божијег Посланика, нека су

Божији благослов и мир над њим, да моли Аллаха да уништи његов народ. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је молио: „Господару мој, упути народ Девса.“ Они су након тога прихватили Ислам па је Ет-Туфејл дошао у Медину са седамдесет или осамдесет породица. Када је сазнао да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, на Хајберу, отишли су за њим.

2. Делегат Ферве, Бену Амра ел-Џузамија. Дошао је у Медину да обавести Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да је Ферва примио Ислам. Био је то арапски војсковођа и наместник под византијском влашћу. Његово место боравка је било у Меану код Шама. Када је видео храброст муслимана и њихову привржeност борби, за време Битке на Му'ти 8. х.г. примио је Ислам. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му је по делегату послао као поклон белу мазгу. Када су Византинци сазнали да је Ферва примио Ислам, ухапсили су га и поставили су му ултиматум: или одметништво од Ислама или смрт. Изабрао је смрт. Они су га разапели на крст у Палестини крај извора Афра и одсекли су му главу.

3. Долазак Ка'ба ибн Зухејра ибн Ебу Сулма. Он је потицао из песничке породице и сматра се једним од највећих арапских песника. Ка'б је у ранијим својим песмама нападао Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и Ислам. Када се Божији Посланик, вратио са Таифа, осме године по Хиџри, Ка'б је добио писмо од свог брата Буџејра ибн Зухејра. У њему га је обавестио да је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, убио у Мекки неке песнике који су га својим песмама окаљали. Остали меккански песници су се разбежали на све стране. Брат му је писао: „Ако волиш свој живот, иди код Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и извини се. Он није убио никога ко је дошао са том намером. Ако нећеш, спашавај се како знаш.“ Брат му се више пута обраћао писмом, па је Ка'б одлучио да оде у Медину. У Медини је био одсео код неког Џухенија. Са њим је клањао у месџиду сабах-намаз, па га је овај упутио на Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Ка'б је сео пред Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, руковао се са њим, па му је рекао: „ Божији Посланиче, Ка'б ибн Зухејр је дошао као покајник и муслиман да тражи од тебе заштиту. Да ли би примио његово извињење ако бих га ја довео пред тебе?“ Божији Посланик, нека су Божији благослов

и мир над њим, је одговорио: „Да.“ Ка'б је тада рекао: „Ја сам Ка'б ибн Зухејр.“ Тада је један од енсарија скочио и затражио је од Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да га убије, а Божији Посланик, му је рекао: „Остави га на миру. Он је дошао спреман да одбаци свој ранији начин живота и да се покаје.“ Тада је Ка'б, као талентовани песник, изрекао чувену касиду која почиње љубавним стиховима посвећеним драгој Суад из предисламског периода:

Оде Суад. Срце моје је преплављено сетом.

Ко светињу волело је. Ништа га не може искупити ни ослободити.

У овој касиди се налазе стихови у којима се Ка'б извињава Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, за своје раније песме, и упућује му хвалоспев:

Рекоше ми да ми Посланик прети,

А од Посланика само опрост може доћи.

Стани, упутио те Онај Који ти је

послао Кур'ан као упуту и објашњење.

Не замери ми због речи злобника.

Не мислим зло, премда је прича много.

Налазим се на таквом месту чије

Страхоте ни слон издржао не би.

Дрхтао би од страха, осим ако би га,

уз Божију дозволу, Посланик даривао.

Дајем руку и признајем,

оно што он каже истина мора бити.

Више ме плаши док разговарамо,

знајући да ме приче прате...

Него лав у савани, који се крије

У јазбини дубоке шуме.

Посланик је светлост, извор светлости,

индијска оштрица, исукани Божији мач.

Након овог хвалоспева наставио је да хвали мухаџире (исељенике из Мекке) из племена Курејш, јер нико од њих није Кабу рекао лошу реч када је дошао код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. У касиди је споменуо и оног енсарију који је тражио дозволу од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да га убије:

Ходају неустрашиво, попут камила белих,

Борили би се да се непријатељ није дао у бег.

Када је Ка'б примио Ислам и постао добар верник, похвалио је енсарије у једној касиди коју је посветио њима, њиховој доброти и гостољубивости:

Ко жели достојанствен живот,

нека се прикључи добрим енсаријама.

Наследили су врлине од предака,

добри потичу од добрих.

4. Делегација Секифа. У Медину су дошли у рамазану, девете године по Хиџри, након Послаников ог, нека су Божији благослов и мир над њим, повратка са Тебука. Поглавар племена Секиф, Урва ибн Месуд ес-Секафи срео се са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, приликом његовог повратка из Битке у Таифу, у зул-кадеу, осме године по Хиџри, а пре него што је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, стигао у Медину. Урве је примио Ислам, вратио се у своје племе и почео је да позива свој народ у Ислам. Мислио је да ће да га послушају, јер су га, иначе, као поглавара слушали и волели више од своје прворођене деце. Када их је позвао у Ислам, осули су на њега кишу стрела са

свих страна док га нису убили. Затим су неколико месеци након његове смрти живели у међусобним свађама. Затим су схватили да немају снаге да се боре са Арапима који су признали Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, па су примили Ислам. Донели су закључак да пошаљу човека код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Обратили су се Абдујалилу ибн Амру са тим предлогом, али га је он одбио, јер се бојао да са њим не учине исто када се врати из Медине као и са Урвом, па им је рекао: „Ја то не могу да учиним док не пошаљете са мном још неколико људи.“ Племе посла са њим још два човека, савезника, и тројицу људи из племена Бену Малик. Тако их је шесторо кренуло у Медину. Најмлађи је био Осман ибн Ебул-Ас ес-Секафи.

Када су дошли код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, он им је подигао шатор уз џамију да могу да слушају Кур'ан и да гледају свет како клања. За време боравка стално су се расправљали са Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим. Он их је позивао у Ислам, а они су се опирали и супротстављали. Њихов вођа је тражио да Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, напише пропозиције примирја између њега и племена Секиф по којима

би им био дозвољен блуд, пијење алкохола, трошење камате, да им се остави њихово мрачно божанство Лат, да им да попуст да не клањају намаз и да не разбијају своја божанства. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је одбио све њихове захтеве.

Тада су се осамили да се договоре шта да учине. Нису нашли другог решења већ да се покоре Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. Предали су се и примили су Ислам. Условљавали су да Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, изврши рушење божанства Лат, јер га Секиф сам никада не би срушио. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је прихватио тај предлог. Написао им је гарантно писмо и за наредника је поставио Османа ибн Ебул-Аса ес-Секафија, јер је био најприврженији прописима Ислама. Био је подучен вери и Кур'ану, јер су они сваког дана долазили код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, а Османа су остављали уз свој пртљаг. Када су наумили да се врате назад, Осман ибн Ебул-Ас обавестио је Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, о датуму одласка. Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, га је до одласка

подучавао учењу Кур'ана и прописима Ислама. Ако би, којим случајем, затекао Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да спава, одлазио би код Ебу Бекра, Бог био задовољан њим. Осман је највише од свих њих учинио у борби против одметника од Ислама, када су многи занегирали зекат. Када је његово племе Секиф кренуло да се одметне од Ислама. Осман им је рекао: „О народе Секифа, последњи сте примили Ислам, па немојте бити први који ће од њега да се одметне.“ Тада су послушали и остали су доследни Исламу.

Након обављеног посла, делегација Секифа се вратила у свој народ. Из бојазни и страха од смрти, затајили су истину. Приказали су се као делегација која није хтела без дозволе свога народа да прихвати Посланикове, нека су Божији благослов и мир над њим, услове. Рекли су народу да Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, није попустио ни у једном њиховом захтеву. Народ је био још под јаким утицајем предисламског доба и незнабожачких обичаја, па су провели два или три дана у размишљању да се боре. Било је предлога да се отворено супроставе Исламу и Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. А онда их је, одједном, обузео страх, па су рекли делегацији: „Вратите се Божијем

Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, и прихватите све што нуди.“ Тек тада су делегати рекли истину. Представили су им договор са Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, па је племе Секиф примило Ислам.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је послао људе да сруше божанство Лат, под вођством Халида ибн ел-Велида. Са њим је био Ел-Мугира ибн Су'ба. Он је хтео мало да се нашали са племеном Секиф. Узео је пастирску торбу са две кесе и рекао је друговима: „Тако ми Аллаха, засмејаћу вас мало пред Секифом.“ Попео се на божанство, замахнуо је торбом као крилима, скочио је и пружио се по земљи. Становништво се препало. Сви су дрхтали од страха. Рекоше: „Аллах је одбио Мугиру, убило га је наше божанство.“ Мугире је скочио и рекао: „Аллах вас нагрдио. То божанство је само страшило од камена и глине.“ Потом је ударио врата храма и разбио их. Затим се попео на зидове, а попели су се и други, па их срушише и поравнаше са земљом. Тако су затрпали темељ храма божанства Лат. Из храма су изнели накит и робу. Припадници племена Секиф су се чудом чудили како им се није ништа десило. Након тога Халид се са својом групом вратио код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над

њим, са свим што је узео. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је то поделио исти дан и захвалио је Узвишеном Богу, Који је помогао Свога Посланика и уздигао Своју веру.

5. Делегација Неџрана. Неџран је велики град удаљен од Мекке седам дана хода према Јемену. У склопу Неџрана су се налазила седамдесет и три села удаљена од града по један дан брзог јахања. Неџран је окупљао сто хиљада бораца. Неџранци су били хришћани. Њихова делегација је дошла у Медину девете хиџретске године. Бројала је двадесет и четири угледна грађанина од којих су тројица били из владајућих кругова. Један од њих је био намесник који је имао власт и заповедништво, а звао се Абдулмесих. Други је био поглавар који је управљао образовањем и политиком, а звао се Ел-Ејхем или Шурахбил. Трећи је био бискуп. Њему је припадало верско вођство. Он је био духовни вођа Неџранаца, а звао се Ебу Хариса ибн Алкама.

Када је делегација дошла у Медину, састала се са Божијим Посалником, нека су Божији благослов и мир над њим. Међу њима се водио дијалог на нивоу информисања. Постављали су питања једни другима и одговарали. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над

њим, их је затим позвао у Ислам. Проучио им је неке ајете из Кур'ана, али су они одбили да приме Ислам. Питали су Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, шта Кур'ан каже о Исусу, нека су Божији благослов и мир над њим. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, им није тог дана одговорио, јер није имао Објаву о томе. Тада му је Узвишени Аллах, објавио:

„Исаов (Исусов) случај је код Аллаха исти као и случај Адемов (Адамов): од земље га је створио, а затим рекао: „Буди!“ И он би. Истина је од Господара твога, зато не сумњај! А онима који се са тобом о њему буду расправљали, пошто си већ праву истину сазнао, ти реци: 'Ходите, позваћемо синове наше и синове ваше, и жене наше и жене ваше, а доћи ћемо и ми, па ћемо се усрдно помолити и Аллахово проклетство на оне који неистину говоре призивати!'“ (Кур'ан, Али Имран, 59-61)

Када је јутро освануло, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, им је дао одговор на постављено питање. Потом их је напустио да би размислили о свом статусу. Они одбише да потврде оно што Кур'ан каже о Исусу, мир над њим. То су саопштили Божијем

Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, следећег јутра. Кад коначно одбише да прихвате Ислам, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, одлучи да их позове на заједничко проклињање онога ко је лажов. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се појавио журећи са унуцима Хасаном и Хусејном, обученим у одору, и Фатимом која је ишла иза њега. Када га угледаше да долази журно и достојанствено, повукоше се на договор.

Абдулмесих и Ел-Ејхеми рекоше један другом: „Не одбијај његов предлог, тако нам Бога, ако је уистину посланик па нас прокуне, нећемо да се спасимо ни ми, а ни наши наследници. Од нас неће да остане ни нокта ни длаке на овој земљи.“ Стога се договорише да се повере Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. Дошли су и рекли: „Даћемо ти оно што тражиш од нас.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, пристаде на то и склопи са њима мир. Они ће да плаћају порез. Дао им је Аллахову и своју гаранцију. Потом им је оставио потпуну слободу вероисповести. То им је и писмено потврдио. Затражили су да им пошаље поверљивог, достојанственог, честитог и поштеног човека. Божији Посланик, нека су Божији

благослов и мир над њим, им је послао најповерљивијег човека у Неџран, Ебу Убејдеа ибн Ел-Џераха да прикупи договорену имовину.

Затим је Ислам, мало по мало, почео да се шири у Неџрану. Наводи се да су заповедник Абдулмесих и поглавар Ел-Ејхем примили Ислам по повратку из Медине и да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, послао код њих Алију, Бог био задовољан њиме, да од њих покупи зекат, а познато је да се зекат узима само од муслимана.

6. Делегација Бену Ханифе. Дошли су у Медину девете године по Хиџри. Било их је седамнаесторица. Међу њима је био Мусејлема ел-Кеззаб (Лажов), тачније Мусејлема ибн Сумама из племена Бену Ханифе. Ова делегација је одсела код једног енсарије. Они су дошли код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и примили су Ислам. Предања се разилазе око случаја човека који се звао Мусејлема ел- Кеззаб. Након дубљег разматрања дошли смо до закључка да је Мусејлема, због своје охолости, надмености, похлепе и надређеног положаја, одбио да са осталим делегатима иде код Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, који је покушао да га придобије на леп начин, на првом месту

лепом речју и делом. Видевши да то код њега не вреди, схватио је да он у себи носи зло.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је пре тога у сну видео да му је донесена земаљска ризница и да су му се у рукама нашле две златне наруквице. Постале су му претешке, па се забринуо. Затим му је објављено да дувне у њих. Он дувну и оне несташе. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је протумачио овај сан да ће да се појаве два лажова после њега. Када се појавио Мусејлема и када се догодило са њим оно што се догодило (гнусно одбијање Ислама) - а говорио је: „Ако ће Мухаммед да ми остави посланство у наслеђе, следићу га.“ Дошао је код њега Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, носећи у руци комад палмине коре, водећи са собом свог говорника Сабита ибн Кајсија ибн Шеммаса. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је стао пред Мусејлему који се налазио са својом групом па је почео да му говори о Исламу. Мусејлема му одговори: „Ако хоћеш, међусобно ћемо да решимо проблем. Ми ћемо тебе да признамо за посланика, а ти ћеш ту част да оставиш нама.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му је одговорио: „Да ми

затражиш овај комад палмине коре, не бих ти га дао. Божија наредба неће да пређе на тебе. Ако покушаш да учиниш наопако, Бог ће свакако да те онемогући у томе. Тако ми Аллаха, видим у теби оно што ми се у сну дало да видим. Од мене толико, а ево ти мога говорника Сабита. Он ће уместо мене да ти одговара на питања.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се окрену и оде.

Заиста се касније десило оно што је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, препознао у Мусејлеми. Када се Мусејлеме вратио у Јемаму, наставио је да размишља о својој намери. Измислио је да саучествује са Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, у посланству. Прогласио се послаником. Почео је да сриче римоване реченице да личе на ајете. Своме народу је дозволио алкохол и блуд, а уз све то је посведочио Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, да је посланик. У своју замку је увукао и свој народ. Пали су у заблуду и почели да га следе и подржавају. Он је постао веома озбиљан и опасан проблем. Народ га је називао "Јемамски свемилостиви" због велике моћи над њима.

Дрзнуо се и написао је писмо Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, у коме је рекао: „Ја сам ти саучесник у посланству. Нама припада половина (посланства, власти, части и свега другог), а пола Курејшијама." Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му је одговорио писмом у коме је рекао:

„Заиста, земља припада Узвишеном Аллаху. Он је даје коме хоће од Својих робова у наслеђе; а леп исход ће да буде за оне који се буду Аллаха бојали." (Кур'ан, Ел-Ен'ам, 128)

Ибн Мес'уд је рекао: „Код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, су дошла двојица људи: Ибн Невваха и Ибн Усал, два Мусејлемина изасланика. Он их је питао: 'Сведочите ли да сам ја Божији посланик?' Они одговорише: 'Тврдимо да је Мусејлема Божији посланик.' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: 'Ја верујем у Аллаха и Његовог Посланика. Да сам иједног делегата убио, убио бих вас двојицу."

Мусејлема се прогласио послаником десете године по Хиџри, а убијен је у рату на Јемами у доба Ебу Бекра ес-Сиддика, Бог био задовољан њим, ребиул- еввела, дванаесте године по Хиџри. Убио га је Вахшијј, Хамзин, Бог био задовољан

њим, убица. Други који се прогласио послаником је Ел-Есвед ел-Анси из Јемена. Њега је убио Фејруз, дан пре Пoсланиковог, нека су Божији благослов и мир над њим, пресељења на Ахирет. О томе је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, био обавештен Објавом, и он је то пренео асхабима (следбеницима). Тек након тога је Ебу Бекру, Бог био задовољан њим, стигла вест из Јемена.

7. Делегација Амира ибн Са'саа. У овој делегацији је био Амир ибн Туфејл, Божији непријатељ, и Ербед ибн Кајс, Лубејдов брат по мајци, затим, Халид ибн Џафер и Џеббар ибн Еслерн. То су били поглавари племена и највећи зликовци. Амир је био побио асхабе (следбенике) на извору Меуна. Када је ова делегација долазила у Медину, Амир и Ербед су сковали заверу да убију Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Кад су стигли, Амир је почео да говори Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, а Ербед да кружи око њега. Извукао је из корица сабљу колико један педаљ. Узвишени Бог, му је одузео руку, па није могао да је помери. Узвишени Аллах је штитио Свога Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Проклео их је обојицу. Када су се вратили, Ербеда је погодио

гром који га је спржио заједно са његовом камилом. Амир је био са неком женом Селулијом, па је оболио од гуше на врату. Умро је говорећи: „Зар гуша ко камиља грба и смрт у Селулијиној кући!?“ У Бухаријевом Сахиху стоји да је Амир дошао код Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и рекао: „Изабери од следеће три ствари: теби брда са становништвом, а мени села и градови, или да будем наследник после тебе, или да ратујем против тебе са Гатафаном, са хиљаду арапских коња и арапских кобила?“ Рањен је у кући неке жене, па је говорио: „Гуша као камиља грба.“ Пред смрт је завикао: „Дајте ми мога коња!“ Кад су му га довели, он је узјахао и умро на коњу.

8. Делегација Туџиб. Дошли су у Медину са зекатом свог племена. Било их је тринаесторица. Интересовали су се за Кур'ан и Суннет[216]. Желели

[216] Суннет у етимолошком смислу означава, *пут*, *правац*, *обичај*, *традицију* и *начин*, без обзира био добар или лош. Суннет у терминолошком смислу је све оно што је пренесено од Божијег посланика Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, по питању вере, његове речи, пракса, прећутно одобравање, морално-етичке особености или животопис. Суннет је, након Кур'ана, други главни извор Ислама. Он је, исто као и Кур'ан објава од Узвишеног Бога, са том разликом да је Кур'ан Божија објава по значењу и речима а суннет Божија објава по значењу а речима од Посланика. Узвишени Бог каже: ***„Он (Мухаммед) не говори по хиру своме – то је само Објава која му се обзнањује.“***

су да се подуче исламским прописима. Молили су Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да им неке ствари да написмено. Нису дуго боравили у Медини. Када их је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, угостио и наградио, послали су му дечака који је остао уз путну опрему, да и он поразговара са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим. Дечак је дошао и рекао: „Божији Посланиче, кренуо сам из свог места само зато да замолиш Узвишеног Аллаха да ми опрости грехе и да ми се смилује, и да моје срце учини богатим." Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је замолио Узвишеног Аллаха за овог дечака. Дечак је био веома богобојазан и добар верник. Учествовао је у рату против одметника од Ислама. Израстао је у правог вероучитеља. Народ га је следео. Делегација Туџиба се још једанпут срела са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, на Опросном хаџџу, десете године по Хиџри.

Највећи број делегација је долазио девете и десете године по Хиџри, а само неколико их је било у једанаестој години. Непрекидни долазак ових делегација указује у којој је мери Ислам као вера и исламско учење било прихватано и колики је његов

утицај био у целој Арабији. Арапи су гледали Медину са уважавањем и поштовањем, тако да су је прихватали као своју. Медина је постала главни град Арабије, па није могла ни службено да се заобилази. Међутим, било је још бедуина који су примили Ислам због својих поглавара, а сами још нису били начисто са својим обичајима и жељама из предисламског доба. Они још нису били прошли кроз васпитно-одгојну исламску школу.

Неке од њих је Кур'ан описао у поглављу Ет-Тевба: **„Бедуини су највећи неверници и најгори лицемери и разумљиво је што непознају прописе које Аллах Своме Посланику објављује. А Аллах све зна и мудар је. Има бедуина који оно што дају сматрају наметом. И једва чекају да вас несрећа стигне - нека њих погоди несрећа! А Аллах све чује и све зна.“** (Кур'ан, Тевбе, 97-98)

О неким бедуинима Узвишени Бог говори похвално: **„А има бедуина који верују у Аллаха и у Онај свет и који сматрају да је оно што дају пут да се Аллаху приближе и да Посланикове благослове заслуже. То им је, заиста, добро дело. Аллах ће их сигурно милошћу Својом обасути, јер Аллах прашта и самилостан је.“** (Кур'ан, Ет-Тевба, 99)

Код Арапа насељених у Мекки, Медини, Секифу, у многим градовима Јемена, Бахрејна, Ислам је истински прихваћен. Они су били прави муслимани. Многи асхаби, великодостојници и господа, били су из те средине.

Успех и последице ширења Ислама

Пре него кренемо у сусрет последњим данима Послаников ог, нека су Божији благослов и мир над њим, живота потребно је уопштено да кажемо о узвишеним задацима које је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, учинио, и чиме је све био обдарен мимо других посланика и веровесника, како бисмо утврдили да је он најодабранији од свих њих.

Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, је Узвишени рекао:

„О ти, умотани! Пробдиј ноћ осим малог дела!“ (Кур'ан, Ел-Музземмил, 1-2)

„О ти, покривени! Устани и опомињи!“ (Кур'ан, Ел-Муддессир, 1-2)

Он је устао и остао да бди више од двадесет година носећи на својим плећима тежину великог земаљског поверења. Понео је терет целог

човечанства, обавезу вере у Једног Бога, бреме неуморног труда и борбе на многим подручјима живота. Понео је на својим плећима одговорност неуморног рада и борбе. Требало је да одгоји човечију савест уронулу у сумње, варке и безнађе предисламског доба и његових погледа на живот.

Човекова савест, његова личност и его, били су превише оптерећени страшћу и прекомерношћу у свему што не ваља. Ислам је захтевао много труда да би се човек изградио и довео у оквире нормалног. Након довођења савести у нормалу, прелазило се на друга подручја. Након човекове борбе са самим собом, предстојала је дуготрајна и непрекидна борба са Божијим непријатељима. Неверници окренути против верника, спремни су и устрајни у намери да затру семенку истине, ту оштроумну биљку док је у клијању. Треба то да учине пре него што та истина почне да расте и пружа корење у дубину земље, а гране у небеска пространства. Она не сме да баци у сену остала подручја...

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, и муслимани нису имали времена ни да се одморе од битака унутар Арабије, а Византија се већ спремала желећи да га покори у свом налету са севера. Прва битка још није била

готова, јер борба против самог себе вечно траје. Њен пријатељ је проклети ђаво који ни тренутка не одустаје од злих намера. Непрекидно покушава да продре у дубину људске душе и да у њој стално распирује неукроћене страсти. Насупрот свему овоме стоји Мухаммед, Божији посланик, чувајући Божију веру, водећи непрекидну борбу на свим подручјима мукотрпног живота и овог света који га запљускује својом свакодневницом. Муслимани око њега осећају сигурност и удобност, стечену непрекидним трудом, окићени лепим стрпљењем, бдијући ноћу у спомињању Бога, ибадету и учењу Кур'ана, побожни и послушни Божијим наредбама.

Тако је живео наш Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, у непрекидној, мукотрпној животној борби више од двадесет година. Нада га никада није напуштала. Веровао је да ће Ислам, вера и учење да имају успеха на широком подручју земаљске сфере. Ислам је прихваћан разумом, а разум је остајао запањен над многим догађајима. Каквом је брзином Арабија прихватила Ислам и каквом је брзином предисламско многобоштво доживело крах! Пробуђена свест одбијала је веровање у кипове и кумире. Не само то него су их ломили и уништавали. Пустињским градовима, селима и

пространствима одјекивале су речи тевхида (монотеизма), слављења Једног Бога, Узвишеног Аллаха. Звук езана који је позивао на намаз разлегао се тим пустињским пространствима. Ново веровање давало је живот умртвљеној средини.

Учачи Кур'ана похрлише лево и десно на север и југ, свим срцем учећи Божије речи, успостављајући Његове прописе. Народи и завађена племена су се ујединила. Људи су престали да обожавају идоле и почели су да верују у Једног Бога. Није више било победника и потчињених, господара и робова, судаца и осуђеника, неправедних и онима којима је неравда учињена. Арапи су са Божијом помоћу одбацили предисламску традицију. Арап није више био бољи од странца, а ни странац од Арапа, белац није имао предност над црнцем, осим ако је богобојазнији. Сви људи су постали од Адама, а Адам је створен од прашине.

Арапи су остварили јединство, исламским вредностима па и више од тога, јединство човечности и друштвене правде. Из овосветских проблема израњала је формула за срећан живот. Дани су пролазили, Земља је мењала своје лице, историја је писала нове странице. Људски ум је био богатији новим сазнањима. Предисламско доба је у

сваком погледу подчињавало човека стварима и предметима. Заплело му је душу у кучине мрака и неверства. Господарила је заблуда и тмина и поред претходних небеских вера, које су већ тада доживеле кривоверство и слабост, и које су изгубиле моћ контроле над човечијом душом. Те вере су већ тада биле опоре, беживотне и бездушне.

Ислам је ослободио човеков дух и разум из омче безверства, многобоштва и ропства. Ослободио је људско друштво од насиља и терора, од разједињености и различитости било које врсте. Изграђивао је друштво на темељима чедности, поштења, чистоће, слободе и обнове, науке и постојаности, поверења, правде и части. Изграђивао га је на темељу непрекидног деловања и рада без ког нема лепшег и угоднијег живота. Ислам је свакој ствари у животу одредио меру. Захваљујући свим овим променама, Арабија је доживела частан препород какав није имала од свог настанка и историју какву није имала до тада, а која је украсила живот народу до тада непознатом у свету.

Опросни хаџџ

Исламска мисија је употпуњена и порука је достављена. Ново друштво се изграђивало на темељу обожавања само Једног Бога. Оно је темељено на Послаениковој, нека су Божији благослов и мир над њим, Објави коју је добијао од Узвишеног Бога. Као да је непознати глас Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, шапутао и у срце уливао осећај да се његов боравак на овом свету ближи крају.

Када је отпремио Муаза ибн Џебела у Јемен, десете године по Хиџри, рекао му је:

„Муазе, можда нећеш више да ме видиш, али ћеш вероватно проћи покрај мог месџида и места где сам укопан...“

Муаз, нека је Бог задовољан њим, је заплакао, бојећи се растанка са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим. Узвишени Аллах је хтео да Његов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, угледа плодове своје мисије ради које је подносио разноразне тегобе и патње преко двадесет година, па му је омогућио да се на обронцима Мекке састане са арапским племенима и њиховим представницима, и да узму од њега основе и верске

прописе, и да Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, узме од њих потврду да је свој задатак о достави Божије вере испунио, да је Објаву пренео и савет целом свету оставио.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је прогласио да ће да обавити хаџџ који ће Узвишени Бог да благослови и којем ће муслимани да присуствују. У Медину је стигло много света. Свако је желео да остане уз Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и да са њим крене на тај пут. У суботу, 26. зул-кадеа, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се спремио за пут. Кад је сунце одскочило, очистио је тело, обукао се и кренуо је после поднева.

Путовао је док се није приближио Мекки. На путу је провео осам дана.

Када је ушао у Ел-Месџидул-Харам, тавафио је око Кабе, а затим је обавио с'ај (трчање) између Саффе и Мерве. Није скидао ихраме (обредну одећу за ходочашће), јер је наумио истовремено да обави хаџџ и умру.

На Арефату се окупило сто двадесет и четири, или сто четрдесет и четири хиљаде хаџија (ходочасника).

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је ту одржао универзални, сажети говор:

„О људи, послушајте мој говор, јер не знам да ли ћу се након овог хаџџа више икада срести са вама на овом месту. Ваша крв и имовина су вам свети као што је свет овај ваш дан у овом вашем месецу и у овој вашој земљи. Заиста је све из предисламског доба (вера и обичаји) под мојом ногом поништено (одбачено). И крвна освета из предисламског доба је оборена. Прва крвна освета, нашу крв Ибну Ребу ибн ел-Хариса, поништавам. Он је био на дојењу у племену Бену Са'да, а убили су га из племена Хузејл. Предисламска камата је поништена. Прву камату са наше стране коју одбацујемо је камата Аббаса ибн Абдулмутталиба. Сва је оборена. Бојте се Аллаха у понашању са женама. Узели сте их уз Божије поверење, са њима имате однос уз Божије одобрење. Оне су дужне да у вашу кућу не пуштају никога кога не волите. Ако оне и поред тога то учине, благо их ударите. Оне имају право да их ви храните и облачите како је праведно. Остављам вам Божију Књигу; ако је се будете чврсто придржавали, нећете да залутате. О људи, заиста после мене неће више

да буде посланика, нити ће после вас да буде другог уммета (заједнице). Због тога, верујте у свога Господара, клањајте пет намаза (молитве), постите месец рамазан, дајите на своју имовину зекат, њиме чистите своје душе и ходочастите Кућу свога Господара. Будите послушни својим достојним наредбодавцима. Ако све ово испоштујете, ући ћете у Рај свога Господара. А ако будете питани за мене, шта ћете да одговорите?" Људи су одговорили: „Сведочимо да си нас обавестио, извршио и посаветовао." Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, показујући кажипрстом дигнутим ка небу, а затим упереним у народ, је рекао: „Господару мој, Ти си сведок." То је поновио три пута.

Након што је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, завршио говор, Узвишени Бог му је послао Објаву: **„Данас сам вам веру вашу усавршио и благодат Своју сам према вама употпунио и задовољан сам да вам Ислам буде вера."** (Кур'ан, Ел-Маида, 3)

Када је Омер, Бог био задовољан њим, чуо овај ајет, заплакао је, па су га упитали: „Шта те је расплакало?" Одговорио је: „Након употпуњења и савршенства не може да буде ништа друго до

мањкање и недостатак." „Истину си рекао." Рекао је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим.

На први дан Курбан-бајрама, десетог зул-хиџеа, када се сунце подигло у пре подневним часовима, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је одржао говор. Седео је на мазги, а људи су неки стајали, а неки седели. У овом говору је поновио неке ствари из претходног говора. Бухари и Муслим преносе од Ебу Бекра, Бог био задовољан њим, који каже: „Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, нам је првог дана Курбан-бајрама одржао хутбу (говор) у којој је рекао: **'Време се обрће као што се обртало на дан стварања небеса и Земље. Година се састоји од дванаест месеци од којих су четири света. Три месеца су узастопна: зул-каде, зул-хиџе и мухаррем. А реџеб је између џумадел-ахира и ш'абана. Затим је упитао: 'Који је ово месец?' Одговорили смо: 'Бог и Његов Посланик најбоље знају.' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је заћутао, па смо помислили да ће да му да неко друго име. Потом је упитао: 'Није ли зул-хиџе?' Одговорили смо: 'Да.' 'А која је ово земља?' Одговорили смо: 'Бог и Његов Посланик**

најбоље знају.' Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је заћутао, па смо помислили да ће да јој да неко друго име. Он је напокон рекао: 'А није ли ово Белда (Мекка).' Одговорили смо: 'Да.' 'А који је ово дан?' Одговорили смо: 'Бог и Његов Посланик најбоље знају.' Па је заћутао, а ми смо помислили да ће да га назове другим именом. Он је упитао: 'А није ли ово Дан клања курбана (Курбан-бајрам)?' Одговорили смо: 'Да.' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао:

'Заиста су ваша крв, ваша имовина и ваше мноштво свети као што је свет овај ваш дан, у овом вашем крају и у овом вашем месецу.'

Срешћете се са својим Господаром, па ће да вас пита о вашим делима. Немојте да се после мене враћате у заблуду, да једни другима главе скидате. Јесам ли вас обавестио?' Одговорили су: 'Да.' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: 'Господару мој, буди сведок. И знајте, нека присутни обавесте одсутне, можда ће многи обавештени боље да разумеју од присутних који су чули.'“

У једном предању се наводи да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над

њим, на тој хутби (говору) рекао: **„Знајте, грешник који греши, на своју штету то чини, нека не згреши према своме детету, и нека дете не згреши према родитељу! Заиста је ђаво очајан што неће никада више да буде обожаван у овој вашој земљи. Али, он ће да има послушност у вашим делима која сматрате неважним, па ће да буде задовољан њима.“** (Бележи Ет-Тирмизи)

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је дане Курбан-бајрама провео на Мини обављајући обреде хаџџа и подучавајући људе прописима. Славио је Узвишеног Бога обављајући традицију курбана како ју је обављао Ибрахимов (Аврамов), нека су Божији благослов и мир над њим, народ.

Уз све то, поништавао је традицију многобоштва и његовог знамења. У току бајрамских дана одржао је још неколико говора.

Након обављених свих обреда хаџџа, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, наредио је да се припреми повратак у Медину, не да би искористио одмор него да би наставио суочавање и мукотрпан рад ради Бога и Његовог пута.

ПОСЛЕДЊА ЕТАПА ПОСЛАНИКОВОГ, МИР НАД ЊИМ, ЖИВОТА

Весници растанка

Одлазак Узвишеном Аллаху

Након што је верско учење добило своју коначну форму и након што је Ислам завладао целом Арабијом, појавили су се знаци растанка са животом, животом који је избијао из осећања Божијег Посаланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и који је појашњен његовим речима и делима. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је у месецу рамазану 10. х.г. био у итикафу (боравак у џамији) двадесет дана, док је претходних година у итикафу остајао само по десет дана. Поверљиви Џибрил (Гаврило) је проучио Племенити Кур'ани са Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, два пута.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је на Опросном хаџу рекао: **„Ја не знам да ли ћу се са вама икада више срести на овом месту.“** Исто је рекао код Првог џемрета на Акаби: **„Примењујте обреде хаџа онако како их**

ја обављам, јер се надам да после ове године више нећу ходочастити.“

Средином Курбан-бајрама му је објављено поглавље Ен-Наср (Победа), па је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, знао да је дошло време растанка и да му је наговештена смрт.

Почетком саффера, једанесте године по Хиџри, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је отишао на Ухуд и клањао, молећи се Богу за погинуле вернике, опраштајући се од мртвих као и од живих. Отуда се вратио у џамију, успео се на мимберу (место одакле се држи говор) и рекао: **„Ја вас напуштам. Пред Аллахом ћу да сведочим о вама. Тако ми Аллаха, сада гледам у своје врело (Кевсер). Мени су дати кључеви ризница Земље. Ја се не плашим, тако ми Аллаха, да ћете после мене бити многобошци, али се бојим да ћете се препирати око имовине.“** Те ноћи, око поноћи, изашао је у гробље уз џамију. Ту је молио Узвишеног Бога, да опрости грехе умрлим. Рекао је: „Мир на вас, о становници гробља. Нека вам није жао јер нисте у ономе у чему се људи налазе. Појавила се смутња као тамна ноћ. Смутња за смутњом долази. Ова последња је гора од прве.“

Затим је обрадовао мртве говорећи: „Ми ћемо доћи тамо где сте ви.“

Почетак болести

У понедељак, двадесет деветог саффера, једанаесте године по Хиџри, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је присуствовао једној џенази (погребу). У повратку кући заболила га је глава. Добио је високу температуру, тако да су њену јачину осећали на чалми коју је носио око главе. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је клањао болестан у џамији као имам (предводник) једанаест дана, а био је болестан укупно тринаест или четрнаест дана.

Последња седмица

Болест је била претешка за Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Код Аише је провео последњу седмицу живота.

Пет дана пред смрт

У среду, пет дана пред смрт, температура се проширила на цело тело. Имао је јаке болове. Рекао је: **„Донесите седам мешина воде са различитих бунарева, како бих могао да изађем пред народ да им оставим опоруку.“** Ставили су га у корито да седне и сасули су на њега воду. Почео је да говори: „Прекините, прекините!“ Након тога је осетио побољшање. Ушао је у џамију подвезане главе, сео је на мимбер и окупљеном народу је одржао говор. Рекао је: **„Проклетство Божије нека је на јевреје и хришћане, јер су гробове својих посланика претворили у богомоље.“** Затим је рекао: **„Не узимајте мој гроб за предмет обожавања.“**

Затим се понудио да му се врати ако је коме шта учинио нажао. Рекао је: **„Ако сам некога ишибао по леђима, ево мојих леђа, нека ми врати истом мером. Ако сам коме повредио част, ево ме, нека ми врати истом мером.“** Сишао је после са мимбера и клањао је подне-намаз. После је опет сео на мимбер и поновио је да ако је коме шта дужан остао, нека затражи да му врати. Неки човек је рекао: „Дужан си ми три драхме.“ Божији Посланик, нека су Божији

благослов и мир над њим, се окренуо Ел-Фадлу и наредио: „О Фадле, дадни му их.“

Затим је рекао: **„Људи се умножавају, а енсарија је све мањи број док не буду као со у храни. Ко буде од вас на власти, па од њих доживи неугодности или помоћ, па нека од њих прими оно што је од њих добро, а занемарите оно лоше.“**

Након тога је рекао: **„Узвишени Бог је дао једном човеку да бира из овосветске башче цвеће које хоће или оно које је код Бога. Он је изабрао оно што је код Бога.“**

Ебу Са'ид ел-Худри, Бог био задовољан њим, је пренео: „Ебу Бекр, Бог био задовољан њим, је заплакао.“ Па је рекао: 'Жртвујем за те наше очеве и наше мајке.' Ми му приговорисмо, а људи рекоше: 'Погледајте овог старца, шта му је?' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, говори о робу кога је Аллах ставио на испит да убере овосветско цвеће или оно које има Аллах, а овај виче: 'жртвујемо за те наше очеве и мајке.' Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је сада био у позицији да бира, а Ебу Бекр је заиста био најученији од нас.“

Онда је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рекао:

„Најдарежљивији човек према мени, било у својој имовини или дружењу са мном, је Ебу Бекр. Кад бих тражио присног пријатеља, мимо мога Господара, узео бих Ебу Бекра. Али знајте, браћа окупљена око Ислама у љубави и слози наићи ће и на затворена врата џамије, а Ебу Бекрова су увек отворена.“

Следећег дана око јацције му се стање погоршало, па није могао да изађе у џамију. Аиша, Бог био задовољан њом, је рекла: „Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је упитао: 'Да ли су људи клањали?' Ми смо одговорили: 'Не, Божији Посланиче, тебе очекују.' Он рече: 'Дајте ми воду и корито.' Опрао се и са муком се дигао, али је пао у несвест. Затим се освестио и упитао: 'Да ли су људи клањали?' Па се догоди и други и трећи пут као и први пут. Опрао се, па онесвестио, хтео је да оде, али није отишао већ је послао по Ебу Бекра да он предводи намаз. У наредним данима Ебу Бекр је предводио намаз.

Џабир је рекао: „Чуо сам Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, како три дана пред смрт говори: **'Никако не дозволите да**

преселите другачије него са лепим мишљењем о Аллаху.'“

Дан или два дана пред смрт

У суботу или недељу, Божији Посланик, је осетио побољшање, па је изашао ослоњен на два човека да клања подне-намаз. Ебу Бекр је предводио намаз. Кад је угледао Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, хтео је да се измакне да га пропусти. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, му је наговестио знаком да се не измиче па је рекао: „Посадите ме до њега.“ Посадише га са Ебу Бекрове, Бог био задовољан њим, леве стране. Ебу Бекр, Бог био задовољан њим, је наглас понављао Послаников текбир, како би остали чули.

Дан уочи пресељења на Вечни свет

У недељу, дан уочи пресељења Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је ослободио своју послугу и поделио је последњих шест или седам динара које је имао код себе. Муслиманима је поклонио своје оружје. Аиша је те ноћи од комшинице посудила уље за

светиљку. Оклоп Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, је био заложен код једног Јевреја за тридесет мерница пшенице.

Последњи дан живота

Енес ибн Малик, Бог био задовољан њим, је причао: „Док су муслимани у понедељак ујутру клањали сабах-намаз за Ебу Бекром, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, их је изненадио. Одмакао је завесу са врата Аишине собе и гледао их. Муслимани су клањали у редовима. Насмејао се. Ебу Бекр, Бог био задовољан њим, се повукао и уступио му место, мислећи да ће да приступи намазу." Енес, Бог био задовољан њим, је рекао: „Муслиманима се причинило да су доведени у искушење у намазу због радости према Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. Он им је руком дао знак да доврше намаз (молитву). Затим је ушао у собу и навукао је завесу на врата."

После овога није дочекао друго намаско време. Око десет сати пре подне, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је позвао Фатиму па јој је нешто шапну и она заплакала. Затим јој је опет нешто шапнуо, па се насмејала.

Аиша, Бог био задовољан њом, је рекла: „Упитасмо је шта јој је рекао, а она рече: 'Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, ми је саопштио да ће да пресили на Други свет, па сам заплакала. А затим ми је саопштио да ћу ја да будем прва из породице која ће да оде за њим, па сам се од радости насмејала.“ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је обрадовао Фатиму да је она представница свих жена на оба света.

Фатима је видела шта се догађа са Божијим послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, и колико се мучи због болести. Она је повикала: „О жалости моја, мој оче!“ Он јој је рекао: **„Од данас твој отац неће да има бола.“**

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је позвао Хасана и Хусејна (своје унуке) и пољуби их. Опоручио је свако добро према њима. Позвао је своје жене, упутио им савете и подсетио их је на дужности.

Бол је бивала јача и жешћа. Траг отрова који је појео на Хајберу се указа и он рече: **„Аиша, још осећам бол и горчину оног јела које сам јео на Хајберу. Осећам да ми пуца жила куцавица од тог отрова.“**

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је оставио опоруку људима да воде рачуна о намазу (молитви) и о ономе што је у њиховим поседима. То је поновио неколико пута.

Пресељење на Будући свет

Смртни хропац је почео. Аиша га је мало подигла и наслонила на себе. Говорила је: „Од Божијих благодати према мени је Посланиково, нека су Божији благослов и мир над њим, пресељење на Ахирет (Онај свет) у мојој кући, у мом дану, на мојим грудима, уз моју душу."

У последњим тренуцима ушао је Абдурахман, син Ебу Бекра, Бог био задовољан њим. У руци је држао мисвак, а ја сам држала ослоњеног Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Приметила сам да гледа у мисвак, а волео је стално да пере зубе. Рекох: „Хоћеш ли га?" Наговести главом да хоће. Ја му га додадох, а он га притисну по зубима. Ја повиках: „Да га умекшам?" Он је назначио главом да то учиним. Ја га омекшах, а он нареди његову употребу. У другом предању стоји да је мисваком ишчеткао зубе као кад је најбоље могао. Пред њим је била здела са водом. Руке је квасио у воду,

потирао се по лицу и говорио: **„Нема истинског бога осим Аллаха, смрт има агонију.“**

Када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, завршио чишћење зуба мисваком, подигао је руку или прст и уперио је поглед у плафон. Аиша, Бог био задовољан њом, је окренула главу према њему док су његове усне шапутале: **„Са онима којима си милост Своју даровао, посланицима, искренима, шехидима (погинулим на Божијем путу) и добрима. Господару мој, опрости ми и смилуј ми се, одведи ме у најузвишеније друштво. Господару мој, прикључи ме најузвишенијем друштву.“**

Последње речи је поновио три пута. Рука му је клонула и преселио се код најузвишенијег друштва. „Ми припадамо Аллаху и њему се враћамо.“ Ово се догодило у сатима пред подне, у понедељак 12. ребиул еввела 11. г.х. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је напунио шездесет три године и четири дана.

Асхаби (следбеници) у великој жалости

Медином је прострујала страшна вест. Помрачила је светлост и небеске просторе Арабије.

Енес, Бог био задовољан њим, је рекао: „Не сећам се да сам доживео лепши, светлији и радоснији дан од оног када је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, ушао у Медину, и не сећам се ружнијег, тамнијег и тужнијег дана од онога у коме је преселио Божији Посланик."

Енес, Бог био задовољан њим, каже: „Дан у коме је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, ушао у Медину обасјавао је све у њој, док је дан у коме је Божији Посланик умро затамнио све у њој. Нисмо ни руке отресли након укопа Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, а наша срца су већ била другачија."

Када је преселио (умро), Фатима је рекла: „Оче, одазвао си се Господару Који те је позвао. Оче, у Џеннетил-Фирдевс (најлепшем месту Раја) је твоје боравиште. Оче, анђелу Џибрилу ћемо да се пожалимо."

Омер, нека је Бог задовољан њим, није могао да прихвати да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, умро. Ебу Бекр се појавио на коњу долазећи од своје куће на Ес-Сунху. Сјахао је и ушао у џамију. Ни са ким није говорио, док није ушао код Аише, Бог био задовољан њом, и упутио се Божијем Посланику,

нека су Божији благослов и мир над њим, који је био покривен плаштом. Он му откри лице, клону преко њега, пољуби га и заплака. Затим је рекао: „Дражи си ми од оца и мајке. Аллах неће да дозволи да два пута умреш. Смрт коју ти је Аллах прописао, ти си дочекао.“

Ебу Бекр, Бог био задовољан њим, је рекао: „Ко је од вас обожавао Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, Мухаммед је мртав, а ко обожава Аллаха, нека зна, Бог је жив. Он не умире. Узвишени Бог каже: **'Мухаммед је само посланик, а и пре њега је било посланика. Ако би он умро или убијен био, зар бисте се стопама својим вратили? Онај ко се стопама својим врати, неће Аллаху нимало да науди, а Аллах ће захвалне сигурно да награди.'** (Кур'ан, Али Имран, 144)“

Ибн Аббас, Бог био задовољан њим, је рекао: „Тако ми Аллаха, као да људи нису знали да је Аллах објавио овај ајет, док га Ебу Бекр није проучио. Људи почеше да уче овај ајет, па ниси могао никога да видиш а да га не учи.“

Ибн Мусејјеб је рекао: „Омер, Бог био задовољан њим, је рекао: 'Тако ми Аллаха, након што чух овај ајет који је Ебу Бекр проучио, седох на земљу јер ми ноге отказаше, а затим падох по

земљи. Схватих да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, умро.“

Опремање и испраћај часног тела у земљу

Проблем око власти је искрснуо пре него што је Посланиково, нека су Божији благослов и мир над њим, тело опремљено. Између мухаџира и енсарија је дошло до расправе, дискусије, препирке и затезања. Најзад се усагласише да халифа буде Ебу Бекр, Бог био задовољан њим. У томе је прошао остатак тог тужног понедељка. Пала је и ноћ, а људи су били окупирани проблемом власти. Све до освита уторка, Посланиково, нека су Божији благослов и мир над њим, часно тело је лежало на постељи покривено плаштом. Породица се затворила у кућу и остала је насамо са њим.

Божији Посланик, је у уторак огасуљен (посмртно окупан), а нису му скидали одећу. Трипут су га опрали водом и лотосом.

После тога су му обукли кефине (белу одећу за умрле). Умотали су га у платно. Било је различитих предлога где да га укопају. Ебу Бекр је рекао: „Чуо сам да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, рекао: **'Ниједан**

посланик није закопан нигде друго осим на месту где је умро.'“

Ебу Талха је дигао Посланикову, нека су Божији благослов и мир над њим, постељу на којој је преселио и направио је ископ на том месту. У Посланикову, нека су Божији благослов и мир над њим, просторију је улазило по десет људи да клањају џеназу (погребну молитву). Нико им није био имам (предводник). Прво је породица клањала, па мухаџири, затим енсарије. Жене су клањале после мушкараца. На крају су клањала деца.

ПОСЛАНИКОВА ПОРОДИЦА

Посланикову, нека су Божији благослов и мир над њим, породицу у Мекки, пре пресељења у Медину чинили су он и његова жена Хатиџа, Бог био задовољан њом. Оженио ју је са својих двадесет пет година, а она је имала четрдесет. Хатиџа, Бог био задовољан њом, је била прва Посланикова, нека су Божији благослов и мир над њим, жена. За њеног живота није се женио другом. Са њом је изродио синове и кћери. Од синова није ниједан остао жив. Кћерке су му биле: Зејнеба, Рукајја, Умму Кулсум и Фатима.

Зејнебу је удао пре хиџре за Ебул-Аса ибн ер-Ребиа. Рукајју и Умму Кулсум је удао за Османа ибн Аффана, Бог био задовољан њим, прво једну, па после њене смрти другу. Фатиму је удао за Алију ибн Ебу Талиба у време између Битке на Бедру и Битке на Ухуду. Фатима је Алији родила два унука: Хасана и Хусејна и две унуке: Зејнебу и Умму Кулсуму. Познато је да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, имао привилегију над осталим муслиманима у погледу броја законитих жена, више од четири, због многобројних разлога. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је склопио брак са тринаест жена. Две су умрле за његовог живота,

а девет је остало живих иза њега. Умрле су Хатица, Бог био задовољан њом, и „Мајка сиромаха“ - Зејнеб бинт Хузејма.

Ко мало боље проучи Послаников, нека су Божији благослов и мир над њим, живот знаће врло добро да је Посланикова, нека су Божији благослов и мир над њим, женидба са оволико жена пред крај живота, скоро тридесетак година након младости и снаге, имала дубљи смисао од физичког задовољења. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је у јеку младости имао само Хатицу и Севду, а Хадиџа је била скоро старица. Многи ће да схвате да је оволико жена Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, било потребно зато што је имао такву снагу коју је могао да обузда само уз оволики број жена. Не, то ни у ком случају није тачно! Постојали су други циљеви, много племенитији и величанственији од оних који се постижу генерално женидбом. Послániково, нека су Божији благослов и мир над њим, опредељење да учврсти пријатељство са Ебу Бекром, Омером и Алијом остварено је јаким женидбеним везама Аишом која је била Ебу Бекрова кћерка и Хафсом која је била Омерова кћерка, а уз Алију, удајом кћерке Фатиме. Османово пријатељство везао је за себе удајом

својих кћери Рукајје и Умму Кулсуме. Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, и ова четворица су представљали стуб и ослонац свих муслимана.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је добро познавао кроз шта су све прошли ови људи са њим жртвујући се за Ислам. Узвишени Бог је хтео да су сви ови великани срећно пребродили све невоље, сва изненађења, тегобе и жртве без великих последица. У добре арапске обичаје спадало је поштовање тазбинства. Таст је представљао врата преко којих су се зближавале породице различитог порекла и различитих племена. Срамота је била не поштовати таста, његову породицу и родбину. Стога је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, путем вишеженства желео да разбије бедеме непријатељства између племена, а ради Ислама. Желео је да потре мржњу међу њима.

Умму Селеме је била из Бену Махзума. То је била веза са Халидом ибн ел-Велидом. Када ју је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, оженио, Халид више није имао непријатељски став према муслиманима. Напротив, за врло кратко време својевољно је примио Ислам. Тако ни Ебу Суфјан више није покретао никакво

непријатељство против Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, после удаје његове кћерке за Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Племена Бену Мусталак и Бену Надир нису предузимала никакве провокације и непријатељство након што је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, оженио Џувејрију и Сафију. Напротив, Џувејрија је удајом у своје племе унела радост и благостање. Асхаби (следбеници) су након њене удаје ослободили заробљенике из око сто кућа. Тад су рекли: „То је Посланикова, нека су Божији благослов и мир над њим, тазбина.“

Нико, дакле, не може да порекне колико су ове женидбене везе помогле сређивању стања. Имале су великог утицаја на људе. Највеличанственије од свега тога је да је Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, било наређено да образује и одгаја народ који није ништа знао о култури, цивилизацији, просвети, одгоју, о основама и нормама изградње друштва и његовог уздизања. Темељи на којима је грађено исламско друштво мушкарцима није дозвољавало да се мешају са непознатим женама. Стога није било могуће њихово образовање са уважавањем ових темеља, иако потреба за њиховим

образовањем није била ништа мања од потребе мушкарца. Напротив, била је већа и јача. Због тога, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, није имао другог излаза, већ да изабере жене различитих способности, могућности и склоности, да их одгоји, образује, подучи Исламу и исламским прописима, како би могле да приступе одгоју и бедуинки и грађанки, старих и младих, и тиме пренесу задатак мисионарства - исламског мисионарства и образовања женског света. Посланикове, нека су Божији благослов и мир над њим, жене - Мајке верника, имале су велику улогу у преношењу породичног стања, обичаја и Пoсланиковог, нека су Божији благослов и мир над њим, понашања свету, посебно оне које су дуго живеле уз њега, као Аиша, Бог био задовољан њом. Она је пренела много његових речи и описала је много његових дела.

Био је и један брак којим је требало да се докине предисламски обичај у вези са посинком. Посинак је у предисламско доба имао сва права и законитости као рођени син. Овај догађај је имао велике последице, јер није било лако побрисати нешто што је у срцима било укорењено. Право посинка се сукобљавало са правилима која је Ислам утемељио у брачном праву - женидби и

разводу, наследству и осталом верском праву. Због брисања тог предисламског правила, Узвишени Бог је наредио Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, да ожени Зејнеб, бившу Зејдову жену. Њих двоје се нису слагали, па је Зејд желео да се разведу у време када су удружена арапска племена ратовала против Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и муслимана. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се бојао пропаганде лицемера, многобожаца и јевреја, и последица које би код муслимана и слабих верника изазвала та пропаганда, па је прижељкивао да се Зејд и Зејнеба не разводе, због искушења у која би могао да падне.

Оваква недоумица се није слагала са Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, мисијом коју је обављао, па га је Узвишени Аллах укорио због тога: **„А кад ти рече ономе коме је Аллах милост даровао, а коме си и ти добро учинио: „Задржи жену своју и бој се Аллаха!“ У себи си скривао оно што ће Аллах да обелодани и људи си се бојао, а прече је да се Аллаха бојиш...“** (Кур'ан, Ел-Ахзаб, 37)

Зејд је на крају дао развод Зејнеби. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над

њим, је оженио на дан када је одређено опседање Бену Курејзе, а након постбрачног периода са Зејдом.

Узвишени Бог је Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, наредио овај брак и он није имао право избора, нити другог излаза. Узвишени Бог каже: **„И пошто је Зејд са њом живео, и од ње се развео, Ми смо је за тебе удали како се верници не би устручавали више да се жене женама посинака својих, кад се они од њих разведу - како Аллах одреди, то тако треба да буде.“** (Кур'ан, Ел-Ахзаб, 37)

То је било ради поништавања правила о посиновљавању, како делом, тако и речима: **„Зовите их по очевима њиховим, то је код Аллаха исправније.“** (Кур'ан, Ел-Ахзаб, 5) **„Мухаммед није родитељ ниједном од ваших људи, него је Аллахов посланик и последњи веровесник - а Аллах све добро зна.“** (Кур'ан, Ел-Ахзаб, 40)

Много је лоших обичаја који не могу да се сруше само речима, или исправе само говором. Неопходно је да их прикажемо спроведене у пракси, на примеру узорне личности. То објашњава догађај који се десио муслиманима на умри, после худејбијског примирја. Било је муслимана које је

Урва ибн Мес'уд ес-Секафи знао, да им је сваки Послаников, нека су Божији благослов и мир над њим, гест био изнад њих самих. Тако, на пример, готово би се побили око поливања Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, када би узимао абдест у такмичењу ко ће више да му угоди. Утркивали су се у давању обећања на верност до смрти, а када им је након примирја наредио да устану и да прикољу курбане, нико није хтео да га послуша, па га је узео очај и нелагодност. Али, када му је Умму Селема предложила да он то прво учини и да о томе не разговара ни са ким, а он је тако и учинио, пожурили су асхаби (следбеници), утркујући се да учине исто што и он. Сви приступише жртвовању курбана следећи Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим.

То нам говори да је практична примена једног прописа била далеко ефикаснија од саме наредбе речима. Женидба са Зејнебом је у сваком погледу помогла лицемерима и злобницима да изазову код нејаких муслимана трачеве, говоркања и сумње, поготову што је Зејнеба била Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, пета жена. Муслимани до тада нису знали за више од четири жене у Исламу, а поготово не са

женом од посинка. Тада су први пут сазнали да је Узвишени Аллах изузео Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, од шеријатског правила везаног за четири жене, што није више ником од муслимана дозволио, и то због циљева о којима смо писали. Вредно је да се спомене да се Посланикова, нека су Божији благослов и мир над њим, родбина са великим поштовањем опходила према његовим женама. Ценили су их, били су уљудни према њима и волели су их као своје мајке. Оне су, такође, уживале велики углед, част, биле су поносне и стрпљиве. Биле су послушне и уважавале су једна другој брачна права према Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим. Нису се свађале и нису имале прохтева. Биле су задовољне, иако им је живот био веома тежак и мукотрпан.

Енес, Бог био задовољан њим, је рекао: „Не знам да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, икада у животу видео меку и фришку погачу или сомун, а ни читаву печену овцу.“

Аиша, Бог био задовољан њиме, је рекла: „У Посланиковој, нека су Божији благослов и мир над њим, кући се ватра ретко палила, прошла би и два месеца, а ватра се не би запалила.“ Урве ју је питао:

„А чиме вас је хранио?“ Одговорила је: „Хурмама и водом.“

Сличних ствари је било много у његовом часном животу. И поред тешког живота, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, није имао приговор од својих жена, осим једанпут. Тај догађај је био узрок објави дотичног прописа: О Веровесниче, реци женама својим: **„Ако желите живот на овом свету и његов сјај, онда се одлучите, даћу вам пристојну опрему и лепо ћу да вас отпустим. А ако желите Аллаха, и Посланика Његовог, и Онај свет - па, Аллах је, заиста, онима међу вама које чине добра дела припремио награду велику.“** (Кур'ан, Ел-Ахзаб, 28-29)

Њихова је част и милост била да су директно биле везане за Аллаха и Његовог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Ниједна није пожелела да изабере овај свет, ниједна није направила никакво срамно дело које би им окаљало част, углед и реноме који су уживале. Можда је било неких ситних људских пропуста, због којих би их Бог само укорио и оне би се поправиле. Такав пример је наведен у поглављу Ет-Тахрим, где Узвишени Бог, каже: **„О Веровесниче, зашто себи ускраћујеш оно што ти је Аллах дозволио - у**

настојању да жене своје задовољиш? А Аллах прашта и самилостан је...“ Па до краја петог ајета.

На крају, сматрам да нема потребе да се истражује предмет полигамије у Исламу која је сведена у оквире верске законитости. Ко имало размотри живот на Западу, посебно у Европи, из које и стижу највећи приговори и негирање ове чињенице, довољно је погледати њихов незаконити начин живота, пун блуда, криминала и одвратности, и проблема које имају са тим. Довољно би им било да уваже исламски став по том питању без испитивања и доказивања, јер живот муслимана је најбољи сведок о правичности овог правила, а то је, уистину, Божија поука далековидним.

ПОСЛАНИКОВА, НЕКА СУ БОЖИЈИ БЛАГОСЛОВ И МИР НАД ЊИМ, СВОЈСТВА И ЕТИКА

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је одликован савршеним нормама етике које не можемо да опишемо речима. На то указује његов утицај на људе чија су срца хрлила његовом поштовању и уважавању. Хрлили су његовом дружењу и величању, како се не памти за човека на овом свету. Они који су живели у Посланиково, нека су Божији благослов и мир над њим, време заволели су га до граница занесености. И нису ни презали да поломе своје вратове, а да њему ни нокат не фали. Такође, су га заволели због савршенсти коју није имало ниједно људско биће. Ево неколико предања која говоре о уникатности Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, савршенства као човека.

Лепота етике

Умму Ма'бед ел-Хузаија, описујући Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, када је прошао покрај њеног шатора у време Хиџре, своме мужу је рекла: „Био је светлог лица и лепе ћуди; није био сувоњав и мршав. Црнило и

белина његових очију били су видно одвојени. Његова коса, трепавице и бркови били су густи, а глас дубок. Када би ћутао, био је озбиљан и достојанствен, а када би причао, био би импозантан; уливао је дубоко поштовање. Када се посматра из даљине, изгледао је најлепши и најпријатнији од свих других, а када се посматрао изблиза, имао је леп и угодан изглед. Причао је веома пријатно. Био је средњег раста, није био ни низак ни висок. Међу трима особама деловао је најлепше и најуваженије. Када је био међу асхабима (следбеницима), увек су га слушали. Када би нешто захтевао, захтев би одмах био извршен. Његов говор је био чврст и одлучан. Није се мрштио нити је икога потцењивао.“

Кад би Алија описивао Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим, рекао би: „Био је осредњег раста, ни превисок ни пренизак. Коса му не беше ни превише коврџава а ни превише исправљена. Није био ни превише гојазан, а ни превише мршав. Лице му беше округло, бело и румено. Очи су му биле црне. Имао је дугачке трепавице. Био је широких рамена и крупних костију. По телу није имао длака, осим на прсима. Био је грубих шака и стопала. Када би ишао, ишао би жустро као да силази низ стрмину. Кад би се

окретао, то би чинио целим телом. Међу грудима је имао печат посланства ког су имали сви веровесници. Био је најплеменитији и најискренији човек, благ и племенит у комуникацији. Ко год би га први пут видео, осећао би поштовање према њему, а ко год би се са њим дружио и боље га упознао, заволео би га. Ја ни пре, а ни после њему сличног нисам видео.“

У Алијином другом предању стоји: „Имао је крупну главу и крупне кости. Кретао би се као да силази низбрдо.“

Џабир ибн Семура каже: „Имао је лепа уста, крупне очи. Није био дебео.“

Ебу Туфејл је рекао: „Био је белог тена, средње заобљеног ведрог лица.“

Енес ибн Малик, Бог био задовољан њим, је рекао: „Био је широких дланова. Имао је свеж тен, ни бео ни таман, црну косу, а можда само двадесетак белих длака у глави и у бради.“

Енес, Бог био задовољан њим, додаје: „Имао је мало проседих длака на глави и на слепоочницама,“ а у другом предању стоји: „На глави је имао мало проређену косу.“

Ебу Џухејфе је рекао: „Видео сам мало белила (седих) испод доње усне, мали седи чуперак.“

Абдуллах ибн Буср је рекао: „Испод усне је имао мали бели прамен.“

Ел-Бера је рекао: „Био је средњег раста, широких рамена. Имао је косу која је досезала до ресице ува. Видео сам га у црвеном огртачу. Нисам никад видео лепшег од њега.“ „Раније је носио распуштену косу јер је волео да опонаша раније посланике, а затим је скупљао на глави.“

Ел-Бера је рекао: „Имао је најлепше лице и најлепше владање.“ Упитан је: „Да ли је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, имао лице као сабља (сјајно)?“ Одговорио је: „Не, већ као месец.“

А у другој верзији стоји: „Имао је заобљено лице.“ Ребиа, Муаввизова кћи је рекла: „Да си га видео, видео би да је као сунце кад се појави.“

Џабир ибн Семуре, Бог био задовољан њиме, је рекао: „Гледао сам га у ноћи пуног месеца. Гледао сам у Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, па у месец. Посланик, је био у црвеном огртачу. Закључио сам да је за мене

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, био лепши од месеца.“

Ебу Хурејре, Бог био задовољан њим, је рекао: „Нисам никад ништа лепше у животу видео од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Као да Сунце плови његовим лицем. Нисам никога видео да може брже да иде од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Као да земља јури испод њега. Уморимо се да га стигнемо, а он је био одморан.“

Ка'б ибн Малик каже: „Када би се обрадовао, лице би му засветлело, као да је комад месеца.“

Једанпут се ознојио док је код Аише, Бог био задовољн њом, чистио обућу, а она је нешто прела. Погледала је Посланика, па су је задивиле црте његовог лица. Рекла је: „Тако ми Аллаха, када би те видео Ебу Кебир ел-Хузели, само би о теби певао:

Црте његовог лица блеште

Попут муње на јасном небу.

И Ебу Бекр је, такође, певао о лепоти Пoсланиковог, нека су Божији благослов и мир над њим, лица:

Поверљиви, Одабрани, позива добру.

Попут месечевог сјаја окруженог Даном.

Омер, Бог био задовољан њим, је о Пoслaниковој, нека су Божији благослов и мир над њим, лепоти цитирао Зухејров стих, који је изрекао описујући Херима ибн Синана:

Када би био нешто друго осим људског бића,

Био би светло у ноћи пуног месеца.

„Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је био леп попут лепоте о којој пева овај песник."

Када би се Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, наљутио, лице би му поцрвенело, као да му је нар истиснут на образе.

Џабир ибн Семуре је рекао: „Ноге су му биле у складу са осталим деловима тела. Само би се осмехивао. Кад бих га погледао, рекао бих: „Сурмеданске очи, али без сурме."

Омер ибн Хаттаб је рекао: „Имао је најлепши осмех."

Ибн Аббас је рекао: „Имао је размакнуте предње зубе. Када би говорио, зуби су му блештали као низ бисера."

Врат му је био као пресликан са уметничке слике. Имао је дуге и повијене трепавице, густу браду, широко чело, дуге и спојене обрве, повијен и кукаст нос у хрскавици, глатко лице. Од грудне кости до пупка је имао танку маљаву линију. Осим те црте, других маља није имао ни на прсима ни по трбуху. Био је широких груди, јаких надлактица, дугих подлактица, плећат, благо увијене косе. Имао је дугачак, лаган, полукружан корак.“

Енес, Бог био задовољан њим, је рекао: „Никада нисам дотакао ни свилу ни кадифу мекшу од Посланикове руке. Никада нисам осетио мирис зноја, нити каквог задаха.“ А у другој верзији стоји: „Ни амбер ни миск нису боље мирисали од мириса Посланикове, нека су Божији благослов и мир над њим, коже.“

Ебу Џухејфе је рекао: „Узео сам његову руку и ставио је себи на лице. Била је хладнија од снега, а мириснија од миска.“

Џабир ибн Семуре је рекао да је док је био дечак Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, помиловао његово лице, а рука му је мирисала као да ју је извадио из посуде у којој се чува мирис.“

Енес, Бог био задовољан њиме, је рекао: „Капи зноја су му биле као бисер.“

А Умму Селеме је рекла: „Мирисао је боље него икакав мирис.“

Џабир је рекао: „Није могао да прође једним путем, а да онај ко после њега наиђе не осети мирис који је остајао иза њега. По томе би га препознавао. Имао је посебан угодан мирис у зноју (флуида) .“

Између плећки је имао посланички белег - печат, у величини голубијег јајета, боје тела. Био је ближе левој плећној кости, попут мало веће леблебиј .

Посланикова, нека су Божији благослов и мир над њим, зрелост и племенита својства

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, се одликовао чистим арапским лепим изражавањем. Говор му је одисао речитошћу. У томе је био ненадмашан. Способност која не може да се порекне. Та течност говора била је Божији дар: чистоћа језика, разборитост речи, јасно значење. Неопширан и концизан. Истицао се оригиналном мудрошћу. Познавао је арапске дијалекте. Сваком племену би се обраћао на његовом језику. Расправљао би са њима на њиховом језику. Поседовао је снагу и ширину бедуинске речитости и оштрину језика, стил и метод градског израза у начину опхођења са људима те класе.

Најлепше што је имао била је надареност од Бога, да прими Објаву и умеће да је пренесе људима. Био је благ и толерантан, склон опросту. Стрпљив при невољама. Поседовао је својства у којима га је Узвишени Бог даривао. Све невоље и проблеми на које је наилазио, код њега су појачавали особину стрпљивости. Према неотесаном незналици, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је био обазрив.

Аиша, Бог био задовољан њом, је рекла: „Када би се Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, нашао у дилеми између две ствари, или два проблема, изабрао би увек лакши пут решавања, ако није грех, а ако је грех, био је први који би то осудио.“

Никада се није никоме светио због себе лично. Освета би долазила због злоупотребе Божијих светиња, искључивао ради Узвишеног Бога. Ретко када се љутио, а врло брзо се мирио. Био је дарежљив и племенит према слабијим и нејаким. Делио је свима за које је знао да су сиромашни.

Ибн Аббас, Бог био задовољан њим, је рекао: „Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је био најдарежљивији човек, посебно рамазаном, када га је анђео Џибрил (Гавило) најчешће посећивао. Поверљиви анђео Џибрили (Гаврило) би долазио сваке ноћи, током целог рамазана. Подучавао га је Кур'ану. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је био бржи да учини добро дело него ветрови.“

Џабир је рекао: „Никада од њега није нешто затражено, а да је рекао: 'Не.'“

Био је храбар, неустрашив и смео. Сматран је најхрабријим човеком. Много пута је присуствовао многим тешким ситуацијама, из којих су бежали чак и најхрабрији. Био је постојан, непоколебљив. Ишао је у сусрет проблему, а није бежао од њега. Није се повлачио, а зна се да је било међу најодважнијим људима који нису одустајали од тешких задатака и правили одступање.

Алија, Бог био задовољан њим, је рекао: „Када бисмо се нашли лицем у лице са непријатељем, па би нас обузео страх и сакрили бисмо се иза Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Он је бивао најближи непријатељу.“

Енес каже: „Једне ноћи, у Медини, људе је пробудио страшан глас. Они похрлише према том гласу, па их сусрете Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, враћајући се. Отишао је пре њих да види шта је то. Јахао је неоседланог Ебу Талхиног коња. Око врата му је висила сабља. Говорио је: „Не брините, не брините!“

Био је веома стидљив и обазрив. Ебу Сеид ел-Худри је рекао: „Био је стидљивији од збуњене девице. Када му нешто није било по вољи, то се очитавало на његовом лицу.“ Никада није никоме

зурио у лице. Увек је имао спуштен поглед. Дужи му је био поглед у земљу него поглед у небо. Имао је велику моћ запажања. Са саговорником није разговарао о бестидним стварима и омрзнутим темама. Није запамћено да је неко од њега пренео нешто ружно. Није директно никога критиковао. Могло је да се чује да каже: „Шта мислиш да неко учини тако и тако?“

Фараздакови стихови би могли на њега најбоље да се примене:

Ћути у свом стиду и достојанству

Говори једино оно што се сме.

Био је најправеднији човек. Волео је да прашта. Био је искрен. Високо је ценио поверљивост. То су потврдили његови пријатељи и непријатељи. Пре посланства је носио надимак Ел-Емин (Поверљиви). Тражили су његов суд о многим стварима и пре Ислама.

Тирмизи преноси од Алије, Бог био задовољан њим, да је Ебу Џехл рекао: „Ми те не сматрамо лажовом, али мислимо да је твоје посланство лажно.“ На то је Узвишени Бог објавио: **„Ми знамо да тебе заиста жалости то што они говоре. Он, заиста, не окривљују тебе да си ти**

лажов, него неверници поричу Аллахове речи.“ (Кур'ан, Ел - Ен'ам, 33)

Херакле је питао Ебу Суфјана: „Да ли га оптужујете да је био лажов пре него што је почео да говори то што говори (преносити Објаву)?“ Одговорио је: „Не.“

Био је крајње скроман, далеко од охолости. Није дозвољавао да му се устаје и поклања као што се поклањало краљевима. Посећивао је сиромахе и дружио се са њима. Испуњавао је жеље послуге. Седео је са својим друговима као један од њих.

Аиша, Бог био задовољан њом, прича: „Поправљао је себи нануле, шио је одећу и радио је кућне послове као што и ви радите. Био је човек као сваки други, чистио би своју одећу, музао овцу и себе послуживао.“

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је, као ниједно друго људско биће, поштовао договор и задану реч. Чувао је родбинске везе.

Био је најмилостивији, најосећајнији и најблажи у опхођењу са светом. Био је дружељубив, одгојен, једноставан, веома пажљив, далеко од покварености, оговарања, подлости. Зло није узвраћао злим.

Није дозвољавао да ико у друштву иде иза њега. Ни у одећи ни у исхрани није одскакао од своје послуге. Волео је да послужи оне који су њега послуживали. Својој послузи није никада рекао ни "уф". Није их грдио за неурађен посао. Није мрзео сиромахе због њиховог сиромаштва. Ишао је сиромашнима на џеназу (погребну молитву). На неким својим путовањима је обављао послове као и други. Једном је наредио да се скува овца. Један је рекао да ће да је закоље, други одере, трећи скува, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао да ће да сакупи дрва да се наложи ватра. Они му одговорише да га ослобађају тог посла, а Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, им је рекао: „Знам да би сте то урадили уместо мене, али не волим да се разликујем од других. Заиста Бог не воли да види човека да се разликује од свог друштва.“ Након тога је устао и сакупио је дрва.

Хинд, син Ебу Хала за Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао: „Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је често био тужан. Увек је о нечему размишљао. Није имао слободног времена. Није волео беспослен говор. Дуго је ћутао. Почињао би и завршавао говор врло разговетно, пуним устима,

а не стиснутим вилицама. Говорио би сажето, не преопширно, а ни недоречено. Није користио празне реченице. Говор му није био штур и сувопаран. Величао је Божије благодати, а ништа није кудио. Није кудио укус хране, а ни хвалио. Није се љутио ако би му искрснуо неки проблем, већ је све чинио да га реши. Није се љутио, а ни радовао због себе. Када би на нешто показивао, чинио је то целом руком. Када би се нечему чудио, преврнуо би рукама. Када би се наљутио, раширио би руке и размахнуо. Када би се обрадовао, обарао би поглед. Осмехом је увек побеђивао смех.

Чувао је језик од онога што га се не тиче. Окупљао је своје другове, није их раздвајао. Указивао је почаст званичницима сваког племена. Чувао се људи и био је опрезан пред њима, без обзира што се није бојао да ће да му нанесу зло.

Посећивао би своје другове. Волео је да зна шта се дешава у народу. Потпомагао је и бодрио на добро. Мрзео је зло и одмагао га.

Био је умерен. Није био превртљив. За сваку ствар је имао меру. Није ускраћивао право ономе ко га заслужује, а није га давао ономе ко га не заслужује. Ово је важило и за оне које су људи бирали на положаје. Највише је ценио оне који су

упућивали на добро, и оне који су били дарежљиви, који су помагали другима. Није био испразан.

Стално је зикрио (славио Бога). Није нигде дуго боравио. Није имао одређено место за седење. Када би дошао у неко друштво, сео би на прво празно место. Тако је наређивао и другима да чине. Уважавао је свакога на скупу и свакоме је посвећивао дужну пажњу, да не би ко помислио да је мање важан од другога. Ко би сео до њега ради неке потребе, стрпљиво би га саслушао, и никада није прекидао саговорника. Ко би шта затражио од њега, ако је могао дао би му, а ако не би имао, утешио би га лепим речима. Због бриге и пажње људи су га називали оцем, а он њих својим најближим.

Људе је вредновао према богобојазности. Где је седео, седео је са стидом, стрпљењем и поверењем. Није било подигнутих гласова. Поштовао је старије, а имао је милости према млађима. Указивао је почаст госту и странцу. Био је дружељубив, ненаметљивог понашања, благонаклон. Није био оштар, срдит и љут. Није био покварењак. Није корио нити хвалио. Занемаривао би оно што не жели. Није се покоравао страстима. Сустегнуо се од три ствари: уживања, претеривања и оног што га се не тиче.

Људе је поштедео три ствари: никога није кудио, срамотио нити вређао. Говорио је само о ономе од чега има награду од Узвишеног Бога. Када би говорио, слушаоци би умукли, а када би завршио, проговорили би. Пред њим се нису свађали. Кад би неко говорио, други би ћутали док не заврши. Смејао би се чему би се и други смејали. Свиђало му се оно што се и другима свиђа. Чудио би се ономе чему се и други чуде. Био је стрпљив према странцима уског резоновања. Говорио је: „Ако видите да сиромах тражи нешто, дајте му и не тражите да вам се захвали. Захвала припада Богу.“

Харица ибн Зејд је рекао: „Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је био најсталоженији човек на скупу. Ништа није измицало његовој пажњи. Много је ћутао. Није говорио беспотребно. Супротставио би се онима који ружно говоре. Није се грохотом смејао. Говор му је био разговетан и асхаби (следбеници) су се у његовом друштву тако понашали из љубави и поштовања према њему. Поседовао је сва својства зрелости, изузетне, посебне личности. Одгојио га је његов Господар. Само Он овако одгаја, и Он о његовом одгоју каже: „Ти си, заиста најлепше ћуди.“ (Кур'ан, Ел-Калем, 4)

Ово је био разлог због којег су срца хрлила ка њему. Ово га је омилило људима и учинило вођом кога су срцем волели и због кога су од његовог непокорног народа и њиховог нећкања дошли до степена прихватања Божије вере у великим скупинама.

Све што смо у краћим цртама навели говори о његовој зрелости и величини његових својстава. Стварно стање његове славе, лепих врлина и особина, не могу да се докуче тек тако. Ко то жели, ко жели да упозна најбољег човека на свету, који је доживео највећи степен људске зрелост, нека зна да га је Божија светлост обасавала, а Племенити Кур'ани одгајао.

Господару мој, благослови Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, и његову породицу као што си благословио Ибрахима (Аврама), нека су Божији благослов и мир над њим, и Ибрахимову, нека су Божији благослов и мир над њим, породицу. Ти си Хваљен и Слављен. Господару мој, обаспи благодатима Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, и његову породицу као што си обасуо благодатима Ибрахима, нека су Божији благослов и мир над њим, и Ибрахимову, нека су Божији благослов и мир над њим, породицу. Ти си заиста хваљен и слављен.

Садржај

Бр.	Непорецивi аргументи	Стр.
1	**Реч аутора**	2
2	**Положај Арапа**	5
3	**Арапски народи**	7
4	**Политичка ситуација у Арабији**	28
5	**Вере код Арапа**	30
6	**Верско стање**	49
7	**Друштвене прилике**	50
8	**Економске прилике**	55
9	**Етика Арапа**	56
10	**Поcланиково, нека су Божији благослов и мир над њим, порекло**	61
11	**Рођење Мухаммеда, мир над њим, и живот до посланства**	72
12	**Мукотрпан живот**	84
13	**Женидба Хатиџом**	85
14	**Кратак животопис пре посланства**	89
15	**У светлу Посланства и Објаве**	93
16	**Веровесништво и позивање у истину**	95
17	**У окриљу веровесништва и посланства**	97
18	**Анђео Џибрил (Гаврило) доноси Објаву**	98
19	**Врсте објаве**	107
20	**Три године тајног позивања у Ислам**	109
21	**Намаз**	113
22	**Јавно позивање у Ислам**	115
23	**Различите методе неверника опирања позиву у Ислам**	126

24	**Стајалиште мушрика (многобожаца) према Божијем Посланику**	145
25	**Прва хиџра (пресељење) у Абесинију**	160
26	**Курејшијска завера против исељеника у Абесинију**	165
27	**Жестина кажњавања и покушај убиства Божијег Посланика**	170
28	**Хамза, Бог био задовољан њим, прима Ислам**	174
29	**Главешине Курејшија преговарају са Божијим Послаником**	189
30	**Одлука Ебу Џехла да убије Божијег Посланика**	192
31	**Мушрици су збуњени, повезују се са јеврејима**	196
32	**Свеопшти бојкот - завет неправде и насиља**	200
33	**Поништење уговора о изолацији**	202
34	**Година туге**	209
35	**Фактори стрпљења и устрајности**	214
36	**Позивање у Ислам ван Мекке**	228
37	**Представљање Ислама племенима и појединцима**	238
38	**Верници ван Мекке**	241
39	**Закључивање савеза са становницима Медине**	264
40	**Заседање Већнице - Курејшијског парламента**	275
41	**Јединствена одлука парламента да убију Веровесника, Божији благослов и мир над њим**	278
42	**Божији Посланик напушта Меку**	283
43	**На путу за Медину**	289
44	**Други део: Медински период**	304
45	**Становници Медине и њихова стања у времену Хиџре**	305
46	**Изграђивање новог друштва**	319
47	**Братимљење муслимана**	321

48	**Повеља исламског савеза**	323
49	**Склапање уговора са Јеврејима**	331
50	**Проглас одлуке о забрани посете Светом храму**	336
51	**Курејшије прете мухаџирима**	337
52	**Дозвола за борбу**	339
53	**Битке и слање трупа пре Бедра**	340
54	**Велика, битка на Бедру – прва одлучујућа битка у Исламу**	344
55	**Припрема Меккелија за поход**	348
56	**Тежак положај муслиманске војске**	351
57	**Муслимани први заузимају најзначајније стратешке положаје**	358
58	**Почетак битке**	365
59	**Вест о поразу стиже у Мекку**	378
60	**Вести о победи стижу у Медину**	381
61	**Примери јеврејских сплетки**	393
62	**Племе Бену Кајнука крши уговор**	396
63	**Битка на Ухуду**	407
64	**Период након Битке на Ухуду**	466
65	**Битка са јеврејским племеном Бену ен-Надир**	473
66	**Поход на Неџд**	479
67	**Догађај "Ел-ифк"/Потвора**	515
68	**Догађај на Худејбији**	519
69	**Склапање и параграфи примирја**	530
70	**Жалост муслимана**	537
71	**Прелазак на Ислам курејшијских јунака**	541
72	**Ново раздобље у историји Ислама**	542
73	**Коресподенција са краљевима и владарима**	544
74	**Писмо Негусу, краљу Абесиније**	544
75	**Писмо Мукавкису, египатском краљу**	546

76	**Писмо персијском краљу Кисри**	550
77	**Писмо византијском краљу Хераклу**	553
78	**Писмо Мунзиру ибн Савију**	559
79	**Писмо владару Јемаме, Хевзету ибн Алију**	560
80	**Писмо краљу Омана**	561
81	**Битка за Хајбер**	566
82	**Преговори са Јеврејима**	579
83	**Догађај са отрованом овцом**	581
84	**Остали походи и битке седме хиџретске године**	583
985	**Накнадна умра**	587
86	**Битка на Му'ти**	590
87	**Битка за ослобођење Мекке**	601
88	**Божији Посланик улази у простор Светог храма и чисти га од кипова**	625
89	**Кључ Божије Куће**	629
90	**Посланикова хутба (говор) другог дана у Мекки**	633
91	**Умра и повратак у Медину**	660
92	**Узрок Битке на Тебуку**	669
93	**Општи поглед битака**	693
94	**Масовни прелазак на Ислам**	696
95	**Успех и последице ширења Ислама**	719
96	**Опросни хаџџ**	724
97	**Последња етапа Пoсланиковог, мир над њим, живота**	731
98	**Пет дана пред смрт**	734
99	**Последњи дан живота**	738
100	**Пресељење на Будући свет**	740
101	**Посланикова породица**	746
102	**Посланикова својства и етика**	757
103	**Посланикова зрелост и племенита својства**	765

Животопис Божијег Посланика Мухаммеда, мир над њим, означава посланицу коју је донео човечанству речју и делом, усмеравањем и понашањем. Тиме је окренуо критеријуме живота, па је зло заменио добрим и људе је извео из таме неверства на светло Правог пута, из обожавања створења у обожавање јединог истинског Бога, све док није променио ток историје и људских живота.

Ова дивна књига нам описује стање Арапа пре рођења посланика Мухаммеда, мир над њим, и описује нам детаљно Послаников живот од рођења до смрти, и све битне догађаје који су се догодили у његовом племенитом и часном животу.

IslamHouse.com